

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֶּהָר

הַמְתַּרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְנַקֵּד

מִהַתַּנָּא הָאֱלֹקִי רַבּוֹ שְׂמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

זֶהָר חֲדָשׁ

פְּרָשְׁת בְּרֵאשִׁית

תַּרְגוּם קַל וְנֶחְמַד לְמַעַן יְרוּיַח הַלֹּמֵד בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִשֵׁת בְּרֵאשִׁית

(דף ג ע"א)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, (בראשית א ג), אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, מִכָּאן מִשְׁמַע שְׁעָקַר הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ
 הוּא אֶת הַנְּטִיעוֹת הַלָּלוּ וְשָׁתַל אוֹתָן, שְׁפָתוֹב יְהִי.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הָאֹר שְׁפָכְר הָיָה שְׁנִינוּ. מִשְׁמַע
 שְׁפָתוֹב וַיְהִי אֹר. וְהָיָה לֹא כְּתוֹב, אֶלָּא וַיְהִי.

וּכְשֶׁהֱסִתִּיכֵל הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא פְּאוֹתָם הַדּוֹרוֹת
 שֶׁל הַרְשָׁעִים שְׁלֹא רְאוּיִים לְאוֹתוֹ
 הָאֹר, גָּנְזוּ אוֹתוֹ. זְהוּ שְׁפָתוֹב (אִיבֵי לַח טו) וַיִּמְנַע
 מִרְשָׁעִים אוֹרָם, וּלְמִי גָנְזוּ אוֹתוֹ? דְּוָקָא לְצַדִּיקִים,
 כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תהלים צו יא) אֹר זָרַע לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב
 שְׂמֻחָה. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, זְהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה
 מא ב) מִי הֶעִיר מִמְּזֻרָח.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב (בראשית א ד), מָה
 רָאָה? אָמַר רַבִּי חֵיִיא, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, רָאָה
 אֶת מַעֲשֵׂי הַרְשָׁעִים וְגָנְזוּ אוֹתוֹ. רַבִּי אֲבָא אָמַר,

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, לָגֵנוּ אֹתוֹ. וַיֵּרָא
 אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, שְׁלֹא נִמְצָא בּוֹ רָגוּ.
 פְּתוּב כָּאֵן כִּי טוֹב, וְכִתוּב שָׁם (במדבר כד א) כִּי טוֹב
 בְּעֵינַי ה' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְסוּף הַפְּתוּב מוֹכִיחַ,
 שְׁפָתוּב (בראשית א ה) וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין
 הַחֲשֶׁךְ, וּמִשׁוּם כֶּךָ לֹא נִמְצָא בּוֹ רָגוּ, וְאִף עַל גַּב
 שְׁשֵׁתָף אוֹתָם תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַחַד.

בַּא וְרֵא, הָאֹר הָעֲלִיּוֹן שִׁיְהִי הָאֹר הַזֶּה מֵאִיר,
 וּמֵאוֹתוֹ הָאֹר שְׁמַחַת הַכֹּל בּוֹ, וְהוּא תִּימִין
 לְהַתְּעַפֵּר תְּקוּי תְּחִקוּת עֲמוֹ, וְהָרִי נִתְּבָא,
 שְׁפָתוּב (תהלים ל, ב) מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צִפְנָתָ
 לִירֵאִיךָ, זֶה הָאֹר הָרֵאשׁוֹן שְׁגֵנוּ תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְצַדִּיקִים לְאוֹתָם יֵרָאִי הַחֲטָא, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. וַיְהִי
 עָרֵב, מִצַּד הַחֲשֶׁךְ. וַיְהִי בֹקֶר, מִצַּד הָאֹר. וּמִתּוֹךְ
 שָׁהֵם מִשְׁתַּתְּפִים יַחַד, פְּתוּב יוֹם אֶחָד.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, מָה הַטַּעַם שְׁכָּכַל יוֹם וַיּוֹם
 פְּתוּב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בֹקֶר? לְהוֹדִיעַ שְׁאִין יוֹם
 בְּלִי לַיְלָה וְאִין לַיְלָה בְּלִי יוֹם, וְלֹא נִתְּנָן לְהַפְרִידֵם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הַיּוֹם הַהוּא שְׁיִצֵּא הָאוֹר הַרְאֵשׁוֹן
 הַתְּפִשֵּׁט בְּכָל הַיָּמִים, שְׁכַתוֹב בְּכֻלָּם יוֹם.
 אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִמִּשְׁמַע שְׁכַתוֹב בְּכֻלָּם בְּקָרָה,
 וַאֲיֵין הַבְּקָר אֵלָּא מִצֵּד הָאוֹר הַרְאֵשׁוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָמַר, הַיּוֹם הַרְאֵשׁוֹן הִלָּךְ עִם כָּלָם, וְכָלָם בּוֹ, בְּיַדִּי
 לְהַרְאוֹת שְׂאִיִן בְּהֵם פִּרְוֹד וְהַכֹּל אַחֵר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר (בראשית א ג), הַתְּפִשֵּׁטוֹת
 הָאוֹר הַזֶּה לְמַטָּה, וַאֲלוֹ הֵם הַמְּלֹאכִים
 שֶׁנִּבְרְאוּ בַיּוֹם הַרְאֵשׁוֹן, שְׂיֵשׁ לָהֶם קִיּוֹם לְהַתְּקִיִם
 בְּצֵד הַיָּמִין.

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר (שם א ד), אֶת - לְהַכְלִיל אֶת
 הָאֵם־פְּקֻלְרִיהַ שְׂאִינְנָה מְאִירָה עִם
 הָאֵם־פְּקֻלְרִיהַ הַמְּאִירָה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ כִּי טוֹב. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, אֶת - לְהַכְלִיל וּלְרַבּוֹת אֶת אוֹתָם
 הַמְּלֹאכִים שְׁפֵאִים מִצֵּד הָאוֹר הַזֶּה, וְכָלָם מְאִירִים
 בְּרֵאשׁוֹנָה בְּקִיּוֹם שָׁלֵם.

יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם (שם א ו), אָמַר רַבִּי יְהוֹנָדָה,
 בְּזֶה נִפְרְדוּ הַמַּיִם הָעֲלִיּוֹנִים מִן הַמַּיִם

הַתְּחִתּוֹנִים. הֶרְקִיעַ - הַתְּפֹשְׁטוֹת הַמַּיִם. וְהָרִי
 נִתְּבָאָר (שם) וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, בֵּין מַיִם
 הַעֲלִיוֹנִים לְבֵין הַמַּיִם הַתְּחִתּוֹנִים.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הֶרְקִיעַ (שם א ז), שָׁעָשָׂה בּוֹ מַעֲשֵׂה
 בְּגִדְלָא עֲלִיּוֹן. לֹא כְּתוּב יְהִי רְקִיעַ, אֶלָּא
 וַיַּעַשׂ, שֶׁהִגְדִּילוּ בְּגִדְלָא רַב.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשָׁנֵי נִבְרָא בּוֹ גִיּוֹהַנְס לְרִשְׁעֵי
 הָעוֹלָם, בְּשָׁנֵי נִבְרָאָה בּוֹ הַמַּחֲלָקֶת, בְּשָׁנֵי
 לֹא נִשְׁלַם בּוֹ הַמַּעֲשֵׂה, מִשּׁוּם כֶּךָ לֹא כְּתוּב בּוֹ כִּי
 טוֹב, עַד שֶׁבָּא הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁנִּשְׁתַּלַּם בּוֹ הַמַּעֲשֵׂה.
 וּמִשּׁוּם כֶּךָ כְּתוּב בּוֹ כִּי טוֹב פְּעַמִּים, אַחַד עַל
 הַשְּׁלֵמַת הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל יוֹם שֵׁנִי, וְאַחַד לְעֲצֻמוֹ שֶׁל
 הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, וְנִתְּתִקֵּן הַיּוֹם הַשֵּׁנִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי,
 וְנִבְדְּלָה בּוֹ הַמַּחֲלָקֶת, וּבּוֹ הִשְׁתַּלְּמוּ הַרְחֵמִים עַל
 רִשְׁעֵי הַגִּיּוֹהַנְס. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי מִשְׁתַּכְּבִּים נִיצוּצֵי אֵשׁ
 הַגִּיּוֹהַנְס, מִשּׁוּם כֶּךָ נִכְלָל הַיּוֹם הַשֵּׁנִי וְנִשְׁלַם בּוֹ.

רַבִּי חֲמִיא הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לוֹ:
 הָאֹר הָיָה בַּיּוֹם רִאשׁוֹן, וְהַחֲשֵׁךְ בַּיּוֹם שֵׁנִי,

וּנְפָרְדוּ הַמַּיִם, וּמַחֲלֶקֶת הָיְתָה בּוֹ, לָמָּה לֹא נִשְׁלַם
 בַּיּוֹם הַרְאֵשׁוֹן, שְׁחַרְי הַיְמִין כּוֹלֵל אֶת הַשָּׁמַיִם?
 אָמַר לוֹ: עַל זֶה הָיְתָה מַחֲלֶקֶת, וְהַשְּׁלִישִׁי הַצְּמִירָד
 לְהַכְנִים בִּינֵיהֶם, לְהַכְרִיעַ וּלְהַרְבּוֹת בָּהֶם שָׁלוֹם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּרְשָׁא הָאָרֶץ וְרִשָׁא (שם א יא),
 הַתְּחַבְּרוֹת שֶׁל מַיִם עֲלִיוֹנִים עִם
 הַתְּחַתּוֹנִים לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת. הַמַּיִם הָעֲלִיוֹנִים פָּרִים
 וְרָבִים וְעוֹשִׂים פְּרוֹת, וְהַתְּחַתּוֹנִים קוֹרְאִים
 לַעֲלִיוֹנִים כְּנִקְבָּה לְזָכָר, מִשּׁוֹם שְׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים
 וְזָכָרִים - וְהַתְּחַתּוֹנִים נְקֻבָּיִם.

רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר: כָּל זֶה הוּא לְמַעְלָה, וְהוּא
 לְמַטָּה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אִם כֶּךָ אֱלֹהִים
 שָׂאמַר, מִי הָאֱלֹהִים? אָמַר לוֹ: אֱלֹהִים סֶתֶם,
 אֱלֹהִים חַיִּים לְמַעְלָה. וְאִם תֵּאמַר לְמַטָּה, אֵלֵּי
 מַטָּה הִיא תּוֹלְדוֹת, כִּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (שם ב ד) אֵלֶּה
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָה, וְאָמַרְנוּ בְּה"א
 בְּרָאָם. וְהוּא שְׁלִמַעְלָה, הָאֲבוֹת שֶׁל הַכּל הוּא.

היא עֲשֵׂתָה מַעֲשֵׂה, וְעַל כֵּן הָאָרֶץ עוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת,
שֶׁהִרִי היא מִתְעַבְּרַת כְּנִקְבָּה מִן הַזָּכָר.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר: כָּל הַפְּחוֹת הֵיוּ בְּאָרֶץ, וְלֹא
הוֹצִיָּאָה אֶת פְּחָה וְאֶת אוֹתָם תוֹלְדוֹת עַד
יוֹם הַשְּׁשִׁי, שְׁכַתוֹב (שם א כד) הוֹצִיא הָאָרֶץ וְגו'. וְאִם
הֵאמַר, הִרִי כְּתוֹב (שם יא) וְהוֹצִיא הָאָרֶץ דְּשָׂא? אֵלֹא
הוֹצִיָּאָה תְּקוּן פְּחָה לְהִתְיַשֵּׁב כְּרֵאוֹי, וְהַכֹּל הָיָה
נְנוּז כֹּה עַד שֶׁהֶצְטַרְף, שֶׁהִרִי כְּרֵאוֹ שׁוֹנָה כְּתוֹב תְּהוּ
וּבְהוּ, צְדִיָּא וְרִיקְנִיָּא כְּתִרְגוּמוֹ, וְאַחַר כֵּן הִתְתַּקְּנָה
וְהִתְיַשְּׁבָה, וְקִבְּלָה זֶרַע וְדְשָׁאִים וְעֲשָׂבִים וְאֵילָנוֹת
כְּרֵאוֹי, וְהוֹצִיָּאָה אוֹתָם אַחַר כֵּן, וְגַם הַמְּאֹרוֹת
לֹא שָׁמְשׁוּ בְּאוֹרָם עַד שֶׁהֶצְטַרְף.

יְהִי מְאֹרֹת בְּרִקְיַע הַשָּׁמַיִם (שם יד), כְּתוֹב מְאֹרֹת
חֹסֵר, לְהַכְלִיל אֶת הַנְּחָשׁ הָרַע שֶׁהִטִּיל וְהִמָּה
וְעָשָׂה פְּרוּד, שֶׁלֹּא מִשְׁמֵשׁ הַשָּׁמֶשׁ עִם הַלְּבָנָה.
מְאֹרֹת - קְלָלוֹת, וְעַל כֵּן נָרַם שְׁנֵתְקַלְלָה הָאָרֶץ,
שְׁכַתוֹב אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבְרִית, (דף ג ע"ב) וּמִשּׁוֹם כֵּן
כְּתוֹב מְאֹרֹת.

יְהִי מְאֹדֶת - זוּ הַלְבָּנָה, בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם - זוּ
הַשֶּׁמֶשׁ, וּשְׁנֵיהֶם בְּכֹל אֶחָד לְהוֹדוּג לְהָאִיר
עוֹלָמוֹת לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, מִמִּשְׁמַע שְׁפָתוֹב עַל
הָאָרֶץ, וְלֹא כְּתוֹב בְּאָרֶץ, שִׁמְשָׁמַע לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה,
הַחֲשָׁבוֹן שֶׁל הַכֹּל הִנֵּה בַּלְבָּנָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: גִּימְטְרִיאוֹת וְחֲשָׁבוֹן תְּקוּפוֹת
וְעִבּוּרִים, הַכֹּל הוּא בְּסוּד הַלְבָּנָה, שְׁחֵרֵי אֵינּוּ
לְמַעַלָּה. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: וְלֹא? וַחֲרֵי כַּמָּה
הַחֲשָׁבוֹנוֹת וְעִבּוּרִים שְׁעוֹשִׂים הַחֲבָרִים! אָמַר לוֹ: לֹא
כִּן, אֶלָּא הַחֲשָׁבוֹן עוֹמֵד בַּלְבָּנָה, וּמִשָּׁם יִכָּנַם
הָאָדָם לְדַעַת לְמַעַלָּה. אָמַר לוֹ: וַחֲרֵי כְּתוֹב (בראשית
א יד) וַחֲיוֹ לְאֵתָת וּלְמוֹעֲדִים? אָמַר לוֹ: כְּתוֹב חֶסֶד
לְאֵתָת. אָמַר לוֹ: וַחֲרֵי כְּתוֹב וַחֲיוֹ? אָמַר לוֹ: וַחֲיוֹ,
שְׁכַלְם שְׁיִהְיוּ בָּהּ כְּאֶסְקָפָה חוּזוֹ שְׁמַתְמֵלָאת מִן
הַכֹּל, אֲבָל הַחֲשָׁבוֹן שֶׁל הַכֹּל הוּא בַּלְבָּנָה.

בֹּא וּרְאֵה, נִקְדָּה אַחַת תְּרֵאשִׁית לְמִנּוֹת מִשָּׁם,
שְׁחֵרֵי מַה שְּׁלִפְנִים מֵאוֹתָהּ נִקְדָּה, לֹא נוֹדַע
וְלֹא נִתֵּן לְמִנּוֹת, וַיֵּשׁ נִקְדָּה לְמַעַלָּה נִסְתַּרְתָּ, וְלֹא

הַתְּנַלְתָּה כָּלֹל וְלֹא נִוְדָעָה, וּמִשָּׁם הִרְאִישִׁית לְמִנּוֹת
 כָּל נִסְתָּר וְעֵמֶק, כִּי גַם יֵשׁ נִקְדָּה לְמִטָּה
 שֶׁהַתְּנַלְתָּה, וּמִשָּׁם הוּא הִרְאִישִׁית לְכָל חֲשֻׁבּוֹן וְלְכָל
 מִנְיָן.

וְעַל כֵּן כָּאֵן הוּא מְקוֹם לְכָל הַתְּקוּפּוֹת
 וְגִימְטְרִיאוֹת וְעִבּוּרִים וְזִמְנִים וְחֲגִים
 וְשִׁבְתוֹת, וַיִּשְׂרָאֵל שִׁדְבָקוֹ בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 עוֹשִׂים חֲשֻׁבּוֹן לְלִבָּנָה, וְהֵם דְּבָקִים בָּהּ וּמַעֲלִים
 אוֹתָהּ לְמַעְלָה, שִׁבְתוֹב (דברים ד ה) וְאַתֶּם הַדְּבָקִים
 בָּהּ אֱלֹהֵיכֶם וְגו'.

מִשְׁנָה. עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה: א. שְׁנֵינוּ אַרְבַּע
 תְּקוּפּוֹת רוּחוֹת הָעוֹלָם, שְׁנֵי צְדָדִים
 מִמְּשִׁיִּים, מִסְּעוֹתָיו עוֹשֶׂה בְּתוֹכָם, הַתְּקִין אֶחָד בְּלִי
 כְּלוּם, וְהוֹצִיא מִצְפּוֹן סֵפֶר אֶחָד, וְשָׁם עָלְיוֹ שָׁלַשׁ
 אוֹתִיּוֹת רְשׁוּמוֹת. הַתְּקִין תַּחְתּוֹ שָׁלַשׁ אַחֲרוֹת,
 רְשָׁם אֶחָד עַל שְׁנַיִם וְשָׁם עָלְיוֹ הָאוֹת ת'.

ב. הוציא (יצא) מצפון ספר שני, באותיות ארבע, רשומים שנים על אחד, ושם עליו את האות ה'.

ג. שטח על פרכת (חשבון) של ספר שלישי, צד אחד באותיות, רושם אחד בכתר מלכות, תלה עליה ממעלה למעלה, ומפנה צד אחד רשם של אמן, ושם בה אותה האות. באות היא נתקנה האמנות, ונתקן צד הצפון ונברא מפנה, תחתיה נתקנו שלשת צדדיו, משלש זוויותיו, ושם עליו האות וא"ו.

ד. הוציא למעלה החזק של הלבנה, לה ארבעה ראשים, בספר רביעי הטביע אותה בחמדה של התהום הגדולה, היא התהום רבה שנתן בה הדין, המקום ומושב בית הדין, שהוא שפתוב (תהלים לו ז) משפטיך תהום רבה. השדה עליו שתי אותיות רשומות במפעת המלך, היא המפעת בה נוסעים ובה חונים, שם אחד על ד' והושיב עליו האות אלה.

ה. שָׁטַח עַל עֲלִיזָנָה (הַיּוֹ) שֶׁל סֵפֶר חַמִּישֵׁי פְּרֻכַת
 מִסָּדָה, לְהַפְרִיד מִתְחַתּוֹנִים לְעֲלִיזָנִים, כָּה נִתֵּן
 רְשׁוֹת אֵל מִי שְׂרוּשָׁם, מִמְעַלָּה מִמְנָה נוֹסְעִים כָּה
 שְׁנֵי חֻזְקִים, אֶלְף עוֹלָמוֹת בּוֹ, יִרְשֵׁת הַנְּחֻלָּה
 נִסְמָכֶת עֲלָיו, בּוֹ חֲמִשׁ אוֹתִיּוֹת, רְשׁוֹמוֹת עִם שְׁנַיִם,
 שְׁלֹשׁ עַל שְׁנַיִם, הַתְּקוּן אֶצְלוֹן שְׁתַּיִם אַחֲרוֹת,
 רְשׁוֹמוֹת בְּסוֹד שֶׁל חֲמִשׁ, חֲמִשׁ בְּתוֹךְ חֲמִשׁ, וְשָׁם
 עֲלָיו הָאוֹת יו"ד.

ו. הוֹצִיא בְּזִיקִים שֶׁל אֵשׁ עַל הַסֵּפֶר הַשְּׁשִׁי שְׁנֵי
 צְדָדִים, צַד אֶחָד מֵרְחִישׁ גְּבוּרוֹת, וְצַד אֶחָד רוּחַ
 חֲכָמָה שְׁבוּחָהּ, וְתַיּוֹ תְּהוּא הַשְּׁתַּיִם לְשֹׁלֵשׁ פְּנָיו.
 וְתַיּוֹ שְׁבָצָדוֹ קַיִם (עוֹמֵד) לְשֹׁלֵשׁ (לְמִשָּׁה). אַרְבַּע בְּאַרְבַּע
 רְשׁוֹמוֹת, אֶחָד כְּנֶגֶד אֶחָד שׁוֹלֵט, אֶחָד רוֹכֵב, שְׁתֵּי
 אוֹתִיּוֹת רְשׁוֹמוֹת בְּאַחַד, וְשָׁם עֲלָיו הָאוֹת ו'.

ז. שָׁטַח עַל תַּיּוֹ שֶׁל הַסֵּפֶר הַשְּׁבִיעִי הַתְּקוּף שֶׁל בְּלִי
 כְּלוּם, מוֹשְׁלִים שְׁנִבְרָרוּ, וְרוּחַ סְעָרָה תְּחַקֵּה
 בְּשִׁבְעֵי, בְּלוּמִים עַל הַשְּׁבִיעִית, מִתְנַהֲגִים וְלֹא
 נוֹסְעִים, נוֹסְעִים וְלֹא הוֹלְכִים, הוֹלְכִים וְאֵינָם

נִמְצָאִים, נִמְצָאִים וְאֵינָם נִבְרָאִים, נִבְרָאִים וְאֵינָם
 מִתְמַמְּשִׁים, עֲלִיּוֹנִים וְתַתְּוֹנִים, יוֹרְדִים וְעוֹלָיִם,
 שְׁלֹשׁ רוֹכְבִים, אַרְבַּע רְשׁוּמִים, וְלֶאֱחָד חֲזָרוּ, אֶחָד
 הוּא, מִחֶכְחָ שֶׁל שְׂבִיל אֶחָד שֶׁשׁוֹרָה עָלָיו, שֶׁם עָלָיו
 הָאֹת ד'.

ח. סְפִירָה שְׁמִינִית - הוֹצִיא עַל יְדֵי הָעֶלְהָ שֶׁל
 סְפִירָה הַשְּׁמִינִית, רְשׁוּם בְּכוֹכַב אֶחָד, כְּלוּמַר
 בְּרֵשׁם אֶחָד. הוּא עַל אַרְבַּע, וְאַרְבַּע עָלָיו. שׁוֹלֵט
 אֶחָד בְּאֶחָד. זֶה עוֹמֵד וְזֶה יוֹשֵׁב. זֶה מְקַבֵּל וְזֶה
 עוֹזֵב. זֶה עוֹלָה וְזֶה יוֹרֵד. מֵאֶחָד תְּלוּוִים וּמֵאֶחָד
 נִבְרָאִים. קְרוּשׁ הוּא. עֲלִיּוֹן הוּא. הוּא הוּא, הוּא
 אֶחָד. רְשׁוּם בְּתוֹכוֹ אֹת ה'.

ט. שָׁטַח עַל הַיּוֹ הָעֲלִיּוֹן הַסֶּפֶר הַתְּשִׁיעֵי הַזֶּה, וְלֹא
 נִרְאָה, טָמוֹן בְּמֵאֲתִים וְאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה
 עוֹלָמוֹת שֶׁהוֹלְכִים בְּתוֹכוֹ, שֶׁקוֹל בְּצִלְמוֹ שֶׁל בַּעַל
 הָרֵשֶׁם, בְּחֵמֶשׁ רוֹכֵב עַל חֲמֵשׁ, הַמְּלֹךְ שֶׁאֹתָם
 הָעוֹלָמוֹת עוֹבְדִים אוֹתוֹ יוֹרֵד בַּיּוֹם שְׁמַאִיר, וְעוֹלָה

בְּלִילָהּ שֶׁנֶּחֱשָׁף. רָשָׁם עָלֶיהָ שָׁלַשׁ אוֹתִיּוֹת וְשָׁם
עָלֶיהָ הָאוֹת י'.

י. הוֹצִיא מִהַסּוּדוֹת שְׁמוֹנָה עָשָׂר אֲלָפִים, סֵפֶר
עֲשָׂרָה, בְּאוֹתוֹ עֲשָׂרָה, בְּשֵׁם שֶׁנֶּחֱתַק (שֶׁנֶּחֱלַק בְּעֵשֶׂר
בְּלִימָה) בִּי שׁוֹלֵט בְּעֲשָׂרָה, בְּשֵׁהֲגִיעַ לְהוֹדֵעוֹעַ
בְּשְׁמוֹנָה עֲשָׂרָה עוֹלָמוֹת, אַרְבָּעָה אוֹתִיּוֹת הוֹלְכִים
עָלֶיהָ, עֲשָׂרָה עִם עֲשָׂרָה רוֹכֵב עָלֶיהָ, טַבְּעוֹת שֶׁל
טַבְּעוֹת נֶאֱחָזִים מִמֶּנּוּ, הוּא וְאִשְׁתּוֹ (וְאוֹתֵינֵינוּ) אֶחָד
הוּא.

נֶחֱלְקוּ עֲשָׂר הַסְּפִירוֹת הֶלְלוּ מֵעֵשֶׂר אוֹתִיּוֹת שֶׁל
שְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ, וּבְנִגּוּד זֶה בְּעֲשָׂרָה נִבְרָא
הָעוֹלָם, וְהוֹצִיא כָּחַם בְּעֵשֶׂר אֲמִירוֹת, שְׁמוֹ נִסְתָּר,
לֹא הָיָה מְפָרֵשׁ. עֵשֶׂר עַל חֲמִשׁ, חֲמִשׁ עַל עֲשָׂרָה,
שֵׁשׁ עַל חֲמִשׁ, חֲמִשׁ עַל שֵׁשׁ. פְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ
שְׁמוֹ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים אָמֵן וְאָמֵן.

סֵתְרֵי אוֹתֵיּוֹת

רַבִּי שְׁמַעוֹן פָּתַח, (תהלים קו ב) מִי יִמְלֵל גְּבוּרֹת ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ וְגו', (ירמיה ו ז) מִי לֹא יִרְאֶה מְלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לֶךְ יֵאָתֶה וְגו'. בְּאוֹתֵינוֹת רְשׁוּמוֹת, שְׁחֻקוֹת עַל גַּבֵּי הַנְּסֻתָר שֶׁל צַד (סְרִיטָה) הַקְּיוּם, עוֹלוֹת מְרַכְּבוֹת עִם מְרַכְּבוֹת קְדוּשׁוֹת, (דף ד ע"א) כָּל מְרַכְּבָה וּמְרַכְּבָה עוֹלָה עִם אוֹת רְשׁוּמָה. כְּשֶׁנִּרְשָׁמַת הָאוֹת בְּקִיּוּמָה, עוֹלָה בְּתוֹכָהּ אוֹתָהּ הַמְרַכְּבָה. כָּל אוֹת וְאוֹת עוֹמְדַת עַל קִיּוּמָה שֶׁל אוֹתָהּ הַמְרַכְּבָה שְׂרָאוּיָהּ לָהּ. מִכָּאן עוֹלָה הַדְּבָר שֶׁתִּפְרֹשׁ כָּל אוֹת וְאוֹת בְּסוּד הַמְרַכְּבָה הַקְּדוּשָׁה בְּאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם.

סוּד הָאוֹת הֶרְאֵשׁוּנָה, עוֹלָה וַיּוֹרְדַת, עוֹלָה בְּעִטְרוֹתֶיהָ אֶל מֵאָה עוֹלָמוֹת. כְּנֶגֶד זֶה עוֹלָה הָאוֹת י' בְּרִצּוֹן הַמִּתְשַׁבֵּה, וְנִסְתָּרַת וְלֹא נוֹדַעַת.

מִתְכַּסֶּיִת תַּחַת אֵגוֹז אֶחָד, שְׁמִכְסָה הַטְּמוּנָה בְּטְמוּנָה, וְהִיא הַמְרַכְּבָה שְׁעוֹמְדַת תַּחַת אוֹתוֹ סוּד טְמִיר, וְאוֹתָהּ הָאוֹת עוֹמְדַת

בְּגִיזָה נִקְדָּה אַחַת תַּחֲתֶיהָ, אוֹתוֹ הָאֵנוּז עוֹמֵד עִם
 לְשָׁה עַמּוּדִים, וְתוֹמְכִים אוֹתוֹ בְּשָׁה צְדָדִים,
 אוֹתָם לְשָׁה הַצְדָדִים גְּנוּזִים בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הָאֵנוּז.

מֵתוֹךְ הַצַּד (הַסְתֵּר) שֶׁל הָאוֹת הַזֶּה יוֹצֵאת מְרַכְבָּה
 אַחַת קְרוּשָׁה, וְהַמְרַכְבָּה הַזֶּה גְּנוּזָה וְאֵינָה
 מֵתַנְלָה, פָּרַט לְכַאֲשֶׁר מֵאִיר הָאוֹר שֶׁל אוֹתוֹ אֵנוּז
 טְמִיר, אִז מֵתַנְלָה אוֹתָהּ הַמְרַכְבָּה, וְאוֹתָהּ מְרַכְבָּה
 טְמִירָה וְגִלוּיָהּ.

וְהֵיא יוֹצֵאת מֵתוֹךְ הַהֲתַנּוּצָצוֹת שֶׁל הַמְאֹר,
 בְּשִׁמּוּדְדַת הַמְדָּה תַּחַת הַקֶּשֶׁר הָרֵאשׁוֹן,
 וְאוֹתוֹ (וְהוּא אֶחָד) נִיצוּץ. בְּשִׁמּוּדָה קִימַת זֶה מֵאִיר,
 וְעוֹלָה וְיִוָּרְדַת וְנִסְמְכַת תַּחַת הָאוֹת יו"ד, וְהֵיא
 נִקְדָּה אַחַת, וְאַחַר כֵּן מֵתַפְשֵׁט אוֹתוֹ הַנִּיצוּץ,
 וּמוֹצִיָּאה לְשָׁה נִיצוּצוֹת אַחֲרִים וְנִסְמְכִים תַּחַת
 הַקּוּץ הַתַּחְתּוֹן שֶׁל הַיּו"ד.

אַחַר כֵּן יוֹצֵא מֵתוֹךְ הַקֶּשֶׁר הַשְּׁנִי נִיצוּץ אַחַר
 שְׁמֵאִיר וְעוֹלָה וְיִוָּרַד, וְנִסְמְךְ תַּחַת הָאוֹת
 יו"ד בְּצַד אַחַר. אַחַר כֵּן מֵתַפְשֵׁט אוֹתוֹ הַנִּיצוּץ,

וּמוֹצִיא שְׁלֹשָׁה נִיצוּצוֹת אַחֲרֵיהֶם, וְנִסְמְכִים בְּצַד
הַזֶּה תַּחַת הָאוֹת יו"ד. אַחַר יוֹצֵא מִתּוֹךְ הַקָּשָׁר
הַשְּׁלִישִׁי נִיצוּץ אַחַר (בְּצַד אַחֵר), וּמִתּוֹךְ זֶה נִקְשָׁר
הַסּוּד שֶׁל חו"ל בְּמִדַּת הַמְּאוּר.

נִמְצְאוּ לָאוֹת יו"ד, הַנְּקֻדָּה הָעֲלִיוֹנָה, תִּשְׁעָה
עֲמוּדִים, עַל מֵה שְׁנִנְסְמֻכְתָּ, וְכֻלָּם
מְרַבֵּה אֶל הָאוֹת הַזֶּה. אִזּוּ מְאִירָה וְנִסְמְכֵת עַל
תִּשְׁעַת הָעֲמוּדִים הַלָּלוּ, וְאִזּוּ מְאִירִים מִתּוֹכָהּ
שְׁמוֹנָה אַחֲרֵיהֶם, וְכֻלָּם עוֹמְדִים בְּסוּד הָאוֹת יו"ד,
הַנְּקֻדָּה הָעֲלִיוֹנָה הַשְּׂמִירָה.

תִּשְׁעַת הָעֲמוּדִים הַלָּלוּ שְׁלֵמֻטָּה, עוֹלִים בְּשֵׁם וְלֹא
עוֹלִים, מִשּׁוֹם שְׁאוֹתָם תִּשְׁעָה שְׁנִקְרְאוּ
אִין סוֹת, עוֹמְדִים וְלֹא עוֹמְדִים וְלֹא נוֹדְעוּ,
וְנִקְרְאוּ וְלֹא נִקְרְאוּ, לֹלֵא יְדִיעָה כָּלֵל, וְאֵלּוּ
עוֹלִים בְּשֵׁם וְלֹא עוֹלִים.

וְזֶהוּ הַסּוּד (שְׁמוֹת לֵג יט) וְקִרְאֵתִי בְּשֵׁם ה' לְפָנֶיךָ
וְחִנַּנְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֶחָן וְרַחֲמֵתִי אֶת אֲשֶׁר
אַרְחֵם. אִין מִי שִׁיעֲמַד בָּהֶם וּבִשְׁמוֹת שְׁלָחֵם, וְלֹא

הַתְּגַלוֹת לְעַמֵּד בְּדַרְכָּם. וְלִכֵּן לֹא עָמַד מִשָּׁה עֲלֵיהֶם,
 מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ מִקְדָּם הַדְּרָגָה שְׁלוֹ שְׂאוֹתוֹ נִיצוּן
 רֵאשׁוֹן כָּתוּב לְפָנֶיהָ. וְכֵן כָּלֵם עוֹמְדִים, הִקְדִּימוּ
 לַדְּרָגָה שְׁלוֹ. וְעַל זֶה לֹא עוֹמֵד בְּדַרְכֵי הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, מִשּׁוּם שֶׁכָּלֵם עוֹלִים תוֹךְ הַמַּחְשָׁבָה, וּמִשָּׁם
 מִתְּפַשְׁטִים וְדַרְכָיו לְכַמָּה צְדָדִים בְּרִצּוֹנוֹ שֶׁל
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא נוֹדְעוּ כָּלֵל.

עוֹלָה הָאוֹת הָיוּ עִם הָעַמּוּדִים הִלְלוּ לְמַעְלָה, מִכָּה
 מִי שֶׁמִּכָּה, שְׂאִינוּ יְדוּעַ, וְהָיִן סוֹף מֵאִיר
 וְלֹא מֵאִיר, וְיִזְרָה, וְאִין יְדוּעַ מִמִּי שֶׁמֵאִיר. כִּי־אֲשֶׁר
 יִזְרָה, נִכְלָלִים בּוֹ אוֹתָם הָעַמּוּדִים וּמִתְּפַשְׁטִים,
 וּכְשֶׁמִּתְּפַשְׁטִים יוֹצֵא אֹזֶר אֶחָד כָּלוּל, וּמִתְּפַסִּים בּוֹ,
 כְּמִי שֶׁנִּכְנָם לְהִיכָל אֶחָד.

אוֹתוֹ תְּהִיכָל עוֹמֵד בְּשְׁנֵי צְדָדִים, שֶׁלְּהַתְּכַסּוֹת
 וְלְהַתְּגַלוֹת לְמַעְלָה, וְאוֹתָם תִּשְׁעֵת
 הָעַמּוּדִים מְאִירִים בְּתוֹךְ אוֹתוֹ תְּהִיכָל, וְהָאוֹת י'
 גְּנוּזָה בְּתוֹךְ אוֹתוֹ תְּהִיכָל, בְּאוֹתָם הָעַמּוּדִים,
 וְתְּהִיכָל תְּהוּא נִקְרָא ה"א.

מְזֶמֶן וְאֵינוֹ מְזֶמֶן, מִתְנַלֵּה וְלֹא מִתְנַלֵּה, וְלֹא
 מִתְנַלֵּה כָּלֵל. בְּסוּד זֶה עוֹמְדֵת הָאוֹת יו"ד,
 וּבְלֶם סוּמְכִים, מִשּׁוּם שֶׁהִיא טְמִירָה וְכֵה עוֹמֵד
 הַכֹּל לְהִתְעַטֵּר.

לָזֶה יֵשׁ חֲמִשׁ מְרַכְבּוֹת שִׁיּוּצָאוֹת מִתּוֹךְ הָאוֹר שֶׁל
 הַמְּאוֹר, כְּשֶׁעוֹלָה לְמְקוֹמָהּ וּמִתְכַנְּסֶת, לְאַחַר
 שֶׁעֲשָׂתָה מְדִידָה.

וְאֵלוֹ נִקְרְאוּם נִפְלְאוֹת, נ' פְּלְאוֹת, עַל סוּד זֶה
 רָצָה דְּוֹד הַמְּלֶךְ לְעֹמֵד עַל חֲמִשׁ מְרַכְבּוֹת
 הַלְלוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קיט יח) גַּל עֵינַי וְאִבִּיטָהּ
 נִפְלְאוֹת מִתּוֹרְתֶךָ, וּכְשֶׁאֵלוֹ מְאִירִים וּמַעֲלָה אוֹתָהּ
 לְהִתְעַטֵּר, נַעֲשִׂים חֲמִשׁ, לְהָאִיר לְתוֹךְ הַחֲמִשׁ
 שֶׁלְּמִטָּה, וְשִׁיּוּצָאוֹ מִמְּנָה.

וְאוֹתָם נ' פְּלְאוֹת מְאִירִים וּמַעֲלִים אוֹתָהּ לְמַעְלָה,
 וּמִתְעַטְרִים וְנִקְשָׁרִים בְּתוֹךְ אוֹתָם תִּשְׁעֵת
 הָעַמּוּדִים הָאַחֲרִים. וְאוֹתָם הִתְשָׁעָה מֵעֲלִים אֶת
 הָאוֹת יו"ד לְמַעְלָה לְמַעְלָה.

בַּאֲשֶׁר יוֹרְדִים וְלֹא יָדוּעַ מִמֵּי יוֹרְדִים, תַּה"א הוּוּ
 מִתְעַטָּרַת בְּסוּד אֹתָם הֵנ', וְאוֹתָם
 הַפְּלֹאוֹת, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁת הָעֲמוּדִים לְתוֹכָהּ. וְכַאֲשֶׁר
 מִתְעַטָּרַת וּמִתְפַּשְּׁטָת, חוֹזֶרֶת מִהַסוּד שֶׁל נו"ן
 לְתוֹךְ הַסוּד שֶׁל ה"א.

הַתְּפִשְׁטוֹ חֲמִשָּׁת הָעֲמוּדִים הַלְלוּ לְמִשְׁתָּה, אֲזִי
 עוֹמְדָת עֲלֵיהֶם, וְכִשְׁהִיא מְאִירָה
 בְּכָלֶם, אֲזִי יוֹצְאִים מִמֶּנָּה חֲמִשָּׁה אֹרוֹת אַחֲרֵים,
 מִשְׁתַּנִּים וְלֹא מִשְׁתַּנִּים, יָמִין וּשְׂמֹאל.

מִכָּאֵן וְהִלָּאָה עוֹמֵד הַדָּבָר לְהַסְמִךְ עַל סוּד עֲלִיוֹן
 בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, לְהִיּוֹת נִסְתָּר זֶה בְּזֶה,
 וּלְהַשְׁתַּכְּלִל הַמְרַבֶּבֶת הַקְּדוֹשָׁתָה.

וְאֵלוֹ הַחֲמִשָּׁה הֵם אַרְבָּעָה, וְהֵם חֲמִשָּׁה בְּנֵי בְּנֵי
 חֲמִשָּׁה עֲמוּדִים, וְהֵם אַרְבָּעָה בְּנֵי אַרְבַּעַת
 צְדָדֵי הָעוֹלָם, וְלִבָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ מְרַבֶּבֶת
 לְבִדּוֹ.

וְכָל הַמְרַכְבֹּת בְּלֶן כְּלוּלֹת, כָּל מְרַכְבָּה וּמְרַכְבָּה
 בְּאֹר אֶחָד, וְכָל אֹר וְאֹר נִכְלָל בְּאוֹתָם
 הָעֲמוּדִים, וְכָל עֲמוּד וְעֲמוּד נִכְלָל בְּאוֹת ה"א,
 וְהַאוֹת ה"א הִזוּ נִכְלָלֹת בְּאוֹתָם תְּשַׁעַת הָעֲמוּדִים,
 וְכָל אֶחָד וְאֶחָד נִכְלָל בְּאוֹת יו"ד הַנִּקְרָה הַרְאִשׁוֹנָה
 וְהַעֲלִיּוֹנָה, שְׂיִתְיָה הַכֹּל אֶחָד.

מִכָּאֵן נִמְצְאִים הַמְרַכְבֹּת שְׁעוּלוֹת עַל הָאוֹת ה"א
 מִמַּטָּה לְמַעְלָה, עֲשָׂרִים וְחֲמִשׁ מְרַכְבֹּת.
 וְזֶה סוּד יִבְרָכוּ כ"ה מִמַּטָּה לְמַעְלָה.

מִן הָאוֹת ה' וּמַעְלָה תִּשַׁע מְרַכְבֹּת, שְׁעוּמוֹדוֹת
 לְבַד בְּלִי חֲשִׁבּוֹן עַד הַסּוּד שֶׁל יו"ד, וְהַכֹּל
 נִסְתָּר בְּתוֹכּוֹ. מִכָּאֵן וְהִלָּאָה סוּד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 שְׂמַתְעִיטַר בְּאוֹתָן הַמְרַכְבֹּת, וְלִהְפִּיל זֶה עִם זֶה
 בְּאֵלוֹ הָאוֹתִיּוֹת יְהו"ה.

אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן: הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא אֶחָד,
 שְׂפָתוֹב (דברים וד) ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא רֵאשׁוֹן, שְׂפָתוֹב (ישעיה מד) אֲנִי
 רֵאשׁוֹן. הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא אַחֲרוֹן, שְׂנַאֲמַר

(שם) וַאֲנִי אַחֲרוֹן. בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ לְעוֹלָם
וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

ה"א סוד הַפְּתוּב וַאֲנִי אַחֲרוֹן, זוּ ה"א הַאֲחֲרוֹנָה
שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, מְרַבֶּה קְדוּשָׁה בְּאַחֲרוֹן,
שֶׁפְּתוּב (שם מא, ד) וְאֵת אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּא. אַחֲרוֹן
וְאַחֲרוֹנִים, בְּלֵם בְּסוּד אֶחָד נִכְלְלוּ אֵלֹהֵי עַם אֱלֹהֵי.
הַסוּד שֶׁל ה"א הֵם ד', וְאֵלֹהֵי הַד' שֶׁנִּקְרְאוּ
אַחֲרוֹנִים, בְּלֵם עוֹמְדִים מִהַצַּד שֶׁל מַעֲלָה וּמִהַצַּד
שֶׁל מַטָּה.

הַמְרַבֶּה הַזֶּה, מִיכָאֵל גַּבְרִיאֵל רַפָּאֵל אֱוֵרִיאֵל,
אֵלֹהֵי הֵם אַרְבַּע, וְנִקְרְוָה אַחַת שְׁעוֹמְדוֹת
עֲלֵיהֶם הֵם ה"א. וְהַה"א הַזֶּה אֵינָה נִקְרְאוֹת אֶלֶּא
בְּסוּד (דף ד ע"ב) אַרְבַּע הֶלְלוּ, וְהַנִּקְרְוָה הַאֲחֲרוֹנָה שֶׁשׁוּרָה
עֲלֵיהֶם. וְהַסוּד שֶׁל ה"א זֶה הִיָּתָה דְלָת, וְאוֹתָהּ
הַנִּקְרְוָה שֶׁשׁוּרָה עֲלֵיהֶן בְּאַמְצַע נַעֲשִׂית ה"א.

וּבְסוּד שֶׁל חֲנוּךְ יֵשׁ ה"א אַחֲרֵת לְמַטָּה שְׁעוֹמְדוֹת
קְשׁוּרָה עִם הַה"א הַזֶּה, וְהַכֹּל אֶחָד עִם
אֶחָד, וְאֵז הוּא הַזְּמַן לְבָבוֹת, וְסִימְנָךְ אַחָה.

מִשׁוּם שֶׁסָּבּוּב הָרַע לְמַטָּה, מְכַסֶּה כְּמוֹ הַדָּלָ"ת,
 וּמְקִיף אֶת הָאֲרָבֶעַ הַלָּלוּ וְאֶת הַנְּקֻדָּה הַזֹּה,
 וְעוֹמְדָת בַּנְּקֻדָּה הַזֹּה קְלֻפָּה חֲזָקָה לְכַסּוֹת עָלֶיהָ. וְאִז
 מִתְכַּסֶּה הַלְבָנָה, וְהָאֹר שְׁלָה מִתְכַּסֶּה, וְאִז נִתְּנָת
 הָרְשׁוֹת לְדוֹן אֶת הָעוֹלָם בְּדִינִים רָעִים. וְהַסּוֹד שֶׁל
 ה"א עִם ה"א הָאֲחֵרוֹנָה, שְׁנֵיהֶם בַּנְּקֻדָּה אַחַת ה"ה,
 שְׁתֵּרֵי אִז תְּדִין נִתָּן, בְּסוֹד הַכֶּתוּב (דניאל ה' יד) בַּגִּזְרֹת
 הַמְּלֹאכִים הַדְּבָר וּבְמֵאמֶר הַקְּדוֹשִׁים הַשְּׂאֵלָה
 בְּעִבּוֹר.

הַמְּרַכְּבָה הַזֹּה עוֹמְדָת בַּה"א הָאֲחֵרוֹנָה, לֹא
 נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה לְעוֹלָמִים, וּבְכָל מְקוֹם
 שֶׁנִּמְצָא מִיכָאֵל שְׁהוּא הָרֹאשׁ לְאֵלוֹ, שָׁם הַשְּׂכִינָה.
 הַכֹּל נִקְשָׁר זֶה עִם זֶה, וְהֵם נִקְשָׁרִים תוֹךְ אֹתָהּ
 הַנְּקֻדָּה, וְהַכֹּל ה"א.

וּבְשֵׁהִיא ה"א אַחַת, וְהָאֹת אֶלְ"ף אִז הָאֹת יו"ד
 קוֹדֶמֶת לָהּ, וְהִיא בַּנְּקֻדָּה אַחַת, אִז הִיא
 בָּאָה לְהִיטִיב לְעוֹלָם, א"ה אִז י"ה, שְׁתֵּרֵי הַקְּלֻפָּה

הָרָעָה נִשְׁכַּרְתַּם מִלְּפָנֶיהָ וְלֹא מִכֶּסֶף עָלֶיהָ. הֲאֵלֶּה הֵיוּ
עוֹמְדֵת בְּסוּד זֶה.

בְּמוֹ בֵן, אִין לָךְ שֵׁם קְדוֹשׁ בְּאוֹתֵינִי הַרְשׁוּמוֹת
שֶׁלֹּא עוֹמֵד עִם אוֹתָהּ הָאוֹת הַמְרַכְבֶּה שְׁלוֹ,
בְּאוֹתוֹ הַשֵּׁם, עַל מַה שְּׁנִסְתַּמֵּךְ, וְאוֹתָהּ הַמְרַכְבֶּה
הִיא הַתּוֹמֵךְ שְׁלוֹ. שְׂאִין לָךְ מֶלֶךְ שֶׁלֹּא בָּא עִם
חִילָיו וְלֹא נִמְצָא יְחִידִי, וְעַל בֵּן יְהו"ה עֲבָאוֹת,
הַכֹּל בְּאַחֵר, שֶׁלֹּא נִפְרְדוֹת הַמְרַכְבּוֹת מִן הַשֵּׁם
הַקְדוֹשׁ, וְכֹל אוֹת וְאוֹת כּוֹלְלֵת בְּתוֹכָהּ אֵת
מְרַכְבָּתָהּ, וְאִזּוּ הַכֹּל הוּא שֵׁם קְדוֹשׁ.

לְאוֹת ה"א הַזֶּה יֵשׁ לָהּ מְרַכְבֶּה בְּאוֹתָם הַשְּׁלִיטִים
לְמַטָּה, מִשּׁוֹם שֶׁהָאוֹת הַזֶּה הִיא בְּגִלּוֹי,
הַקָּטָן שְׁמֵן הַחֲבָרִים, אֲבָל לְכֹל הָאוֹתֵינִי הָאֲחֵרוֹת
אִין לָהֶן מְרַכְבֶּה לְהַתְּכַלֵּל בְּאוֹתָן הָאוֹתֵינִי,
בְּתַחְתּוֹנִים הַלָּלוּ, פָּרַט לְזֹאת. מִשּׁוֹם שֶׁהָאוֹת הַזֶּה
נִכְלָלֵת בְּתַחְתּוֹנִים שְׁבַחוּיָן, וְהָאוֹתֵינִי הָאֲחֵרוֹת
נִכְלָלוּ בָּהֶן מְרַכְבּוֹת קְדוֹשׁוֹת שְׂאִינָם בְּחוּיָן, פָּרַט
לְבֹאֲשֶׁר מֵתְחַבְּרִים הַהִיכָלוֹת עִם הִיכָלוֹת,

הַתְּחִינִים עִם הָעֲלִינִים, אֲבָל אֵין נִכְלָלִים עִם
אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת לְהִיּוֹת אוֹת אַחַת.

וּמִשּׁוֹם כֵּן, אוֹת וְאוֹת מִהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ נִכְלָלֹת
מְרַכְּבֵתוּ (כֹּל שֵׁם וְשֵׁם מִן הַשְּׁמוֹת הַקָּדוֹשִׁים, נִכְלָלֹת מְרַכְּבָה
קְדוּשָׁה בְּתוֹכָהּ, וְזֶהוּ שֵׁם קְדוֹשׁ כְּרֵאוֹי, וְכֵן לְכָל
אוֹת וְאוֹת מֵאוֹתָן הָאַרְבַּע. וְאוֹתָן אַרְבַּע הָאוֹתִיּוֹת
הֵן סוּד הַמְרַכְּבָה לְמִי שְׁלֵא נוֹדַע, וְלְכָל אוֹת וְאוֹת
יֵשׁ לָהּ מְרַכְּבָה שֶׁנִּכְלָלֹת בְּתוֹכָהּ וְנִרְשָׁמֶת בְּאוֹתָהּ
הָאוֹת מִמֶּשׁ.

הַ"א" הוּזוּ הֵיא שְׁנַיִם עֶשֶׂר, וְהַנְּקֻדָּה הוּזוּ שְׁעוֹמְדֹת
לְמַעְלָה הֵיא שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר, וְהֵם שְׁלֹשׁ
עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַרְחָמִים לְמִטָּה, כְּמוֹ שְׁלִמְעָלָה.
הַשְּׁנַיִם עֶשֶׂר הִלְלוּ הֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר תְּחוּמִים, וְהֵם
לְאַרְבַּעַת צְדֵדֵי הָעוֹלָם, שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה לְכָל צֶדֶד.

וְאוֹתָם הַשְּׁלֹשָׁה הֵם תְּשׁוּעָה לְכָל צֶדֶד. לְצֶדֶד מְזוּרָח
תְּשׁוּעָה, לְצֶדֶד מְעֻרָב תְּשׁוּעָה, לְצֶדֶד צְפוֹן
תְּשׁוּעָה, לְצֶדֶד דָּרוֹם תְּשׁוּעָה, וְהַנְּקֻדָּה הוּזוּ שְׁעוֹמְדֹת
עֲלֵיהֶן בְּאַמְצַע. נִמְצְאוֹת הַנְּקֻדָּה הוּזוּ שְׁמִשְׁלִימָה כֹּל

צד לעשרה, משום שעומדת באמצע. לצד מזרח
 עשרה, לצד מערב עשרה, לצד צפון עשרה, לצד
 דרום עשרה, עשר ספירות לכל צד, ואלו הם מ'
 אותיות שעומדות בסוד של בראשית למטה,
 בסוד השם הקדוש, ושתי אותים הן לאחז בימין
 ושמאל, וכלם עומדים בסוד של ה"א.

עכשו נמצא שהה"א הזו בכל אותם סודות
 עליונים: באותה המרכבה הקדושה,
 באותם שנים עשר, בסוד עשר ספירות, בסוד של
 ארבעים ושתיים אותיות המתקנות שבשם
 הקדוש. הכל נכלל בדיוקן הזה של ה"א.

וכלם עומדים באלכסון, בסוד הנקדה שעומדת
 באמצע, שמכריעה את כלם בדרך ישר,
 הצד הזה בצד הזה, ובן לד' צדדים, כלם עומדים
 במשקל, המשקל שעומד להתקין הכל.

בסוד הזה נבראו ונתתקנו כל התחתונים הללו,
 ועל זה פתוב (בראשית א כו) ויאמר אלהים
 נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. נעשה, ודאי שהוא

ה"א, וְכֹל יֵאלֶה שְׁעוֹמְדִים לְמַטָּה וְנִאָחֲזוּ בָהּ,
בְּדַמוֹתֶיהָ מִמָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁנִּקְרְאתָ ה', פָּרַט לְמַה שְׁיִישׁ
אֶחָד לְמַעַלָּה בְּמַה שְׁלֹא נִרְאָה כָּלֵל בְּדִיוֹקְנֶתָ, וְלֹא
נִרְשָׁם בָּהּ לְהִרְאוֹת.

בְּשִׁנְקִרְאתָ ה"א, מִזְדַּמְנֶת בְּכֹל הַסּוּדוֹת הַלָּלוּ.
הוּא הַכֹּל, מִשּׁוּם זֶה עוֹמְדַת הַנִּקְדָּה
הוּוּ בְּתוֹךְ הָאֲמִצֵּעַ, מִשּׁוּם שֶׁנִּאָחֲזָה בְּכֹל. אֵלּוּ
שְׁלֻצַד מִזְרַח נִאָחֲזִים בָּהּ, וְהִיא עִמָּהֶם. (אֵלּוּ שְׁלֻצַד דְּרוֹם
נִאָחֲזוֹת בָּהּ, וְהִיא עִמָּהֶם. אֵלּוּ שְׁלֻצַד צָפוֹן נִאָחֲזוֹת עִמָּם, וְהִיא עִמָּהֶם). וּמִשּׁוּם
כִּי הִיא בְּכֹל, וְהַכֹּל בָּהּ, וְהַכֹּל ה"א. וְעַל זֶה כָּתוּב
נִעֲשֶׂה אָדָם, וְכָתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, הַכֹּל הוּא בְּסוּד
עֲלִיּוֹן כְּרֵאוֹי.

וְכֹל הַסּוּדוֹת הַלָּלוּ וְכֹל הַסּוּדוֹת הָעֲלִיּוֹנִים בְּלָם
נִזְדַּעִים בְּאוֹתֵינִי הַלָּלוּ וְנִרְשָׁמוּ בְּאוֹתָהּ
הָאוֹת מִמָּשׁ, שְׁיִתְיַחַד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּרֵאוֹי, וְהַכֹּל
סוּד עֲלִיּוֹן בַּשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ. עַד כָּאן נִרְמְזָה הַחֲכֵמָה
הָעֲלִיּוֹנָה בְּסוּד הָאוֹת ה"א, הָאֲחֵרוֹנָה שְׁלֹא אֲרַבֵּעַ
הָאוֹתֵינִי. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שָׁל מִי שֶׁנִּכְנָם וַיֵּצֵא, וַיִּזְדַּע

אֶת יְרֵכֵי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא לְהַכְנִים לְלֹא בּוֹשָׁה
לְעוֹלָם הַבָּא.

הַסּוּד שֶׁל הָאוֹת ו"ו הַמְּרַבֶּה הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה
שְׁעוֹמֶדֶת בְּקִיּוּם שָׁלֵם, זֶה נֶחְלָק לְשֵׁתֵי
אוֹתֵינּוּ, שֶׁהֵן שְׁתֵּי וו"ם ו"ו, זֶה כְּמוֹ זֶה, וְהֵם
שְׁנַיִם עֶשֶׂר סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים.

הו"ו הָעֲלִיּוֹנָה הַזֶּה הִיא עוֹמֶדֶת עִם חֲמִשָּׁת
הַעֲמוּדִים הָעֲלִיּוֹנִים, שְׁעוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶם
הָאוֹת ה"א הָעֲלִיּוֹנָה, וְהו"ו הַזֶּה, אֵף עַל גַּב שֶׁהִיא
שֵׁשׁ, וְהַסּוּד שֶׁל שֵׁשׁ, הִיא חֲמִשׁ, וְהַסּוּד שֶׁל חֲמִשׁ,
וְהַכֹּל הוּא כְּרֵאוּי.

הַרְאֵשִׁית בְּצַד הַיָּמִין, סוּד הָאוֹר הַרְאֵשׁוֹן הַזֶּה
עוֹמֵד עַל מְרַבֶּה אַחַת, שֶׁהִיא שְׁלֹשׁ
שְׁלֹשׁ, וְלֹא אַרְבַּע. וְאֵף עַל גַּב שְׁאִין מְרַבֶּה אֶלֶּא
בְּאַרְבַּע, הַכֹּל כָּאֵן בְּסוּד בְּשָׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ. כְּמוֹ
שֶׁהָאוֹתֵינּוּ הוֹלְכוֹת בְּשֵׁם הַקְּדוּשָׁה, וּמִשׁוּם כֵּן הַכֹּל
הוֹלֵךְ בְּשָׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ.

הָאֵת ה"א שְׁאִמְרַתָּהּ הִיא הַרְבִּיעִית פְּאֹתֵיֹת,
 וּמִשׁוֹם כֶּךָ הַמְרַכְכָּה שְׁלָהּ הִיא פְּאֶרְבַּע,
 וְאִף עַל גַּב שְׁהִיא פְּאֶרְבַּע, הִיא בְּשֵׁלֶשׁ שֵׁלֶשׁ, וְהַכֹּל
 הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ יֵשָׁר לְעֵלוֹת זֶה כְּמוֹ זֶה, לְהִיֹּת אֶחָד.

הַמְרַכְכָּה שְׁלֶצֶד דְרוֹם, שְׁהִיא יָמִין, (אוֹתָהּ מְרַכְכָּה)
 בְּשֵׁלֶשָׁה שְׂיוּצָאֵת מִתּוֹךְ הַמְּאֹר,
 בְּשֵׁעוֹלָה הַרוּחַ שְׁנוֹשְׁבַת בִּי"ב רוּחוֹת, שְׁמַעְלִים
 רִיחַ, וְלֹא מַעְלִים, כְּלוּלָה בְּשֵׁלֶשָׁה גּוֹנִים, מְאִירָה
 פְּאֹר שְׁנֵשְׂאֵב בְּתוֹכָהּ, אֶחָד לוֹהֵט פְּאֵשׁ, וְאֶחָד
 לוֹהֵט בְּמִים, וְאֶחָד לוֹהֵט בְּרוּחַ, וְזֶה הַתְּפִרֵּשׁ, וְהֵם
 שְׁלֶשׁ. (דף ה ע"א)

הַרוּחַ הַזֶּה, בְּאִשְׁרֵי נִפְרָדָת וְנִתְיִית שְׁלֶשָׁה גּוֹנִים,
 אֵלֹו אֵינָם אֵשׁ, וְאֵינָם מַיִם, וְאֵינָם רוּחַ,
 אֵלֹא הַרוּחַ הַזֶּה בְּשֵׁנִפְרָדָת, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְאִיר
 וְלוֹהֵט וְנוֹתֵן תִּקְוָה לְמָקוֹם שְׁעֵלְיוֹ, וְאֶחָד כֶּךָ נַעֲשֶׂה
 סְמוּךְ תַּחְתָּיו.

גּוֹן אֶחָד מִתְּלֵהֵט, וּמִחֲזִיקָה בּוֹ הָאֵשׁ שְׁנִכְלָלָת
 בְּצֶד הַיָּמִין הַזֶּה. גּוֹן אֶחָד מִתְּלֵהֵט, וּמִתְּחִיֹּק

בו הַמִּים שֶׁנִּכְלְלוּ בְיָמִין. גִּזְוֹן אַחַר מִתְּלַחֵט, וּמִחֲזִיקָה בוּ הָרוּחַ שֶׁנִּכְלְלָתָּ בְּצַד הַיָּמִין הַזֶּה, וְשִׁלְשֵׁת הַגִּזְוִיִּים הִלְלוּ יָהּ מְרַכְּבָה אַחַת לְצַד הַיָּמִין בְּסוּד הָאוֹת הַ.

וְאֵלוּ יָהּ בְּנוֹיִים שִׁישׁ בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּסוּד שֶׁל אוֹתָם הַשְּׁמוֹת שֶׁנִּקְרָא בָהֶם, וְעַל זֶה שָׁמוּ שֶׁל הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא בְּכַמָּה שְׁמוֹת, וּבְכֹלם נִכְלְלִים בְּכָל סוּד וְסוּד מִן הַצְּדָדִים הָעֲלִיוֹנִים הִלְלוּ, שֶׁהֵם שְׁמוֹת שְׁלֹא נִמְחָקִים.

הַצַּד הַזֶּה שֶׁהוּא יָמִין נִקְרָא אֵל. הַמְרַכְּבָה שֶׁלוֹ נִקְרָאת גְּדוּל בְּכָלֵל. בְּשֶׁנִּפְרְדַת הַמְרַכְּבָה הַזֶּה שֶׁל אֵלוּ, יָהּ שִׁלְשֵׁה גִזְוִיִּים, כִּי נִקְרָאִים הַשְּׁמוֹת הִלְלוּ: גְּדוּ"ל, חֲסִי"ן, קְדוּ"שׁ. אֵלוּ יָהּ הַמְרַכְּבָה לְיָמִין שֶׁנִּקְרָא אֵל, הַסוּד הָעֲלִיוֹן מֵאוֹתָם עֲשֶׂרֶת הַשְּׁמוֹת, כִּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

שִׁלְשֵׁת הַגִּזְוִיִּים הִלְלוּ, שֶׁהֵם מְרַכְּבָה לְצַד יָמִין, לוֹהֲטִים וּמְאִירִים לְמִטָּה, וְכָל גִּזְוֹן וְגִזְוֹן מִשִּׁלְשֵׁת אֵלָה נִפְרָד לְשָׁנֵי אַחֲרִים לְכָל צַד, עַד

שְׁנַכְנְסוּ בְּחֻשְׁבוֹן שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה, וְהֵם תִּשְׁעָה.
 וְהַיְמִין הָיָה שָׂרוּכָב עֲלֵיהֶם מִשְׁלִים לַעֲשָׂרָה. אֵף גַּם
 כָּל אֵלוֹ נִקְרְאוֹת סְפִירוֹת עֲלִיוֹנוֹת וְקַטְנוֹת, וְכֻלָּם
 מְדוּתָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

שְׁנַיִם שְׁיִצְאוּ מִתּוֹךְ גִּזּוֹן אֶחָד שֶׁחֲחִזְקוּ בּוֹ הַמַּיִם,
 אֶחָד נִקְרָא רַחוּם, וְאֶחָד נִקְרָא תְנוּן, אֵלוֹ
 הֵם מֵאוֹתוֹ הַגִּזּוֹן שֶׁחֲחִזְקוּ בַּמַּיִם. שְׁנַיִם שְׁיִצְאוּ
 מֵאוֹתוֹ גִּזּוֹן שֶׁחֲחִזְקָה בּוֹ הָאֵשׁ, אֶחָד נִקְרָא אֶרֶךְ
 אַפִּים, וְאֶחָד נִקְרָא רַב חֶסֶד. אֵלוֹ הֵם מֵאוֹתוֹ גִּזּוֹן
 שֶׁחֲחִזְקָה בּוֹ הָאֵשׁ. הַשְּׁנַיִם שְׁיִצְאוּ מֵאוֹתוֹ גִּזּוֹן
 שֶׁחֲחִזְקָה בּוֹ הָרוּחַ, אֶחָד נִקְרָא חֲסִיד, אֶחָד נִקְרָא
 סוּלַח. וּבְסוּד סִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ זֶה נִקְרָא טוֹב, וְזֶה
 נִקְרָא יֵשֶׁר, וְסִימְנֶךָ (תהלים כה ח) טוֹב וַיֵּשֶׁר ה'.

וּמֵאֵלוֹ נִפְרָדִים הָאוֹרוֹת לְמִטָּה, וְכֻלָּם מְרַכְּבוֹת
 אֵלוֹ לְאֵלוֹ, וְכֻלָּם בְּנוּיִים בַּחוּץ, אֲבָל לֹא
 נִדְבָקִים בְּאֵלוֹ כְּלַפִּי מַעֲלָה, וְכֻלָּם כְּלוּלִים בְּצַד
 חַיִּמִּין, וְכֻלָּם אֶחָד אֶל הַצַּד הַזֶּה, וְהַכֹּל בְּסוּד הָאוֹת
 ו"ו.

תִּרְאֵשִׁית בְּצַד הַשָּׂמַאל, הַסּוּד שֶׁל חַשְׁכָּה,
 שְׂמַת־פִּשְׁטַת בַּחֲשֵׁכָה לְמַטָּה, עַד
 שֶׁנִּבְרָא מִפְּנֵי גִיהֶנֶם, מְלַחֵט מֵאוֹתָהּ הַחֲשֵׁכָה שֶׁל
 אֵשׁ תּוֹקָה, אֲדָמָה, שְׁחוּרָה, וְכֹאֵן מְלַחֵטִים שְׂבִיבִים
 תּוֹקִים שְׁשׁוּפְעִים וְנִמְשָׁכִים לְמַטָּה, וְכֻלָּם מֵתוֹךְ
 הַחֲשֵׁכָה שֶׁהִיא הַשָּׂמַאל, לְצַד תְּהוֹה.

רַק אִזְר אֶחָד הָעוֹלָה מֵתוֹךְ מְדִיֶדֶת הַמְּדָה מֵאִיר
 לְצַד (שְׂמַאִיר מְצֵד) הַיָּמִין, וּמֵאוֹתוֹ הָאִזְר מֵאִיר
 לַחֲשֵׁכָה, וּמְנִיעִים אֶל אוֹתָהּ אֵשׁ אוֹרוֹת, וְקֶרְבִּים
 אֶל אוֹתָהּ הָאֵשׁ, אֶל אוֹתוֹ הַיָּמִין, וּמֵאִיר מִפְּנֵי.

אִזִּי מֵת־פִּשְׁטַת וּמֵאִירָה מֵתוֹךְ הַמֵּאִזְר רוּחַ אֲחֶרֶת,
 שְׂמַאִירָה, מְלַחֵטָה, זוֹ מֵת־פִּשְׁטַת לְהִיּוֹת
 מְרַכְבָּה לְאוֹתוֹ צֵד הַשָּׂמַאל, מֵת־פִּשְׁטַת בְּסוּד שֶׁל
 שְׁלֵשָׁה גִּוְנִים לְצַד תְּהוֹה שֶׁנִּבְרָא צְפוֹן, וְהָרוּחַ הַזֶּה
 אִין עוֹלָה עִם בְּשָׂמִים וְלֹא רִיחַ, מֵשׁוּם שֶׁהַשָּׂמַאל
 תְּהוֹה נִסְמָךְ עַל אוֹתָהּ הָרוּחַ שֶׁנִּבְרָדָה בְּשִׁלְשֵׁת
 הַגִּוְנִים הַלְלוּ.

הַגְּנוּנִים הִלְלוּ מְאִירִים בְּשִׁלְשָׁה צְדָדִים שֶׁל אֵשׁ,
 שֶׁהוּא צַד הַשְּׂמָאל. הָאֵשׁ בְּגֹן חֲשׂוּדָה, אֵשׁ
 בְּגֹן אָדָם, וְאֵשׁ בְּגֹן שָׁחַר. שְׁלֹשֶׁת הַגְּנוּנִים הִלְלוּ
 שְׁנֵי צְדָדִים מֵאוֹתָהּ הַרוּחַ שֶׁיִּצְאָה מִתּוֹךְ הַמְּאוֹר,
 תּוֹמְכִים אֶת שְׁנֵי הַצְּדָדִים.

צַבֵּעַ אֶחָד מִתְּלַהֲטִי, וּמִתְחִזֵּק בּוֹ אֵשׁ צַבֵּעַ חֲשׂוּדָה,
 שֶׁהוּא בְּצַד שְׂמָאל. צַבֵּעַ אֶחָד מִתְּלַהֲטִי,
 וּמִתְחִזֵּק בּוֹ אֵשׁ צַבֵּעַ אָדָם, שֶׁהוּא בְּצַד שְׂמָאל.
 צַבֵּעַ שְׁלִישִׁי מִתְּלַהֲטִי, וְנִתְקַן בּוֹ אֵשׁ צַבֵּעַ שָׁחַר,
 שֶׁהוּא בְּאוֹתוֹ צַד שְׂמָאל.

וּשְׁלֹשֶׁת הַגְּנוּנִים הִלְלוּ יָהּ מְרַכְּבָה אֶחָת לְצַד
 הַשְּׂמָאל בְּסוּד הָאוֹת ו"ו. אֵלוֹ נִקְרְאִים
 בְּנוֹיִים לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּסוּד הַשְּׂמָאל. אֶחָד
 נִקְרָא אֲדִיר, וְאֶחָד נִקְרָא חֲזָק, וְהַכֹּל בְּכֹל אֶחָד
 שְׁנֵי נִקְרָא גְבוּר, מִשּׁוּם שֶׁהַצַּד הַזֶּה שְׁנֵי נִקְרָא שְׂמָאל
 הוּא אֱלֹהִים, וְהָרִי בְּאֲרָנוֹ לְכַמֵּה צְדָדִים נִקְרָא
 אֱלֹהִים.

שְׁלֹשֶׁת הַגּוֹנִים הִלְלוּ שְׂבַצַד הַשְּׂמַאל, מְלַחֲטִים
 מְאִירִים לְמַטָּה, וְכֹל גּוֹן וְגוֹן מִשְׁלֹשֶׁת
 אֱלֹה נִפְרָד לְשָׁנֵי אַחֲרִים לְכָל צַד, עַד שְׂנַכְנָנִים
 בְּחֻשְׁבוֹן שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה, וְהֵם תִּשְׁעָה, כְּמוֹ שְׂבַאֲרָנוּ
 בְּצַד אַחֵר, וְהַשְּׂמַאל הָיָה שְׂרוּכָב עֲלֵיהֶם מִשְׁלִים
 לְעֵשְׂרָה.

שְׁנַיִם שְׂיָצְאוּ מִתּוֹךְ גּוֹן שֶׁל אֶחָד שְׂנַכְלָל בְּתוֹךְ
 אִישׁ בְּגוֹן חֲשׂוֹה, אֶחָד נִקְרָא שׁוֹפֵט, וְאֶחָד
 נִקְרָא דִּיָּן, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (תהלים ג ו) אֱלֹהִים שֹׁפֵט,
 וְכֵתוּב (שם סח ו) אָבִי יִתּוֹמִים וְדִיָּן אֱלֹמֵנוֹת אֱלֹהִים.

שְׁנַיִם שְׂיָצְאוּ מִתּוֹךְ גּוֹן אֶחָד שְׂנַכְלָל מִתּוֹךְ אִישׁ
 אֲרָמָה, אֶחָד נִקְרָא כְּבִיר כַּחַ, וְאֶחָד נִקְרָא
 אִישׁ מְלַחֲמָה. שְׁנַיִם שְׂיָצְאוּ מִתּוֹךְ גּוֹן אֶחָד שְׂנַכְלָל
 וְהִתְחַוֵּק בְּתוֹךְ גּוֹן הָאִישׁ הַשְּׁחָרָה, אֶחָד נִקְרָא פִּקְד
 עוֹן, וְאֶחָד נִקְרָא מִשְׁלֵם גְּמוּלָה.

וּמִכָּאֵן נִפְרָדִים לְמַטָּה לְכַמָּה גְּבוּרוֹת שְׂאִין לָהֶם
 חֻשְׁבוֹן, וְכֻלָּם נִכְלָלוֹת בְּצַד שְׂמַאל,

וּבְכָל־מְקוֹמֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבְכָל־מְקוֹמֵי הַקְּדוֹשׁ
לְמַטָּה לְכָל־צַד וְצַד, וְהַכֹּל בְּסוּד הָאוֹת ו"ו.

מִשּׁוּם שֶׁכָּל־אוֹת וְאוֹת מֵאַרְבַּע הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ
שֶׁבְסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, בְּלִין עוֹמְדוֹת עַל
מְקוֹמֵי קְדוּשׁוֹת וְסוּמְכוֹת עַל־מָה שֶׁנִּסְמְכוּ, וּבְכָל־
רְשׁוּמִים עֲלֵיהֶן, כָּל־אֶחָד וְאֶחָד כָּרְאוּ לֹו,
וְהַמְקוֹמֵי הִלְלוּ הֵן בְּנוֹיִם לְאוֹתוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ
עַל־מָה שֶׁעוֹמְדִים.

וְעַל־כֵּן, מִי שֶׁבָּא לְיַחַד אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, צָרִיךְ
לְדַעַת כָּל־אֶחָד וְאֶחָד מֵאוֹתָם הַשְּׁמוֹת שֶׁל
הַבְּנוֹיִם, עַל־מָה קְיָמִים, וּמִיָּהוּ הַשֵּׁם שֶׁשׁוֹלֵט
עֲלֵיהֶם, וּבְאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁעוֹמְדוֹת הַמְקוֹמֵי הַקְּדוֹשׁ. וְהַכֹּל
בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, בְּאַרְבַּע הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ
שֶׁנִּקְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּהֶם. אֲשֶׁרֵי אוֹתָם
הַצַּדִּיקִים שֶׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם
הַזֶּה, וְאֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אוֹהֵב אוֹתָם.

תִּרְאֵנִי בְּצַד הָאֲמִצֵּעַ, בְּפֶתַח הַמְּזֻרָה, שְׁפֹתַח
 הַמְּזֻרָה הוּא עוֹמֵד בְּאֲמִצֵּעַ, נוֹטֵל שְׁנֵי
 צְדָדִים לְסֻדָּרָם בְּבְרִיחִים וְדִלְתוֹת, בְּצַד זֶה וּבְצַד
 זֶה.

הַפֶּתַח הַזֶּה כָּלוּל מִכָּל אֵלֹהֵי שְׂאֵמְרָנוּ, וְזֶה עוֹמֵד
 עַל מְרֻכָּבָה עֲלִיוֹנָה, וְהִיא הַמְּרֻכָּבָה
 שְׁעוֹמֶדֶת בְּסוּד הָאוֹת וְ"ו", שֶׁהוּא (זֶה הוּא) ו"ו כָּלוּלָה
 שָׁל כָּל אֱלֹהִים, וְזֶה עוֹמֵד בְּסוּד שָׁל כָּל שְׁשֵׁת
 הַצְּדָדִים הָעֲלִיוֹנִים, וְזֶה עוֹמֵד עַל מְרֻכָּבָה אַחַת,
 שֶׁהוּא שְׁלֹשָׁה בְּיָמִין וּשְׁמָאל. יוֹצֵא מִתּוֹךְ הַמְּאוּר.
 כְּשֶׁעוֹלָה רוּחַ שְׁנוֹשְׁבֶת בְּשָׁנִים עֹשֵׂר רִיחוֹת שָׁל
 בְּשָׁמַיִם, שְׁמַעְלִים רִיחַ וְלֹא מִעֲלִים, הַרוּחַ הַזֶּה
 מְאִירָה בְּאוֹר, וְזוֹהִי רוּחַ שֶׁהִיא שְׁלוֹם וְנִקְרָאת
 שְׁלוֹם.

וּכְשֶׁנִּפְרְדֶת הַרוּחַ הַזֶּה, נִפְרְדֶת בְּשְׁלֹשָׁה גּוֹנִים
 מִלְּהֻטִים בְּאֵשׁ וְרוּחַ וּמַיִם, כְּמוֹ
 שְׁנֵת־בְּאֵר בְּיָמִין, וּכְשֶׁנִּפְרְדֶת, כָּל אֶחָד וְאֶחָד לוֹהֵט
 בְּמִקוֹמוֹ וְנוֹתֵן תְּקוּף.

הָאֵוֹר תְּהִי שְׂמַת־פֶּשֶׁט מֵאוֹתוֹ (מֵאוֹתָהּ) רוּחַ לְכָל צַד
 וְצַד מֵאֵלָיו הַשְּׁלֶשֶׁת, גִּזְוֹן אַחֵר לוֹהֵט בְּאֵשׁ
 וּמְחֹק אוֹתוֹ. גִּזְוֹן אַחֵר לוֹהֵט בְּמַיִם וּמְרַכֵּה אוֹתוֹ.
 גִּזְוֹן שְׁלִישִׁי לוֹהֵט בְּרוּחַ, וּמֵאִיר לוֹ בְּאַרְבָּעִים, מְלַחֵט
 בְּשְׁנֵי הַצְּדָדִים הַלְלוֹ. וּשְׁלֶשֶׁת הַגְּזוּזִים הַלְלוּ הֵם
 מְרַכֵּה אַחַת בְּסוּד הָאוֹת ו"ו, וְהוּא הַסּוּד שֶׁל
 הָאוֹת ו"ו.

וְאֵלֶּה הֵם הַכְּנֻזִיִּים שֶׁנִּקְרָא בָּהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּא שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נִקְרָא בְּכָל הַשְּׁמוֹת הַלְלוֹ, וְאֵלֹו הַכְּנֻזִיִּים נִכְלָלִים
 בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ, שֶׁהַצַּד (הַשֵּׁם) הָאֲמֻצְעִי תְּהִי
 נִקְרָא בוֹ. וְאִף עַל גַּב שְׁוֵה נִקְרָא בְּסוּד הָאוֹת ו"ו,
 זֶה נוֹטֵל אֶת כָּל הַשְּׁמוֹת הָעֲלִיוֹנִים וְהַתְּחִתּוֹנִים,
 וְכָל אַרְבַּע אוֹתֵיּוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ אֲחוּזוֹת בוֹ,
 מִשּׁוֹם שֶׁנוֹטֵל אֶת כָּל הַצְּדָדִים מִעֲלֶה וּמִטָּה, וְזֶה
 הַסּוּד שֶׁל יו"ו, כָּאֵן תְּלוּי הַשֵּׁם תְּהִי.

וְהוּא יְהו"ה נוטל שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת לְמַעַלָּה, וְנוטל
אֶחָת לְמַטָּה, וְהוּא עוֹמֵד בְּאַמְצַע, בֵּין
מַעַלָּה וְלְמַטָּה, וּמְשַׁנֵּי הַצְּדָדִים כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ.

הַמְרַכְּבָה שְׁלוֹ הִיא אֵשׁ בְּכָלֵל. בְּשֵׁנְפָרְדָּת
הַמְרַכְּבָה הַזֶּה, שֶׁהִיא הַרוּחַ הַזֶּה כְּפִי
שְׂאֵמְרָנוּ, וְנִפְרָדָת לְשֵׁלֶשֶׁה גְּזוּנִים אַחֲרִים, שְׁנִקְרָאִים
אֵשׁ, אֵמ"ת, נו"צ"ר חס"ד. אֵלוֹ הֵם שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים,
שֶׁהֵן מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה, אֵל הַצַּד הַזֶּה שְׁעוֹמֵד
בְּאַמְצַע.

שְׁלֹשֶׁת הַגְּזוּנִים הֵלְלוּ שֵׁהֶם מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה שְׁלֵ
הָאוֹת ו"ו, לוֹהֲטִים וּמְאִירִים לְמַטָּה, וְכָל
גְּזוּן מִשְׁלֹשֶׁת הֵלְלוּ נִפְרָד לְשַׁנֵּי אַחֲרִים לְכָל צַד, עַד
שֶׁנַּעֲשִׂים בְּחֻשְׁבוֹן שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשָׁה לְכָל צַד, וְהֵם
תְּשַׁעָּה, וְהַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ הַזֶּה שְׁשׁוּלֵט עֲלֵיהֶם מִשְׁלִים
לְעִשְׂרָה.

וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִהַצְּדָדִים הֵלְלוּ שְׁלֹשָׁה כְּפִי
שְׂאֵמְרָנוּ, יְמִין וּשְׂמָאל וְאַמְצַע, כָּל אֶחָד
וְאֶחָד בְּסוּד הַמְרַכְּבוֹת שְׁלוֹ, הוּא עִשְׂרָה, מִשׁוּם

שֶׁהַכֹּל מֵעֹלָה וּמִטָּה, בְּשִׁלְמוֹת אַחַת הֵן עֲשָׂר
הַסְּפִירוֹת, עֲשָׂר הָאֱמִירוֹת. וְכֹל הַמְּרַכְּבוֹת הֵלְלוּ
בְּאוֹתוֹ הַצַּד שִׁשּׁוּלִיט עֲלֵיהֶם נִקְרְאִים עֲשָׂר סְפִירוֹת,
עֲשָׂר אֱמִירוֹת. וּמִשׁוֹם כָּה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִן
הַצְּדָדִים הֵלְלוּ עוֹלָה לְעֲשָׂר מְרַכְּבוֹת לְכֹל צַד עַד
שִׁעוֹלָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְחֻשְׁבוֹן גְּדוֹל. וּבֵא רְאֵה,
כָּל הַמְּרַכְּבוֹת הֵלְלוּ בְּשִׁנְנֵפְרֵדִים לְצַדֵּיהֶם, כְּלָם
נִקְרְאִים בְּאוֹתוֹ הַשֵּׁם שִׁשּׁוּלִיט עֲלֵיהֶם, וּבִסּוּד שֶׁל
אוֹתָהּ הָאוֹת מִמֶּשׁ לְמִטָּה.

שְׁנַיִם שִׁינְאָו מִתּוֹךְ נִקְרְוָה אַחַת, אֶחָד נִקְרָא נִשְׂא
עוֹן, וְאֶחָד נִקְרָא עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע. אֵלּוּ הֵם
מֵאוֹתוֹ גִּזּוֹן שְׁהִתְחַזְּקוּ בּוֹ הַמַּיִם. שְׁנַיִם שִׁינְאָו מִתּוֹךְ
הַגִּזּוֹן שְׁהִתְחַזְּקָה בּוֹ הָאֵשׁ, אֶחָד נִקְרָא מְרוֹם, וְאֶחָד
נִקְרָא רֶם.

וּבִסּוּד שֶׁל חֲנוּף, הַשְּׁמוֹת הֵלְלוּ כְּלוּלִים בְּסוּד שֶׁל
הָעוֹלָם הַבָּא. וְכֵאֵן בַּצַּד תְּהֵא, בּוֹחֵן לְבוֹת,
מְרוֹם, כְּמוֹ שִׁנְאָמֵר (תהלים י ה) מְרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מִנְּגִדוֹ,
וְכֵתוּב (שם צג ד) אֲדִיר בְּמָקוֹם ה', וְאֵף עַל גַּב שְׁהַשֵּׁם

הָיָה עוֹמֵד בְּעוֹלָם הַבָּא, הָרִי כְּתוּב מָרוֹם. וְעַל כֵּן
 מִשְׁתַּתֵּף הָעוֹלָם הַבָּא בְּכָל אֵלֶּה, וְכִּי נִקְרָא אֱלֹהִים
 כְּמוֹ הַגּוֹנִים שֶׁל הַשָּׁמַיִל, וְהַכֹּל אֶחָד.

הַגּוֹן הַשְּׁלִישִׁי מִתְחַוֶּקֶת הָרוּחַ בּוֹ. אוֹתָם שְׁנַיִם
 שִׁינְאָיו מִמֶּנּוּ, אֶחָד נִקְרָא שׁוֹכֵן עַד, וְאֶחָד
 נִקְרָא קְדוֹשׁ, וּמֵאלוֹ נִפְרָדִים הָאוֹרוֹת לְמִטָּה, וְכֻלָּם
 מְרַכְּבוֹת אֵלּוֹ לְאֵלּוֹ, וְכֻלָּם בְּנוּיִים שֶׁנִּקְרָא בָּהֶם
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֻלָּם נוֹדְעִים בְּצַד שִׁשׁוּלֵט
 עֲלֵיהֶם.

כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ שְׁלֹשָׁה צְדָדִים שִׁינְאָיִם מִתּוֹךְ
 הַצְּדָדִים הָעֲלִיוֹנִים הֵלְלוּ שְׁאֲמַרְנוּ, שֶׁהֵם
 יָמִין וּשְׁמַאל וְאַמְצַע, וְאֵלּוֹ יוֹצְאִים תְּחוּצָה מֵהֶם,
 וְעוֹמְדִים בְּחוּץ שְׁנַיִם מֵהֶם, וְכֻלָּם נוֹטְלִים מְרַכְּבוֹת
 לְמִטָּה, כְּמוֹ שֶׁהָעֲלִיוֹנִים הָאֵלֶּה, וְלֹא עֲלִיוֹנִים
 כְּמוֹתָם.

וְאֵלּוֹ שְׁלֹמֶטָה שִׁינְאָיִם מִתּוֹךְ אֵלּוֹ הַצְּדָדִים
 הָעֲלִיוֹנִים שְׁאֲמַרְנוּ, הֵם כְּמוֹ שֶׁהֵם (בְּמוֹתָם),
 אֶחָד נִקְרָא יָמִין וְאֶחָד נִקְרָא שְׁמַאל, וְאֶחָד שֶׁעוֹמֵד

בְּאִמְצַע, בְּתוֹךְ אוֹתוֹ הָאִמְצַע שְׂאִמְרָנוּ, וְכֹלָם
 כְּלוּלִים בְּשִׁלְשֵׁת הָעֲלִיּוֹנִים הַלְלוּ, וְכֹלָם כְּלוּלִים
 בְּסוֹד הָאוֹת וְ"ו שְׂכוּלְלַת אֶת כֻּלָּם, וְכֹלָם
 מִתְפָּרְדִים בְּמִרְכָּבוֹת יְדוּעוֹת בְּצָדָם.

וְאֵלּוּ לֹא נִקְרְאִים בְּשִׁמוֹת יְדוּעִים, רַק בְּאוֹתָם
 הַכְּבוֹיִים שְׁלֵמָטָה, כְּמוֹ שְׂאוֹתָם הַכְּבוֹיִים
 הָעֲלִיּוֹנִים, וְהַתְּחִתּוֹנִים הַלְלוּ אֲחוּזִים בְּעֲלִיּוֹנִים,
 וְשִׁלְשֵׁת הָאַחֲרִים הַלְלוּ כֻּלָּם מִרְכָּבוֹת מִבְּחוּץ, וְהִרִי
 בְּאִרְנוּ.

בֹּא וּרְאֵה, שְׁנֵי הָעֲמוּדִים הַלְלוּ יָם תּוֹמְכִים
 שְׂמִבְּחוּץ, וְיָם יָמִין וּשְׂמֵאל, וְנִקְרְאִים חֲסָדֵי
 דָּוָד, וְהַצָּבָאוֹת הַלְלוּ יָם הַמִּרְכָּבָה שְׁלָהֶם, שְׁנֵים
 שְׁעוּמָדִים וְעוֹשִׂים שְׁלִיחוֹת בְּנִבְיָאֵי הָאָמֶת.

וּמִשָּׁם נִפְרָדִים הַמְעֻשִׂים שֶׁל הָעוֹלָם בְּגִלּוּי, וְזֶה
 סוֹד הַכְּתוּב (תְּחִלִּים קִי א ב) גְּדוּלִים מְעֻשֵׁי ה'!
 גְּדוּלִים, שְׁיִוְצָאִים מִן גְּדוּל, וְאֵלּוּ נִקְרְאוּ (שֵׁם קִי א)
 רַחֲמֵיךָ רַבִּים ה', (שֵׁם פֶּט ג) אֵיךְ חֲסָדֶיךָ תְּרַאשׁוּנִים
 ה', (שֵׁם כֹּה ו) זְכוֹר רַחֲמֵיךָ ה' וְחֲסָדֶיךָ כִּי מְעוֹלָם תִּמְתָּה.

וַיֵּאָרָא עַל גַּב שְׂפֵאֲרָנוּ שְׁתֵּם לְמַעְלָה, (אף כִּד נִפְרָדִים לְמַטָּה
כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, שְׂכֵתוֹב (שם כו ו) בִּי מַעוֹלָם הִמָּה. מַעוֹלָם הִמָּה לְמַעְלָה)
מַעוֹלָם הִמָּה לְמַטָּה.

וְעַל כֵּן לֹא נִקְרְאוּ בְּשֵׁמוֹת כְּמוֹ שְׂנִקְרְאוּ בְּשֵׁמוֹת
אוֹתָם שְׁלֹמֶעֱלָה. וְהֵם כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, אֲבָל
הֵם בְּכָלֵל שֶׁל אוֹתָם שְׁעוֹמְדִים בַּחוּץ, וְהֵם
הַתּוֹמְכִים שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁיוֹצְאִים מִן הַמְּרַכְּבוֹת
הָעֲלִיוֹנוֹת, וְאֵלּוּ הֵן שְׁהוֹכִיר דָּוִד הַמֶּלֶךְ, וְזֶה
שְׁהוֹכִיר תָּמִיד בְּכָלֵל, כְּמוֹ שְׂפֵאֲרָנוּ.

בֵּיא וּרְאֵה, כָּל הַשְּׁמוֹת הָעֲלִיוֹנִים הִלְלוּ מֵאוֹתָם
הָעֲשָׂרָה שְׂאֲמָרָנוּ שְׁלֹא נִמְחָקִים, יָפָה הוּא.
אֵלֶּא הַמְּרַכְּבוֹת הִלְלוּ שְׁלָהֶם, שְׁתֵּם הַשְּׁמוֹת
שְׂנִקְרְאוּ כְּנוּיִים, לָמָּה הֵם נִמְחָקִים?

אֵלֶּא הַסּוּד הַזֶּה הִרִי נִתְפָּאֵר בְּתוֹךְ סִפְרוֹ שֶׁל רַב
הַמְּנוּנָא סָבָא, שְׁכָל הַשְּׁמוֹת הָעֲלִיוֹנִים הִלְלוּ
הֵם קְיָמִים כְּמוֹ גּוֹף לְנִשְׁמָה הָעֲלִיוֹנָה, שְׁלֹא נוֹדְעוֹת
וְלֹא הַתְּנַלּוּ, וְהַכְּנוּיִים הִלְלוּ הֵם לְבוֹשׁ לְגוֹת, כְּמוֹ

שְׁהֶאֱנֹזוּ שְׂיִישׁ קְלָפָה לְקְלָפָה, אוֹ אֵלֹה הַפְּרָחִים שְׂיִישׁ
לָהֶם קְלָפָה לְקְלָפָה, וְהַמַּחַ בְּפָנִים.

כִּן גַּם זֶה אֵלֹה עֲשָׂרָה הַשְּׁמוֹת הַלְלוּ, כֵּלָם כָּמוֹ
שְׁהֶקְלָפָה הִזּוּ לְמַחַ. וְאַף עַל גַּב שְׂכָלָם מַחַ,
כָּל הָאֲזוּרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַבְּשָׁמִים הָעֲלִיּוֹנִים אֵין מִי
שְׁעוֹמֵד בְּמִקוֹמָם, אֲבָל כֵּלָם כָּמוֹ שְׁהֶקְלָפָה אֵל מַחַ
שְׁלֵא יְדוּעַ, וְאֵין עוֹמֵד בְּחֻכְמָה כָּלָל, וְכָל שְׂכֵן סוּד
הָאֵין סוּת, וְהַכְּנוּיִים הַלְלוּ הֵם קְלָפָה אֲלֵיהֶם, וְהַכָּל
זֶה לְפָנִים מְזוּהָ, וְהַמַּחַ הַנִּסְתָּר לְפָנֵי וְלְפָנִים, שְׁלֵא
נודע כָּלָל, וְעַל כֵּן הַקְּלָפָה הָאֲחֵרוֹנָה לֹא אֲכַפֵּת
לָנוּ, וְאַף עַל גַּב שְׂנַמְחָקִים, עִם כָּל זֶה לֹא נִתְּנָה
רְשׁוּת לְמַחֵק אֲפֵלֹו אֹתָהּ קַטְנָה שְׁלַ הַתּוֹרָה.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כִּי, הַח' הָאֲחֵרוֹנָה הִזּוּ שְׁאֲמַרְנוּ
הִיא קְלָפָה (דף ו ע"א) אֲחֵרוֹנָה לְאֵלֹו? - לֹא כִי,
הִיא קְלָפָה לְעֲלִיּוֹנִים הַלְלוּ, אֲבָל לְאוֹתָם הַכְּנוּיִים
לֹא, שְׁחֵרִי לֹא מְשַׁתְּמָשִׁים בָּהּ, אֲלֵא אוֹתָם הַשְּׁמוֹת
הָעֲלִיּוֹנִים, וְלֹא אוֹתָם הַכְּנוּיִים.

אֵלָא בְּשֵׁהיָא עוֹלָה לְהַתְעַטֵּר לְמַעְלָה וּלְהַאֲחוּ
בְּסוּד הַיְמִין וְהַשְּׂמָאל, כָּל הַמְדַכָּבוֹת הִלְלוּ
שָׁהֵן בְּנוּיִים, בְּלָם מְקִיפִים אוֹתָהּ וּמְכַסִּים עֲלֶיהָ
סְבִיבוֹתֶיהָ כְּמוֹ בַּעַל לְאִשָּׁה, שְׁפוּרֵשׁ בְּנַפְיוֹ עֲלֶיהָ,
כֵּן הֵם פּוֹרְשִׁים אֶת הַכְּנָפִים שֶׁל בַּעֲלָהּ עֲלֶיהָ
וּמְכַסִּים אוֹתָהּ בְּכָל צַד, וְהִיא מְשַׁמֶּשֶׁת עִם בַּעֲלָהּ,
וְסִימָן זֶה (יחזקאל טו ח) וְאֶפְרַשׁ כְּנָפֵי עֲלִיָּהּ, (רות ג ט)
וּפְרִשְׁתָּ כְּנָפֶךָ עַל אִמְתֶּךָ.

וּמִשּׁוֹם כִּף הֵם בְּפָנִים וְהֵם לְבַחוּץ, וְהִיא בְּפָנִים
וְהִיא בַּחוּץ, וְכִף הַכְּנּוּיִים הֵם בְּפָנִים וְהֵם
בַּחוּץ. מַה שֶּׁהוּא בְּפָנִים עוֹמֵד בַּחוּץ, מַה שֶּׁהוּא
בַּחוּץ עוֹמֵד בְּפָנִים, וְהַכֹּל הוּא יָפֵה. אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם
שֶׁל אוֹתָם שְׂיודְעִים לְלֶכֶת בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יִטְעוּ
לְיָמִין וּשְׂמָאל, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ (הושע יד י) כִּי יִשְׂרָאֵל
דַּרְכֵי ה'.

הַמַּעֲיָן שֶׁל הַבְּאֵר שֶׁלֹּא פּוֹסֵק לְעוֹלָמִים, זֶה עוֹמֵד
בְּקִיּוּם לְקִיּוּם הַכֹּל, כָּל הַעֲלִיּוֹנִים וְכָל
הַתַּחְתּוֹנִים עוֹמְדִים בְּזוֹת, לְאַהֲבָה שֶׁל תְּשׁוּבָה,

משום שזו תשוקה למעלה ולמטה, להאיר הפנים
ולהשקות את הגן.

בזה אין המרכבה עומדת בו לגלוי, אלא הכל
נסתר בסתר ולא עומד בהתגלות, אלא כל
השמות העליונים וכל המרכבות, כלם פאים אליו
בלחש.

בשאותם השמות פאים אליו, המרכבות תלו
פרושות ומכסות את כל הצדדים
לדרגה הזו ולדרגה שלמטה, ואלו נקראים
הכנפים של בעלה, לכסות על הכל, והדרגה הזו
נכנסת בלחש, כמו המעין לתוך הבאר שלא
פוסקים מימיו לעולמים ולא נפרד המעין
לעולמים, והכל הוא באר, שכתוב (במדבר כא יח) באר
חפרוה שרים, (בראשית כו יט) באר מים חיים. והרי
בארנוה.

המעין הזה של הבאר הוא נסתר אל אותה
הבאר, שנכנס אליו בלחש, וזה חופר

לְתוֹךְ אוֹתָהּ נִקְדָּה שְׂאֵמְרָנוּ, הַסּוּד שֶׁל ה"א
הַאֲחֵרוֹנָה, וְחוּפֵר בָּהּ וְנִכְנָם אֵלֶיהָ, וְלֹא נוֹדַע כָּלֵל.

וְזֶהוּ כִּמּוֹ שֶׁבְּאֵרְנוּ לְמַעְלָה, שֶׁכְּשֶׁאֵלֶּף מִתְחַבֵּרַת
עִם ה"א אִו יו"ד, הֵה"א הַזֶּה הִיא בְּנִקְדָּה
אֶחָת לְהִיטִיב לְעוֹלָם כִּמּוֹ א"ה אִו י"ה, וְאִזּוֹ אוֹתוֹ
הַמַּעֲיִן שֶׁל הַבְּאֵר חוּפֵר לְתוֹךְ אוֹתָהּ נִקְדָּה וְנִכְנָם
בְּתוֹכָהּ וְלֹא נוֹדַע.

וְאִזּוֹ אוֹתָהּ נִקְדָּה עוֹמְדָת בַּסּוּד שֶׁל קֶדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים,
וְעַל כֵּן סוּד הַזְּכָרוֹן שָׁלָה, הוּא בַּסּוּד שֶׁל
קֶדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים, (בְּמָקוֹם) שֶׁיֵּצִיאֵת הָרוּחַ עוֹמְדָת בְּבֵית
הַגְּרוֹן, אֵהי"ה, מִשּׁוּם שֶׁזֶהוּ הַמָּקוֹם שֶׁעוֹמֵד קֶדֶשׁ
הַקְּדוּשִׁים, קוֹל גְּדוֹל וְלֹא נוֹדַע, וְאִינוּ רוּחַ מִמֶּשׁ.
וְאִזּוֹ הוּא ה"א בְּחִבּוּר שֶׁל אוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת
הָעֲלִיּוֹנוֹת, וְהַכֹּל שֵׁם אַחַד, לְהַאִיר מִלְּמַעְלָה
וּמִלְּמַטָּה (לְמַעְלָה וּלְמַטָּה).

כְּשֶׁחוּפֵר הַמַּעֲיִן הַזֶּה בְּנִקְדָּה הַזֶּה וְנִכְנָם לְתוֹכוֹ,
אִזּוֹ כָּל אוֹתָם הַשְּׂמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים וְכָל
אוֹתָם הַצְּדִידִים הָעֲלִיּוֹנִים שְׂאֵמְרָנוּ, כֻּלָּם נִכְנָסִים

לְתוֹכוֹ, בְּתִשׁוּקָה, בְּרוּחַ שְׁלֵמָה לְמַעְלָה, בְּתִשׁוּקָה
 נִכְנָסִים בָּהּ וְלֹא בְּדָבָר אֲחֵר. הַכֹּל בְּרוּחַ וְלֹא בַּגּוֹף,
 כִּמוֹ בַּעֲלָה שְׂמֵת־פֶּשֶׁט מִכָּל לְבוּשָׁיו בְּשַׁעַה שָׁבָא
 לְהוֹדִיג עִם אִשְׁתּוֹ. כִּי הֵם כָּל אוֹתָן הַמְּרַכְבוֹת
 שְׂאֵמְרָנוּ שְׁלֵמַעְלָה וּמִטָּה, בְּלֵן סוֹכְבוֹת אוֹתָהּ
 וּמְכַסּוֹת עֲלֶיהָ, וּבַעֲלָה מֵת־פֶּשֶׁט מִכָּלָם, וְעַל בֵּן לֹא
 בָּאִים כָּל אוֹתָם הָאֵיבָרִים לְהִתְחַבֵּר עִמָּהּ, אֲלֹא
 בְּרוּחַ מִמֶּשׁ, וְאִזּוֹ הַכֹּל הוּא רְצוֹן אֲחֵר.

וְעַל כֵּן, בְּשַׁעַה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן אֵלֶיהָ,
 וַיִּשְׂרָאֵל אֵינָם צְדִיקִים, שְׁהֵם (שְׁיִהוּ) פְּתִילָה
 לְהָאִיר, מַה כְּתוּב? פֶּשֶׁט־תִּי אֶת בְּתִנְתִּי אֵיבָכָה
 אֲלֶבְשָׁנָה רְחִצְתִּי אֶת רַגְלֵי אֵיבָכָה אֲטַנְפֶּם. פֶּשֶׁט־תִּי
 אֶת בְּתִנְתִּי, אֵלּוֹ אוֹתָם הַכְּבוֹיִים שְׂאֵמְרָנוּ, שְׂכַאֲשֶׁר
 בְּלָם מֵת־חֲבָרִים, הֵם הַכְּתַנְתִּי שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, וּבִשְׁחֵוֹא מְזַמֵּן אֵלֶיהָ, הוּא מֵת־פֶּשֶׁט מִכָּלָם,
 לְהִתְחַבֵּר עִמָּהּ, וְעַל בֵּן פֶּשֶׁט־תִּי וְגו', לְהִתְתַּקֵּן
 וְלִהְיוֹת מְזַמֵּן לְהִיטִיב לָהּ, וְאֵת לֹא מֵתַקְנֵת כְּרֵאוֹי,
 כְּעֵת אֵיבָכָה אֲלֶבְשָׁנָה? וְחֹזֵר וּמִסְתַּלֵּק מִמָּדָּה.

רַחֲצֵתִי אֶת רַגְלֵי אֵיכָכָה אֲטַנְפֶם, הֲרִי רַחֲצֵתִי אֶת
 רַגְלֵי מֵאוֹתוֹ טַנוּף, וּמָה הוּא? מִשּׁוּם
 שְׂכָאֲשֶׁר הִתְתַּקְנֵתִי וְהוֹדַמְנֵתִי אֵלֶיךָ, הֵעֲבַרְתִּי אֶת
 אוֹתוֹ הַצַּד הָאֲחֵר הַטָּמֵא מִלְּפָנַי רַגְלֵי, כָּעֵת אֵיךְ
 אֶחָזֵר לְשִׁים אוֹתוֹ הַטַּנוּף לְכַסּוֹת עַל הַמְקַדָּשׁ,
 הוֹאִיל וְאַתָּה לֹא זְמִינָה בַּתְּקוּנִים לְהִתְתַּקֵּן אֵלַי?
 כִּי אֲנִי לְמִדְנֵי, שְׂכָאֲשֶׁרוֹחַ הַטָּמֵאָה עוֹבְרָת מִן הָעוֹלָם,
 אֲזִי הַכֹּל מִתְנַדֵּל לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וְעַל זֶה רַחֲצֵתִי
 אֶת רַגְלֵי אֵיכָכָה אֲטַנְפֶם כִּמוֹ מִקְדָּם?

וּמִשּׁוּם כֵּן, כָּל אוֹתָם כְּנוּיִים הִתְפַּשְׁטוּ בְּשָׁעָה
 שְׁתַּמְעִין תְּזִה כּוֹרָה בְּאוֹתָהּ נִקְיָה וְנִסְתָּר
 בְּתוֹכָהּ, וְאֲזִי כְּשֵׁאוֹתוֹ תַּמְעִין נִסְתָּר בְּתוֹכָהּ, אֲזִי
 הַכֹּל מֵאִיר, וְהַבְּאֵר מִתְמַלֵּאת מֵאוֹתוֹ תַּמְעִין
 שְׁנֹכְנִם לְתוֹכָהּ וְנִסְתָּר בָּהּ בְּחֵשְׁאֵי, אוֹתָם הַכְּנוּיִים
 מְכַסִּים עֲלֶיהָ וּמִתְפַּשְׁטִים לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה.

וְאֵלֹהֵי הַמַּלְאָכִים שֶׁל הָאֲגוּז הַדֶּק שְׁעוֹמֵד וּמְכַסֶּה
 בְּפָנָיו הַמַּחַ, וְאוֹתָהּ תִּקְלָפָה תִּתְקַיְּפָה
 נִשְׁפָּרֵת וְלֹא עוֹמֵדֵת שָׁם, וְאֲזִי הַכֹּל הוּא בְּסוּד עֲלִיּוֹן

לְלַכֵּת בַּסּוּדוֹת הַלָּלוּ. אֲשֶׁר־י אֹתָם שְׁמֹס־תְּכַלִּים
 בְּרָצוֹנָם דְּבָרִים שֶׁל סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים, לְלַכֵּת בְּדָרְךְ
 אֶמֶת לְזָכוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה וּלְהֵאִיר לְעוֹלָם הַבָּא,
 עֲלֵיהֶם כָּתוּב וְהַמִּשְׁכָּלִים יִזְהָרוּ בְּזֶהר הַרְקִיעַ
 וּמִצְדֵי־יָקִי הַרְבִּים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד. אֲשֶׁר־יָהֶם
 בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

דִּיּוֹקָן הָאוֹתִיּוֹת, בַּסּוּד הַקָּדוֹשׁ ה"א הַתְּחִתּוֹנָה
 כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ, סוּד הַמְּקָדָשׁ, כְּשִׁשׁוֹלְטַת
 הַלְּבָנָה וּמִתְקַשְׁטַת לְשֶׁמֶשׁ לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ אֹר, הֵם
 עוֹמְדִים בְּשְׁנֵי אַהוּבִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה, וְאוֹתָן
 הַבְּתוּלוֹת שְׁעוֹמְדוֹת עִמָּה, מִתְקַשְׁטוֹת וּמִתְתַקְנוֹת
 בַּתְּקוּנִים, אַחַת מֵאַחֲרֶיהָ וְאַחַת מִלְּפָנֶיהָ, וְאַחַת
 מִצַּד זֶה וְאַחַת מִצַּד זֶה, וְהִיא עוֹמְדַת בְּאִמְצַע.

וְשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם סְנֵה־דָרִין עוֹמְדִים כְּחֲצֵי גֶרֶן עֲנֵלָה
 לְעֵשׂוֹת גּוֹף לְלְבָנָה, לְקַשֵּׁט אֶת הַגְּבִירָה
 לְבַעֲלָהּ, וְהִיא עוֹמְדַת כְּמוֹ זֶה כ, כְּמִחְצִית הַלְּבָנָה.

וְזוֹ (ii) הַנְּקֻדָּה הָאִמְצָעִית, שְׁאוֹתָהּ הַנְּקֻדָּה נוֹטְלַת
 אֶת אֹרָה מִן הַשֶּׁמֶשׁ לְהֵאִיר לְכָל הַגּוֹף, וְסוּד

זֶה, הַנִּקְדָּה שְׁעוֹמְדָת בְּחֲצֵי הָעֵינַי, שֶׁהַכֹּל בָּנִים
 בְּנִקְדָּה הִיא שְׁעוֹמְדָת בְּאֲמִצֵּעַ, שֶׁהִיא נוֹטְלָת אֶת
 כָּל הָאֹר לְהָאִיר לְכָל הָעֵינַי. וְהַלְבָּנָה אֵינָה מְאִירָה
 אֲלֵא מִתּוֹךְ נִקְדָּה אַחַת שְׁעוֹמְדָת וְנִסְתַּתֶּרֶת מִתּוֹךְ
 הָאֲמִצֵּעַ, אֵף עַל נֵב שְׁלֵא נִרְאִית בַּלְבָּנָה.

בֵּיא וּרְאֵה, אֵינִי לָךְ עֲגוּל בְּעוֹלָם שְׁלֵא נַעֲשֶׂה מִתּוֹךְ
 נִקְדָּה אַחַת שְׁעוֹמְדָת בְּאֲמִצֵּעַ. וּמִשׁוּם כֵּן,
 הָעֲגוּל שֶׁל הַלְבָּנָה, מִתּוֹךְ ^(דף ו ע"ב) נִקְדָּה אַחַת שְׁנִסְתַּתֶּרֶת
 בְּתוֹכָהּ בְּאֲמִצֵּעַ נַעֲשֶׂה הַכֹּל, וְהַנִּקְדָּה הַזֶּה שְׁעוֹמְדָת
 בְּאֲמִצֵּעַ נוֹטְלָת אֶת כָּל הָאֹר, וּמְאִירָה לְגוֹף, וְהַכֹּל
 מְאִיר.

סוּר הַסּוּדוֹת, לְאוֹתָם הַמִּתְבּוֹנְנִים בְּסוּדוֹת
 הַחֲכָמָה, הֵה"א הַזֶּה שֶׁהִיא חֲצֵי גוֹף הַלְבָּנָה,
 וְהִיא בְּעֲגוּל, כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ בְּתוֹךְ אוֹתָהּ הַנִּקְדָּה
 שְׁעוֹמְדָת בְּתוֹךְ הָאֲמִצֵּעַ, לָמָּה הִיא חֲצֵי? לֵא חֲצֵי,
 אֲלֵא סְתוּמָה מִצַּד זֶה וּפְתוּחָה מִצַּד זֶה, בְּנִקְבָּה
 שֶׁפְתוּחָה לְזָכָר לְקַבֵּל אוֹתוֹ בְּתוֹכָהּ וּלְהָאִיר מִמֶּנּוּ
 וּלְהַתְחַבֵּר עִמוֹ, וְעַל כֵּן הִיא פְתוּחָה אֵלָיו לְקַבֵּל

אותו, וְאִזְ (ומשום זה) נִקְרָא ה"א. מַה זֶה ה"א? כְּמִי
שֶׁאֹמֵר הִנֵּה אֲנִי.

וְכַאֲשֶׁר הִיא מְאִירָה מִמֶּנּוּ, וּמִתְחַבְּרִים זֶה עִם זֶה,
וְהַלְבָּנָה מִתְמַלֵּאת, אֲזִי הַה"א הוּא
נִשְׁלֶמֶת, וּמִתְמַלֵּאת הַלְבָּנָה מִן הַכֹּל, וּבְמִקוּמָה
שֶׁהוּא ה"א, חֲצִי הַלְבָּנָה, נֶעֱשֶׂה מ"ם, הַלְבָּנָה
בְּשִׁלְמוֹת.

וְעוֹמְדָת כְּמוֹ הָאֵם הָעֲלִיזָה שֶׁהִיא מ' סְתוּמָה
כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ, בְּסוּד שָׁל (ישעיה ט ו)
לְסִרְבָּה הַמְשֻׁרָה, וְכַעַת עוֹמְדָת הַלְבָּנָה בְּשִׁלְמוֹת,
הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הָעֲלִיזוֹן, וְזֶהוּ הַסּוּד
שָׁל הָאוֹת ם'.

וְכַאֲ רֵאָה, הָאוֹת ם' הוּא אֵינָה אֶלָּא בְּעֵנּוּל, כִּיּוֹן
שֶׁעוֹמְדָת הַלְבָּנָה בְּשִׁלְמוֹת וְהַכֹּל מִהַסּוּד שָׁל
הָאוֹת ה', כְּמוֹ שֶׁנִּתְּבָאָר, הִיא בְּרֵאשׁוֹנָה פְּתוּחָה
בְּסוּד שָׁל ה"א, לְקַבֵּל אֶת בְּעֵלָהּ, וְאַחַר שֶׁנִּשְׁלְמָה
מִמֶּנּוּ, מִתְמַלֵּאת בְּשִׁלְמוֹת, נֶעֱשֶׂית ם כְּגוֹן עֲלִיזוֹן
שָׁל הָעוֹלָם הַבָּא כְּפִי שֶׁאֲמַרְנוּ, וּמִשׁוּם כִּף ה"א

עֲלִיזָנָה, ה' תַּחְתּוֹנָה. ם' עֲלִיזָנָה, ם' תַּחְתּוֹנָה. הַכֹּל
זֶה כְּמוֹ זֶה, וְזֶהוּ סוּד אֶחָד, עֲלִיזוֹן וְתַחְתּוֹן כְּאַחֵד.

בֹּא וּרְאֵה, הָעוֹלָם הָעֲלִיזוֹן פְּתוּחַ כְּרֵאשׁוֹנָה בְּסוּד
שֶׁל ה"א, וּכְשֶׁמֶת מֵלֵא מֵאוֹתָם הַשְּׁבִילִים
הָעֲלִיזִינִים וּמֵאִיר לְהֵאִיר, מִתְּפִשְׁטֵת וְנִשְׁלֶמֶת
וְנִעֲשִׂית ם', וְהַכֹּל בְּסוּד אֶחָד.

תְּדִיּוֹקָן שֶׁל תְּאוֹת ו"ו בְּסוּד קְדוּשׁ, תְּאוֹת תּוֹז,
הָעוֹלָם שֶׁלְּמַעֲלָה, פּוֹשֵׁט הַתְּפִשְׁטוֹת
לְהֵאִיר לְמַטָּה, וְאוֹתָהּ הַתְּפִשְׁטוֹת הִיא בְּשִׁשָּׁה
צְדָדִים, כְּלוּלִים כְּאַחֵד בְּחִבּוּר אֶחָד, זֶה כְּמוֹ שְׁוֵה
וְזֶה כְּמוֹ שְׁוֵה, וּכְלָם מִתְּחַבְּרִים עִם אוֹתָם
הַמְּרַכְּבוֹת שֶׁלָּהֶם כְּאוֹת תּוֹז.

וְהֵאוֹת תּוֹז הִיא הַרְשָׁם שֶׁבְּשִׁשָּׁה צְדָדִים כְּלוּלִים
כְּאַחֵד, וְזֶהוּ שְׁמֵאִיר לְלִבְנָה בְּסוּד שֶׁל
שִׁשָּׁה צְדָדִים כְּלוּלִים, שְׁתֵּרֵי כְּשֶׁמֶת חַבְּרִים כְּאַחֵד,
פְּשׁוּטִים מִתְּפִשְׁטוֹת, הַכֹּל דִּיּוֹקָן שֶׁל ו"ו, דִּיּוֹקָן
שֶׁל אָדָם, שְׁאֵף עַל פִּי שֶׁהֵם שִׁשָּׁה צְדָדִים, לֹא נִרְאוּ
בְּהַתְּפִשְׁטוֹת, פָּרַט לְגוֹף אֶחָד.

סוד הסודות, לאותם המתבוננים בדרך ישרה,
 בדמיות האותיות, כאן באות הוּוּ בלם
 בחבור הוּה, להראות שכלם קימים בקיום של
 הגוף, שהוא נוטל הכל. וכשהאות הוּוּ, שהיא ו"ו,
 עומדת כך בחבור אחד, הרי הוא מזמן לנקבה,
 פושט ומתפשט מן הכל, הסוד של דיוקן הגוף,
 דיוקן של אדם. וכשמסתכלים, תודעות מצד זה
 ומצד זה מתחברות בגוף הוּה, שלא נראים רק
 הגוף לבדו, משום שכלם כלולים בו.

מתי הם נראים? בשעה שהאות הוּוּ מתפשטת,
 ונקראת אל"ף. או, שתי תודעות, זה מצד
 זה וזה מצד זה, והגוף עומד ביניהם באמצע. א.

ועל כן, אלה ראש לכל האותיות, משום שתקון
 זה, בשעומד, הוא ראש לכל מי (מה) שיוצא
 מן העולם הבא, ואף על גב שסודות עליונים
 אחרים נאמרו בפסוק של אל"ף, אבל זה הוא
 תפרור של סוד הדבר כמו שהוא בספר זה (של אדם),
 וכאן הוא תפרור של הסוד, ומכאן התפשטו

אוֹתֵינוּת אַחֲרוֹת, כָּלֶם כְּצִדֵּן, כָּל אַחַת וְאַחַת
כְּרֵאוֹי לָהּ.

וְהָאוֹת הַזֶּה הַכֹּל הוּא אֶחָד, וְ"ו וְאֶל"ף, פָּרַט לְכָד
שְׁוֵה מִסְתִּיר הַכֹּל כְּתוּבוֹ וְזֶה מֵרֵאָה אֶת
כָּל דִּיּוֹקְנוֹ, וְאִם תֹּאמֶר, שְׁתֵּי הִירְכִים שְׁלֹא
נִרְאוֹת? כָּד הוּא וְדַאי! שְׁתֵּי שְׁלֹשָׁה צְדָדִים הֵם
סוּד שְׁלֹשָׁה אַחֲרִים.

וְעוֹד, אֵלֶּה הֵם סוּד תּוֹרָה שְׁכַבְתָּב, הַכֹּלֶל שְׁל
הַכֹּל, וּמִכָּאֵן יוֹצְאִים כָּל הַשְּׂאָר. כִּמּוֹ כֵּן
נִבְיָאִים וּכְתוּבִים כָּלֶם כְּאַחָד, אֶל"ף הוּא אֶחָד,
הַסוּד שְׁל שְׁלֹשָׁה גּוֹנִים כְּאַחָד, שְׁהֵם הָאֲבוֹת,
וּכְשֶׁהָאֲבוֹת מִתְחַבְּרִים כְּאַחָד, הֵם אֶחָד, וְעַל כֵּן
נִקְרָא אֶל"ף, אֶחָד רֵאשׁ לְכֹל הָאוֹתֵינוּת, הַסוּד שְׁל
תּוֹרָה שְׁכַבְתָּב, כִּמּוֹ שְׁנֵתְכָאֵר.

וְעַל כֵּן, ו' וְאֶלֶף הֵם סוּד אֶחָד, הָאוֹת ו' דִּיּוֹקְנוֹ
שְׁל אָדָם, הָרֵאשׁ וְהַגּוֹף, הַתְּפִשְׁטוֹת אַחַת.
אֶל"ף הַשְּׁלֵמַת הַדִּיּוֹקְנוֹ לְהִרְאוֹת. וְכִי תֹאמֶר, ו',
שְׁהִיא הַתְּפִשְׁטוֹת אַחַת, הַתְּפִשְׁטוֹת אַחַת כְּלִי

דְּיוֹקְנָאוֹת אַחֲרִים, לָמָּה הַסּוּד שְׁלוֹ שֵׁשׁ, וְהָאֵלֶּף
שֶׁהִיא שְׁלֹשָׁה דְּיוֹקְנָאוֹת, לָמָּה הַסּוּד שְׁלֹשָׁה אַחֶרָה?

אֵלֶּף מִכָּאן, הַסּוּדוֹת שְׁעוּלִים בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ אִסּוּר
לְהִרְבּוֹתָם בְּפֶרֶט, אֵלֶּף לְחִבְרָה אֵת כָּלֵם
וּלְיַחַד אוֹתָם כְּאַחַד, לְהִיּוֹת אַחַד, וּכְשֵׁהֵם כְּאַחַד
בְּכֹל אַחַד, בְּדְיוֹקְנֵן אַחַד, יֵשׁ לְפָרֵשׁ אוֹתָם
וּלְעֲשׂוֹת פְּרָטִים שְׂיוּצָאִים מֵאוֹתוֹ כָּלֵל שְׁנֵי־אֵת.

וְעַל כֵּן הַכָּלֵל חוּזֵר לְהִיּוֹת פְּרָט, וְהַפְּרָט חוּזֵר
לְהִיּוֹת כָּלֵל. הַכָּלֵל הֵזֶה ו'ו', שְׁחוּזֵר לְהִיּוֹת
פְּרָט בַּסּוּד שֶׁל שֵׁשׁ, וְהִיא פְּשִׁיטוֹת אֶחָת לְבִדְדָה.
פְּרָט אֵלֶּף, שְׁלֹשָׁה דְּיוֹקְנָאוֹת מְחַבְּרִים כְּאַחַד,
וְחוּזֵר לְהִיּוֹת כָּלֵל בַּסּוּד שֶׁל אַחַד, וְסוּד זֶה - כָּלֵל
וּפְרָט וּכְלָל, א' ו' א', וְהַכֹּל אַחַד.

אֵלֶּף"ף פְּרָט שְׁחוּזֵר לְהִיּוֹת כָּלֵל, וְאַחַר כֵּן חוּזֵר
לְהִיּוֹת פְּרָט, וְהוּא פְּרָט וּכְלָל וּפְרָט, ו'ו'
כָּלֵל, וְחוּזֵר לְהִיּוֹת פְּרָט, וְאַחַר כֵּן חוּזֵר לְהִיּוֹת
כָּלֵל, וְזֶה סוּד כָּלֵל וּפְרָט וּכְלָל.

אֱלֹהִים פָּרַט, וְחֹזֵר לְהִיּוֹת כֹּלֵל, כִּמּוֹ שְׂבִאֲרֵנוּ,
 וְאַחַר כֵּן חֹזֵר לְהִיּוֹת פָּרַט, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא
 אֱלֹהִים, וְכֵן עוֹלָה בַּסּוּד שֶׁל אֱלֹהִים. זְרוּעוֹת וְגוֹף,
 וּנְפֻרְדִים הַסּוּדוֹת לְמֵאָה, וּמִמֵּאָה לְאֱלֹהִים, עַל כֵּן
 נִקְרְאת אֱלֹהִים, בַּסּוּד שֶׁל אֱלֹהִים, אֱלֹהִים אֶחָד כֹּלֵל,
 אֱלֹהִים אֶלְפָא פָּרַט.

ו"ו כֹּלֵל, וְחֹזֵר לְהִיּוֹת פָּרַט בַּסּוּד שְׂבִאֲרֵנוּ, וְאַחַר
 כֵּן חֹזֵר לְהִיּוֹת כֹּלֵל, הַסּוּד שֶׁל אָדָם אֶחָד,
 סוּד אֶחָד, וְהַכֹּל עוֹלָה בַּסּוּד אֶחָד וּבְמִשְׁקָל אֶחָד
 לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד. ו"ו חוֹזֵר לְהִיּוֹת כֹּלֵל אֶחָד,
 אִזְרָא אֶחָד, כְּלוּלִים בְּשִׁשָּׁה צְדָדִים.

וְסוּד תְּהֵא, (בראשית א, ד) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאִזְרָא כִּי
 טוֹב, זו ו"ו שֶׁהוֹלֵכֶת וּמֵאִירָה בַּסּוּד תִּימִין
 בְּכֹל אֶחָד, וְאַחַר כֵּן וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאִזְרָא וּבֵין
 הַחֲשֵׁף, הָאוֹת הֵזוּ חוֹזֵר לְהִיּוֹת אֱלֹהִים, שְׁתֵּי
 זְרוּעוֹת, זו מִצַּד זֶה וְזו מִצַּד זֶה. אַחַר נִקְרְאת אִזְרָא,
 וְאַחַת נִקְרְאת חֲשֵׁף. נִחְלָקֶת אוֹת זו (ו"ו) בְּתוֹכְכֶם,
 וְאִזְרָא נִחְלָקָה הַמְחֻלָּקֶת מִשְׁנֵי צְדָדִים שֶׁהֵם אִזְרָא

וְחַשְׁדָּה, שְׂפָתוֹב וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין
הַחֲשָׁד. מַה זֶה וַיִּבְדֵּל? שְׁנֵיבְדֵּלָה הַמַּחְלָקָת הַחַיָּא,
וְהַסְּפִימוֹ שְׁנֵי הַצְּדָדִים לְהִיּוֹת בְּשָׁלוֹם, (דף ז ע"א)
וְהַהֲבָדְלָה הַזֶּה הִיא הַבְּדִלָּת הַמַּחְלָקָת, לְהַסְּפִים
שְׂיִתְיָה הַכֹּל אַחַד, שָׁלֵם בְּאַחַד.

וּמִשּׁוֹם כֵּן, א"ו הֵן בְּאַחַד. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר
יוֹם, זֶה צַד אַחַד שֶׁל הַסּוּד שֶׁל אֱל"ף.
(וְלַחֲשָׁד קָרָא לְיֵלָה, זֶה צַד אַחַד שֶׁל סוּד שֶׁל אֱלָף). לְאַחַר שְׁנֵיבְדָדוֹ שְׁנֵי
הַצְּדָדִים לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה, אַחַד עֲשֵׂה עָרֵב וְאַחַד
עֲשֵׂה בְּקָר. כִּיּוֹן שְׁעֲשׂוּ מַעֲשִׂים, הַסְּפִימוֹ שְׂנִיָּהֶם
וַיִּבְדְּלוּ בְּאוֹת ו"ו.

זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בְּקָר, וַיְהִי עָרֵב מִהַצַּד
שֶׁל חַשְׁדָּה, וַיְהִי בְּקָר מִהַצַּד שֶׁל הָאֹר. כִּיּוֹן
שְׁעֲשׂוּ מַעֲשִׂים, מִיַּד הַשְּׂתִבְלָלוֹ לְאַחַד, שְׂפָתוֹב יוֹם
אַחַד. הֲרִי הַסּוּד שֶׁל הָאוֹת ו"ו שְׁנֵיבְדְּלוּ בּוֹ לְהִיּוֹת
אַחַד.

וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב וַיְהִי וְלֹא כְּתוּב וְהָיָה. וַיְהִי,
בְּשֵׁנִירָאִים בַּסּוּד שֶׁל אֱלָף וְעֲשׂוּ מַעֲשִׂים

וּנְסָתְרוּ וְלֹא נִרְאוּ, אִז כְּתוּב וַיְהִי: הָיָה, וְעִבְשׁוּ
 אֵינֹו כָּה, שְׁחֵרֵי נִכְלָל בַּסּוּד שֶׁל ו"ו, וְעִבְשׁוּ הַכֹּל
 יוֹם אַחֵר, (תהלים קו, ב) מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת ה' יִשְׁמִיעַ כָּל
 תְּהִלָּתוֹ.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם (בראשית
 א, ט), זֶה הַצַּד הַתַּחְתּוֹן, צַד אַחֵר שֶׁבַּסּוּד
 שֶׁל אֱלֹהִים, שֶׁהוּא צַד שֶׁנִּקְרָא חֲשֵׁה, וְזֶהוּ מִתַּחַת
 הַשָּׁמַיִם, שְׁחֵרֵי מִן אוֹתוֹ צַד נִפְרָדִים הַמַּיִם וְנוֹבְעִים
 בְּשַׁפַּע שֶׁל טְמִירוֹת, מִצַּד אַחֵר שֶׁלִּמְעַלָּה, שֶׁהוּא
 הַיְמִין.

הָאֹר שֶׁנִּגְנָנוּ, בְּאֵיזָה מְקוֹם נִגְנָנוּ? בַּסּוּד הָאוֹת ו"ו.
 וּכְשֶׁהִיא נִגְנָנוּת, הַכֹּל נִגְנָנוּם, הַצַּד הָאֲחֵר
 נִגְנָנוּ עִמּוֹ. וְעַל כֵּן מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֵל מְקוֹם אַחֵר,
 וְזֶהוּ הַצַּד שֶׁנִּשְׁאָר אַחֵר, כְּלִי חֲבֵרוֹ כְּשֶׁנִּגְנָנוּ
 בְּרֵאשׁוֹנָה. וּמֵאוֹתוֹ הַצַּד, שֶׁנִּחְלָקוּ הַמַּיִם וְהַתַּכְּנוּסוֹ
 לְתוֹכוֹ, אִז נִרְאָתָה הַיִּבְשָׁה מֵאוֹתוֹ הַצַּד. וְהַסּוּד
 הַזֶּה (תהלים מח) הַר צִיּוֹן יִרְבְּתִי צִפּוֹן קַרְיַת מֶלֶךְ רַב,
 שְׁחֵרֵי מֵאוֹתוֹ הַצַּד נִרְאָה וְהַתַּנְלָה. אַחַר שֶׁנִּגְנָנוּ שְׁנֵי

הַצְּדָדִים הַלָּלוּ, חֲזֹר הַכֹּל לְהִיּוֹת וְ"ו, וְנִסְתַּר הַכֹּל
בְּתוֹכוֹ וְנִהְיָה לְאַחֵר.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹד בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם (בראשית
א, יד), זו וְ"ו, שֶׁהִיא הָאוֹת שֶׁנִּקְרְאָת שָׁמַיִם,
רָקִיעַ הַשָּׁמַיִם שֶׁהִתְפַּשְׁטָה מִמֶּנּוּ הִתְפַּשְׁטוֹת אַחַת,
לְהֵאִיר לְאָרֶץ וּלְהַשְׁקוֹת אֶת אוֹתָהּ הַיְבֻשָּׁה, וְזֶהוּ
רָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. מִי הוּא רָקִיעַ הַשָּׁמַיִם? זֶהוּ
הַהִתְפַּשְׁטוֹת שֶׁהִתְפַּשְׁטָה מִן הָאוֹת וְ"ו, כְּמוֹ זֶה ג,
זֶהוּ הִתְפַּשְׁטוֹת שֶׁהִתְפַּשְׁטָה מִן הָאוֹת וְ"ו לְהֵאִיר
וּלְהַשְׁקוֹת אֶת הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְּבָאֵר.

הָאוֹת וְ"ו, הַדִּיּוֹקֵן הַזֶּה הִתְפַּשַׁט מִהַכֹּל, שְׂאִין
נִרְאִים בּוֹ כָּלֵל מֵאוֹתָם הַצְּדָדִים הָאֲחֵרִים,
פָּרַט לְהִתְפַּשְׁטוֹת אַחַת שֶׁל הַגּוֹף לְבַדּוֹ, בְּלִי
זְרוּעוֹת וְתוֹמְכִים, וְעוֹמֵד כֶּף בְּסוּד הַשָּׁם הַקָּדוֹשׁ
בְּדִי לְהִיּוֹת מְזֻמָּן לְנִקְבָּה לְמִטָּה.

וְאַף עַל גַּב שֶׁהַצְּדָדִים הָאֲחֵרִים הִלְלוּ נִרְשְׁמוּ
אֵלָיו, כָּאִן סוּד הַסּוּדוֹת לְאוֹתָם הַיּוֹדְעִים

סודות האמונה, לדעת באיזה זמן הוא אל"ף
ובאיזה זמן הוא ו"ו.

בזמן שעומד (להראות) סודות האמונה וללמד את
היחוד בסוד השם הקדוש לכל העולם, אז
עומד בסוד של א', אלף לעיון, שזו ראשית הכל,
ללמד את אמונת היחוד של הקדוש ברוך הוא,
ועל כן עומד הראש לכל האותיות, שחרי לא בא
אדם לעולם אלא ללמד ולהכיר את רבונו, ועומד
בדיוקן לעיני הכל וללמד את חכמת האמונה של
רבונו, (דברים ה, לב) ולמקצה השמים ועד קצה
השמים.

ועל כן נרשם אצלו בדיוקנאות של בראשית (של
אדם), שראוי לשאל ולהכיר, שפתוב (שם) כי
שאל נא לימים ראשונים, וזו השאלה הראשונה,
שיכיר האדם את רבונו, שזוהי ראשית הכל, ואז
הוא הסוד של אל"ף, הראשית שעומדת לכל
האותיות.

וּבְזֶמַן שְׁעוֹמֵד לְהַזְדַּיֵּג אֶל הַנִּקְבָּה בְּסוּד הַשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ, עוֹמֵד בְּסוּד שֵׁל וָיוּ וְנִשְׁלָם מִן
 הַכֹּל, וְלֹא נִרְאִים בַּקַּח הַגּוֹפֵף לְבַדּוֹ, וְהַכֹּל נִקְשָׁר עִם
 הַנִּקְבָּה, זְרוּעַ אֶחָת תַּחַת הָרֵאשׁ, וְאַחַת שְׁמַחֲבָקֶת
 אוֹתָהּ.

וְעַל כֵּן אֵין נִרְאִים בְּאוֹת וָיוּ יִרְכָּבִים, וְהַהוּא שֵׁל
 הַקָּרִיעַ הַכֹּל נִסְתָּר בְּתוֹכוֹ, בְּסִתְרֵי בְּסוּד
 הַסּוּדוֹת, וְנִרְאִים וָיוּ לְבַדּוֹ, כְּמִי שֶׁנִּתְפָּשֵׁט מִן
 הַכֹּל, וְאִזּוֹ הוּא מְזֻמָּן וְנִקְשָׁר אֶל הַנִּקְבָּה, וְעַל כֵּן
 מְזֻמָּנֵת הָאוֹת וָיוּ בְּסוּד הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לְהִרְאוֹת
 הַכֹּל. וְעוֹמְדֵת ה"א אַחֲרוֹנָה שְׁלֵמָה וּמְלֵאָה כְּמוֹ
 שְׁרָאוִי. אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֵׁל מִי שֶׁנִּכְנָס וְיִצָּא, וְיִדְעַ
 הַדְּרָכִים וְהַשְּׁבִילִים בְּסוּד הָאִמוּנָה לְהַכִּיר אֶת
 רַבּוֹנוֹ. אֲשֶׁרֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

הַדְּיוֹקָן שֵׁל הָאוֹת יו"ד, הַנִּקְבָּה הָרֵאשׁוֹנָה
 שְׁעֵלְתָהּ בְּמַחְשָׁבָה, וְנִסְתָּרָה וְלֹא יְדוּעָה,
 הַנִּקְבָּה הַזֶּה עוֹמְדֵת בְּסִתְרֵי הַמַּחְשָׁבָה, מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא
 הַתְּפִשָּׁה כָּלֵל, וְלֹא יְדוּעַ לְאִיזוֹ דְרָךְ הִיא וּלְאִן

הוֹלֵכֶת, וּמַאֲיִפָּה הִיא, וּמַאֲיִפָּה יֵצֵאתָ. וְעַל כֵּן כָּלָם
עוֹמְדִים בַּחוּץ בְּאוֹתָהּ הַנִּקְבָּה, שְׁעוֹמְדֵת בְּרֵצוֹן
הַמַּחֲשָׁבָה שְׁלֵא נוֹדְעָה כָּלֵל.

וְהִיא הַנִּקְבָּה שְׁעוֹמְדֵת בְּאוֹת ה"א הָעֲלִיּוֹנָה
שְׁעוֹמְדֵת עַל כָּל אוֹתָם שֶׁשָּׂה הָעֲמוּדִים
שְׁאֵמְרָנוּ, וְהֵם חֲמִשָּׁה כְּפִי שְׁאֵמְרָנוּ, וְהֵם פְּלִיאֹת,
וְלִכֵּן נִקְרָא הַסּוּד הַזֶּה פְּלֵא, וְהָאוֹת אֶלֶף עוֹלָה
כָּאן, וְכֵאן הַכֹּל אוֹת פְּלֵאוֹת, וְהִרִי בְּאֵרָנוּ.

וְכָל אֵלֹו הָעֲמוּדִים וְכָל אֵלֹו הַמְּרַכְּבוֹת שְׁאֵמְרָנוּ,
כְּשֶׁעוֹלָה ה"א הַאֲחֵרוֹנָה לְהַקְשִׁיר עִם הָאוֹת
וּא"ו, אוֹתָן הַמְּרַכְּבוֹת שְׁלָה פְּרוּשׁוֹת עַל הַנִּקְבָּה
כְּפִי שְׁאֵמְרָנוּ, וְכָל אוֹתָן הַמְּרַכְּבוֹת שְׁלֵא (שְׁלָה)
כְּלוּלוֹת בְּאוֹתָן הַמְּרַכְּבוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, כִּלְּן מְכַסּוֹת
סְבִיב הַנִּקְבָּה.

הַסּוּד הַזֶּה, כְּשֶׁהַנִּקְבָּה לֹא נִקְשְׁרֵת לְזָכֵר, מְכַסָּה
אוֹתָהּ קְלִפָּה אַחַת חֲזָקָה שְׁמִסְתִּירָה אוֹרָה,
וְכְשֶׁנִּקְשְׁרֵת בְּזָכֵר, מְכַסּוֹת אוֹתָהּ כָּל אוֹתָן
הַמְּרַכְּבוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת וְהַתְּחִתּוֹנוֹת, הֵן קְלִפָּה

קדושה שמכסות אותה, ומתלפשת בהם, והיא
נקשרת עם האות ו"ו.

למעלה נוסעת עם ה"א, שהנקדה העליונה
נסתרת בתובה. וכשהיא נוטלת אותם
וכלם בה, אז כלם נעשים כמו זה כ. ומסתיר
הנקדה העליונה שקימת באמצע, שהיא ו"ו
שהולכת בעגול, לעשות גוף להסתיר הנקדה הזו.

כמו (שה"א) האחרת עושה גוף עם אותה המרכבות
שלה, והיא הנקדה שעומדת באמצע, ואז
נקראת ה"א, כך גם האות הזו הסוד של ו"ו, הם
הגוף, ועומדים בסוד זה, והנקדה הזו באמצע.
ומשום כך הכל אחד, והנקדה העליונה הזו
נקראת חכמה עליונה, והנקדה התחתונה הזו
נקראת חכמה תחתונה, חכמה קטנה. והה"א הזו,
והה"א הזו, רק שהנקדה הזו (דף ז ע"ב) נרשמת
בראשונה בלבדה.

י' נקדה אחת עליונה שעומדת על תשעה
עמודים, כמו שבארנו. אלו לא נקראים

בְּשִׁמּוֹת, רַק בְּאוֹתָן הַמְרַכְּבוֹת שְׁלָהֶם, אֲבָל
הַתְּשֻׁעָה הִלְלוּ יוֹצְאִים מִתּוֹךְ הַמְּאוֹר, וְנִרְשָׁמִים
תַּחַת הַיּוֹ"ד.

וְאוֹתָן תִּשַׁע נִקְדוֹת שְׁמַת־פְּשֻׁטוֹת בְּכָל הָאוֹתִיּוֹת,
מִשּׁוֹם שְׁכָל הָאוֹתִיּוֹת יוֹצְאוֹת מִן יוֹ"ד
בְּאוֹתָם הַשְּׂבִילִים שְׁלָה, וְכִמוֹ שֶׁהָאוֹתִיּוֹת יוֹצְאוֹת
מִן יוֹ"ד, כִּד הַנִּקְדוֹת, וְכָל הַנִּקְדוֹת הִלְלוּ הַתְּשֻׁעָה,
יוֹצְאוֹת מֵאוֹתָם תִּשַׁע.

וְאַף עַל גַּב שְׂאֵמְרָנוּ שֶׁהַתְּשֻׁעָה הִלְלוּ הֵם תַּחַת
הַיּוֹ"ד, הֵם עַל הַיּוֹ"ד, אֲבָל הֵם תּוֹמְכִים
אוֹתָהּ, וְהֵם מְרַכְּבוֹת לְט' אַחֲרוֹת, שֶׁהֵם סוּד הָאֵין
סוּף, וְכֻלָּם עוֹמְדִים לַיּוֹ"ד, וְכָל אֵלֶּה שְׁלֵמֻטָּה
נִסְתָּרוּ וְחִזְרוּ לְנִקְדָּה חִזוּ, עַל זֶה כָּל הַיָּמִים.

בֵּא וּרְאֵה, כִּמּוֹה יֵשׁ לְאַנְשִׁים לְהַשְׁמֵר מִחֻטְאֵיהֶם
וּלְהַתְּעִיב בְּרִצּוֹן רַבּוֹנָם, שְׁחָרֵי שְׂבָעָה
צַדִּיקִים שְׁחָיו בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁחֲחִזְקוּ בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּלִב שְׁלָם, וְהֵם שְׂבָעַת עֲמוּדֵי עוֹלָם מִמָּשׁ.

בִּימֵיהֶם הִתְנַבֵּר בְּעוֹלָם הַיָּמִין עַל הַשָּׁמַאֵל, וַיִּשְׁרָאֵל
עַל שָׂאֵר הָעַמִּים.

וְכִיּוֹן שָׁהֵם נִשְׁלְמוּ, קָמוּ מִצֵּד שָׁמַאֵל שְׂבָעָה פְּתֵי
דִּינִים מִמֶּנֶשׁ, שְׂפָלָם עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, כְּמוֹ
שֶׁהֶעִירוּ הַחֲבֵרִים, שְׂלֵא חֲרָבָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַד
שֶׁעָבְדוּ שְׂבָעָה פְּתֵי דִּינִים עֲבוֹדָה זָרָה, וּמִי שְׂפָאוּ
מֵהֶם. וְאֵלֹי הֵם: יִרְבְּעָם בֶּן נִבְט, וּבַעֲשָׂא בֶן אַחְיָה,
וְאַחָאָב בֶּן עֲמֹרִי, וַיְהוּא בֶּן נִמְשִׁי, וּפְקַח בֶּן
רַמְלִיָּהוּ, וּמְנַחֵם בֶּן גְּדִי, וְהוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלָה. זֶהוּ
שְׂפָתוֹב (ירמיה טו, ט) אֲמַלְלָה יְלֻדָּת הַשְּׂבָעָה, זֹו הָאֶרֶץ
הַקְּדוּשָׁה שִׁיְלֻדָּה אוֹתָם.

בֵּא וּרְאֵה, כְּשֶׁבֶן לֹא עוֹשֶׂה רְצוֹן אָבִיו, עַל אִמּוֹ
מְטַל לְהִלְקוֹתוֹ וּלְהִנְהִיגוֹ בְּדַרְדְּרֵי יִשְׂרָאֵל, זֶהוּ
שְׂפָתוֹב (משלי לא, א) דְּבַרִי לְמוֹאֵל בֶּן מִשָּׂא אֲשֶׁר
יִסְרָתוֹ אִמּוֹ. מַה זֶה אִמּוֹ? וְדַאי בַּת שְׂבַע אִם
שְׁלֵמָה, וְלֹא אָבִיו. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁהִיא
נִתְמַנְתָּה עַל חַבִּית, וְכָל הַגְּנֻזִים וְכָל כְּלֵי הַקֶּרֶב
נִמְסְרוּ בְּיָדֶיהָ, וְהִיא רוֹצֶה לְהִנְהִיג אֶת כְּנִיָּה בְּדַרְדְּרֵי

יִשְׂרָאֵל, שִׁיעֲשׂוּ אֶת רִצּוֹן הַמֶּלֶךְ. וְעַל שֶׁהִיא לֹא
הִנְהִינָה אֶת הַשַּׁבָּע הַלָּלוּ בְּדַרְדָּר יִשְׂרָאֵל וְלֹא הִלְקָתָהּ
אוֹתָם, הִסְתַּוְּכְבוּ לְצַד שְׂמֵאל, וְשָׁלַט הַשְּׂמֵאל עַל
הַיָּמִין וְהִלְכָה עִמָּהֶם בְּנִלוֹת. וְהוּא שְׂפָתוֹב (ירמיה טו, ט)
אֲמַלְלָה יְלֻדַת הַשַּׁבָּעָה.

בֵּיא וּרְאֵה, הָרֵאשׁוֹן שֶׁהָיָה בָהֶם, שֶׁהוּא יָרְבָּעִים,
הַעִיר בְּעוֹלָם אֶת צַד הַשְּׂמֵאל וְעָשָׂה שְׁנֵי
עֲנָלִים, שֶׁהָרִי הָעֲנָל הוּא מִהַצַּד שֶׁל שׂוֹר, שֶׁהוּא
בְּשְׂמֵאל. וְמֵה שֶׁהָיוּ - שְׁנַיִם. הַסּוֹד שֶׁל שְׁנֵי כַחוֹת
הַשְּׂמֵאל בָּאוּ מִמֶּנּוּ. אִזּוּ הַתְּחִילָה הִלְבְּנָה לְהַפְגִּים,
עַד שֶׁנִּשְׁלְמוּ אוֹתָם הוּא שְׂמֵאל הַשְּׂמֵאל. כִּיּוֹן שֶׁבֵּא
הוֹשֵׁעַ בֶּן אֵלֶּה, אִזּוּ נִפְגְּמָה הִלְבְּנָה, וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל
וּשְׂבִינָה עִמָּהֶם.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל עוֹלָה בְּשַׁבָּעָה,
וּבְשַׁבָּעָה יוֹרְדָת, בְּשַׁבָּעָה נִשְׁלָמָת וּבְשַׁבָּעָה
נִפְגְּמָת. בְּשַׁבָּעָה נִשְׁלָמָת, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרָנוּ בְּסוֹד
הָאֲמוּנָה. וְהַצְּדִיקִים הָאֲחוּזִים בָּהּ, אֲבָרָהֶם יִצְחָק

וַיַּעֲקֹב יוֹסֵף מִיֶּשָׁה אֶתְרֹן דָּוָד. בְּשִׁבְעָה נִפְנְמָת,
הַשְּׁבַע בְּתֵי הַדִּין הַלָּלוּ, וְגִרְשָׁה מִהָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה.
אֶתְרֵי שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי בָּנִים רְשָׁעִים הָיוּ לָהֶם לְאוֹתָם
ו' בְּתֵי דִין, וְאִזּוֹ אוֹתָם עֲמוּדִים שְׁלֹמֶעֱלָה
נִשְׁפְּרוּ, אוֹתָם י"ב שְׁכָמַיִם שְׁסָבִיב הַשְּׁכִינָה,
וַיִּשְׂרְאֵל הִלְכוּ בְּגִלוּת. אֵלֶּא יְהוּדָה שְׁחָבוּ לוֹ, עַד
עֲשָׂרָה.

בא וראה, עד שהיו בירושלים למטה, עשרה
מלכים רשעים לא נחרבה ולא הסתלק
הקדוש ברוך הוא ממנה, ומירושלים של מעלה,
שהיא עשירית, ונקראת שביעית, (והם עשרה מלכים
שלמעלה, שהיא עשירית, ונקראת שביעית) והם עשרה המלכים
שלמטה: רתבעם, אבניה, יהורם, אחזיהו, אחז,
מנשה, אמון, יהואחז, יהויקים, יהויכין. וכשהיה
העשירי שבהם רע ולא נדבק בתורה, אז נתן
מקום לצד השמאל לשלט עליו ועל ירושלים, ואז
הסתלקה השכינה, וישראל שהיו בירושלים גלו.
על בן פתוב (ירמיה ג, ד) אוי לנו כי פנה יום, והו

הַחֶסֶד הָעֲלִיּוֹן שֶׁנִּקְרָא יוֹם. כִּי יִנְטוּ צִלְיֵי עַרְבֵי, זֶה
סוּד הַשְּׁמַאל, שֶׁהִתְחִיל לְשֹׁלֵט, שְׁהָרֵי מִכָּאן כֹּא
הַכֹּחַ לְצַד הַשְּׁמַאל.

כֹּא וְרֵאָה, שְׁלֹמָה הוּא כְּאִמְצַע, בֵּין צַד הַיְמִינִין לְצַד
הַשְּׁמַאל, וְחֻכְמָתוֹ עֲלֵתָהּ בְּסוּד הַיְמִינִין, בְּסוּד
הָאִמּוּנָה, עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, שְׁהָרֵי אִמּוֹ לְמִדָּה
אוֹתוֹ, וּבְיָמָיו עֲמָדָה הִלְבְּנָה בְּשִׁלְמוֹת. מִשּׁוּם כִּךְ
כְּתוּב וַיִּחַכְּם מִכָּל הָאָדָם, שֶׁנִּבְנְהָ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וּבְסוּף יָמָיו הִתְחִילָה הִלְבְּנָה לְהַפְגִּים, וְאִזּוֹ כְּתוּב
וַיַּעַשׂ שְׁלֹמָה הֲרַע בְּעֵינָי ה', וְלֹא מִלֵּא
אַחֲרֵי ה' כְּדוֹד אָבִיו. לֹא מִלֵּא דוֹקָא, לֹא הַשְּׁלִים
מֵה שֶׁהָיָה לוֹ לְהַשְּׁלִים הַכֹּל אַחֲרֵי דוֹד, שֶׁהוּא
מֵאוֹתָם שֶׁבָּעַת הָעֲמוּדִים, וְלֹא מִלֵּא הִלְבְּנָה, אֶלֶּא
שֶׁנִּבְנְהָ.

מִשּׁוּם כִּךְ לֹא מוֹנִים אוֹתוֹ, לֹא עִם שֶׁבָּעָה צְדִיקִים
עֲמוּדֵי עוֹלָם, וְלֹא עִם אוֹתָם שֶׁמְרָדוּ
בְּרַבּוֹנָם, אֶלֶּא הוּא כְּאִמְצַע. מִצַּד הַיְמִינִין שָׁלֵם,
וּמִצַּד הַשְּׁמַאל פְּגוּם.

מִשׁוּם כָּךְ כָּתוּב (מלכים-א' יא, יא) קָרַע אֶקְרַע אֶת
 הַמַּמְלָכָה, וְהָ תַסּוּד שְׁחַמְלֵךְ קָרַע אֶת
 בְּגָדֵי מַלְכוּתוֹ, שְׁחָרִי הַמַּמְלָכָה הִיא עַל שְׁלֹמֹה,
 וְאִמּוֹ נִקְרְאתָ, וְזוֹ בַת שִׁבְעָה, וּנְתַתִּיחָ לְעַבְדֶּךָ. מִשׁוּם
 כָּךְ כָּתוּב (משלי ל, כב-כג) תַחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ, וְשִׁפְחָה
 כִּי תִירָשׁ גְּבֻרָתָהּ. בֹּא וּרְאֵהָ, לְעֶבֶד הַזֶּה לֹא נִתְּנָה
 מַלְכוּת, אֲלָא מִכָּאן. וְהוּ שְׁכָתוּב וּנְתַתִּיחָ לְעַבְדֶּךָ,
 וְאִזּוּ הַתְּחִילָה הַשִּׁפְחָה לְשֹׁלֵט.

בֹּא וּרְאֵהָ, בַּהֲתַחֲלָה כָתוּב קָרַע, וְאַחַר כָּךְ אֶקְרַע.
 קָרַע מְעַט, שֶׁנִּקְרַע מִמִּילָא, מִשׁוּם שְׁאוּתָהּ
 שָׁעָה הַתְּחִילָה הַלְבָנָה לְהַפְּנִים, וְאַחַר כָּךְ אֶקְרַע,
 שְׁחַתְּכִסְתָּהּ בַּגְּלוּת, וְעַתִּיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְהַשִּׁיב הַשְּׂכִינָה לְמְקוֹמָהּ וְאֶת יִשְׂרָאֵל לְמְקוֹמָם,
 וְלְהַפְּרַע מֵאוֹתָם שְׁמִצָּד שְׁמֵאל שְׁחַצִּיקוּ לָהֶם. וְהוּ
 שְׁכָתוּב (עובדיה א, ב) וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשֹׁפֵט.
 וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים - צַדִּיק, בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל. בְּהַר צִיּוֹן -
 סוּד הַיְמִינִין. לְשֹׁפֵט אֶת הַר עֲשׂו - סוּד שֶׁל הַשְּׂמֵאל.

בא וּרְאֵה, הָהָר הַזֶּה, לְשׁוֹן שָׁל חֹזֵק הוּא, אֹתָם
הַהָרִים לְמַעַלָּה, וְאֵלוֹ הַצְּדִיקִים שְׂאֵחוּזִים
בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל. וְנִקְרְאִים הַר צִיּוֹן אֹתָם הָרִים
הַמְּקִיפִים אֶת יְרוּשָׁלַיִם, מִשׁוֹם שָׁהֵם מְצִינִים
וְאוֹמְרִים זֶה עִם זֶה בְּצַד הַיַּחֲוֹד, לְשַׁפֵּט אֶת הַר
עֲשׂוֹ, שְׁקַטְרְגוֹ הַמְּקַטְרְגַּם מְצַד הַשְּׂמָאל. בְּאוֹתוֹ זְמַן
(שם) וְהִיְתָה לְה' הַמְּלוּכָה. בְּרֵאשׁוֹנָה נִקְרְאֵת
מִמְּלֻכָּה, מִשׁוֹם שְׁהִינִיקָה לְשָׁנֵי צְדָדִים, לְיָמִין
וְלְשְׂמָאל, וְעַכְשָׁיו נִקְרְאֵת מְלוּכָה, מִשׁוֹם שְׁמִינִיקָה
אֶת הַיָּמִין. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (הוֹשַׁע ב, כב) וְאַרְשִׁתִּיךָ לִי
לְעוֹלָם, וּמִשׁוֹם שְׁנָלוֹת אֵינָה לְעוֹלָם, שְׁהָרֵי יִשְׁבָּה
בְּנָלוֹת.

בא וּרְאֵה שְׁסַמְךָ לוֹ (זכריה יד) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל
הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.
מִשׁוֹם שְׁעַד עַכְשָׁיו, בְּשִׁיִּשְׂרָאֵל בְּנָלוֹת, שְׁכִינָה
עִמָּהֶם, וּמֶלֶךְ בְּלִי גְבִירָה אֵינּוּ מֶלֶךְ. אֲבָל אֹתוֹ
הַיָּמִין, וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא
יְהִיָה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. בְּשִׁנְדָּפְקַת הַשְּׁכִינָה עִם
צְדִיק, וְאֵז הוּא הַיַּחֲוֹד. שְׁפָךְ לְמַדְנוּ בַּסּוּד שָׁל

קריאת שמע, שצריך אדם ליחד את רבונו ולקשר
את קשרי האמונה ברצון הלב.

וכשמגיע לאחד, צריך לבין פא' - הנסתר
העתיק (העמק) של הכל, וח' - שמונה
דרגות עליונות, מתחמה העליונה עד צדיק. וד'
רפתי - התדבקות של כנסת ישראל, שהיא חלקו
של דוד, שנקרא עני ואביון. כשנדבקות לאותן
דרגות שלמעלה שרמוזות בא"ח, אני היא גדולה,
וכל העולם יונק ממנה. ואותם שדים, שהם
במגדלות (שיר ה), אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום.

בא וראה, הפסוק הזה נאמר על כנסת ישראל,
כשהיא בגלות עם פניה בין אמות העולם
נקראת קטנה, והו' שכתוב (שם) אחות לנו קטנה.
וכשישראל מנהגים בתורה והולכים בדרך אמת,
אז מתמלאת, ושלום מתחבר בהם. משיבה היא
ואומרת, אני חומה ושדי במגדלות.

באותו הזמן שהתחבר עמי א"ו, ושלום. א' -
הסוד של העתיק הקדוש של הכל. ז' -

שבע הדרגות, ושלום - שנקרא צדיק. בין
שהדרגות הללו מתהפרות, אזי א"ז הייתי בעיניו
כמוצאת שלום. ומי העינים? אותם שבע הדרגות
שנקראו עיני ה', פני ה', ואז שלום לעולם, ושורה
הטוב של העתיק במקום של הזכר והנקבה,
ומשום כך צנה משה בתורה ואמר (דברים ו) שמע
ישראל ה' אלקינו ה' אחד, לקשר את כל קשרי
האמונה.

בא וראה, כל המאריך באחד, מאריכים לו ימיו
ושנותיו. מה הטעם? משום שהוא המקום
שכל הימים והשנים של העולם תלויים בו, בסוד
אותן הדרגות שרמוזות באחד, והם עשרה, וכלם
אחד, והתעוררו בו החברים ואמרו בדל"ת, ויפה,
משום שהמקום הזה הוא של דל"ת, ואין לה אור
משלה, וצריך אדם להאריך בה ולתמשיך לה
ברכות מאותם ששת הצדדים, ששת הפנים
העליונים על ידי הצדיק. ואותם ששת הצדדים
רמוזים בח' בסוד של שמונה.

יששת אלו ושנים למעלה, חכמה וכינה האבא
 והאמא להוסיף ולהכלילם למעלה ולתת
 להם ברכות מאבא ואמא העליונה, שהרי אין
 שורה חשוב של העתיק אלא במקום שלם, במקום
 שנמצאים זכר ונקבה. זהו שכתוב (שיר ג) צאינה
 וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו', ביום חתונתו
 וגו'. ביום חתונתו דוקא. ועל כן אמרו, ובלבד
 שלא יחטף בחי"ת, אלא צריך להמשיך ברכות
 מהמקום העליון של הכל, ולהריק לאותם יששת
 הבנים, ואחר כך לבת הזו, שאין לה ירשה בבית
 אביה ואמה אלא הבן הזה. ומכאן למדנו שכן
 יורש את האבא והאמא, והבת לא. אלא שיש לה
 מוזנות מן הבן, אלא צריך להאריך בדל"ת הזו.

ושם אומרים, כמה צריך אדם להאריך בה?
 בשעור שיימלך אותה למעלה ולמטה
 ולארבע זויות העולם. הסוד של יששת הצדדים
 העליונים, שכלם יתחברו עמה ולא יפרדו
 לעולמים, וכשאדם מאריך בזה, כל אותם ימים
 ושנים עליונים מוסרים ברכות על ראשו, והקדוש

בְּרוּךְ הוּא קוֹרֵא לוֹ (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עֲבָדִי אַתָּה
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר.

בַּא וְרֵאָה, כָּלֵל הַתּוֹרָה רְמוּזִים בְּפָסוּק הַזֶּה,
וְהַכָּלֵל שֶׁל כָּל אוֹתָם אֲמִירוֹת שְׂפָתָם נִבְרָא
הָעוֹלָם, בְּאַחַד רְמוּזִים. זֶהוּ שְׂפַתְיָב (איוב כג) וְהוּא
בְּאַחַד וּמִי יִשְׁיבְנוּ וְנִפְשׁוּ אוֹתָהּ וַיַּעַשׂ, וּבָהֶם נִבְרָא
הָעוֹלָם. וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, בְּעֶשְׂרֵה מְאֻמְרוֹת נִבְרָא
הָעוֹלָם וְכוּ', וּבִבְרִיתוֹ שְׂכָלָם עֶשְׂרֵה, וְכָלָם כְּלוּלִים
בְּפָסוּק הַרְאֵשׁוֹן שְׂפַתְיָב.

(דף ח ע"א)

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ,
רֵאשִׁי תְבוֹת אֵהוּ"ה, שָׁבוּ נִבְרָאוּ שָׁמַיִם
וְאָרֶץ. א"ה בּוּ נִבְרָאוּ הַשָּׁמַיִם, ו"ה בּוּ נִבְרָאָה
הָאָרֶץ וְכָל מַה שְׁיֵשׁ בָּהּ, וְהוּא נָתַן תְּשׁוּקָה בְּכָל
הָאֵילָנוֹת וְהָעֵשְׂבִים שְׂבָאָרֶץ. וְהוּא מַה שְׂאֻמְרוּ אֵין
לָךְ עֵשֶׂב וְעֵשֶׂב מְלֻמְטָה שְׂאֵין עָלָיו מְלֻאָךְ מְלֻמְעָלָה
שְׂמֻכָה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ גְּדֹל, שְׂנֵאָמֵר (איוב לח) תִּידְעָת
תְּקוֹת שָׁמַיִם אִם תִּשִׁים מִשְׁטְרוֹ בְּאָרֶץ.

בַּא וְרָאָה, כְּתוּב (בראשית א, ה) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאוֹר
 יוֹם, וְכַתּוּב (שם ב) וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי
 טוֹב, שְׁפָשְׁפֵי אִיר הָאוֹר הָזֶה שְׁלֹמֶטָה, מֵאִיר מִהַכֹּחַ
 שְׁנֵתָן לוֹ מִהַטּוֹב שְׁלֹמֶעֱלָה.

וּמִשׁוּם כֶּךָ מִנֵּן יְמוֹת הַחֲמָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים
 וַחֲמֵשֶׁה, אַרְבָּעִים וְתֵשְׁעָה שְׁבוּעוֹת מֵהֶם
 כְּנֶגֶד הַדְּרָגָה הַזֹּאת שֶׁל צְדִיק שֶׁנִּקְרָא טוֹב, וְהוּא
 שְׁבִיעִי, וַיּוֹנֵק מִמָּנָה הַשָּׁמַשׁ הָזֶה שְׁלֹמֶטָה שְׁבַע
 שְׁבוּעוֹת שְׁבַע פְּעָמִים, כְּנֶגֶד שְׁבַע שְׁבוּעוֹת שְׁבַע
 פְּעָמִים שֶׁהוּא יוֹנֵק מֵהָאֵם הָעֲלִיוֹנָה שֶׁנִּקְרָאת יוֹבֵל,
 וְכְנֶגֶד שְׁנֵי הַיּוֹבֵל שְׁלֹמֶטָה.

נִשְׁאַרְוּ מִשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים וַחֲמֵשֶׁה עֶשְׂרִים
 וּשְׁנַיִם יָמִים, כְּנֶגֶד עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם
 אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁהָעוֹלָם הִתְחַתֵּן עוֹמֵד
 עֲלֵיהֶם, שְׁחָרֵי הַצְּדִיק שְׁלֹמֶעֱלָה נִקְרָא תּוֹרָה
 שְׁכַבְתָּב, וְכִשְׁנֵשְׁלָמוֹ אוֹתָם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁשִׁים
 וַחֲמֵשֶׁה יָמִים, שְׁכִיבִים שְׁנִית לְקַבֵּל מִתְּדַרְגָּה הַזֹּאת שֶׁל

טוב, שתִּדְרֹגָה הוּזוּ וְכָל אוֹתָן שָׁבַע דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת,
שָׁבִים שְׁנִית לְקַבֵּל מִן הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה.

וְתִדְרֹגָה הוּזוּ שֶׁל הַלְּבָנָה שִׁשּׁוּלְמַת בְּלִילָה, יוֹנְקַת
מִתִּדְרֹגָה הוּזוּ שֶׁנִּקְרְאוֹת (שְׂבִינָה תַּחְתּוֹנָה שְׂוִינְקַת
מֵאוֹתוֹ) צְדִיק, וּמִשׁוֹם שְׁאוֹתוֹ הַצְּדִיק מְמַלֵּא אוֹתָהּ
מֵאוֹתָם הַתַּפְּנוּקִים הָעֲלִיּוֹנִים וְיוֹנֵק מִמֶּנָּה, נִקְרְאוֹת
לְבָנָה, שֶׁכֵּמוֹ שֶׁהַלְּבָנָה הַתַּחְתּוֹנָה הוּזוּ אֵין לָהּ אוֹר
מֵעֲצָמָה אֶלָּא מֵה שֶׁנִּתְּן לָהּ מִן הַשֶּׁמֶשׁ, כִּי גַם
אוֹתָהּ תִּדְרֹגָה שְׁלֹמְעֵלָה.

וְתִדְרֹגָה הוּזוּ נִקְרְאוֹת יָם הַחֲכָמָה לְמַעְלָה,
וְעוֹמְדִים שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׂבָטִים עֲלִיּוֹנִים
קְדוֹשִׁים, שְׁלֹשָׁה לְצַפּוֹן, וְשְׁלֹשָׁה לְדָרוֹם, וְשְׁלֹשָׁה
לְמַעְרָב, וְשְׁלֹשָׁה לְמִזְרָח, וְיָם הַחֲכָמָה הַזֶּה עֲלִיָּהֶם,
וּכְנֻגָדָם לְמַטָּה שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׂבָטִים עוֹמְדִים סְבִיב
הַמְּזוּבָח כְּמוֹ זֶה. וּכְנֻגָד תִּדְרֹגָה הוּזוּ עֲשֵׂה שְׁלֹמָה יָם
לְמַטָּה, עוֹמֵד עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּקָר.

וְהַיָּם הַזֶּה שְׁלֹמְעֵלָה, מָה הַטַּעַם נִקְרָא יָם? אֶלָּא
מִשׁוֹם אוֹתָהּ דְּרֹגָה שֶׁל צְדִיק שֶׁמְמַלֵּאת אֶת

הַיָּמִים הַזֶּה נִקְרָא יוֹם, שְׁכַתּוֹב (בראשית א, ה) וַיִּקְרָא
 אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם, וְכַתּוֹב (תהלים צו, יא) אוֹר וְרַע
 לַצַּדִּיק, וְזֶה מֵאִיר בְּסוֹד שֶׁל וָ"ו שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ,
 שָׁבוּ מִמַּלְא אֶת הַיָּמִים הַזֶּה, שְׁנִקְרָא ה"א תַּחְתּוֹנָה
 הַאֲחֵרוֹנָה שְׁפִשֵׁם הַקָּדוֹשׁ.

וְהוּ שְׁכַתּוֹב (קהלת א, ז) כָּל הַנְּחָלִים הַלְּכִים אֶל הַיָּם.
 כָּל - זו הַדְּרָגָה שֶׁל צַדִּיק, שְׁנִקְרָא כ"ל, מִשּׁוֹם
 שְׁכָל הַתַּפְנוּקִים יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ. הַנְּחָלִים - אוֹתָם
 חִמַּשׁ דְּרָגוֹת שְׁעֵמוֹ הוֹלְכִים אֶל הַיָּם לְמַלְא אוֹתָהּ.

וְתַדְרָגָה הוּו נִקְרָאת בַּת שִׁבְעַ, וּכְשִׁמְאִיר הַצַּדִּיק
 הַזֶּה לַדְּרָגָה הַזֹּו, בְּסוֹד שֶׁל שְׁבַעָה
 שְׁבוּעוֹת שִׁבְעַ פְּעָמִים, אִז הַשְּׁמַשׁ הַתַּחְתּוֹן מֵאִיר
 בְּסוֹד שֶׁל שְׁבַעָה שְׁבוּעוֹת שִׁבְעַ פְּעָמִים לְלִבְנָהּ.

מִשּׁוֹם כֶּךָ שְׁנַת הַלְּבָנָה שֶׁלֶשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים
 וְחֲמִשָּׁה יָמִים. אַרְבָּעִים וְתֵשְׁעָה שְׁבוּעוֹת
 מֵהֶם כְּנֶגֶד הַדְּרָגָה הַשְּׁבִיעִית הַזֹּו, הַיָּם הָעֲלִיּוֹן
 שְׁמֵאִיר מַצַּדִּיק בְּאַרְבָּעִים וְתֵשְׁעָה שְׁבוּעוֹת אוֹרוֹת
 עֲלִיּוֹנִים. (שְׁנַת הַלְּבָנָה כְּמַת הַרְבֵּה (הוּא) שְׁנַת יָמִים אַרְבָּעִים וְתֵשְׁעָה שְׁבוּעוֹת,

מִהֶם בְּנֶגֶד אֹתָהּ וַיִּרְגַּת הַיָּם שְׁלֹמֶעֱלָה לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ) נִשְׁאַרוּ שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי
 יָמִים לְחֻשְׁבוֹן שָׁנָה, בְּנֶגֶד שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי שָׁבָטִים
 שְׁסוּבָבִים אֶת הַיָּם הַזֶּה, לְשֹׁמֵר מִשְׁמֶרֶת הַמִּשְׁכָּן
 בְּשָׁנִים עֶשְׂרֵי שְׁעָרִים עֲלִיוֹנִים שֵׁשׁ בִּירוּשָׁלַיִם
 הָעֲלִיוֹנָה. וּמִדֶּרֶךְ אֹתָם הַשְּׁעָרִים יוֹנְקִים אֹתָם
 הַשָּׁבָטִים מֵאֵמָּה הַתְּחִתּוֹנָה, כֹּל אֶחָד לְצִדּוֹ כְּרֵאוֹ
 לוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (יחזקאל מח) שֶׁעַר יְהוּדָה אֶחָד.

וְעַל כֵּן כָּתוּב (ישעיה מג, ז) כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי, זֶה
 הַדְרֹגָה שֶׁל צְדִיק שְׁמַאִיר בְּפֶתַח שֵׁל שְׁמוֹ.
 וְלְכַבֹּדֵי כְּרֵאוֹתָיו, לְהַאִיר לְאוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא
 כְּבוֹד כְּרֵאוֹתָיו, וְזֶה יָם הַחֲכָמָה, שֶׁנִּקְרָא כְּבוֹד ה',
 שְׁנֵתְנִלָּה בַּמִּשְׁכָּן. יִצְרָתָיו, זֶהוּ הַסּוּד שֶׁל הַיָּם
 שְׁלֹמֶטָה, שֶׁהוּא בְּנֶגֶד כֹּל שְׁלֹמֶעֱלָה, וְעַל זֶה כָּתוּב
 (שם מח) יוֹצֵר אֹר. וְהַצְדִּיק הַזֶּה לְמַעַלָּה לֹא כָּתוּב
 בּוֹ יִצְרָה, עַד שְׁנֵתְנִלָּה מַעֲשֵׂהוּ לְמִטָּה, וּמֵאִיר
 הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן מִמֶּנּוּ.

אֵת עֲשִׂיתָיו, זֶה הַלְּבָנָה לְמִטָּה, זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם)
 וּבֹרָא הַשָּׁד. בְּשֵׁתְחִבְרוֹ, אִזְ עוֹשֵׂה שְׁלוֹם,

שָׁלוֹם לְעוֹלָם. וְהוּא שְׁפָתוֹב (בראשית א, ה) וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי
בְּקָר יוֹם אֶחָד, אִזּוּ הַיְחִוּד שְׁלֹמְעָלָה, הַיְחִוּד
שְׁלֹמְטָה, שָׁלוֹם לְמַעְלָה, שָׁלוֹם לְמַטָּה.

כְּמוֹ זֶה יוֹסֵף לְמַטָּה, שֶׁהוּא אֶחָזוּ בַּצַּדִּיק
שְׁלֹמְעָלָה, בְּשֵׁנְשָׁלֵם לְמַטָּה הוֹסִיף שָׁלוֹם
בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וּבְכָל הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים. כְּתוּב כָּאֵן
(שם לט, י) וַיְהִי כְּדַבְּרָה אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם, וְכְתוּב שָׁם
(תהלים סח, י) בָּרוּךְ ה' יוֹם יוֹם, בְּשֵׁלֵא שָׁמַע לָהּ יוֹם
יוֹם, אִזּוּ הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים בְּשָׁלוֹם וּבִרְכָה בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת.

וַיֹּאמֶר ה' אֶמְחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי מֵעַל
פְּנֵי הָאָדָמָה (בראשית ו, ז), לְהוֹצִיא הָאָדָם
שְׁלֹמְעָלָה. וְאִם תֹּאמַר אָדָם שְׁלֹמְטָה לְבַדּוֹ? לֹא
לְהוֹצִיא כָּלֵל, מִשּׁוֹם שְׂאִין עוֹמֵד זֶה כְּלִי זֶה.

וְאֵלְמֵלֵא הַחֲכָמָה הַסְתוּמָה שֶׁל הַכֹּל, הַכֹּל נִתְקַן
כְּמוֹ מֵרֵאשׁ. וְהוּא שְׁפָתוֹב (משלי ח, יב) אֲנִי
חֲכָמָה שְׁכִנְתִּי עֲרָמָה. אֵל הַתְּקָרִי שְׁכִנְתִּי, אֵלֵא
שְׁכִנְתִּי, וְאֵלְמֵלֵא זֶה אִין הָעוֹלָם עוֹמֵד. וְהוּא

שָׁכַתוּב (שם ג, יט) ה' בְּחֶכְמָה יָסַד אָרֶץ, וְכָתוּב (בראשית
ג, ח) וְנָח מֵצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'.

וַיּוֹלֶד בְּדַמוֹתָו בְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת.
לְמַדְנוּ מִכָּאן, שְׂאֲחֵרִים לֹא הָיוּ בְּדַמוֹתָו,
וְזֵהוּ בְּדַמוֹתָו בְּצִלְמוֹ, נִעְשָׂה בְּתַקוּן הַגּוֹף וּבְתַקוּן
הַנַּפֶּשׁ בְּדַרְךְ יִשְׁרָה כְּרָאוּי. בֹּא וּרְאֵה, הַנְּחָשׁ הַטִּיל
זַהְמָא בְּחֹה, וְאוֹתָהּ זַהְמָא הִיָּתָה מְכַשְׁפֶּשֶׁת
בְּמַעֲיָהּ וְלֹא יָכַל לְהַצִּיֵּר.

מִשּׁוּם שֶׁטָּרַם חָטָא אָדָם, הָיוּ אוֹתֵיזוֹת הָא"ב
מְתַקְנוֹת בּוֹ וּמְצִיִּירִים בּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה,
כִּיּוֹן שֶׁהַגִּיעַ לְכ"ה שֶׁהַתַּתְּקֵנוּ וְזָכַר וּנְקָבָה בְּחֻבֵיבוֹת
בְּנוֹ, וְהַמְּלֵאכִים הָעֲלִיּוֹנִים לְפָנֵיהֶם, וּמִיָּד הִרְעַ
לְסַמָּא"ל בְּרַקִּיעַ, וַיֵּרֶד רְכוּב עַל נְחָשׁ קָשָׁה, וְנִרְאָה
לְפָנָיו. מִיָּד הִתְעַכְּבוּ (הַתְּעַרְבְּבוּ) הָאוֹתֵיזוֹת.

אִז הִתְחַבַּר סַמָּאֵל עִם אוֹתוֹ נְחָשׁ וְנִעְשׂוּ אֶחָד,
וְנָטְלוּ הָאוֹתֵיזוֹת, וְעָשׂוּ מִשָּׁם וְהִלָּאָה אֲמָנוֹת
רָעָה בְּאוֹתֵיזוֹת צ"ד צי"ד, וְהִינּוּ צ"ן, וְצָדוּ אוֹתָם
בְּפִתּוֹי רַע, וְעָשׂוּ אֲמָנוֹת יִתְרָה בְּאוֹתֵיזוֹת ק"ר,

אֲמָנוֹת שֶׁל שָׁקָר, מִשּׁוֹם שֶׁחֲזָרוּ הָאוֹתִיּוֹת (דף ח ע"ב)
 לְהִתְהַפֵּךְ בְּאֲמָנוֹת רָעָה, קו"ף שֶׁלֹּא יִכָּלֶה לַעֲמֹד,
 שְׂאִין לָהּ רְגָלִים, בְּקוֹף בְּפָנֵי אָדָם, אִין לָהּ קִיּוֹם.
 רִי"ש רַע. אֵלּוּ הִתְהַפְּכוּ בְּאֲמָנוֹת רָעָה, עַד שֶׁנִּפְּלוּ
 אָדָם וְאִשְׁתּוֹ.

וּבְאֵלּוּ הָאוֹתִיּוֹת ק"ר הוֹלִידוּ בָּנִים, וְלֹא בְּקִיּוֹם.
 זְהֵמַת הִנְחָשׁ שֶׁנִּשְׂאָבָה לְחֹתָה, מֵאוֹתָהּ
 זְהֵמָא נוֹלַד קִיּוֹן, וּמִשּׁוֹם כֶּךָ נִמְצָא רוֹצֵחַ, מִשּׁוֹם
 שֶׁאֲמָנוֹת הִנְחָשׁ הִיא רְצִיחָה, וְהִתְעַרְבוּ הָאוֹתִיּוֹת
 עַד כָּאִן.

בְּשַׁעָה שֶׁשָּׁב אָדָם בְּתִשׁוּבָה וְחָזַר לְשִׁמְשׁ עִם
 זִקְבָתוֹ כְּמוֹ מִקְדָּם, מַה כָּתוּב? וַיּוֹלַד
 בְּדָמוֹתָו כְּצִלְמוֹ, שְׁוָחוֹ מִתְקוֹן שֶׁל הַגּוֹף וְהָרוּחַ
 כְּרֵאוֹי, וְכָתוּב (קְהֵלֶת ת, יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נִעֲשָׂה עַל
 הָאָרֶץ, וְחֲזָרוּ הָאוֹתִיּוֹת לְרֵאשִׁית שֶׁל שִׁי"ן תִּי"ו,
 שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית ה, כה) כִּי שָׂת לִי אֱלֹהִים וְרַע אַחֵר
 תַּחַת הֶבֶל. שָׂת תִּיָּה בְּצִלָּם וּדְמוּת, שֶׁחֵרָא שׁוֹנִים
 אִינָם כֶּךָ, וּמִכָּאן נִבְנָה הָעוֹלָם בְּגִזּוֹן אַחֵר שֶׁל

אֶלְפָּא בֵּיתָא, קִינָן מִהֶלְלָאֵל יִרְדָּה, נוֹסְפָה אֹת
לְתַקְּנָן אֶת הָעֵקָם.

סְדוּרוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּשִׁבְעַ קְשָׁרִים עֲנִלְגָנָיִם, שְׁבַע
אֲרָצוֹת הֵן זֹו לְמַעְלָה מִזֵּן, כְּמוֹ שְׂאוֹתָם
שְׁבַעַה רְקִיעִים זֶה לְמַעְלָה מִזֵּה, וְהֵם: אֶרֶץ, אֲדָמָה,
אֶרְקָא, גֵּיא, נְשִׂיָה, צִיָּה, תִּבְל. מַעַל לְכָלֵם תִּבְל,
שְׁכַת־טוֹב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹט תִּבְל בְּצַדִּיק.

בְּשִׁיבְעָא אֲדָם מִזֵּן עֵדָן וְגַרְשׁ מִשָּׁם, הוּא גִזְרָק
לְאוֹתָהּ שְׁנַקְרָאֵת אֶרֶץ, שֶׁהוּא מְקוֹם
חֲשׂוּדָה, שְׂאִיִן שָׁם אֹר כְּלוּם, וְלֹא מְשִׁמֵּשׁ כְּלוּם.
כִּיּוֹן שְׂאָדָם נִכְנָם לְשָׁם, פְּחַד פְּחַד גְּדוּל, וְלַהֲט
הַחֲרָב הַמַּתְהַפֶּכֶת הָיָה לוֹהֲט בְּתוֹךְ הַצְּדָדִים, בְּתוֹךְ
אוֹתָהּ אֶרֶץ.

כִּיּוֹן שְׂשִׁיבְעָה שְׁכַת וְהַרְהַר בְּתִשְׁוֹכָה, הָרִים אֹתוֹ
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַעֲלָה אֹתוֹ לְאוֹתוֹ מְקוֹם
שְׁנַקְרָא אֲדָמָה, שְׁכַת־טוֹב (בראשית ג, כג) וַיִּשְׁלַחֲהוּ ה'
אֱלֹהִים מִזֵּן עֵדָן לְעַבְד אֶת הָאֲדָמָה. כְּזוֹ יֵשׁ אֹר
שְׁמַאִיר, וְדַמְיוֹת שֶׁל כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.

וְשָׁם צִיּוּרִים שָׁל בְּנֵי אָדָם עַל־יוֹנִים, גְּבָרִים שִׁי־צִאוּ
 מֵאָדָם הָרֵאשׁוֹן, בְּמֵאָה וְשָׁלְשִׁים הַשָּׁנִים
 שָׁהָיָה מְשַׁמֵּשׂ עִם רוּחֹת נְקֻבוֹת, וְהֵם תָּמִיד
 עֲצוּבִים וְאֵין בָּהֶם שְׂמֻחָה, וְאֵלּוּ יוֹצְאִים וּמְשׁוֹמְטִים
 לְעוֹלָם הַזֶּה וּמִתְהַפְּכִים לְצַד רַע וְחוֹזְרִים שָׁם,
 וּמִתְפַּלְּלִים תְּפִלָּה, וּמִתְיַשְׁבִּים בְּמְקוֹמָם שָׁם,
 וְזוֹרְעִים זְרָעִים וְדוֹרְכִים וְאוֹכְלִים, וְאֵין שָׁם חַטִּים
 וְלֹא אַחַת מִשְׁבַּעַה מִיָּנִים שָׁל הַתְּבוּאָה. בְּמְקוֹם
 הַזֶּה נוֹלְדוּ קִזָּן וְהֶבֶל.

בִּיּוֹן שְׁחָטָה קִזָּן, הוֹרִיד אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא אֶרֶץ, שְׂכַת־טוֹב (שם ה, יד)
 הֵן גִּרְשָׁתָה אֶתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה, מֵאוֹתוֹ
 מְקוֹם שְׁנִקְרָא אָדָמָה, וְהֵייתִי נָע וְנָד בְּאֶרֶץ, מְשׁוּם
 שְׁשָׁם גְּדָחָה וְגֵרָשׁ. וְהָיָה כָּל מִצְאֵי יַחַדְגָּנִי, תִּלְהַט
 תִּחַרְבַּת הַמִּתְהַפְּכַת הַהֵיא.

וְהָיָה פוֹחַד וְהִרְהַר בְּתִשׁוּבָה, וְהִעֲלָה אוֹתוֹ
 תְּקֵדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאֶרְקָא, וְהָיָה שָׁם,
 וְהוֹלִיד בָּנִים. וּבְאֶרְקָא יֵשׁ אֹר שְׂמַאִיר מִתּוֹךְ

הַשָּׁמַיִם, וְזוֹרְעִים זְרָעִים וְנוֹטְעִים אֵילָנוֹת, וְאִין שָׁם חַטִּיִּים וְלֹא מֵאוֹתָם שְׂבָעָה מִיַּי תִּבְנוֹאָה.

כָּל אוֹתָם שָׁשִׁים הֵם מִתּוֹלְדוֹת בֵּן, וְהֵם עִם שְׁנֵי רְאשִׁים, מִהֶם גְּבָרִים עֲלִיּוֹנִים וּמִהֶם קִטְנִים. אִין לָהֶם דַּעַת שְׁלֵמָה כְּמוֹ שְׂאֵר בְּנֵי אָדָם שָׁל כָּאֵן. צַדִּיקִים הֵם לַפְּעָמִים, וְלַפְּעָמִים חוֹזְרִים לַצַּד הַרְעָה, וּמוֹלִידִים וּמֵתִים כְּמוֹ שְׂאֵר בְּנֵי אָדָם.

אָדָם הָיָה בְּאֲדָמָה עַד שֶׁהוֹלִיד אֶת אִשְׁתּוֹ, וּמִשָּׁם עָלָה לְמַעְלָה, (אֲרִבְעָה) דְּרָגוֹת הַקּוֹף. וְעָלָה לְמָקוֹם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא תַּבַּל. וְהַתַּבַּל הוּא עֲלִיּוֹנָה עַל כָּל הַדְּרָגוֹת. כִּיּוֹן שֶׁעָלָה, עָלָה לְמָקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. שֶׁנִּקְרָא בְּאוֹתָם הַשָּׁמַיִם שֶׁהֵיךְ דִּיּוֹרוֹ בָּהֶם. אֶרֶץ אֲדָמָה - כַּף נִקְרָאת.

דְּלִג אָדָם שְׁלֵשָׁה מְקוֹמוֹת, גִּי"א גְּשִׁי"ה צִי"ה. גִּי"א הוּא מְקוֹם בְּמָקוֹם גְּדוֹל כְּמוֹ רַחֲב וְאֶרֶץ הַגִּיחַנָּם. בְּגִי"א וּנְשִׁי"ה וְצִי"ה הַתְּפִיזוֹ אוֹתָם שְׁכַנּוּ אֶת הַמַּגְדָּל, וְהוֹלִידוּ שָׁם. עַל שֶׁהִרְגִּיזוּ אֶת הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ, מִשּׁוֹם זֶה קָרַב לְאִשׁ שְׂדוּלָקָת. יֵשׁ

בְּנֵי אָדָם כָּכָל הַכְּבוֹד, בְּעֵשֶׂר וְעֶפְרוֹת זָהָב וְאַבְנִים
 יְקָרוֹת, מִי שֶׁנִּכְנָס לְשָׁם וְהוּא מִכָּאן מֵתִבֵּל,
 בְּחֻמְדַּת אוֹתוֹ הָעֵשֶׂר נוֹתְנִים לוֹ, וַיּוֹרֵד לְפַעַמִּים
 לְמָקוֹם שֶׁנִּקְרָא נְשִׂיָה, כִּדְרֵי שִׁישְׁפַח מִשָּׁם, וַיּוֹרֵד
 לָגֵיא תְּוֵה שְׁלֵא יוֹדֵעַ הַמָּקוֹם שֶׁהוּא מִשָּׁם.

גַּי"א זְהוּ כְּאִמְצַע שְׁלִמְעָלָה וּמִטָּה, זֶה נִקְרָא גַי בֶּן
 הַנֶּסֶם, וְרִצּוֹעָה אַחַת יוֹצֵאת מִשָּׁם לְמַעְלָה
 לְתִבֵּל הַזֶּה, וְנִקְרָא אֵף כֶּף גַּי בֶּן הַנֶּסֶם, וְשָׁם פְּתַח
 הַגַּיִהֶנֶס. וְאוֹתָם בְּנֵי אָדָם שִׁשָּׁם, מִשׁוּם זֶה כָּלֵם
 יוֹדְעִים בְּכִשְׁפִּים וְחֻכְמוֹת, וְשָׁם זוֹרְעִים וְנוֹטְעִים
 אֵילָנוֹת, וְאִין שָׁם חַטִּים וְלֹא אֶחָד מִשְׁבַּעָה מִיָּנִים.

בְּנְשִׂיָה יֵשׁ בְּנֵי אָדָם קְטוֹעִים קְטִינִים, וְאִין לָהֶם
 חֲטָמִים, רַק שְׁנֵי נְקָבִים שִׁיוֹצֵאת בָּהֶם
 רוּחַ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹשִׂים - מִיָּד מִשְׁתַּכְּחִים, וְעַל בֶּן
 נִקְרָאת נְשִׂיָה, וְזוֹרְעִים וְנוֹטְעִים אֵילָנוֹת, וְאִין שָׁם
 חַטִּים וְלֹא מִשְׁבַּעַת הַמִּיָּנִים.

צַי"ה הוּא מָקוֹם כְּשִׁמוֹ, בִּיכֶשׁ שֶׁל הַכֹּל. שָׁם בְּנֵי
 אָדָם יָפִים לְמִרְאֵה, וּמִתּוֹךְ אוֹתָהּ צִיָּה,

בְּשִׂיֹדְעִים מְקוֹם שֶׁל מְקוֹר מַיִם נוֹבְעִים, נִכְנָסִים
 לָשֵׁם, וְלִפְעָמִים שְׁעוּלִים מִתּוֹךְ הַמַּיִם לִתְבֵּל הַזֶּה.
 וְהֵם בְּנֵי אֱמוּנָה יוֹתֵר מִבְּנֵי אָדָם אַחֲרִים, וּבִינֵיהֶם
 דִּיּוֹרִים טוֹבִים וְעֹשֶׂר רַב, וְזוֹרְעִים מְעַט מִתּוֹךְ הַיִּבְשׁ
 שְׁשֵׁם, וְנוֹטְעִים אֵילָנוֹת וְלֹא מִצְלִיחִים, וְתִשׁוּקָתָם
 לְבְנֵי אָדָם שֶׁל פֶּאן.

וּמִכֶּלֶם אֵין שְׂאוּכְלִים לָחֶם, פָּרַט לְאֵלוֹ שְׂכָאן
 בַּתֵּבֵל, שְׁחֲרֵי לְמַעְלָה מִכָּל אֵלוֹ תֵּבֵל,
 שְׂכָתוּב וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצַדִּיק. כְּמוֹ שְׂכָל אֵלוֹ
 הָאָרְצוֹת, יֵשׁ בַּתֵּבֵל הַזֶּה. וְכָל אֵלוֹ הַשָּׁמַיִם יֵשׁ בָּהֶם
 אֵף כָּה, מִשׁוֹם שְׁחֵיָא שְׂבִיעִית. יֵשׁ כָּאן אֵף כָּה כְּמוֹ
 שְׁאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁלִמְטָה, וְכָל אֵלוֹ בְּדִיּוֹרִים שֶׁל בְּנֵי
 אָדָם, מְשֻׁנִּים אֵלוֹ מֵאֵלוֹ, שְׂכָתוּב (תְּחִלִּים קד, כד) מָה
 רְבוּ מִעֲשִׂיךְ ה'. עַד פֶּאן.

מִדְרָשׁ הַנֶּעְלָם

שְׂנִינֵנוּ, בַּעֲשָׂרָה מֵאֲמֵרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. רַבִּי חֵיָא
 וְרַבִּי נֶתָן אוֹמְרִים, כְּמֵאֲמַר אֶחָד נִבְרָא,
 וְאֵיזְהוּ? שְׂכָתוּב (תְּחִלִּים לט) בְּדַבַּר ה' שָׁמַיִם נִבְעָשׂוּ.

וַרְבִּי אֵפֶא אָמַר, שְׁכַתוּב (שם) כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי
הוּא צָוָה וַיַּעֲמֵד. אֲמִירָה אַחַת בְּלָבָד.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, לֹא זֶה וְלֹא זֶה, אֶלָּא בָּאוֹת
אַחַת נִבְרָא הָעוֹלָם, בְּלֹא אֲמִירָה. שְׁלֻמְדָנוּ,
רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, אֵיזֶה אַחַת נִטַּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא ^(דף ט ע"א) מִשְׁמוֹ, וּבְאוֹתָהּ הָאוֹת נִבְרָא, וְהִינּוּ
שְׁאֵמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵהוּ שְׁכַתוּב (שמות טו) מִי כַמְכָה
בְּאֵלֶם ה', שְׂיוּכַל לִבְרָא אֶת הָעוֹלָם?

אֶלָּא מִשְׁמַע בְּה"א נִבְרָא הָעוֹלָם, בָּאוֹת אַחַת
מִפְּנֵי, וּבְמֵה נִבְרָא (תהלים לג) כִּי הוּא אָמַר
וַיְהִי וְגו', (שם) בְּדַבַּר ה' שָׁמַיִם נִעֲשִׂוּ? אֶלָּא אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, לְהִרְאוֹת לְעוֹלָם שְׁהִרִי הָיָה נִבְרָא וְלֹא
הָיָה מִתְּנַלָּה, וְהַצְטַרֵּךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְהַתְנַלּוֹת,
לְהוֹצִיא כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִעֲשִׂיו וְכַחוֹ שְׁרָאוֹי לוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כָּל הָעוֹלָם בָּלוּ וְכָל
תּוֹלְדוֹתֵיהֶם, בְּרַנַּע אֶחָד נִבְרָאוּ, בְּשַׁעָה
אַחַת נִבְרָאוּ, וּבַיּוֹם אֶחָד נִבְרָאוּ, שְׁכַתוּב (בראשית ב)
אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאֵם בַּיּוֹם עֲשׂוֹת

ה' אֱלֹהִים. בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם מִמָּשׁ, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מִמָּשׁ
וְאוֹתוֹ רְנַע מִמָּשׁ.

וְשָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי אַבְיָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, קִדְּם
שָׁפְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם,
הָיָה הוּא וְשָׁמוֹ אֶחָד, וְהָיָה בְּדַעְתּוֹ לְבְרָא אֶת
הָעוֹלָם, וּבְרָא קִדְּם אֶלֶף עוֹלָמוֹת, שְׁנַאֲמַר (שיר השירים
ח) הָאֶלֶף לָךְ שְׁלֹמָה, וְאַחַר כֵּךְ בְּרָא עוֹלָמוֹת
אַחֲרִים, לְהוֹדִיעַ שֶׁהַכֹּל נִגְדָּו בְּאֵין.

וְהֵינּוּ שְׁאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, לָמָּה אֶלֶף רֵאשׁוּנָה
שְׁפֵאוֹתֵינוּ? מִפְּנֵי שֶׁבִּתְחִלָּה בְּרָא אֶלֶף
עוֹלָמוֹת, שְׁקִדְמוּ לְשֹׂאֵר עוֹלָמוֹת, וְאַחֲרָיו בִּי"ת,
שֶׁהוּא בְּנִין שָׁמַיִם וְאָרֶץ. רַב הוֹנָא אָמַר, בִּתְחִלָּה
בְּרָא כֶּסֶף הַכְּבוֹד, שְׁכַתוֹב בּוֹ (דניאל ז) אֶלֶף אֱלֹפִים
יִשְׁמְשׁוּהוּ, וְאַחֲרָיו שָׂאֵר הַמְּלֹאכִים, וְהָאָרֶץ, שֶׁהֵם
בֵּית הָעוֹלָם. וְאַחֲרָיו גִּימ"ל, בֵּן עֶרְוֹן שֶׁהוּא גְמוּל
הַצְּדִיקִים, וְאַחֲרָיו דָּל"ת, שֶׁהוּא הָאָדָם שֶׁנִּרְכָּב
בְּאַרְבַּע רוּחוֹת.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי זְרִיקָא, קוּיִם יִרְקִים הָיוּ
 סוּבְבִים עַל הַתְּהוֹם, וְהַתְּהוֹם הָיָה עוֹלָה
 וַיִּזְרַה, וְאוֹת אַחַת הָיְתָה מִתְּפִשְׁטָת בְּשֵׁלֶשׁ זְוִיזְתֵיהָ
 עַל הַתְּהוֹם, וְהַתְּהוֹם שָׁבָה. זְהוּ שְׁכָתוּב (בראשית א)
 וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֵפֶת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, לֹא מִכָּאֵן מִשְׁמַע, אֲלֵא מִכָּאֵן,
 שְׁכָתוּב (תהלים עו) רָאוּף מִים אֱלֹהִים, רָאוּף
 מִים יְחִילוּ אֵף יִרְגְּזוּ תַהוֹמוֹת.

וְהִינוּ מַה שְּׁשָׁנִינוּ, אֲלֵף עוֹלָמוֹת הָיוּ מָרַם שְׁנִבְרָא
 הָעוֹלָם, וְזִיו כְּבוֹדוֹ הָיָה מִתְּפִשְׁט וּבִרְא
 עוֹלָמוֹת וּמִחְרִיב אוֹתָם, עַד שְׁעָלָה בְרָצוֹן לְפָנָיו
 לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה הִתְּפִשְׁטוּ
 שְׁתֵּי אוֹתֵיּוֹת מִשְׁמוֹ, וְקָיִם אוֹתָן, וְשְׁתֵּים אַחֲרוֹת
 נִחְלְקוּ לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, אַחַת בְּתוֹף אַחַת. חֲקַק
 אַחַת וְחִזְרוּ שְׁלֶשׁ, וְחֲקַק אַחַת אַחֲרַת וְחִזְרוּ שְׁתֵּים,
 עַד שְׁעָלוּ עֶשְׂרֵה. נִחְלְקוּ אוֹתָן עֶשְׂרֵה וְחִזְרוּ לְשָׁלְשִׁים
 וְשְׁתֵּים, וְהֵם שְׁלֹשִׁים וְשְׁתֵּים נְתִיבוֹת חֲכָמָה. אֵלוּ
 נִחְלְקוּ בְּחִקּוֹתֵיהֶם לְעֶשְׂרֵה, וְחִזְרוּ לְאַרְבָּעִים

וְשֵׁנִים. מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, מִי שִׁישְׁנִיתָ, יִשְׁנִיתָ
 בְּבַעֲתַת הַלֵּב, יִסְתָּם, וְאִין שְׁפוֹתָהִים לוֹ. וְעַל זֶה
 פָּתוּב (ישעיה מב, ח) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר
 לֹא אֶתֵּן וְתַהֲלָתִי לְפִסְיִלִים. וְכָתוּב (שמות ב) לֹא
 תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל וְכָל תְּמוּנָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, תְּהִי הָיָה נִשְׁקַע בְּאַרְבַּע
 אַבְנִים, וְהַטְּבָעוֹ לְמַטָּה עַל אֶבֶן אַחַת,
 שֶׁהוּא הָעֵמוּד, וְעַל זֶה הָעוֹלָם עוֹמֵד. וְהוּא שְׁכָתוּב
 (איוב לח ו) עַל מָה אֲדַנִּיָּה הַטְּבָעוֹ אוֹ מִי יָרָה אֶבֶן
 בְּנִתָּהּ. אָמַר רַבִּי יוֹדָא, זוֹהִי הָאֶבֶן שְׁמִמְנָה הַשְּׁתַּת
 הָעוֹלָם, וְעֲלֶיהָ הָעוֹלָם עוֹמֵד, וְהוּא קִדְשׁ תְּקֵדָשִׁים,
 וְהוּא טְבוּרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּמִמְנָה יֵצְאוּ אַבְנִים
 הַמְּשַׁקְעוֹת בְּתֵהוֹם, וּמֵהֶם יוֹצְאִים מַיִם.

אָמַר רַבִּי אֶחָא בַר יַעֲקֹב, בְּשַׁלֵּשׁ אוֹתִיּוֹת נִשְׁקַע
 תְּהִי הָיָה, וְנִחְלַק בְּשַׁלֵּשָׁה חֲלָקִים, וְהֵם עֵמוּדֵי
 הָאָרֶץ. וְאַחַת לְשַׁלֵּשׁ מֵאוֹת שָׁנָה מְתָרוּפְפִים
 מִמְּקוֹמָם, שְׁנַאֲמַר (שם ט, י) הַמְרַגְּזֵי אֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ
 וְעֵמוּדֶיהָ יִתְפַּלְצוּן.

שָׁנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, עַל שְׁבַעַת עַמּוּדֵי הָאָרֶץ
 עוֹמְדֵת, שְׁנֵאמַר (משלי ט) חֲצֵבָה עַמּוּדֵיהָ
 שְׁבַעַת, וְהֵם תְּלוּיִים עַל הַמַּיִם, וּכְנֻגָּדָם אָמַר דָּוִד
 הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שְׁבַעַת קוֹלוֹת, שְׁפָתוֹב (תהלים
 כט) קוֹל ה' עַל הַמַּיִם.

הַכֹּל תְּלוּי עַל שְׁבַעַת: עַמּוּדֵי שָׁמַיִם הֵם שְׁבַעַת,
 וְהַרְקִיעִים שְׁבַעַת, וְהַכּוֹכָבִים שְׁבַע מַעְלוֹת,
 שְׁבַעַת גּוֹיִם לְמַעְלָה, שְׁבַעַת גּוֹיִם לְמַטָּה, שְׁבַע
 אֲרָצוֹת, שְׁבַעַת יַמִּים, שְׁבַעַת נְהָרוֹת, יְמֵי בְּרֵאשִׁית
 שְׁבַעַת, וְהַשְּׁבִיעֵי שְׁפָת לַה', יוֹם שְׁכָלוֹ שְׁפָת.

שְׁנֵינּוּ שָׁם, רַבִּי יְהוּדָה בַּר אֶלְעָאִי אוֹמֵר, שְׁבַעַת
 לְבוּשָׁיו פְּרוּסִים, נְחָקְקוּ בְּשָׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם
 אֶלְפִים חֲלָקִים, וְהָיָה פּוֹרֵם בָּהֶם שְׁעוֹר אֶחָד שָׁל
 הָעוֹלָם, עַד שְׁמַתַּח אוֹתוֹ לְאַרְבַּע זְוִיּוֹת, וְסַמָּךְ
 אוֹתוֹ עַל תּוֹמְכָיו. וְהוּוֹ שְׁפָתוֹב (ישעיה מד, כד) אֲנֹכִי ה'
 וְכו' נָטָה שָׁמַיִם לְבִדִי רַקַּע הָאָרֶץ מִי אֲתִי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה זֶה שְׁפָתוֹב (שם מח) קָרָא אֲנִי
 אֵלֵיהֶם יַעֲמְדוּ יַחְדָּו? אֵלֵא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,

בְּשַׁעֲלָהּ בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְבָרָא הָעוֹלָמוֹת, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
 נִבְרָאוּ עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים וְכָל מַה שֶּׁבָהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר
 קָרָא אֲנִי אֲלֵיהֶם יַעֲמְדוּ יַחְדָּו, אֵל תִּקְרֵי אֲלֵיהֶם
 אֵלֶּה אֱלֹהִים. מְלִמֵּד שֶׁבַּה"א בְּרָאם, וְהִינוּ שְׂפָתוֹב
 (שְׁמוֹת טו) מִי כְּמִכָּה בְּאֵלִים ה', כְּמוֹ אֲסַקְפָּה שְׂמִלְאָה
 מִכָּל צָרְכֵי חַבִּית, וְאִזּוּ יוֹדְעִים שֶׁשָּׁם הַכָּל, מַה
 שֶׁמְצַטְרֵף לָהֶם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּגו' דְּבָרִים בְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֶת עוֹלָמוֹ: בְּסוֹפֵר וְסֵפֵר וְסִפּוֹר.
 בְּנִגְנָדָם בְּחֻכְמָה בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת. בְּחֻכְמָה, שְׂפָתוֹב
 (מְשָׁלֵי ג) ה' בְּחֻכְמָה וְגו'. בְּדַעַת, שְׂפָתוֹב (שֵׁם) בְּדַעַת
 תְּחוּמוֹת נִבְקָעוּ. רַבִּי נְחוּנְיָה אָמַר, בְּחֻכְמָה בְּלִבְד
 נִבְרָאוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת כְּלָם, וְהוּוּ שְׂפָתוֹב בְּרֵאשִׁית
 בְּרָא אֱלֹהִים, וְרֵאשִׁית הִיא הַחֻכְמָה, וְזֶה בָּא כְּמוֹ
 מִי שֶׁאֹמֵר בַּה"א בְּרָאם, וְשֶׁלְשָׁתָם נִבְלָלִים בּוֹ.

מִשְׁנָה, הַפְתָּחִים נִפְתָּחוּ. הַשְּׁעָרִים הֵם שְׁמוּרִים,
 הַנְּכָנָם לֹא יוֹצֵא, וְהַיּוֹצֵא לֹא נִכְנָם, לְפָנֵי
 הַפְתָּח יֵשׁ שׁוֹמְרִים, עוֹלִים לְתוֹכוֹ גְּדוּלִים חֹזְקִים,

תֹּמַךְ אֶחָד עֹמֵד בְּתוֹכוֹ, אוֹתוֹ תִּתְּמַךְ הִיָּה נְעוּזִי,
 וְשִׁלְשָׁה גְּנֻזִים הָיוּ בוֹ: גְּנֹן חֲשׂוּף, גְּנֹן לָבֵן, גְּנֹן יָרֵק.
 בוֹ עוֹלָיִם וּבוֹ יוֹרְדִים, הַכֹּל מִשְׁתַּוְּקָקִים לְהַכְנִים
 לְתוֹכוֹ, וְאִין רִשׁוֹת לְכֹל.

הוּא קָרַם לְבְרִיאת הָעוֹלָם, עָלְיוֹ עֹמֵד שְׁלֵטָן אֶחָד
 שֶׁנִּגְנָזוּ בְּאֵלָף עוֹלָמוֹת, מִמֶּנּוּ נִתְּבַקְעוּ כָּל
 חֲקִיקוֹת הָעוֹלָם. אֲשֶׁרֵי מִי שִׁישְׁרָה בְּתוֹכוֹ.

אֲחֶרְיוֹ נִמְצְאוּ שְׁנֵי אֲחִים אֲחוּזִים זֶה בְּזֶה. אֶחָד
 מְקַבֵּל אוֹרְחִים, וְהוּא מֵרְאֶה שֶׁל חַיִּים. מִי
 שֶׁאוֹכֵל בְּשִׁלְחָנוֹ, עֹמֵד תָּמִיד, וְאֶחָד מְקַבֵּל
 אוֹרְחִים וְלֹא מְקַבֵּל. הוּא מֵרְאֶה שֶׁל חַיִּים, מֵרְאֶה
 שֶׁל מוֹת. מִי שֶׁאוֹכֵל בְּשִׁלְחָנוֹ נוֹפֵל וּמֵת. אִין לוֹ
 הַצְּלָה, אִין שְׁאוּחֻז בְּיָדוֹ. אֲחֶרְיוֹ נִמְצְאוּ אוֹהֲבִים
 הַמִּשְׁתַּוְּקָקִים לְרְאוֹת, מִשְׁתַּוְּקָקִים לְקַרֵּב אוֹתָם,
 כֹּלָם מִשְׁכַּחִים אוֹתָם.

עֵינֵי אֶחָד הָיָה הוֹלֵךְ קָרֵב אֵלֵיהֶם לְתַבְעֵי אֶת
 חֲלָקָם. קָרֵב לְאוֹתוֹ מֵרְאֶה שֶׁל חַיִּים וּמֵרְאֶה
 שֶׁל מוֹת, הַחֲזִיק בוֹ, אֶחָז בְּגוּפוֹ, תִּכְרוּ הִיָּה קוֹרֵא

(משלי כג, ב) וְשָׁמַתְּ שֹׁכֵינִי בְּלֶעָדָה אִם בַּעַל נַפֶּשׁ אֶתְהַ. לֹא הִקְשִׁיב וְלֹא הִטָּה אָזְנוֹ, ^(דף ט ע"ב) עַד שֶׁנִּפְּל וּמָת.

אַחַר אֵלֹהֵי יִצְחָק מְתוּק אֶחָד וְנִחְלַק לְאַרְבַּע, וּמִכָּל אֶחָד יִצְאָה חֲכָמָה, מֵאוֹתוֹ גְּדוּל וְנִכְבָּד שָׂרְצוֹ, וְכָל אוֹתָם הָאוֹהֲבִים וְהַמְשִׁתוֹקְקִים לְרֵאוֹת, וְאוֹתָם שְׁנֵי הָאֲחִים הָאֲחוּזִים זֶה עִם זֶה.

אַחֲרָיו שְׁנֵי יְלָדִים עֲלָמִים תִּינוּקוֹת, וְחָרַב הַמְּלַחֲמַת הַשְּׁנוּנָה שֶׁל אִשׁ בִּידֵיהֶם, שׁוֹמְרִים הַדְּרָכִים וְהַשְּׁבִילִים שֶׁלֹּא יִפְגַּם אֶחָד וְלֹא יִצְאָ אֶחָד, פָּרַט לְאוֹתוֹ שֶׁלֹּא אָכַל וְלֹא שָׁתָה, שֶׁנֶּאֱמַר ^(בראשית ג) וַיִּשְׁכַּן מִקְדָּם, שֶׁנִּבְרָאוּ לִפְנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. מִכָּאן וְהִלָּאָה נִתְקַנּוּ כָּל צְדִדֵי הָעוֹלָם.

שׁוֹרָה אַחֲרַת - צַד הַשְּׁמַאל, הַצַּד שֶׁנּוֹפְלִים שְׂרִידִים, הַמְּקוֹם שֶׁהִיָּתָה הָאִשׁ דוֹלְקַת יָמִים וְלֵילוֹת לְזֶרֶק לִפְנֵיהָ אֶת רְמֵי הַרוּחַ, שֶׁהוֹלְכִים לְשְׁמַאל, כּוּ הֵם נִטְרָדִים עַד עֶדֶן וְעֶדְנִים, אֵלֹהֵי הֵם יָמִין וְשְׁמַאל הַקְּדִימוֹ לְבְרִיאַת הָעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן זְוִיזְתִּיהֶם שֶׁל הָאָרֶץ.

בַּסְקָא: אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַב, כְּתוּב (משלי ג)
 ה' כְּחֵכְמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם כְּתִבּוּנָה
 וְאוֹמַר כְּדַעְתּוֹ תְּהוֹמוֹת נִבְקְעוּ. בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים
 הִלְלוּ נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל שְׁנַיִם מֵהֶם הוּא עוֹמֵד -
 עַל הַתְּבוּנָה וְעַל הַדַּעַת. וְהָרִי שְׁנֵינּוּ שָׁלֵשׁ? אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק, הַחֲכָמָה, הַנְּטִלָּה הַקְּדוּשָׁה כְּרוּךְ הוּא
 לְמַעַלָּה וְהִיא שְׁמוֹ, לְהוֹדִיעַ לְעַבְדָּיו הַצַּדִּיקִים,
 וְהַשְּׁנַיִם עֲמָדוֹ בְּעוֹלָם, וְהֵם קִיּוּמוֹ.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, כָּל הַשְּׁלִשָׁה נִרְמְזוּ בְּמִרְאָה קָטָן,
 וְהֵם שְׁלֹשׁ תְּנוּעוֹת הַפֶּה: עֲלִיּוֹן, אֶמְצָעִי
 וְתַחְתּוֹן. בְּנִהוּי הַפֶּה מְתַנְהֵג בָּהֶם. אָמַר רַבִּי אַבָּא,
 וְהֵם חֲכָמָה וְתְבוּנָה וְדַעַת.

מֵה מִשְׁמַע שְׁהַשְּׁנַיִם הִלְלוּ מְתַנְהֵג בָּהֶם הָעוֹלָם
 וְהֵם תְּבוּנָה וְדַעַת? שְׁשֵׁנִינוּ, אֵלּוּ מְנַהֲגֵי
 הָעוֹלָם, הַשְּׁמַיִם שֶׁנִּבְרְאוּ בְּתִבּוּנָה, וְהַתְּהוֹם כְּדַעַת,
 וְהַחֲכָמָה הִיא שְׁמוֹ שֶׁל מְקוֹם, וְהוּא נִקְרָא חֲכָמָה.
 וְשְׁנֵינּוּ, הוּא וְהַחֲכָמָה - הַכֹּל דָּבָר אֶחָד.

וַיֹּאמֶר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מַה שְּׂכַתוֹב (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי, מִלְּמַד שֶׁהוּא וְשִׁמוֹ אֶחָד הוּא. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, הַכֹּל נִתֵּן, אֲבָל שְׁמוֹ הַגְּדוֹל לֹא נִתֵּן וְלֹא הַשָּׂאִיל לְאַחֲרִים, שְּׂכַתוֹב אֲנִי ה', לְבַדִּי. מִלְּמַד שְׁשֵׁם זֶה לֹא נִתֵּן לְשׁוֹם נִבְרָא.

וַיֹּאמֶר רַבִּי אֲבָהוּ, בֵּא וְרֵאאָה כַּמָּה חֲשֵׁשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ יִתְבַּרְךָ. תִּדְעַ לָךְ, בְּזִמְנֵי שְׂפִיתַי הַמְּקוֹדֵשׁ הָיָה קוֹיִם, כָּל הַמְּקָרִיב קִרְבָּן וְזוֹבְחוֹ לְשֵׁם זֶה הִנְקִרָא אֱלֹהִים, חֲזַב מִיתָה, וַיֹּאמֶר (שמות כב, יט) זָבַח לְאֱלֹהִים יִחָרֵם בְּלִתֵּי לִי לְבַדּוֹ. מִלְּמַד שְׂצָרִיף לְהוֹזִיֵּר שְׁמוֹ הַמִּיחָד בְּלְבַד.

וְעַל כֵּן, כִּדֵּי שְׂלֵא יִטְעָה אָדָם, צְוָה בְּקִרְבָּנוֹת וַיֹּאמֶר (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לַה', וְכִי תִזְבְּחוּ זָבַח תִּזְבְּחוּ זָבַח וְכִי תִזְבְּחוּ זָבַח לַה', (שם ב) וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קִרְבָּן מִנְחָה לַה'. הַכֹּל לַה', וְלֹא נִאָּמַר לְאֱלֹהִים.

מָה הַטְעָם? אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, שֵׁם זֶה הוּא מִשְׁתַּתָּה, שֶׁהַמְּלֹאכִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, כִּנֵּי אָדָם נִקְרְאוּ

אֱלֹהִים, תְּדַבְּרִים נִקְרְאוּ אֱלֹהִים, וְאִין אָנוּ יוֹדְעִים
לְמִי מֵהֶם זֹכֶת, לְכָךְ צָרִיךְ לְהִזְכִּיר הַשֵּׁם הַמְּיֻחָד
לְבַדּוֹ.

אָמַר רַבִּי תִּיבָא, בַּא וְרֵאָה, מִי שְׂמַקְלִל אֶת הַשֵּׁם,
שְׂפָתוֹב (ויקרא כד) אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵיו
וְנָשָׂא חַטָּאוֹ. שְׂתַרִּי אִם קָלַל הַשֵּׁם הַזֶּה סָתָם, אִינוּ
חֲזִיב מִיָּתָה וְאִין מְנַבִּים אוֹתוֹ, שְׂיִכּוֹל לְטַעַן לְאַחַד
מִן תְּדַבְּרִים אוֹ לְגָדוֹל הַדּוֹר הוּא אָמַר.

אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, מִיָּתָה אִין מְחִיבִים אוֹתוֹ, אֲבָל
נְדוּי מְחִיבִים אוֹתוֹ, מִשּׁוֹם לָאוּ שָׁל הַתּוֹרָה,
שְׂפָתוֹב (שמות כב) אֱלֹהִים לֹא תִקְלַל, סָתָם. אֲבָל אִם
קָלַל שֵׁם הַמְּיֻחָד, חֲזִיב מִיָּתָה, שְׂפָתוֹב (ויקרא כד, ו)
וְנִקְבַּ שֵׁם ה' מוֹת יוֹמָת. מְלַמֵּד שְׂאִינוּ חֲזִיב עַד
שְׂיִזְכִּיר שְׁמוֹ הַמְּיֻחָד.

הָאִישׁ הַהוּא שְׂתַקְדִּישׁ אֶת בְּנוֹ וְאָמַר, הַבֵּן הַזֶּה
שְׂנוֹלָד יִהְיֶה מְקַדֵּשׁ לְאֱלֹהִים, שְׂמַע רַבִּי
חֲזִיב וְנָדָה אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ: וּמָה עַל שְׂתַקְדִּישְׁתִּי אֶת
בְּנִי לְקַדֵּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂיִתְיָה אוֹתוֹ הָאִישׁ בְּנְדוּי?

אָמַר לוֹ: לֹא עַל כֶּךָ עָשִׂיתִי, אֲלֵא עַל שֶׁהִקְדַּשְׁתָּ
 אוֹתוֹ לְשֵׁם הַנִּקְרָא אֱלֹהִים, וְהַתּוֹרָה אָמְרָה (שְׁמוֹת כג)
 זִבַּח לְאֱלֹהִים יִחָרֵם. אָמַר: וְאֵיךְ הָיָה לִי לֹמַר?
 אָמַר לוֹ: הַבֵּן הָיָה שָׁנוּלָד לִי יְהִי מִקְדָּשׁ לְה' וְלֹא
 לְשֵׁם אֲחֵר. וּמַנֵּינן לָנוּ? מִתְּנָה, שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת-א א)
 וּנְתַתֵּיו לְה', וְלֹא אָמְרָה לְאֱלֹהִים.

אָמַר רַבִּי שְׁלוֹם, וְהָרִי בְּאֵרְנוּ שְׁפָשֵׁם אֱלֹהִים נִבְרָא
 הָעוֹלָם, אִם כֶּךָ, יָכֹל לְטַעַן הָאִישׁ הַזֶּה, כְּמוֹ
 בֵּן שֶׁהָיוּ מִלְּאֲכִים, אוֹ הָיוּ גְדוֹלֵי הַדּוֹר, אוֹ הָיוּ
 דִּינִים. אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ: הָרִי הָעוֹלָם נִבְרָא מִפְּרֵם
 שְׁיִבְאוּ בְּנֵי אָדָם וּמִפְּרֵם שְׁיִבְאוּ דִּינֵי הַדּוֹר וּגְדוֹלֵי
 הַדּוֹר, וְאֵין לְשָׁנוֹת.

כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר הַחֲכִיב וְהִיקָר, שְׁכַתּוֹב
 (שְׁמוֹת טו) מִי כְּמִכָּה בְּאֵלֶם ה', שְׁיִוְכַל לְבְרָא
 אֶת הָעוֹלָם. מִשְׁמַע שְׁאֵלִים אֵינּוּ יָכוֹל לְבְרָא
 הָעוֹלָם, עַד שֶׁנִּמְלַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹת אַחַת
 מִשְׁמוֹ, וְהִיא הָאוֹת ה"א, וְכוּ נִבְרָא הָעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה

מִן אֱלֹהִים אֱלֹהִים, וְנִבְנָה שְׁמוֹ אֱלֹהִים, וְעַל זֶה שָׁנִינוּ
בְּה"א בְּרָאִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הֲרֵי רָאִינוּ שָׂאִין פֶּתֶר וּמַלְכוּת
אֵלֶּא בְּשֵׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ, שֶׁלֹּא הִשְׁאִילוֹ לְאַחַר,
וְהוּא הַשֵּׁם יו"ד ה"א וָא"ו ה"א. שָׂאֵמַר רַבִּי יוֹסֵי,
בּוֹ נִבְלָלִים עֲלִיזִים וְתַחְתּוֹנִים, שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכָל
צְבָאָם, כִּפְסָא הַכְּבוֹד וְחֵיזֵית הַקְּדוֹשׁ, וְכָלָם לְנִגְדּוֹ
כְּאִין וְכֹלֵא חֲשׁוּבִים, וְהוּא הִיָּה, וְהוּא הוֹה, וְהוּא
יְהִיָּה. כְּרוּךְ הוּא וְכְרוּךְ שְׁמוֹ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים אָמֵן.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יִתְכַרֵּךְ וְיִתְעַלֶּה שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ
מְלִכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא
רֵאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן, וּמִבְּלָעָדֵיו אֵין אֱלֹהִים, וּבְרָא
אֶת הָעוֹלָם בְּסוּד שְׁלֹשָׁה עֲנִינִים גְּדוּלִים וְטוֹבִים,
וְהֵם דַּעַת חֲכָמָה וּבִינָה, שְׂנַאֲמַר (משלי ג) ה' בְּחֲכָמָה
יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתִבְנוּתָהּ בְּדַעַתוֹ תְּהוֹמוֹת
נִבְקָעוּ.

וְלָמָּה בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָאָרֶץ, שֶׁהִיא עוֹלָם
הַשָּׁפֵל, בְּסוּד הַחֲכָמָה, וְהַשָּׁמַיִם, שֶׁהוּא
גְּדוֹל מִמֶּנּוּ, בְּתַבּוּנָה, שֶׁהוּא דָּבָר קָטָן מִן הַחֲכָמָה?
וּבְכָר שְׁנֵינּוּ, מָתִי נִקְרָא אָדָם חָכָם בְּחֲכָמָה?
כְּשֵׁשׂוּאֵי לִים אוֹתוֹ בְּכָל דָּבָר, וְעוֹנָה וּמֹשִׁיב כְּעֵינִן
וַיְדוּ בְּכָל, אִזּוּ נִקְרָא חָכָם בְּחֲכָמָה, שֶׁהוּא גְּדוֹל עַל
הַתַּבּוּנָה וְעַל הַדַּעַת, עַל כֵּן הָיָה לוֹ יִתְבָּרֵךְ לַעֲשׂוֹת
הַשָּׁמַיִם בְּחֲכָמָה, וְהָאָרֶץ, שֶׁהִיא שְׁפֵלָה מֵהֶם,
בְּתַבּוּנָה.

יִתְרַע שֶׁתְּחֲכָמָה גְּדוֹלָה מִכָּלֶם, וְעַל כֵּן נִקְרָא אָדָם
חָכָם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חָכָם בְּכָל הַחֲכָמוֹת,
וְהַתַּבּוּנָה קָטָנָה מִן הַחֲכָמָה, וְעַל כֵּן נִקְרָא אָדָם
מַבִּיץ, כְּלוּמַר מַבִּיץ דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר, הוּא מַעֲצָמוֹ
וּמִלְכּוֹ מַבִּיץ דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר אַחֵר, כְּלוּמַר, בְּרֵאוֹתוֹ
יְסוּד, בּוֹנֵה בְּנִין עֲלָיו. וְכֵן הוּא הַמַּבִּיץ, בְּרֵאוֹתוֹ
דָּבָר אַחֵד אוֹ קִצְתּוֹ, מִשְׁלִים הָעֵינִן עֲלָיו.

וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ בְּרֵא הַשָּׁמַיִם
בְּסוּד הַתַּבּוּנָה, שֶׁהוּא עֵינִן תַּבִּינָה

מתוך היסוד, ובראשית כל הנבראים ברא צורת
 המלאכים הקדושים, שהם תחלת כל הנבראים
 הנמצאים מזיו אור הדרו.

ועשרה שמות נקראו בסודם, ובתוך שמותם
 נקרא אלהים. ועל כן בא להורות
 בראשית ברא אלהים, כלומר, ברא יתברך שמו
 צורת המלאכים הנבראים אלהים, והם היסוד
 מכל הנבראים האחרים, ומתוך זה היסוד נבראו
 השמים לאחר כן בסוד התבונה, באשר התבונה
 הוא דבר מתוך דבר, כך נבראו השמים דבר
 מתוך דבר, שהם מסוד אור צורת המלאכים,
 כלומר, הם בנין מתוך היסוד, ועל כן בנין שמים
 בתבונה.

אבל הארץ נתייה מתוך יסוד אחר, אלא שהיא
 תלויה על המים. והקדוש ברוך הוא יסד
 לה יסוד עשוי בחכמה, ועל כן נאמר ה' בחכמה
 יסד ארץ בנין שמים בתבונה, דבר מתוך דבר.

וַאֲמַר רַבִּי אֲבָהוּ, בֵּא וְרֵאֵה כִּמָּה חָשַׁשׁ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל שֶׁהוּא
 יְהו"ה, כִּי זָהוּ שְׁמוֹ מִמֶּשׁ. אֲבָל שֵׁם אֱלֹהִים מִשְׁתַּף
 הוּא עַל יְתֵר הַנְּבֻרָאִים. הַמְּלֻאָכִים נִקְרָאִים אֱלֹהִים,
 כִּנִּי אָדָם נִקְרָאוּ אֱלֹהִים, הַדִּינָיִם נִקְרָאוּ אֱלֹהִים.

וְעַל כֵּן חָשַׁשׁ הַמָּקוֹם עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ. תִּדַע לָךְ, כָּל
 הַמְּקָרִיב קִרְבָּנוֹ וְזָבַח לְשֵׁם זֶה הַנְּקָרָא
 אֱלֹהִים, חֵיב מִיתָה, שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת כג) זָבַח לְאֱלֹהִים
 יִחָרֵם בְּלִתֵּי לַה' לְבָדוֹ. בְּשֵׁבִיל שֶׁהוּא שֵׁם מִשְׁתַּף,
 וְאִין אָנוּ יוֹדְעִים אִם הוּא זָבַח לְמַלְאָכִים אוֹ לְכִנֵּי
 אָדָם אוֹ לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְעַל כֵּן אָמְרָה הַתּוֹרָה
 זָבַח לְאֱלֹהִים יִחָרֵם בְּלִתֵּי לַה' לְבָדוֹ, כְּלוּמַר,
 שְׁצַרְיֶךָ שְׁיִזְכִּיר שֵׁם יְהו"ה לְבָדוֹ. וּלְפִיכֶךָ נֵאמַר
 בְּקִרְבָּנוֹת (ויקרא כג) וְכִי תִזְבָּחוּ זָבַח תּוֹדָה לַה', וְכֵן
 בְּשִׁלְמִים וְכֵן בְּעוֹלָה, וְלֹא נֵאמַר לְאֱלֹהִים, אֲלֹא
 לַה' מִמֶּשׁ.

וְשָׂמִים נִבְרָאוּ מֵאוֹתוֹ הָאֹר תִּנְשָׁפַע בְּאֱלֹהִים,
 עֲשֵׂה אוֹתָם דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, וּבְגו' דְּבָרִים

הִלְלוּ נַעֲשֶׂה הַמְשָׁכֵן, שְׁנֵאמַר (שמות לג, ג) וְאִמְלֵא אֶת־
רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה וּבְתִבּוּנָה וּבְדַעַת. וּשְׁלֹשְׁתֵּינָם
בְּמִתְנַת עֲלִיזוֹן, לְכֹל אֲשֶׁר יִחַפֵּץ יִתְּנֵם, שְׁנֵאמַר כִּי
ה' יִתֵּן חֻכְמָה מִפִּי דַעַת וּתְבִינָה.

בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים (בראשית א). רַבִּי אֲבָא פָתַח
וְאָמַר (שם טו), בַּיּוֹם הַהוּא פָּרַת ה' אֶת
אֲבָרָם בְּרִית לְאִמֵּר. בְּחֻמְשָׁה עֲנִינִים נֵאמַר הַבְּרִית,
הָא' הוּא בְּרִית מִלְּחָה, שְׁנֵאמַר (שם י) וְהִיטָה בְּרִיתִי
בִּבְשָׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם. הַב' - בְּרִית הַקְּשָׁת,
שְׁנֵאמַר (שם ט) וְהִיטָה לְאוֹת בְּרִית. הַג' - בְּרִית
הַמְּלָחָה, שְׁנֵאמַר (במדבר יח) בְּרִית מְלָחָה עוֹלָם. הַד' -
בְּרִית הַיְסוּדִין, שְׁנֵאמַר (דברים כח) אֵלֶּה דְבָרֵי הַבְּרִית.
הֵה' - בְּרִית הַבְּהֵמָה, שְׁנֵאמַר (במדבר כח) וְהִיטָה לֹא
וּלְזָרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית בְּהֵמַת עוֹלָם.

וְקָדָם שְׁנֵתְנוּ הַה' בְּרִיתוֹת, לֹא הִיטָה הַבְּרִית אֶלָּא
בְּאִשׁ, שְׁנֵאמַר (בראשית טו) וְהִנֵּה תַנּוּר עֹשֶׂן
וּלְפִיד אִשׁ וְגו', וּבְתִיב (שם) בַּיּוֹם הַהוּא פָּרַת ה' אֶת
אֲבָרָם בְּרִית לְאִמֵּר. וְהָאִשׁ הִיטָה בְּרִית בְּתַחֲלָה.

וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית. הוֹצֵא מִשָּׁם אֵשׁ, וְנִשְׁאָר בְּרֵית.
כְּלוּמַר בְּרֵי"ת אֵ"שׁ.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, בְּרֵית כְּרוּתָהּ כְּרַת הַקְּדוּשָׁה כְּרוּךְ
הוּא עִם הָעוֹלָם, וְעַל מְנַת שְׂיַעֲמַד אֲבָרְהָם
וַיִּתְקַיֵּם הָעוֹלָם בְּזִכְרוֹתָיו, שְׂנַאֲמַר (בראשית ב) אֵלֶּה
תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָה - בְּאֲבָרְהָם.
וְאוֹתָהּ שָׁעָה שְׂפָרַת עֲמוֹ הַבְּרֵית כְּאֵשׁ, עֲמַד
הָעוֹלָם בְּקִיּוּמוֹ, וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית, בְּרֵית אֵשׁ, כְּרֵא
אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ כְּדִי שְׂתַעֲמַד אוֹתָהּ
הַבְּרֵית אֵשׁ.

וְהַחֲכָמָה אוֹמְרַת, לָמָּה הִבִּיא הַקְּדוּשָׁה כְּרוּךְ הוּא
מִבּוֹל מַיִם לָעוֹלָם בְּתַחֲלַת דִּינֵנוּ וְלֹא
דָּבָר אַחֵר? אֵלֶּיךָ רָאָה הַקְּדוּשָׁה כְּרוּךְ הוּא שְׂהָעוֹלָם
נִבְרָא בְּבְרֵית אֵשׁ, וְרָאָה שְׂאֵם יָדִין הָעוֹלָם כְּדִין
אַחֵר, אֲפָשָׁר שְׂיֻכְלוּ הַרְשָׁעִים לַעֲמַד בְּעוֹלָם מִפְּנֵי
אוֹתוֹ בְּרֵית אֵשׁ, כְּאֲשֶׁר נִבְרָא הָעוֹלָם. אֵלֶּיךָ מָה
עָשָׂה? דִּין אֵת הָעוֹלָם בְּמַיִם, כְּדָבָר הַרְאוּי לְכַבּוֹת
אֵת הָאֵשׁ, כְּדִי לְהַעֲבִיר אֵת הַרְשָׁעִים מִן הָעוֹלָם,

שְׁנַמְשָׁלוּ לְאֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל טו) מִהָאֵשׁ יֵצְאוּ
וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם. רְצוֹנֵנוּ לֹאמַר, מִהָאֵשׁ יֵצְאוּ בְּתַחֲלַת
הָעוֹלָם כְּשֶׁנִּבְרָא.

לְכֵן בְּתַחֲלָה אָמַר, אִמְחָה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בָּרָאתִי
בַּמַּיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה נז) וְהִרְשָׁעִים בַּיָּם נִגְרָשׁ,
לְאַחַר כֵּן נֶאֱמַר, מִהָאֵשׁ יֵצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם. אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: עַד כָּאן הָיוּ נִמְוָקִים בַּמַּיִם,
מִכָּאן וְאִילָף - מִהָאֵשׁ יֵצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם.

וְכִשְׁחָטְאוּ אַחַר כֵּן, דָּן אוֹתָם בְּאֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר
(בראשית יט, כד) וְה' הִמְטִיר עַל סְדֹם וְעַל
עַמּוֹרָה גְּפִרִית וָאֵשׁ. וְאִימְתִי נִתְּפַסֵּם הָעוֹלָם?
כְּשֶׁעָמְדוּ עַל הַר סִינַי, וְנִתְּמַלְא בָּלוּ אֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר
(דברים ה, יא) וְהִתְּרַבַּע בְּעֵינֵי בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם. רַבִּי
יִצְחָק אָמַר, וְהַתּוֹרָה נִתְּיָתָה בְּרִית בֵּין הָאֵשׁ
וְהָעוֹלָם, שֶׁנֶּמְשָׁלָה בְּאֵשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה כג, כט) הֲלוֹא
כֹּה דִבַּרְתִּי בְּאֵשׁ, וְזָהוּ בְּרִית אֵשׁ, בְּרִיאשִׁית.

רַבִּי יוֹחָנָן פָּתַח, (משלי כג) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת -
שְׁלֹשָׁה דְבָרִים צָרִיךְ אָדָם לַעֲשׂוֹת בְּדַרְכֵי

הָעוֹלָם, וְאֵלֹהֵי הַיָּם: לְבָנוֹת בֵּית מוֹשֶׁבֶה, וְלִטְעַן בָּרֶם
 לְהַתְּפָרֵם בּוֹ, וְאַחַר כֵּן לְקַחַת לוֹ אִשָּׁה, וְלִהְיוֹת
 בָּנִים, לְפָרְנָם בָּהֶם. וְלֹא כְּדָרְךָ הַשּׁוֹמֵם,
 הַלּוֹקְחִים אִשָּׁה בְּתַחֲלָה, וְאַחַר כֵּן נוֹטְעִים בָּרֶם,
 וְאַחַר כֵּן בּוֹנִים בֵּית.

כִּי זֶה שֶׁאָמַר רַבִּי סִימוֹן, כָּל הַלּוֹקֵחַ לוֹ אִשָּׁה וְאֵין
 לוֹ בְּתַחֲלָה בְּמַה שְּׂיֻכַּל לְפָרְנָתָהּ, הֲרִי זֶה
 חֲפָשִׁי מִן הַמְּצוּוֹת, כִּמְתִים הַנִּקְרָאִים חֲפָשִׁים,
 שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים פח) בְּמִתִּים חֲפָשִׁי. וְלָמָּה נִקְרָא
 חֲפָשִׁי? לְפִי שֶׁהוּא חֲפָשִׁי מִן הַמְּצוּוֹת, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא
 יוּכַל לְהַשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּדַת בּוֹרְאוֹ, אֶלָּא בְּעִבּוּדַת
 אִשְׁתּוֹ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּאֵלֹהֵי לּוֹקֵחַ עִבּוּדָה זָרָה לְעַצְמוֹ.
 שֶׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּתַחֲלָה הָיוּ הַחֲכָמִים
 וְהַחֲסִידִים לּוֹקְחִים אִשָּׁה, וְלֹא תָהָה לָהֶם דֵּי
 פָּרְנָתָם, וּמִמִּיתִים עַצְמָם בְּרָעַב וּבְצָמָא, וּמִנִּיחִים
 כָּל תְּיֵי הָעוֹלָם תְּהִי, וְעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת
 וּבְעִבּוּדַת בּוֹרְאָם. אֲבָל בְּזִמְנֵי תְּהִי, שֶׁהָעוֹלָם מְרוּד

אחר הפרנסה, צריך לכוון בית בתחלה, ולזמן
 מזונותיו, ואחר כך לקחת אשה, ויכול לעבד
 בוראו, ולעסק בתורה. כי זה שאמרו רבותינו
 זכרונם לברכה, אם אין קמח אין תורה.

ואמר רבי יהודה, מאחר שהאדם נושא אשה, אז
 נקרא עבד ה', מפני שלבו פנוי מלהסתכל
 בעברה ובנשים ומלתור אחר לבבו ועיניו, כמו
 שאמרו (במדבר טו) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי
 עיניכם וגו'. לפיכך צריך אדם להשתדל לכוון
 בית בראש, ולעשות ישוב בבית.

וממי אתה למד? מהקדוש ברוך הוא. קדם בנה
 בית וכווננו, וזמן כל הפרנסה והמזונות
 קדם שיבא אדם לעולם. וברא את העולם בראש,
 שהוא הבית. וזמן כל הפרנסה האין? ברא את
 הבהמות, ואת החיות, ואת העופות והדגים
 הצמחים והאילנות, שהם זמון ^(דף י ע"ב) כל הפרנסה.
 לאחר שהבין הבית והפרנסה, הביא את האדם,
 וברא אותו ואת אשתו, והולידו בנים ועשו ישוב

בבית. ועל כן נאמר בְּרֵאשִׁית, בית ראש. באשר
 תבין באותיות, תמצא בי"ת ראש. וכן התחילה
 התורה בְּרֵאשִׁית, כלומר בית ראשית, והכל ענין
 אחד.

ועם כל זה צריך האדם להשתדל בדרך ארץ,
 ולעשות עתים לתורה, ולהיות עמלו בשתי
 הדרכים האלו, מפני שנייעת שניהם משפחת עון.
 ושם יאמר אדם: הריני בן אבות העולם,
 במשפחה גדולה, איני ראוי לעשות מלאכה ולא
 להתבנות. אמר לו: שוטה, כבר קדמך יוצרך,
 שנאמר בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
 הָאָרֶץ, והוא עשה מלאכה קדם שפאת לעולם.
 ומנין לנו? שנאמר (בראשית ב) מִכֹּל מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר
 בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. קרא אותה מְלֶאכֶת. וכן (שם)
 וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכֹּל מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה.

כמו זה שאמר רבי יוחנן, בא וראה, למה ברא
 הקדוש ברוך הוא את האדם אחרון לכל
 הנבראים. אלא ללמדו, שעשה בכל יום ויום

מִלֵּאכֶתוֹ, וּבָרָא הָעוֹלָם וְכָל צְבָאָם, וּבַיּוֹם הַשְּׁשִׁי,
 שָׁהוּא אַחֲרוֹן לְמִלְאכֶתוֹ, בָּרָא בּוֹ אֶת הָאָדָם. אָמַר
 לוֹ לְאָדָם: עַד כָּאן הָיִיתִי אֲנִי מִשְׁתַּדֵּל בְּמִלְאכֶת,
 מִכָּאן וְאֵילָךְ אֶתֶּח אֶתְּהַלְּלָה בָּהּ. וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית בָּרָא
 אֱלֹהִים, קִדְּם שְׂיִבֵּא אָדָם לְעוֹלָם.

וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, לָמָּה נִבְרָא אָדָם בְּצֵלֶם אֱלֹהִים,
 שְׁנַאֲמַר (שם א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 בְּצֵלְמוֹ? מִשָּׁל לְמַלְךְ שֶׁהָיָה מוֹשֵׁל עַל הַמְּדִינָה,
 וְהָיָה בּוֹנֵה בִירְנִיּוֹת וְתַקּוּנִים לָעִיר, וְכָל פְּנֵי הָעִיר
 מִשְׁתַּעֲבָדִים תְּחַתָּיו. יוֹם אֶחָד קָרָא לְכָל פְּנֵי הָעִיר,
 וּמָנָה עֲלֵיהֶם שֵׁר אֶחָד שָׁלוֹ. אָמַר: עַד כָּאן הָיִיתִי
 מוֹרַח בְּכָל צָרְכֵי הָעִיר, וְלַעֲשׂוֹת מְגֻדְלִים וּבִירְנִיּוֹת,
 מִכָּאן וְאֵילָךְ חֲרִי זֶה כְּמוֹנִי.

כְּעֵנִין זֶה נֵאמַר בְּאָדָם, וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 בְּצֵלְמוֹ, וְאָמַר לוֹ: רְאֵה בְּנִיתִי כָּל הָעִיר
 וְכָל אֲשֶׁר בָּהּ. וּבְאֲשֶׁר הָיִיתִי מוֹשֵׁל עָלֶיךָ וּבּוֹנֵה
 אוֹתָהּ כְּכֹל חֲפְצֵי - כִּי אֶתֶּח תְּבַנֶּה וְתַעֲשֶׂה
 מִלְּאכֶת הָעוֹלָם. מִכָּאן וְאֵילָךְ יִהְיֶה הַכֹּל מְסוּר

בְּיָדָהּ, וְכֹלָם יִהְיוּ מִשְׁעַבְדִּים תַּחֲתֶיהָ וַיֵּרְאוּם מִמֶּנּוּ
 בְּאִשְׁרֵי הָיוּ יֵרְאוּם מִמֶּנּוּ, שְׁנַאֲמַר (שם ט, ב) וּמִוֵּרְאֲכֶם
 וְחַתְּכֶם יִהְיֶה עַל כָּל חַיַּת הָאָרֶץ. וְעַל כֵּן בְּצִלְמֵם
 אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתוֹ. וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
 בְּצִלְמוֹ, לַעֲשׂוֹת כָּל צְרָכֵי הָעוֹלָם וְתִקְוֵנָיו כְּבְּאִשְׁרֵי
 הוּא עָשָׂה בַּתְּחִלָּה.

בְּרֵאשִׁית, כְּתוּב (משלי ה) ה' קִנְנִי רֵאשִׁית דְּרָכּוֹ
 קָדָם מִפְּעֻלָּיו מֵאֵז. הַפְּסוּק הַזֶּה חוֹזֵר
 עַל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא הִיְתָה רֵאשִׁית דְּרָכֵי הָאֵל,
 שֶׁהַתּוֹרָה נִבְרְאת אֲלֵפִים שָׁנָה קָדָם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם.

שְׁנַאֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שֶׁכָּעֵה דְבָרִים נִבְרְאוּ עַד שֶׁלֹּא
 נִבְרָא הָעוֹלָם, וְאֵלּוּ הֵם: הַתּוֹרָה, וְגַן עֵדֶן,
 וְגִיהֶנֶם, וְכִסֵּא הַכְּבוֹד, וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְשִׁמּוֹ שֶׁל
 מֹשֶׁה, וְהַתְּשׁוּבָה. וּבַתּוֹרָה בְּרָא אֶת הָעוֹלָם,
 שְׁנַאֲמַר (שם) ה' קִנְנִי וְגו'. וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית בְּרָא
 אֱלֹהִים. רוֹצֵה לֹאמַר עִם רֵאשִׁית, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה,
 בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, בֵּא וּרְאֵה כַּמָּה הִפְרֵשׁ יֵשׁ בֵּין הַתּוֹרָה

וְהָעוֹלָם, שְׁהָעוֹלָם נִבְרָא בְּשֵׁשֶׁת יָמִים, וְהַתּוֹרָה
בְּאַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה.

רַבִּי יוֹחָנָן הָיָה הוֹלֵךְ מִקִּיסְרֵי לְלוּד, וְהָיָה מְטִיל
עֲמוֹ רַבִּי חֵיִיא בַר אֲבָא. כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְשָׂדֵה
אֲחַת, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: זֶה הָיָה שְׁלִי וּמִכְרַתִּי אוֹתוֹ
בְּדֵי לְזָכוֹת בְּתוֹרָה. בָּכָה רַבִּי חֵיִיא בַר אֲבָא. אָמַר
לוֹ: וְלָמָּה אַתָּה בּוֹכֵה? אָמַר לוֹ: שְׁלֵא הִשְׁאַרְתָּ
לְזַקְנָתְךָ כְּלוּם.

אָמַר לוֹ: חֵיִיא בְּנִי, קָלָה הוּא בְּעֵינֶיךָ מֵה
שְׁעָשִׂיתִי, שְׁהִשְׁאַרְתִּי דָּבָר שֶׁנִּבְרָא בְּשֵׁשֶׁת
יָמִים בְּעֶבֶר דָּבָר שֶׁנִּבְרָא בְּאַרְבָּעִים, שְׁנֵאמַר (שמות
לה) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה,
וְקִנִּיתִי דְבָרִים גְּדוֹלִים וְשׁוֹכִים שְׁאִינָם בְּעוֹלָם, וְהֵם
עֲצָה וְתוֹשֵׁיָה וְחֻכְמָה וְגִבּוֹרָה, שְׁנֵאמַר (משלי ח, יד) לִי
עֲצָה וְתוֹשֵׁיָה אֲנִי בִּנְיָה לִי גִבּוֹרָה.

כְּשֶׁהָיָה רַבִּי יוֹחָנָן עוֹסֵק בְּתוֹרָה, הָיוּ פָּנָיו מְאִירִים
כְּזוֹהַר הַשֶּׁמֶשׁ. יוֹם אֶחָד פָּגַשׁ בּוֹ רַבִּי יוֹסִי.
אָמַר לוֹ: רְאֵה פָּנֶיךָ זוֹהָרִים כְּזוֹהַר הַשֶּׁמֶשׁ. אָמַר לוֹ:

אֵינֹו אֵלֹא שֶׁהַשְּׁעוֹר מֵאִיר לִי. קָרָא עָלָיו (שׁוֹפְטִים ה, לז) וְאַהֲבָיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הַתּוֹרָה נִקְרְאת הַתּוֹשֵׁיָה בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּן גְּבוּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר לִי עֲצֵה וְתוֹשֵׁיָה וְגו'. תִּדְעַ לָּהּ, כִּי בַּתְּחִלָּה נִקְרְאת הַתּוֹשֵׁיָה, שֶׁמִּתְּשֵׁת בַּחוּץ שֶׁל אָדָם, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְהִלָּחֵם עִם יֵצֵר הָרָע, וּלְכַתֵּת כָּל גּוֹפּוֹ בְּבֵית הַמְּדֻרָשׁ, עַד שֶׁיִּרְגִּיל אוֹתוֹ בַּתּוֹרָה. כִּיּוֹן שֶׁהוּא רְגִיל לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, אָז יֵשׁ לוֹ שְׂמִיחָה וּגְבוּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר אֲנִי בִּינָה לִי גְבוּרָה. רוֹצֵה לֵאמֹר, כְּשֶׁאָדָם רְגִיל בַּתּוֹרָה וּבַחֲכָמָה, אָז יֵשׁ לוֹ תְּפִאֲרוֹת. וְאֵיזוֹ הִיא גְבוּרָה? לְהִלָּחֵם מִלְּחָמוֹת ה', שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָר כ"א, יד) עַל בֶּן יֵאמֹר בְּסֵפֶר מִלְּחָמַת ה', שֶׁם תִּהְיֶה הַמִּלְּחָמָה וְהַגְּבוּרָה.

וּבַתּוֹרָה כָּרָא הַקְּדוֹשׁ כְּרוּף הוּא אֶת הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי ה, ל) וְאַתְּיָה אֲצִלּוֹ אֱמוּנָה, אֵל תִּקְרֵי אֱמוּנָה, אֵלֹא אֱמֵן. וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים, עִם רֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְזוֹ הִיא הַתּוֹרָה.

רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, לֹא נִבְרָא אֱלֹהִים בְּשִׁבְלֵי הַיְרֵאָה,
 שֶׁנִּקְרְאוּ רֵאשִׁית, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי א) יִרְאֵת ה'
 רֵאשִׁית דָּעַת. וּמִנֵּינ לָנוּ שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא עַל פִּי
 הַיְרֵאָה? שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ג, יד) וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שְׁפִירָאוּ
 מִלְּפָנָיו. עָשָׂה אֶת הָעוֹלָם כִּדְרֵי שְׁפִירָאוּ מִלְּפָנָיו, וְעַל
 פִּי הַיְרֵאָה, שֶׁהֵיא רֵאשִׁית, כָּרָא אֱלֹהִים אֶת
 הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.

בְּרֵאשִׁית, רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח (תהלים קכ) שִׁיר
 הַמַּעֲלוֹת אֶל ה' בַּצָּרְתָּה לִּי קָרְאתִי
 וַיַּעֲנֵנִי. שִׁירִים תֵּאבִיב בְּרֵא הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 בְּבְרִיאת שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כִּדְרֵי לְהַלְלוֹ וּלְשַׁבְּחוֹ, שֶׁהוּא
 יוֹצֵר הַכֹּל. הַשָּׁמַיִם אֹמְרִים שִׁירָה לְפָנָיו, שֶׁנֶּאֱמַר
 (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֱלֹהִים, וְהָאָרֶץ אוֹמֶרֶת
 שִׁירָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם צו) שִׁירוּ לַה' כָּל הָאָרֶץ.

וְעוֹד, שֶׁכָּל הָעוֹלָם תֵּאבִיב וּשְׂמֵחִים לְפָאָר
 לְיוֹצְרָם בְּחֻזְתָּם נִפְלְאוֹתָיו בַּשָּׁמַיִם
 וּבָאָרֶץ, וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית. עֵינַי בְּאוֹתֵיזוֹת וְתֵרָאָה, שִׁיר
 תֵּא"ב. כְּלוּמַר, תֵּא"ב לֵאמֹר שִׁיר עַל נִפְלְאוֹתָיו

בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ, אֵיזָה הוּא אֹתָם הַמַּעֲלוֹת שְׁתִּיחַ
 דָּוֵד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם אוֹמֵר. אֵלֹהִים אֹתָם
 הַשִּׁירִים שֶׁל אֹתָן הַמַּעֲלוֹת, שֶׁהֵם הַשָּׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר
 (עמוס ט) הַבּוֹנֵה בַשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָיו. וְדָוִד תָּאֵב לָהֶם
 וְתִיחַ אוֹמְרָם, וְזֶהוּ ^(דף יא ע"א) שִׁיר תָּאֵב.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (איו"ב לח) בְּרֵן יַחַד בּוֹכְבֵי
 בִּקְרָ וַיִּרְיֵעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. מִי הֵם בְּנֵי
 הָאֱלֹהִים? אֵלֹהִים הֵם הַמַּלְאָכִים, שֶׁהֵם אוֹמְרִים שִׁירָה
 לְפָנָי יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית כָּכָל לַיְלָה, כְּנֶגֶד שֶׁלֹּשׁ
 מִשְׁמֵרוֹת שְׁתִּיחַ הַלַּיְלָה, וּכְכֹל מִשְׁמֵרָה וּמִשְׁמֵרָה
 כָּל בַּת וְכֵת אוֹמֶרֶת שִׁירָה. וּבְמִשְׁמֵרָה הָאֲחֵרוֹנָה
 שְׁתִּיחַ בְּסוּפָהּ, וְהִיא לַעֲת הַבִּקְרָ, כָּל הַבּוֹכְבִים
 וְהַמַּעֲלוֹת, וְהַמַּלְאָכִים הַנִּבְקָרָאִים בְּנֵי הָאֱלֹהִים, הֵם
 אוֹמְרִים שִׁירָה, שֶׁנֶּאֱמַר בְּרֵן יַחַד בּוֹכְבֵי בִקְרָ וְגו'.

וְכָל אֶחָד כְּפִי מַעֲלָתוֹ, לְהוֹדוֹת (קהלת ה) כִּי גִבּוֹר
 מַעַל גִּבּוֹר שֹׁמֵר, כִּי מַעֲלוֹת יֵשׁ לָהֶם אֵלֶּה
 לְמַעַל מֵאֵלֶּה, עַל כֵּן נֶאֱמַר שִׁיר לְמַעֲלוֹת,
 מִמַּעֲלוֹת הַמַּלְאָכִים שֶׁהֵם אוֹמְרִים שִׁירָה, וְזֶהוּ

בְּרֵאשִׁית, שִׁיר תְּאֵ"ב, בְּרֵא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם
וְאֵת הָאָרֶץ.

רַבִּי חֲזַקְיָה הָיָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ, וְהָיָה עִמּוֹ רַבִּי יוֹסִי
בַּר חֲלַפְתָּא. קָמוּ לְלַבֵּת אַחַר חֲצוֹת הַלַּיְלָה.
עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזַקְיָה, מָה
עָשִׂינוּ? שֶׁהָרִי שָׁנִינוּ, לְעוֹלָם יֵצֵא אָדָם בְּכִי טוֹב.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזַקְיָה: בְּרִיתָא הִיא, נָא וּשְׁמַע סֵדֶר
נְעִימוֹת קוֹל גַּלְגְּלֵי הַחַיּוֹת שֶׁהֵם מְשַׁבְּחִים
שִׁירָה לְפָנֵי אֱלֹהֵינוּ. עַד שֶׁהִטָּה אָזְנוֹ, שָׁמַע קוֹל
הַתְּשַׁבַּחַת נְעִימוֹת, שָׁמַע שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים (תהלים ט) וְה'
לְעוֹלָם יֵשֵׁב וְגו'.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֲזַקְיָה: בְּנִי, שָׁמַעְתָּ בְּלוֹם? אָמַר לוֹ:
קוֹל נְעִימוֹת. וּמַה נְעִימוֹת וְהַתְּשַׁבַּחַת
מִהֶפְסוּק הָיָה שֶׁשָׁמַעְתִּי, בָּעֵת יָדַעְתִּי פִּירוּשׁוֹ,
שֶׁכְּתוּב וְה' לְעוֹלָם יֵשֵׁב בּוֹיָן לְמִשְׁפַּט בְּסֵאוֹ,
שֶׁכָּבֹל שָׁעָה וְשָׁעָה שְׁדָנִים דִּין, שְׁכִינַת הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהִיא בְּסֵא כְבוֹדוֹ, מִתְקַנֶּת שָׁם,
מִמִּשְׁמַע שֶׁנֶּאמַר בּוֹיָן לְמִשְׁפַּט בְּסֵאוֹ.

אָמַר לוֹ: יִדְעָתָּ אֵיזוֹ הִיא מְשֻׁמְרָה מִמְּלֹאכֵי הַשָּׁרֵת
 שְׂאוּמְרִים אֵת זֶה? אָמַר לוֹ: לֹא. אָמַר לוֹ:
 מְשֻׁמְרַת אוֹתָם הַמְּלֹאכִים הַנִּקְרָאִים אֱלֹהִים הִיא,
 שְׁלֹמֶדְנוּ, עֲשָׂרָה מְשֻׁמְרוֹת שֶׁל מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת יֵשׁ
 בְּרָקִיעַ, וְהֵם מִתְחַלְקִים לְשֵׁלֶשׁ מְשֻׁמְרוֹת שֶׁהוּא
 הַלֵּילָה.

וְתִדַּע לְךָ אֵיךְ, בְּשִׁישְׁרָאֵל מִסְיָמִים תִּפְלְתֶם
 בַּלֵּילָה, נוֹשְׂאִים שִׁירָה אַחֲרֵיהֶם אוֹתָם
 שְׁנִקְרָאִים אִישִׁים, וְאוּמְרִים שִׁירָה. וְמָה הַשִּׁירָה
 שְׂאוּמְרִים? (שם ה) מָה אֲנוֹשׁ כִּי תוֹכְרֶנוּ וְגוֹ'
 וְתַחֲסִירָהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים וְכַבוֹד וְתִדְרַר תַּעֲפִירָהוּ וְגוֹ'
 ה' אֲדִינֶנוּ מָה אֲדִיר שְׂמֹךְ בְּכָל הָאָרֶץ. בְּמְשֻׁמְרָה
 הַשְּׁנִיָּה נוֹשְׂאִים שִׁירָה אוֹתָם שְׁנִקְרָאִים מְלֹאכִים
 וְחֲשֻׁמְלִים וְאַרְאֵלִים, וְמָה אוּמְרִים? (שם כט) הֲבֵנוּ לָה'
 בְּנֵי אֱלִים.

בְּחֻצוֹת הַלֵּילָה מִמָּשׁ, עַד שְׁמֹס־תֵּימַת מְשֻׁמְרָה
 שְׁנִיָּה, שְׂאוֹתָהּ הַשָּׁעָה שֶׁתִּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מִסְתַּכֵּל בְּעֵדוֹן מִמָּשׁ, שְׁגָנוּ לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד

לְבָא, פּוֹתְחִים חַיּוֹת הַקֶּדֶשׁ, וְאַחֲרֵיהֶם שְׂרָפִים
 וְאוֹפְנִים וְכְרוּבִים, וְאוֹמְרִים (שם לא) מָה רַב טוֹבְךָ
 אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירְאִיךָ, (שם סח ה) סֵלֶו לָרֶכֶב בְּעֶרְבוֹת
 בְּיַהּ שְׁמוֹ.

בְּתַחֲלִילַת הַמְשַׁמֶּרֶת הַשְּׁלִישִׁית נוֹשְׂאִים שִׁירָה
 אוֹתָם שֶׁנִּקְרְאוּ אֱלֹהִים, וְאוֹמְרִים
 (תהלים ט) וַה' לְעוֹלָם יֵשֵׁב וְגו'. כְּשֶׁבָא הַבֶּקֶר, פּוֹתְחִים
 הַשָּׁמַיִם וְאוֹמְרִים (שם יט) הַשָּׁמַיִם מִסְּפָרִים כְּבוֹד אֵל
 וְגו'. כּוֹכְבֵי בֶקֶר אוֹמְרִים (שם קמז) מוֹנֶה מִסְּפָר
 לְכוֹכְבִים וְגו', גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב כֹּחַ. אוֹתָם
 הַמְּלֹאכִים הַנִּקְרְאוּ בְּנֵי אֱלֹהִים, פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים
 (שם כט) הָבוּ לַה' בְּנֵי אֱלֹהִים, הָבוּ לַה' כְּבוֹד וְעוֹ.

עַד שֶׁחִיו הוֹלְכִים, רָאוּ שֶׁהַקִּדִּיר הַשֶּׁחַר וְחֹזֵר
 הָאֹר. אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה לְרַבִּי יוֹסִי: כֹּא
 וְאַרְאֶה לְךָ שְׂכָרָהּ הִיא גְּאֻלְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. בְּזִמְנָה
 שֶׁתֵּאִיר לָהֶם הַשָּׁמֶשׁ שֶׁל הַגְּאֻלָּה, תִּכְבַּא לָהֶם צָרָה
 אַחַר צָרָה, וְקִדְרוֹת אַחַר קִדְרוֹת. עַד שֶׁהֵם בָּה
 יֵאִיר עֲלֵיהֶם אוֹרוֹ שֶׁל הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר

(הושע ו) כְּשֶׁחָר נִבּוֹן מִצְאוֹ, וְכִתּוּב (מלאכי ג) וְזָרְחָה
לְכֶם יִרְאִי שְׁמִי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמְרַפֵּא בְּכַנְפֵיהָ.

וּבְאֹתוֹ הַזְּמַן מִלְחָמוֹת יִתְעוֹזְרוּ בְּעוֹלָם, גּוֹי בְּגוֹי
וְעִיר בְּעִיר, וְצָרוֹת רַבּוֹת יִתְחַדְּשׁוּ עַל
שׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, עַד שְׂיִקְדְּרוּ פְּנֵיהֶם כְּשׁוּלֵי
קִדְרָה, וְאַחַר כֵּן יִתְגַּלֶּה עֲלֵיהֶם גְּאֻלְתָּן מִתּוֹךְ
שְׂאֵנֵת לַחֲצֵם וּדְחָקָם.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תהלים כב)
לְמַנְצַחַ עַל אֵיֶלֶת הַשַּׁחַר. אֵיֶלֶת הַשַּׁחַר?
אֵיֶלֶת הַבֶּקֶר הִיא לוֹ לֹא לֹא! אֵלֶּא עַל אֵיֶלֶת וְחֹזֶק
הַשַּׁחְרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם פח) כְּנֹכַר אֵין
אֵיל. בְּאֹתָהּ שָׁעָה יִזְעֲקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמְרוּ אֵילֵי
אֵילֵי לָמָּה עֹזְבֵתֵנִי, מִתּוֹךְ צָרְתָם, וְאַחַר כֵּן מָה
כְּתוּב? (תהלים ל) פִּתְחֵת שִׁקְי וְתִאֲזַרְנִי שְׂמִיחָה.

רַבִּי אֹמֵר: הַשִּׁיתִּים מִשִּׁשָּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית נִבְרְאוּ,
וְהַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא בְּרֵאשִׁית. וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית,
כְּלֹמֵר, בְּרֵאשִׁית שִׁית. אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק, אֵמֶת הוּא

שְׁנַבְרָא מִשְׁשֵׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּרֵאשִׁית, תִּי"ש בְּהַפּוּךְ אוֹתֵינוּ.

בְּרֵאשִׁית יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ שֶׁל מַלְךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁפָרָא כֹּל הָעוֹלָם,
וְהַכִּינוּ בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְרַעַת, וּבְנִגְדָן בְּרֵאשִׁית ג'
עוֹלָמוֹת: עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן, וְעוֹלָם
הַתִּיבוֹן. וְנָתַן בְּעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן הַקָּטָן שְׁלֹשָׁה
צוּרוֹת: צוּרַת הַמְדַבְּרָת, וְצוּרַת הַצּוֹמְחָת, וְצוּרַת
הַשְּׂכֵלִית.

וְיַדַּע לָךְ, כִּי הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן מִתְקַיֵּם בְּאֵוִיר,
בְּאֵשׁ הַתְּרָאָה כִּי הַגּוֹף מִתְקַיֵּם בְּנֶפֶשׁ,
וְהַנֶּפֶשׁ מִתְקַיֶּמֶת בְּאֵוִיר, וְהָאֵוִיר בְּבוֹרָא יִתְבַּרַךְ.
יַדַּע לָךְ, שֶׁהַבוֹרָא יִתְבַּרַךְ בְּרֵאשִׁית הָאָדָם, וּבְרֵאשִׁית אוֹתוֹ
בְּצֵלָם וּבְצוּרָה.

וְהַכִּינוּ מֵאֲרַבְעָה דְבָרִים מִבְּדָלִים זֶה מִזֶּה - מֵאֵשׁ,
מֵרוּחַ, מִמַּיִם, מִעֶפֶר. שְׁנַאמַר (בראשית א)
וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וּבְהוֹ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְּהוֹם וְרוּחַ
אֱלֹהִים. אֵלּוּ הֵם הָאֲרַבְעָה דְבָרִים הַנּוֹפְרִים, כְּמוֹ

שְׁאַתָּה אוֹמֵר, מְקוֹם יֵשׁ בְּכַרְכֵי הַיָּם שְׁקוֹרִין לְאִישׁ
 תְּהוֹ, וְזֶהוּ הַיָּסוֹד הַרְאֵשׁוֹן. וְכֵהוּ וְחֻשֶׁף - הֵם תְּמִים
 וְהַעֲפָר. וּמִנֵּין לָנוּ שְׁחֻשֶׁף הוּא הַעֲפָר? שְׁנֵאמַר (קהלת
 1) וּבְחֻשֶׁף שָׁמוּ יְכֶסֶה, וְאָמְרוּ שְׁזֵהוּ גּוֹשׁ הַעֲפָר.
 וְהָרוּחַ - הוּא רוּחַ מִמַּשׁ.

וְאִמְנָם כִּי הָאֵל יִתְבָּרַךְ בְּרָא אֶת הָאָדָם, שֶׁהוּא
 נִקְרָא עוֹלָם הַתְּחִתּוֹן, כְּנֶגֶד עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
 הַגָּדוֹל, וְנָתַן בּוֹ קִיּוֹם הַנְּפֶשׁ, הַמִּנִּיעַ לְגוֹף כָּלוּ, וְעַל
 כֵּן הַבְּדִילוֹ מִכָּל הַנְּבִרָאִים אֲשֶׁר לְמַטָּה עִמוֹ, וּבְמָה
 הָאָדָם מְבָדֵל מִיֵּתֵר הַנְּבִרָאִים? מִפְּנֵי זֹאת הַנְּפֶשׁ.
 וְאִיזֵהוּ הִיא? נְפֶשׁ הַמְּדַבֶּרֶת.

שְׁאֵל רַבֵּי יְהוּדָה לְרַבֵּי דוֹסְתַאי, הַנְּפֶשׁ אֲשֶׁר
 בְּאָדָם הַנְּקִרָאֵת שְׂכֵלִית, אִיזֵהוּ נְפֶשׁ הִיא,
 וְאִיזֵהוּ מְקוֹמָהּ? אָמַר לוֹ, הֵלֵא יִדְעָתָּ כִּי הָאָדָם,
 בְּרָא אוֹתוֹ הַמְּקוֹם יִתְבָּרַךְ בְּשָׁמוֹ, וְכֵאֲשֶׁר הוּא נִגְדֵל
 וְרוֹאֵה עֵינָיִי הָעוֹלָם וּמִבֵּית בְּלָבוֹ, הוּא מֵעַצְמוֹ
 מְרִיחַ הַנְּפֶשׁ הַזֹּאת, כִּי הוֹאִיל וְהוּא מִבֵּית וְרוֹאֵה
 נִפְלְאוֹת הַבוֹרָא, וְחֵדוּשׁ הָעוֹלָם, וְזִרְיַחַת הַמְּאֹרוֹת

עָרַב וּבָקַר, וְכִי כָּל הָעוֹלָם כָּלוֹ תָּלוּי בְּכַחוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
 הוּא מִשְׁתַּדֵּל בְּעֲצָמוֹ לְחַקֵּר וּלְהַשִּׁיג הַשְּׁגָה קְדוֹשָׁה
 וּבָרָה, ^(דף יא ע"ב) וְאִזּוּ יֵשׁ לוֹ נֶפֶשׁ הַשְּׂבָלִית, מִפְּנֵי שֶׁהוּא
 מִשְׁכִּיל לְדַעַת לְחַקֵּר בַּחֲכָמָה.

רַבִּי עֲזַרְיָה אֹמֵר, הַנֶּפֶשׁ מְקוּמָה בְּלֵב, וְהִיא
 מְנִיעָה לְכָל הַגּוֹף, וְהִיא מְנַחֶת בְּאִמְצַע
 הַגּוֹף, וּמְאִירָה לְכָל הַגּוֹף, כַּאֲשֶׁר נִתֵּן הַשֶּׁמֶשׁ בְּחֻצֵי
 הַשָּׁמַיִם. וְהַגּוֹף מְתַקֵּים בְּנֶפֶשׁ, וְהַנֶּפֶשׁ בְּאֹוִיר,
 וְהָאֹוִיר בְּבוֹרָא. וְהַבוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ סוּבַל כָּל הָעוֹלָמוֹת
 בְּכַחוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר ^(ישעיה מו) אֲנִי עֹשִׂיתִי וְאֲנִי אֲשָׂא וְאֲנִי
 אֶסְבֵּל.

רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, לָמָּה הַזְּכִיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בְּרִיאַת שָׁמַיִם וְהָאָרֶץ תְּחִלָּה, וְהֵלֵא כִּסֵּא
 הַכְּבוֹד וְהַמְּלָאכִים נִבְרָאוּ תְּחִלָּה? אֵלֶּיךָ, בְּדִי שְׁלֵא
 יִתְרַחַר אָדָם דְּבָרִים הַסְּתוּמִים מִהָעִין וְאֲשֶׁר לֹא
 נִלְּחָ בְּרֵאשׁ.

רַבִּי אֹמֵר, בְּדִי לְהִרְאוֹת לְאָדָם שֶׁאֵינּוּ בְּעַל
 חֲכָמָה, וְאֵינּוּ רְאוּי לְגִלּוֹת לוֹ סִתְרֵי תוֹרָה.

שָׁאֵמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵינּוּ מְגַלִּין סְתָרֵי תּוֹרָה אֶלֶּא
 לְאָדָם חָכָם, וְקוֹרֵא וְשׁוֹנֶה, וְתִלְמוּדוֹ מְתַקֵּם בְּיָדוֹ,
 וְהוּא יֵרָא שָׁמַיִם, וּבִקְי בְּכָל דְּבָר. וְאָדָם שְׂאֵינּוּ
 בְּעֵינָיו זֶה, וַיִּשְׂאֵל עַל הַסְּתָרִים וְהַנְּעֻלָּמִים שְׁלֹמֶעֱלָה
 - אָמַר לוֹ: מָה אַתָּה שׂוֹאֵל, שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה,
 כִּי בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ.
 תִּדַע לָךְ שְׂלֵא גִלְתָּה הַתּוֹרָה יוֹתֵר.

וְאִם תֵּאמַר שְׂאֵינּוּ סְתָרִים בַּתּוֹרָה - תִּדַע לָךְ, כִּי
 עַל כָּל דְּבָר וְדְבָר יֵשׁ תְּלֵי תְּלֵי שֶׁל סוּדוֹת
 וְהִלְכוֹת וּפְרוּשִׁים, שְׂנַאֲמַר (שִׁיר ה') קְנֻצוֹתָיו
 תִּלְתְּלֵי, עַל כָּל קוּץ וְקוּץ תְּלֵי תְּלֵי. כִּי זֶה שְׂרָבֵן
 יוֹחֲנָן בֶּן זְבַאי הָיָה אוֹמֵר עַל הַפְּסוּק תְּהִה (בראשית
 ל"ו) וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהִיטְבָּאֵל בַּת מִטְרָד בַּת מִי זָהָב,
 שְׁלֵשׁ מֵאוֹת הִלְכוֹת פְּסוּקוֹת, וְלֹא רָצָה לְגַלוֹת
 אוֹתָם אֶלֶּא לְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְדִּי וְלְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן
 הוֹרְקָנוֹס תִּלְמִידָיו, שְׁחִיו עוֹסְקִים בְּמַעֲשֵׂה מְרַבְּבָה
 עֲמוֹ.

אָמַר רַבִּי, בֵּא וְרֵאֵה מַה פְּתוּב בְּשִׁלְמָה, וַיְדַבֵּר
 שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִשָּׁל מַשָּׁל וַיְהִי שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה
 וְאַלְף. עַל כֵּן דָּבָר וְדָבָר הָיָה אוֹמֵר בּוֹ אֲלֹף
 וְחֲמִשָּׁה מְעָמִים. וּמַה שְׁלְמָה, שְׁתֵּיהֶם עֶבֶד שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָיָה אוֹמֵר עַל כֵּן דָּבָר וְדָבָר
 שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִשָּׁל וְאַלְף וְחֲמִשָּׁה מְעָמִים -
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהוּא מְגַלֵּה עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת,
 וְהוּא הַנּוֹתֵן תְּחֻמָּה וְהַפְּיָנָה, שְׁנֵאָמַר (משלי ב) כִּי ה'
 יִתֵּן תְּחֻמָּה מִפִּי דַעַת וְתִבּוֹנָה, עַל אַחַת בְּמָה
 וּבְמָה.

רַבִּי לױי אָמַר, פְּתוּב (תהלים צב) מַה גְּדוֹלוֹ מַעֲשֵׂיךָ ה'
 מְאֹד עֲמֻקּוֹ מִחֲשַׁבְתֶּיךָ. מַה גְּדוֹלוֹ מַעֲשֵׂיךָ ה' -
 זֶה מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, שֶׁהֵם מַעֲשָׂיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. מְאֹד עֲמֻקּוֹ מִחֲשַׁבְתֶּיךָ - אֵלּוֹ סִתְּרֵי תוֹרָה.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אוֹמֵר, פְּתוּב וְה' נָתַן תְּחֻמָּה
 לְשִׁלְמָה בְּאֲשֶׁר דָּבָר לוֹ, מְלַמֵּד שֶׁעֲמַד עַל
 דְּקְדוּקְיַי תוֹרָה, אֲבָל עַל עֲמֻקְיָהּ לֹא עֲמַד. וְכִשְׁבָּקֵשׁ

לְעַמֵּד עָלַיָהּ, אָמַר (קהלת ז) אָמַרְתִּי אֶחְכְּמָה וְהִיא
רְחוּקָה מִפְּנֵי.

שָׁאֵל רַבִּי דוֹסְתַאי לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל. אָמַר לוֹ:
רַבִּי, הֶעֱמִידְנִי עַל סוּד זֶה הַפְּסוּקָה, (במדבר כח,
ו) עֲלֵת תָּמִיד הֶעֱשִׂיהָ בְּהַר סִינִי לְרִיחַ נִיחֹחַ אִשָּׁה
לָהּ. אָמַר לוֹ: בְּנִי, חֲיִיךָ, דְּבַר אָמַרְתָּ לִּי שְׁעֲדִין
אֵינְךָ רְאוּי לְעַמֵּד עָלָיו, וְלֹא שָׁאֲלֵנִי אָדָם עַל זֶה
זוֹלָתִי עֲקִיבָא תִלְמִידִי, וְעֲדִין הַשָּׂרְשִׁים בְּיָדִי. שָׁמַע
רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר: בֵּינֵן שְׁהֵנְעוּ הַפְּרָחִים, אֲכַלְתִּי
הַשָּׂרְשִׁים. אָמַר לוֹ: עֲקִיבָא עֲקִיבָא, מוֹכֵן תִּתְּיָה
לְרִיחַ נִיחֹחַ לָהּ, וְעֲדִין בְּלִיעַת הַמֶּתוּק נִשְׁאָר.

יּוֹם אֶחָד הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר לוֹ: אִם אֵין
אֲכַלְתָּ הַשָּׂרְשִׁים שְׁאֵמַרְתָּ? אָמַר לוֹ: רַבִּי,
מִשְׁאֵמַרְתָּ לִּי הַסּוּד, עֲמַדְתִּי עַל תְּכוּנָתוֹ. וְסָח לוֹ
אִיךָ. אָמַר לוֹ: עֲמַדְתָּ וְאֲכַלְתָּ וְעֲדִין הַבְּלִיעָה
מִהַמֶּתוּק נִשְׁאָר. וְאוֹתָהּ שָׁעָה גָּלָה לוֹ אֲרַבְעִים
סוּדוֹת בַּתּוֹרָה.

עַד שְׁהִיוּ הוֹלְכִים רְאָה מֵעֵין מַיִם אַחַד. יִשְׁכּוּ שָׁם.
 אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עֲקִיבָא, בֵּא וְאַרְאֵה לְךָ
 נְבִיעַת הַמַּיִם, שְׁפּוֹת־חַיִּים מַיִם, וְצִלּוּלִים וְנוּזְלִים,
 בְּכַתּוּב (שיר ה, טו) בְּאֵר מַיִם מַיִם וְנוּזְלִים מִן לְבַנוּז.
 וְעַל הַפְּסוּק תָּזַח גְּלָח לוֹ שְׁיַחַת מִלְּאֲכִי הַשָּׁרֵת,
 שְׁיַחַת בּוֹכָבִים וּמְזֹלוֹת, וַיִּדְיַעַת חֲלוּנֵי חֲמָה
 בְּעֵתוֹתָיו וּזְמַנָּיו, שְׁיַחַת דְּקָלִים וְעוֹפּוֹת, שְׁיַחַת
 הַרוּחֹת, וַיִּדְיַעַת הַתְּקוּפּוֹת וְהָעֲבוּרִים.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה פָּכַח רַבִּי עֲקִיבָא. אָמַר לוֹ: עַל מָה
 אַתָּה בּוֹכֵחַ? אָמַר לוֹ: אוֹי לְדוֹר שְׁיִהְיוּ
 יְתוּמִים מִמֶּנּוּ. אָמַר לוֹ: אַל תֵּאמַר כֵּן, אֵלֶּא אוֹי
 לְדוֹר שְׁיִהְיוּ יְתוּמִים בְּלִי אָב, בְּלִי חָכֵם וּמוֹרָה, וְלֹא
 תִלְמִיד הוֹנָה. וַיָּמִים יָבוֹאוּ שְׁכָל הַדּוֹר יִהְיוּ חֲצוּפִים
 וְעוֹי פָּנִים וְתִשְׁתַּבַּח תּוֹרָה, וַאֲיִן דּוֹרֵשׁ וַאֲיִן מְבַקֵּשׁ.
 וְחִמְתָּ עוֹרֵר לְבוֹ בַּתּוֹרָה יִתְּיָה נְבוּזָה וְחִדַּל אִישִׁים.
 אוֹי לְדוֹר הַהוּא כְּשִׁיבָא אוֹתוֹ הַדּוֹר.

אָמַר לוֹ: אֲיִן אוֹתוֹ הַדּוֹר מִתְקַנֵּים אֵלֶּא בְּהַבֵּל
 פִּיָּהֶם שֶׁל תִּינּוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, כְּשֶׁהֵם

רבים בלבד, וכשֶׁהֵם קָשִׁישִׁים, הַתּוֹרָה נִשְׁכַּחַת מֵהֶם, כְּמוֹ מַה שֶּׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהוּ זֶה שְׁכַתּוֹב אֶל הַנֶּעַר הַזֶּה הַתְּפִלָּתִי? הֲיֵה לּוֹ לֹאמַר, אֶל הַבֶּן הַזֶּה הַתְּפִלָּתִי. אֵלֶּא אָמְרָה חֲנָה, יְהִי רְצוֹן שְׁבַשְׁעָה שְׁיִגְדֵל, יִשְׁתַּדֵּל בְּעִבּוּדַת הַמָּקוֹם, כְּמוֹ עֲבָדוֹ שֶׁהוּא נֶעַר.

וְכָל אָדָם שֶׁיִּזְכֶּה לְהִיּוֹת בְּזִקְנוֹתוֹ כְּמוֹ בְּנִעְרוֹתוֹ, יִזְכֶּה לְמַעֲלַת שְׁמוֹנָל הַנְּבִיא, שְׁכַתּוֹב וּמַעִיל קִטְזַן תַּעֲשֶׂה לּוֹ אָמוֹ וְהַעֲלֵתָה לּוֹ מִיָּמִים יְמִימָה. וְכִי תַעֲלֶה עַל דַּעְתּוֹ כִּדְ? אֵלֶּא צְדָקָתוֹ וְזִכּוֹתוֹ הֲיֵה גִדֵּל עִמּוֹ תָּמִיד, בְּתַפְלַת אָמוֹ. וְלִדְעַת רַבִּי יְהוּדָה, מְעִיל מִמֶּשׁ הוּא.

וְאָמַר רַבִּי, מֵהוּ שְׁכַתּוֹב (ויקרא יט) מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם וְתִדְרָת פְּנֵי זָקֵן? אָמַר רַבִּי, כּוּ הוּא מוֹסֵר לַיּוֹנֵק, כְּלֹאמַר, מִפְּנֵי שִׁיבָה תִּקּוּם, קוֹדֵם שֶׁתַּעֲלֶה לְשִׁיבָה וְלִזְקֵנָה תִּקּוּם לְהִיּוֹת טוֹב, וְכֹאשֶׁר תִּשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת טוֹב בְּבַחְרוּתָהּ, לְאַחַר כֵּן וְתִדְרָת

פְּנֵי זָקֵן. וְסוֹף הַפְּסוּק הִזָּה מוֹכִיחַ עָלָיו, שְׁעַל זֶה נֹאמַר וַיִּרְאֵתָּ מֵאֲלֹהֶיךָ.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, הִתְחַלַּת כָּל הָעוֹלָם וּבְנִינּוֹ לֹא נִבְרָא אֱלֹא עַל הַיִּרְאָה, לְהִיזוֹת אָדָם בַּעַל יִרְאָה לַשָּׁמַיִם וּבַעַל יִרְאָה לַבְּרִיּוֹת. מִמָּה שְׁכַתוּב (בראשית א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַשָּׁמַיִם - לְהִיזוֹת יִרְאָה אֶת הַשָּׁמַיִם, וְאֶת הָאָרֶץ - לְהִיזוֹת יִרְאָה לַבְּרִיּוֹת. כִּמּוֹ כֵּן מְלַמֵּד שְׁכַל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא אֱלֹא עַל הַיִּרְאָה שְׁנִקְרְאָתָּ רֵאשִׁית, שְׁנֹאמַר (תהלים קיא) רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵתָּ ה', וְזֶהוּ שְׁכַתוּב בְּרֵאשִׁית.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר (בראשית א). רַבִּי חֲנִינָא פָּתַח, (תהלים צו) אוֹר זָרַע לַצַּדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שִׂמְחָה. הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָאָה וְצָפָה שֶׁהָעוֹלָם אֵינּוּ יָכוֹל לַעֲמֹד בְּלִתֵּי הַיְסוּד, וְאֵיזְהוּ הַיְסוּד שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד עָלָיו? הוּא הַצַּדִּיק, שְׁנֹאמַר (משלי י) וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם. וְזֶהוּ יְסוּד תְּרַאשׁוֹן שְׁכַרָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, וְהוּא נִקְרָא אוֹר,

שֶׁנֶּאֱמַר אֹר זָרַע לְצַדִּיק. וְעוֹד, ^(דף יב ע"א) מִמָּה שֶׁכָּתוּב
 (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. נֶאֱמַר כָּאֵן
 כִּי טוֹב, וְנֶאֱמַר לְחֶלֶן ^(ישעיה ג) אָמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב.

רַבִּי אֹמֵר, זֶה הָאֹר, אֹר הַמְּלֹאכִים, הוּא
 שֶׁנִּבְרָאוּ תְּחִלָּה, קִדְּם כָּל הָעוֹלָם. וְאִם
 הֵאֱמַר, וַהֲרִי אָנוּ רוֹאִים שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ נִבְרָאוּ
 תְּחִלָּה? לֹא קָשָׁה, שָׂוִה שֶׁנֶּאֱמַר לְמַעַלְהָ עַד כָּאֵן,
 הוּא אָמַר סְפוּר. אֵלֶּה זֶה וַיְהִי, הוּא הִרְאֵנוּ,
 וּמִכָּאֵן הִתְחִילוּ כָּל הַנִּבְרָאוֹת.

רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, זֶהוּ אֹר הַכֶּסֶּא מִמָּוֶשׁ, וּמִזֶּה
 הָאֹר נִבְרָאוּ שָׁאֵר כָּל הַנִּבְרָאוֹת. מִמֶּנּוּ
 נִבְרָאוּ הַשָּׁמַיִם, וְכֶסֶּא נִבְרָא בְּתְּחִלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר ^{(ירמיה}
^{י"ג)} כֶּסֶּא כְבוֹד מְרוֹם מִרְאשׁוֹן.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אֹמֵר, אֹר הַמְּלֹאכִים נִבְרָא
 בְּתְּחִלָּה, שֶׁכָּתוּב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי
 טוֹב וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. כְּלוּמַר,
 הַבְּדִלָּה נִתְּנָה הַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא יִתְּכַרֵּךְ בֵּין זֶה
 הָאֹר, וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַזֶּה. וְהַשָּׁמַיִם הֵם

הַמְבַדִּילִים בֵּין הָעוֹלָם תְּהִי וּבֵין אֹר הַמַּלְאָכִים,
וְהֵם הַמְבַדִּילִים בֵּינֵתָיִם בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁךְ.

רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְבַדִּי אָמַר, נָתַן תְּקוּדַת בְּרוּךְ הוּא
מִמְשָׁלָה לַמַּלְאָכִים עַל הַשָּׁמַיִם, וְהַשָּׁמַיִם עַל
הָאָרֶץ, וּבָלָם נִתְּלִים בְּכֶסֶף אוֹ יִתְבָּרַךְ שָׁמוֹ, לְהַזְרוֹת
בִּי גְבוּהַ מֵעַל גְּבוּהַ שְׂמֵר.

יְהִי אֹר (בראשית א). רַבִּי אֶלְכָּסֶּנְדֵּרֵי אָמַר, הַרְוָאָה
הַפּוֹכְבִים בְּמַסְלוֹתָם תֵּיב לְבָרַךְ. מַה מְבַרַךְ?
בְּרוּךְ הַמְסִידֵר אֶת הַפּוֹכְבִים בְּרַקִּיעַ. רָאָה פּוֹכֵב
אֶחָד, אֵינּוּ מְבַרַךְ. שְׁנַיִם, מְבַרַךְ. וְאֵימַתִּי? כְּשֶׁנִּתְּחַה
הַלֵּילָה מְבַרַךְ בְּרוּךְ הַמְעַרִיב עֲרֵבִים. רַבִּי אָמַר,
אֵלּוּ פּוֹכְבִים דְּקִיָּם שְׂדֵדְרֵיָהֶם מְסַתְּלָקִים עַל אוֹתוֹ
הַיּוֹם מִפְּחַד הַחַיּוֹת, מְבַרְכִים שׁוֹמֵר עִמּוֹ לְעַד.
וּלְפִיכָךְ תִּקְנּוּ עַל דְּרָךְ זֶה כָּל תְּפִלַּת הָעַרְבִית.

רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן הֵלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי יוֹסִי
בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא חָמִיו. סָמוּךְ לְקַרְיָה
יָרַד הַלֵּילָה. אָמַר לְרַבִּי יוֹסִי, שְׂתַּחֲוֶה הוֹלֵךְ עִמּוֹ:
הֲרֵאִיתָ אֶת הַפּוֹכְבִים הַמְּאִירִים הֵלְלוּ? אָמַר:

רְאִיתִי. אָמַר לוֹ: אֵת כּוֹכַב הַשָּׁבִיט, זְמַן רַב שְׁאֲנִי
מִשְׁגִּיחַ בּוֹ, וּמִיָּמֵי לֹא אָמְרוּ לִי עַל זֶה כְּלוּם.

אָמַר לוֹ: שְׁנֵי עֲנִינִים שָׁמַעְתִּי, אֶחָד הוּא - שְׁכָל
מֵה שְׁעֵשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּשָּׁמַיִם
וּכּוֹכָבִים וּמִזּוֹלֹת, יֵשׁ בָּהֶם יְדִיעָה וְהַשְּׁכָל, וְכָל
עוֹשִׂים שְׁלִיחוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַכּוֹכַב
הַזֶּה שְׁאֲמַרְתָּ, אֵל תֹּאמַר וְאֵל תַּעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ
שֶׁהוּא אֶחָד, אֵלָּא רַבִּים הֵם, שְׁאֶחָד תִּרְאֶה בַּצַּד
הַזֶּה, וְאֶחָד תִּרְאֶה בַּצַּד הַזֶּה, וְלִפְעָמִים שְׁכָל
בַּשְּׁעָה אַחַת.

וְאֲנִי שָׁמַעְתִּי מֵאָבָא שֶׁהֵם שִׁבְעָה, וּבְזִמְן שְׁמֹנִיעַ
זְמַנּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד מֵהֶם לֹמַר שִׁירָה, מֵרַב
הַשְּׂמִיחָה שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם, שׁוֹלְחִים אֵת זִינּוּם וְהוֹלְכִים
לֹמַר שִׁירָה.

וְעֲנִין אַחֵר, שֶׁשִּׁבְעַת הַכּוֹכָבִים הִלְלוּ לֹא הוֹלְכִים
וְלֹא נוֹסְעִים מִמְּקוֹמָם, פָּרַט לְזִמְן שְׁקוֹרָא
לְאֶחָד מֵהֶם רַבּוֹן הָעוֹלָם לְהַאִיר לְאֹתוֹ מְקוֹם

שְׁהוּא רוּצָה. שְׁכַתוּב (ישעיה מ) לְכֹלם בְּשֵׁם יְקָרָא.
וּכְשֵׁנוּסְעִים, שׁוֹלְחִים זִיּוּם עִמָּהֶם לְלָכֶת.

בְּשִׁהְגִיעוּ לְבֵית חָמִיו, לֹא הָיָה שָׁם. בְּשָׁפֵא, אָמַר:
אַתָּה בָּאָן, וְאֲנִי בָּאתִי לְרֵאוֹת בּוֹכֵב
אַחַד שְׁהָיָה הוֹלֵךְ לְהַשְׁלִים אֶת רְצוֹן אֲדוֹנּוֹ. אָמַר
לוֹ: מַה הוּא? אָמַר לוֹ: בּוֹכֵב הַשְּׁבִיט, וְאַחַד מֵהֶם
רְאִיתִי שְׁהָיָה הוֹלֵךְ לְמַצֹּת אֲדוֹנּוֹ. יֵשְׁבוּ שָׁם
שְׁלָשִׁים יוֹם.

אַחַר כֵּךְ הַשְּׁבִימוּ לְלָכֶת, בְּשָׁפֵא הָאוֹר, וְהִלֵּךְ עִמּוֹ
חָמִיו בְּמַחְצִית הַמִּיל. בִּרְךְ אוֹתוֹ חָמִיו,
אָמַר: זוֹהִי הַשְּׁעָה שְׁמַתְקִימַת בְּרַכַּת הַצַּדִּיק. מַנִּין
לָנוּ? שְׁכַתוּב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי
טוֹב, כְּתוּב כָּאֵן כִּי טוֹב, וְכַתוּב שָׁם, (במדבר כד) כִּי
טוֹב בְּעֵינֵי ה' לְבָרֵךְ אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ: אִפְלוּ
בְּרַכְתּוֹ שֶׁל כָּל אָדָם מִתְקַיְמַת בַּשְּׁעָה הַזֹּה,
שְׁהַשְּׁמַיִם וְהַכּוֹכָבִים וְהַמַּלְאָכִים אוֹמְרִים שִׁירָה.

וְעוֹד שְׁמַעְתִּי מֵאַבָּא, שְׁבָרְכָה יִתְרָה הוֹסֵפֶת לוֹ,
וְזוֹהִי שְׁמַחָה, מִשׁוּם שְׁהַשְּׁעָה הַזֹּה אוֹמְרִים

הַשָּׁמַיִם, (תהלים יט) וְהוּא בְּחֶתֶן יוֹצֵא מִחֶפְתּוֹ. מֶה
 הֶחֱתֵן בְּשִׁוּצֵא יְשִׁישׁ, כִּי הַיּוֹצֵא לְדָרְךָ יְשִׁישׁ
 בְּשִׁעַ"ה הו"ו.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר (בראשית א). שָׁם שָׁנִינוּ אָמַר
 רַבִּי יוֹסִי, מֵהוּ שְׁכַתוֹב (ישעיה כא) מִשָּׂא
 דוֹמָה אֵלַי קָרָא מִשְׁעִיר שֹׁמֵר מֵה מְלִילָה שֹׁמֵר מֵה
 מְלִיל וְגו', דְּבָר זֶה הוֹלֵךְ, כְּמוֹ זֶה שָׂאֵמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
 כָּל הַנְּגִלוֹת שֶׁנָּלוּ יִשְׂרָאֵל מֵאֲרָצָם, כֹּלָם הָיָה נָלוּי
 לְכָל, וְהַנְּגִלוֹת הֶרְבִּיעִית לֹא נִגְלָה לְעוֹלָם. וְאִיזְהוּ
 נְלוֹת הֶרְבִּיעִית? זֶה שֶׁהוּא מִשְׁעִיר, שֶׁהוּא עֲשׂוֹ,
 וּכְתוֹב (בראשית לו) וַיֵּשֶׁב עֲשׂוֹ בְּהַר שִׁעִיר.

אָמַר רַבִּי, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ שִׁעִיר? עַל שֵׁם תִּקְוָה
 וְחֻזְקָה, הָעֵל הַכְּבֵד, שְׁמוֹנְעִים מֵהֶם הַתּוֹרָה
 וְהַעֲבוּרָה. וְזֶהוּ עַל עַל נִשְׁמָתָם שְׁנוֹתָנִים עַל
 יִשְׂרָאֵל. שִׁעִיר הוּא תִּקְוָה בְּנִימְטָרִיא, וְזֶהוּ הַנְּגִלוֹת
 שִׁישְׁרָאֵל יוֹשְׁבִים בָּהּ, הוּא מִשָּׂא דוֹמָה, כְּלוֹמַר
 בְּחִשָּׁאֵי, דְּבָר שְׁלֹא נִגְלָה מִחֶלֶב לְפָתָה, שְׁנֵאֵמַר (ישעיה
 כג) כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי וְגו'.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (דברים לה, ו) וַיִּקְבֹּר אֶתֹּ בְנֵי בְּאֶרֶץ
 מוֹאָב מוֹל בַּיִת פְּעוֹר, וְכַתוּב (שם) וְלֹא יָדַע
 אִישׁ אֶת קַבְרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, שׁוֹמְרִים הֵם הַמְּחַשְׁבִּים אֶת קֶץ הַמַּשְׁיָת, דָּבָר
 שְׁלֹא גִלְיָתִי לָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סג) כִּי יוֹם נִקְּם
 בְּלִבִּי. הַלֵּב לִפְּהָ לֹא גָלָה, וְאַתֶּם מְשַׁתְּדָלִים לְחַשְׁב
 אֶת תְּקוּץ שְׁלִי?!

בְּזֶה נִרְאָה שְׁלֵשָׁה סִימָנִים כְּתוּבֵי וְהִרְאִיתִי
 לְדוֹרוֹת הָעוֹלָם בְּקַבְרָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה עַבְדִּי,
 וְאֵלּוּ הֵם: בְּנֵי־א, בְּאֶרֶץ מוֹאָב, מוֹל בַּיִת פְּעוֹר.
 הִרְאִיתִי וְנִתְּתִי סִימָנִים לְכָל הָעוֹלָם, וְלֹא יוֹדְעִים
 אֵיפֹה קַבְרָתוֹ, שְׁכַתוּב וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קַבְרָתוֹ.
 דָּבָר שְׁלֹא גִלְיָתִי וְלֹא הִרְאִיתִי, אִיךְ אוֹמְרִים שְׁטוֹת
 וְשֶׁקֶר לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּזֶה?!

זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם כא) מִשָּׂא דוֹמָה אֵלַי קְרָא מִשְׁעִיר.
 אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל שְׁקוֹרְאִים לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִהַעֵל הַכְּבֹד שֶׁל בְּנֵי שְׁעִיר. וּמָה אוֹמְרִים? (שם)
 שֶׁמֶר מַה מְלִילָה וְגו'. רְצוּנוֹ לֹאמַר, רְבוּנוֹ שֶׁל

עוֹלָם, אַתָּה הוּא שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל ה', עַד מָתִי אָנּוּ
בְּזֶה הַגְּלוּת שְׁדוּמָה לְלִילָה? אָמַר לָנוּ מַה מְלִילָה,
מַה תִּהְיֶה מָוֹ הַלֵּילָה, מָתִי תוֹצִיאֵנוּ מִמִּנְהָ?

בֹּא וּרְאֵה מַה שְׁפָתוֹב אַחֲרָיו, (שם) אָמַר שְׁמַר אַתָּא
בְּקָר וְגַם לֵילָה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא
שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: בֹּא בְּקָר, הִבֵּאתִי וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
מִן הַגְּלוּת, וְלֹא זְכִיתֶם לְהִיזוֹת בְּבִקְרָ. וְגַם לֵילָה,
הִבֵּאתִי לָכֶם הַלֵּילָה, וְהֶאֱפֵלְתִי אֶתְכֶם בְּבוֹר
הַגְּלוּת תְּזֶה שֶׁהוּא כְּלִילָה. (שם) אִם תִּבְעֵיוֹן בְּעֵיוֹ,
אִם אַתֶּם מְבַקְשִׁים לְדַעַת קִיץ וְנֹאֲלַתְכֶם מָתִי תִהְיֶה
וְאִימָתִי תִבְאוּ לְאַרְצְכֶם - (שם) שׁוּבוּ אִתִּיו. שׁוּבוּ
בְּתִשׁוּבָה וּמִיָּד אִתִּיו. כִּי זֶה שְׁאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִין
קִיץ הַגְּלוּת נִתְּלָה אֶלָּא בְּתִשׁוּבָה, שְׁנֵאֵמַר (תהלים צה,
ז) הַיּוֹם אִם (דף יב ע"ב) בְּקָלוּ תִשְׁמְעוּ.

וְכִיּוֹן שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם, נִרְמָז הַרְמָז הַגְּדוֹל תְּזֶה בְּרִזֵּי
הַסְּתָרִים, שְׁנֵאֵמַר (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. כְּלוֹמַר, יְהִי רִז. וְרָז וְאוֹר דְּבָר
אַחַד הוּא. וַיֵּרָא אֱלֹהִים לְזֶה הַרְזוּ כִּי טוֹב לְהִיזוֹת

בָּרוּ וְסוּד בְּרִי שְׁלֹא יִתְנַלַּח לְשׁוּם אָדָם, שְׂאֵלְמַלִּי
יִתְנַלַּח, כַּמָּה פְּרִיָצִים מִבְּנֵי עַמִּנוּ יֵלְכוּ לְאַבְרָהָם.

וְעַל שְׂנֵהָיָה בָרוּ וְסוּד, הַבְּדִיל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר
וּבֵין הַחֲשֵׁךְ, בֵּין אֲמַתּוֹ שֶׁהוּא הָאֹר, וּבֵין
הָאֲמוֹת שֶׁהֵם הַחֲשֵׁךְ, שְׂנֵאָמַר וּרְשָׁעִים בַּחֲשֵׁךְ יִדְמוּ.
וְעוֹד כְּתִיב (תהלים פב) בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלְכוּ. (בראשית א)
וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאֹר יוֹם, אָמַר רַבִּי, זֶה יוֹם קִיץ
הַגְּאֻלָּה, שְׂנֵאָמַר (זכריה יד) הִנֵּה יוֹם פֶּאֱלָה, זֶה יוֹם
הַקִּיץ.

רַבִּי יוֹסִי בֶן חֲלִפְתָּא הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנֵי רַבִּי יִצְחָק.
אָמַר לוֹ: דְּבַר שְׂמוּעָה לּוֹ לְמַד, עַל מָה הִתְאַרְךָ
יוֹם הַמְּשִׁיחַ מִהַגְּלוּת הַזֹּאת? אָמַר לוֹ: לֹא הִתְאַרְךָ
אֵלָּא עַל כְּשׁוּל תּוֹרָה, שְׂכַךְ שָׁמַעְתִּי מִרַב הַמְּנוּנָא
סָבָא, שֶׁלֹּשׁ גְּלוּיּוֹת גָּלוּ יִשְׂרָאֵל, וַחֲזָרוּ בְּזִכּוֹתָם שֶׁל
שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, וּבְגָלוֹת הִרְבִּיעִית יִחְזָרוּ בְּזִכּוֹת
מִשָּׁה.

בַּיָּא וַאֲרָאָה לָהּ, לֹא גָלוּ יִשְׂרָאֵל אֵלָּא עַל כְּשׁוּל
תּוֹרָה, שְׂנֵאָמַר (ירמיה ט) וַיֹּאמֶר ה' עַל עֲזוֹבֵם אֶת

תּוֹרָתִי. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּנִלְיוֹת
הֲרֵאשׁוֹנוֹת חֲזְרוּ בְּזִכּוֹת אֲבֹרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב,
עֲבָשׁוּ הֵם חֲטָאוּ בַּתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנִי לְמֹשֶׁה, וְנִקְרְאוּ
עַל שְׁמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (מלאכי ג) וְזָכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי.
בְּשִׁישׁוּבוֹ וַיִּתְּעַסְקוּ בַּתּוֹרָתוֹ, בְּזִכּוֹת מֹשֶׁה אֲנִי
גּוֹאֲלָם.

עַל כֵּן נֶאֱמַר בַּתּוֹרָה (דברים לג) תּוֹרָה צְוָה לָנוּ מֹשֶׁה,
כִּדְרִי לְשִׁמְרָה וְלַעֲסֹק בָּהּ, וְאִם לֹא, מוֹרְשָׁה
קַהֲלַת יַעֲקֹב. מוֹרְשָׁה - זוּהִי הָעֲנִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
ה' מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׂיר. מְלַמֵּד שְׁלֹא רָאָה עֲנִיּוֹת לְבַת
יַעֲקֹב אֲלֵא עַל שְׁלֹא הִתְעַסְקוּ בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה.

רַבִּי חֲזַקְיָה אָמַר, אֲנִי הֵייתִי בְּמִקְוֵי מוֹת הָעַרְבִיִּים,
וְרֵאִיתִי גְבָרִים שֶׁהָיוּ מְסַתְּתִירִים בֵּין הַהָרִים
בְּמַעְרָה, וּבָאוּ מֵעַרְב שֶׁבֶת לְעַרְב שֶׁבֶת לְבַתֵּיהֶם.
אָמַרְתִּי לָהֶם: מַה זֶה מַה שְׂאֵתֶם עוֹשִׂים? אָמְרוּ לִי:
אָנוּ פְּרוּשֵׁי הָעוֹלָם, וּמִתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם
וַיּוֹם, וְלִפְעָמִים אֵינָנו אוֹכְלִים, רַק מַעֲשִׂי הַכֹּהֵן.

אָמַרְתִּי לָהֶם: וּשְׂאֵר הַפְּעָמִים, בְּמָה אַתֶּם
 מִתְפַּרְנְסִים? אָמְרוּ לִי: אָנוּ מְצֵאֵנוּ
 בַּמִּדְבָּר עֵצִים שְׂמֵצְמִיחִים בְּאֵלֹהֵי, וְאָנוּ אוֹכְלִים
 אוֹתָם. בְּשִׂמְאִירָה לָנוּ הַשְּׂמוּעָה, מִרַב שְׂמִיחָה
 מִשְׂתַּמְטִים מֵעֲפָנוּ, וּמִבְּשָׂלִים אוֹתָם וְאוֹכְלִים,
 וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִחְשָׁב לָנוּ שֶׁהוּא כִּי טוֹב. וּבְזִמְן שֶׁלֹּא
 צוֹמְחִים אוֹתָם הָעֵצִים, אָנוּ אוֹכְלִים עֲשָׂבִים שֶׁאָנוּ
 מוֹצְאִים, וּמִבְּשָׂלִים אוֹתָם וְאוֹכְלִים.

אָמַרְתִּי לָהֶם: יְהִי חֶלְקִי עִמָּכֶם לְעוֹלָם הַבָּא,
 אֲשֶׁרִיכֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָכֶם לְעוֹלָם
 הַבָּא. כָּעֵת יִדְעֵתִי שֶׁלֹּא תִהְיֶה בְּבוֹשָׁה בְּשֵׂיבָא מִשָּׂה
 לְתַבַּע אֶת עֲלֵבוֹן הַתּוֹרָה. אָמַרְתִּי לָהֶם: בְּנֵי,
 תִּיכֶם, הַיּוֹם הַזֶּה אֵיזָה חֲדוּשׁ הַתְּחִדָּשׁ לָכֶם?

אָמְרוּ לִי הַפְּסוּק הַזֶּה: (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי
 אוֹר וַיְהִי אוֹר. וְשָׁנָה רַבִּי כְּרוֹס־פְּדָא, נְדוּל
 הַתּוֹסֶפֶת מִהָאוֹר, שֶׁתִּיחַ אוֹר שֶׁלֹּא תִיחַ כְּמוֹהוּ, זֶהוּ
 הוּא אוֹר הַשֶּׁכֶל הַנְּדוּל שֶׁנֶּתְתָּהּ מֵאוֹר זֵיו הוֹדוּ,
 וְזֶהוּ הָעוֹמֵד מֵאַחֲרֵי הַפְּרָגוֹד.

וְשִׁשְׁנֵינוּ, מֵה שְׁכַתוֹב (תהלים קד) עָטָה אֹר כַּשְׁלֵמָה,
 מְלַמֵּד שְׁעָשָׂה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאֵר
 הַמְּלֵאכִים בְּאוֹתוֹ הָאֹר הָרֵאשׁוֹן, מֵאוֹתוֹ הָאֹר
 מִמָּשׁ, הַתְּעָלָה עַל דַּעְתָּךְ כְּמוֹהוּ? אֵלֵא מֵה הוּא
 דְּבַר מְבָדֵל וּמְשַׁכֵּל, כִּי שְׂאֵר הַמְּלֵאכִים וְדְבָרִים
 מְבָדֵלִים וּמְשַׁכֵּלִים, אֲבָל אֵין הַשְּׁנָתָם כְּהַשְּׁנָתוֹ,
 שְׁשֵׁנָה רַבִּי כְרוּס־פְּדֵאִי, הַשְּׁנָת הַמְּלֵאכִים הוּא
 הַשְּׁנָת גְּדוּלָה, מֵה שְׂאֵין כִּין לְמַטָּה מֵהֶם.

הַשְּׁנָת שְׁנִיָּה הִיא הַשְּׁנָת הַשָּׁמַיִם, שְׁמֵשִׁינִים
 הַשְּׁנָתָה, מֵה שְׁלֵמָטָה מֵהֶם אֵין מֵשִׁינִים
 כְּמוֹתָם. הַשְּׁנָת שְׁלִישִׁית הִיא הַשְּׁנָת הַמְּדֻרְגָה
 הַתְּחִתוֹנָה אֲשֶׁר מֵעַפְר יְסוּדָה, וְהִיא הַשְּׁנָת כְּנִי
 אָדָם, מֵה שְׂאֵין מֵשִׁינִין שְׂאֵר הַנְּבִרָאִים.

וְכִנְגֵד שְׁלֵשׁ מַעְלוֹת הִלְלוּ יֵשׁ בְּאָדָם שְׁלֵשׁ צוּרוֹת
 נְפִשׁוֹת. צוּרָה הָרֵאשׁוֹנָה הִיא הַנְּפִשׁ
 הַשְּׁכֵלִית. הַשְּׁנִיָּה הִיא הַנְּפִשׁ הַמְּדַבֶּרֶת. הַשְּׁלִישִׁית
 הִיא הַנְּפִשׁ הַבְּהִמִית הַמְּתַאֲוִית תְּאֻוֹת, וְהִיא
 הַנְּפִשׁ אֲשֶׁר תִּמְעַל מֵעַל.

וְאִם תֹּאמַר כֹּה, הַנֶּפֶשׁ הָרִאשׁוֹנָה הִיא נֶפֶשׁ
 הַבְּהֵמִית, כְּנֶגֶד הַמְדַרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה
 שְׂאֵמְרָנוּ. נֶפֶשׁ הַמְדַבֶּרֶת כְּנֶגֶד הַשָּׁמַיִם, שֶׁהִיא
 מֵעֵלָה יִתְרָה עַל הָרִאשׁוֹנָה. נֶפֶשׁ הַשְּׂכֵלִית כְּנֶגֶד
 מְדַרְגֵת הַמַּלְאָכִים, שֶׁהִיא הַמֵּעֵלָה הָעֲלִיוֹנָה עַל כָּל
 אֵלֶּה.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַשָּׁמַיִם וַיְהִי מִבְּדִיל
 בֵּין מַיִם לְמַיִם (בראשית א). רַבִּי אֶלְעָזָר פָּתַח,
 (תהלים סג) אֱלֹהִים אֵלֵי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָ. בֵּא וּרְאֵה שְׂאֵין
 מְקוֹם בְּעוֹלָם פָּנּוּי בְּלֹא מַיִם, מִפְּנֵי שֶׁהָאָרֶץ תְּלוּוָה
 עַל הַמַּיִם, שְׂשֵׁנָאֵמַר (שם כד) כִּי הוּא עַל יַמִּים יִסְדָּה
 וְעַל גְּהָרוֹת יִכּוֹנְנָה. וְכִי תֵעָלָה עַל דַּעְתְּךָ שֶׁהַמַּיִם
 הֵם מִתַּחַת לָאָרֶץ, וְהָאָרֶץ שֶׁהִיא כְּבִדָּה מְכֹל
 הַיְסוּדוֹת עוֹמְדוֹת עַל הַמַּיִם? אֵלֶּה שֶׁהַמַּיִם עַל
 הָאָרֶץ, וְלִמְעַלָּה לְשָׁמַיִם.

אָמַר לוֹ רַב חֲסֵדָא, וַחֲרִי כָּתוּב (בראשית א) הַמַּיִם
 אֲשֶׁר מֵעַל לָרְקִיעַ? אָמַר לוֹ, אֵינן זֶה אֵלֶּה
 בְּתַרְגוּמוֹ, בְּאִמְצַע הַמַּיִם, שֶׁחֲרָקִיעַ מִבְּדִיל בֵּינֵיהֶם.

כִּי הַמַּיִם אֶחָדִים הָיוּ, אֲבָל מִפְּנֵי שְׁנֹכְנִים הִרְקִיעַ
בְּאֲמֻצֵּעַ נְחָשׁוּבוֹ כְּשָׁנִים. וְהִרְקִיעַ כַּדּוּר, וּבָא בְּמִימֵי
אוֹקֵינוֹם, כַּמְבַּדִּיל בֵּין הַמַּיִם. נִמְצְאוּ מַיִם מִמַּעַל,
וּמַיִם מִתַּחַת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רְקִיעִים הֵם הַסּוֹכְבִים, לְפַעֲמִים
מִמּוֹרָח לְמַעַרְב, וְלְפַעֲמִים מִמַּעַרְב לְמּוֹרָח,
וּבָאִים בְּאֲמֻצֵּעַ הַיָּם וּמְבַדִּילִים בֵּינֵתַיִם. וְזֶהוּ וַיִּבְדֵּל
בֵּין הַמַּיִם.

וּמִפְּנֵי מָה מֵי הַיָּם מְלוּוְחִים? מִפְּנֵי חֲמִימוֹת הִרְקִיעַ
וְרֵתִיחָתוֹ. בֹּא וּרְאֵה, קִדְרָה הָעוֹמֶדֶת עַל
הָאוֹר, וְכֹל מֵה שְׁמֵתֵעֶכֶבֶת עַל הָאוֹר, יוֹתֵר
הַתְּבַשִּׁיל נִמְלָח מֵרַב חֲמִימוֹת הָאֵשׁ. וְאָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, אֵלְמָלֵא הִרְקִיעַ הָיָה קָיָם בֵּין הַמַּיִם, כָּל
הַמַּיִם הָיוּ נִקְפָּאִים כַּמְלִיחַ, אֵלֶּא הוֹלֵךְ וְסוֹכֵב וְאֵינוֹ
וְאֵינוֹ מֵתִקָּיָם בֵּין הַמַּיִם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֹּא וּרְאֵה לָמָּה לֹא נֶאֱמַר כִּי טוֹב
בְּשָׁנֵי? מִפְּנֵי שְׁעָנִין זֶה חוֹזֵר עַל יְחוּדוֹ,

לְהוֹרֹת כִּי אֵין שְׁנֵי לְנִגְדּוֹ, וְאֵין טוֹב בְּשְׁנֵי, עַל כֵּן
נֵאמַר בַּיּוֹם הַבְּרֵאשִׁית יוֹם אֶחָד.

שְׁשָׁנָה רַבִּי יִצְחָק, לָמָּה לֹא נֵאמַר רֵאשִׁית בְּמִקּוֹם
אֶחָד? לְהוֹרֹת, דְּאֵלוֹ נֵאמַר רֵאשִׁית, עַל
כָּל פְּנִים הָיָה רְאוּי לְהֵיזֵת שְׁנֵי, כִּי רֵאשִׁית מְחַרַּת
לְשְׁנֵי, אֲבָל אֶחָד אֵינוֹ מְחַרַּת לְשְׁנֵי.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, וַחֲרִי נֵאמַר (ישעיה מא) אֲנִי ה'
רֵאשִׁית. אָמַר לוֹ: דְּבָרוּ מִסַּיֵע לְרֵאשִׁית,
מִחֶפְתּוֹב וְאֵת אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּא (שם). אַף עַל פִּי
שְׁשִׁישׁ (דף יג ע"א) אַחֲרוֹנִים לְרֵאשִׁית, אֲנִי הוּא. וְכִי יֵשׁ
אַחֲרוֹנִים לְרֵאשִׁית? כֵּן. שְׁמוֹ הַמְּיָחָד, שֶׁהוּא רֵאשׁ
וּמְיָחָד. אַחֲרִים הֵם: אֶלְפֵי דְלָת נוּן יו"ד,
אֱלֹהִים, שַׁד"י, א"ל, עֲבָאוֹת, וְהֵם מִתְּכַנִּים
בְּיַחְדוֹ, וְהוּא הוּא יִתְפָּרֵד מִמָּשׁ, דְּכַתִּיב וְאֵת
אַחֲרוֹנִים אֲנִי הוּא.

רַבִּי יוֹסִי בַר חֲלַפְתָּא וְרַבִּי יְהוּדָה בֶּן פִּינְי וְרַבִּי
יִצְחָק הָיוּ אוֹכְלִים בְּסַעֲוֶדַת תְּהִלּוֹתָהּ שֶׁל רַבִּי
אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי חֲתִיבָא רָבָּה הָיָה תִּינוֹק,

וְהָיָה יוֹשֵׁב שָׁם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן: לָמָּה
 לֹא נֵאמַר כִּי טוֹב בְּשֵׁנִי? אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי שֶׁלֹּא
 נִגְמְרָה מְלֶאכֶת הַיָּמִים בְּשֵׁנִי, וּכְשֶׁנִּגְמְרָה בְּשֵׁלִישִׁי,
 אָמַר כִּי טוֹב פְּעַמִּים.

אָמְרוּ: נִשְׁאַל אֶת הַתִּינוֹק הַזֶּה, שְׁמַשְׁחָרֵב בֵּית
 הַמִּקְדָּשׁ נִמְצְאָתָה הַנְּבוּאָה בְּכִי הַתִּינוֹקוֹת,
 אוֹלֵי נִמְצְא דָבָר בְּפִיו. אָמַר לוֹ: תֵּייָא בְּנִי, אָמַר
 לָנוּ לָמָּה לֹא נֵאמַר כִּי טוֹב בְּשֵׁנִי? אָמַר לָהֶם:
 מִפְּנֵי שֶׁאִין טוֹב אֵלָּא בְּאַחֵר. כָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְנִשְׁקוּ. קָרָא עָלָיו (יְדֻמִּיה א) הִנֵּה נָתַתִּי דְבָרֵי בְּפִיךָ.

אָמְרוּ: הַשְּׁעָה עוֹמְדָת לוֹ, נִשְׁאַל אוֹתוֹ. אָמְרוּ לוֹ:
 מָה זֶה (שׁוֹפְטִים ה) וְאֶהְבִּיו כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ
 בְּגִבּוֹרָתוֹ, מָה שֹׁבַח הוּא זֶה לְצַדִּיקִים? אָמַר לָהֶם:
 מָה הַשֶּׁמֶשׁ כְּשִׁיוֹצֵא בְּגִבּוֹרָתוֹ, יֵשׁ שְׁשִׁמְחִים כּוּ וַיֵּשׁ
 שֶׁלֹּא שִׁמְחִים כּוּ, כִּךְ הַצַּדִּיקִים - כְּמוֹתָם יִשְׁיִשׁוּ,
 וְהַרְשָׁעִים לֹא יִשְׁיִשׁוּ. מָה הַשֶּׁמֶשׁ יֵשׁ לְמִי שְׁעוֹשָׂה
 רְפוּאָה, וַיֵּשׁ לְמִי שְׁאִינוֹ עוֹשָׂה - כִּךְ הַצַּדִּיקִים יִהְיוּ
 רְפוּאָה לְטוֹבִים, וּמִכָּה לְרָשָׁעִים.

אָמְרוּ לוֹ: חַיֵּיא בְּנִי, לָמָּה לֹא נִזְכַּר שֵׁם הַמֵּיחֵד
 בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית? אָמַר לָהֶם: אֵינִי נָאָה
 לְמַלְךְ הַכְּבוֹד לְהִזְכִּיר שְׁמוֹ עַל הַמֵּתִים, וְעַל דְּבַר
 הַנֶּאֱבָד, כִּדִּי שְׂלֵא יֵאמְרוּ, כְּשֵׁם שְׂכַל הַכְּבָרִיּוֹת
 שְׂכָרָאָם הֵם כְּלִים וְנֶאֱבָדִים, כִּן שְׁמוֹ, חַם וְחַלִּילָהּ.
 וְלֹא הִזְכִּיר שְׁמוֹ הַמֵּיחֵד עַד שֶׁנִּבְרָאוּ כָּל הַכְּבָרִיּוֹת
 שֶׁהֵם כְּלִים וְנֶאֱבָדִים, וְלֹאֲחֵר בֵּין הִזְכִּיר שְׁמוֹ עַל
 דְּבַר שֶׁהוּא קָיָם לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, שֶׁנֶּאֱמַר
 (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.
 וּמִשָּׂאֵר כָּל הַכְּבָרִיּוֹת שְׂכָרָא, לֹא הִזְכִּיר בְּכֹאֵן אֵלָּא
 דְּבַר הַקָּיָם. וְלֹא נֵאֱמַר בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ
 וְשָׁמַיִם אָדָם וְחַיּוֹת וּבְהֵמוֹת וְעוֹפּוֹת, שֶׁהֵם דְּבָרִים
 כְּלִים, אֵלָּא דְּבַר הָעוֹמֵד לְעוֹלָם, וְהֵם אֶרֶץ וְשָׁמַיִם.

אָמְרוּ לוֹ: מַה שְׂכָּתוּב (שם א) וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֵת
 הַרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם וְגו', מַה אֶרְךְ הָיָה
 לוֹ לְקַדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת רְקִיעַ לְהַבְדִּיל בֵּין
 הַמַּיִם? אָמַר לָהֶם: כְּבָר כְּתוּב (משלי מו, ד) כָּל פֶּעַל
 ה' לְמַעַנְהוּ. לֹא בָּרָא הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא דְּבַר שְׂלֵא
 לְאַרְךְ. וּבָרָא הַרְקִיעַ, וּבְשֶׁהוּא חוּזֵר, אֵינּוּ חוּזֵר

אֵלֶּא לְעֵתִים יְדוּעִים. וְסִילוֹן אֶחָד שֶׁל מַיִם יוֹצֵא
 מִתְּהוֹמוֹת, וְסִילוֹן שֶׁל מַיִם יוֹצֵא מִגֵּיהֶנָם, וַיִּוָּרֵד
 בְּצַנּוֹר סִילוֹן תְּתַהוֹם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים מב) תְּתַהוֹם
 אֶל תְּתַהוֹם קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרִיָּה. וְהִרְקִיעַ נִכְנָם
 בְּאֶמְצַע שְׁנֵיהֶם, וְאֶלְמָלֵא שְׁנִכְנָם בֵּינֵיהֶם, הָיוּ
 הוֹרְגִים לְשׁוֹתֵיהֶם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית א) וַיִּבְרָא בֵּין
 הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרְקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל
 לָרְקִיעַ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תְּתַיִנוֹק תְּהֵא בְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אָמְרוּ,
 שְׂבֹךְ תְּהֵא מִמֶּשׁ שְׁפָתוֹב יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ
 הַמַּיִם, בְּתוֹךְ מִמֶּשׁ, בְּאֶמְצַע הַמַּיִם, בְּהַכְּנִים תְּרְקִיעַ
 בְּאֶמְצַע, מִתְּחִיר הַמַּיִם תְּרַעִים תִּיוֹצְאִים מִגֵּיהֶנָם
 לְמִקוֹמָם, וְלֹא יֵצֵא לְעוֹלָם מֵאוֹתָם הַמַּיִם, אֵלֶּא
 בְּמִלָּא הֵלֵךְ, בִּימֵי אֱלִישָׁע. וְנֶאמַר בָּהֶם וְהַמַּיִם
 רְעִים וְהָאָרֶץ מְשַׁפֶּלֶת. כְּלוּמַר, בְּשִׁבִיל שְׁתַּמַּיִם
 רְעִים, הָאָרֶץ מְשַׁפֶּלֶת מִבְּנֵי אָדָם, שְׁפָלִים בְּשִׁבִילָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עַל כָּל זֶה מַעֲיֵד תְּתַיִנוֹב תְּהֵא,
 שְׂאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מַה שְׁעָשָׂה תְּקַדּוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא, לֹא עָשָׂה דָבָר לְבַטְלָהּ, וּמִפְּנֵי שְׁחִיחַ
 גְּלוּי לְפָנָיו שְׁאוֹתָם הַמִּים הַיּוֹצְאִים מִגִּיהֶנֶם,
 וַיִּתְעַרְבוּ בַּמִּים הָאֲחֵרִים וַיַּיָּקֹוּ לְבְרִיּוֹתָיו, עָשָׂה אֶת
 הַרְקִיעַ לְהַפְנִים בְּאִמְצַע שְׁנֵיהֶם, לְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם.
 זֶהוּ שְׂכַתוֹב וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, בֵּין מַיִם
 הַרְעִים לְמַיִם הַטּוֹבִים, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה מִמָּשׁ שְׁחֵמִים
 יּוֹצְאִים לְהִתְעַרֵּב בַּמִּים הַטּוֹבִים, אִזּוּ הַרְקִיעַ חוֹזֵר
 וּנְכַנֵּם בֵּינֵיהֶם, וּמְחִזְרֵם לְאַחֵר.

בֹּא שְׁמַע, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַמִּים הִלְלוּ שְׁחֵם
 לְהַחֲיוֹת הָעוֹלָם וּלְתַקּוֹן הַבְּרִיּוֹת, אִיךָ יִקְרָאוּ?
 אָמַר רַבִּי בְּרַבְּכִיָּה, הַמִּים אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם, שְׁחֵם
 מַיִם טוֹבִים.

רַבִּי תִיבֵי בַר אֲבָא הָיָה הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ וְהִתְעַיֵּף מִחֻזֵּק
 הַשָּׁמֶשׁ, וְהָיָה צָמֵא לְשִׁתּוֹת מַיִם. פָּגַע בְּאוֹתוֹ
 מִדָּבָר וּמִצָּא אֵילָן אֶחָד. יָשָׁב תַּחְתָּיו. עַד שֶׁהָרִים
 עִינָיו, רָאָה מַעֲיֵן מַיִם קָטָן. שָׁמַח לְשִׁתּוֹת מֵהֶם.
 שָׁתָה מִן הַמַּיִם וְהָיוּ מְרִים. אָמַר לְשִׁמְשׁוֹ, תִּינּוּ
 מַעֲמוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁאֵמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִינּוּ לֵךְ

בְּעוֹלָם שְׂאִין שָׁם תִּמְצִית מֵאוֹתוֹ סִילוֹן שֶׁל גֵּיהֶנֶם,
פָּרַט לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאַלְמָלֵא שְׂשׂוֹתִים כָּל הָעוֹלָם
מֵאוֹתָהּ תִּמְצִית שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֹא יְכוּלִים
לְשַׁתוֹת מֵהֶם.

אָמַר רַבִּי הוֹנָא, הֲרָקִיעַ הָיָה שְׂפָתוֹב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים
אֶת הֲרָקִיעַ, הוּא הֲרָקִיעַ הַיְדוּעַ לְמַעְלָה שֶׁעַל
רֵאשֵׁי הַחַיּוֹת, שְׂפָתוֹב (יחזקאל א) וְדַמּוֹת עַל רֵאשֵׁי
הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַחַיּוֹת הַלְלוּ, חָיָה פְתוֹב אַחַת,
לָמָּה נֶאֱמַר רֵאשֵׁי? אָמַר רַבִּי הוֹנָא, יֵשׁ חַיָּה
אַחַת גְּדוֹלָה, וְשׂוֹלְטַת עַל כָּל שְׂאֵר חַיּוֹת הַקֶּדֶשׁ,
וַיְיָיָהּ גְּדוֹלִים רַבִּים. לָּהּ רֵאשִׁים שֶׁל זַיִּים רַבִּים,
וְאִזּוּ פְתוֹב רֵאשֵׁי הַחַיָּה, וַזֹּהִי הַחַיָּה שְׂרָאָה יְחֻזְקָאֵל
בְּמִרְאֵה הַנְּבוּאָה. וְאִם תַּעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שְׂחִיָּא
הַחַיּוֹת, בֹּא שְׁמַע, פְּתוֹב (שם) וְאֶרְאֵה הַחַיּוֹת וְגו',
רָאָה אֶת זֶה וְרָאָה אֶת הַחַיּוֹת.

הֲרָקִיעַ הָיָה, לָמָּה הוּא בָּא? אָמַר רַבִּי חֻזְקָיָה,
לְהַפְרִיד בֵּין הַמַּלְאָכִים הַקְּדוּשִׁים

שְׁמַתַּחַת הַרְקִיעַ הַהוּא, וּבֵין הַמַּלְאָכִים הַקְדוּשִׁים
 שָׁזָכוּ שָׁהֵם לְמַעְלָה. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת
 הַרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לַרְקִיעַ וּבֵין
 הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לַרְקִיעַ. בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת
 לַרְקִיעַ - הַמַּלְאָכִים שָׁהֵם תַּחַת הַרְקִיעַ הַהוּא, וּבֵין
 הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לַרְקִיעַ - הַמַּלְאָכִים שָׁהֵם
 מִלְּמַעְלָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִזֶּה נִשְׁמָע שֶׁהוּא
 הַפְּרָגוֹד שֶׁמִּפְסִיק בֵּינֵתָיִם.

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאַל אֶת רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי. אָמַר לוֹ,
 הַרְקִיעַ הַזֶּה שֶׁנִּבְרָא בַּשָּׁנִי מַה הוּא? אָמַר לוֹ,
 סוֹד עֲלִיּוֹן הוּא, שֶׁנִּבְרָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמְּנָה
 מִתַּחַת יָדוֹ וּבָחַר בּוֹ, וְהַשְׁלִימוֹ עַל כָּל צְבָאוֹת
 הַשָּׁמַיִם, וּמִשׁוֹם אוֹתוֹ עָנִין לֹא נֶאֱמַר כִּי טוֹב בַּשָּׁנִי,
 אֶף עַל פִּי שֶׁשְׁלֵמוֹן יִתֵּר יֵשׁ לוֹ, שֶׁהַכֹּל תַּחַת יָדוֹ,
 לְהִרְאוֹת לְכָל הָעוֹלָם שֶׁאֵין טוֹב וְכָבוֹד וּפְדוּת
 וְגֵאוּת אֵלָּא בַּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּלִבָּהּ.

וְעוֹד אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, מַה שְׁכַתוֹב (שִׁיר ו')
 אֵל גִּבַּת אֲגוֹז יִרְדְּתִי לְרֵאוֹת (דף יג ע"ב) בְּאֵפִי

הנחל? זהו מה שראה יחזקאל באותו הרקיע
שנברא בשני, שבראו הקדוש ברוך הוא וסתמו
מכל רבבות קדש שלו. ואותם העולמות שפוסף
בהם הקדוש ברוך הוא, סתמם ממנו, וכבוד הדרו
סתם. מאותם עולמות ולמעלה סתם, והטמין
מכלם, וכלם שואלים ואומרים איזה מקום כבוד
מלכותו, (יחזקאל ג) ברוך כבוד ה' ממקומו.

בא וראה מה אמר, אל גנת אגוז ירדתי בגנת
אגוז לא כתוב, אלא אל גנת אגוז, כמי שיירד
וקרב לגן ולא נכנס בו, כל שכן שלא קרב לאגוז
אלא לגנה, וכל שכן שלא ראה מה שבתוך האגוז,
וכל שכן שאמר לראות ולא אמר ראיתי. כלומר,
לגנה, שהיא חוצה, קרבתו וירדתו לראות, ולא
אמר שראה אפלו הגנה שהיא חוצה.

ועוד אמר רבן יוחנן בן זבאי, כמה נצטער אותו
איש שכתוב בו (במדבר יב) לא בן עבדי משה
בכל ביתי נאמן הוא, לראות שמש אחד שמשמש
לפניו, ולא נתנה לו רשות, שכתוב (שמות לג, יח)

הִרְאֵנִי נָא אֶת כְּבוֹדְךָ. אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַבְדַּי,
 הוּא שְׁפָתוֹב בּוֹ (תהלים יט) כְּבוֹד אֵל, וְהוּא מַטְטְרוֹן
 שֵׁר הַפְּנִים.

וְאֵיךְ בִּקֵּשׁ מִיָּשָׁה לְרְאוֹת אֶת זֶה? אֵלֶּיךָ מִיָּשָׁה סָבַר,
 בִּיּוֹן שְׂרָאָה גּוֹפּוֹ אֲרַבְעִים יָמִים וְאֲרַבְעִים
 לַיְלוֹת, כְּשֶׁלֹּא אָכַל וְשָׁתָה, וְהָיָה גּוֹזֵן מֵאִסְפְּקֵי לְרִיָּה
 שְׁלִמְעֵלָה, סָבַר שְׂפָדַי הוּא לְבִקֵּשׁ אֶת זֶה.

וְמָה הֵשִׁיב לוֹ? (שמות לג, ב) לֹא תוּכַל לְרְאוֹת אֶת
 פָּנָי. הוּא בִּעֲלֵי הַפְּנִים, וְלֹא נָתַן לוֹ רְשׁוּת עַד
 שְׂיִצְאָה נְשָׁמָתוֹ, לְקַיֵּם מַה שְׁנֵאָמַר (שם) כִּי לֹא
 יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחַי. וְכָל נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים נִתְּנָה לוֹ
 רְשׁוּת לְדַעַת וּלְהַדְבִּק, מַה שְׂאִין יְכוּל בְּעוֹלָם הַזֶּה.

שָׁנּוּ רַבּוֹתֵינוּ, כָּל יוֹם וַיּוֹם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 עוֹשֶׂה מִלְּאָכִים קְדוֹשִׁים, וְאֵלּוּ הֵם נְשָׁמוֹת
 הַצְּדִיקִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קה, ד) עוֹשֶׂה מִלְּאָכִיו
 רוּחוֹת מְשַׁרְתּוֹ אֵשׁ לְהַט. עוֹשֶׂה לֹא נֵאָמַר, אֵלֶּיךָ
 עוֹשֶׂה, מִשְׁמַע שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּכָל יוֹם.

אמר רבי אבהו, לא יקשה לך זה, שהרי יש
 מלאכים שנבראו מכסא הכבוד, והם
 שלוחים ממנים בשליחותו של הקדוש ברוך הוא.
 אם שאר המלאכים שהיו מכסא הכבוד כן,
 נשמות הצדיקים שהיו משם וקימו את התורה,
 על אחת כמה וכמה שעושה אותם הקדוש ברוך
 הוא מלאכים עליונים קדושים.

אמר רבי פנחס, כלל הקדוש ברוך הוא באדם
 ארבעה דברים: א"ש רו"ח מי"ם עפ"ר.
 אמר רבי יהודה, והרי מהפכים הם בתורה? אמר
 לו רבי פנחס, ובתורה הם ישנם? אמר לו, כן,
 ואלו הם: רו"ח א"ש עפ"ר מי"ם.

שנים הם שנגזרו מהשמים שלמעלה, ושנים הם
 שנגזרו מלמטה. מנין לנו? שפתוב עשה
 מלאכיו רוחות - הנה רוח. משרתיו אש להט -
 הנה אש. יסד ארץ על מכוניה - כמשמעו. תהום
 בלבוש פסיתו על הרים יעמדו מים - הנה מים.
 כלם מתחברים זה עם זה, רוח אש עפר מים. אמר

רַבִּי פִּנְחָס, אֵף עַל גַּב שְׁמַת־הַפְּכִים, אֵינְנוּ עוֹסְקִים
בָּזֶה, וְטוֹב מֵה שְׂאֵמֵר רַבִּי יְהוּדָה.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵת כָּלָם כָּלֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּאָדָם. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
אֲנִי בָּרָאתִי אוֹתְךָ עֲלִיזוֹן וְהַמְּלִכְתִּיךָ עַל כָּל בְּרִיּוֹתַי,
נִתְּתִי בְּךָ כַּח מִן הַמְּלֹאכִים, וְכַח מִן הַמְּשֻׁרְתִים,
שָׁהֵם מְלֻמְעָלָה, וְכַח הַתְּהוֹם, וְכַח הָאָרֶץ, וְנִתְּתִי
בְּךָ שֶׁכֵּל טְהוֹר תִּגְזוֹר מִכֶּסֶּאִי, וְאַתָּה חוֹטֵא לְפָנָי?

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת
אֵת הָאָדָם עֲלִיזוֹן עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו, לְהִיּוֹת
יְחִיד בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁהוּא יְחִידִי לְמַעְלָה. כִּיּוֹן
שָׁחַטָא, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (בראשית ב) הֵן הָאָדָם
הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ, הָיָה בְּרַעְתּוֹ לַעֲשׂוֹתוֹ כְּאַחַד.
עֲבָשׁוּ, וְעַתָּה פֶּן יִשְׁלַח יְדוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רְקִיעַ אַחַד עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וּמִמֶּנּוּ נִתְּהוּוּ הַשָּׁמַיִם, שְׁנַאֲמַר (בראשית
א) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרְקִיעַ שָׁמַיִם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
וְלֹא זוֹ כְּלָבָה, אֵלָּא כָּל מַה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, לא עָשָׂה אֵלָּא דָּבָר אֶחָד
 מֵהַכֹּל, וְאוֹתוֹ דָּבָר הוֹצִיא כָּל פְּעֻלוֹתָיו לְמִינוֹ. כְּגוֹן
 הַשָּׁמַיִם, עָשָׂה מִמֶּנּוּ אֶחָד, אוֹתוֹ הַמְּשַׁבַּח מִכָּלֶם,
 וְאֶרֶץ עָשָׂה אֶחָד.

בֵּן שָׁמַע, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהַכֹּל עָשָׂה אֶחָד,
 אוֹתוֹ הַמְּשַׁבַּח מִכָּלֶם, וְזֶהוּ הַרְקִיעַ (יחזקאל א)
 כְּעֵין הַקְּרַח הַנּוֹרָא, שֶׁמִּמֶּנּוּ נִתְּחוּ הַשָּׁמַיִם, וְזֶהוּ
 שְׁכֵתוֹב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרְקִיעַ שָׁמַיִם. וְאֶרֶץ אוֹתָהּ
 הַמְּשַׁבַּח מִכָּלֶם, וְזֶה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּמִמֶּנּוּ נִתְּחוּ
 שְׂאֵר הָאָרְצוֹת, וְזֶהוּ שְׁכֵתוֹב (משלי ח) עַד לֹא עָשָׂה
 אֶרֶץ וְחוֹצוֹת. אֶרֶץ - זוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְחוֹצוֹת -
 שְׂאֵר הָאָרְצוֹת שֶׁבְּחוּצָה לְאֶרֶץ. הָאָדָם אֶחָד, וּמִמֶּנּוּ
 נִתְּחוּ כָּל הַשְּׂאֵר, שְׁכֵתוֹב (שם) וְרֵאשׁ עֲפָרוֹת תִּבְל.
 וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בָּזָה. אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, מַנִּין לָנוּ?
 מֵהַפְּסוּק תִּזְהָ שְׂאֵמַר דָּוִד (תהלים קמח) הִלְלוּ אֵת ה'
 מִן הַשָּׁמַיִם, מֵאוֹתוֹ שֶׁנַּעֲשׂוּ הַשָּׁמַיִם מִמֶּנּוּ.

שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, פַּעַם אַחַת תִּזְהָ הוֹלֵךְ רַבִּי יוֹחָנָן
 לְרֵאוֹת אֵת רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְתִזְהָ הוֹלֵךְ עִמּוֹ רַבִּי

יוסי. אמר לו רבי יוסי, לאן אתה הולך? אמר לו, לראות את רבי שמעון. אמר: לבעל המחלקת שלך אתה הולך?! אמר: מזה נשמע שרבי שמעון חולק לשם שמים, והואיל וכך הוא, חכיבות לבי נמצאת בו. הספימו ללכת, ונתתה לילה. אמרו, נשב כאן עד שיבא האור, ונתעסק בתורה. ישבו.

אמר רבי יוחנן, הרקיע הזה שנברא בשני, הוא הרקיע העליון. ושנינו, הוא הפרגוד המפסיק בינתיים, שכתוב (יחזקאל א) ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנזר, ומזה הרקיע נעשו כל שאר הרקיעים, הסוככים ושאינם סוככים, וכלם אדוקים בזה הרקיע. וקרא לו רקיע, וקרא לו שמים, שכתוב (בראשית א) ויקרא אלהים לרקיע שמים, על שנתתו מפניו.

עד שהיו יושבים, קרב בנו של רבי יוסי לאביו. אמר לו, זה שאמר שלמה ואתה תשמע השמים מכוון שבתך. תיה לו לומר מן השמים! שמע רבי יוחנן, אמר לו, אמר בני, אמר, שדבר

פִּיךָ דָבַר קְדוֹשׁ הוּא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הַפְּסוּק הַזֶּה
 שׂוֹאֵל, וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוּזָן שְׂבִתָּךְ, מִן
 הַשָּׁמַיִם הִיָּה לוֹ לֹאמַר!

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹחָנָן, מִקָּרָא חֶסֶד הוּא, כְּמוֹ שְׂוֹעֵת
 עֲנִיִּים, הִיָּה לוֹ לֹאמַר מִן עֲנִיִּים, וְכֵן צִעֲקַת
 עֲנִיִּים, וְכֵן הִרְבֵּה. קָרַב לְאָבִיו וְאָמַר לוֹ, דָּבַר
 שְׁמַעְתִּי בּוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר כְּנִי, אָמַר.

אָמַר, שְׁמַעְתִּי שְׂבוּמֵן שְׂמִבְקָשִׁים יִשְׂרָאֵל
 תְּפִלוֹתֵיהֶם וּבְקָשׁוֹתֵיהֶם כְּכַתְּבִי תְּפִלוֹתָם,
 מִטַּטְרוּ"ן בְּעַל הַפְּנִים נוֹטֵל אֶת כָּל תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל
 וּמַעֲלָה אוֹתָם לְרַקִּיעַ הַזֶּה, וּכְשֶׁרוֹצֵה ^(דף יד ע"א) הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁגִּיחַ בְּזִכְיוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הוּא
 מַעֲיִן בְּאוֹתוֹ הַרְקִיעַ שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם, שֶׁשָּׁם
 בְּקָשׁוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם, שְׂכַתוֹב
 וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, מִמָּשׁ. כֵּן אָמַר דָּוִד, הִלְלוּ
 אֶת ה' מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁשָּׁם הִיא תִּשְׁבְּחָתֶם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל. בָּא רַבִּי יוֹחָנָן וּנְשָׁקוּ עַל רֵאשׁוֹ וּבִרְכוּ.

אמר, המְרַנְלִית הִזוּ הִיְתָה תַּחַת יְדֵךָ, מְרַנְלִית
תִּהְיֶה בְּדוֹרְךָ.

אמר רבי יצחק, בא וראה, עֲשָׂה תְּקוּדָשׁ בְּרוּךְ
הוא תְּרַקִּיעַ הַזֶּה וְעֲשָׂה מִמֶּנּוּ שָׁמַיִם,
שְׁמַמְנִים תַּחְתּוֹ. תְּרַקִּיעַ לְמַעַלָּה וְהַשָּׁמַיִם לְמַטָּה,
וְעֲשָׂה תַּחַת אֵלּוּ שָׁמַיִם אֲחֵרִים שֶׁנִּקְרְאוּ רְקִיעַ
הַשָּׁמַיִם, שְׁמַמְנִים בּוֹ הַמְּאֹרוֹת הַמְּאִירִים.

בא וראה, בֵּין תְּרַקִּיעַ הַזֶּה, שֶׁנִּקְרָא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם,
עַד תְּרַקִּיעַ הַנְּטוּי עַל הַחַיּוֹת, יֵשׁ שְׁלֹשׁ מְאֹוֹת
וְתִשְׁעִים רְקִיעִים אֲחֵרִים, וְשִׁבְעַת אֲלָפִים וְאַרְבַּע
מְאֹוֹת וְחֲמִשִּׁים חֲלָקִים סְמוּכִים עַל שְׁנֵי מְאֹרוֹת
אֲחֵרִים, וּמִהַמְּאֹרוֹת הַלָּלוּ נִטְלָה תְּקוּדָשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְהַנִּיחַ בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם הַזֶּה לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ.

פְּרִשָׁה ד, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ
נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. רַבִּי בָּא פֶתַח בְּפִסְוּק
הַזֶּה (ירמיה י, טו) לֹא כִּיאֵלָה חֶלֶק יַעֲקֹב כִּי יוֹצֵר הַכֹּל
הוּא. בא וראה, כְּשֶׁנִּקְרָא תְּקוּדָשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הָעוֹלָם, צָפָה וְרָאָה שְׁעַתִּידִים יִשְׂרָאֵל לַעֲמֹד וּלְקַבֵּל

הַתּוֹרָתוֹ, וְגִזַּר מִכֶּסֶּאֱוֹ כָּל אוֹתָם הַנְּשָׂמוֹת הַעֲתִידוֹת
לְהַנְתֵּן בָּהֶם.

וַעֲשֵׂה לְמַעַלָּה אוֹצֵר אֶחָד אֲשֶׁר כָּל הַנְּשָׂמוֹת
הַגִּזּוּרוֹת מִכֶּסֶּאֱוֹ עוֹמְדוֹת שָׁם, וְקָרָא לוֹ
גּוֹף הַנְּשָׂמוֹת. וְלָמָּה נִקְרָא גּוֹף הַנְּשָׂמוֹת? אָמַר רַבִּי
בָּא, מִפְּנֵי שֶׁכָּל הַנְּשָׂמוֹת, כְּשִׁיוֹצְאוֹת מִן הָעוֹלָם
הַזֶּה, עוֹשֶׂה לָּהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְמוֹת שָׁל
גּוֹפּוֹת כְּמוֹ שֶׁהָיוּ בְּזֶה הָעוֹלָם, וּמִנִּיחָם בְּזֶה הָאוֹצֵר.

וְזֶה הָאוֹצֵר בְּאֵיזֶה מְקוֹם הוּא? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּמְקוֹם שֶׁגִּזְוֵי גִשְׁמִים שָׁם
וְגִזְוֵי חַיִּים טוֹבִים, וְנִקְרָא עֲרֵבוֹת. וּבְעֲרֵבוֹת יֵשׁ
גִּזְוִים הַרְבֵּה, וְגִזְוֵי הַנְּשָׂמוֹת שָׁם. וְהָרִי אָמַר רַבִּי בָּא
שְׂאוּצֵר אֶחָד הוּא, וְכֵאֵן שְׁנֵינוּ גִזְוִים?

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, לֹא יִקְשֶׁה לָּךְ, שְׁנַיִם אוֹצְרוֹת הֵם:
אוֹצֵר הַנְּשָׂמוֹת שְׁעֵתִידוֹת לְהַנְתֵּן בְּכֵנִי אָדָם,
שְׁתֵּרֵי שְׁנֵינוּ, בְּאוֹתָהּ צוּרָה וּבְאוֹתוֹ דְיוֹקָן מִמָּשׁ,
שְׁעֵתִיד לְעַמֵּד בְּזֶה הָעוֹלָם בְּאוֹתוֹ דְיוֹקָן שֶׁהוּא שָׁם,
וְנִקְרָא גּוֹף הַנְּשָׂמוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לָּהֶם גּוֹף

כְּמוֹ שְׁעֵתִידִים לְהִיּוֹת. וְאוֹצָר אֶחָד כְּנֻגְהוֹ לְאוֹתָן
הַנְּשָׂמוֹת שֶׁהֵיוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְקִיְמוֹ הַתּוֹרָה, וְנִקְרָא
גְּנֵי חַיֵּי הָעוֹלָם, וְהֵינּוּ מֵה שֶׁהָיָה אוֹמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
כְּנֻגְי חַיֵּי הָעוֹלָם תְּהִיָּה פְּלוֹנִי, שֶׁיֵּצֵא מִן הָעוֹלָם
הַזֶּה.

שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, כָּל יוֹם וְיוֹם הַכָּרוֹז קוֹרָא: הַתְּעוֹרְרוּ
בְּנֵי הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן, וַעֲשׂוּ אֶת עֲבוֹדַת
רַבּוֹנְכֶם, שֶׁהַפְּרִיד אֶתְכֶם מִשָּׂאֵר הָעַמִּים וְנָתַן בְּכֶם
נְשָׂמָה קְדוֹשָׁה שְׁנֻגְרָה מִכֶּסֶף כְּבוֹדוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹדָא, אִם בֵּן שָׂאֵר עַמִּים, מֵאִיזָה מְקוֹם
נְשָׂמוֹתֵיהֶם. הוֹדֵמֵן לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר, בַּאֲ
וִרְאָה שְׂכָתוֹב (בראשית ב, ז) וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נְשָׂמַת חַיִּים,
זו הַנְּשָׂמָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁנֻגְרָה מִכֶּסֶף כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ
הָעֲלִיּוֹן, מֵה כְּתוֹב בּוֹ? (שם) וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, זוֹהִי הַכֶּתֶ שֶׁנָּתַן לְבַהֲמוֹת וְלַחַיּוֹת
וְלַדְּגָיִם, שֶׁנִּבְרְאוּ מִן הָאָדָמָה, שְׂכָתוֹב (שם א) תּוֹצֵא
הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַתּוֹרָה קוֹבֶלֶת עַל הָאָדָם
 וְאוֹמֶרֶת, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּרָא אֶת
 הָאָדָם וְנָתַן בוֹ נִשְׁמָה קְדוֹשָׁה, שִׁיְהִי לוֹ חַיִּים
 לְעוֹלָם הַבָּא, וְהִיא בַּחֲטָאֵיהָ הַחֲזֵרָה לְאוֹתָהּ נִפְשׁ
 חַיָּה שֶׁנִּגְזְרָה מִן הָאָרֶץ לְבַהֲמוֹת וְלַחַיּוֹת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִמִּשְׁמַע שְׁכֵתוֹב וַיְהִי אָדָם
 לְנִפְשׁ חַיָּה, לֹא נֵאמַר וַיַּעֲשֶׂהוּ, אֲלֵא וַיְהִי
 הָאָדָם לְנִפְשׁ חַיָּה, מִלְּמַד שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ גֵרָם לְחֹזֵר
 לְאוֹתָהּ נִפְשׁ הַגְּזוּרָה מִהָאָדָמָה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אָדָם,
 אֲנִי בָּרָאתִי אוֹתָךְ עֲלִיזוֹן עַל כָּל בְּרִיּוֹתַי,
 וְנִפְחַתִּי בְךָ נִשְׁמַת חַיִּים הַנּוֹתֶנֶת חַיִּים לְבָעֲלִיָּה,
 הַגְּזוּרָה מִכֶּסֶם אִי, וְאַתָּה חֲזַרְתָּ לְאוֹתָהּ נִפְשׁ חַיָּה
 שֶׁבָּרָאתִי מִן הָאָדָמָה לְבַהֲמוֹת, חֲטִיף מִכָּאֵן וְאֵילָךְ
 - כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָתִי וַיִּשְׁמַר אוֹתָהּ, אֶתֵּן לוֹ אוֹתָהּ
 הַנִּשְׁמָה הַגְּזוּרָה מִכֶּסֶם אִי, שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת חַיִּים
 לְבָעֲלִיָּה. וְכָל אוֹתָם שֶׁלֹּא יַעֲסֻקוּ בְּתוֹרָתִי, יִתְּיָה
 חֲלָקָם בְּאוֹתָהּ נִפְשׁ חַיָּה שֶׁבְּחָרוּ לְמַעַן יִכְלוּ עִמָּהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וּרְאֵה, מַה שְּׂכַתוֹב (קהלת ג, כא)
 מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמַעְלָה
 וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיֹּרֶדֶת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ, רוּחַ בְּנֵי
 הָאָדָם הָעֹלָה הִיא לְמַעְלָה - זֹו הַנְּשָׁמָה הַקְּדוּשָׁה
 שֶׁל הַצְּדִיקִים, וְרוּחַ הַבְּהֵמָה - זֹוהִי נִפְשׁ תַּיָּה
 שְׁנַנְנִירָה מִן הָאָרֶץ לְבַהֲמָה, שְׂתַכְלָה וְתִרְדַּ
 לְהַתְּכִלּוֹת מִן הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי תִּיָּא, אִם בֶּן, אִיזֵן לָהֶם נְשָׁמָה לְגוֹיִם
 אֵלֶּא אוֹתָהּ הַנְּפֶשׁ הַתַּיָּה? אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
 בֶּן הוּא! אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וּלְיִשְׂרָאֵל מִי נֹוֹתְנָה?
 תַּמָּה רַבִּי תִּיָּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּא וּרְאֵה,
 שְׁשַׁנְנִינוּ, בֵּא לְפָתַח מְסִיעֵין אוֹתוֹ. אִיזָה סִיּוּעַ
 נֹוֹתְנִים לוֹ? אֵלֶּא אוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה הַקְּדוּשָׁה, שְׂתַתְּיָה
 לוֹ סְמָךְ, שְׁנֹוֹתְנִים לוֹ לְסִיעַ לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים
 הַשְּׂתַדְּלוֹתוֹ שֶׁל אָדָם בְּאוֹתָהּ נִפְשׁ תַּיָּה,
 וּמִשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים וּמַעְלָה - אִם רוּצָה לְהִיּוֹת

צדיק, נותנים לו אותה נשמה קדושה עליונה
שנגזרה מכסא כבוד המלך. אמר רבי יהודה, זהו
הטעם ששנינו בשלש עשרה מדות תרחמים,
במשנה של רבי אלעזר.

רבי שמעון בן יוחאי תזמין את בעלי המשנה
לאכל בסעודה גדולה שעשה להם, וכסה
את כל הבית בכלים יקרים, והושיב את החכמים
בצד זה, והוא בצד תוה, ותיה שמח הרבה.

אמרו לו, מה שמחתו של מר פיום תוה משאר
הימים? אמר להם, שהיום תוה ירדה
נשמה קדושה עליונה בארבע בנפי תתיה לרבי
אלעזר בני, ובהלולה תוה תתיה לי שמחה שלמה.

הושיב את רבי אלעזר בנו אצלו. אמר, שב בני,
שב, שיום תוה אתה קדוש, וכגורלם של
קדושים. אמר רבי שמעון דבר אחר, והקיפה אש
את הבית. יצאו החכמים, ראו קיטור שתיה עולה
מן הבית כל היום תהוא.

בַּא רַבִּי יוֹסִי בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא, מָצָא אֶת
 הַחֲכָמִים שְׁתֵּי תַמְהִים וְעוֹמְדִים בַּשּׁוּק. אָמַר
 לָהֶם, מַה זֶּה? אָמְרוּ לוֹ, רְאֵה הַקִּיטּוֹר הַזֶּה מִהָאִישׁ
 שְׁלִמְעֵלָה, זֶהוּ שְׁמֵכְתִירִים בַּיּוֹם הַזֶּה (דף יד ע"ב) בְּכֶתֶר
 קְדוֹשׁ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר. וְרָאוּ חֲכָמִים אַרְבַּע בְּנֵי
 נֶשֶׁר, שְׂיָרְדוּ בָאִישׁ שְׁהַקִּיפָה אוֹתוֹ וְאֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן
 אָבִיו. יָשָׁב שָׁם רַבִּי יוֹסִי עַד שֶׁהִלְכָה הָאִישׁ.

נִבְנָם לְפָנָיו. אָמַר לוֹ, עַל הַחֲכָתְרָה וְהַסְתֵּר,
 גִּדְלָה עַל הַכֹּל, שְׁתַּחֲיָה הַחֲלוּלָה הַזֶּה
 שְׁלִמְהָ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מַה דַּעְתָּךְ? אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, תְּרִי בְּתֵי לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵךְ. אָמַר, וַדַּאי יִתְיָה
 כָּךְ! קָרְאוּ לַחֲכָמִים וְנָתַן לוֹ אֶת בֵּיתוֹ.

יָשָׁבוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה יָמִים וְעָסְקוּ בִּתְוֹרָה לְפָנָיו, וְלֹא
 הִשְׁאִירוּ סוּד שֶׁל הַמְשָׁנָה שְׁלֹא לִמַּד אוֹתָם
 רַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמְרוּ עֲלָיו עַל רַבִּי שְׁמַעוֹן, שְׁלֹא
 נִרְאֶתָה תְּקִשָּׁת בְּיָמָיו, שְׁתֵּרִי הוּא תֵּיָה הַסִּימָן
 בְּעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַנֶּשֶׁמָה עוֹמֶדֶת בְּקִיּוּם לְעוֹלָמִים.
 מָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּיָם, אַף הִיא בְּיָמֶת.
 אֲבָל עַל אוֹתָהּ נִפְשׁ חַיָּה אָמַר הַכֶּתוּב (במדבר טו)
 הַכִּירֵת תִּכְרֵת הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה עֲזוּנָה בָּהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מָה רָאָה אוֹנְקֵלוֹס שֶׁאָמַר (בראשית
 ט) וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, וְתַרְגָּם: לְרוּחַ
 מְמַלְלָא. אִם נֶפֶשׁ שֶׁל בְּהֵמָה הִיא - לָמָּה לֹא
 מְדַבְּרוֹת?

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַל שֶׁנִּלְוִישׁוּ מִהַעֲבֵי הַגְּדוּל שֶׁל
 הָעֶפֶר יוֹתֵר מִבְּנֵי אָדָם, וְלֹא זוֹקְפוֹת רֹאשׁ,
 וְלֹא מִסְתַּכְּלוֹת בְּרַקִּיעַ כְּמוֹ בְּנֵי אָדָם. שְׂאֵלוֹ נִלְוִישׁוּ
 מִעֶפֶר הַקַּל כְּמוֹ בְּנֵי אָדָם וְזוֹקְפוֹת רֹאשׁ
 וּמִסְתַּכְּלוֹת בְּרַקִּיעַ, הֵיוּ מְדַבְּרוֹת.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הַלְיֵשָׁה וְזִקְיַת הָרֹאשׁ - מִיָּלֵא,
 אֲבָל הַסְתַּכְּלוֹת בְּרַקִּיעַ לָמָּה? אָמַר לוֹ,
 אוֹתוֹ הַסִּיּוּעַ הַגְּדוּל שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם. בֵּא וּרְאֵהָ,
 בְּשֶׁנְּבוֹכְדַנְצַר נִטְרַד וְהָיָה בְּהֵמָה בְּהָרִים, לֹא הָיָה
 לוֹ סִיּוּעַ עַד שֶׁהִסְתַּכַּל בְּרַקִּיעַ, וְהוּא שֶׁכֶּתוּב (דניאל ה)

לא) אֲנִי נְבוֹכַדְנֶצַּר, עֵינַי לַשָּׁמַיִם נְטִלְתִּי, וּמִדְעֵי עָלְי
הִתְיַשֵּׁב. שְׁעַד שְׁלֹא הִסְתַּכַּל בְּרָקִיעַ, לֹא הִיָּתָה
דַּעְתּוֹ עָלָיו.

אָמַר רַבִּי בְרוּם פְּרָאִי, הַגּוֹזִים וְעַמֵּי הָאָרֶץ שְׁלֹא
מֵאַמִּינִים בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא עוֹסְקִים
בַּתּוֹרָה, אֵין לָהֶם אֵלָּא רַק אוֹתָהּ נִפְשׁ חַיָּה שְׂיִצְאָה
מִן הָאָרֶץ, וְעַל כֵּן אֵין לָהֶם אִמוּנָה, אֲבָל יִשְׂרָאֵל
שְׂמֵאַמִּינִים בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה
וְשׁוֹמְרִים מְצוּוֹתָיו, אָמַר הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא (ירמיה י'
לֹא כִּאֲלֹה חֶלֶק יַעֲקֹב וְגו'. לֹא תִהְיֶה לָּהֶם נִפְשׁ
חַיָּה, אֲבָל מַה יִּהְיֶה לָּהֶם? כִּי יוֹצֵר הַכֹּל הוּא. הַכֹּל
הוּא שְׂכִינָתוֹ, וּמִמֶּנָּה נִגְזְרֶת הַנְּשָׁמָה הַקִּדּוּשָׁה
לְהִיּוֹת חֶלֶקוֹ שֶׁל יַעֲקֹב. מַה הוּא? כְּלוּמַר, הַכֹּל
הִיא הַנְּשָׁמָה, הוֹאִיל וְנִגְזְרָה מִמֶּנָּה.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִם לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת אֵין
אִמוּנָה, תְּרִי רְאִינוּ שְׁהוֹלְכִים אֶל
תּוֹעֲבוֹתֵיהֶם תִּגְרִים וְסוּמִים וּמְלֵאִים מַכּוֹת

וּמַחְלוֹת, וְנִרְפְּאִים! אָמַר לוֹ, לֹא־אֵבֶד אֹתָם לְעוֹלָם
הַבָּא, וְהוּ שְׂפָתוֹב (אִיּוֹב יב, כג) מִשְׁנִיא לְגוֹיִם וַיֹּאבְדֵם.

וְעוֹד, הֲרִי שְׁנִינוּ (דברים כח) וְחֲלָיִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים.
מָה זֶה נֶאֱמָנִים? שְׁעוֹשִׁים בְּאִמוּנָה,
בְּשִׁמְנִיעַ הַזְּמַן יוֹצֵאִים מֵאוֹתוֹ הָאִישׁ. וְלִפְעָמִים
שְׁנִמְצָא אֶצֶל אֹתָם הַגְּלוּלִים, שָׁהֵם הוֹלְכִים
בְּמַחְלוֹתֵיהֶם לְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם וְנִרְפְּאִים, וְאֹמֵר שֶׁהוּא
הָאֱלִיל הוּא שְׁעָשָׂה.

וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, פֶּעַם אַחַת סִפֵּר לִי יְהוּדֵי אַחַד,
שֶׁהָיוּ לוֹ חֲלָאִים רַבִּים וְלֹא נִרְפְּאָ, רָאָה אֶת
אֹתָם סוֹחְרִים שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים עִם מַחְלוֹתֵיהֶם
לְגוֹלְוֵיהֶם וְנִרְפְּאוּ. אָמַר, אֵלֶיךָ לְשֵׁם, וְאִף עַל גַּב
שֶׁהוּא אִסוּר, אֲבָל כִּדִּי לְרֵאוֹת מָה זֶה.

חֲלָךְ לְשֵׁם וְנִבְנִים לְתוֹכָם, וְלֵן שָׁם בֵּין הָאֲנָשִׁים
שֶׁהָיוּ מִכִּים וְחוֹלִים. בְּלָם יִשְׁנֶה, וְהוּא לֹא
יִשָּׁן, עַד שֶׁרָאָה שְׁטֵן אַחַד שֶׁהָיָה חוֹלֵךְ בֵּינֵיהֶם וְכָלִי
רְפוּאָה בְּיָדוֹ, וְהָיָה שָׁם עַל כָּל אַחַד וְאַחַד וְנִרְפְּאָ.

עָבַר עָלָיו וְלֹא שָׁם עָלָיו. אָמַר לוֹ, אֲדוֹנָי, הֲרִינִי
מִפְּנֵי הַחֲלָאִים, שִׁים עָלַי!

אָמַר לוֹ, לֹא כִּי אֵלֶּה חֶלֶק יַעֲקֹב, שֶׁעַל אֵלֶּה צִוּוּ
אוֹתִי לְהֵאבִיד אוֹתָם לְעוֹלָם הַבָּא, אֲבָל פְּנֵי
יַעֲקֹב לֹא כִּי אֵלֶּה. וּמִפְּנֵי מָה? (שם) עַל כִּי יוֹצֵר הַכֹּל
הוּא. מָה הַיּוֹצֵר סוֹתֵר וּבּוֹנֵה, אֵף הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִכָּה וּמִרַפָּא, וְסוֹתֵר וּבּוֹנֵה. יֵצֵא אוֹתוֹ הָאִישׁ
וְסִפֵּר לִי אֵת הַמַּעֲשֵׂה. אָמַרְתִּי, בְּרוּךְ הַרְחֲמֵן
שֶׁשָּׁלַח אוֹתוֹ לְשֵׁם לְרֵאוֹת אֵת זֶה וְלִשְׁמַע אֵת זֶה
מִפְּנֵי. וְכֹה סָח לִי יוֹסֵי הַחֲרָשׁ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַב אֲחָא, מַה זֶה שְׂכַתוֹב
(איוב לב) וְנִשְׁמַת שְׂרֵי תְּבִינִים? אֵלֶּה הַנְּשָׁמָה
הִיא מְבִיאָה אֵת הָאָדָם לְהַפִּיר אֵת קוֹנּוֹ וּלְהַכְנִיסוֹ
בְּתוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְאֲשֶׁרִיהֶם אוֹתָם
שְׂנֵיכְנָסִים בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, בְּדֶרֶךְ הַנְּשָׁמָה, שֶׁבְּשִׁבִילָהּ
יָבֹוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא וּלְמַעַלְתַּת הַקְּדוֹשִׁים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַבִּי אֲחָא, כָּל הָעוֹסֵם
בְּתוֹרָה, הוּא קוֹנֵה הַנְּשָׁמָה מֵעַצְמוֹ. הִינּוּ

מה שִׁשְׁנִינוּ, בָּא לְטַהַר מִסְיָעִים אוֹתוֹ. אוֹי לָהֶם
 לְרָשָׁעִים שֶׁהֵם נִדְבָקִים בְּכַח הָאֲדָמָה, שֶׁהִיא
 נִקְרָאת נֶפֶשׁ חַיָּה, הַנִּבְרָאת מִן הָאֲדָמָה, שֶׁבְשִׁבִילָהּ
 יָבִלּוּ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

שָׁאַל רַבֵּי דוֹסְתַאי אֶת רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר, אָמַר לוֹ,
 אוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה, מַה נְהִיָּה מִמֶּנָּה לְעוֹלָם
 הַבָּא? אָמַר לוֹ, אַל תֹּאמַר כֵּן, אֵלֶּיךָ אָמַר, מַה
 נְהִיָּה מִמֶּנָּה תְּמִיד?

בָּא שָׁמַע, אָמַר רַבֵּי בָּא, מַה שִׁשְׁתּוֹב (במדבר טו)
 הַכֶּרֶת תִּכְרֶת הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה, אֵלֶּיךָ כִּמוֹ הַחֶבֶל
 שִׁיּוֹנֵא מִפִּי אָדָם, שֶׁלֹּא יָכוֹל לְעֲלוֹת לְמַעְלָה אִפְלוּ
 בְּמֵלֶא עֵינָיו, וּמִיָּד תִּכְלָה, כֵּן הִיא אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ
 הַחַיָּה, כְּאוֹתוֹ הַחֶבֶל שֶׁנִּכְרַת מִן הַפֶּה מִתְּרָה,
 וְתִכְלָה, וְאֵינוֹ נִרְאֶה בְּעוֹלָם, וְהִיא כֹּלָּה הִיא.

אָמַר רַבֵּי יוֹסֵי, וְהָרִי שִׁשְׁנִינוּ נִפְשׁוֹתֵם שֶׁל רָשָׁעִים
 הֵן הֵם הַמְזִיקִים שֶׁבְּעוֹלָם? אָמַר לוֹ רַבֵּי
 יִצְחָק: יָפָה אָמַרְתָּ, שֶׁהֵן הַמְזִיקוֹת לְבַעֲלֵיהֶן,
 וּמוֹנְעוֹת כַּח הַנֶּשֶׁמָה מִעֲבוֹרַת בּוֹרָאן, שֶׁאֵין מְזִיק

לְאָדָם אֵלֶּא אֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ עַל שְׁנִכְרָתָהּ וְכִלְתָּהּ עִם
הַגּוֹף. וְאָמַר רַבִּי אֶחָא, לֹא כֹךְ שְׁנִינּוּ, אֵלֶּא
נִפְשׁוֹתָם שָׁל רְשָׁעִים, כְּשִׁינְצִאוֹת מִן הַגּוֹף, הֵן הֵן
הַמַּזִּיקִים שְׁכָעוּלָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כֹּךְ וְכֹךְ יָפָה, כְּשִׁינְצִאוֹת מִן
הַגּוֹף אֵין נִמְצֵא הַנְּזֻק, וְאִיךְ מַזִּיק אֹתוֹ נֶפֶשׁ
לְגוֹף? וְהַכֹּל תְּמַהִים הֵיאֵךְ הֵם אֹתָם הַנֶּפֶשׁוֹת
מַזִּיקִין שְׁכָעוּלָם עַל שְׁדַכְקִים כְּבִי אָדָם.

שְׁנֵי רַבּוֹתֵינוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַ יַעֲקֹב, תְּמַה
אֲנִי עַל אַנְשֵׁי הַדּוֹר אִם רַבִּים נַעֲשִׂים
בְּכַשְׁרוֹת. בֵּא וּרְאֵה מַה כָּתוּב (וַיִּקְרָא יִצְחָק,
וְהִתְקַדְּשָׁתָם וְהֵייתָם קְדָשִׁים, מִלְּמַד שְׁצָרִיךְ אָדָם
לְקַדְּשׁ עַצְמוֹ בְּשַׁעַת תְּשׁוּבָתוֹ.

מַה הַקְּדָשָׁה שְׁיִכֶת לְכָאן? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרַ
יַעֲקֹב, שְׁלֵא יַעֲשׂוּ פְרִיצוֹת וְחַצִּיפוֹת, וְלֹא
לְשֵׁם זְנוּת כְּבִהְמוֹת, שְׁהַבְהִמוֹת אֵינָן עוֹשׂוֹת אֵלֶּא
לְכָךְ.

שְׁתֵּרֵי שְׁנֵינוּ, כָּל הַבּוֹעֵל לְשֵׁם זְנוּת, אִי לְשֵׁם מַה
 שְׂאֵמְרָנוּ, וְלֹא יִשְׁמַר אֶת עֲצָמוֹ מֵאוֹתָם
 הַדְּבָרִים הַצְּרִיכִים, שְׂשֵׁנֵינוּ בְּבְרִיתָא, (דף טו ע"א) הָעֶבֶר
 הַהוּא שְׁנוֹלָד, יִהְיֶה פְּרִיץ חָצוּף זֹנֶה רָשָׁע, וְאֵינוֹ
 בְּכֹלל זֶרַע אֱמֶת.

וְכֹל הַבּוֹעֵל לְשֵׁם מִצְוָה וּמְקַדֵּשׁ עֲצָמוֹ וּמְכוּוֵן לְבוֹ
 לְשֵׁם שָׁמַיִם, יִהְיוּ לוֹ בְּנִים מְעֻלִּים, צְדִיקִים
 וַחֲסִידִים, יִרְאִי שָׁמַיִם, קְדוּשִׁים. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (שם)
 וְהַתְּקַדְּשֶׁתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוּשִׁים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַרְשָׁעִים עַל שְׂאֵינָם מוֹלִידִים
 אֵלָא לְשֵׁם זְנוּת, בְּעִזּוֹת וּבְחֲצִיפוֹת, אֵין
 לָהֶם אֵלָא אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַחַיָּה הַנִּתְּוֶנָה לְבְּהֵמוֹת,
 שְׂעֵנָנָם אֵינָם אֵלָא בְּבִהְמָה.

אָבֵל צְדִיקִים הַיּוֹדְעִים לְקַדֵּשׁ עֲצָמָם, כְּתוּב בָּהֶם
 (ירמיה ב) וְאַנְכִי נִטְעַתִּיךָ שׂוֹרֵק בְּלֹה זֶרַע אֱמֶת.
 מַה הָאֱמֶת? אָמַר רַבִּי אֲחָא, אֱמֶת שְׂאֵינוֹ מְתַרְהַר
 בְּאִשָּׁה אַחֲרָת, וַיֵּשׁ לוֹ אֱמֶת עִם אִשְׁתּוֹ.

רַב הוֹנָא אָמַר, לְכוּן וּלְקַדְּשׁ עַצְמוֹ לְשֵׁם שָׁמַיִם,
 שְׁנֵאמַר (תהלים קכז) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׁוֹא
 עֲמְלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ. כְּלוּמַר, אִם אֵין הַכּוֹנֵה לְשֵׁם שָׁמַיִם
 לְבָנוֹת הַבַּיִת וּלְהוֹלִיד בָּנִים, שְׁוֹא עֲמְלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ,
 שְׁמִכְנִים בְּאוֹתוֹ תּוֹלֵד עֲמַל שָׁל שְׁוֹא. וְאִיזְהוּ עֲמַל
 שָׁל שְׁוֹא? זוֹ נֶפֶשׁ תַּיָּה, שְׁתַּכְּלָה וְתַכְּרַת כְּהַבֵּל
 חַיּוּצָא מִן הַפֶּה, שְׁהוּא שְׁוֹא, וְהוּאִיל וְהוּא מִכְנִיסוֹ
 בְּאוֹתוֹ תּוֹלֵד, תְּרֵי עֲמְלוֹ שָׁל שְׁוֹא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אָמַת הוּא נוֹטְרִיקוֹן: אֶל"ף -
 אָמ"ת, מ"ם - מַאָרְ"ן, תי"ו - תַּצְמ"ח.
 כְּלוּמַר, (תהלים פה) אָמַת מַאָרְן תַּצְמַח. מַה מִּשְׁמַע?
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשַׁעַת הַחֲבוּר שְׁצַרִּיךְ לְהִיּוֹת שֵׁם
 הָאָמַת וְהַיִּשָּׁר, בְּשַׁעַת שְׁנֵת־הוּחַ מַאָרְן וְנִתְּנִסָּה, וְלֹא
 בְּשַׁעַת שְׁנֵת־נִפְל, וְהִינּוּ מַה שְׁאָמַר רַב הוֹנָא, כָּל
 בְּנֵי שְׂאִין בּוֹ יְסוּד - אֵינּוּ כְּלוּם, וְאִיזְהוּ יְסוּד
 שְׁצַרִּיךְ הָאָדָם בְּשַׁעַת הַחֲבוּר, כְּפִי שְׁאָמְרֵנוּ.

רַבִּי זִירָא אָמַר, פַּעַם הָיִיתִי הוֹלֵךְ בַּמִּדְבָּר,
 וּמָצָאתִי עַרְבִי אֶחָד שֶׁהָיָה נוֹשֵׂא עַל כַּתְּפוֹ

מִשָּׂא שָׁל י' סָאִים, וְהָיָה זָקֵן, וְאָמַרְתִּי לוֹ, הַבֵּחַ
 הַזֶּה צָרִיךְ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה! אָמַר, לֹא עָשׂוּ אוֹתִי אָבִי
 וְאִמִּי בְּשָׂבִיל זֶה, אֲלֵא לַמַּעֲשָׂה הַזֶּה.

שָׂאֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת אָבִי, שֶׁבְּשָׂעָה שְׂעָשָׂה אוֹתִי,
 שֶׁתְּשׁוּקָתוֹ לִבֵּן הָיְתָה שְׂיִהְיָה לוֹ כֵּחַ לְהַבְיֵא
 תְּבוּאָה מִן הַשָּׂדֶה, וּבְעֶצֶה הַזֶּה נִמְלֵךְ בְּאוֹתָהּ שְׂעָה,
 וְהָרִי אָבִי זָקֵן, וְמָה אֶעֱשֶׂה?

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרִי מִי שְׂאֵבוֹתָיו הִרְהָרוּ
 בְּדָבָר טוֹב. מַנִּין לָנוּ? מִפֶּת שֶׁבַע אִם
 שְׁלֹמָה, שֶׁהַכֶּתוּב מַעֲיֵד עָלֶיךָ שֶׁהִיא אִם שְׁלֹמָה
 מִפְּנֵי, מִשּׁוֹם שֶׁהִתְיַסַּד מִמֶּנָּה, מִעֲנִינָהּ, וּמִהִרְהוּרָהּ,
 וּמִהַשְׁתַּדְּלוּתָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי לֹא) מַה בָּרִי וּמַר בְּרִי
 בְּטַנִּי וְגו'.

אָמַר מִיֵּלָא, אֲבָל אָבִיו מַנִּין לָנוּ? שְׂפָתוֹב (תְּהִלִּים קכז)
 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשְׁלֹמָה אִם ה' לֹא יִבְנֶה בַּיִת
 שְׂוֹא עָמְלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ. וְכִי שְׁלֹמָה אָמַר אֶת הַמְּזֻמּוֹר
 הַזֶּה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, חֵם וְשָׁלוֹם! אֲלֵא דוּד אָמְרוּ
 בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ עַל שְׁלֹמָה בְּשָׂעָה שֶׁאָמַר הִנְבִּיא לְדוּד

הנה בין נולד לך בן, כי שלמה יהיה שמו. אמר
 דוד, בין אחד היה לי מבית שבע ומת, עכשו אחר
 יולד לי? מן שמיא הוא בא! ואמר שיר זה, ונתפון
 בו לשם שמים. זהו שפתוב שיר המעלות לשלמה,
 בשביל שלמה אמרו.

אם ה' לא יבנה בית, אם סיעתו לא יסיע בכונה
 השלמה שלי, שוא עמלו בוניו בו, לשוא
 נעמל, כמו שהיה בראשונה שעמלנו לשוא,
 ובשביל אותו החטא מת, ואני יש לי להפיר
 מירושלים, ובעוד שאני אצא, אם ה' לא ישמר
 עיר מכל אדם, שוא שקד שומר. אמר רבי יצחק,
 שהניח עשר נשים פילגשים לשמר הבית, והיה
 מה שהיה, ועל בן שוא שקד שומר.

אמר רבי יהודה, בשביל שלמה נאמר שיר זה,
 שנתפון דוד עליו לשם שמים, ואמו גם בין
 נתפנה לשם שמים, ויצא מהם שלמה, שפתוב
 בו וישב שלמה על כסא ה' למלך. אמר רבי
 יצחק, לפיכך נקרא למואל. מהו למואל? כמו

לָמוּ פִּי. מִלֵּמַד שְׁשֵׁנִיָּהֶם נִתְבַּנְּנוּ לָמוּ אֵל, כְּמוֹ
לְאֵל.

וּמִכָּאֵן לְמַדְנוּ, כָּל הַמִּתְבַּיֵּן לְשֵׁם שָׁמַיִם, בְּאֹתָהּ
שָׁעָה יוֹצֵא מִמֶּנּוּ בֵּן מְעַלָּה. וּמִנֵּיִן לָנוּ?
מִשְׁמוֹאֵל שְׁנֵתְבַנְּנָה אִמּוֹ עָלָיו תְּמִיד לְשֵׁם שָׁמַיִם,
שְׁכָתוֹב וּנְתִיתּוֹ לַה', וְכֵן אֵל הַנֶּעַר הַזֶּה הִתְפַּלְּלָתִי.
וְכֵן אָמַר דָּוִד, אִם יִהְיֶה לִי הַבֵּן הַזֶּה. מִכָּאֵן יִהְיֶה
מִזְמַן לְמוֹא"ל, כְּלוֹמַר, נִתּוֹן הוּא לְאֵל.

שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן פִּינְיָ, פַּעַם אֶחָת
הָיִיתִי הוֹלֵךְ בַּדֶּרֶךְ וּפְגַעְתִּי בְּאֹתוֹ הַר שֶׁל
כֶּפֶר קַרְדוֹ, וְהָיוּ הָאֲנָשִׁים שְׂמֵחִים בְּחֻלְקָם, וְלִנְתִי
שָׁם לַיִל שְׁכָת אַחַד, וְרֵאִיתִי אֶת מְאָרְחֵי שְׁחָיָה
רוֹצָה לְשָׁכַב עִם אִשְׁתּוֹ. עָמַד זֶה מִצַּד זֶה וְהִתְפַּלְּלָל,
וְעָמְדָה הִיא מִצַּד הַחוּצָה וְהִתְפַּלְּלָה. אָמַרְתִּי לָהֶם:
מַהִי תְּפִלַּתְכֶם בְּשָׁעָה זוֹ?

אָמְרוּ לִי: הַזְמַן שָׁלָנוּ לְזוּנוֹג מִשְׁכָּת לְשָׁכָת,
וּמִתְפַּלְּלִים אֶת תְּפִלַּתְנוּ לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא שְׂיִהְיֶה לָנוּ בֵּן שְׂיַעֲבֹד עֲבוֹדָתוֹ, בֵּן יִרְאֶה

חטא, בן שיעשה את מצוותיו ולא יסטה מהתורה
 לימין ולשמאל. אמרתי להם: יהי רצון שתהיה
 לכם בןשבתכם, שחרי לשם שמים עשיתם.

אמר רבי יוסי: אראה פני השכינה, שלאחר ימים
 נקלעתי לשם, וראיתי אותו הבן שנולד
 להם, והיה בן שבע שנים. ראה אותי בבית, ולא
 רצה לדבר עמי. אמר לו אביו: לך לפניו, שאיש
 גדול הוא.

אמר: אני פוחד לדבר עמו ולהתקרב עמו, שחרי
 לא ידעתי אם יש לו נשמה קדושה אם
 לא, שפך לימד אותי מורי היום הזה, שלכל מי
 שאין לו נשמה קדושה, אסור לדבר עמו
 ולהתקרב עמו. אמר לו: חם ושלום, שאיש גדול
 ורחבכם של הדור הוא.

קרב אלי, ולא הספיק לדבר עמי. אמר לי: אני
 רואה בך שנשמה חדשה יש בך מזה ימים
 מועטים, ולא נזרקה בך בשעה שייצאת לעולם.

תַּמְהָתַי. אָמַרְתִּי: כֹּךְ הוּא! שָׂרוּק תְּהִיתִי,
כְּשַׁעֲסֻקְתִּי בַתּוֹרָה, וְנִתְּנָה בִּי נְשָׁמָה.

אָמַר לִי: יָדַעְתָּ אֵת נֶפֶשׁ הַחַיָּה, שָׁאֵמַר הַכֶּתוּב
שֶׁהִיְתָה מִן הָאָרֶץ, וַחֲרִי מִשְׁמַע נֶפֶשׁ חַיָּה?
אָמַרְתִּי לוֹ: אָמַר בְּנִי.

אָמַר: כֹּךְ אָמַר לִי מוֹרֵי, שֶׁהִיא תִּנְפֵשׁ שֶׁהוֹצִיָּאה
הָאָרֶץ, וּמִן הָאָרֶץ הִיא נִגְזָרָה, אֲבָל הִיא
חַיָּה שֶׁיְכוּלָה לְהִתְנַעֵנַע לְכָאן וּלְכָאן, כְּמוֹ שְׁעוֹשִׂים
בְּחַמּוֹת וּשְׂרָצִים וְהַכֹּל. אֲבָל אֵין בָּהּ הַשְּׂכָל וְחֻכְמָה
בְּעִבּוּדַת הַקָּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא, שֶׁלֹּא נִבְרָאה אֱלֹא
לְבַחְמָה וּלְחַיָּה לְהִתְנַעֵנַע בָּהּ לְלֹא הַשְּׂכָל,
וּלְהִתְכַלּוֹת כְּשֶׁתִּצְאָה, כְּהַכֹּל הַזֶּה שֶׁל הַפֶּתַח.

אָמַרְתִּי לוֹ: בְּנִי, מִי הוּא רַבִּי? אָמַר לִי: רַבִּי
אֱלֹכִים נִגְדָרָאִי. אָמַרְתִּי לוֹ: וּמָה לְמַדְתָּ
הַיּוֹם הַזֶּה? אָמַר לִי: הַפְּסוּק הַזֶּה שֶׁכְּתוּב (תְּחִלִּים קִיא)
רֵאשִׁית חֻכְמָה יִרְאֵת ^(דף טו ע"ב) ה' שֶׁכָּל טוֹב לְכָל
עוֹשֵׂיהֶם, כֹּךְ אָמַר לִי רַבִּי אֱלֹכִים נִגְדָרָאִי, מָה הוּא
חֻכְמָה? הוּא שְׂמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא, וְהוּא

חִכְמָה, וּמְעוֹלָם לֹא גָלָה לְשׁוֹם אָדָם וְלֹא עָתִיד
לְהַגְלוֹת, אֲלָא קִצַּת הַיָּמִנָה לְמַעַשֵׁה לְבַד.

וְלֹא עֲמִד עַל כָּל יְדִיעָתָהּ, אֲלָא עֲמִד עַל מַה שְּׁלֹא
עֲמִד אָדָם, עַל הַרְאֵשִׁית הַזֶּה שֶׁהִיא חִכְמָה,
שְׁפָתוֹב בּוֹ בְּמַעַשֵׁה (דברים לג) וַיֵּרָא רֵאשִׁית לוֹ, וְזֶהוּ
חִכְמָה.

וְאִם תֹּאמַר, הֲרֵי כָּתוּב וְה' נָתַן חִכְמָה לְשִׁלְמוֹה?
כֹּא וְרֵאָה, לֹא כָּתוּב נָתַן הַחִכְמָה, אֲלָא
חִכְמָה, שְׁעֲמִד עַל קִצַּת אֲמַתָּתָהּ. הַמְשִׁיחַ עָתִיד
לְדַעַת קִצַּתוֹ, שְׁפָתוֹב בּוֹ (ישעיה יא) וְנָחַח עֲלָיו רוּחַ
ה' רוּחַ חִכְמָה וּבִינָה כּוּ'.

וְהַחִכְמָה הִיא רֵאשִׁית הַכֹּל וְקֶדֶם הַכֹּל, אֲבָל
יֵרָאֵת ה' שֶׁכֵּל מוֹב. כְּלוּמַר, תֵּירָאָה
נְשִׂאָרָה בְּשִׁכֵּל וּבִינָה, לְדַעַת וְלַחֲקֹר יֵרָאֵת ה'. לְכֹל
עוֹשִׂיהֶם - לְעוֹשֵׂה הַמְצוּוֹת בְּיֵרָאָה בְּתַחֲלָה, עַד
שִׁירְגִיל עֲצָמוֹ לְעֲשׂוֹת מֵאֲהָבָה.

אֶמְרָתִי לוֹ: מַה שְּׂמֵךְ? אָמַר לִי: אֲהַבָּה. אֶמְרָתִי
 לוֹ: מַר אֲהַבָּה, וְקָרָאתִי עָלָיו (ירמיה לא)
 וְאֲהַבַּת עוֹלָם אֲהַבְתִּיהָ. וְאֲנִי זְכִיתִי לְרֵאוֹת אֶת רַב
 אָדָּא בְּנֵי, וְסַפַּרְתִּי לוֹ אֶת זֶה.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִיבִי, חָכָם הָיָה אָדָם הָרֵאשׁוֹן,
 שֶׁהָיָה מַכִּיר וְיוֹדֵעַ לְכָל מִי שֶׁהָיָה בּוֹ נֶפֶשׁ
 חַיָּה, וּמִי שֶׁהָיָה בּוֹ נִשְׁמָה. כְּשֶׁבָאוּ אֲנָלוּ, הַכִּיר
 אֶת כָּלָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית ט) וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ
 הָאָדָם (נֶפֶשׁ חַיָּה, אֶת מִי שֶׁאִינוּ יוֹדֵעַ וּמַכִּיר בְּעִבּוּדַת בּוֹרְאוֹ, וְנִשְׁמָה) לְמִי
 שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ וּמַכִּיר בְּעִבּוּדַת בּוֹרְאוֹ. וְכֵן הוּא עַד
 הַיּוֹם, מִי שֶׁאִינוּ יוֹדֵעַ וּמַכִּיר בְּעִבּוּדַת בּוֹרְאוֹ וְאִינוּ
 עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הוּא יֵשׁ לוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה וְלֹא נִשְׁמָה.

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, אַף עַל גַּב שֶׁהִנֵּפֶשׁ חַיָּה הִזּוּ יֵשׁ
 בְּבַהֲמוֹת וּבַחַיּוֹת וּבַמִּינִיָּהֶם וְהַתִּיָּרָם לְבָנֵי
 אָדָם, חָס הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם בְּמִיתָתָם שְׁלֹא
 יִצְעֲרוּ אֶת אוֹתָם בְּעַלְי נֶפֶשׁ חַיָּה, שֶׁאִין לָךְ כָּל
 אָדָם שֶׁאִין בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה כִּדִּי שֶׁיָּשׁוּב לְעִבּוּדַת
 בּוֹרְאוֹ, לְהַבְדִּיל עֲצָמוֹ מִשְׁאָר כָּל אָדָם כִּדִּי

לְהַתְעִיֵּם בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת, שְׁמַרְיָה בָּזָה הַנְּשָׂמָה
הַקְּדוּשָׁה.

לְפִיכָךְ, הַשׁוֹחֵט הָיָה שְׂוֹצְאָת נְבִלָה אוֹ מְרֻפָּה
מִתַּחַת יָדוֹ, פֶּעַם אַחַת מְנַדִּים אוֹתוֹ,
שֵׁנִית - מְעַבְרִים אוֹתוֹ, שְׁלִישִׁית - מְכַרְיִים עָלָיו
בְּשׂוֹקִים שְׂכָל מַה שְׁשׁוֹחֵט הוּא מְרֻפָּה, וְלַעוֹלָם לֹא
נִעְמֵד אוֹתוֹ לְהִיּוֹת שׁוֹחֵט.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְכִי עַל פֶּעַם אַחַת לֹא יַעֲנֶשׁ חוּץ
מִזֶּה? וְהָרִי שְׁנִינִי, שֶׁהַשׁוֹחֵט הָיָה שְׂלֹא
מְרֻפָּה סָבִין לְפָנָי חָכָם, מְנַדִּים וּמְעַבְרִים אוֹתוֹ,
וּמְכַרְיִים עַל בְּשָׂרוֹ שֶׁהוּא מְרֻפָּה? וּמַה עַל סָבִין
שְׂלֹא נִמְצְאָה כָּל כָּךְ יָפָה הוּא כָּךְ - עַל מִי שְׂוֹצְאָה
נְבִלָה אוֹ מְרֻפָּה מִתַּחַת יָדוֹ, אֵינֶנּוּ דִּין שְׂמַנְדִּים אוֹתוֹ
וּמְעַבְרִים אוֹתוֹ וּמְכַרְיִים עַל בְּשָׂרוֹ שְׂמַרְפָּה?

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אֲנִי רְאִיתִי אֶת רַבִּי יְהוּדָה שֶׁהוֹמִין
אֶת רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חֲנַי, וְהָיָה שׁוֹחֵט אַחַד
שְׂקָרָאוֹ לוֹ רַבִּי אַבְאָה, וְשָׂחַט תְּרַנְגְלַת אַחַת, וְהַתְּכוּן

לְשֵׁנֵי סִימָנִים, וּבְדַקּוֹ וּמִצְאוֹ שִׁשְׁחַט סִימָן אֶחָד,
וְאֶחָד לֹא נִשְׁחַט.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, עַל מָה הִתְפַּוְּנֶתָ? אָמַר, עַל
שְׁנֵי סִימָנִים. אָמַר, וַחֲרִי אֲנִי מִצְאָתִי אֶחָד
שָׁחוּט. אֲלֵא הַבָּשָׂר הוּא שְׁפָשֶׁר, וְאַתָּה לֹא תִּתְּיָה
שׁוֹחֵט מִכָּאן וְלִהֲבֵא. וְאַף עַל גַּב שְׁלֹא צָרִיךְ פּוֹנֵה
בְּשִׁחִיטָה.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי, הַפּוֹנֵה, לֹא לָזֶה נֵאמַר, אֲלֵא
פּוֹנֵתוֹ לְקַדּוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא, שִׁשְׁחַט לְשָׁמַיִם
וְלֹא לְשׁוּם דְּבָרִים אַחֲרִים, אֲבָל נִתְפַּוֵּן לְשֵׁנֵי
סִימָנִים וְשִׁחַט אֶחָד - מִתָּר הוּא פְּדִיעֵבֵר, שִׁשְׁנֵינוּ,
הַשׁוֹחֵט אֶחָד פְּעוּף - פְּדִיעֵבֵר כֵּן, לְבִתְחִלָּה לֹא.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, בֵּא וּרְאֵה, כָּל מָה שֶׁנִּבְרָא מִנְּפֶשׁ
הַחַיָּה הַזֶּה, הִתִּירוּ הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא לְבִנֵי
אָדָם מִפְּנֵי שְׂאִין לָהֶם נִשְׁמָה לְדַעַת וְלִהְפִיר (בְּעִבְרִית
בִּירָאם), שֶׁאֵלְמֵלֵא הִיְתָה לָהֶם נִשְׁמָה, לֹא הִתְרוּ.

וְשָׂאֵל רַבִּי אֲבָא אֶת רַבִּי חֵיִיא, אֲמַרְתֶּם שְׁנֵי נְשָׂמָה
 אֵין נִכְנָסֵת לְבֵן אָדָם עַד שְׂיִסְתַּכַּל בְּעִבְרַת
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִז תְּהִיָּה לוֹ נְשָׂמָה, וְאֲמַרְתֶּם
 שְׁתֵּי נְשָׂמָה הִיא קְדוּשָׁה, מְעַלָּה עַל הַכֹּל. אִם כֵּן,
 מַה זֶה שְׂאֵמֵר הַכְּתוּב (בראשית ו) כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ
 חַיִּים בְּאַפִּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בְּחַרְבָּה מֵתוֹ, לָמָּה מֵתוֹ?
 הוֹאִיל וְהִיְתָה לָהֶם נְשָׂמָה, הֲיָה לָהֶם לְהַנְצִיל? לֹא
 הָיָה בְיָדוֹ.

בָּאוּ וְשָׂאוּ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר
 לָהֶם, כֶּךָ הוּא וְדַאִי! וְהַכְּתוּב מְסַיֵּעַ לָנוּ שְׂכַךְ
 אָמַר אָבִיו, שְׂכַךְ אֲשֶׁר בָּא הַמַּבּוּל, לֹא הָיָה אָדָם
 שְׂיַעֲשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁבְלֹו, פָּרַט לְנַח
 וּבְנָיו, וּזְכוּתָם לֹא הִיְתָה אֵלָא לְהַגֵּן עֲלֵיהֶם וְעַל
 בְּתִיָּהֶם, וְלֹא הִיְתָה מִסְפִּיקָה זְכוּתָם כָּל כֶּךָ לְהַגֵּן
 עַל כָּל הַדּוֹר.

וְאוֹתָם שְׁתִּיּו צְדִיקִים בְּרַאשׁוֹנָה, כְּמוֹ חֲנוּךְ וַיְיָרֵד,
 שְׁתִּיְתָה לָהֶם נְשָׂמָה, וְרַאויִים שְׂיַעֲשֶׂה
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַנָּם, (מֵתוֹ מִקְדָּם לְבֵן), וְחִינּוּ מַה

וְאָמַר הַכֹּתוּב (שם ה) כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת חַיִּים בְּאֶפְיוֹ,
 שָׁעַל אוֹתָם שְׁנִשְׁמָה קְדוֹשָׁה הִיְתָה בָּהֶם. שְׁלֹא
 תֹאמַר שָׁעַל אֵלֹו שְׁחִיו בְּמִבּוֹל אָמַר הַכֹּתוּב, אֵלֹא
 בָּא הַכֹּתוּב וְאָמַר (שם) מִכֹּל אֲשֶׁר בְּחֶרְבָּה מִתּוֹ,
 שְׁלֹא הָיוּ בִימֵי דוֹר הַמִּבּוֹל וְלֹא בְּאוֹתוֹ זְמַן, אֵלֹא
 בְּחֶרְבָּה מִתּוֹ, כְּלוּמַר, כְּבָר נִסְתַּלְקוּ מִן הָעוֹלָם,
 וְלֹא נִשְׁתִּיר בְּעוֹלָם צְדִיק לְהִגֵּן עַל דוֹרוֹ, וְאִזּוּ נִעֲשָׂה
 דִּין בְּרִשְׁעִים.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֲנִיָּא לְרַבִּי אַבְא, לֹא אָמַרְתִּי לָךְ
 שְׁהַלְבוֹשׁ הַיְהוּה שֶׁל זָהב, שְׁהוּא לְבוֹשׁ שֶׁל
 בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה? שְׁיֹאמַר, אֲשֶׁרִיכֶם בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה,
 גְּדוֹל חֶלְקֶם עַל הַכֹּל לְעוֹלָם הַבָּא.

עוֹד אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה שְׁכַתוּב (תהלים קנ)
 הַלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ"וּ בְּנִבְ"ל
 וּבְנֹו"ר הַלְלוּהוּ"וּ בְּת"ף וּמַחֲוֹל הַלְלוּהוּ"וּ בְּמִנִּי"ם
 וְעָנְב. וְכִי צְרִיךְ תְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת זֶה?

אֵלֹא אָמַר דָּוִד, כֹּל מַה שְׁתִּשְׁבַּחוּ לְפָנַי תְּקַדּוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּמִינֵי תוֹמָר הַלְלוּ, אֵינּוּ כְּלוּם.

בְּאָדָם הָאֹמֵר לְחֵבְרוֹ: עֲכָשׁוּ עֲשֵׂה זֶה וְזֶה, וְכָל מִה
 שֶׁתַּעֲשֶׂה אֵינִי כְּלוּם, עַד שֶׁתַּעֲשֶׂה דָבָר פְּלוֹנִי. כִּי
 אָמַר דָּוִד, הֲלֹוֹהוּ בְּצִלְצְלִי שָׁמַע הֲלֹוֹהוּ בְּצִלְצְלִי
 תְּרוּעָה, כְּלוּמַר אֵינִי הֲלוֹ, אֵלֶּא מִהוּ הֲלוֹ? כֹּל
 הַנְּשָׁמָה תִּהְיֶה הֲלוֹיָהּ. וְהָאֲחֵר אֵינִי כְּלוּם,
 אֵלֶּא הֲלוֹל הַנְּשָׁמָה, וְהוּ שְׁפָתוֹב (שם) כֹּל הַנְּשָׁמָה
 תִּהְיֶה הֲלוֹיָהּ.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם וְגו', רַבּוֹתֵינוּ פָּתְחוּ
 בַּפֶּסוּק הַזֶּה (תהלים מז ט) לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת
 אֱלֹהִים אֲשֶׁר שָׁם שָׁמֹות בְּאֶרֶץ. אָמַר רַבִּי אַבְא, בֵּא
 וּרְאֵה שְׁלֵא כְּמִדַּת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִדַּת בְּשָׂר
 וְדָם. מִדַּת בְּשָׂר וְדָם, מַעֲשָׂיו מְבָלִים אוֹתוֹ, (דף טז ע"א)
 אֲבָל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבָלָה אֶת מַעֲשָׂיו.

וְהֵינּוּ מִה שֶׁאָמְרָה חֲנָה, אֵינִי קְדוּשׁ כִּי אֵינִי
 בְּלִתְיָהּ. מִהוּ כִּי אֵינִי בְּלִתְיָהּ? אֵל תִּקְרִי בְּלִתְיָהּ
 אֵלֶּא בְּלוֹתְיָהּ.

כִּי הוּא כְּתוּב, לְכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת אֱלֹהִים וְגו'.
 אָמַר רַבִּי אַבְא, מַעֲשֵׂי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

שְׁעֲשֵׂה אֹתָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, דָּוָד הַמֶּלֶךְ הָיָה בְּנֵהְלָהָ,
וְאָמַר לָבוֹ חֲזוֹ. בָּאוּ הָיָה צָרִיף לוֹ לְכַתְּבָ!

אֵלֶּא אָמַר דָּוִד, כָּל דִּיְרֵי הָאָרֶץ שְׁבַעֲוֹלָם הַזֶּה
לָבוֹ, לָבוֹ מִרְאֵשׁ הָעוֹלָם עַד סוּפוֹ, וְתִמְצָאוּ
אֵת מַעֲשֵׂי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כְּמַעֲשֵׂיו בְּרִאֵשׁ
הָעוֹלָם, כִּי מַעֲשֵׂיו בְּסוּף הָעוֹלָם. מִכִּיָּא דִּיְרֵים
לְעוֹלָם, אִם זָכוּ - מוֹשִׁיב אֹתָם וְאֵת בְּנֵיהֶם וְאֵת
בְּנֵי בְנֵיהֶם עַד סוּף הָעוֹלָם, לֹא זָכוּ - מִחְרִיב אֹתָם
מֵהֶם, וְאוֹתוֹ מְקוּם וְאוֹתָהּ קִרְיָה לֹא תִפְנֶה
לְעוֹלָמִים. לְהִרְאוֹת לְבְנֵי אָדָם שְׁמִקוּם שֶׁל רְשָׁעִים
הָיָה אוֹתוֹ מְקוּם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂה בּוֹ דִין,
זֶהוּ שְׁכַתּוּב אֲשֶׁר שָׁם שְׁמוֹת בְּאָרֶץ.

דָּבָר אַחֵר, לָבוֹ חֲזוֹ מַפְעֵלוֹת אֱלֹהִים, אָמַר רַבִּי
בְּנַחֲם, מָה רָאָה דָּוִד שֶׁאָמַר מַפְעֵלוֹת אֱלֹהִים
וְלֹא אָמַר מַפְעֵלוֹת ה' ? אֵלֶּא בַּשֵּׁם שֶׁל אֱלֹהִים
הַשְׁתַּכְּלִל מַעֲשֵׂה בְּרִאשִׁית, וּכְשֶׁפָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֵת הָעוֹלָם, הָיוּ תַּמִּים הוֹלְכִים וְיוֹרְדִים,

וּבְשָׂרְךָ הָאָרֶץ לְמַטָּה, וְרַק אוֹתָהּ בֵּין הַמַּיִם,
וְהִיְתָה טְמוּנָה, וְקָפְאָה בֵּין הַמַּיִם.

וְעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹת בְּתוֹךְ אוֹת, דְּרָכּוֹ
וּמַבְעוֹ שֶׁל עוֹלָם שְׁהַמַּיִם בְּלִילִים וְהָאָרֶץ
בְּבִדָּה, וּמִי שֶׁהוּא כְּבֵד, יוֹרֵד לְמַטָּה, וְהַקְּלִיל עוֹלָה
לְמַעְלָה, אֲבָל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְהִרְאוֹת
אוֹתוֹתָיו וּמַעֲשָׂיו לְבְנֵי הָאָדָם, הַרְבִּיז וְהוֹרִיד הַמַּיִם
שְׁקֵלִילִים לְמַטָּה, וְהָאָרֶץ שֶׁהִיא כְּבִדָּה, הֶעֱלָה
לְמַעְלָה עַל מַה שְׁקֵלִיל. וְהוּ מַה שְׁפָתוֹב (תהלים קלו)
לְרַקַּע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם. פְּלוֹמֵר, הַמַּיִם שֶׁהֵם
בְּלִילִים - לְמַטָּה, וְהָאָרֶץ שֶׁהִיא כְּבִדָּה - לְמַעְלָה.

וְעוֹד, שְׁמַבִּין הַמַּיִם נִרְאֶתָה וַיִּצְאָה הַיִּבְשָׁה, שְׂאִין
דְּרָךְ הָאָרֶץ לְהַעֲלוֹת מִתּוֹךְ מַיִם יִבְשָׁה,
אֲלֵא לַחֹת, וּבְשֶׁהֶעֱלָה יִבְשָׁה מִבֵּין הַמַּיִם, קָרָא
שְׂמָה אָרֶץ. וְהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית ז) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
לַיִּבְשָׁה אָרֶץ.

וַיִּשְׁנֶה, ו' שְׁמוֹת קָרָא לָהּ: אָרֶץ, אֲדָמָה, גֵּיא,
נְשִׂיָה, צִיָּה, אֲרָקָא, תַּבַּל. גְּדוֹל שְׁפָבְכֶלֶם

תִּבְלֵ, שְׁכֵתוֹב (תהלים ט) וְהוּא יִשְׁפֹט תִּבְלֵ בְצַדִּיק. וְהוּ
 שְׁכֵתוֹב אֲשֶׁר שָׁם שָׁמֹת בְּאֶרֶץ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 שְׁבַעָה רְקִיעִים בְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּנִגְדָם
 בְּרָא שְׁבַע אֲרָצוֹת, וְשָׁנִינוּ, אֶרֶץ אַחַת מִמֶּשׁ
 הוֹצִיאוּ הַמַּיִם, וּמִמֶּנָּה נִתְּחוּ שְׁבַע אֲרָצוֹת, כְּפִי
 שְׁאִמְרָנוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הַמַּיִם הָיוּ הַיְסוּד שֶׁל הַכֹּל, מִשּׁוּם
 שְׁמִצָּאנוּ שְׁעַקֵר כָּל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית שְׁלוֹ
 הָיוּ מִן הַמַּיִם, וְשָׁנִינוּ, בְּתַחֲלָה הָיוּ הַמַּיִם מְפֹזְרִים
 תַּחַת הַשָּׁמַיִם, עַד שֶׁנֶּעַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּהֶם,
 וְהִכְנִיסָם וְאַסְּפָם אֶת מְקוֹם אֶחָד. וְהוּ שְׁכֵתוֹב
 (בראשית א) יָקוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד
 וְתִרְאֶה תִּיבְשָׁה. וְלֵאחֵר כִּךְ נִתְּפֹזְרוּ בְּמַתְחֵלָה,
 וְרַקַּע הָאֶרֶץ עַל הַמַּיִם. וְהוּ שְׁכֵתוֹב (תהלים קל"ו) לְרַקַּע
 הָאֶרֶץ עַל הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם תִּסְדּוּ.

אָמַר עוֹלָא, וְכִי לָמָּה צְרִיךְ כָּאֵן חֶסֶד, שְׁכֵתוֹב
 לְרַקַּע הָאֶרֶץ עַל הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם תִּסְדּוּ?
 אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, חֶסֶד נְדוּל עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

בְּעוֹלָמוֹ שֶׁהֶעֱמִיד הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם, שֶׁאֵלֶּמְלֵא לֹא
הָיְתָה הָאָרֶץ מְלֻמְעָלָה, הָיָה הָעוֹלָם מְטֻשְׁטֵשׁ בְּבֵת
אֶחָת.

אָמַר רַבִּי חֲסֵדָא, אֵלֶּמְלֵא כֶּהָ, לֹא הָיוּ פְּנֵי אָדָם
נוֹטְעִים וְחוֹרְשִׁים וְזוֹרְעִים. עָבְשׁוּ שֶׁהָאָרֶץ
לְמַעְלָה, נוֹטְעִים וְזוֹרְעִים, וְהָאָרֶץ עוֹמֶדֶת בְּכַחַהּ
וּבְקִיּוּמָהּ מִפְּנֵי לַחּוֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָאָרֶץ.
וּמְלֻמְטָה יוֹצְאִים כֶּמָּה נְהָרוֹת, כֶּמָּה מַעְיָנוֹת, כֶּמָּה
מְקוֹאוֹת, לְדַשֵּׁן כָּל הָעוֹלָם וּלְהַצְמִיחַ הַכֹּל, וְזֶהוּ
הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם בְּרִיּוֹתָיו וְעִם
כָּל הָעוֹלָם.

שָׁנָה רַבּוֹתֵינוּ, יוֹם אֶחָד הָיָה יוֹשֵׁב רַבִּי שְׁמַעוֹן
בְּכַנְיָסַת הַשַּׁעַר שֶׁל לוֹד, וְהָיוּ שָׁם רַבִּי יוֹסִי
וְרַבִּי חַנִּי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. בָּא רַבִּי פְּנִיחָס, אָמַר
לָהֶם, הִנֵּה מְאוֹר הַמְּשֻׁנָּה בָּא. קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן
וְהוֹשִׁיבוֹ אֶצְלוֹ. אָמַר לוֹ, מָה הַיּוֹם הַזֶּה מְשֻׁאָר
הַיָּמִים שֶׁאַתָּה שׁוֹתֵק, וְאֵין פִּיךָ מְנַטֵּף מְתִיקוֹת שֶׁל
דְּבַשׁ הַחֲכָמָה?

אָמַר לוֹ, הִייתִי מִסְתַּכֵּל בְּלִבִּי, זֶה שֶׁאָמַר יְחֻזְקָאֵל
 (יְחֻזְקָאֵל א) וְאֶשְׁמַע קוֹל בְּנִפְיָהֶם בְּקוֹל מַיִם
 רַבִּים בְּקוֹל שְׂדֵי. שָׁקַל (הַשְׁוָה) אוֹתוֹ לְמַיִם רַבִּים,
 וְשָׁקַל אוֹתוֹ לְקוֹל שְׂדֵי, וּמָוָה נִשְׁמַע שְׁקוֹל מַיִם
 רַבִּים הוּא בְּקוֹל שְׂדֵי. אָמַר לוֹ, עַל זֶה תִּמְהַתִּי
 עֲלֶיךָ, שְׂלֵא הִיוּ שְׂפֹתֶיךָ מְרַחֲשׁוֹת בְּסוּדוֹת
 עֲלִיוֹנִים.

אָמַר לוֹ, הֲרֵי סוּד הַמְּרַכָּבָה הַקְּדוּשָׁה הוּא. בֵּא
 וּרְאֵה, שֶׁשְׁנֵינוּ בַּמְשָׁנָה שְׁלָנוּ, אֲרַבְּעָה
 מִלְּאָכִים קְדוּשִׁים נוֹסְעִים בְּמַסַּע בְּפֶאֶת הַכְּבוֹד שֶׁל
 הַמְּלֶךְ הַקְּדוּשׁ, וּמִי הֵם הַמִּלְּאָכִים? אוֹתָם שֶׁנִּקְרְאוּ
 חִיּוֹת הַקְּדוּשׁ, וְאֲרַבְּעָה הִלְלוּ הֵם נִכְבְּדִים וְעֲלִיוֹנִים
 עַל כָּל שְׂאֵר הַמִּלְּאָכִים, פָּרַט לְאַחַד.

וַיֵּשׁ אֹמְרִים שֶׁאַחַד הוּא מֵאֲרַבְּעָה הִלְלוּ, וְלֹא כֹף
 הוּא, שֶׁכֹּף מְצֵאנוּ בְּסֵפֶר הַחֻמְבָּה שֶׁל הַמְּלֶךְ
 שְׁלֵמָה.

וַיֵּלֶן הָאֲרַבְּעָה, בְּאֲשֶׁר מִתְבַּנְּסִים בְּכַנּוּם
 בְּמַסְעֵיהֶם, נִשְׁמַע בְּכָל הָרְקִיעַ קוֹל מְסָעִם

בְּקוֹל מְלֹאכִים רַבִּים וְעֲלִיזִים, שְׁנִקְרָאִים אֶלֶף
 אֲלָפִים וְרַבּוֹא רְבָבוֹת, וּבְקוֹל הֵהוּא שֶׁל שְׁמַשׁ
 הָאֶחָד הֵהוּא, שְׁמַשְׁמַשׁ לְפָנַי הַמְּלֶךְ הָעֲלִיזוֹן,
 וְהַכְּנוּם הֵהוּא שֶׁהֵם מְתַכְּנְסִים, בְּזִמְן שְׂבֵא לְהַשְׁפִּיעַ
 עֲלֵיהֶם הַטּוֹב וְהַכְּבוֹד שֶׁל מְלָכָם.

בְּכַח רַבִּי פְּנָחָם וְאָמַר, בַּמִּפְתָּח שֶׁל הַפּוֹתְחִים
 חֲקוּקִים הָאוֹצְרוֹת שְׁחַתּוּמִּים, בְּכַאֲשֶׁר הֵם
 עוֹלִים הָיִיתָ. בְּבִקְשָׁה מְמֶךָ, הַשְּׁלֵם הַפְּסוּקָה!

אָמַר, (שם) קוֹל הַמְּלָחָה בְּקוֹל מַחְנָה. מַה זֶה קוֹל
 הַמְּלָחָה? כֶּךָ שְׁנִינוּ, שְׂבֵאֲשֶׁר מְשַׁבְּחִים אֶת
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כֹּל דְּבוּר שֶׁהֵם מְשַׁבְּחִים לְפָנָיו,
 בְּדְבוּר שֶׁל תְּשַׁבְּחָתֶם שֶׁל מַחְנָה יִשְׂרָאֵל, כַּאֲשֶׁר
 מְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ לְמַטָּה.

בְּעַמּוּדָם תְּרַפִּינָה בְּנִפְיָהֶן (שם), הַבְּעַמּוּדָם הִזָּה כְּמוֹ
 (איוב לב) עַמּוּדוֹ וְלֹא עָנּוּ עוֹד. שְׂבֵאֲשֶׁר
 מַחְנָה יִשְׂרָאֵל הִזָּה אֵין מְשַׁבְּחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְמַטָּה, מִיָּד תְּרַפִּינָה בְּנִפְיָהֶן, מִתְּרַפָּה כַּחֵם

שֶׁל הַבָּנוּם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, וְאִין לָהֶם כַּח לְשַׁבַּח
תְּשַׁבַּחַת שְׁלֵמָה לְפָנָיו.

וְעוֹד פְּסוּק אַחַר שְׁמִיעַ לְזֶה, שְׁכַתוּב (יחזקאל א)
וַיְהִי קוֹל מֵעַל לְרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ וְגו' .
וַיְהִי קוֹל, זֶה קוֹלוֹ שֶׁל יַעֲקֹב. בְּשִׁמְרַבִּין בְּתַפְלָה,
לְהִיבֹן עוֹלָה? מֵעַל לְרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל
חַיּוֹת, שְׁשֵׁם מִנְחַת תְּפִלָּתָם שֶׁל צְדִיקִים.

וּבְשִׁפּוּסֵי קוֹל לְהִשְׁמִיעַ קוֹלָם וּלְהַתְפַּלֵּל וּלְקַרֹּת
בְּתוֹרָה, מַה כָּתוּב? בְּעַמְדָם,
כְּלוּמַר, בְּשִׁתְיֻקוּתָם מִהַתוֹרָה וּמִן הַתְּפִלָּה,
הַרְפִּינָה כְּנִפְיֶהן שֶׁל הַחַיּוֹת, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ. אָמַר
לוֹ, עֲבוֹר בֵּן בְּאֵתִי לְשִׁמְעַ מִפִּיךָ רוּחַ שֶׁל חֲכָמָה,
סֵדֶר, וְהַשְׁלוֹם (דף טז ע"ב) שְׁלֵמַעְלָה שְׁנַתֵּן בְּךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, יִקְוּוּ הַמַּיִם - הַקָּו הַזֶּה שְׁמַנִּיחִים
הָאֲמָנִים לְבָנוֹת הַבְּנִין שְׁלֵא יֵצֵא חוּץ מִמֶּנּוּ
לְכָאן וּלְכָאן, כִּד עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹ לַמַּיִם
שְׁלֵא יֵצֵאוּ מִשְׁפָּתָם לְכָאן וּלְכָאן. זֶהוּ שְׁכַתוּב (איוב
לח) וְאָמַר עַד פֶּה תִבְאֵ וְלֹא תִסִּיף.

וְשָׁנִינוּ, גְּבוּל הַגְּבִיל הַקָּדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא אֶת הַיָּם,
 וְאִיזֶהוּ הַגְּבוּל? רַבִּי אֲבָא אָמַר, זֶה
 הַחֹל, שְׁפָתוֹב (ירמיה ה) אֲשֶׁר שָׁמְתִי חוֹל גְּבוּל לַיָּם.
 וּכְאֲשֶׁר־אִים אֶת הַחֹל תִּהְיֶה, חוֹזְרִים לְאַחֹר, וְאִינָם
 יוֹצְאִים לַחוּץ מֵאוֹתוֹ חֲסוּ שְׁנֵתָן לָהֶם הַקָּדוֹשׁ פָּרוּךְ
 הוּא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וְרֵאֵה פָּמָה שְׁהוּא עֲקָר
 הָעוֹלָם הַמַּיִם, שְׁחֲרֵי שָׁמַיִם נָטְלוּ מֵהֶם אֶת
 הַיָּם, מִי"ם שְׁמַי"ם, וְלָמָּה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 שְׁהוֹסִיף הַקָּדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא עַל הַמַּיִם אֵשׁ וּבָרָא
 מִמֶּנּוּ שָׁמַיִם, כְּלוֹמַר אֵשׁ וּמַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹדָאִי, לֹא כָּהִי, שְׁחֲרֵי מִתְחַבְּיָבוֹת שְׁלִפְנֵי
 הַקָּדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא נִבְרָאוּ הַשָּׁמַיִם. אָמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר, וַיִּפָּה אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וְלֹא קָשָׁה כְּמָה
 שְׁאָמַר רַבִּי יוֹדָאִי, וּכְשֶׁתִּדְעַ מֵהוּ הַמַּיִם, תִּדְעַ אֶת
 עֲקָר הַדְּבָר.

וּכְשֶׁבָא רַבִּי בָּא, נִכְנְסוּ לְפָנָיו רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי
 תִּיָּא. אָמְרוּ לוֹ, יֵאמֶר לָנוּ מוֹרְנוּ הָעֲקָר

שֶׁל דָּבָר אֶחָד מֵאוֹתָם סוֹדוֹת עֲלִיּוֹנִים. אָמַר, אָמַר, דָּבָר אֶחָד, וְטוֹב לְמִי שִׁיתִּיהָ לוֹ לֵב לְדַעַת.

אוֹמְרִים בְּעֲלֵי סוֹד הַמְּשֻׁנָּה, שְׁמֵי שְׂרוּצָה לְדַעַת וְלִהְתְּבוֹנֵן בְּלִבּוֹ מִחֲכָמַת הַמְּלֹךְ הָעֲלִיּוֹן, יֵדַע בְּרֵאשׁוֹנָה מֵהוּ מִיָּם, וּמִי שְׂרוּצָה לְדַעַת מֵהוּ הַקֶּפְאוֹן שֶׁל הַכֶּסֶּא, יִסְתַּכֵּל בְּקִיּוּמוֹ שֶׁל הַמַּלְּאָח, שְׁכַתוֹב (במדבר יח) בְּרִית מְלַח עוֹלָם הִיא, וּמְשֻׁנִּים הֵלְלוּ יִסְתַּכֵּל בְּחֲכָמָה הַקְּדוּשָׁה שְׁלֹמֶעֱלָה.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מִי שְׂרוּצָה לְדַעַת הָעֲנִיָּן שֶׁל קִיּוּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, שִׁידַע אֶת עֲנִיָּן הַמַּלְּאָח, שְׂמִנְהוּג מִן הַשְּׂמֵשׁ שֶׁהִתְמַנֶּה תַּחַת אֲדוֹנוֹ, וַיֵּדַע מֵהוּ וַאֲיֵךְ נִמְחָה בַּמַּיִם, וַיִּסְתַּכֵּל בְּחֲכָמָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַב, הַחֲזוּיִם בְּכּוֹכְבֵי שְׁמַעְמִידִים בְּכּוֹסוֹתֵיהֶם מִיָּם וּמַלְּאָח, עֲנִיָּן שֶׁל אוֹרָה, מְאֹרַח הָיָה בְּרִי לְהִסְתַּכֵּל בְּחֲכָמָה.

דָּבָר אַחֵר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד, רַבִּי פֶתַח,

(תהלים צג) מַקְלוֹת מַיִם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁפְּרֵי יָם אֲדִיר
 בְּמַרוֹם ה'. מַקְלוֹת מַיִם רַבִּים, כְּשֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לַמַּיִם שֶׁיִּתְכַּנְּסוּ בְּמָקוֹם אֶחָד, הָיוּ
 מְשׁוּמְטִים לְכָאן וּלְכָאן, וְנִתְנָאוּ לְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בַּשָּׁעָה הַזֹּאת נִטְלוּ הַמַּיִם אֶת
 הָאָרֶץ, שֶׁהִיְתָה כְּנוֹסָה בָּהֶם, וְהָיוּ מְכַסִּים
 אוֹתָהּ. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא כָּה, אֵלֶּא
 הַכְּנָסוּ בְּלָכֶם אֵל מָקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה.
 מִשְׁמַע שֶׁהַיִּבְשָׁה הָיְתָה מְקַדֵּם אֶרֶץ, כְּלִי לַחֹת, בֵּין
 הַמַּיִם. לֹא כִּתוּב יִבְשָׁה, אֵלֶּא הַיִּבְשָׁה.

וְהָיוּ הַמַּיִם הוֹלְכִים גּוֹבְהִים וַיִּזְרְדוּ, וּמִשְׁמִיעִים
 קוֹלָם לְסוֹף הַשָּׁמַיִם, עַד שֶׁנֶּעַר בָּהֶם הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְהַכְּנִיסָם לַתְּהוֹם, וְשָׁם הִיא הַתְּכַנְּסוֹת
 הַמַּיִם, וְעַד עַתָּה קוֹלָם אֵינּוּ שׁוֹכֵה, וְקָרָא לָהֶם
 יָמִים. וּכְשֶׁהֵם גּוֹבְהִים שָׁם בְּמָקוֹם תְּהוֹם, נִשְׁפָּר
 תְּקַפָּם, וַיִּזְרְדוּ וַאֲיֵן יוֹצְאִים תְּחוּצָה מִירְאֵת תְּקַפּוֹ
 שֶׁל אֲדוֹנָם. וְהוּא שֶׁכֶּתוּב (שם) אֲדִירִים מִשְׁפְּרֵי יָם
 אֲדִיר בְּמַרוֹם ה'.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְאִם בֵּן, מַה כָּתוּב אַחֲרָיו? (שם)
 עֲדִיתִךָ נְאֻמָּנוּ מְאֹד לְבֵיתֶךָ נְאֻוָה קִדְשׁ. מַה
 רוֹצֵה פָסוּק זֶה לְפָסוּק שְׁלִמְעֵלָה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 אָמַר דָּוִד: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, הָעֵדוּת שְׁעָשִׂיתָ
 בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, הֵם אָמַת לְהַעֲיֵד עֲלֵיהֶם בְּכָל
 יוֹם, שְׁחָרֵי שָׁנֵינוּ, כָּל הַמַּעֲיֵד בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית
 בְּכָל יוֹם, מִבְּטַח לוֹ שֶׁהוּא בֶן הָעוֹלָם הַבָּא.

וְאָמַר דָּוִד, אַתָּה הוּא שְׁעָשִׂיתָ אֶת כָּל הָעוֹלָם,
 וְעָשִׂיתָ אֶת הַמַּיִם, וְהַמַּיִם הָיוּ מְכַסִּים אֶת
 הָעוֹלָם מִתְּרַבּוּי שִׁפְיָהֶם, וְעָשִׂיתָ לָהֶם שְׂוֵת־כַּנָּסוֹ
 בְּצַמְצוּם כָּלֵם אַחַד אֶל מְקוֹם אַחַד. כִּי יְהִי רִצּוֹן
 מִלְּפָנֶיךָ, שִׁשְׁכֵּנֶתְךָ שָׁחִיא מְלֵאָה כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ,
 שְׁתַּצְמַצֵּם אוֹתָהּ בְּבֵיתֶךָ, שְׂוֵתָתָר רְאוּי הוּא לְהִיּוֹת
 שָׁם. זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב לְבֵיתֶךָ נְאֻוָה קִדְשׁ, וְלֹא לְזִמְנֵי
 מוֹעֵט, אֲלֵא לְאַרְךָ יָמִים.

דָּבָר אַחֵר, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּוּ הַמַּיִם מִתַּחַת
 הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אַחַד וְתִרְאֶה תִּיבְשָׁתָה. רַבִּי
 תַּנְחוּם פָּתַח בְּפָסוּק תְּהִי, (ישעיה נז) תִּצְדִּיק אֲבָד וְאִין

איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין
 כי מפני הרעה נאספה הצדיק. שם שנינו, שפלאשר
 הקדוש ברוך הוא מסתכל בעולם ורואה שאין בני
 אדם צדיקים, והרשעים הרבה פורחים בעולם, אזי
 עושה דין בעולם. אמר רבי תנחום, כמעשה של
 הגוף עם הנשמה עושה הקדוש ברוך הוא עם
 הדור.

אמר רבי יצחק, איך? אמר לו, כגון זה:
 הצדיקים הם הנשמה, והרשעים הם הגוף.
 כשסתכל הקדוש ברוך הוא בעולם, נוטל את
 הנשמה, ונשאר הגוף לסרחון הפשר. ומה נוטל?
 נוטל את הנשמה, שהם הצדיקים, וישארו הגוף,
 שהם הרשעים.

אמר רבי תנחום, זהו שכתוב ויאמר אלהים יקוו
 המים, אלו הצדיקים הנאספים לבית
 עולם, שהיא מקום אחד ומיוחד להם למעלתם,
 וכשיתפנסו לעולם הבא, מה כתוב? ותראה
 תיבשה, שהם הרשעים, בלי מעשה, שאין מי שיגן

עֲלֵיהֶם וַיִּכְסֶה עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ב) וַיִּרְאוּ
כָּל הָעֵדָה כִּי גִזַּע אֶהְרֹן, אֵל תִּקְרִי וַיִּרְאוּ, אֵלֶּי
וַיִּרְאוּ.

שְׁתֵּרֵי שְׁנֵינוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַב, וַיֵּשׁ
אוֹמְרִים אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב, כָּל זְמַן
שֶׁהַצְּדִיקִים בְּדוֹר, אֵין מִדַּת הַדִּין יְכוּלָה לְשַׁלֵּט
בָּהֶם. זֶהוּ שְׁכַתוּב (תהלים קו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם לוֹלֵי
מַעֲשֵׂה בְחִירוֹ עֹמֵד בַּפְּרִץ לְפָנָיו לְהָשִׁיב חַמָּתוֹ
מִהַשְׁחִית. וּבְשֶׁהַקְּדוֹשׁ כָּרוּךְ הוּא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דִּין
בְּרָשָׁעִים, מִסְּלַק הַצְּדִיקִים מִבִּינֵיהֶם, וְאִזּוֹ עוֹשֶׂה דִין
בְּרָשָׁעִים.

מִשָּׁל לְמָה הַדְּבָר הַזֶּה? לְמַלְךְ שֶׁהָיָה לוֹ פְּרָדִים.
יוֹם אֶחָד נִכְנַס לְגִנּוֹ וַרְאָה שֶׁהָיוּ שָׁם בְּכֹל
הַדְּרִים רַבִּים. אָמַר, אֲנִי רוֹצֵה לְבַעַר אוֹתָם מִכָּאן.
הָרִים עֵינָיו וַרְאָה וְרָדִים טוֹבִים וְנָאִים. אָמַר,
בְּשִׁבִיל אוֹתָם הַוְרָדִים אֲשֶׁאִיר אֶת כָּל הַדְּרָדִים,
וּבְשִׁנְתָנוּ רִיחָם אוֹתָם הַוְרָדִים, נִטַּל אוֹתָם וְעָקַר
אוֹתָם מִן הַגֶּן. כִּיּוֹן שֶׁעָקַר אוֹתָם, אָמַר, הֲרֵי הַזְּמַן

לְעַקֵּר אֶת הַדְּרָדָרִים שֶׁל הַגֶּן וּלְבַעַר אוֹתָם מִכָּאן.
 כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל זְמַן שֶׁהַצְּדִיקִים בְּדוֹר,
 אֵין גַּעֲשָׂה דִין ^(דף י"ז ע"א) בְּרָשָׁעִים. נִסְתַּלְקוּ הַצְּדִיקִים
 מִפְּנֵיהֶם, אִז גַּעֲשָׂה דִין בְּרָשָׁעִים.

שָׂאֵל רַבִּי יִצְחָק אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּשִׁחְיוֹ הוֹלְכִים
 בַּמִּדְבָּר. אָמַר, אֲנִי רוֹצֵחַ לְשָׂאֵל שְׂאֵלָה
 אַחַת, אִם זֶה אֵינּוּ חַטָּא. אָמַר לוֹ, רָאוּי אַתָּה
 לְשָׂאֵל בַּתּוֹרָה, מַה שְׂאֵתָה רוֹצֵחַ - תְּשָׂאֵל.

אָמַר, זֶה שְׂאֵמַר הַכֶּתוּב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי
 טוֹב. אִם קִדְּם הַפְּעֵלָה הָיָה - נָאֵחַ הוּא
 וַיִּפְּתָה. אֵלָּא מַה שְׂאֵמַר אַחַר הַפְּעֵלָה, מִשְׁמַע שְׂלֵא
 הָיָה יוֹדֵעַ קִדְּם לָכֵן אֶת עַקֵּר הַפְּעֵלָה וְתַקּוּנָהּ
 וַיִּפְּתָה, וּכְשֶׁהִיָּתָה הַפְּעֵלָה נִגְמַרְתָּ, מִשְׁמַע שְׁחָיָה
 מְעַיֵן כֶּה כְּמוֹת שְׁחֵיָא עוֹמְדָתָ, וְאִזִּי הוּא אוֹמֵר כִּי
 טוֹב, שְׁכַתּוּב וַיֵּרָא, וְאַחַר כִּי אָמַר כִּי טוֹב?

אָמַר לוֹ, זֶה אֵינּוּ חַטָּא, וְאַתָּה צְרִיךְ לְשָׂאֵל אֶת
 זֶה. וְזוֹ אֲזוֹתָרָה לְאָדָם, שְׂאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה,
 בְּשִׁילְמַד אָדָם כְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, פְּעֵלְתוֹ שֶׁל כָּל

יום ויום, אין לו לשאל על מה שאינו מצוה ולומר, פּעֵלָהּ זוּ לְמָה נַעֲשִׂית כֶּךָ בְּדַמוֹת זֶה, וְזוּ נַעֲשִׂית כֶּךָ בְּדַמוֹת זֶה. וְאָמַר לוֹ, תִּדְעַ לְמָה, וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי טוֹב לַעֲשׂוֹתוֹ, וְעַל כֵּן אֵל תִּשְׁאַל יוֹתֵר.

ועוד, כִּדִּי לְהִזְהִיר לְבְנֵי אָדָם וּלְהִזְרוֹת לָהֶם הַדָּרָךְ הַנְּכוֹן, כִּי גְלוּי וַיִּדְוַע לְפָנָיו הַפְּעֵלָה קָדָם שִׁיעֲשֶׂהָ, וְלֹא רָצָה לֹאמַר טוֹב הוּא זֶה עַד גָּמַר הַמְּלֵאכָה. וְכֶךָ אֵין רְאוּי לְאָדָם לְשַׁבַּח הַדָּבָר עַד סִיּוּמוֹ, שְׂמָא יִמְצָא כּוּ גִרְעוֹן וַיִּתְּבַדָּה, וַיֵּאָחֵז בְּדַבְּרָיו.

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, כֵּן רְאִינוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שְׁנֵיתָן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲזַהְרָה לְאָדָם לְהִזְהִיר מִמֶּנּוּ, אֵת עַל פִּי שְׁלֹא הָיָה צָרִיךְ לוֹ, וְהַכֹּל גְּלוּי לְפָנָיו, אֲבָל כִּדִּי לְתַת אֲזַהְרָה לְאָדָם הַצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת כֵּן.

בֵּא וּרְאֵה, שְׂפָתַיִם (בראשית יח) אֵיִרְדָּה נָא וַאֲרֵאֵה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבְּאָה אֵלַי עֲשׂוּ כָלָה. וְכִי לֹא הָיָה גְלוּי לְפָנָיו, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְדַעַת וּלְחַקֵּר? אֵלֵּא

אמר רבי ברכיה, מכאן אזהרה לבית דין שאין להם להסמוך על דעתם, אלא יש להם לדעת ולחקר ולדרש ולענין יפה. והו' שכתוב (דברים יג) ודרשת וחקרת ושאלת היטב, ואין לך רשות להסמוך על דעתך.

בעוד שהיו יושבים, ראו את רבי אבא שהיה בא. אמרו, מבועלי המשנה הנניע. קרבו אליו, ושאלו את השאלה הזו.

אמר, כך פסקו בעלי המשנה, שכל מה שעשה הקדוש ברוך הוא, עשה אותו במצותו על ידי אמצעי. אמר לארץ עשי כה, ועשתה כמו שהצטוותה ולא שנתה ממנו. אמר למים עשו כה, ועשו המים את המעשה שלהם שהצטוו ולא שנו ממנו, וכך לרקיע כך כגון זה.

וכשהיה עושה שום אחד מהם מעשהו כמו שהצטווה, היה רואה אותו הקדוש ברוך הוא שעשה כאותו אפן שצוה אותו, והוא משבח את אותו המעשה. והו' שכתוב וירא

אֱלֹהִים כִּי טוֹב, כְּלוֹמֵר, וַיֵּרָא בְּאֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה
 שֶׁעָשָׂאוּהוּ כְּמוֹ שְׂצוּתָה, וְהָיָה אוֹמֵר כִּי טוֹב, כְּלוֹמֵר
 כִּי טוֹב עָשָׂה כְּמוֹ שְׂנַצְטוּתָה, וְזָחַו וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי
 טוֹב. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּלְאִם אָמְרוּ יָפָה, וְהִדְבֵּר הָיָה
 יָפָה מִכָּלָם.

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה לְרַבִּי יִצְחָק, אִם כֵּן, קָשָׁה דְבַר
 זֶה מִכָּל מַה שְׂנַאֲמַר, שְׂאִם כֵּן, הָיָה לוֹ
 לוֹמַר פֶּסוּק זֶה (בראשית ז) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר
 עָשׂוּ וְהָיָה טוֹב מְאֹד, מַה זֶה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה?
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק, יָפָה אָמַרְתָּ!

הֲלָכּוּ אַחֲרֵי רַבִּי אַבְאָ. אָמְרוּ לוֹ אֶת הַדְּבַר הַזֶּה.
 אָמַר לָהֶם, יָפָה הוּא! וּפְסוּק זֶה מְסִיעַ לָנוּ,
 שְׂכַתוֹב אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה - בְּכֻלָּל, וְלֹא נֶאֱמַר
 אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ, שְׂמִשְׁמַע (על) הָאֱמַצְעִיִּים הֲלָלוּ
 שֶׁעָשָׂה, שְׂחֻצִיאוּ אֶת כָּל מַה שְׂנַצְטוּתוֹ, וְהָיָה טוֹב,
 וּבְגֻלְלוּ כְּתוֹב אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
 וְהָיָה טוֹב, לְהִיוֹתָם עוֹמְדִים תָּמִיד, בְּאֹתוֹ

קיום ובאותו הדרך שעשהו, ושללא ישתנו מדרך
זו לעולם.

אמר רב הונא אמר רב, לשלשה קרא הקדוש
ברוך הוא שמותם במעשה בראשית, ואלו
הן: השמים, והארץ, והמים. השמים מנין לנו?
שפתוב (ש) ויקרא אלהים לרקיע שמים. הארץ
מנין לנו? שפתוב (ש) ויקרא אלהים ליבשה ארץ.
המים מנין לנו? שפתוב (ש) ולמקוה המים קרא
ימים. ולמה? לעשות פהם כל מלאכתו.

ומה שיצא מהם הניחו לאדם לקרא להם שמות.
אמר רבי ברכיה, כל מה שהוציאו השמים
והארץ, אדם הראשון קרא להם שמות, שנאמר
(שם ב) ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף
השמים ולכל חית השדה.

פרש"ה ג'. (שם א) ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא
עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו.
רבי יצחק פתח, (שיר ד) עורי צפון ובואי תימן
הפיתי גני יולו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי

מְגִדֵּיו. רַבִּי אֶבְהוֹ אָמַר, כַּמָּה יֵשׁ לְאָדָם לְהִרְהַר
בְּמַעֲשָׂיו וּלְפַקֵּד אוֹתָם בְּכָל יוֹם, הוֹאִיל וְנָתַן בּוֹ
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נְשָׁמָה מְהוֹרָה לְדַעַת וּלְהַפִּיר
לְבוֹרָאוֹ, וּלְהַסְתַּכֵּל בְּנַפְלְאוֹתָיו שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּכָל
יוֹם וַיּוֹם.

וְשָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אַרְבַּע רוּחוֹת מְנַשְּׁבוֹת
בְּכָל יוֹם מֵאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם. רוּחַ
מְזֻרָח מְנַשְּׁבֵת מִהַבְּקָר וְעַד חֲצֵי הַיּוֹם, וַיּוֹצֵאִים
עָמָה מֵאוֹצַר הַחֲמֻדָּה הַהוּא. שְׁשָׁנִינוּ, אוֹצַר יֵשׁ
לְמַעַלָּה בְּשַׁעְרֵי הַמְּזֻרָח וְחֲמֻדָּה שְׁמוֹ, וַיֵּשׁ בּוֹ
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשִׁבְעִים וְחֲמִשׁ רוּחוֹת שֶׁל רְפוּאָה
לְעוֹלָם.

וְהִינוּ שְׁשָׁנִינוּ בַּמִּשְׁנָה שֶׁל רַבִּי אֶלְיעֶזֶר, (שֶׁאָמַר רַבִּי
אֶלְעֶזֶר, מַחֲו) מַה שְּׁכָתוּב בְּקָר לֹא עֲבוֹת,
כְּלוּמַר, בְּשֶׁהוּא בְּקָר, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַחֲלוֹת וְחֲלָיִים,
אֵינוֹ נִלְכָּד בְּעֲבוֹת.

וּמִשּׁוֹם כֵּן אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְבַדִּי, יֵשׁ מִלְּאֻד
מִמֶּנָּה מִהַבְּקָר וְעַד חֲצֵי הַיּוֹם בְּאוֹתָהּ רוּחַ

שָׁפָאָה מִמִּזְרַח, וּמִיְכָאֵל שָׁמוּ, שֶׁהוּא מְמַנָּה לְצַד
 מִזְרַח. וְאָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זְבַדִּי, הוּא מִיְכָאֵל,
 שֶׁכְּתוּב בּוֹ הִנֵּה מִלְאָכֵי יֵלֶךְ לְפָנָיִךָ. בְּהִשְׁנָחָה
 תִּמְצָא, מִיְכָאֵל - מִלְאָכֵי, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁחַ הִנֵּה מִלְאָכֵי יֵלֶךְ לְפָנָיִךָ, כְּלוּמַר,
 הִנֵּה מִיְכָאֵל יֵלֶךְ לְפָנָיִךָ.

וְשִׁנְיָנוּ, בְּשֵׁרוּחַ מִזְרַח מִתְעוֹרְרֶת לְצֵאת לְעוֹלָם,
 מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ וַיְכַוֵּן רוּחוֹ לְעֵנִין הַזֶּה,
 כָּל בְּרָכָה שֶׁמְבָרְכִים ^(דף יז ע"ב) אוֹתוֹ, מִתְקַיֶּמֶת בַּשָּׁעָה
 הַהִיא, וַיְהִיָּה שְׂמִיחַ כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם.

רוּחַ מְעָרָב מְנַשְׁבֶּת מִחֲצֵי הַיּוֹם עַד הַלְיָלָה,
 וַיּוֹצְאִים עִמָּה מֵאוֹצַר מַעְיָן אַרְבַּע מֵאוֹת
 וְשָׁשִׁים וְחֲמֵשׁ רוּחוֹת לְהַפְרִיחַ עֲשָׂבִים וְאֵילָנוֹת
 וַיְבוֹלִים. וְלְמַדְנֵנוּ, מִלְאָךְ מְמַנָּה מִחֲצֵי הַיּוֹם עַד
 הַלְיָלָה, וּרְפָאֵל שָׁמוּ, וְהוּא מְמַנָּה לְצַד מְעָרָב.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן פִּזִּי, אִם בֵּן, קָשָׁיָא יֵשׁ כָּאֵן,
 שֶׁחֲרֵי שִׁנְיָנוּ, הַמְּלָאךְ הַמְּמַנָּה עַל הַרְפּוּאָה

רַפְּאֵל שְׁמוֹ, וְאָמַרְתָּ שְׁהֲרַפּוּאָה בָּאָה מִמְּזֻרְתָּ,
וּמִיכָאֵל הַמְּמַנָּה עֲלֶיהָ?

בֹּא תִשְׁמַע, אָמַר רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַבְדַּי, כָּל מַעֲשֵׂי
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָנֵי אָדָם כִּדֵּי שְׂיִכְרֵוּ
אוֹתוֹ שֶׁהוּא מִכָּה וְהוּא מִרְפָּא, וְלֹא יְשִׁימוּ אֲנָשִׁים
לָבָם לְמִלְאָךְ וְלֹא לְגִדּוּל, וּמִשׁוּם כֶּךָ מַחְלִיף עֲדָנִים
וּזְמַנִּים, שְׁלֹא יֵאמְרוּ מִלְאָךְ פְּלוּנֵי עָשָׂה לוֹ אֶת זֶה,
אֵלֹא הִכַּל בִּידוֹ.

וּלְפִיכֶךָ מַחְלִיף רוּחוֹת, עַד שִׁיתְּפַלְלוּ לְפָנָיו
וְיָשׁוּבוּ, וְאִזּוֹ יִפְקֹד אֶת הַרְפּוּאָה לְשָׂרוֹת
עֲלָיו, וְאוֹתוֹ מִלְאָךְ שֶׁנִּפְקֹד עַל הַרְפּוּאָה, עוֹשֶׂה מֵה
שֶׁנֶּצְטַוָּה מִרְצוֹן אֱדוּנָיו.

וּבֹא רֵאֵה אֶת רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׁלֹא מִכָּה אֶת הָאָדָם עַד שִׁיעֲלָה אֶת מַעֲשָׂיו
בְּמִשְׁקַל בְּבֵית הַדִּין שְׁלִמְעָלָה, וְהֵהוּא שֶׁהִתְמַנָּה עַל
הַדִּין, הוּא מִיכָאֵל. וְרַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שֶׁאֵף עַל גַּב שֶׁבִגְלָלוֹ מִגִּיעַ לוֹ דִּין בִּידוֹ בְּדִין,
מִגִּיעַ לוֹ רוּחַ שֶׁל רְפּוּאָה בְּכָל יוֹם, עַד שְׂיִכְשִׁיר

אָדָם אֶת מַעֲשָׂיו וַיָּשׁוּב מֵהֶם לְפָנַי רַבּוֹנוֹ, וְאִזּוֹ
 מִשִּׁדְרָ לֹו רְפוּאָה עַל יְדֵי אֹתוֹ הַשְּׁלִיחַ שְׁמִמְנָה
 עָלָיו.

רוּחַ דָּרוֹם מְנַשְּׁבֶת מִרְאשִׁית הַלַּיְלָה עַד חֲצֵי
 הַלַּיְלָה, וַיּוֹצֵאִים עִמָּהּ מֵאוֹצַר הַחֲמֻדָּה הַהוּא
 מֵאֲתָיִם וְשִׁבְעִים וְחֲמִשׁ רֹחֹת, לְדַשֵּׁן אֶת הָאָרֶץ
 וּלְחַמֵּם אֶת הַקָּר, וּמִלְאָךְ מִמְנָה עָלָיו, וְאוֹרִיאל
 שָׁמוֹ, וְהוּא מְמַנֶּה לְצַד דָּרוֹם בְּרוּחַ הַהַיָּא, וְאוֹתָהּ
 רוּחַ כְּבֻדָּה עַל הַחֹולִים וְרוֹחֲקִים כּוֹ, וְהוּא טוֹב
 לְעוֹלָם. וְלִמְדָנוּ, בְּאוֹתוֹ זְמַן דָּנִים אֶת הָרָשָׁעִים
 בְּאֵשׁ הַגֵּיהֶנֶם, וְכָל הָעוֹלָיִם שׁוֹכְבִים וְחוֹזִים בַּשָּׁנָה,
 וְאִין מִי שְׁמֵת פְּלִל עֲלֵיהֶם.

רוּחַ צָפוֹן מְנַשְּׁבֶת מִחֲצֵי הַלַּיְלָה עַד הַבֶּקֶר.
 וְלִמְדָנוּ, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלְפֵי רֹחֹת וּסְעָרוֹת
 בָּאִים עִמָּהּ, וְהִיא קָשָׁה מְבַלֵּם לְכָל, וְטוֹב לְחֹולִים
 מִרַב הַקָּר שְׁלָהֶם, בְּעֵבֹר הַחֹם תָּרַב שְׁפָהֶם.

וְלִמְדָנוּ, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
 יוֹצֵא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתָם עוֹלָמוֹת

רבים שְׂבוּסָף בָּהֶם, וְבָא לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם הַצְּדִיקִים
 בְּגֵן עֵדֶן, וְקוֹל הַכְּרוֹז מִכְרִיז לְפָנָיו וְאוֹמֵר: עוֹרֵי
 צָפוֹן וּבּוֹאֵי תִימָן. כְּלוּמָר, עוֹרֵי רוּחַ צָפוֹן
 וְהַתְּעוֹרְרֵי לָבֵא לָעוֹלָם וּלְהַפִּיחַ בַּבְּשָׁמַיִם שֶׁל הָעֵדֶן.
 זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שיר ה) הַפִּיחֵי גַנִּי יוֹלוּ בְּשָׁמָיו.

שֶׁל־מִדְּנוּ, בְּזִמְנֵי שְׂרוּחַ צָפוֹן מְנַשְׁבֶּת בַּחֲצֵי הַלֵּילָה
 וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס בְּגֵן עֵדֶן, כָּל
 הַבְּשָׁמַיִם וְכָל הָאֵילָנוֹת שֶׁבְּגֵן עֵדֶן עוֹלִים רִיחָם
 וּמְזַמְּרִים לְפָנָיו, שְׂפָתוֹב אִזּוּ יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלְּפָנֵי
 ה'. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הַיַּעַר הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם
 ה) אֲכַלְתִּי יַעֲרֵי עִם דְּבָשִׁי.

וְכָל הַצְּדִיקִים כֵּלָם נִהְנִים מִזֵּיו אֲסִפְקַלְרִיָּה שֶׁל
 מַעְלָה וְנִזְזוֹנִים מִמֶּנּוּ, וּמְזַמְּרִים לְפָנֵי יוֹצֵרָם
 בְּגֵן עֵדֶן. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם ה) יָבֵא דוֹרֵי לְגֵנוּ וַיֹּאכֵל
 פְּרֵי מִגְּדֵיו. אָמַר רַבִּי מְנַחֵם, מַה זֶה יֹאכֵל? הַיַּעֲלָה
 עַל דַּעְתְּךָ שֶׁתְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יֹאכֵל? לֹא כֵּן!
 אֲלֵא כְּמִי שֶׁאוֹמֵר, יָבֵא שְׁלִיט הַבַּיִת - וַיֹּאכֵל
 הָאוֹרֵחַ. כֵּן כְּתוּב יָבֵא דוֹרֵי לְגֵנוּ, כְּלוּמָר, כְּשֵׁיבֵא

דודי לָגִנוּ, יֹאכַל הַמִּמְתִּין לוֹ, וְאֵיזְהוּ פְּרִי מִגְדְּיוֹ?
 הֵם הַצְּדִיקִים, שָׁהֵם פְּרִי מִגְדְּיוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא.

שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, כְּשֶׁמֶתְחִילָה רוּחַ צְפוֹן לְנֹשֵׁב, כָּל
 הַשָּׁמַיִם וְכָל הָרְקִיעִים וְחַיּוֹת הַקְּדוֹשׁ
 וְהָאוֹפָנִים וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם, כֻּלָּם מוֹדְעוֹעִים
 וּמִתְחַלְחָלִים, וּפּוֹצְחִים רְנָה וּשְׂבָחָה לְמִי שָׂאֵמֵר
 וְהָיָה הָעוֹלָם, עַד שֶׁנִּכְנָס עִם הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן.
 וְזֶהוּ בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מִי שֶׁנִּשְׁמָה קְדוֹשָׁה יֵשׁ
 בוֹ, וְשׁוֹמֵעַ קוֹל הַתְּרַנְגוּל קוֹרֵא בַּחֲצוֹת
 הַלַּיְלָה, שָׂאֵמֵר רַב יְהוּדָה, בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, כְּשֶׁנִּכְנָס
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגֵן עֵדֶן, זִיק שֶׁל אִישׁ יוֹצֵא מִבֵּין
 גְּלִילֵי חַיּוֹת וְהוֹלֵךְ בְּכָל הָעוֹלָם וְנוֹגֵעַ תַּחַת כַּנְּפֵי
 הַתְּרַנְגוּל, וּבְאוֹתָהּ הַשָּׁעָה, בִּירְאָה מִקִּישׁ אֶת כַּנְּפֵיו
 זוֹ עִם זוֹ וְקוֹרֵא, וְזֶהוּ בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה.

וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ הַשֶּׁכֶל בְּלִבּוֹ וַיִּתְעוֹרֵר וַיִּקּוּם לְהַתְעַסֵּק
 בַּתּוֹרָה, הוֹלֵךְ קוֹלוֹ וְנִשְׁמָע בְּגֵן עֵדֶן, וּמִקְשִׁיב

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהַצְדִּיקִים אוֹמְרִים לוֹ: רַבּוֹן
הָעוֹלָם, מִי הוּא זֶה? וְהוּא מֵשִׁיב וְאוֹמֵר: פְּלוֹנִי
וְהַנְּשָׂמָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁיֵשׁ בּוֹ עוֹסֵק בְּתוֹרָה, הִקְשִׁיבוּ
בְּלִבְכֶם, שְׂוָה נוֹחַ לְפָנַי מִכָּל שִׂיחָה וְתִשְׁפַּחַת
שְׂאוֹמְרִים לְמַעַלָּה.

וְזֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם ה) הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגְּנִיזִים. כְּלוּמַר, נְשָׂמָה
קְדוֹשָׁה שְׂאֵת יוֹשֶׁבֶת בְּעוֹלָם הַהוּא בֵּין גְּנוּת
וּמְנוּחָה, וְאֵת עוֹסֵקת בְּתוֹרָה - בַּשָּׁעָה הַזֹּאת הַחֲבָרִים
מִקְשִׁיבִים לְקוֹלָהּ, שֶׁהוּא עָרֵב. וְהוֹאִיל וְכֵן,
הַשְּׂמִיעֵי וְהַרְיָמֵי קוֹלָהּ בְּתוֹרָתִי, וְאֵתֵן לָהּ שֶׁכֶר
חֶסֶד בְּעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, בֵּא וּרְאֵה, דָּוִד הָיָה מִכִּיר אוֹתָהּ
הַשָּׁעָה, שְׁשָׁנִינוּ, כַּנּוֹר הָיָה תְלוּי לְמַעַלָּה
מִמַּטָּתוֹ שֶׁל דָּוִד, וּכְשֶׁהָיָה חֲצוֹת הַלַּיְלָה, רוּחַ
צְפוֹנִית בָּאָה וּמְנַשְׁבֶּת בּוֹ, וּמְיָד הָיָה קָם וּמִתְנַפֵּר
בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת, שְׂפָתוֹב (תהלים נז) עוֹרָה כְּבוֹדִי
עוֹרָה הַגָּבֵל וְכַנּוֹר אֶעֱיָרָה שְׁחַר.

אָמַר רַבִּי יִירָא, מַנִּין לָנוּ שְׁרוּחַ צְפוּנִית מְנַשְׁכַת
 בְּכַנּוּר? אָמַר רַב יִצְחָק, מִכָּאן - כָּתוּב כָּאן
 עוֹרָה כְּבוֹדִי, וְכָתוּב שָׁם עוֹרֵי צְפוּן. מַה לְּהֵלֵן
 צְפוּן, אַף כָּאן צְפוּן. וְהִיוּ מִקְשִׁיבִים לוֹ בְּכָל לַיְלָה
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל הַצְּדִיקִים שֶׁבִּנְיָן עֲדָן, וְזֵהוּ
 בְּחֻצֵי הַלַּיְלָה.

שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, עָשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בֵּן עֲדָן
 לְמִטָּה בְּאֶרֶץ, וְהוּא מְכוּן בְּנֶגֶד כִּסֵּא הַכְּבוֹד,
 וּפְרֻכֶת, הַקְּרַח הַנּוֹרָא. וְלִמְדָנוּ מָקוֹם יְדוּעַ יֵשׁ עָלָיו
 אֲשֶׁר לֹא שָׁלְטָה בּוֹ עֵינַי נְבִיא לְרֵאוֹת לֹא בְּמַחְזָה
 וְלֹא בְּמִרְאָה, וְעֲדָן שְׁמוֹ, ^(דף יח ע"א) שְׁכָתוּב (ישעיה סד) עֵינַי
 לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זוֹלָתָךְ.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מֵאוֹתוֹ עֲדָן שְׁלִמְעָלָה, מִמְּנוֹ
 נִזּוֹן אוֹתוֹ הֵנּוּן שְׁלִמְטָה הֵימְנוֹ, וּמִתְדַשְׁנִים
 מִשָּׁם כָּל הָאֵילָנוֹת וְכָל הַיְבוּלִים וְכָל הַצְּמָחִים
 שֶׁבִּנְיָן.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם מְנַטֵּף
 אוֹתוֹ עֲדָן שְׁלִמְטָה מֵעַל הֵנּוּן מִכָּל הַרִיחוֹת

הַטּוֹבִים וְהַזֹּהָרִים הָעֲלִיּוֹנִים וְהַנְּאוֹת וְכַסּוּפִים,
 וּמִתְּרִית הַהוּא וְהַכְּסוּף וְהַהֲנָאָה שְׂיֹרֵד עֲלָיו, נִזּוֹן
 מִמֶּנּוּ כָּל הָעוֹלָם.

וְלַמִּדְנֹה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשֵׁאמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הַדְּשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא, מִיַּד הַצְּמִיחָה
 הָאָרֶץ כָּל הַיְבוּלִים וְכָל הַדְּשָׂאִים וְכָל הָאֵילָנוֹת
 שְׂבִנֵּן עֵדֶן בְּתַחֲלָה, וְאַחַר כֵּךְ הַצְּמִיחָה לְכָל
 הָעוֹלָם. וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָאָרֶץ הַצְּמִיחָה לְכָל
 הָעוֹלָם, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַצְּמִיחַ אֶת הַנֶּזֶן עֵדֶן,
 זֶהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית ב, ח) וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים נֶזֶן בְּעֵדֶן
 מִקֶּדֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָאָרֶץ הַצְּמִיחָה הַכֹּל, וְהַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בִּרְרָ אֶת כָּל הַמַּעֲלָה מֵהֶם וְשִׁתַּל
 אוֹתָם בְּנֵן עֵדֶן, וּמִמֶּה שְׂיֹרֵד מֵעֵדֶן כֻּלָּם נִזּוֹנִים.
 זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים כד) יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי ה' אֲרָזֵי לְבָנוֹן
 אֲשֶׁר נָטַע אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנֶנּוּ. מִי הֵם
 הַצִּפְרִים? אֵלּוּ הֵם הַצְּדִיקִים, שֶׁתְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 עָשָׂה לָהֶם בְּנֵפִים בַּצִּפְרִים לְהַתְּעוֹפֵף לְמַעַלָּה

בְּמַדְעַ וְהַשְׂכָּל, וְלַהֲעֵלוֹתָם לְמָקוֹם הַהוּא שְׁגָנִזוּ
 לָהֶם, שְׂפָתוֹב בּוֹ (ישעיה סד, ג) עֵינַי לֹא רָאִיתָ אֱלֹהִים
 וּלְתָךְ יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הוֹלִידָה הָאָרֶץ דְּשָׂאִים הַמְּנַדְּלִים
 לְאַחַר בֵּן וְצוֹמְחִים, לַעֲשׂוֹת צַרְךָ הָעוֹלָם,
 וְכָל הָעֲשָׂנִים שֶׁל רְפוּאָה לְרַפְּאוֹת בָּהֶם הַבְּרִיּוֹת,
 כֻּלָּם הוֹלִידָה וְהַצְּמִיחָה הָאָרֶץ כְּבַת אַחַת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלֹמֹם, בּוֹ בַּיּוֹם שְׁנַבְרָאוֹ
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ, בּוֹ בַּיּוֹם עָשׂוּ כֻלָּם תּוֹלְדוֹתָם
 וְלֹא חָסַר מֵהֶם כְּלוּם, מִשְׁמַע שְׂפָתוֹב (בראשית ב) אֱלֹהִים
 תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְאֵימָתִי נַעֲשׂוּ תּוֹלְדוֹת
 אֵלֶּיךָ? בַּיּוֹם עָשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אָרֶץ וְשָׁמַיִם. דְּוָקֵא
 בּוֹ בַּיּוֹם נַעֲשֶׂה כָּל צַרְכֵי הָעוֹלָם, וְלְאַחַר בֵּן גָּלָה
 אוֹתָם כָּל יוֹם וַיּוֹם, וְנָתַן מַעַם לְכָל דָּבָר וְדָבָר
 כַּאוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁנַתְּנָלָה.

וְכֵן אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בּוֹ בַּיּוֹם שְׁנַבְרָאוֹת הָאָרֶץ, בּוֹ
 בַּיּוֹם הוֹלִידָה וְהַצְּמִיחָה כָּל תּוֹלְדוֹתֶיהָ, וְהָיוּ
 כֻּלָּם גְּנוּזוֹת תַּחְתֵּיהָ, עַד שֶׁאָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא תוצא הארץ. תברא הארץ לא נאמר, אלא תוצא הארץ, דבר שהיה ננוז בה, והוציאה כל דבר ודבר באותה הטבע הראוי לה להוליד ולהזריע מהם בדומה להם, והו שפתוב למינה.

אמר רבי יהודה, כך עשה הקדוש ברוך הוא לארץ, בנקבה זו המעפרת, ואחר כך מוציאה עברה ממנה. כך היתה הארץ - בשעה שנבראת, נתעברה מהיסודות כלם שנכנסו בה, והם הוציאו כל תולדות שלה.

אמר רבי יצחק, כמו גידים של שלייה של אשה, שפלאים מורעו של אדם, שיש בו היסודות כלם, כך הארץ - בו פיום שנבראת, בו פיום נתעברה מכל מה שהולידה, שפתוב (שם א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, ומיד והארץ היתה תהו ובהו וחשך ורוח הרי בכאן ארבעה יסודות שהם: אש מים רוח חשך, ואלו הולידו תולדותיה, ומאלו נתסדרו כלם, וכל התולדות נתהוו מבחות הללו.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, הַבְּצוֹת שְׂפָאָרְיָן מְלֵאִים זָרַע כְּמוֹ
נִקְבָּה מֵאוֹתָם הַמַּיִם שְׁלִמְעָלָה, וּמִתְעַבְּרַת
מֵהֶם כְּנִקְבָּה שְׂמִתְעַבְּרַת מִן הַזֵּכֶר.

שָׁאֵל רַבִּי חֲנִי לְרַבִּי דוֹסְתַאי, אָמַר לוֹ, הֲרִי כְּתוּב
וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ (שם) דְּשָׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ זָרַע עִין
פְּרִי עֲשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ. הָאָרֶץ הוֹצִיָּאָה אֵילָנוֹת
וּפְרוֹת, מַה כְּתוּב לְאַחַר כֵּן (שם ב) וְכָל שֵׂיחַ הַשָּׂדֶה
טָרָם יִהְיֶה בְּאָרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טָרָם יִצְמַח,
וּמִשְׁמַע טָרָם כְּתִרְגוּמוֹ?

אָמַר לוֹ, כֵּן הוּא, אֲבָל כַּחוֹת לְהוֹלִיד בְּאוֹתוֹ
הַזְּמַן לֹא הָיָה לָהֶם, וּמִפְּנֵי מָה? מִפְּנֵי שֶׁלֹּא
הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ, וְאֵד לֹא הָיָה שִׁיעָלָה
מִן הָאָרֶץ, שְׂאֵלְמָלֵא הָיָה כֵּן, כָּל כַּחוֹתָם הָיוּ
לְהוֹלִיד וּלְהַצְמִיחַ, אֲבָל מִפְּנֵי זֶה לֹא הָיָה בְּאָרֶץ
הַכַּח הַמּוֹלִיד.

רַבִּי יִצְחָק הֵלֵךְ לְרַבִּי זִירָא, נִכְנַס לְבֵיתוֹ וּמָצָא
שְׁהָיָה מְטִיל בְּאוֹתוֹ הַגֶּן. פָּתַח וְאָמַר (שופטים א)

וּבְנֵי קִינֵי חוּתֵן מֹשֶׁה עָלוּ מֵעִיר הַתְּמָרִים. מָה רָאוּ
בְּנֵי יִתְרוֹ לַעֲלוֹת מִשָּׁם?

שָׁאמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, שְׁקוּלָה הָיְתָה יְרִיחוֹ
בְּנֶגֶד כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִרַב הַתַּעֲנוּגִים
שָׁהָיו בָּהּ, שָׁאמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, לָמָּה נִקְרְאת
שָׁמָּה יְרִיחוֹ? עַל שֵׁם תְּרִיחַ. אָמְרוּ בְּנֵי יִתְרוֹ, אָנוּ
צָרִיכִים לְהַתְּעֵסֵק בַּתּוֹרָה, וְהַתּוֹרָה אֵינָה צָרִיכָה
תַּעֲנוּגִים, נָקוּם מִכָּאן לָחֵר וּנְתַעֲסֵק בַּתּוֹרָה.

אָמַר רַבִּי יוֹרְאֵה, יָדַעְתִּי עַל מָה הַתְּכַוֵּנְתָּ, אֲלֵא בְּנֵי
יִתְרוֹ עַד עַתָּה לֹא הָיוּ יוֹדְעִים הַתּוֹרָה,
וּצָרִיכִים אֶת הַחֵר, אֲבָל אָנוּ יוֹדְעִים בַּתּוֹרָה
וּצָרִיכִים צַחֲוֹת לְלַבּוֹן הַהֶלְכָה.

אָמַר לוֹ, מָהוּ שְׂפָתוֹב וַתּוֹצֵא הָאֶרֶץ דְּשֵׁא? אָמַר
לוֹ, הוֹצִיָּאתָ הָאֶרֶץ כָּל הַתּוֹלְדוֹת שָׁהָיו בָּהּ
וְשָׁהָיו גְּנוּזִים בָּהּ לַחֲוִין, וְלֹא הָיוּ בָּהֶם פַּחוּתָם, עַד
שֶׁהִמְטִיר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הָאֶרֶץ וְעָמְדוּ כָּל
הַתּוֹלְדוֹת בְּכַחַם הַשְּׁלֵמָה, וְכַתּוּב וַיֵּרָא אֱלֹהִים בְּיָמֵי
טוֹב.

פְּרִשְׁהָרָד ד': וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹדֶת בְּרָקִיעַ
 הַשָּׁמַיִם לְהַאִיר עַל הָאָרֶץ. שָׁם
 שְׁנֵינִי, אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר יַעֲקֹב, מִחוּ שְׁכַתּוֹב
 (שיר ד) בְּלֶךְ יָפָה רַעֲיָתִי וּמֹם אֵינִי בָךְ? כֵּן וְרֵאָה,
 בְּשִׁפְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, עֲשָׂאוּ
 מֵאוֹתוֹ הָאֹר תִּנְאַצֵּל מִלְּמַעְלָה, וּבְרָא הַשָּׁמַיִם
 מֵאוֹתוֹ הַרְקִיעַ הֶרְאֵשׁוֹן שֶׁהֵכִינוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וּבְרָאוּ בִּתְחִלָּה, וְאוֹתוֹ הַרְקִיעַ הוֹלִיד כָּל שְׂאֵר
 הַרְקִיעִים שְׁנֵתְהוּ מִמֶּנּוּ.

וַאֲמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, אוֹתוֹ הַרְקִיעַ הוֹלִיד
 כָּל הַמְּאוֹרוֹת מֵאוֹתוֹ הָאֹר שְׁמַקְבֵּל
 מִלְּמַעְלָה, וּבְשִׁפְרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתוֹ רְקִיעַ,
 נִטַּל אֶת הַמְּאוֹרוֹת, וְהִנִּיחָם בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ הַנְּקָרָא
 רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, שְׂאוֹתוֹ רְקִיעַ נִתְּהוּ מִן הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, הַרְקִיעַ הָעֲלִיּוֹן הוֹלִיד
 הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר תִּתְּפִיּוֹ, וְהַשָּׁמַיִם הוֹלִידוּ אֶת
 הַרְקִיעַ הַזֶּה, וּנְקָרָא רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְנִטַּל הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמְּאוֹרוֹת הַלְלוּ וְנִתְּנָם בּוֹ. וְהוּ

שְׁכַתוֹב (בראשית א, יז) וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרָקִיעַ
הַשָּׁמַיִם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הַמְּאֹרֹת הַלָּלוּ, וְהַנִּיחָם בְּרָקִיעַ הַזֶּה לְהִיּוֹת
מִמְשָׁלָה עַל הָאָרֶץ וּלְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם הַבְּרִיּוֹת,
וּכְשֶׁבָרָאם, נָתַנוּ אוֹרָם שְׁנֵיהֶם בְּשׁוּה. אָמְרָה
הַלְבָּנָה, רַבּוּנוּ שָׁל עוֹלָם, אִיזן לָךְ לְהַתְנַהֵג (דף יח ע"ב)
בְּשֵׁנֵי כְתָרִים בְּשׁוּה. מָה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא?
הַמְעִיט אוֹתָהּ, וְהִינּוּ הַכַּפָּרָה שָׁל שְׁעִיר רֹאשׁ חֲדָשׁ,
שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ לָה'.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת שָׁנִינוּ אֶת זֶה
וְלֹא הִתְיַשַּׁב בְּלִבִּי הָעֲנִיָּן. כְּשֶׁבָא רַב נַחֲמָן,
בָּאוּ וְשָׂאוּ אוֹתוֹ. אָמַר כִּמְשֻׁמְעוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
לְרַבִּי יַעֲקֹב, אַתָּה רוּצָה לְעַבֵּר עַל דְּבָרֵי חֲבֵרֶיךָ?!

שָׁתַק.

רַבִּי יוֹסִי בֶן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוֹנִיָּא בָּא לְרֵאוּת
אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן חֲתָנּוֹ. יָצְאָה
בֵּיתוֹ וּלְקַחָהּ יָדוֹ לְנִשְׁק. אָמַר לָהּ: לְכִי וּמַעֲטִי אֶת

עצמד מלפני בעלה, שהוא קדוש. שמע רבי אלעזר, אמר: כעת אני נזכר בדבר אחר, שהיא מרגלית יקרה, שנאמר על הלבנה כפי ששנינו, שהקדוש ברוך הוא אמר ללבנה לבי ומעטי את עצמה, שחשבה הלבנה שלה נתן השלטון. אמר לו חמיו: אני כף שמעתי וכף הוא מסתדר בלבי, משום שלא אעבר על דעת החברים.

פתח רבי אלעזר פיו ואמר, (דברים לג) אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה' מגן עזרך ואשר חרב נאותך. וכי נאותן של ישראל חרב הוא? לא! שחרי החרב נתנה לעשו, שכתוב (בראשית כז) ועל חרבך תחיה, אבל ישראל לא.

אלא כף שמעתי מאבא, שאלו הם תלמידי החכמים, שפשוט מעים דבר ולא מתישב בלבם, שהם נלחמים זה עם זה פאותם לוחמי הקרב בתרב, ורוצים לחרג זה את זה.

ודבר זה שאמר חברנו - כף הוא, וכן גזרתי בסוד המשנה שלנו, שכאשר ברא הקדוש

בְּרוּךְ הוּא אֶת הַשָּׁמַשׁ וְאֶת הַלְּבָנָה, גִּזַּר עַל הַשָּׁמַשׁ
 שִׁיחֹזר לְהִיּוֹת שְׁלֹטוֹנוֹ שָׁל עֵשׂו, וְגִזַּר עַל הַלְּבָנָה
 לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם תְּהִי שְׁלֹטוֹנוֹ שָׁל יַעֲקֹב, וּמָנָה עֲלֵיהֶם
 שָׂרִים חֲזָקִים, עַד שִׁיבֹאוּ שְׁתֵּי הָאִמּוֹת הַלְלוּ.

וְהַיֵּשֶׁר הַהוּא שֶׁתִּמְנָה עַל הַלְּבָנָה, עֲבוֹר הָאִמָּה
 שָׁל יַעֲקֹב, רָצָה מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁינָתֵן
 הַשְּׁלֹטוֹן לְלְבָנָה בְּעוֹלָם תְּהִי, כְּלוּמַר לָאִמָּה שָׁל
 יַעֲקֹב. אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכִי מָה צְרִיכָה
 הָאִמָּה שָׁל יַעֲקֹב, אֵלֶּא אֶת הָעוֹלָם הַבָּא,
 וְלְהַשְׁלִיטֵם עַל כָּל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, אֲבָל
 בְּעוֹלָם תְּהִי, לְכִי וּמַעֲטִי אֶת עֲצֻמְךָ וְהַשְׁתַּעֲבְדִי
 בְּנֵלוֹת לְזָכוֹת לְעוֹלָם הַבָּא.

כְּשֶׁבָאָה הָאִמָּה שָׁל יַעֲקֹב, הִתְרַעְמוּ לִפְנֵי הַקְדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עַל שֶׁנִּטַּל מֵהֶם הַשְּׁלֹטוֹן וְנָתַן
 לְעֵשׂו. אָמַר לָהֶם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: וְכִי מָה אַתֶּם
 צְרִיכִים אֶת שְׁלֹטוֹן הָעוֹלָם תְּהִי? שְׁתֵּרִי אֲנִי עָרַב
 לְהַשְׁלִיטְכֶם לְעוֹלָם הַבָּא עַל כָּל הָאִמּוֹת, וּמִשׁוּם
 כִּךְ הַקְרִיבוּ עֲלֵי כַפָּרָה. כְּלוּמַר, עַל אוֹתָהּ הַכְּבִטָּה

נְשֵׂאֵנִי עָרַב בּוֹ, הִקְרִיבוּ כַּפָּרָה וְהִתְעַסְקוּ בַּתּוֹרָה,
וְעָלֵי לְתֵת לָכֶם שָׂכָר טוֹב, וְעָלֵי לְהַשְׁלִיט אֶתְכֶם
עַל כָּל הָאֲמוֹת, שְׁעַל כֶּךָ מַעֲטָתִי אֶת הַיָּרֵחַ בְּעוֹלָם
תְּהִי.

בָּא רַבִּי יוֹסֵי חָמִיו וּנְשָׂקוֹ בְּרֵאשׁוֹ. קָרָא לְבֵתוֹ
וְאָמַר לָהּ: הַגְּלוּי שָׁל הָאֹר וְהַמָּאֹר שֶׁנִּפְרַד
בְּטוֹבוֹת יֵשׁ לָךְ. אֲשֶׁר־יָהּ, אֲשֶׁר־י חֶלְקָהּ, וְאֲשֶׁר־י חֶלְקִי
בְּעוֹלָם תְּהִי שְׂזוּכִיתִי לְרֵאוֹת כֶּךָ.

רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, זָכוּ יִשְׂרָאֵל - מֵאִיר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְאֵינָם צְרִיכִים לְמָאֹר אַחֵר,
שְׂפָתוֹב (ישעיה ס) וְתִיָּה לָךְ ה' לְאֹר עוֹלָם.

אָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ, יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן שְׁנַת־חֲלָף לָהֶם
הַשְׁלֵטוֹן, מוֹנִים חֲשָׁפוֹן לְלִבָּנָה, שְׂפָה
נוֹהֲגִים יִשְׂרָאֵל חֲשָׁפוֹנוֹתִיהֶם. וְהוֹ שְׂפָתוֹב (שיר השירים
ד) הַנָּךְ יָפָה רַעֲיָתִי, מְנַהֲיָתִי. מִן רוּעָה כַּעֲזָן יוֹסֵף.
(שם) וּמוֹם אֵין כֶּךָ, שְׁלֵא נִמְצָא כֶּךָ חֶסְרוֹן כְּמוֹעָדִים
וּבְזִמְנִים.

דָּבָר אַחֵר, הַנֶּפֶד יָפֵה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵינִן בָּהּ, שָׁנִי
 רַבּוֹתֵינוּ, בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים בְּשָׁנָה הָעוֹלָם
 נִדוּן. אָמַר רַבִּי אֶלְפִּינְדֵרְאִי, וְכִי לֹא נִדוּן הָאָדָם
 אֵלֶּא לְפְרָקִים אֵלּוּ? וַחֲרִי פְתוּב (איו"ב ז) וַתִּפְקְדֵנוּ
 לְבִקְרִים לְרַנְעִים תִּבְתְּנֵנוּ! וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵינִן לָךְ
 כָּל רַנַּע וְרַנַּע שֶׁתִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינּוּ מִשְׁנִית
 בְּאָדָם בְּכָל מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, וְשָׁנָה כָּאן,
 שֶׁבְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים בְּשָׁנָה הוּא!?

אָמַר רַבִּי אֶלְפִּינְדֵרְאִי, אֲנִי חוֹזֵר בֵּי, שְׁדָבָר
 הַתּוֹרָה בְּעֵינֵי זֶה, וְלֹא בְּעֵינֵי שֶׁל אוֹתוֹ דָּבָר
 שֶׁל רַבּוֹתֵינוּ. שֶׁהַפְּסוּק אָמַר פְּקִידָה וּבְחִינָה,
 וַחֲכָמִים אוֹמְרִים דִּין. וּמִשְׁמַע שֶׁתִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִשְׁנִית בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּעוֹלָם, אֲבָל לָדוֹן דִּין, רַק
 בְּאַרְבָּעָה זְמַנִּים תִּלְלוּ לָדוֹן אֶת כָּל הָעוֹלָם.

וְכָל הַדִּינִים תִּלְלוּ, בְּשָׂבִיל בְּנֵי הָאָדָם עוֹשֶׂה
 תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין בְּעוֹלָם. בְּפֶסֶח עַל
 הַתְּבוּאָה, מָה מִשְׁמִיעֵנוּ? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַל
 הַתְּבוּאָה מִמָּשׁ. שֶׁאָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשָׁנָה שֶׁעָבְרָה

נָתַן לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תְבוּאָה, סְפוּקָם שָׁל
הָעוֹלָם. לֹא מְעַשְׂרִין אוֹתוֹ בְּגִי אָדָם וְלֹא נוֹתְנִים
לְאֹכַל מִמֶּנּוּ לְעֲנָבִים, לִיתוּמִים וְלֹא לְמִנּוֹת?!
בְּשִׂבְעָה הַשָּׁנָה הַזֹּאת, דָּן אֶת כָּל הָעוֹלָם עַל אוֹתָהּ
תְבוּאָה שֶׁהִיְתָה בַּשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה.

בַּעֲצָרַת דָּן אֶת הָעוֹלָם עַל אֵיזָה עֲוֹן? עַל עֲוֹן
פְּרוֹת הָאֵילָן, שְׁלֹא הִמְתִּינוּ שְׁנַת
עֲרֻלָּתָם וְשֹׁלֵא הַנִּיחּוּם בַּשְּׂבִיעִית לְעָנִי וְלַגֵּר.

בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה דָּן כָּל הָעוֹלָם בְּלוֹ, גּוֹפּוֹת בְּגִי אָדָם
וְהַנְּשָׁמוֹת, וּפּוֹקֵד אוֹתָם, וְדָן אוֹתָם עַל כָּל
מַה שֶׁעָשׂוּ כָּל הַשָּׁנָה בְּלָהּ. וְלִמְדֵנוּ, אֲפֹלוּ צְעָדֵיו
שָׁל אָדָם נִמְנִים וּבָאִים בְּדִין בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. וְהוּ
שֶׁפְּתוּב (שם לא) וְכָל צְעָדֵי יִסְפוֹר.

שָׁנָה רַבִּי יוֹסִי, שָׁלֵשׁ כְּתוּבֵי נִכְנָסִים לְיוֹם הַדִּין:
כְּתוּב צְדִיקִים גְּמוּרִים, כְּתוּב רָשָׁעִים גְּמוּרִים,
כְּתוּב בֵּינוֹנִים, וּכְנֻגָּדֵן שְׁלֵשָׁה כְּחוֹת בְּאָדָם: כְּחַ
הַנְּשָׁמָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכַח הַמְּתֵאוּה, וְכַח הַמְּנִיעָה.

מהו פֶּחַח הַמְּנִיעָה? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פֶּחַח הַמְּנַדְּלָת
וְהַמְּנִיעַ אֶת הַגּוֹף בְּכָל צָרָתוֹ.

רַבִּי יוֹסִי בֶּן פִּינְיָ אָמַר, בֵּא רְאֵה רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵף עַל פִּי שְׂבִית דִּין שֶׁל
מַעֲלָה בָּאִים לַעֲמֹד בַּדִּין וְלָדוֹן אֶת הַבְּרִיּוֹת
וְלְהוֹרֹת לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זְכוֹת וְחוּבָה שֶׁל
בְּנֵי אָדָם, שֶׁלְמַד רַבִּי יוֹסִי בֶּן פִּינְיָ, שֶׁלֹּשׁ כֶּתוּבֹת שֶׁל
מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת עוֹמְדִים עַל הַדִּין בַּיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה,
יֵשׁ מֵהֶם שֶׁהֵם מוֹרִים זְכוֹת לְטוֹבָה, וְיֵשׁ מֵהֶם חוּבָה
לְרָעָה. וּבֵא רְאֵה, רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שֶׁנִּתֵּן עֲצָה לְהַנְצִיל מִן הַדִּין.

שֶׁלְמַדְנֹו, מַה שְׂכָתוּב (ויקרא כג) זְכוֹרֹן תְּרוּעָה, לֹא
מִצְאָנוּ זְכוּרָה (דף יט ע"א) לְתְרוּעָה, אֲלֵא מַה
שֶׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (במדבר י) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה
בְּאֲרָצְכֶם עַל הַצָּר וְגו' וְתִרְעַתֶּם וְגו'. וְזוֹכֵר לְתְרוּעָה
זוֹ, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, תְּרִיעוּ לְפָנָי בְּתְרוּעָה
זוֹ, שְׂחִיָּא זְכוֹרֹן אֹתָהּ תְּתְרוּעָה, מִיָּד - וְנוֹשְׁעֵתֶם
מֵאֲנִיכֶם בְּאֹתָהּ דְּגָמָא.

מֵאֲיִבֵיכֶם, מִי הֵם? אֵלֹהֵי הַמּוֹרִים חוֹבְתָם שָׁל
 בְּנֵי אָדָם. שְׁלֹמֹדְנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
 מִלְּאֲכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים חוֹבְתָן שָׁל בְּנֵי אָדָם,
 וּמִלְּאֲכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים זְכוֹתָם. וְאִפְלוּ אֶחָד מִבְּנֵי אֶלְהָ
 מוֹרָה זְכוֹתוֹ, עוֹזְבִים אוֹתוֹ. וְהוּא שְׂכֵתוֹב (אִיזכ ל"ג) אִם
 יֵשׁ עָלָיו מִלְּאָךְ מְלִיץ אֶחָד מִבְּנֵי אֶלְהָ, וְכֵתוֹב אַחֲרָיו
 (שם) וַיִּחַנְנוּ וַיֹּאמֶר פְּדַעְהוּ מִרְדַּת שַׁחַת וְגו'.

וְכִי יֵשׁ מִלְּאָךְ מִשְׁטִין זְכוֹתוֹ שָׁל אָדָם? אָמַר רַבִּי
 שְׂמַעוֹן, חָם וְחִלְיָה שְׂמִלְּאָךְ מִשְׁטִין זְכוֹת,
 אֶלְהָ יֵשׁ מִלְּאֲכִים מְמַנִּים לְעֵינַי וְלְהוֹרוֹת בְּחוֹבְתוֹ
 שָׁל אָדָם בְּכָל שְׁעָה שְׂיַעֲבֹר, וְהֵם מוֹרִים אוֹתוֹ דְּבַר
 שְׂנַצְטוֹו.

כִּיּוֹצֵא בְּדָבָר, וְכָל צָבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמֵד עָלָיו
 מִימֵינוּ וּמִשְׁמֵאלוֹ, מַה זֶה עָלָיו? עָלָיו שָׁל
 אַחֲאָב, שְׁהָיוּ מְעֵינִים בְּדֵינוּ מִימֵינוּ וּמִשְׁמֵאלוֹ. וְכִי
 יֵשׁ יָמִין וְכוּ'? אֵלֹהֵי מִימֵינִים לְזְכוֹת, וְאֵלֹהֵי
 מִשְׁמֵאֵילִים לְכַף חוֹבָה.

אמר רב יהודה אמר רב, מפני מה בראש השנה
דין הגוף והנשמה? מפני שבו נולד אדם
הראשון, ובו פיום נעשה גוף, ונזרקה בו נשמה,
ובו פיום גדון ונקבע הדין לדורות.

ובחג גדונים על שהם מבזים בנטילת ידים, ועל
שהם מזלזלים במקנאות ובטהרות שהם
מים, ועל כך גדונים על המים, על ענין המים.

אמר רבי אחא, בארבעה פרקים כמו בן האדם
גדון: בו פיום שמהרהר העברה, ובזמן
שעושהו, וביום ראש השנה, ובעולם הבא. רבי
אבהו אמר, בזמן שעושה העברות, ובזמן שיחלה.
שאמר רבי אבהו, כיון שיחלה אדם, מעלים אותו
לדין, ובזמן שמת, כשיוצאה נשמתו ממונו,
ובעולם הבא.

אמר רבי יהודה, במחון הצדיקים ושמחתם,
כשיוצאים מן העולם הזה בכשרון מעשים.
וכשפאים לעין בנשמה, אין מוחים בידה. ומה
אומרים לה? בלך יפה רעיתי. אמר רבי אבהו,

הצדיק אומר את זה על הנשמה שבו, בלך יפה
 רעייתי, מנהיגתי, שלא הרעתי לך במעשים רעים,
 שפתוב (שיר ד) ומום אין בך.

דבר אחר, (בראשית א) ויאמר אלהים יהי מארת.
 למה חסר ו'? אומר רבי יהושע בן לוי,
 תפלת הצדיקים שיצאו מהעולם הזה כדי שלא
 יתעבב שגורם לעולם הבא. שאמר רבי יהושע בן
 לוי, מה שפתוב (יחזקאל א) דמות כמראה אדם עליו
 מלמעלה? זו מעלתן של צדיקים שהם למעלה על
 כל המעלות.

מה זה עליו? אומר רבי יצחק, הוא יעקב,
 שמעלתו למעלה. והו שפתוב כמראה אדם.
 מה משמע? כתוב כאן עליו, וכתוב שם (בראשית לה)
 ויעל מעליו אלהים.

אמר רבי חייא בר יעקב, אין לך בכל לילה
 ולילה שאין הפרוז יוצא ואומר: עלו
 חסידים, באו וברכו ליוצרכם! והו שפתוב (תהלים
 קמ"ה) וחסידך יברכוכה. כבוד מלכותך יאמרו

וְגִבּוֹרֶתְךָ יִדְבְּרוּ. וְלָמָּה? לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם
גְּבוּרוֹתָיו וְגו'.

אָשֵׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, פַּעַם אַחַת הָיָה הוֹלֵךְ רַבִּי יוֹסִי
בְּדֶרֶךְ, פָּגַשׁ בּוֹ רַבִּי יִרְמְיָה (ת"י) וְהִלְכוּ
בְּאַחַד. פָּגְעוּ בְּהָר הַהוּא, וְהָיָה הָהָר מִפְּחִיד אוֹתָם.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יִרְמְיָה (ת"י): נֹאמַר דְּבָרֵי תוֹרָה
וְנִלְךָ.

אָמַר רַבִּי תַּיִיא: בְּיָדַי שְׂאוֹמְרִים חֻכְמֵי הַמַּשְׁנָה,
הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁהָיָה לְיַעֲקֹב, עַד פָּמָה זֶה יִהְיֶה?
אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אָמַר לְךָ דְּבָר שֶׁהָיָה אֲבֵא אוֹמֵר,
שְׂאוֹתוֹ הַשֶּׁמֶשׁ וְאוֹר הָרֵב שֶׁהָיָה לְיַעֲקֹב, גָּנוּז הוּא
לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לָבֵא, וְלֹא זֶה הוּא הַשֶּׁמֶשׁ
שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בּוֹ בְּנֵי עֲשׂוֹ, וְנִגְזָר שִׁשְׁתַּעֲבְדוּ בְּנֵי
יַעֲקֹב תַּחֲתָיו.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הָיָה יַעֲקֹב עֲצוּב. אָמַר: רַבּוֹן
הַעוֹלָם, הֲרֵי הָאוֹרָה שְׁלִי נִתְּנָה לְעֲשׂוֹ.
יִצְאָה בַּת קוֹל וְאָמְרָה: וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי

יַעֲקֹב וְגו', וְהֵאֵרָה שְׁלֹף נִגְנָזָה לָךְ וּלְבָנֶיךָ. אָמַר:
הֲרֵאִינָה לִי!

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הוֹצִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁרָאָה אוֹתָהּ יַעֲקֹב, וְלֹא אָדָם
אַחֵר. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית לב) וַיִּזְרַח ל"ו הַשֶּׁמֶשׁ,
אוֹתוֹ הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁהָיָה גָנוּז, כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל.
אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כְּשֶׁנִּצְחָ שָׁרוּ שָׁל עֲשׂוֹ, לוֹ מִשְׁמַע
וְלֹא לְאַחֵר.

וְאַתָּה עַל גַּב שֶׁיַּעֲקֹב נִהְיָה לְרֵאוֹת שְׁנֵינֵי אֶת שָׁרוּ
שָׁל עֲשׂוֹ, מַה כְּתוּב בּוֹ? (ס) וְהוּא צִלַּע עַל
יְרֵכּוֹ. אָמַר רַבִּי אַחָא, הָאֹר הָאִיר, אֲבָל לְבוֹ הָיָה
חֲשׂוֹךְ עַל יוֹצְאֵי יְרֵכּוֹ שֶׁיִּשְׁתַּעְבְּדוּ תַּחַת עֲשׂוֹ.

בְּעוֹר שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, שָׁמְעוּ קוֹל תִּינּוֹק כְּהָר שֶׁהָיָה
הוֹלֵךְ וּבוֹכָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: גִּלְךָ אֱלֹיוּ,
שֶׁהָרִי אֵינְנוּ מִפְּחָדִים, שֶׁהָרִי שְׁנֵינּוּ, שֶׁלְּאַחַד
מִתְּחִיָּה וּמִזִּיק, לְשָׁנִים נִרְאָה וְלֹא מִזִּיק. הֲלָבוֹ
אֱלֹיוּ, וְהִתִּינּוֹק הָיָה בּוֹכָה.

בְּשֵׁהִגִּיעוֹ אֵלָיו, אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּנֵי רַבּוֹן הָעוֹלָם
 אֲנַחְנוּ, שֶׁל אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא שְׁמוֹ אֶחָד עַל
 שְׁתֵּימָּה, בְּאוֹתֵיזוֹת שְׁלֹשָׁה רְשׁוּמִים, בְּסוּד שֶׁל אַרְבַּע.
 חֲקוּקִים עַל אֶחָד שְׁנַיִם, וְנִקְרָאִים עַל חֵיזוֹת הַקֶּדֶשׁ.
 מָה הַטַּעַם? אָמַר רַבִּי יוֹסִי כִּי: שְׁחוֹשְׁשִׁים שְׁמָא
 הוּא יָשָׁד, וְהֵם פּוֹחֲדִים מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם
 תְּרַבֵּה.

בַּאֲשֶׁר אוֹתוֹ תִּלְךְ שָׁמַע אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, הַשֵּׁב
 וְאָמַר: יְהוּדֵי אֲנִי, וּבֶן בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי חֲזִיָּא
 הַגָּדוֹל אֲנִי, וְאָבִי הָיָה מְלַמֵּד אוֹתִי פְּסוּקֵי שִׁיר
 הַשִּׁירִים וּפְרָשֶׁת בְּרֵאשִׁית, וּמֵת אָבִי, וְנִגְבּוּ אוֹתִי
 חֲנֻנָּבִים, וְכַעַת נַצַּלְתִּי מֵהֶם וּבְרַחֲמֵי לָהָר הַזֶּה.

בְּכַה רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר: אוֹי שָׁפֵן בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי חֲזִיָּא
 הַגָּדוֹל הוֹלֵךְ כִּי! לָקַח אוֹתוֹ בִּידוֹ וְהִלְכוּ.
 אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי: אָמַר בְּנִי, מָה חֵיזְתָּ לֹאמַד עִם
 אָבִיךָ? אָמַר: בְּפְרָשֶׁת יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם
 חֵיזְתִּי לֹאמַד. אָמַר לוֹ: מָה חָיָה אָבִיךָ אוֹמַר בְּפְרָשָׁה
 תַּזוּ?

פָּתַח אֹתוֹ תִּינּוֹק פִּיּוֹ וְאָמַר: (במדבר כא) בְּאֵר
 חֲפְרוּהָ שָׂרִים כְּרוּהָ נְדִיבֵי הָעַם בְּמַחֲקָק
 בְּמַשְׁעֲנָתָם. לְמַדְנּוּ, שָׁלַשׁ מִתְּנוֹת טוֹבוֹת נָתַן
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי שְׁלֹשָׁה רוּעִים
 אֲחִים - מֹשֶׁה, אֶהֱרֹן וּמְרִים. בְּזִכְוֹת מֹשֶׁה תָּהִה הַמָּן
 יוֹרֵד לְיִשְׂרָאֵל, בְּזִכְוֹת אֶהֱרֹן תִּיּוֹ עֲנַנֵי כְבוֹד הַזֹּלָכִים
 עִם יִשְׂרָאֵל, בְּזִכְוֹת מְרִים תִּתֶּה הַבָּאֵר הַזֹּלָכֶת
 עִמָּהֶם. (דף יט ע"ב)

מִתֶּה מְרִים - פְּסָקָה הַבָּאֵר. מִת אֶהֱרֹן - נִטְלוּ
 עֲנַנֵי כְבוֹד. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שם ט) וַיִּרְאוּ כָּל
 הָעֵדָה. אֵל תִּקְרִי וַיִּרְאוּ אֵלָא וַיִּרְאוּ. מִתֶּה מְרִים -
 פְּסָקָה הַבָּאֵר, מִנֵּינ לָנוּ? שְׂפָתוֹב (שם) וַיֵּשֶׁב הָעַם
 בְּקִדְשׁ וַתָּמַת שָׁם מְרִים, וְכִתּוֹב אֶהֱרִיּוּ וְלֹא תָהִה
 מִים לָעֵדָה. וּבְזִכְוֹת מֹשֶׁה חֲזְרוּ שְׁלֹשָׁתָם. וְהָיָה אָבִי
 אוֹמֵר, שְׁלֹשָׁתָם חֲקוּקוֹת דְּמִיּוֹתֵיהֶם בְּרַקִּיעַ,
 שְׂפָתָאִיר זְכוּתָם עַל יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית א)
 וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל
 הָאָרֶץ.

וּמַנִּין לָנוּ שְׁשֻׁלְשֶׁתֶם חֲקוּקִים בְּרַקִּיעַ? שְׁחַרֵי
 שְׁנֵינוּ, בְּכֻלָּם כָּתוּב עַל פִּי ה', וּבְמַרְיָם לֹא
 כָּתוּב עַל פִּי ה', שְׁאִין כֹּף דֶּרֶךְ אֶרֶץ. אֵלֶּא אָמַר
 אָבִי, בְּכֻלָּם כָּתוּב שָׁם, וַתָּמַת שָׁם מְרִים, וַיָּמַת שָׁם
 אַחֲרָיו, וַיָּמַת שָׁם מֹשֶׁה. כָּתוּב כָּאֵן שָׁם, וְכָתוּב שָׁם
 שָׁם, (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם ה'. מַה לְּחַלֵּן עִם ה', אַף
 כָּאֵן עִם ה'.

שְׁשֻׁלְשֶׁתֶם לָמָּה מִת מֹשֶׁה בְּחוּצָה לְאֶרֶץ? לְחֹרוֹת
 שְׁבֻבוֹתָיו יִתְקַיְמוּ מִתִּי מְדַבֵּר. וְאָמַר
 אָבִי: אָמַר מֹשֶׁה לְפָנַי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רְבוּנוּ
 שָׁל עוֹלָם, אֲפָנִים לְאֶרֶץ בְּדֵי לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתֶיךָ,
 שְׁחַרֵי כָּתוּב (ויקרא כג) כִּי תִבְאוּ אֶל הָאֶרֶץ, (שמות יב)
 וְהָיָה כִּי תִבְאוּ אֶל הָאֶרֶץ. וְשָׁם הוּא קִיּוּם שָׁל
 מִצְוֹתֶיךָ.

אָמַר לוֹ, מַה שְׁחַזְחַרְתָּ, מִשְׁלִים אוֹתָךְ, וּמַה
 שִׁיעֲשׂוּ יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הַקְּדוֹשׁ, יְהִי חֶלְקְךָ
 עִמָּהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה כג) לִבְנֵי אַחֲלֵק לוֹ בְּרַבִּים
 - אֵלֹהֵי הַצְּדִיקִים שָׁל יִשְׂרָאֵל, וְאֶת עֲצוּמִים יַחֲלֵק

שָׁלַל - אֵלֹהֵי הָאֲבוֹת. וְלָמָּה? תַּחַת אֲשֶׁר הֵעֲרָה
לְמֹות נַפְשׁוֹ.

שָׁאֵמַר רַבִּי חֵיִיא סְבֵא, לֹא מְצֵאתִי רוּעָה שְׁמֵסֵר
נַפְשׁוֹ עַל צֵאֲנוּ כְּמִשְׁחָה, שָׁאֵמַר (שמות לב)
וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אֵין מִחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ
אֲשֶׁר כְּתִבְתָּ. מַה זֶה מִחְנִי נָא? מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן
הָעוֹלָם הַבָּא, לְקַיָּם תַּחַת אֲשֶׁר הֵעֲרָה לְמֹות נַפְשׁוֹ.

וְאֵת פִּשְׁעִים נִמְנָה (ישעיה נג) - שְׁנִקְבַר עִם מִתִּי
מִדְבָּר, שְׁחִיו רִשְׁעִים לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, (שם) וְהוּא חָטָא רַבִּים נָשָׂא - שְׁלֹא זֶו מִשָּׁם
עַד שְׁמַחַל לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלִפְשָׁעִים יִפְגִּיעַ
- שְׁהִרְבָּה תִּפְלְתוּ עֲלֵיהֶם.

וְעַל כֵּן שְׁלַשְׁתֶּם חֲקוּקִים לְמַעְלָה. בָּא רַבִּי יוֹסִי
וּנְשָׁקוּ וְהִרְכִּיבוּ עַל כְּתָפוֹ שְׁלִשָּׁה מִילִין,
וְקָרָא עֲלָיו (שם נה, יג) וְכָל בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי ה'!

שָׁנָה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בָּא וּרְאָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לֹא עָשָׂה אֵת הַשְּׁמַשׁ אֶלָּא לְשִׁמּוּשׁ בְּנֵי אָדָם.

בֹּא וּרְאֵה, בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים מְקוֹמוֹת שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל הָאָרֶץ הוֹלֵךְ הַשָּׁמַשׁ וְעוֹלָה וְיוֹרֵד, וּמְדַרְגּוֹת
 וּמַעְלֹת יְדוּעוֹת יֵשׁ לוֹ, וְהִינּוּ שְׂפָתוֹב (שם לח) הַנְּנִי
 מִשִּׁיב אֶת צֵל הַמַּעְלֹת אֲשֶׁר יֵרְדָה בְּמַעְלֹת אָחוּז.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֵיךְ הִיא עוֹלָה? אָמַר רַבִּי, כְּכֹר
 לְמִדְּנוֹ בַּמִּשְׁנָה מִבְּעָלֵי הַיְּשִׁיבָה, שֶׁהָעוֹלָם
 הוּא עָגֹל כְּכַדּוֹר הַזֶּה, וּכְשִׁיּוֹצֵא מִהַמְּזֻרָח, הוֹלֵךְ
 בְּעֵגוּל, עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְמִטָּה, וְאֵז נַעֲשֶׂה הָעֶרֶב,
 וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה הוֹלֵךְ וְיוֹרֵד בְּנִלְגָלִים שֶׁל מְדַרְגּוֹת
 יְדוּעוֹת, וְיוֹרֵד וְסוֹבֵב אֶת כָּל הָאָרֶץ וְהִישׁוּב.

וּכְשִׁיּוֹרֵד וּמִתְכַּסֶּה מֵאֲתָנּוּ, מַעְרִיב לָנוּ, וּמֵאִיר
 לְאוֹתָם הַדָּרִים תַּחְתֵּינּוּ, לְפִי הִישׁוּב
 וְעֵגְלֵנִלוֹת הָאָרֶץ.

וְאֵז הוֹלֵךְ וְיוֹרֵד, וּמְפָרִיד בֵּין הַמַּיִם שֶׁתַּחַת הַמַּיִם
 שֶׁל הָאוֹקְיָנוֹס וּבֵין הַמַּיִם שֶׁהוֹלְכִים לְמַעְלָה,
 וּמְפָרִיד בְּאִמְצַע הַמַּיִם, לְעֵכָב אֶת הַסִּילּוֹן שֶׁל
 הַמַּיִם שִׁיּוֹצֵא מִגִּיהֶנָם שֶׁלֹּא יַעֲבֹר לְהוֹיֵק לְבִנֵי אָדָם,
 וְעַל כֵּן לֹא נִקְרָא הַשָּׁמַשׁ אֵלָּא לְשִׁמְשׁ אֶת בְּנֵי

הָאָדָם, שָׁעַל בֶּן נִקְרָא הַשָּׁמַשׁ - שָׁמַשׁ, שָׁמַשְׁמַשׁ
 אֶת הַכֹּל. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, אֵלְמֵלֵא שֶׁהַשָּׁמַשׁ
 שָׁשׂוּתָהּ בָּיָם הָאוֹקֵינוֹם, הָיָה שׁוֹרֵף וּמִבְעִיר אֶת כָּל
 הָעוֹלָם.

יֵוֶרֶד לְמַתַּחַת לְאָרֶץ שָׁל הַיְשׁוּבָה, וּמִגִּיעַ לְאוֹתָהּ
 בְּרִנָּה שֶׁנִּקְרָאת בְּרַבּוּסָא בְּלִשׁוֹן יוֹנָה,
 וּמֵאוֹתָהּ הַדְּרָגָה מֵתְחִיל לַעֲלוֹת לְמַעְלָה, וְקוֹל
 גְּלִגְלִיּוֹ נִשְׁמָע לְכָל הַרְקִיעִים בְּמִסְעוֹתָיו לְלַכֵּת עִם
 שִׁירָתוֹ שֶׁהוּא אוֹמֵר, וְלֹא הָיָה אָדָם שֶׁשׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ
 בְּרֵט לְמִשְׁתָּה, שֶׁהָיָה הַנְּאֻמָּן שָׁל הַמֶּלֶךְ, וַיְהוֹשִׁיעַ
 שָׁמַשְׁמַשׁ אוֹתוֹ.

וּבְשֶׁהֶצְטַרֵּךְ אוֹתוֹ יְהוֹשִׁיעַ לַעֲרֹךְ קֶרֶב, וְהָיָה
 שׁוֹמֵעַ קוֹל נְעִימָת וְנִהְיֵמַת הַשָּׁמַשׁ,
 לֹא יָכֹל לְסַבֵּל אוֹתוֹ, מַה כָּתוּב? (יהושע י) וַיֹּאמֶר
 לְעֵינַי יִשְׂרָאֵל שָׁמַשׁ בְּגִבְעוֹן הַדָּם. מַה זֶה הַדָּם? הַדָּם
 מִלּוֹמֵר שִׁירָה. הַדָּם מִקוֹל הַנְּעִימָה וְהַנְּהִימָה שֶׁלָּךְ,
 שֶׁהָרִי תָּיָה שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל מִסְעוֹתָיו בְּמִסְעוֹ.

אָמַר רַבִּי בָּא, שֵׁשׁ מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים מִסְּעוֹת עָשָׂה
הַשָּׁמַשׁ, בְּחֻשְׁבוֹן שָׁמֶשׁ, בֵּין יוֹם וְלַיְלָה,
וְסוֹבֵב אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּהִקְפָּה, וְלֹשֶׁם מָה צָרִיךְ?
לְרַבֵּךְ וּלְחַמֵּם אֶת הָאָרֶץ, וּלְדַשֵּׁן עֲשָׂנִים וַיְבוּלִים,
וּלְהַצְמִיחַ פְּרוֹת וְאֵילָנוֹת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בָּא וּרְאֵה, כְּאוֹתוֹ הַגֶּזֶן שְׁלֹמֶעֱלָה
עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַטָּה. מַה לְמַעְלָה
יֵשׁ שָׁמַיִם, אַף לְמַטָּה יֵשׁ שָׁמַיִם. וְלָמָּה נִקְרָאוּ
שָׁמַיִם? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵשׁ וּמַיִם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִכָּאֵן (אִיּוֹב כה) עָשָׂה שָׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו. לֹא כְּתוּב בְּמִלְאֲכָיו, אֱלֹהִים
בְּמִרוֹמָיו, עַל אוֹתָם הָאֵשׁ וְהַמַּיִם, וְעוֹשֶׂה שָׁלוֹם
בִּינֵיהֶם. כְּמוֹ הַגֶּזֶן הַזֶּה לְמַטָּה, אֵשׁ וּמַיִם.

וְחוֹזֵר הִרְקִיעַ מִתַּחַת, וּמְחַמֵּם הָאָדָמָה מְחַמִּימוֹת
הָאֵשׁ וְהַשָּׁמֶשׁ, וּמוֹרִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַמַּיִם עַל הָאָרֶץ וּמְקַרֵּר הָאָדָמָה, וּמְסַיֵּעַ אֶת
הַחַמִּימוֹת שְׁמֵלְמַטָּה, וְזֶה וְזֶה מוֹלִידִים וּמְצַמִּיחִים

את הארץ. ואת כלם ברא הקדוש ברוך הוא
לתועלת בני האדם.

רבי אבהו ורבי תיבא ורבי נתן היו הולכים בדרך.
אמר רבי נתן, לא תהיתם על בעלי המשנה
הללו, שגזרת פיהם בגזרת מלאכים קדושים?
ואני זכרתי מה שאמרו, שהרי השמש נאצל אורו
מזיו האם פקלריה שלמעלה, והאורה הזו אינה
שלו. משמע שכתוב (בראשית א) יהי מארת, תהי
לומר לומר יהי אורות, מה זה מארת? אמר רבי
זירא, מן אורות, מ' תוספת לשמש, כלומר מן
אורות, והתבה היא אורות.

אמר רבי תיבא, אל תתמה עליו, שהרי התורה
נאצלה מן החכמה שלמעלה, והשמים
נאצלו מאותו הרקיע העליון שעל ראש החיות,
וכמו זה, בשבתס תכל, כל מה שלמעלה ולמטה
נאצלו זה מזה וזה מזה, והקדוש ברוך הוא על
הכל, ומכסא כבודו מתחילים להיות נאצלים זה
מזה, וכסא הכבוד ממנו, וכלם באין חשובים

לְנַגְדּוֹ. וְהוּא שִׁכְתוֹב (דניאל ה) וְכָל דִּיְרֵי הָאָרֶץ בְּאֵלוֹ
לֹא חֲשׂוּבִים.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, שְׁלֹא יִהְיֶה לָךְ זֶה קָשָׁה, שְׁחֲרֵי
הָרֹאשׁ שְׁלָנוּ לְהַבְדִּיל, מִתְחִיל בְּרֹאשׁוֹנָה
לְלַמַּד אֶת הַתּוֹרָה לְתַרְגְּמוֹ, וְהַתְּרַגְּמוֹ ^(דף ב ע"א)
לְסִמּוּכִים לוֹ, וְהַסִּמּוּכִים לוֹ לְסִמּוּכִים לוֹ. נִמְצָא,
שְׁכַּאֲשֶׁר מִסְתִּים הַשְּׁעוֹר, שְׁכַּלָּם תְּלוּיִים מִן הָרֹאשׁ.
וְכִמוֹ זֶה תִּמְצָא לְמַעְלָה וּלְכָל הָעוֹלָמוֹת.

וְאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, מִשָּׁה נֶאֱצַל מִחַיֵּי הָעֲלִיּוֹן,
יְהוֹשֻׁעַ נֶאֱצַל מִמִּשָּׁה, חֲזִקְנִים נֶאֱצְלוּ
מִיְהוֹשֻׁעַ, הַנְּבִיאִים נֶאֱצְלוּ מִן חֲזִקְנִים, הַנְּשִׂאִים
וְרֹאשֵׁי הָעָם נֶאֱצְלוּ מִן הַנְּבִיאִים, וְכָלָם זֶה מִזֶּה.

בְּעוֹד שְׁחֵיו הוֹלְכִים פְּנֵשׁוּ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמְרוּ,
הִנֵּה אַחַד מִבְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה בָּא. אָמְרוּ לוֹ:
וַדַּאי שְׂאִמְרָתָם שְׁהַשְּׁמַשׁ נֶאֱצַל אֹזְרוֹ מִיּוֹ
הָאִם פְּקַלְרִיה שְׁלִמְעָלָה? אָמַר: כִּן הוּא!

פֶּתַח וְאָמַר (שיר ד) מַעֲיֵן גַּנְיִים בְּאֵר מַיִם חַיִּים וְנוֹזְלִים
 מִן לְבַנוֹן. קוֹרְאָהּ מַעֲיֵן, וְאַחַר כֵּן בְּאֵר,
 וְאַחַר נוֹזְלִים. בַּפֶּסוּק הַזֶּה יֵשׁ לְהַתְּבַוֵּן, שְׁהָרִי
 הַמַּעֲיֵן נִמְשָׁךְ מִן הַבְּאֵר, וְהַבְּאֵר מִן הַנוֹזְלִים,
 וְהַנוֹזְלִים מִן לְבַנוֹן. לְדַעַת שְׂכַלָם נֶאֱצְלוּ זֶה מִזֶּה
 וְזֶה מִזֶּה. כֵּן הוּא הַשֶּׁמֶשׁ, הָאוֹר אֵינּוּ שְׂלוֹ, אֲלֵא
 נִמְשָׁךְ חוּט אֶחָד שֶׁל זֵיו שְׂמַאִיר לַשֶּׁמֶשׁ.

שְׁהָרִי שְׁנִינוּ בְּמִשְׁנַתְנוּ, הָאוֹר שְׂכַרְא הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ
 הוּא בַּתְּחִלָּה, אָדָם הָיָה רוֹאֶה כּוֹ וְצוֹפֶה
 מִרֵּאשׁ הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ. בֵּא וּרְאֵה, אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ
 הוּא אֶחָד מִשְׁשִׁים אֲלָפִים וְשִׁבְעִים וְחַמְשָׁה חֲלָקִים
 מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל הָאֵסְפִקְלָרְיָה שֶׁל הָאוֹר הַהוּא
 שְׁנַנְנֵנו, וְאֶפְלוּ בְּאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ הַזֶּה אֵין אִישׁ יְכוּל
 לְהִסְתַּכֵּל כּוֹ, כָּל שְׂכֵן בְּאוֹתוֹ הָאוֹר.

וְהָרִי אָמַרְנוּ, שְׂאִישׁ יִסְתַּכֵּל כּוֹ מִרֵּאשׁ הָעוֹלָם וְעַד
 סוּף הָעוֹלָם? אֲלֵא כֵּן גִּזְרְנוּ בְּמִשְׁנָה שְׂלָנוּ,
 שְׂכַבְאוֹר הַהוּא יְכוּל הָאִישׁ לְדַעַת וּלְרְאוֹת אֶת אוֹר
 הַחֲכָמָה, כָּל מַה שְׁהָיָה, וְכָל מַה שְׂיִהְיָה, מִרֵּאשׁ

הָעוֹלָם וְעַד סוֹף הָעוֹלָם, וְהֵהוּא נִגְנֵנוּ לְצַדִּיקִים
 לָעוֹלָם הַבֹּא. מַה זֶה לָעוֹלָם הַבֹּא? כְּשֶׁתֵּצֵא
 הַנְּשָׂמָה הַקְּדוּשָׁה מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וַיֵּלֶךְ בּוֹ לָעוֹלָם
 הַבֹּא.

בֹּא וּרְאֵה, כְּתוּב (שמות לד) וַיְהִי שָׁם עִם ה' אֲרֻכָּעִים
 יוֹם וְאֲרֻכָּעִים לַיְלָה, לֶחֶם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא
 שָׁתָה. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁנִּהְיָה מִתְיָוֵן הֵהוּא. וְאִם
 עַל גַּב שֶׁיֵּרֵד מִשָּׁם, וְהָאֹר הֵהוּא לֹא יֵרֵד עִמּוֹ, לֹא
 הָיוּ יְכוּלִים לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנָי מִשָּׁה מִמֶּה שֶׁהִסְתַּכֵּל
 בְּרֵאשׁוֹנָה בְּשֶׁתִּיה שָׁם, וְנִשְׁאַרוּ בְּנֵיו מְאִירִים
 בְּשֶׁמֶשׁ הַזֶּה.

סָטָה רַבִּי אֶלְעָזָר לְצַרְכּוֹ, וְהֵם הִלְכוּ אַחֲרָיו
 לְלוֹזוֹתוֹ לְדַרְכּוֹ שֶׁלְשָׁה מִיָּלִין. אָמְרוּ לְרַבִּי
 אֶלְעָזָר, אֲשֶׁרִיכֶם בְּעָלֵי הַיְשִׁיבָה, שְׂאֵחַר גַּבּוֹ שֶׁל
 מִשָּׁה הֵייתֶם, כְּשֶׁנִּתְּנָה תּוֹרָה עַל יָדוֹ. הִלְכוּ רַבִּי
 חֵיִיא וְרַבִּי נֶתָן, וְרַבִּי אֶבְהוֹ לֹא רָצָה לְהִפָּרֵד מִמֶּנּוּ,
 וְהֵלֶךְ עִמּוֹ לְדַרְכּוֹ.

פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת פִּי וְאָמַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת. בֹּא וּרְאֵה, הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ
 הוּא עָשָׂה שְׂמוֹנָה עָשָׂר רְקִיעִים שְׁנוֹסְעִים
 לְמַסְעֵיהֶם וְסוּבְבִים אֶת כָּל הָעוֹלָם, וְכָל אֶחָד
 מֵתַעֲבָב אוֹתוֹ הַשְּׁעוֹר שְׁנַתָּן לוֹ מֵאֲדוֹנָו,
 וְכַשְּׂמֹשְׁלִים תְּרַקִּיעַ הַהוּא אֶת הַשְּׁעוֹר הַהוּא,
 מֵתַחְדָּשִׁים בְּעוֹלָם דְּבָרִים טוֹבִים גְּדוֹלִים וְרַבִּים.

וְחוֹשְׁבִים בְּדַעְתָּם אוֹתָם טַפְשֵׁי הַלֵּב, שְׂמִסְכּוֹב
 תְּרַקִּיעַ הַהוּא זֶה נַעֲשָׂה, וְלֹא כִּף הוּא,
 שְׁתֵּרֵי כָּל יוֹם וַיּוֹם מִתְחַדֵּשׁ הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא מִבְּקָר
 עַד עָרֵב דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים גְּדוֹלִים וַחֲזוֹקִים, וְלַפְעָמִים
 שְׂמִשְׁלִים תְּרַקִּיעַ הַהוּא אֶת מִסְעוֹ, וַיִּפְגַּשׁ בְּעוֹלָם
 אֶת גְּזֵרַת הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, וְחוֹשְׁבִים טַפְשֵׁי הַלֵּב
 שְׂבִגְלָל תְּרַקִּיעַ הַהוּא זֶה הִיָּה, וְטוֹעִים בְּלַבָּם
 בְּטַפְשׁוֹת.

וְעָשָׂה הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא אֶת תְּרַקִּיעַ הַרְבִּיעִי
 הַהוּא, וְהִנִּיחַ בוֹ אֶת הַשְּׂמֶשׁ, וּמְסוּבֵב אֶת
 כָּל הָעוֹלָם בְּעֲדָנִים וּזְמַנִּים לַתּוֹעֵלַת שָׁל הָעוֹלָם

לְבַנֵי הָאָדָם. וְלִמְדָנוּ בְּמִשְׁנֵה שְׁלָנוּ, שְׁלֵשׁ מֵאוֹת
וְאַרְבָּעִים חֲלוֹנוֹת הוֹלֵךְ הַשָּׁמֶשׁ, עוֹלָה וְיוֹרֵד
בְּעֶדְנִים וּזְמַנִּים.

וְהוֹלֵךְ וּמִתְחִיל מִחֲלוֹן הַמְּזוֹרָה, מֵאוֹתוֹ הַחֲלוֹן
שֶׁנִּקְרָא נְגִה, וְהוֹלֵךְ בְּעֵגוֹל עַד שְׁמֹנִיעַ
לְחֲלוֹן שֶׁנִּקְרָא קַרְבוֹסָא. אִזּוּ הוֹלֵךְ לְסוֹף הַצָּפוֹן
שְׁשֵׁה חֲדָשִׁים, עַד שְׁמֹנִיעַ לְחֲלוֹן שְׁזוּהָר, וְהוֹלֵךְ
שְׁשֵׁה חֲדָשִׁים לְהַשְׁלִים שָׁנָה לְתוֹעֵלַת הַבְּרִיּוֹת,
לַעֲשׂוֹת זְרִיעָה וּקְצִירָה.

וְהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית ח) עַד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זָרַע וְקָצִיר
וְקָר וְחָם וְקִיץ וְחֹרֶף. וּבְהַשְׁלֵמְתוֹ לְצַד הַדְּרוֹם,
לְפִי יֵשׁוֹב הָאָרֶץ, קָצִיר וְחָם וְקִיץ. וּבְהַשְׁלֵמְתוֹ
לְסוֹף הַצָּפוֹן - זָרַע, קָר וְחֹרֶף. וְהַכֹּל לְפִי יֵשׁוֹב
הָאָרֶץ, כְּמוֹ שְׁאִמְרָנוּ. וּבִנְיָן תְּהִי מִמָּשׁ, כְּמוֹ
שְׁמִשְׁתַּמְשִׁים בְּנֵי אָדָם בְּאוֹר הַרְקִיעַ תְּהִי, אִזּוּ כָּל
צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּמְשִׁים בְּאוֹר הַרְקִיעַ שְׁעַל
רֹאשׁ תְּחִיּוֹת.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, מְאֹרֶת, לָמָּה חָסַר וַי"ו? אָמַר לוֹ,
עַל מַה שְּׂאֲמָרְנוּ בְּרֵאשׁוֹנָה, שְׂאִין אֹרֹן
שָׁלֵם, שְׂאִין אֹרֹן רַק מַה שְּׂמַקְבֵּל כְּחוּט אֶחָד אֶחָד
הַכֶּתֵּל מִן הָאֹרֶן הֵהוּא שְׂלִמְעָלָה.

וּבְגִלְלָל זֶה לֹא נִקְרָא אֹרֶן שָׁלֵם, וְלֹא רָאוּי לְהִקְרָא
שָׁלֵם אֶלָּא אוֹתוֹ הָאֹרֶן שֶׁנִּקְרָא וְהָאֹרֶן עִמּוֹ
שׁוֹרָה. וְהֵהוּא שְׁנַנְנוּ לְצַדִּיקִים הוּא אֶחָד מִשְׁשִׁים
אֲלָפִים וְשִׁבְעִים וַחֲמִשָּׁה חִלְקִים מִן הָאֹרֶן שֶׁשׁוֹרָה
עִם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֹרֶן הַשֶּׁמֶשׁ הוּא אֶחָד
מִשְׁשִׁים אֲלָפִים וְשִׁבְעִים וַחֲמִשָּׁה חִלְקִים מִן הָאֹרֶן
הַנְּנוּז לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל כֵּן לֹא נִקְרָא אֹרֶן
שָׁלֵם הָאֹרֶן הַזֶּה שֶׁל הַשֶּׁמֶשׁ, וְלֹא רָאוּי לְהִקְרָא.

וּלְפִיכֵן אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא יִקָּשֶׁה לָכֶם
שְׂכֵתוֹב מְאֹרֶת וְלֹא שָׁלֵם, שְׂאִנִּי לֹא
עָשִׂיתִי אוֹתוֹ, אֶלָּא לָמָּה שְׂכֵתוֹב (בראשית א) לְהַאֲדִיר
עַל הָאָרֶץ, לְשִׁמּוֹשׁ אֶת בְּנֵי הָאָרֶץ, וְדִי לָכֶם לְבְנֵי
הָאָרֶץ לְמֵאֹרֶן הַזֶּה שִׁשְׁשִׁים אֶתְכֶם.

אמר רבי אלעזר, ומה האור תקטן הוה לא
 יכולים בני אדם להסתכל בו, האור תגנוז
 לצדיקים על אחת כמה וכמה. אמר רבי אבהו,
 וכל שכן האור של המאור ששורה לפני המלך
 תעליון.

בא לנשק את ידו של רבי אלעזר, אמר, כעת
 ידעתי שבאמת המארת הוה חסר, וראוי לו
 להיות חסר יותר מזה. אמר, אוי לעולם כשתצא
 ממנו, שעד היום הוה שאלתי על זה, ולא מצאתי
 את עקר הדבר, רק עכשו. אותה הדרך שיצאת
 בה, תהיה (דף כ ע"ב) סימן של ברכה לי על שפנשתי
 אותך.

ישב עמו שלשה ימים, ולמד כל ספק וקשיא
 שהיו לו, ולמד אותו ששים טעמים בפרשת
 בראשית. הלך לדרבו.

מצא את רבי חייא. אמר לו, בבקשה ממך רבי
 אבהו, שאטעם מאותה המתיקות של
 הדבש שמצית מגזרת קדושים עליונים. אמר לו,

חַרְיוֹת דָּקֵל שְׂאִין בָּהֶן פְּרוֹת וּסְבִיאת הַדְּבַשׁ אֵין
מִתִּישְׁבִים יַחַד. וְאִף עַל פִּי בֵן לְמִד אֹתוֹ.

בְּכַח רַבִּי חֲזִיא וְאָמַר, גְּדַרְתִּי עָלַי, שְׂעַד שְׂאֵלְמִד
לְפָנַי בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה הָעֲלִיּוֹנָה, לֹא אֵשֵׁב בָּאֵן.
יֵשֵׁב שָׁם שְׁתִּים עֶשְׂרֵה שָׁנִים. בְּשָׂבֵא, קָרְאוּ לוֹ רַבִּי
חֲזִיא הַגָּדוֹל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הָאֹר הַגָּנוּז לְצַדִּיקִים
לְעֵתִיד לָבֵא, אֹתוֹ שָׁהוּא גָנוּז. וְהוּ שְׂכַתוֹב (תהלים
צ"ו) אֹר זָרַע לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שְׂמֻחָה.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֵת (בראשית א). רַבִּי פְּנִיחָם
פָּתַח בְּפֶסֶק הַזֶּה (שיר ג) צְאִינָה וּרְאִינָה
בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה בְּעֶטְרָה שְׂעֵטְרָה לוֹ אָמוֹ.
אָמַר רַבִּי פְּנִיחָם, חֲזַרְנוּ עַל כָּל הַתּוֹרָה וְלֹא מְצָאנוּ
עֶטְרָה שְׂעֵשְׂתָה בַת שֹׁבַע לְשֹׁלֹמֹה. כָּעֵת יֵשׁ לוֹמַר,
זֶה שְׂאֵמַר רַבִּי יִצְחָק מַה זֶה צְאִינָה וּרְאִינָה, הֲיָה
לוֹ לְכַתֵּב בָּאוּ וּרְאוּ, מַה זֶה צְאִינָה?

אֵלֵא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַפֶּסֶק הַזֶּה שְׂנִקְרָא עַל
אֹתָם הַצַּדִּיקִים שְׂיִצְאוּ מִן הָעוֹלָם הַזֶּה
וּנְקַבְּרוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשָׁה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,

וְשִׁי צָאָה נִשְׁמָתָם שָׁם. וְעֵתִידָה בַּת קוֹל לְהַעִיר בְּכָל
 צִיּוֹן וְצִיּוֹן שָׁל בְּתֵי הַקְּבָרוֹת, וְאוֹמְרָת: צְאִינָה
 וּרְאִינָה, צְאוּ מִתַּחַת רִקְבוֹנוֹת הָעֶפְרָה וְהִתְעוֹרְרוּ
 מִשְׁנַתְּכֶם. בְּנוֹת צִיּוֹן - כָּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים-ב' כג) מָה
 הַצִּיּוֹן הַלֵּז.

אָמַר רַבִּי פְּנִיחָם, וּכְבָּאִים אַתֶּם הַצְּדִיקִים לְרֵאוֹת
 אֶת זֵיו הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַמַּלְאָךְ הַקְּדוֹשׁ,
 שֶׁהַשְּׁלוֹם בָּלוּ שָׁלוּ, וּכְבָּאִיזוּ זְכוֹת? בְּשִׁבִיל הָעֲטָרָה
 שֶׁעֲטָרָה לוֹ אָמוֹ, בְּשִׁבִיל אוֹתוֹ הַכֶּתֶר שֶׁהַכְּתִירוּ
 אוֹתוֹ הַצְּדִיקִים בְּדַבְּרֵי תוֹרָה בְּעוֹלָם הַיּוֹה. אָמַר רַבִּי
 אֲבָהוּ, אָמוֹ, וּמַהוּ? אָמוֹ, וְאִיזְהוּ אִם שָׁל הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא? אֵלּוּ הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם אֵמָּה הִידוּעָה לוֹ.

בַּיּוֹם חֲתָנָתוֹ - חֲתָנָה הוּוּ מִמֵּי הֵיא? אָמַר רַבִּי
 פְּנִיחָם, מִהָאִם הֵהוּא, חֲתָנָה שֶׁל אוֹתוֹ הָאִם
 שָׁלוּ. מַהוּ חֲתָנָתוֹ? בַּיּוֹם שֶׁהַכְּשָׁרוֹ לַעֲשׂוֹת אֶת
 מִצְוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא שִׁמְחַת הַצְּדִיקִים. וְאִימְתִי
 הַכְּשָׁרוֹ? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִשְׁלַשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים
 וּמַעֲלָה, שְׂאוֹתוֹ הַיּוֹם חוֹבָה עַל הַצְּדִיקִים לַעֲשׂוֹת

שְׂמַחַת הַלֵּב בְּיוֹם שְׁעוֹלָה לַחֲפָה, וּמִשּׁוֹם אוֹתָהּ
 הַזְּכוּת עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעוֹרֵר אוֹתָם
 וּלְהַעֲבִיר בְּרוּז לְפָנֵיהֶם בְּחֵדוּחַ: צְאִינָה וּרְאִינָה
 בְּנוֹת צִיּוֹן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא תִשְׁמַע, יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקִיעַ
 הַשָּׁמַיִם. רַבִּי יִצְחָק אָמַר, כְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְתִיחַ אֶת הַמֵּתִים וַיַּעֲבִיר בְּרוּז עַל כָּל צִיּוֹן
 וְצִיּוֹן, בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן תִּירַד אוֹתָהּ הַנְּשָׁמָה, כְּמוֹ הָאוֹר
 וְהַמְּאוֹר שְׁיֵאִיר בְּאוֹר שֶׁל רִקִיעַ הַשָּׁמַיִם עַל אוֹתוֹ
 הַגּוֹף שְׂיִתְעוֹרֵר מִן הָאָרֶץ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב יְהִי מְאֹרֶת
 בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם. וְלָמָּה? לְהֵאִיר עַל הָאָרֶץ, עַל אוֹתוֹ
 הַגּוֹף שְׂיִוְצֵא מִן הָאָרֶץ.

רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר, זוֹהִי זֵהר הַרוּחַ הַשׁוֹרָה עַל הַגּוֹף
 לְהַחְיֹתוֹ וּלְהֵאִיר אִפְלוֹ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב יְהִי
 מְאֹרֶת בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְלָמָּה? לְהֵאִיר עַל הָאָרֶץ,
 עַל הַיּוֹצֵא מִן הָאָרֶץ, כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פִּינְי פָּנַשׁ אֶת רַב נַחֲמָן. אָמַר לוֹ,
 אוֹתָהּ הַרוּחַ שְׁעֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

לְהַחְיֹת בָּהּ אֶת הַמֵּתִים מֵהֵי? אָמַר לוֹ, הִיא רוּחַ
הָאִם־פְּקֻלְרִיהָ שֶׁל מַעֲלָה, כַּאֲשֶׁר יִשְׁיֵנוּ בְּנֵי אָדָם
הַיְדוּעוֹת הַנְּכֻונוֹת. וּמִנֵּיין לָנוּ זֶה? מִמָּה שֶׁכֶּתוּב (יחזקאל
לו) וְנָתַתִּי רוּחִי בְּכֶם וְחִייתֶם. לֹא נֹאמַר וְנָתַתִּי רוּחַ
בְּכֶם, אֲלֹא רוּחִי, אוֹתוֹ הַנֶּאֱצֵל מֵהָאִם־פְּקֻלְרִיהָ
שְׁלִי, וְכֶתוּב (שם) וְאֵת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם, וְאַחַר
כֵּן יִהְיֶה סִימָן יְדוּעַ בְּעוֹלָם. זֶהוּ שֶׁכֶּתוּב (בראשית א)
וְהָיוּ לְאֵתֶת וּלְמוֹעָדִים וּלְיָמִים וּשְׁנָיִם.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ (בראשית א). רַבִּי
אַבְהוֹ פָּתַח, (תהלים ח) מָה אֲנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ
וּפֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֵנוּ וְתִחַסְרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים. רַבִּי
תַנְחוּם אָמַר, בְּשַׁעַת שֶׁרָצָה תִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְבַרְא אֶת הָאָדָם, נִתְיַעַץ עִם הַמַּלְאָכִים אוֹתָם
הַסּוֹכְבִים אֶת כְּסֵאוֹ, וְאָמַר לָהֶם נַעֲשֶׂה אָדָם. אָמְרוּ
לוֹ: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, מַה טֵּיבוֹ שֶׁל אָדָם זֶה, מַה
אֲנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ?

דָּבָר אַחַר נַעֲשֶׂה אָדָם, רַבִּי בּוּטָא בְּשֵׁם רַבִּי בּוֹ
אָמַר, חֲזַרְנוּ עַל כָּל הַתּוֹרָה כְּלָהּ וְלֹא מְצִינוּ

שְׁנַתִּיעֵץ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם הַמַּלְאָכִים לְעוֹלָם
עַל שׁוֹם דְּבַר מְכַל מַה שֶׁהוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת.

וְעוֹד מְצִינּוּ, שְׂאִין לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה שְׁמִשְׁיָנִים
לְדַעְתּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּכְשֶׁהֵם
רְצִים לְהַשִּׁיג, מִיַּד חוֹזְרִים לְאַחֹר מִהַשְּׁנָתָם, כְּמוֹ
עוֹף הַנְּקָרָא קַנְבוֹסָא דְקוֹנְאָרִי הָיָה, שְׁפוֹרְחַ וְחוֹזֵר
לְמָקוֹם שֶׁהוּא שׁוֹרָה. כִּף הֵם, עַד שֶׁחוֹזְרִים
וְאוֹמְרִים (יחזקאל ג) בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ.

וְעוֹד אָמַר רַבִּי בּוּטָא, מְצִינּוּ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּרָא הָאוֹר הָרֵאשׁוֹן, וּבְרָא מִזֶּה הָאוֹר שְׂאֵר
הַמְּשֻׁמְשִׁים שָׁלוֹ. אִם הָאוֹר שֶׁנִּבְרָא בַּתְּחִלָּה לֹא
נִתְּיָעֵץ עִמּוֹ, כְּשֶׁרָצָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ שְׂאֵר צְבֹאוֹתָיו,
כָּל שָׂכַן וְכָל שָׂכַן (תהלים קמד) אָדָם לְהַכִּיל דָּמָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הֵנַח לְרַבִּי בּוּטָא, שְׁעַם בַּעֲלִי
הַמְּשֻׁנָּה שָׁם אֶת מְדוּרוֹ. אָמַר רַבִּי בּוּטָא,
אֲנִי לֹא זָכִיתִי שִׁיְהִי מְדוּרִי עִמָּהֶם, אֲבָל הַקְּשִׁיָּא
הִיְתָה שְׁלָהֶם.

וַתְּרוֹץ שְׁמַעְתִּי שְׁאָמַר רַבִּי בּוֹ, כַּמְלֶךְ הַזֶּה שְׁתִּיה
 שׁוֹלֵט עַל הַכֹּל, וְרָצָה לְהִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ
 שְׁכַלֵּם כְּלוּלִים בּוֹ וְהוּא הַכֹּל, עֲשֵׂה עַצְמוֹ כְּלִשׁוֹן
 רַבִּים. כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוֹאִיל וְרָצָה
 לְהִרְאוֹת שְׁכַל הָעוֹלָם שְׁלוֹ, כִּלֵּל אֶת הַכֹּל בִּידּוֹ,
 וְאָמַר לְשׁוֹן רַבִּים לְהִרְאוֹת שְׁתִּיה הַכֹּל. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק, אִם קוֹל מְמַרְזָמִים שְׁמַעְתִּי מִזֶּה, אִמַּר שְׁתִּיה
 יָפָה, שְׂאִין הַתְּרוֹץ הַזֶּה מִתְּיָשֵׁב בְּלִבִּי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי בָּא לְטַבְרִיָּה לְטַהַר אֶת כָּל
 שׁוּקֵי טַבְרִיָּה, רָאוּ אוֹתוֹ רַבִּי פְּנִיחָס וְרַבִּי בָּא
 וְרַבִּי יִצְחָק. אָמְרוּ: עַד מָתִי יֵשֵׁב בְּקִיּוּם אֶחָד וְלֹא
 נוֹכַח לְלִבָּת? אָמְרוּ: הִנֵּה מִבְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה כָּאֵן,
 נִשְׂאֵל לְפָנָיו.

בָּא לְשֵׁם רַבִּי אֶבְחָו. אָמַר לוֹ: אִם לֹא נִשְׁמַע דְּבַר
 זֶה, תְּרִי יִפְתַּח פִּיהֶם שָׁל הַמִּינִים בַּפְּסוּק הַזֶּה.
 אָמַר לוֹ: יֹאמַר לָנוּ מַר ^(דף כא ע"א) אֶת עֵקֶר הַפְּסוּק הַזֶּה.
 אָמַר לוֹ: מַה הוּא? אָמַר לוֹ: זֶה נַעֲשֶׂה אָדָם
 בְּצִלְמֵנוּ בְּדְמוּתֵנוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתוּב (ישעיה מב) הַחֲרָשִׁים שְׁמַעוּ
 וְהַעֲוִירִים הִבִּיטוּ לְרֵאוֹתַי. וְכִי לְעוֹרִים
 וְלַחֲרָשִׁים אָמְרָה הַתּוֹרָה אֶת זֶה? אֵלֶּא עוֹרִים,
 שָׁהֵם עוֹרִים בַּתּוֹרָה, שְׁדוּדָהּ הַיָּשָׁר לְפָנֵיהֶם,
 וְהוֹלְכִים אֶרְחוֹת עַקְלָקְלוֹת כְּעוֹרִים, וְלֹא יוֹדְעִים
 אֶת עַקֵּר הַדְּבָר. הַפְּסוּק תְּזַה נִגְזֹר בַּמַּשְׁנָה שְׁלָנוּ,
 וְכָךְ גְּזַרְנוּ.

כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, הַמַּיִם הָיוּ
 הָעֶקֶר שֶׁל הַכֹּל, וּמַמַּיִם הַשְּׁתִּיל אֶת כָּל
 הָעוֹלָם. וְעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֹשָׁה אֲמָנִים
 שְׂיַעֲשׂוּ אֶת אֲמָנוֹתָיו בְּעוֹלָם תְּזַה, וְאֵלוֹ הֵם: שָׁמַיִם,
 וְאָרֶץ, וּמַיִם. וְעַל יְדֵי אֵלוֹ נִבְרָא כָּל מַה שְּׁבַעֲעוֹלָם
 תְּזַה.

וְהַזְמִין אֶת שְׁלֹשַׁת אֵלוֹ, אֶת כָּל אֶחָד מֵהֶם,
 לְהוֹצִיא בְרִיּוֹת שְׁצַרִּיף לְעוֹלָם. הַזְמִין אֶת
 הַמַּיִם. אָמַר לָהֶם: אַתֶּם תּוֹצִיאוּ אֶת הָאָרֶץ
 מִתְּחִתֵּיכֶם, וְאַתֶּה לָךְ תִּתְכַּנֵּס לְמָקוֹם אַחֵר. וְהַמַּיִם
 עָשׂוּ כֵּךְ. זֶהוּ שְׁכַתוּב (בראשית א) יִקְוּוּ הַמַּיִם.

קָרָא לְאָרֶץ. אָמַר לָהּ: אֵת תּוֹצִיאי מִמֶּךָ בְּרִיּוֹת,
 בְּהִמּוֹת וְחַיּוֹת וְכַדּוּמָה לָהֶם. מִיַּד עָשָׂתָה
 כֹּף. זָהוּ שְׁכַתּוֹב (ש) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ
 נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ.

קָרָא לַשָּׁמַיִם. אָמַר לָהֶם: אַתֶּם הַבְּדִילוּ בֵּין מַיִם
 לַמַּיִם. עָשׂוּ כֹף. זָהוּ שְׁכַתּוֹב (ש) וַיַּעַשׂ
 אֱלֹהִים אֵת הַרְקִיעַ. קָרָא לְאָרֶץ. אָמַר לָהּ: הוֹצִיאי
 דְּשָׂאִים וְעֹשָׂבִים וַיְבֹלִים וְעֵצֵי הַשָּׁדָה. מִיַּד מָה
 כָּתוּב בָּהּ? (ש) וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֹשָׂב מְזֹרֵיעַ
 וְרֵעַ.

קָרָא כִּמוֹ כֵּן לַשָּׁמַיִם. אָמַר לָהֶם: יִהְיוּ בָכֶם
 אֹזְרוֹת וּמְאֹזְרוֹת לְהֵאִיר עַל הָאָרֶץ, זָהוּ
 שְׁכַתּוֹב (ש) יְהִי מְאֹרֶת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם. קָרָא כִּמוֹ
 כֵּן לַמַּיִם. אָמַר לָהֶם: אַתֶּם תּוֹצִיאוּ רֶמֶשׂ שֶׁל דָּגִים
 וְעוֹפּוֹת וְכַדּוּמָה לָהֶם. זָהוּ שְׁכַתּוֹב (ש) וַיִּשְׂרְצוּ
 הַמַּיִם שָׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְעַל יְדֵי שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה
 כָּל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִינוֹ.

בְּשָׂבָא הַיּוֹם הַשְּׁשִׁי, בְּלֵם הָיוּ מְזַמְּנִים לְבְרָא כְּמוֹ
 שְׂאֵר הַיָּמִים. אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא: שׁוּם אֶחָד מִכֶּם לֹא יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת הַבְּרִיָּה הַזֹּאת
 לְבְרָה כְּמוֹ שְׂאֵר כָּל הַבְּרִיּוֹת שֶׁהָיוּ עַד כָּאן, אֱלֹא
 בְּלָכֶם תִּתְחַבְּרוּ יַחַד, וְאֲנִי עִמָּכֶם, וְנַעֲשֶׂה אָדָם,
 שֶׁחֲרִי אַתֶּם לֹא תֻּכְלוּ לַעֲשׂוֹתוֹ לְבְדָכֶם, אֲכַל הַגּוֹף
 יִהְיֶה שֶׁל שְׁלֹשֶׁתְכֶם, וְהַנְּשָׂמָה שְׁלִי.

וּלְפִיכֶךָ קָרָא לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאָמַר לָהֶם
 נַעֲשֶׂה אָדָם, אֲנִי וְאַתֶּם. אֲנִי אֶת הַנְּשָׂמָה,
 וְאַתֶּם אֶת הַגּוֹף. וְכֵךְ הוּא, שֶׁהַגּוֹף הוּא מִשְׁלֹשֶׁתְכֶם,
 שֶׁהָיוּ אֲמִנִים בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. וְאֶת הַנְּשָׂמָה נָתַן
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַשְּׁתֵּתָף עִמָּהֶם בָּהּ.

בְּצִלְמֵנוּ בְּדְמוּתֵנוּ, כְּלוֹמַר שֶׁרְאוּי לָנוּ, כְּאוֹתוֹ
 הַגּוֹף שֶׁנִּלְקַח מִכֶּם, לְדַעַת וּלְהַדְמוֹת
 לָכֶם כְּמוֹ אוֹתוֹ שֶׁנִּלְקַח מִמֶּנִּי, שֶׁהוּא הַנְּשָׂמָה,
 שֶׁיִּפְרַד מִמַּעֲשֵׂי הָעוֹלָם, וְתִהְיֶה תְּשׁוּקָתוֹ וְרִצּוֹנוֹ
 לְעֵלְיוֹנִים הַקְּדוֹשִׁים.

וְעוֹד בְּצִלְמֵנוּ בְּדַמוֹתֵנוּ, שְׁחֵגוּף שְׁנִלְקַח מִכֶּם לֹא יִהְיֶה בְּקִיּוֹם בְּמוֹתְכֶם. מַה זֶה בְּמוֹתְכֶם? בְּאוֹתָן הַבְּרִיּוֹת שֶׁהוֹצֵאתֶם, עַל שֶׁהוּא עֹפֵר בְּשֵׁאֵר כָּל הַבְּרִיּוֹת. וְהַנְּשָׂמָה הַקְּדוּשָׁה הַהִיא שֶׁאֲנִי נֹתֵתִי בּוֹ, שִׁיְהִיָּה לָּהּ קִיּוֹם לְעוֹלָמִים, שֶׁאֵינָה גּוֹף, וְתִדְמָה לְקִיּוֹם שְׁלִי.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, זֶהוּ בְּרוּר הַדְּבָר, מִשּׁוֹם שֶׁנִּמְצָא שֶׁבְּבְרֵאשִׁית הָיוּ שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים - שָׁמַיִם וָאָרֶץ וּמַיִם.

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, יָפָה הוּא. אֲבָל הָאָרֶץ לָקְחָה אֶת כַּח שְׁלֹשֶׁתָם לְבִדָּה, עַד שֶׁהָיוּ בָּהּ אַרְבָּעָה יְסוּדוֹת בְּקִיּוֹמִים - מִן הַשָּׁמַיִם שָׁנַיִם, וּמִן הַמַּיִם אֶחָד, וְהָאָחֵד שְׁבָה. וְהִיא הוֹצִיָּאָה אֶת הַגִּלְגָּלִים שֶׁל אָדָם, וְהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא אֶת הַנְּשָׂמָה. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב (שם ב) וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפֵר מִן הָאָדָמָה וַיַּפַּח בְּאַפָּיו נְשִׁמַת חַיִּים. חֲרִי שְׁנֵיהֶם - הָאָרֶץ וְהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא - שֶׁהִשְׁתַּתְּפוּ יַחַד לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ, וּבְגִלְגָּלוֹ אָמַר נַעֲשֶׂה

אָדָם. שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לָהּ עֲשִׂי אֶת הַגּוֹף,
וְאֲנִי אֶת הַנְּשָׁמָה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הִנֵּה כָּל הַסִּפֵּק
הַזֶּה עָבַר מֵעַמָּנוּ.

עוֹד אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּגוֹן זֶה שִׁתְּףָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת הָעוֹלָם בְּבְרִיאת בְּנֵי אָדָם, שֶׁהָרִי
שְׁנֵינּוּ שְׁלֹשָׁה שִׁתְּפִים בְּאָדָם, הָאִישׁ וְאִשְׁתּוֹ
וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כְּגוֹן זֶה
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, שָׁמַיִם כְּגוֹד אִישׁ, אָרֶץ כְּגוֹד אִשְׁתּוֹ,
וְלְעוֹלָם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁתֵּף עִמָּהֶם, וְעַל כֵּן
נֵאמַר נַעֲשֶׂה אָדָם, בְּלִשׁוֹן שִׁתְּפוּת, וְאִין הַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְשַׁתֵּף עִם שׁוּם בְּרִיָּה זוֹלָת עִם אָדָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וּבְשָׂאֵר הַבְּרִיּוֹת מִי מְשַׁתֵּף
עִמָּהֶם? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּחַ הָאֲדָמָה,
שֶׁאָמְרוּ שְׁתִּיָּא נִפְשׁ תִּיָּה. אֲבָל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
אִין מְשַׁתֵּף אֵלָּא עַל הָאָדָם בְּלִבָּהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲזִי לָהֶם לְרִשְׁעִים שְׁאִינָם רוֹצִים
לְהַדְּבִק בַּשִּׁתְּפוּת שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,

בְּמָה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּאוֹתָהּ הַנְּשָׂמָה שֶׁהוּא נָתַן,
 אֵלֶּה הוֹלֵךְ וְדַבֵּק בְּכַח הַבְּהֵמוֹת. וְהוּא שְׂפָתוֹב (תהלים
 מ) וְאָדָם בִּיקָר כֹּל יֵלִין נִמְשָׁל כְּבְהֵמוֹת נְדָמוּ. כֹּל
 יֵלִין, שְׂלֵא רָצָה לְעַמֵּד בְּאוֹתוֹ יָקָר וְתַפְאֶרֶת שֶׁל
 הַנְּשָׂמָה. אֲבָל מַה חֲטָאתוֹ שֶׁעָשָׂה? שֶׁנִּמְשָׁל
 כְּבְהֵמוֹת, בְּאוֹתוֹ חִפְזָה שְׁלָהֵן הַנְּבָרֶת וְהַנְּדָמָה
 מִתְהַרָה, וְלֹא תַעֲלֶה לְמַעְלָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן פִּינְיָ, זֶה הוֹלֵךְ, כְּמוֹ מַה
 שְׂאָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן אִיִּדִי, שְׂאָמַר רַבִּי
 יַעֲקֹב בֶּן אִיִּדִי, מַה שְׂפָתוֹב (איוב כח) וְכֹל יָקָר רְאֵתָהּ
 עֵינָיו, אֵלֶּה נִשְׁמָתָן שֶׁל צְדִיקִים, שִׁיהֶם יָקָר וְתַפְאֶרֶת
 לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן, כֹּא וּרְאֵה מַעְלָתוֹ
 שֶׁל אָדָם שֶׁהַבְּדִילוֹ הַקְּדוֹשׁ פְּרוּף הוּא מְכַל
 שְׂאָר הַנְּבָרָאִים, אֵיךְ? אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, כֹּל מַה
 שְׂפָרָא הַקְּדוֹשׁ פְּרוּף הוּא, אָמַר לַפּוֹעֲלִים הָאֵלֶּה
 שִׁיהֶם יַעֲשׂוּ לְבָדָם, וְלֹא נִתְיַחַד הוּא עִמָּהֶם. אָמַר

עַל בְּרִיּוֹת הָאָרֶץ תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגו', אָמַר
לַמַּיִם יִשְׂרְצוּ הַמַּיִם, וְהוּא לֹא נִתְיַחַד עִמָּהֶם.

בְּשִׁפְרָא הָאָדָם, נִתְיַחַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִמָּהֶם
בַּעֲשִׂיתוֹ וְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם. וְנָתַן בּוֹ
קַלְסֵתָר פָּנִים, רְאִי"ה, רִי"ח, קוּמ"ה, הַלִּיב"ה,
מִשׁוֹ"ש, וְכוּ"ר, עֲשִׂי"ה. הַמְשִׁילוֹ בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו, וְהוּ
שְׂפָתוֹב (תהלים ח) תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדָיךָ כֹּל שְׂפָתָה
תַּחַת רַגְלָיו.

וּבְשִׁזְרֵק בּוֹ נִשְׁמָה, קָם עַל רַגְלָיו, וְנִדְמָה
לְתַחְתּוֹנִים וְלַעֲלִיּוֹנִים. נִדְמָה גוּפוֹ
לְאָרֶץ, וְנִשְׁמָתוֹ לַעֲלִיּוֹנִים, בְּתֵאָר, וְהָדָר,
וְכוֹבֹד, בְּאֵימָה, וּבִירָאָה. וְהוּ שְׂפָתוֹב (שם) וְכוֹבֹד
וְהָדָר תַּעֲטִירֵהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן, רֵאשׁ הַפְּסוּק הַזֶּה סִפְק בְּלִבִּי,
שְׂפָתוֹב (שם) וְהַחֲסִרְתִּי מַעַט מֵאֱלֹהִים. אָמַר
רַבִּי אֲבָהוּ, בְּנִשְׁמָתוֹ שְׁהִיא קְדוּשָׁה וְדוּמָה לוֹ, אֲבָל
מַה חֲסָרוֹן הוּא? עַל שְׁתֵּיהֶם גּוּף וְנִלְקַח מִן הָאָרֶץ.

וְאִם תֹּאמַר בְּרַעַת וּבְחֻכְמָה - אֵי אֲפֹשֶׁר, שְׁהֲרִי
 רְחוּק הוּא הָאָדָם מִן הָעֲלִיּוֹנִים, שֶׁאֵמַר רַבִּי
 אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, הַמְּלֹאכִים הַקְּרוּבִים
 מְקַבְּלִים כַּח שְׁפַע אִם־פְּקַלְרִיָּה שֶׁל מַעֲלָה תְּחִלָּה,
 וּמֵהֶם יוֹרֵד לְאוֹתָם שְׂאִינָם קְרוּבִים, וּמֵהֶם יוֹרֵד
 לְשָׁמַיִם וְכֹל צְבָאָם, וּמֵהֶם אֵל הָאָדָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כִּסּוּא הַכְּבוֹד מְקַבֵּל תְּחִלָּה, וּמִמֶּנּוּ
 לְמִלְאכִים הָעֲלִיּוֹנִים, וּמֵהֶם לְאוֹתָם שְׂאִינָם
 כָּל כֹּף עֲלִיּוֹנִים וּגְבוּהֵיִם כְּמוֹתָם, וּמֵהֶם לְשָׁמַיִם,
 וּמֵהֶם אֵל הָאָדָם.

אֲבָל בַּמָּה נִדְמָה לוֹ הָאָדָם? אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ,
 בְּנִשְׁמָה, שֶׁהִיא קְדוּשָׁה, וְלֹא תִכְלָה לְעוֹלָם,
 עַל שֶׁנִּטְלָה מִמֶּנּוּ, מִכַּחַו וּמִגְבוּרָתוֹ, וְלֹא כְּמוֹ הַגּוֹף
 שֶׁנִּטְלָל מִן הָאֲדָמָה, וַיִּכְלָה וַיֵּשׁוּב עֶפְרָר כְּשֶׁחָיָה.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק אָמַר רַב, אָדָם וְזוּיּוּנֵי עַמּוֹ נִבְרָאוּ
 בְּיַחַד, זֶהוּ שְׁכָתוּב (בראשית ה) זָכָר וּנְקֵבָה
 בְּרָאָם. וְנִטְלָה מִגְּבִיּוֹ, וְהִכְיִנָּה וְהִבְיָאָה אֵל הָאָדָם.
 זֶהוּ שְׁכָתוּב (שם ב) וַיִּפְחַ אַחַת מִצְלָעָתָיו.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, חַוָּה הִרְאִישׁוֹנָה הִיְתָה, וּלְקַחְהָ
 מִמֶּנּוּ, וְהִיא נִזְקֵי הַבְּרִיּוֹת. וְהוּא שְׂפָתוֹב וַיִּקַּח
 אֶחַת מִצְלָעֵתָיו. זוֹהִי הִרְאִישׁוֹנָה שְׁנִלְקַח מִמֶּנּוּ, עַל
 שֶׁהִיא רוּחַ מְזֻקָּת. וַיִּסְגֵר בְּשָׂר תַּחֲתָנָה, שֶׁהַקִּים
 אֲחֶרֶת בְּמִקוּמָה.

רַבִּי אָמַר, זוֹ הִיְתָה בְּשָׂר, וְהֲאֲחֶרֶת לֹא הִיְתָה
 בְּשָׂר. וּמָה הִיְתָה? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַזֵּהֶמָה
 שֶׁל הָאָרֶץ וּשְׂמֶרֶיָה.

אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, בְּשִׁפְרָא תְקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
 הָאָדָם, נָתַן זֶהָר פְּנֵיו שְׂמַאִיר בְּכָל הָעוֹלָם.
 בִּיּוֹן שְׂחַטָּא, מַה כָּתוּב בּוֹ? (קהלת ח) וְעַז פְּנֵיו יִשְׁנָא.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי עֶקִיבָא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר
 לוֹ רַבִּי עֶקִיבָא, רַבִּי, אָמַר לִי, זֶה שְׂפָתוֹב
 (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֵׂה אָדָם, לָמָּה לֹא נֵאמַר
 וַיְהִי בֶן מִיָּד, בְּשִׂאָר כָּל הַיְמִים, בְּשִׁתְּיָה תְקַדּוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר דְּבַר, מִיָּד נֵאמַר וַיְהִי בֶן, וְכֵאֵן
 לֹא נֵאמַר, אֵלָּא לְאַחַר שֶׁאֵמַר נַעֲשֵׂה אָדָם, כָּתוּב
 וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, הָיָה לוֹ לֹמַר וַיְהִי בֶן!

אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, וְכִי זֹאת הִיְתָה מַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית וְלֹא יוֹתֵר? וַחֲרִי פָתוּב (ש) וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וְלֹא נֹאמַר וַיְהִי בֵּן,
 אֲלֵא וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת הַרְקִיעַ. וְכֵן (ש) יְהִי מְאֹדָת
 בְּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַאֲדִיר עַל הָאָרֶץ, תְּהֵא לֹא לֹא לֹא
 מִיַּד וַיְהִי בֵּן, וְכַתוּב וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹדָת
 תְּגַדְלִים?

אֲלֵא, אָמַר לָךְ, כָּל דְּבָר שְׁלֵא תְהֵא בְהֵם חֲכִי
 הָאֲצוּל מְלַמְעָלָה, נֹאמַר מִיַּד וַיְהִי בֵּן.
 שְׁהָאָרֶץ הוֹצִיָאָה אוֹתָם בְּתַשְׁלוּם כָּל פְּעֻלָּתָם, וְלֹא
 הֲצַרְכָּה לְהַמְתִּין לְכַח הָעֲלִיּוֹן לְהַשְׁלִים תַּשְׁלוּם
 אוֹתָהּ הַפְּעֻלָּה.

אֲבָל כָּכֵל דְּבָר וְדְבָר שְׁהוֹצִיָאָה הָאָרֶץ וְקִיּוּם
 תַּשְׁלוּם הַפְּעֻלָּה לֹא הִיְתָה כָּהֵא, הֲצַרְכָּה
 לְהַמְתִּין עַד שְׁיָבֵא חֲכִי מְלַמְעָלָה, וַיַּעֲשֵׂה חֲקִיּוּם
 וּשְׁלֵמוֹת הַפְּעֻלָּה.

וְכֵן כְּכֵאן כְּאָדָם, הָאָרֶץ הוֹצִיָאָה אוֹתוֹ תְּדְבָר
 חֲמִסְפִּיק לָהּ לַעֲשׂוֹת, וְעַמְדָה עַד שְׁיִתֵּן חֲכִי

שֵׁשׁ בָּיְדוֹ לָתֵת, וּלְפִיכֶךָ לֹא נֹאמַר מִיָּד וַיְהִי כֵן,
 עַד שָׁבָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנָתַן בּוֹ חֶכְמָה
 מִלְּמַעְלָה, וְעָשָׂה הַקְּיּוּם.

אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, רַבִּי, מָה רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שְׁלֹא עָשָׂה אֶת הָאָדָם אֶלָּא בְּשֵׁשִׁי?
 אָמַר לוֹ, שְׁלֹא יֵהֵא פְתִחוֹן פֶּה לְאָדָם לֹאמַר שֶׁהוּא
 סֵיעַ בְּשׁוּם דְּבַר מִכָּל מַה שֶׁנִּבְרָא.

הִלְכוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, קָם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְנָחַן
 רֵאשׁוֹ, וְשָׂם יָדוֹ עַל פִּיו וּבָכָה. אָמַר לוֹ
 רַבִּי עֲקִיבָא, רַבִּי, לָמָּה אֵתָּה בּוֹכָה? אָמַר לוֹ, עַל
 זֶה שֶׁשָּׂא לָתֵת. הַמְּרָאָה שֶׁרָאִיתִי, וְקִנְשָׁה לִי הַדְּבָר.

עֲקִיבָא, עֲקִיבָא, מִי יוֹכֵחַ לְאַרְךָ הַגְּלוּת הַזֶּה
 שֶׁנִּמְשַׁכֶּת? שֶׁהָרִי לֹא יַעֲמֵד אִישׁ
 שֶׁעָתִיד לְהַנִּיעַ לְעַנְיֵי הַשָּׁמַיִם עַד הַיּוֹם הַשֵּׁשִׁי,
 שֶׁהוּא בְּשֵׁשׁ אֶלֶף שָׁנִים, וְלֹא בְּהַשְׁלָמָתוֹ, רַק בְּכַח
 הַתְּשׁוּבָה, שֶׁהָרִי שֶׁלְטוֹן הָאָדָם הַהוּא אֵינּוּ אֶלָּא
 בְּשֵׁשִׁי.

וּבְשִׁבְעֵי תֵשָׂא שְׁמֹתָהּ בְּעוֹלָם, חָרוֹב. וּבְשִׁמְנֵי
 יִתְחַדֵּשׁ הָעוֹלָם כְּמוֹ מִקְדָּם, וַיְהִי מֵה
 שְׁיִהְיֶה. עַל זֶה (ישעיה ד) וְהָיָה הַנְּשֹׂאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר
 בִּירוּשָׁלַיִם קְדוֹשׁ יֵאמָר לוֹ, וּבְשִׁבְלֵיכֶם נֹאמֵר (תהלים
 קד) יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו.

אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְגו' (בראשית ב), רָבָא בְּשֵׁם רַבִּי
 בְּרַבִּי אֲמַר, בָּא הַכְּתוּב לְהוֹרוֹת, כִּי לְאַחַר
 שְׁסֹפֵר כָּל הַתּוֹלְדוֹת שְׁהוֹצִיאוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ,
 שְׁלֹא תֹאמַר בְּשִׁשָּׁה יָמִים נִבְרְאוּ כֻלָּם, בְּרִיָּה זֹ
 בְּיוֹם פְּלוֹנֵי וּבְרִיָּה זֹ בְּיוֹם פְּלוֹנֵי, אֱלֹהֵי כָּל
 הַתּוֹלְדוֹת שֶׁנִּתְּהוּ מִן הַשָּׁמַיִם וּמִן הָאָרֶץ, תִּדְעַ לְךָ
 מִתִּי הָיָה, (שם) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אָרֶץ וְשָׁמַיִם.
 כְּלוּמַר, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם מִמָּשָׁח הָיָה בָּהֶם כָּל הַתּוֹלְדוֹת
 שֶׁנִּתְּהוּ מִן הַשָּׁמַיִם וּמִן הָאָרֶץ, שְׁכַתוּב בְּיוֹם עֲשׂוֹת
 ה' אֱלֹהִים אָרֶץ וְשָׁמַיִם.

רַבִּי יִסָּא אֲמַר, וַחֲרֵי כְּתוּב (שם ה) זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת
 אָדָם בְּיוֹם בְּרָא אֱלֹהִים אָדָם. אִם כֵּן, בְּאוֹתוֹ
 הַיּוֹם מִמָּשָׁח הָיָה כָּל הַתּוֹלְדוֹת.

אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, כִּדּוּם הוּא, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם נִתְּהוּוּ!
 שֶׁהָרְאָהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם כֹּל
 תּוֹלְדוֹתָיו וְהַעֲבִירָם לְפָנָיו הַנְּשָׁמוֹת בְּדַמְיוֹתֵיהֶם,
 וְהָיָה אוֹמֵר: זֶה פְּלוֹנִי וְזֶה פְּלוֹנִי, זֶה חֶבֶם הַדּוֹר
 וְזֶה דִּין הַדּוֹר, וְכֵן כָּל הַדּוֹרוֹת וּמִנְהַיְיָהוּן.

רַבִּי יִצְחָק בְּשֵׁם רַבִּי חֵיִיא אָמַר, מַה כָּתוּב לְמַעַלָּה
 מִן הָעֲנִיָּן? (שם ב) וַיִּכְלוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל
 צְבָאָם. לְאַחַר שֶׁאָמַר (שם א, לא) וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל
 אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, מַהוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר
 עָשָׂה? אֶת כָּל - לְרַבּוֹת עֲנִיָּן הַמַּלְאָכִים שֶׁהֵם טוֹב
 מְאֹד. וּבְכָל הַנִּבְרָאִים לֹא נֶאֱמַר אֱלֹהִים כִּי טוֹב
 בְּלִבָּד, וּבְכָאֵן כִּי טוֹב מְאֹד, מְלַמֵּד שֶׁהַמַּלְאָכִים
 נִבְרָאוּ, וְנֶאֱמַר עֲלֵיהֶם כִּי טוֹב מְאֹד.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָמָּה עוֹד הוֹסִיף הַכָּתוּב וְאָמַר
 וַיִּכְלוּ? אָמַר רַבִּי בְּרַכְיָה, לְשׁוֹן בְּסוּף הוּא,
 וְכָל צְבָאָם בְּכֻלָּל, הֵם הַמַּלְאָכִים הַנִּבְרָאִים צְבָא
 הַשָּׁמַיִם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמֵד עֲלָיו.
 וּבְשֶׁנֶּאֱמַר הַמַּלְאָכָה, נִבְכָּסָה וּבְלָתָה לְכָל רוּאֵיהָ.

אָמַר רַבִּי נַחֲמָן, וַיִּבְלּוּ - כָּלוּ מִמַּעֲשֵׂהָ, כָּלוּ
 מִמַּחֲשָׁבָה, וְעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיוֹם
 הַשָּׁבָת וְנִגְמַת עוֹלָם הֵבֵא, שְׁעֵתִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְשָׁבוֹת בַּשְּׁבִיעִי. מַה זֶה בַּשְּׁבִיעִי? בְּאֵלֶּה
 הַשְּׁבִיעִי.

וְאָמַר רַב נַחֲמָן, נִפְשׁ יִתְּרָה נִתּוּסְפַת בְּאָדָם בְּיוֹם
 הַשָּׁבָת. (דף כב ע"א) אָמַר לוֹ, רַבִּי, מַהִי הַנִּפְשׁ
 הַיִּתְּרָה הַזֶּה? אָמַר לוֹ, רוּחַ הַקָּדוֹשׁ שְׁשׁוּרָה עָלָיו
 וּמִכִּתְרָה אֶת הָאָדָם בְּכֶתֶר קָדוֹשׁ, בְּכִתְרֵי
 הַמַּלְאָכִים. וְהוּא מֵאוֹתוֹ הָרוּחַ שְׁעֵתִיד לְשָׁרוֹת עַל
 הַצַּדִּיקִים לְעֵתִיד לְבֵא, וְעַל כֵּן חֵיב הָאָדָם לְכַבֵּד
 אֶת יוֹם הַשָּׁבָת, עַל הָאוֹרֶחַ הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה שְׁשׁוּרָה
 עִמּוֹ.

וְאָמַר רַבִּי נַחֲמָן, הָרוּחַ הַזֶּה אֵיךְ נִקְרָאת? נִקְרָאת
 מִכְּבֹד, נִקְרָאת קָדוֹשׁ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה נח)
 וְקִרְאָתָּ לְשָׁבָת עֲנָנָה, בְּמִשְׁמְעוֹ. לְקָדוֹשׁ ה' מִכְּבֹד,
 הִיא תוּסְפַת הָרוּחַ הַנִּקְרָא קָדוֹשׁ ה', הַנִּקְרָא
 מִכְּבֹד.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשֵׁסִימוֹ הַמְּלָאכּוֹת בְּלָם, בְּרַכָּם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַכִּינֵם בְּעוֹלָם, וְצוּה
לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שְׂלֵא יִשְׁנֶה הַכְּנָתוֹ מֵאוֹתוֹ הָעֲנִין
שְׁעִשְׂאָהוּ, וְשָׁפַל אֶחָד וְאֶחָד יוֹצִיא תוֹלְדוֹתוֹ הָרְאוּי
לוֹ מִכָּאן וּלְעוֹלָם. זְהוּ שְׁכַתוֹב (בראשית ב) אֲשֶׁר בָּרָא
אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת. מַה זֶה לַעֲשׂוֹת? לְהוֹלִיד וּלְהוֹצִיא
כָּל דְּבַר בְּמוֹתוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, זֶה גּוֹף הַשִּׂדִּים,
שְׂלֵא נִגְמְרָה מְלֵאכְתָּם.

רַבִּי יוֹסִי בַר נַחֲמָן אָמַר, כִּיּוֹן שְׁנַכְנֵם שְׁכַת, כָּל
הַדְּבָרִים שְׁנַכְרָאוּ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שְׁכַתוֹ
וְשָׁקְטוּ, כָּל אֶחָד לְפִי בְרִיתוֹ. שְׁשַׁנִּינוּ, אוֹתָם
הָאֲמָנִים שְׁהִיוּ מוֹצִיאִים תוֹלְדוֹתָם בְּכָל יוֹם וַיּוֹם,
שְׁכַתוֹ וְנַחוּ, וְרָאוּ כִּי כָּל שְׁלָמִים, וְכָל תוֹלְדוֹתָם
עֲמָהֶם, בְּקִיּוֹם וּמַעֲשֵׂה.

זְהוּ שְׁכַתוֹב (שם) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
בְּהַבְרָאָם. אָמַר רַב נַחֲמָן, בְּאָדָם הַמְּשַׁבַּח
וְאוֹמֵר, אֵלֹהִים הֵם הַדְּבָרִים שְׂאִין בְּמוֹתָם. בְּהַבְרָאָם,

רַבִּי יִצְחָק אָמַר בְּה"א בְּרָאִם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר
בְּהַבְּרָאִם, מִמָּשׁ בְּדַמוֹתָם כִּכְחוֹתָם וּבְשִׁלְמוֹתָם.

וְרַב נַחֲמָן אָמַר, אֵל תִּקְרִי בְּהַבְּרָאִם, אֵלֹא
בְּאַבְרָהָם, שֶׁקֵּבֵל תּוֹרָתוֹ וּבְרִיתוֹ אֲשֶׁר שָׁם
בּוֹ. וְאֵלֶּמְלֵא אַבְרָהָם שֶׁקֵּבֵל תּוֹרָתוֹ וּבְרִיתוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא נִתְקַיְמוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ,
שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמִיָּה ל"ג) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֲקַת
שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי.

וְאֵל תִּתְמָה עַל זֶה, שֶׁחֲרִי שְׁנֵינוּ, כְּתוּב (תְּהִלִּים קד)
הָרִים הַגְּבוּהִים לַיַּעֲלִים סֶלְעִים מִחֶסֶה
לְשִׁפְנִים. אִם הָרִים הַגְּבוּהִים נִבְרְאוּ בְּעוֹלָם
לַיַּעֲלִים, וְהַסֶּלְעִים לֹא נִבְרְאוּ אֵלֶּא לְשִׁפְנִים, אֵל
תִּתְמָה לְהִיּוֹת הָעוֹלָם נִבְרָא בְּשִׁבִיל אַבְרָהָם, שֶׁקָּיָם
כָּל הַתּוֹרָה וְכָל מַה שֶׁנֶּצְטָוָה מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
רַבִּי יִצְחָק אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה, בְּה' בְּרָאִם, זֶהוּ
שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת כ"ג) כִּי שָׁמַי בְּקִרְבוֹ.

עוֹד אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה, לֹא נִתְיַחַד
שָׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּכֹל הַנִּבְרָאִים

וּזְלַתִּי בְּאֵלֶּהָ, שְׁפָתוֹב (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם, כְּפִי שְׁאֲמַרְנוּ. וְלֹא נִזְכְּרוּ חַיֹּת וּבְהֵמוֹת וְלֹא שׁוֹם נִבְרָא מֵאוֹתָם שְׁהֵם נִפְסָדִים וּכְלָיִם, אֵלֶּהָ עַל אוֹתָם שְׁהֵם קִיָּמִים לְעוֹלָם הַזְּכִיר שְׁמוֹתָיו.

רַב הוֹנָא אָמַר, יוֹם שְׁנִכְסְפוּ לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרִית שָׁמַיִם וָאֶרֶץ, וְרָאָה הַשְּׁפָת שְׁהִיא מְנוּחָה וְקְדוּשָׁה, הֵכִינוּ לְדוֹרוֹת.

וְלִמְדֵנוּ, אִין לָךְ בְּכָל שְׁפָת וְשְׁפָת שְׁאִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹלֵךְ לְחַל עִם הַצְּדִיקִים בְּגוֹן עֲדוֹן, וְנִזְוָנִים מֵאוֹתוֹ הוֹיִו שְׁל הָאִסְפָּק לְרִיָּה הַמְּאִירָה. זְהוּ שְׁפָתוֹב (שיר ד) עַד שְׁיִפּוּחַ הַיּוֹם, זְהוּ יוֹם הַשְּׁפָת. אֵלֶּךְ לִי אֶת הַר הַמּוֹר וְאֵל גְּבַעַת הַלְּבוֹנָה, זְהוּ הָעוֹלָם הַבָּא.

וְאָמַר רַב הוֹנָא, אַל תִּתְמָה עַל זְהוּ, וְמָה בְּעוֹלָם הָיָה נוֹתֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחַ קְדוֹשׁ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּיוֹם הַשְּׁפָת וּמִכְתִּירָן בּוּ -

הצדיקים שישנם בעולם הבא, אינו דין להכתיר
להם ביום השבת בכּתָר?!?

בא וראה, אִמַר רב הונא, אִפְלוּ הַרְשָׁעִים
שֶׁבִּגְיָהֶנּוּ מִכְּתָרִים הֵם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת,
וְשׁוֹקְטִים וְנוֹחִים. שֶׁאִמַר רב הונא, אִין לְךָ רָשָׁע
מִיִּשְׂרָאֵל שְׂאִין לוֹ מַעֲשִׂים טוֹבִים שְׁמוּעִילִים לָהֶם
לְעוֹלָם הַבָּא. וּמַתִּי מוֹעִילִים לָהֶם? בְּיוֹם הַשַּׁבָּת,
לְהִיּוֹת כָּלָם מִכְּתָרִים בְּכַתָּר שַׁבָּת.

אִמַר רבי יוסי, וְכִי הַרְשָׁעִים שֶׁחָלְלוּ שַׁבָּת
בְּפְרָהֶסְיָא יֵשׁ לָהֶם מַעְלָה בְּכַתָּר שַׁבָּת?
אִמַר לוֹ, כֵּן, שֶׁחָרִי שְׁנִינּוּ (שמות טז) וַיְהִי בְּיוֹם הַשְּׁשִׁי
לָקְטוּ לָחֶם מִשָּׁנָה, לְכַדְּ נְדוּנִים הַרְשָׁעִים בְּיוֹם
הַשְּׁשִׁי מִשָּׁנָה, לְהַרְוִיחַ לָהֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת.

כי יום השבת נקרא שָׁלֵם, וְלֹא נִגְרָע. לְפִיכָד אִינוּ
נִגְרָע מִהַטּוֹב וְהַהֲנָאָה שֶׁבוּ, בֵּין לְצַדִּיקִים בֵּין
לְרָשָׁעִים. וְלְהוֹרֹת שְׁלֵא לְחַנּוּם אִמְרָה תוֹרָה (שמות
לא) וְשִׁמְרָתָם אֶת הַשַּׁבָּת. וְהוֹחִירָה עַל יוֹם הַשַּׁבָּת

יותר מכל התורה בלה, ולמדנו, כל המקנים את השבת באלו מקנים את כל התורה.

אמר רב יהודה אמר רב, לא ישב הקדוש פרוך הוא על פסא כבודו, עד שפא שבת ונתעלה וישב על פסאו. אמר לו רבי יוסי, והרי קדם שנברא העולם ישב הנה הנה ויהיה. אמר רבי יהודה, אם משמיע לנו שעל פסא כבודו ממש הוא - לא.

אלא כך שנינו, עד שלא נברא העולם לא היה מי שינקלם את הקדוש פרוך הוא ויכיר אותו. כיון שברא עולמו, ברא המלאכים וחיית הקדש, השמים וכל צבאם, וברא את האדם, וכלם מוכנים לשבח ליוצרים ולפארו. ועדין לא היה פאר ושבח לפניו, עד שנכנס שבת ושקטו כלם, ופצחו רנה ושבחה העליונים והתחתונים, ואז ישב על פסא כבודו. כלומר, אזי היה מי שיכיר את כבודו (פירא) וישבח לכבודו.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵינן לָךְ שָׁבַח וְקְלוּם לְפָנַי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ שִׁבְחוֹ שֶׁל שַׁבָּת
הָעֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים בְּלֹם מְשַׁבְּחִים לוֹ בְּאַחַד,
וְאִפְלוּ יוֹמוֹ שֶׁל הַשַּׁבָּת מִמָּשׁ מְשַׁבַּח לוֹ, זֶהוּ
שַׁבָּתוֹב (תהלים לב) מְזֻמָּר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת.

וַיִּצְרַח ה' אֱלֹהִים (בראשית ב). רַבִּי תַנְחֻם פְּתַח, (ישעיה
מב) כֹּה אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיחֵם
וְגו', בְּשִׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, בְּרָא
אוֹתָם מֵאֵין, וְהוֹצִיאָם אֶל הַפְּעַל וְעָשָׂה מֵהֶם
מַמְשׁוֹת. וּבְכָל מְקוֹם אֲתָה מוֹצֵא בּוֹרֵא עַל דְּבַר
שִׁבְרָאוֹ מֵאֵין וְהוֹצִיאֹ לַפְּעַל.

אָמַר רַב חֲסֵדָא, וְכִי הַשָּׁמַיִם מֵאֵין נִבְרָאוּ, וְהֵלֵא
מֵאוֹתוֹ הָאֵזֶר שֶׁל מַעְלָה נִבְרָאוּ? אָמַר רַבִּי
תַנְחֻם, כִּךְ הוּא! אֵלֵא גּוֹף הַשָּׁמַיִם מֵאֵין הָיָה,
וְצוּרְתָם מִדְּבַר מַמְשׁוֹת, וְכֵן הוּא הָאָדָם.

וְתַמְצֵא בַּשָּׁמַיִם בְּרִיאָתָהּ, וְאַחַר כִּךְ עֲשִׂיָהּ. בְּרִיאָתָהּ
- בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם, כְּלוּמַר מֵאֵין. עֲשִׂיָהּ -
לְעוֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם, מִדְּבַר מַמְשׁוֹת, מֵהָאֵזֶר שֶׁל מַעְלָה.

וַאֲמַר רַבִּי תַנְחוּם, עֲשֵׂיהָ הוּא תְקוּן הַדָּבָר בְּגִדְלָה
וּמַעֲלָה מִכְמוֹת שְׁתֵּיהֶן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעַשׂ דָּוִד שֵׁם.

אֲמַר רַבִּי חֲנִילַאי, הַפְּסוּק הַזֶּה לֹא בָּא אֶלָּא
לְהַדְרִישׁ, וַיִּיצֵר בְּשָׁנֵי יוֹדִין, וְכָל הַשְּׂאֵר
אֵתָּה מוֹצֵא בְיוֹד אֶחָד. אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁבְּרָא הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא בְּרָא בְּמַעֲלָה ^(דף כב ע"ב) בְּבִינָה,
אֶלָּא הָאָדָם לְבָדוֹ, שֶׁנֶּתַן בּוֹ כַח מִן הָעֲלִיּוֹנִים
לְדַעַת וּלְהַכִּיר וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַטּוֹב וּבֵין הַרָע, וְהוּא
מַעֲטָר בְּכַבוֹד וְהַדָּר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר ^(תהלים ח) וְכַבוֹד
וְהַדָּר תִּעֲטֶרְהוּ, וְהוּא מוֹשֵׁל עַל כָּל מַעֲשֵׂה יָדָיו.
זֶהוּ שְׂכַתוֹב ^(שם) תִּמְשִׁילְהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדָיו. וְאַחַר כָּל
הַשְּׂבִיחַ הַזֶּה, בְּשָׂחָא זוֹכֵר שֶׁהוּא עֹפֵר וַיִּשׁוּב אֶל
הָעֹפֵר, הַכֹּל נַעֲשֶׂה הֶבֶל לְפָנָיו, וְאוֹמֵר וַיִּ. אֲמַר רַבִּי
יִזְחַנָּן, חֲלַק הַתְּבָה, וַיִּיצֵר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
עֹפֵר מִן הָאָדָמָה, וַיִּשׁוּב אֶל הָעֹפֵר כְּמוֹת שְׁתֵּיהֶן.

דָּבָר אַחֵר, וַיִּיצֵר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֹפֵר מִן
הָאָדָמָה. אֲמַר רַבִּי שְׁלוֹם, יִצְרוּ בְּשָׁנֵי יִצְרִים,
בְּיִצְר טוֹב וּבְיִצְר רָע, מַה שְּׂאִין בֵּין בְּשָׂאֵר

הַבְּרִיּוֹת, בְּדֵי לְנַסּוֹת בּוֹ אֶת הָאָדָם וַיְהִי פֶתַח־חַוּוֹן
 פֶּה לְצַדִּיקִים, וְלֹא יִהְיֶה פֶתַח־חַוּוֹן פֶּה לְרָשָׁעִים.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מִפְּנֵי מָה פְּתוּבָה ה' וְאַחַר כֵּן
 אֱלֹהִים? אֵלֶּיךָ הַשֵּׁם שֶׁהוּא שְׁמוֹ מִמַּשׁ, שֵׁם
 הַקְּיּוּם. נֹאמַר עַל הַנְּשֻׁמָּה, שֶׁהִיא בְּאָדָם, בְּקִמְתָּ.
 אֱלֹהִים, שֶׁהוּא שֵׁם מְשֻׁתָּף, נֹאמַר עַל הַגּוֹף, שֵׁשׁ
 בּוֹ שְׁתַּפּוּת.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, שֵׁם הַקְּיּוּם גּוֹזֵר וְשׁוֹלֵט, כְּמוֹ
 אוֹתוֹ הַמוֹץ הַגֶּדֶף וְהַגֶּדֶף וְהַגֶּדֶף לְרַגְלִים וְלֹא
 נִלְוָה לְאַחֲרִים. וּמִשּׁוּם כֵּן לֹא נִגְזָר בְּמַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית אֵלֶּיךָ אוֹת אַחַת מִשְׁמוֹ, וְהוּא כְּמִי שֶׁאָמַר
 בְּה"א בְּרָאִם.

וַשְׁנִינוּ בְּסֵפֶר הַחֻמְבָּה הַגְּדוּלָּה שֶׁל שְׁלֹמֹה, שְׁמָה
 שֶׁל הַשְּׂמֻטָּה, מִשָּׂא שְׁזוּפָה קַרְעֵי הַמְּלָךְ,
 הַמְּמַשְׁלָה שֶׁהִטִּיל בָּהּ בְּחֹתָם קָטָן, לְשַׁלֵּט תַּחְתּוֹ,
 שֶׁנֶּאמַר (שְׁמוֹת טו) מִי כְמוֹכָה בְּאֵלִים ה'.

את האדם - לרבות כל הכחות שבו. עפר מן
האדמה - אמר רבי אבהו, בא וראה, איך
יכול איש להתקיים בעולם הזה, שחרי התורה
מעידה עליו שהוא עפר?

ואמר רבי יצחק, עפר ולא חמר, שאלו היה
מחמר, היה יותר בקיום, שחרי בנין
שנבנה מחמר יש לו קיום, אבל עפר ממש לא
יכול להתקיים. והו' שכתוב (בראשית ג) כי עפר אתה
ואל עפר תשוב. לא נאמר כי חמר אתה. אמר
רבי חנין, וחרי פתוב (איוב ה, יט) אף שכני בתי חמר
אשר בעפר יסודם.

אמר רבי אבהו, הפסוק הזה מסייע לנו, והוא
נאמר על העולם הזה שאינו כן בקיום,
שהוא כתוב בכני אדם, שמדורם בעולם הזה,
שכנינו פטיט, והואיל ואותו הכנין פטיט הוא
וראוי לקיום, מה ראוי לו ליסוד? כמו שנאמר
(מלכים א ה) אבנים גדלות אבנים יקרות ליסוד הפית.
אבל אינו כן הכנין החזק, שהוא בנין של טיט

וְהִיסוֹד הוּא עֵפֶר, מִשּׁוּם כִּךְ לֹא יִהְיֶה בְקִיּוּם. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב אֵת שְׁכֵנֵי בְתֵי חֹמֶר אֲשֶׁר בְּעֵפֶר יְסוֹדִם,
שְׂאִינּוּ שֶׁל קִיּוּם.

וַיִּפַּח בְּאֶפְיוֹ נְשָׁמַת חַיִּים וְגו' (בראשית ב) - הַתּוֹרָה
קוֹבֵלֶת עַל הָאָדָם: רְאוּ מַה שֶׁעָשָׂה בֶן אָדָם
זֶה, שֶׁהִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן בּוֹ נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה
לְתֵת לוֹ חַיִּים לְעוֹלָם הַבָּא, וְהוּא בְחֻמָּאוֹ חוֹר
לְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ חַיָּה, שֶׁהִיא נֶפֶשׁ הַבְּהֵמָה שֶׁהוֹצִיָּאה
הָאָרֶץ לַבְּהֵמָה וְלַחַיָּה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם כ) תּוֹצֵא
הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. וּמִי הוּא מִינָהּ? בְּהֵמָה
וְרִמָּשׁ וְחִיתוֹ אֶרֶץ לְמִינָהּ.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, בֵּא וּרְאֵה, וַיַּעַשׂ הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה
לֹא נֶאֱמַר, אֵלֶּא וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, הוּא
מֵעֲצָמוֹ חוֹר לְאוֹתוֹ כִּחַ הַבְּהֵמִית הַנְּגוֹר מִן הָאָדָמָה,
וְעוֹב כִּחַ הַנְּשָׁמָה הַגּוֹרָה מְלִמְעָלָה וְנוֹתֶנֶת חַיִּים
לְבַעֲלֶיהָ.

אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, נִחְזַר אָנּוּ לְמַה שֶׁהִתְחַלְנוּ
בְּרֵאשׁוֹנָה, (ישעיה מב) כִּחַ אָמַר הָאֵל ה' בּוֹרֵא

הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם. בָּרָא גּוֹף שְׁלָתָם מֵאֵינן, וְאַחַר כָּךְ
 נָטָה אוֹתָם בְּאַהֲלָהּ. וְהוּא שְׁכָתוֹב (שם מ) וַיִּמְתַּחֵם
 בְּאַהֲלָהּ לְשָׁבֶת. רַק הוֹנָא אָמַר מְכָאן, הַנוֹטָה כּוֹדֵק
 שָׁמַיִם.

רְבִיעַ הָאָרֶץ וְצִאֲצֵאֶיהָ (שם מב) - רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 הַתְּפִשֵׁט בָּהּ כָּל הַצּוּרוֹת וְהַכְּחוֹת שְׁבָה. נִתַּן
 נְשָׁמָה לָעֵם עָלֶיהָ - לְאַחַר שֶׁהָיָא עֲשֻׁתָּה הַגּוֹף, אֲנִי
 נִתַּתִּי הַנְּשָׁמָה עָלֶיהָ. מַה זֶה עָלֶיהָ? עַל אוֹתוֹ
 מְעֵשֶׂה הַגּוֹף שְׁעֲשֻׁתָּה. רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, עָלֶיהָ -
 לְאוֹתָם הַשּׁוֹלְטִים עַל כְּחוֹתֶיהָ, לָהֶם נִתַּתִּי הַנְּשָׁמָה.

וְרוּחַ לַהֲלָכִים בָּהּ (שם) - לְאוֹתָם הַמְּשַׁתְּפִים בָּהּ
 בְּכְחוֹתֶיהָ, שְׂאִינן לָהֶם אֵלָא אוֹתָהּ נִפְשׁ חַיָּה,
 הַנִּקְרָאָה רוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרְדֵת לְמִטָּה לְאָרֶץ. וְעַל
 בֶּן נְאֻמַר נִתַּן נְשָׁמָה לָעֵם עָלֶיהָ, הַשּׁוֹלְטִים עָלֶיהָ
 עַל כְּחוֹתֶיהָ, לָהֶם נְשָׁמָה קְדוּשָׁה הַגּוֹזְרָה מְלִמְעֵלָה.
 אֲבָל לַהֲלָכִים בָּהּ, הַמְּשַׁתְּפִים עִמָּהּ בְּכְחוֹתֶיהָ,
 אֵינן לָהֶם אֵלָא רוּחַ הַבְּהֵמָה הַיּוֹרְדֵת לְמִטָּה לְאָרֶץ.
 וְהוּא שְׁכָתוֹב וְרוּחַ לַהֲלָכִים בָּהּ.

פְּרִיָּשָׁה הִיא. (בראשית כ, ה) וַיִּטַּע ה' אֱלֹהִים גֵּן בְּעֵדֶן
 מִקֶּדֶם. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חִיָּיא אָמְרוּ שְׁנֵיהֶם,
 פְּתוּב (שיר ו) אֶל גֵּנֹת אֲנֹזוּ יִרְדְּתִי לְרֵאוֹת בְּאֵפִי
 הַנְּחַל, רֵאֵה פֶּמָּה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם לְהִתְרַחַר וּלְדַקְדַּק
 בְּלִבּוֹ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וּלְפִשְׁפִּישׁ בְּמַעֲשָׂיו וּלְדַקְדַּק
 בְּכָל עֲבִינָיו, וַיִּתְרַחַר בְּלִבּוֹ שְׂלֵא בְּרֵאוֹ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְנָתַן בּוֹ נְשָׁמָה עֲלִיוֹנָה וּמַעֲלָה עַל שְׂאֵר
 בְּרִיּוֹתָיו, אֲלֵא לְהִתְרַחַר בְּעִבּוּדָתוֹ וּלְהִדְבֵּק בּוֹ, וְלֹא
 יֵלֵךְ אַחֲרֵי תִּהְיֶה.

שְׂאֵמֵר רַבִּי יוֹסֵי אָמַר רַבִּי חִיָּיא, בְּשִׁפְרָא הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם, הַעֲלָה אוֹתוֹ לְפָנָיו
 בְּדַמּוֹתָיו, וְהוּא יָשָׁב וְהִתְרַחַח בּוֹ, וְאָמַר לוֹ: אֲנִי
 עוֹשֶׂה אוֹתְךָ בְּשִׁבְלִי, שְׁתִּתְּיָה אֶתָּה שְׁלִיט וּמְלִיךְ
 עַל הַכֹּל בְּשִׁבְלִי, אֲנִי לְמַעֲלָה וְאַתָּה לְמַטָּה.

וְעוֹד, אֲנִי נוֹתֵן בְּךָ נְשָׁמָה לְדַעַת הַשִּׁבְלִי וְחֻכְמָה,
 מֵה שְׂאֵין בֵּין לְשְׂאֵר הַבְּרִיּוֹת. תִּתְּיָה וְהִיר
 לְהַסְתַּבֵּל בְּכַבּוּדִי, תִּתְּיָה וְהִיר לַעֲשׂוֹת מְצוּוֹתַי,
 וְחוּץ מִמֶּנִּי לֹא יִתְּיָה שְׁלִיט וְנִכְבָּד כְּמוֹתְךָ.

וּמַנִּין לָנוּ שֶׁהִזְהִיר אֹתוֹ, וְהִזְהִיר אֹתוֹ עַל כָּךְ?
 זֶהוּ שְׂכָתוֹב (איו"ב כח) וַיֹּאמֶר לְאָדָם הֵן יִרְאֶת
 ה' הִיא חֲכָמָה וְסוּר מִרְעַ בְּיָנָהּ. כְּלוּמָר, כְּשֶׁתְּחוּל
 יִרְאֶתִי עָלַיָּה, אִזּוּ תִשְׁיַג חֲכָמָה, שֶׁהִיא לְמַעְלָה מִן
 הַכֹּל. כְּשֶׁרָאָה אָדָם שֶׁהוּא שְׁלִיט וְנִכְבָּד עַל הַכֹּל,
 שָׁכַח אֶת מְצוֹת רַבּוֹנוֹ, וְלֹא עָשָׂה מַה שְׁנִצְטָוָהּ.

אָמַר רַבִּי תַנְחוּם אָמַר רַבִּי חֲנִילָאֵי, לֹא עָשָׂאוּ
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאָדָם, אֶלָּא
 לְהַשְׁתַּדֵּל בְּכַבּוּד קוֹנוֹ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (ישעיה מ"ג) כָּל
 הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו. מֵהוּ לְכַבּוֹדִי?
 לְהַשְׁתַּדֵּל וְלִדְעַת אֶת כְּבוֹדִי, וְלִחְשַׁב מִמַּעֲשָׂיו
 שְׂיִנְתֵן לוֹ חֵלֶק טוֹב לְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַב יְהוּדָה, בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם בַּת קוֹל יוֹצֵאת
 מִלְּמַעְלָה, וְאֵימְתִי? בּוֹמֵן שֶׁתְּחַמָּה (דף כג ע"א)
 זוֹרַחַת, וְאוֹמְרַת: אוֹי לָהֶם לְבְרִיּוֹת, שְׂאִינָם רוֹאִים
 אֶת כְּבוֹדִי, וְאִינָם מְסַתְּפְלִים לְדַעַת וְלִחְקֹר אֶת
 כְּבוֹדִי.

וְשִׁנְיָנוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ שָׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 כִּשְׁהַשְּׁמַשׁ מִטָּה אֶת כַּנְּפֵיו לְלֶכֶת
 בְּגִבּוֹרַת הַגְּלָגָלִים שָׁלוֹ, מִכִּים בַּמַּלְפִּים שְׁלָהֶם
 בְּעֵלִים שָׁל הָאֵילָנוֹת שָׁל גֵּן עֵדֶן. וְכֹל הַמַּלְאָכִים
 הָעֲלִיּוֹנִים וְחַיּוֹת הַקֶּדֶשׁ, וְכִסֵּא כְבוֹד הַמַּלְאָךְ,
 וְהַבְּשָׂמִים שָׁל גֵּן עֵדֶן, וְהָאֵילָנוֹת, הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
 וְצַבָּאוֹתָם, מוֹדְעוּעִים וּמְשַׁבְּחִים לְאֲדוֹן הַכֹּל.

וּמוֹדְקֵיכִים וְרוֹאִים אוֹתֵיזוֹת שָׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ
 הַמְּפָרֵשׁ, שְׁחַקּוֹקוֹת בַּשְּׁמַשׁ
 בְּמַסְעוֹתָיו, וְנוֹתְנִים תְּשׁוּבָחוֹת לְרַבּוֹן הָעוֹלָמִים.
 וַיּוֹצֵא הַקּוֹל תְּהוּא, וְאוֹמְרִים לְבְרִיּוֹת שְׁאִין
 מִשְׁנֵיחִים בְּכְבוֹד הַמַּלְאָךְ הָעֲלִיּוֹן כְּמוֹ שְׁאֵר כָּל
 הַבְּרִיּוֹת שֶׁהֶם מִשְׁנֵיחִים וְנוֹתְנִים תְּשׁוּבָחוֹת לְשִׁמוֹ.

וּמִשׁוֹם כֵּן, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָסוּר לוֹ לְאָדָם
 לוֹמַר אֶת תְּשׁוּבָחוֹת תְּפִלָּתוֹ אֵלָא עִם
 דְּמַדּוּמֵי תְּחִמָּה, שְׁכַתּוּב יִירְאוּךְ עִם שְׁמַשׁ.

וְכֵן אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הַתְּפִלָּה וְהַתְּשׁוּבָחַת שָׁל
 הַלְיָלָה, מִשְׁשִׁקְעָה תְּחִמָּה מֵרָם נִרְאָתָה

הִלְבַּנָּה, שְׁפָתוֹב (תהלים עב) יִירְאוּךָ עִם שָׁמַשׁ, זוּהִי
תַּפְּלַת הַבְּקָר. וְלִפְנֵי יָרַח וְגו', זוּהִי תַּפְּלַת הַלַּיְלָה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מִכָּאן, (מלאכי א) כִּי מִמְּזֶרַח שָׁמַשׁ
וְעַד מִבּוֹאֵי גְדוֹל שָׁמַי. וּבְאִיזָה מְקוֹם? בַּגּוֹיִם,
בְּאֹתָם שְׁפָתוֹב בָּהֶם כִּי מִי גוֹי גְדוֹל.

מָה הַטַּעַם? שֶׁשָּׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר
רַבִּי יוֹחָנָן, עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִלֵּאכֵי
הַשָּׁרַת לְמַעַלָּה לְקַלְסוֹ וּלְשִׁבְחוֹ, וְאוֹמְרִים שִׁירָה
וְרָנָה לְפָנָיו בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, וְעָשָׂה יִשְׂרָאֵל בְּנִגְדָם
לְמַטָּה לְקַלְסוֹ וּלְשִׁבְחוֹ, וְלוֹמַר שִׁיר וְשִׁבַּח לְפָנָיו
בְּכָל יוֹם וַיּוֹם.

וְלִמְדָנוּ שֶׁלֹּשׁ מִשְׁמְרוֹת הוּא הַלַּיְלָה, וּבְשִׁלֹּשׁ
הַמִּשְׁמְרוֹת הִלְלוּ מִתַּחֲלָקוֹת שֶׁלֹּשׁ בֵּתוֹת
שֶׁל מִלֵּאכֵי הַשָּׁרַת לְשִׁבְחָ לְיוֹצְרָם בְּכָל מִשְׁמְרָה
וּבְמִשְׁמְרָה, וּבְנִגְדָם יֵשׁ שֶׁלֹּשׁ תַּפְּלוֹת בַּיּוֹם,
בְּשִׁמְתַּבְּנִסִּים יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְחָ לְיוֹצְרָם בְּכָל תַּפְּלָה
וּתַפְּלָה.

בֵּא תִשְׁמַע, אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר רַב, בְּבִקְרָה, בְּשֶׁהֲחִמָּה זֹרְחַת, הוּא זְמַן הַתְּפִלָּה וְהַבְּקָשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּמִשֵּׁשׁ שָׁעוֹת וְלִמְעַלָּה עַד תִּשְׁעֵי שָׁעוֹת, זְמַן תְּפִלַּת הַמְּנַחָה. וּמִשִּׁשְׁקָעָה הַחֲמֵשׁ עַד שְׁתֵּי־עָשָׂר - תְּפִלָּה אַחֲרוֹנָה. שֶׁאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רַב, מִשִּׁשְׁקָעָה הַחֲמֵשׁ עַד שִׁירָאוֹ שְׁנֵי כֹכָבִים - זְמַן תְּפִלָּה הָאַחֲרוֹנָה.

שָׂכַךְ שְׁנֵינוּ, מִשִּׁירָאוֹ שְׁנֵי כֹכָבִים הוּא תְּחִלַּת מִשְׁמְרָה רִאשׁוֹנָה, שְׁפָאִים הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת, וּמִמְתִּינִים לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל עַד אוֹתָהּ שָׁעָה, וְאִז מִתְחִילִין לֹאמַר שִׁירָה. וְנִנְעָלִים כָּל הַשְּׁעָרִים מִתְשַׁבְּחָתֶם שֶׁל מִטָּה, וְאִין שְׁעָרִים נִפְתָּחִים אֵלָּא לְמִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת הָאוֹמְרִים שִׁירָה.

וְהֵאֵם אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי כִּד? וְהִרִי שְׁנֵינוּ, כָּל הַקּוֹרָא בַּתּוֹרָה בְּלִילָה, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁךְ עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד בַּיּוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוָה ה' חֶסֶדּוֹ, מִשׁוֹם שְׁבִלִילָה שִׁירָה עִמִּי, וְכֵאן אָמַרְתֶּם שְׁנִנְעָלִים כָּל הַשְּׁעָרִים לְמִטָּה?

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, שָׁם, בְּמַה אוֹמְרִים? כְּשֵׁים אֶת
 כָּל הַתְּשֻׁבוֹת בַּיּוֹם, וּמַחְצוֹת הַלַּיְלָה
 וְהַלְאָה שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם
 שֶׁבַּשְׁעָה הֵהִיא יוֹצֵא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתָם
 הָעוֹלָמוֹת שְׂבוֹסֵף בָּהֶם, וְהוֹלֵךְ לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם
 הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן. וְתִינוּ מַה שֶּׁאָמַר רַבִּי יוֹד (תהלים קיט)
 חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת לָךְ.

שֶׁלְמִדְּנֹו, כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָם עִם
 הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן, כָּל שְׁעָרֵי שָׁמַיִם
 לְמַעַלָּה, עַל הַחַיּוֹת וּלְמַטָּה מֵהֶם, כֵּלָם נִפְתָּחִים,
 וְהוּא עֵת רְצוֹן לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה.

וְאוֹתָם הַכֹּתוֹת שֶׁל מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת, וְכָל הַבְּשָׂמִים
 שֶׁל גֵּן עֵדֶן, וְהַצְּדִיקִים, כֵּלָם פּוֹצְחִים רְנָה
 לְפָנָיו מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. וְהוּ שְׂכַתוֹב (שם קמ)
 אֵךְ צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ. אֵימְתִי צְדִיקִים יוֹדוּ
 לְשִׁמְךָ? כְּשִׁיּוֹשְׁבִים יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנִיךָ, שֶׁהוּא בַּשְּׁעָה
 שִׁיּוֹשְׁבִים לְפָנָיו בְּגֵן עֵדֶן.

וְכַת שְׁלִישִׁית שָׁל מְלֹאכֵי הַשָּׂרֵת אֹמְרֵת שִׁירָה
 לְפָנָיו עַד שְׂבִבְקַע הַשַּׁחַר. וַיֵּשׁ חוֹבָה
 לְיִשְׂרָאֵל, בְּשָׁעָה שְׁעוֹלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר, לְקוּם
 וּלְהַתְנַבֵּר בְּשִׁירוֹת וְהַתְּשַׁבְּחוֹת לְפָנָיו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁנוּשָׂאִים שִׁירָה אַחַר
 מְלֹאכֵי הַשָּׂרֵת, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצוּי לְמַטָּה
 עִמָּהֶם. זֶהוּ שְׁכָתוּב (מְשִׁי ח) וּמִשְׁחֵרֵי יִמְצְאֵנִי. וְאָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, וּבִלְבָד שָׁלֹא יִפְסִיק מִשִּׁית־חֵיל, עַד
 שִׁית־פִּיל בְּשִׁתְחַמָּה זוֹרְחָת.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר רַב, בְּשִׁתְחַמָּה בְּרוּךְ הוּא
 יוֹצֵא מֵאוֹתָם הָעוֹלָמוֹת שְׁבוּסָף בָּהֶם וּבֹא
 לְהַכְנִים עִם הַצְּדִיקִים בְּגַן עֵדֶן, הוּא מִמֵּתִין וְרוֹאֵת.
 אִם שׁוֹמֵעַ קוֹל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה - הַקּוֹל הַהוּא נוֹחַ
 לְפָנָיו מִכָּל הַשִּׁירוֹת וְהַתְּשַׁבְּחוֹת שְׂאוּמְרִים מְלֹאכֵי
 הַשָּׂרֵת לְמַעְלָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ו) אֵל גִּבֹּרֹת
 אֲנֹנִי יִרְדְּתִי לְרֹאוֹת. מָה לְרֹאוֹת? אוֹתָם הָעוֹסְקִים
 בַּתּוֹרָה.

אמר רבי יצחק, וכי גזן ערן הוא נקרא גנת אגוז?
 אמר לו רבי יוחנן, כן, נקרא גנת אגוז,
 כלומר גנת ערן. מה האגוז הוא סתום מכל עבריו
 ויש עליו כמה קלפות, כך ערן של מעלה הוא
 סתום מכל עבריו, ויש עליו כמה שמירות, שלא
 שלטו לראות לא מלאכה, ולא שרה, ולא חשמל,
 ולא עין נביא, ולא חוזה, שכתוב (ישעיה סד) עין לא
 ראתה אלהים וולתה.

אמר רבי שמעון, אני הייתי לפני רבי פרקא,
 והיה אומר, בעת אופה למעלת גנת אגוז
 עם חסידי ישראל. ולא הייתי יודע מה הוא, עד
 ששמעתי את מה שאמר רבי יוחנן בן זכאי, קרא
 הקדוש ברוך הוא לגזן ערן גנת אגוז. מה האגוז
 קלפה אחר קלפה ופריו מבפנים, כך ערן עולם
 אחר עולם והוא מבפנים.

למד רבי שמעון, הן היה מאין נטוע? הקדוש
 ברוך הוא נטע אותו מתחתיו של ערן.
 שאם תאמר שזה כנגד זה בשוה - אי אפשר, אלא

הֲגֵן בְּאֶרֶץ, וְעָדֵן עָלָיו מִלְּמַעְלָה. וּמֵאִיִן תִּמְצִיתוּ
שֶׁל הֲגֵן? מֵעָדֵן הוּא.

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, לְדַבְרֵיהָ, מִה שְּׁפָתוֹב (בראשית
ב) וְנָהָר יֵצֵא מֵעָדֵן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן, הִיָּה
לוֹ לֹאמַר וְנָהָר יוֹרֵד מֵעָדֵן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן,
שְׁמִשְׁמַע שְׁמִלְּמַעְלָה יוֹרֵד לְמַטָּה לְגֵן. אֵלֶּא, אָמַר
רַבִּי שְׁמַעוֹן, עָדֵן לְמַטָּה - וְעָדֵן לְמַעְלָה. גֵּן לְמַעְלָה
- גֵּן לְמַטָּה. וּשְׁנֵיהֶם מְכֻוָּנִים זֶה כְּנֶגְדֵּךְ זֶה, וְהַקְדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא נִטַע זֶה מִתַּחַת זֶה.

וְכִי הוּא נִטַע אוֹתוֹ מִמָּשׁ? כֵּן, שְׁאָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
עַל שְׂאִיִן מִטְּעוֹתָיו כְּשֶׁאָר מִטְּעוֹת, וְהֵם
מִבְּחָרִים מִשְׁאָר מִטְּעוֹת, הוּא הִיָּה מִטַּע ה', כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר (ישעיה סא) מִטַּע ה' לְהַתְּפֹאֵר, כְּלוֹמַר לְשִׁבְתָּ,
וְזֵהוּ לְהַתְּפֹאֵר. כְּלוֹמַר, אִיִן זֶה כִּי אִם ^(דף כג ע"ב) מִטַּע
ה' וְלֹא מֵאַחַר.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲבִינָה, עַל כָּל פְּנִיִם מִטַּע ה'
הוּא, שְׁנִטַּע שָׁם כָּל עֵץ נִחְמָד לְמִרְאָה. וְאִיךָ
נִטַּע? אֵלֶּא כְּשֶׁהוֹצִיָּאה הָאֶרֶץ אֵילָנוֹתֶיהָ וּפְרוֹתֶיהָ,

הוֹצִיָאָה בַּתְּחִלָּה בְּנֵי עֵדֶן, וְאַחַר כָּךְ בְּכָל הָעוֹלָם,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּחַר בְּמָקוֹם הַהוּא וְהִכִּינוּ
לְהִיּוֹת שָׁם לְעוֹלָם. וְהוּא פוֹקֵד אוֹתוֹ, וּמְשַׁקָּה
בְּטוֹבוֹ מֵאוֹתוֹ הַטּוֹב הַנִּשְׁפָּע מֵעֵדֶן שֶׁל מַעְלָה. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב (תהלים קד) יִשְׁכְּבוּ עַצֵּי ה' אֲרִזֵי גו', אֵלֹו
אֵילָנוֹת שְׂכָנֵי עֵדֶן.

שָׂאֵל רַבֵּי חַנִּי לְרַבֵּי יְהוּדָה, תֵּאמַר שָׁנֵי עֵדֶן הוּא
בְּאֶרֶץ. לָמָּה הוּא נִצְרָךְ? אָמַר לוֹ, לְהַנָּאת
הַנִּשְׁמָה, שְׂמֻקְבֵּל מֵאוֹתוֹ הָעֵדֶן שְׁלִמְעָלָה. שְׂאֵם
תַּעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שְׂוָה לְכָל נִשְׁמָה - הֲרִי שְׂנִינֵי,
לְאוֹתָם שְׂלֵא נִתְּנוּ לָהֶם רְשׁוֹת לַעֲלוֹת לְמַעְלָה, יִשׁ
לָהֶם הַנָּאָה וְתִשׁוּקָה בְּאוֹתוֹ שְׁלִמְטָה מִמָּה שְׂמֻקְבֵּל
מִלְמַעְלָה.

אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, בְּכָל רֵאשׁ חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ מִעֲלִים
אוֹתָם לְיִשִּׁיבָה הַעֲלִיזָנָה שְׁלִמְעָלָה. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב (ישעיה סו) וְהָיָה מִיַּד חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁ וּמִיַּד שְׂכָת
בְּשִׁבְתוֹ וְגו'. וּבְנֵי הָעֵדֶן תִּזְהַ שְׁלִמְטָה יִשַּׁב אָדָם,
וְשָׁם אוֹתוֹ תַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת בּוֹ אֶת מְדוּרוֹ.

זֶהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית ב) וַיִּשָּׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר
יֵצֵר.

רַבִּי חֵיִיא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בַּדֶּרֶךְ. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי לְרַבִּי חֵיִיא, הֲרִי שָׁנִינוּ בַּבְּרִיתָא שְׁלָנוּ,
שָׁפַל מַה שְּׁעָשָׂה תְּקוּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בֵּין לְמַעְלָה
בֵּין לְמַטָּה, בְּלָם מִשְׁתוֹקְקִים וְשׁוֹקְרִים לְלֶכֶת
לְמִינוּ. הַגּוֹף הוֹלֵךְ אַחַר מִינוּ לְאָרֶץ, שֶׁנִּטַּל מִמֶּנָּה,
וְלִנְשָׂמָה אֵין תְּשׁוּקָה, אֵלָּא לְמָקוֹם שֶׁנִּלְקַחָה מִשָּׁם.
שָׁפַל מַה שְּׁעָשָׂה, מִשְׁתוֹקֵק אַחַר מִינוּ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב
(תהלים פד) נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת ה', וְלֹא
לְעוֹלָם תִּזְחַח כְּמוֹ הַגּוֹף.

אָמַר לוֹ רַבִּי חֵיִיא, אָמַר לָךְ דְּבַר שֶׁהוּא סוּד וְאֵין
בְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים. הַרְבֵּין רֵאשׁוּ, וּבְכַה וְצַחֲקוּ.
שָׂתַק רַבִּי יוֹסִי, אַחַר כֵּן אָמַר לוֹ רַבִּי חֵיִיא, אֲשֶׁרִי
הֵם הַצְּדִיקִים, אֹי לָהֶם לְרָשָׁעִים! אֲשֶׁרִיהֶם
הַצְּדִיקִים שֶׁנִּקְרָאִים תִּיִם לְעוֹלָם תְּבֵא. וְכִי מִשׁוּם
שֶׁתְּנַשְׂמָה בְּנִימָת בְּקִיּוּמָה הֵם בְּנִימִים, וְהַגּוֹף נִרְקַב

בְּאֶרֶץ, אֵף עַל גַּב שְׁהִיָּה שָׁלֵם צְדִיק? וְהִרִי שְׁנֵינוּ
שְׁתַּמִּיד הַנְּשָׁמָה עוֹמְדָת בְּקִיּוּמָהּ?

אֵלֶּא כִּד נִגְזַר, שְׂפֵאֲשֶׁר צְדִיק נִפְטָר מִן הָעוֹלָם
הַזֶּה, מִזְמִין לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹף אַחַר
כְּשֶׁר וְטוֹב, שְׁלֵא יִהְיֶה כְּמוֹ הַיְזַחְמָה וְהַלְכִּלוּךְ שֶׁל
הַגּוֹף הַזֶּה, וּמִכְּבִּים בּוֹ אוֹתָהּ נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה, וְהוּא
מְשַׁרְה אוֹתוֹ בְּקִיּוּמוֹ בְּאוֹתוֹ הַגּוֹף בְּגֵן הָעֵדֶן הַזֶּה
שְׁלִמְטָה, וְהַחַוָּא יִתְּיָה לָהֶם לְעוֹלָם הַאַחֵר, הָעוֹלָם
הַבָּא.

וּבְכָל רֵאשׁ חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ יוֹצְאִים וְרוֹאִים אֶת
הַרְשָׁעִים שְׁטוֹרְדִים אוֹתָם בְּגִיהַנָּם, זֶהוּ
שְׁכַתֹּב (ישעיה ס) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּכַנְרֵי הָאֲנָשִׁים
הַפְּשָׁעִים בִּי. מֵאִיזָה מְקוֹם יֵצְאוּ? שְׁנָה רַבִּי בָּא,
מִזֵּן עֵדֶן שְׁלִמְטָה, וְלָמָּה? לְרֵאוֹת לְרְשָׁעִים.
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְעַלָּה אוֹתָם לְיִשְׁיבַת הַרְקִיעַ
בְּכָל שַׁבַּת וְשַׁבַּת וּבְכָל רֵאשׁ חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ. זֶהוּ
שְׁכַתֹּב (שם) וְהָיָה מִיַּד חֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה, וּכְשֶׁבֵּא
 הַבֶּקֶר, מְחַדֵּשׁ לָהֶם אֶת נִשְׁמוֹתֵיהֶם. זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב (איכה ג) חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתְךָ. רַבִּי
 יִצְחָק אָמַר, אֲפֹלוּ לְכָל אָדָם נָם בֵּן. פְּעוֹלָם הָיָה
 הוּא נָם בְּשִׁנְתּוֹ בְּכָל לַיְלָה, וְעוֹלָה הַנִּשְׁפָּמָה לְמַעְלָה,
 וְנִמְצְאָת בְּכַמָּה חַיּוֹבִים לְפָנַי תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא.
 וּבְאֱמוּנָה תְּרַבָּה, שְׁתִּקְדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא מַחְזִיר אוֹתָהּ
 לְגוּף, וּמְחַדֵּשׁ אוֹתָהּ תְּקַדּוּשׁ פְּרוּךְ הוּא בּוֹ, וְלָמָּה
 רַבָּה אֱמוּנָתְךָ? מִפְּנֵי שְׂרַבָּה אֱמוּנָתְךָ.

מִכָּאֵן אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַמֵּתִיב בְּמִמּוֹן לְתַבְרוֹ,
 וְתַבְרוֹ מוֹצִיא לוֹ מֵה שְׁיִתְחַזֵּיק בְּיָדוֹ, אָסוּר
 לוֹ לְתַחְזִיק בּוֹ עַד שְׁיִתְנַחֲוּ לוֹ תַבְרוֹ, וְאֲפֹלוּ
 שְׁיִתְנַחֲוּ לוֹ בֵּית הַדִּין. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שמות כב) אִם חָבַל
 תַּחְבֹּל שְׁלֵמַת רֵעֶךָ.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן רַבִּי סִימוֹן אָמַר, (בראשית ב) וַיִּשָּׂם שָׁם
 אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר - בְּכָלֵל. אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, (שם) וַיִּנְחֲהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ, וְכִי

מָה הָעֲבוּדָה כָּאֵן? אֵלֶּא עֲבוּדַת הַנְּשָׁמָה, לְהַשְׁלִים
 לָהּ בְּתִשְׁלוּמֶיהָ מִה שֶׁלֹּא הִשְׁלִימָה בְּזוֹת הָעוֹלָם.

רַבִּי שְׂמַעוֹן (יהושע) אָמַר, הַנִּיחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְאָדָם הַרְאֵשׁוֹן בְּגֵן עֵדֶן, וְנָתַן לוֹ תוֹרָתוֹ
 לְעֵבֶד בָּהּ וּלְשָׁמֵר מִצְוֹתֶיהָ. וְהוּ שְׂכַתוּב (שם) וְעֵץ
 הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן, וְכַתוּב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הוּא
 לְמַחְזִיקִים בָּהּ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּשִׁיחֶיהָ
 לוֹ לְאָדָם הַנָּאֵחַ בְּגֵן זֶה, יַעֲסֹק בָּהּ וַיִּשְׁמַר אוֹתָהּ.
 וּמִפְּנֵי הָעֲדוּנִים וְהַנְּאֹת שֶׁהָיוּ לוֹ לְאָדָם שָׁם, לֹא
 שָׁמַר תוֹרָתוֹ, עַד שֶׁנִּרְשָׁהוּ מִשָּׁם.

רַבִּי אַבְיָא בְּשֵׁם רַבִּי חֲזִיָּא אָמַר, עֵץ מִמֶּשׁ הָיָה,
 וְהָיוּ שְׁנַיִם - הָאֶחָד הַנּוֹתֵן חַיִּים לְאָדָם,
 וְהָאֶחָד שֶׁהָאוֹכְלוֹ יֵדַע הַטּוֹב וְהָרַע. לְדַעַת הַדְּרָךְ
 הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר שֶׁיִּכְשֹׁר הָאָדָם, וְהַדְּרָךְ הָרַע
 שֶׁיִּתְקַלְקַל בָּהּ הָאָדָם. וּלְפִיכָךְ צִוָּהוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שֶׁלֹּא יֹאכַל מִפְּנֵי, פֶּן יִדְחָה הַטּוֹב וַיִּחְזִיק בְּרַע.

וְעַל כֵּן נֶאֱמַר (בראשית ב) מִכֹּל עֵץ הַגֵּן אָכַל הַתַּאֲכֵל,
 וְהוּ עֵץ הַחַיִּים שֶׁהָיָה לוֹ לְאָדָם לְאָכַל מִפְּנֵי,

וְהוּא לֹא חָטָא אֶלְיָא בְּעֵין הַדְּעַת טוֹב וְרַע, שְׁנַצְטוּהּ
 שְׁלֵא לְאֹכַל מִמֶּנּוּ. זְהוּ שְׁכַתוּב (שם) וּמַעַן הַדְּעַת
 טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם אֶכְלָךְ מִמֶּנּוּ
 מוֹת תָּמוּת.

מִכְּאֵן, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, גְּזֵרָה נִגְזְרָה עַל הָאָדָם
 קָדָם לְמוֹת, עַד שְׁנִלְקַח מִן הָאָדָמָה.
 מִשְׁמַע שְׁכַתוּב בְּיוֹם אֶכְלָךְ מִמֶּנּוּ, מְלַמֵּד שְׁאֵלְמַלְיָא
 לֹא חָטָא, הָיוּ לוֹ חַיִּים אַרְבָּיִם. בְּיוֹן שְׁחָטָא, הוּא
 הָעֶנְשׁ - שְׂיִקְצֵר יָמָיו וְיָמוֹת בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. לְאַחַר
 שְׁעֵשָׂה תְּשׁוּבָה, נָתַן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
 יוֹמוֹ, שֶׁהוּא אֶלְפֵי שָׁנָה.

וְזוֹ רֵאִיָּה שְׁהַגְזֵרָה הִיָּתָה קָדָם לְמוֹת, שְׁאֵלְמַלְיָא
 כִּדָּה, כְּשֶׁעֲשָׂה תְּשׁוּבָה הָיָה לוֹ לְבַטֵּל הַגְּזֵרָה.
 אֶלְיָא, אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה וּכְבִּיל הַגְּזֵרָה
 שְׁנַגְזְרָה עֲלָיו - בְּיוֹם אֶכְלָךְ מִמֶּנּוּ, וְהֶאֱרִיךְ לוֹ יָמִים,
 שְׁנַתָּן לוֹ יוֹמוֹ.

רַבִּי בְּרוּקַא אָמַר, הוּא נְצַטְוָה עַל הַשֵּׁם וְחָטָא
 בְּשֵׁם. נְצַטְוָה עַל הַשֵּׁם - זְהוּ הַשֵּׁם הַמְּיַחֵד,

שְׁפָתוֹב וְעַיִן הַחַיִּים וְגו'. וְהוּא חָטָא בְּשֵׁם - זֶה שֵׁם
הַמְּשֻׁתָּף, שְׁפָתוֹב וְעַיִן הַדַּעַת טוֹב וְרַע.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, וּמָה הַמְּקָרִיב קָרְבָן לְשֵׁם זֶה,
אָמְרָה תּוֹרָה (שְׁמוֹת כב, יט) זִכַּח לְאֱלֹהִים יַחֲרֵם
- הַמְּחַלֵּף שְׁמוֹ הַמְּיַחֵד בְּשִׁבְלֹו, עַל אַחַת בְּמָה
וּבְמָה.

וְשִׁחְטָא בְּשֵׁם, מַנִּין לָנוּ? אָמַר רַבִּי בְּרוּקָא,
שְׁפָתוֹב (בראשית ג) "וַתִּקַּח" "מִפְּרִי"
"וַתֹּאכַל", שֶׁהוּא הַשֵּׁם הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, דְּנִמַּת הַפְּרִי
הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, לְפִיכָךְ בְּנֵה כָּל
הָעֵנָן בְּאֵלֹו אֵילָנֵי גֵן עֵדֶן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, רְאִינוּ שְׁתֵּנָה שְׁלֹשָׁה מִן הַחֲבָרִים
עַל כָּךְ נִעְנְשׁוּ. אָמַר רַבִּי ^(דף כד ע"א) יְהוּדָה, זֶה
שֶׁאָמַר רַבִּי בְּרוּקָא אֵין לְהַרְהֵר עוֹד בְּפִרְשָׁה זו,
שֶׁאֵינִי כִּמוֹ זֶה שְׁמַעְתִּי מֵאֲבִי, וּבָעַת נִזְבַּרְתִּי, וּמִכָּאֵן
צְרִיךְ דְּרַשָּׁה.

וְהִנָּחֵשׁ הִי"ה עָרוֹם מְכַל חַיֵּית הַשָּׂדֶדָה (שם). שָׁנָה
 רַבִּי יוֹסֵי, זֶהוּ יִצְרַר הָרַע, שֶׁהוּא הִנָּחֵשׁ
 הַמְסִית אֶת בְּנֵי אָדָם. וְלָמָּה נִקְרָא נָחֵשׁ? מָה
 הִנָּחֵשׁ הוֹלֵךְ עַקְלָתוֹן וְאֵינּוּ הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, כִּי
 יִצְרַר הָרַע מִשְׁטֵיִן לְאָדָם בְּדֶרֶךְ רַע, וְלֹא בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל.

שָׁנָה רַבִּי יוֹסֵי, מָה זֶה עָרוֹם מְכַל חַיֵּית הַשָּׂדֶדָה?
 עָרוֹם הוּא פְּקִיחַ מֵאֲוֵתוֹ נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר
 בְּגוֹף, וְהוּא הִיָּה הַמְסִית לְאָדָם, עַד שֶׁנִּגְרַשׁ מִתְּנַאֲת
 בֶּן עֲדָן.

שָׁנִינוּ שָׁם, אָמַר ר"י בֶּן רַבִּי סִימּוֹן, הַשְּׁנֵחֵתִי
 בְּדֶרֶךְ הַזֶּה שֶׁאָמַר רַבִּי בְרוּקַי, וְשִׂאֲלֵתִי
 אֲוֵתוֹ, וּמִצְאֵתִי שֶׁעֲקָר הַקְּבֵלָה הִיָּה בְּיָדוֹ, וְכִי נִגְזַר
 בְּסֵפֶר הָרֵאשׁוֹן שָׁל הַמִּשְׁנָה שָׁל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן
 עֲרָף.

אָמַר רַבִּי שְׁמֵעוֹן, הִנָּחֵשׁ, כְּשֶׁהֲשִׂיא לְאִשָּׁה, מָה
 כְּתוּב? (שם) וַיִּתְּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב. מָה זֶה
 כִּי טוֹב? אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּר שְׁלוֹם, הַסְּכִימָה
 בְּרַעְיָתָה כִּי טוֹב הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קלח) כִּי טוֹב ה',

(שם קו) הודו לה' כי טוב. וכי תאָוה הוא לעיניִים -
 שְׁהִיא הַתְּאֻוה שְׁמֵתֵאֻוִים עֲלִיּוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים לְדַעַת
 וְלַהֲשִׁיג, מִיָּד - וְתַקַּח מִפְּרִיו וְתֹאכַל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, תְּתַחֲלַף שְׁלֹטוֹן בְּעַבְדוּתָה. אָמַר
 רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כג) אֵל תִּמְרָ
 בּוֹ, אֵל תְּמִירְנִי בּוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְלֹא אָמַרְתִּי
 שְׂאִין לְהַרְהִיר עוֹד בַּפְּרָשָׁה דִּי בָּזַח שֶׁאָמַר רַבִּי
 בְּרוּקַא בְּרֵאשׁ הַפְּרָשָׁה, וְלֹא הֶעֱטִירָךְ יוֹתֵר אֶלָּא
 דְּרָשָׁה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַה זֶה (בראשית ג) וַיִּתְּפְרוּ
 עֲלֶיהָ תְּאֻנָּה? מִתְּרַגְּמִים רַב גַּחְמָן בַּר אֲחָא וְתַבְרוּ,
 עֲלִילוֹת דְּבָרִים.

וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה' אֱלֹהִים וְגו' (שם). אָמַר רַבִּי
 בְּנַחֲם, וּמָה הַמוֹשֵׁל הַגָּדוֹל צָרִיךְ רוּחַ
 הַיּוֹם? שְׁנִינּוּ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הָעֶרְפֵּל בְּכַהֲרֹת,
 לָזַח שֶׁאֲמַרְנּוּ, לָמָּה הוּא דוֹמָה הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה?
 לְצַפּוֹר שְׁהוֹלְכֶת, בְּשִׁיוֹצֵאת מִקְּנָה וְלֹא מוֹצֵאת מִי
 שְׂיִכְנִים אוֹתָהּ - כִּי הוּא הָאָדָם, בֵּינּוֹן שְׁתַּנְּשָׁמָה
 יוֹצֵאתָ, שׁוֹב אֵינּוּ יוֹדֵעַ וּמִבֵּין אֶת הַגּוֹף, פֶּרַט

לְאוֹתוֹ הַגּוֹף, מִהָאוֹר הָרַב שֶׁהוֹדְמָן לוֹ לְהַשְׁתַּעֲשַׂע
בְּגֵן עֵדֶן.

אָמַר רַבִּי אַבְא, מִתְהַלְךְ? מִתְהַלְךְ הָיָה לוֹ לֹאמַר!
מַה זֶה מִתְהַלְךְ? אָמַר רַבִּי בַּא, וְכִי חוֹשְׁבִים
בְּנֵי אָדָם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה? בַּא תִּשְׁמַע,
שְׁפָתוֹב אֶת קוֹל, הוּא שְׁפָתוֹב בּוֹ (שְׁמוֹת ט) וְהָאֱלֹהִים
יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל, וְכֵן (יחזקאל א) וַיְהִי קוֹל מֵעַל לְרִקִיעַ
אֲשֶׁר עַל רֹאשׁוֹ. אָמַר רַב חֲסֵדָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן,
קוֹל פְּתוּב, מִתְהַלְךְ לְרוּחַ, זְהוּ שְׁפָתוֹב (שם לו) וַיְהִי
קוֹל פְּתֻבָאִי וְהִנֵּה רַעֲשׂ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָאִי, וְהָרִי רַבִּי יְהוּדָה חֲבַרְנוֹ אָמַר
שְׁפָאן צָרִיד דְרִשָּׁה, וְאַתֶּם אוֹמְרִים מַעֲשֵׂה
מְרַכְבָּה!? אָמַר רַבִּי אֶלְכָּסְנִדְרִי, יוֹתֵר מִמַּעֲשֵׂה
מְרַכְבָּה הוּא, שְׁחָרֵי סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים אָנוּ רְאִינוּ
שֶׁהַתַּנְלוֹ בָּאן.

שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, כְּשֶׁחָלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי,
נִכְנְסוּ לְפָנָיו רַבִּי פִּנְחָס וְרַבִּי חֲזִיָּא וְרַבִּי
אַבְהוּ. אָמְרוּ לוֹ, מִי שָׁהוּא עֲמוּד הָעוֹלָם - יָמוֹת?

אָמַר לָהֶם, אֵינְךָ בֵּית הַדִּין שְׁלֹמֶעֱלָה מְעַיְנִים בְּדִינִי,
שְׁחַרְי אֲנִי רְאִיתִי שְׂאִינִי נִתֵּן לְמִלְאָךְ וּלְדִין
שְׁלֹמֶעֱלָה, שְׂאִינִי כִשְׂאֵר בְּנֵי אָדָם.

אֵלֶּה הַדִּין הַזֶּה שְׁלִי, הַקָּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דֵּן אֹתוֹ,
וְלֹא בֵּית דִּינּוֹ. וְהִינּוּ מֵה שְׂאֵמֵר דָּוִד
בְּבִקְשָׁתוֹ לְפָנָיו (תהלים מג) שְׁפִטְנֵי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי.
וְכֵן שְׁלֵמָה אָמַר, לַעֲשׂוֹת מִשְׁפֵּט עֲבָדוֹ, הוּא לְבָדוֹ,
וְלֹא אֲחֵרִים.

שְׁחַרְי שְׂנִינּוֹ, כִּשְׂחַרְי אָדָם הוּא שׂוֹכֵב, בֵּית דִּין
שְׁלֹמֶעֱלָה מִסְתַּכְּלִים בְּדִינּוֹ. יֵשׁ מֵהֶם
שְׁנוּטִים לְכַף זְכוּת, שְׂמֵרָאִים זְכוּתוֹ שֶׁל אָדָם, וְיֵשׁ
מֵהֶם שְׁנוּטִים לְכַף חֹזֶק, שְׂמֵרָאִים חֹזֶק שֶׁל אָדָם,
וְלֹא יוֹצֵא הָאִישׁ מִן הַדִּין כְּמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֵה.

אֲבָל מִי שֶׁדֵּן אֹתוֹ הַמְּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, שֶׁשׂוֹלֵט עַל
הַכֹּל, הוּא טוֹב, וְלֹא יְכוּל אִישׁ לְהִיזֵת
בְּאֹתוֹ דִּין, פָּרַט לְטוֹב. מָה הַטַּעַם? שְׁחַרְי שְׂנִינּוֹ,
מִדַּת הַמְּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן נוֹטָה לְזְכוּת תָּמִיד, וְהוּא כֵּל
צַד שֶׁל רְחֻמָּנוּת, וּבְיָדוֹ לַעֲזֹב הַחֲטָאִים וְהַעֲוֹנוֹת.

וְהוּא שְׁפָתוֹב (שם קל) כִּי עָמַד הַסְּלִיחָה וְגו', וְלֹא עִם
אֲחֵר.

וּמִשּׁוֹם כֶּךָ בִּקְשָׁתִי לְפָנָיו שֶׁהוּא יָדִין דִּינִי, וְאֲנִי
אֲפָנִם לְשִׁלְשָׁה עָשָׂר שְׁעָרִים לְעוֹלָם הַבָּא,
שֶׁלֹּא עָבְרוּ אוֹתָם רַק הָאֲבוֹת, וְלֹא יִהְיֶה מִי
שְׁיִמָּחַה בְּיָדִי, וְעוֹד - שֶׁלֹּא אֶתְבַּע מֵהֶם רְשׁוֹת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן דָּבָר, וְרָאוּ אֶת בֵּית חֲלִיּוֹ שֶׁלֹּא
הָיָה שָׁם. תְּמַחוּ, וְלֹא יָכֹל אֶחָד מֵהֶם לְדַבֵּר
בְּפִיו מִהִירָאָה הַגְּדוּלָּה שֶׁהִיָּתָה עֲלֵיהֶם. בְּעוֹדָם
שָׁהִיו יוֹשְׁבִים, עָלוּ לָהֶם רִיחֹת שֶׁל בְּשָׂמִים רַבִּים,
וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם הִתְחַזַּק כָּחוֹ, עַד שֶׁרָאוּ אֶת
רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהָיָה מְדַבֵּר דְּבָרִים, וְלֹא הָיוּ רוֹאִים
אֲחֵרִים חוּץ מִמֶּנּוּ.

אֲחֵר זְמַן אָמַר לָהֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן, הֲרֹאִיתֶם דְּבָר?
אָמַר לוֹ רַבִּי פְּנִיָּה, לֹא, אֲלָא בְּלָנוּ תְּמַחוּם
עַל שֶׁלֹּא רָאִינוּ אוֹתָךְ בְּבֵית חֲלִיּוֹ זְמַן רַב,
וְכִשְׁרָאִינוּ אוֹתָךְ, עָלוּ אֵלַיךְ רִיחֹת שֶׁל הַבְּשָׂמִים

שָׁלַגְנוּ עֵדוֹן, וְשָׁמְעֵנוּ קוֹלָךְ מְדַבֵּר, וְלֹא יִדְעֵנוּ מִי
מְדַבֵּר עִמָּךְ.

אָמַר לָהֶם, וְלֹא שָׁמְעֵתֶם דְּבַר אַחַר פֶּרֶט לְשָׁלִי?
אָמְרוּ, לֹא. אָמַר לָהֶם, אֵינְכֶם רְאוּיִים
לְרֵאוֹת אֶת סֵכֶר פָּנָיו שֶׁל עֲתִיק הַיָּמִים.

אָמַר לָהֶם, אָמַר לָכֶם דְּבַר, תִּמְחָה אֲנִי עַל רַבִּי
פְּנִיחָם שֶׁלֹּא רָאָה, שְׂאֲנִי רְאִיתִי אוֹתוֹ כְּעֵת
כְּעוֹלָם הַהוּא לְמִטָּה מִרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנִי.

וּכְעֵת שָׁלְחוּ בְּשִׁבְלִי מִלְּמַעְלָה וְהִרְאוּ לִי אֶת
מְקוֹם הַצְּדִיקִים לְעוֹלָם תְּבֵא, וְלֹא הִתְיַשֵּׁר
בְּלִבִּי מְקוֹמִי, רַק עִם אֲחֵיהָ הַשִּׁילֹנִי. וּבְחִרְתִּי
מְקוֹמִי, וּבֵאתִי, וּבָאוּ עִמִּי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת נְשָׁמוֹת שֶׁל
צְדִיקִים, וּלְמַעְלָה מֵהֶם אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב
אֶצְלִי, וְהוּא הָיָה מְדַבֵּר עִמִּי, וּבִקְשָׁה שֶׁלֹּא יִתְנַלֵּחַ
חֲטָאוֹ לְכָל הָעוֹלָם, רַק הַהוּא שְׂאֲמָרָה הַתּוֹרָה
עָלָיו, וְהַתְּכַסֵּה בְּעֵץ הַהוּא שֶׁל גִּן עֵדֶן.

וְאָמַרְתִּי לוֹ אֲנִי, שְׁהָרֵי הַחֲבָרִים גָּלוּ. אָמַר, אֹתוֹ
 שְׁגָלוּ הַחֲבָרִים בִּינֵיהֶם - טוֹב וַיָּפֶה, אֲבָל
 לְשָׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם - לֹא. מָה הַטַּעַם? שָׁחַם הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹדוֹ וְלֹא רָצָה לְפָרְסָם חֲטָאוֹ, אֲלֵא
 רַק בְּאוֹתוֹ עֵץ שָׂאֵמַר שְׂאֵכֵל מִמֶּנּוּ.

וְהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גָּלָה לִי בְרוּחַ הַקָּדֹשׁ,
 וְלַחֲבָרִים, שָׁחַם יַדְבְּרוּ בִינֵיהֶם, וְלֹא
 לְקַטְנִים שְׂבַחֲבָרִים וְלֹאֹתָם שְׂיָבֵאוּ לָעוֹלָם. (דף בד ע"ב)
 שְׁהַדָּבָר הַהוּא שְׂלֵא יוֹדְעִים כָּל הָאֲנָשִׁים וְמוֹעִים
 בוֹ, לֹא מִשׁוֹם הַחֲטָא שְׁחָטָא, אֲלֵא מִשׁוֹם כְּבוֹד
 הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן, שְׂכַנֵּי אָדָם אֵינן זְהִירִים בוֹ, וְכַתּוּב זֶה
 שְׂמִי לְעֵלָם, וַיָּבֵאוּ לְשֵׂאל מַה שְׂלֵא צְרִיכִים לָהֶם.

וְהִינּוּ שְׂכַתּוּב (שְׁמוֹת יט) פֶּן יִהְרָסוּ אֵל ה' לְרֵאוֹת
 וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רַב. מִחוּ וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רַב? כִּי
 גִזְרֵנוּ, הַחֲבָר הַזֶּה שְׂמֹרָה אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לְכֹל,
 הוּא נוֹפֵל וְנִתְּפָס בְּאוֹתוֹ חֲטָא יוֹתֵר מֵהֶם, שְׂכַתּוּב
 וְנִפְּל מִמֶּנּוּ רַב. הַרְבַּ נוֹפֵל וְנִתְּפָס בְּאוֹתוֹ הָעוֹן.

קָרַב אֵלָיו רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. אָמַר לוֹ, אֲפֹא, מָה
 אֲנִי שָׁם? אָמַר לוֹ, אֲשֶׁרִי חֶלְקָהּ, בְּנִי. זְמַן
 רַב שְׁלֹא תִקְבֵּר אֶצְלִי, אֲכַל בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם אֶת
 מְקוֹמִי וְאֶת שְׁלֶךְ פְּחֻרְתִּי. אֲשֶׁרִיָּהֶם הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם
 עֲתִידִים לְשַׁבַּח אֶת רַבּוֹן הָעוֹלָם בְּאוֹתָם מְלֹאכִים
 הַמְּשַׁמְשִׁים לְפָנָיו. זְהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קמ) אֶךְ צְדִיקִים
 יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשָּׁבוּ יִשְׂרָאֵל אֶת פְּנֵיךָ.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַב הוֹנָא אָמַר, כִּיּוֹן שְׁחָטָא אָדָם
 וְנִגְזְרוּ עָלָיו אוֹתָן הַגְּזֵרוֹת, גִּרְשָׁהוּ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתָן הַתְּנָאוֹת וְהַעֲדוּנִים שֶׁהָיוּ לוֹ
 בְּעֵדָן, וּמִנָּה שׁוֹמְרִים לְשַׁעְרֵי גֵן עֵדֶן. וּמִי הֵם? הֵם
 הַכְּרוֹבִים. זְהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית ג) וַיִּשְׁכַּן מִקְדָּם לְגֵן
 עֵדֶן אֶת הַכְּרוֹבִים וְאֶת לֶהֱט הַחֶרֶב הַמַּתְּהַפֶּכֶת,
 כִּדִּי לְשֹׁמֵר אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ וְהַפֶּתַח.

שְׂאֵז נִגְזַר שְׁלֹא יִהְיֶה רְשׁוֹת לְכָל אָדָם מִכָּאֵן וְאֵילָךְ
 לְהַכְּנִס שָׁם, זוֹלָתִי הַנְּשָׁמוֹת הַצְּרוּפּוֹת עַל
 יְדֵי הַכְּרוֹבִים תְּחַלֵּת. אִם רוֹאִים שֶׁהִיא רְאוּזָה

לְבָנִים - תִּבְנֶנּוּ, וְאִם לֹא - דוֹחִים אֹתָהּ לַחֲוִין,
וְתִשְׂרַף בְּאוֹתוֹ הַלֵּהב אוֹ תִקְבַּל עֲנֻשָׁה.

וְלִמְדָנוּ, בְּנִגְדָם הָיוּ בַמִּקְדָּשׁ, בְּשִׁנְכֶם הִכְהִין לִפְנֵי
וְלִפְנֵים. שְׁלִמְדָנוּ, אָמַר רַבִּי אֲבָא אָמַר
רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַב הוֹנָא, לִפְנֵי וְלִפְנֵים הוּא דְגַמְתּוּ
שָׁל גֵּן עֶדֶן. וּבְשִׁנְכֶם הִכְהִין לְשָׁם, נִכְנָם בְּנִשְׁמָה,
וְלֹא בְּנוֹף. בְּאִימָה, בְּיִרְאָה, בְּרִתָּה, בְּזִיעַ, בְּנִקְיוֹת,
בְּטַהֲרָה. וְהַכְּרוּכִים עוֹמְדִים שָׁם שׁוֹמְרִים, כְּדִגְמַת
אוֹתָם הַכְּרוּכִים הָעוֹמְדִים בְּשַׁעְרֵי גֵן עֶדֶן.

זָכָה הִכְהִין - נִכְנָם שָׁם בְּשָׁלוֹם וַיּוֹצֵא בְּשָׁלוֹם. לֹא
זָכָה - מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּכִים יוֹצֵא לֵהב, וַיִּשְׂרַף
וַיִּמּוֹת בְּפְנֵים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְעֵבֶר
מֵהֶם בְּשָׁלוֹם. אָמַר רַבִּי פְּרַחְיָה, אִין לָךְ בְּעוֹלָם
דְּבַר שְׂאִין בּוּ מַעְלָה כְּדִגְמַתּוּ.

תְּנַחֲשׁ שְׁהַעֲרִים לְחֹהָה, הוּא דְבַר נוֹפֵל עַל הַלְּשׁוֹן.
אָמַר רַב יוֹסֵף, הֵיאָדָּ? אָמַר לוֹ, כְּתִרְגוּמוֹ,
נַחֲשׁ חוֹיָא הוּא. חוֹיָא - זָכָה, וְהֵיאָ חוֹה - נִקְבָּה.

דָּבָר נּוֹפֵל עַל הַלְשׁוֹן. בְּדַגְמָתוֹ (במדבר כא) נִחַשׁ
נִחַשְׁתָּ, דָּבָר נּוֹפֵל עַל הַלְשׁוֹן.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וַחֲרִי פָתוּב (בראשית ג) וַיִּקְרָא הָאָדָם
שֵׁם אִשְׁתּוֹ תָוָה כִּי הִיא הָיְתָה אִם כָּל חַי.
אָמַר לוֹ רַבִּי פְּרַחְיָה, קָרָא לָהּ עַל שֵׁם הָעֵתִיד, הָיָה
לוֹ לְקָרָא אוֹתָהּ תָוָה, עַל שֵׁם שְׂמֻחָהּ אֶת וַלְדוֹתֶיהָ,
וַנִּקְרָאָהּ עַל שֵׁם הָעֵתִיד - תָוָה, שְׁעֵתִיד חוּיָא
לְהַסִּיט אֶת תָוָה.

הוּא יְשׁוּפְךָ רֵאשׁ (שם). אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֶּךָ דְרַבּוּ
שָׁל נִחַשׁ - אִין הַקָּשָׁה שָׁלוּ מֵאָדָם אֵלָא
בְּרֵאשׁ, וְאִין הַנְּשִׁיכָה מֵהַנְּחַשׁ אֵלָא בְּעֵקֵב. אָמַר
רַבִּי יִצְחָק בַּר רַבִּי יוֹסֵי, לְמִי שְׂאֵמַר שְׂיִצֵּר תְּרַע
תָוָה, מַה נֵּאמַר בְּפִסּוּק תָוָה?

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסֵי, מְלִמַּד שְׂאִין תְּרִיגָה לְנִחַשׁ אֵלָא
בְּרֵאשׁ, וּמִי הוּא תְּרֵאשׁ? זֶה רֵאשׁ הַיְשִׁיכָה.
וְאִין הַנְּחַשׁ תָוָה הוֹרֵג לְאָדָם אֵלָא בְּעֵקֵב, כְּשִׁעוּשָׁה
מֵעֵשָׂה עֲבֵרוֹת וְרַשׁ בָּהֶם בְּעֵקֵב, זֶהוּ שְׂכַתוּב (תהלים
מט, ו) עוֹן עֲקֵבִי יִסּוּבֵנִי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק מִכָּאן, (ישעיה ה, יח) הוּי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן
 בְּחֻבְלֵי הַשָּׁוְא וּבַעֲבוֹת הָעֲגָלָה חֲטָאָה -
 כְּלוּמַר, עוֹשֶׂה עֲבֵרוֹת וְדָשׁ בָּהֶם בְּעֵקֶב, שְׁחוֹשֵׁב
 שְׂאֵינָם כְּלוּם, כְּמוֹ חֻבְלֵי הַשָּׁוְא, שְׂאוּרֵג הָעֶפְכָּיִשׁ.
 וְלֵאחֶר כֵּן הֵם בַּעֲבוֹת הָעֲגָלָה חֲטָאָה, חֲזוּקִים
 וְקוֹשִׁים, עַד שְׂנֵאָסִפִּים כָּלָם וְהוֹרְגִים לְאָדָם. וְכֵן
 הוּא אוֹמֵר וְאִתָּה תִשׁוּפְנוּ עֵקֶב, בְּאוֹת עוֹן הָעֵקֶב
 הוֹרֵג יִצָּר הָרַע לְאָדָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וּרְאֵה, כְּמוֹ שֶׁנִּתְקַלְקְלוּ - כְּדִ
 גְּדוּלָנוּ. הִנָּחֵשׁ בַּתְּחִלָּה, אַחֲרָיו הָאִשָּׁה, וְאַחֲרָיו
 הָאָדָם. תִּינֵנו שְׂכַת־טוֹב (בראשית ג) וְלְאָדָם אָמַר כִּי
 שְׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ.

אָמַר רַבִּי יִעֲקֹב בַּר אֵיזִי, אִם אָדָם חָטָא - אֲדַמָּה
 מָה חֲטָאָה? אֵלֵא, אָמַר רַבִּי יִעֲקֹב בַּר אֵיזִי,
 כְּשֶׁנִּבְרָא הָאָדָם, הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ הָיוּ עֲדִים. מְלַמֵּד
 שֶׁתְּקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה אוֹתָם עֲדִים עַל מַה
 שְׂיַעֲשֶׂה הָאָדָם, שְׁלֵא יֵאמַר מִי רוּאֵנִי, וְאוֹתָם

הַעֲרִים מִפְּרָסְמִים חֲטָאִיו. וְהוּ שְׁפָתוֹב (איוֹב ב) יִגְלוּ
שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאָרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ.

וְלַמִּדְנֹו, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁעֵבֵר אָדָם, הַשָּׁמַיִם
הִחְשִׁיבוּ אוֹרָם, וְהָאָרֶץ לֹא יָדָעָה מַה
לַעֲשׂוֹת, עַד שֶׁבֵּא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְקָלַל אוֹתָהּ
עַד שֶׁהִתְעַכְבָּה בְּעֲדוֹתָהּ, שְׁלֹא תוֹסִיף תֵּת כֹּחַהּ
לְזֹרַע וְלִקְצֹר בְּבְרָאשׁוֹנָהּ, וְעֲמָדָה בְּקָלְלוֹתֶיהָ, עַד
שֶׁבֵּא אַבְרָהָם אֲבִינוֹ וְנִתְבַּסֵּם הָעוֹלָם.

רַב נַחֲמָן אָמַר, עַד שֶׁבֵּא נַח, שְׁפָתוֹב (בראשית ה, כט)
זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ וּמִמַּעֲצָבוֹן יְדִינוֹ. וְלִפְיֶכֶד
נִקְרְאָה עַל שְׁמוֹ, שְׁפָתוֹב (שם ט) אִישׁ הָאֲדָמָה, עַל
שִׁינְאָה מִקְלָלָתָהּ בְּשִׁבְלֹו.

אָמַר רַב נַחֲמָן בַּר יִצְחָק, אָדָם הִרְאֵשׁוֹן, כִּינּוֹן
שְׁנַטְרַד מִנּוֹן עֵרֶן, חָשַׁב שְׁיִמוֹת מִיָּד, וְהָיָה
בוֹכָה וּמִתְחַנֵּן, וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה, עַד שֶׁקָּבְלוּ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּתִשׁוּבָה וְהֶאֱרִיךְ יָמָיו וְקָיָם בּוֹ דְבָרוֹ,
שְׁפָתוֹב כִּיּוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ, וְנָתַן לוֹ יוֹמוֹ, שֶׁהוּא
אֶלֶף שָׁנָה, לְהוֹרוֹת לְכָל הָעוֹלָם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא חנון ורחום הוא ומקבל בתשובה לשבים,
 ואינו חפץ מהם וולתי שיחיו, שכתוב (יחזקאל יח, לא)
 ולמה תמותו בית ישראל, (שם לב) והשיבו וחיו.

אמר רבי יצחק, אשריהם הבנים שהאב אומר
 להם בך! וי להם לבנים שאינם שומעים
 ממנו! אמר רב יהודה אמר רב, לא ראינו רחמנות
 ברחמנותו של הקדוש ברוך הוא. בכל מקום אתה
 מוצא, בשחטאו ישראל ושבו למולו, פשט ידו
 וקבלם, ומחל להם מיד. זהו שכתוב (מיכה ז) מי אל
 כמוך נשא עון ועבר על פשע.

פרשה ח. (בראשית ד) והאדם ידע את חוה אשתו.
 אמר רבי יהושע בן לוי, יש לנו להרהר
 בפרשה הזו, וכל שכן בפסוק חוה, שאמרה חוה
 (שם) קניתי איש את ה'.

אמר רבי יצחק, אני ידעתי אותו בפשטותו,
 שחרי שנינו, אמר רב יהודה אמר רב, זה
 מי שנולד לו בן, בשמתחיל לדבר, חובה עליו
 ללמדו פסוקי תורה, (דף כה ע"א) שהם יראה מלפני ה',

שָׁפְשֵׁיגְדָל, יִזְכֹּר אֶת אוֹתָם הַכְּתוּבִים לְיִרְאָה
מִרְבוּנוּ.

רַבִּי עֲקִיבָא הָיָה יוֹשֵׁב לְפָנַי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אָמַר לוֹ,
מָה הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת וְהַפְּסוּק הַזֶּה שָׁאֵמַר וַתִּלְד
אֶת בְּנוֹ, וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה' אָמַר לוֹ,
עֲקִיבָא, אָמַר לָהּ. הַיּוֹם שָׂרְפִי בְרוּקָא וּשְׂאֵר
הַחֲבָרִים גָּלוּ אֶת אוֹתוֹ הַחֲטָא שְׁעָשָׂה אָדָם, לֹא
הָיָה צָרִיךְ לְאוֹתָם שְׁלֹא יוֹדְעִים עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת,
וְהַיּוֹם הַהוּא שְׁחַתְנָלָה, נִשְׁמַע הַכֹּל מִן הַפְּסוּק הַזֶּה.

אָדָם נִצְטָוָה עַל הַשֵּׁם וְחָטָא בַּשֵּׁם. נִצְטָוָה עַל
הַשֵּׁם, הוּא הַשֵּׁם הַמְיֻחָד, שְׁכָתוּב (שם ב) וְעֵץ
הַחַיִּים וְגו'. וְחָטָא בַּשֵּׁם, זֶהוּ שֵׁם הַמְשֻׁתָּף, שְׁכָתוּב
וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע.

וְחָוָה הָיְתָה תְּחִלָּה בְּעֵבֶרָה עַל זֶה, שְׁכָתוּב (שם ג)
וַתִּבְרָא מִפְּרִיּוֹ. וְלֹאֲחֵר שְׁחָטָאוּ וַיִּדְעוּ עֲוֹנָם
עַל מַה שְׁעָבְרוּ, הַתְּמַרְמְרוּ עַל מַה שְׁחָטָאוּ, וְהוּא
בְּיֹתֵר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא הָיְתָה תְּחִלָּה לְעֵבֶרָה לְעֵבֶר עַל
שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כִּיּוֹן שֶׁנּוֹלַד לָהּ בֵּן, הִרְגִּישָׁה בְּרָבָרָה,

וְאָמְרָה קְנִיתִי אִישׁ אֶת ה', שְׂהוּא הַשֵּׁם הַמְיָחֵד,
וְעַל כֵּן לֹא אָמְרָה הַשֵּׁם הַמְשֻׁתָּף.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, הַשֵּׁעַם הָיָה חוֹזֵר עַל מַה שְּׂאָמַר
רַבִּי אֶבְהוֹ, (שמות כב) וְכַח לְאֱלֹהִים יַחֲרֹם. אָמַר
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, חֲזָרָה חֲזָה לְהוֹדוֹת עַל אוֹתוֹ הָעוֹן
שְׁעֵבְרָה, וְאָמְרָה, לֹא יִהְיֶה זֶה כְּמוֹנוֹ לְתֵת כְּבוֹד
לְאַחַר זוּלָתוֹ, אֲבָל זֶה יִהְיֶה אֶת הַשֵּׁם מִמֶּשׁ, וְלֹא
לְאַחַר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, וַיִּפֹּחַ אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא שְׁחֹזֵר
הָעֵינֵן עַל מַה שְּׂאָמַר רַבִּי אֶבְהוֹ. וְכֵן חֲזָה
אָמְרָה אֶת ה', וְלֹא לְשֵׁם אַחֵר. וְכֵן חֲזָה אָמְרָה
וּנְתַתִּיו לַה' כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְלֹא לְשֵׁם אַחֵר. וְעַל זֶה
אָמְרָה תוֹרָה (שם לד) כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר, כִּי
ה' קִנְיָא שְׁמוֹ, אֵל קִנְיָא הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עַד אֵימָתִי יִטְּלוּ הַחֲבָרִים
בְּסוּדוֹת הָעֲלִיזוֹנִים שֶׁל הַמְּלֻדָּ? אָמַר רַבִּי
אֶלְכָם נְדַרְאִי, שְׁנִינּוּ, מוֹסְרִים סְתָרֵי תוֹרָה לַחֲבָרִים
הָרֵאזִיִּים לְכָדָ, כְּמוֹ שְׂאֲנַחְנוּ וְהַחֲבָרִים שְׂכְּמוֹנוּ.

וַתּוֹסֶף לְלַדֵּת אֶת אָחִיו אֶת הָבֶל (בראשית ה, ב). אָמַר
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְרַבִּי עֲקִיבָא, מַה נִּשְׁמָע לָךְ
 בְּזוֹה? אָמַר לוֹ, עַל כֶּף אֲנִי יוֹשֵׁב לְפָנֶיךָ. אָמַר לוֹ,
 סֵתֶם פִּיךָ, וּפְתַח עֵינֶיךָ וְאֲזַנֶיךָ, וְחִקֵּשׁב.

שְׂרָמֹז הוּא רֹמֵז עַל אוֹתוֹ שֵׁם זַעִיר שֶׁנֶּאֱצַל מִן
 הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, שְׂאֲנִי וְאַתָּה יוֹדְעִים. בַּשֵּׁם
 הַזֶּה חוֹטְאִים בְּנֵי אָדָם רַבִּים, וְהוּא רָמֵז הָאֱמוּנָה
 לְמִי שֶׁמֵתְבוֹנֵן בַּחֲכָמָה.

עוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, עֲקִיבָא, הָרָמֵז שֶׁנִּתְרַג הָבֶל
 מוֹרָה עַל הָאֱמוּנָה שֶׁל הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד הָעֲלִיּוֹן
 שֶׁל הַמַּלְאָךְ, שְׂכָתוּב (ישעיה ב) וְנִשְׁנָב ה' לְבַדּוֹ. אָמַר
 רַבִּי עֲקִיבָא, אוֹי לְעוֹלָם כְּשֶׁתִּצְאָ מִמֶּנּוּ, כָּעַת אֲנִי
 מִסְתַּכֵּל בַּחֲכָמָה רַבָּה. אָמַר לוֹ, תִּרִי אֲמַרְתִּי לָךְ
 סֵתֶם פִּיךָ, שְׂתִּירִי רְאִיתִי שְׂדֵי לִי וּלְךָ בְּעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תּוֹר קִיּוֹן לְהִיּוֹת עוֹבֵד אֲדָמָה
 וְהָבֶל רוֹעֵה צֹאן. זֶה הִבִּיא קָרְבָן, וְזֶה הִבִּיא
 קָרְבָן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קִיּוֹן כָּא בְּנִסּוֹת הָרוּחַ,
 וְהָבֶל בְּנִמְיֻכוֹת הָרוּחַ, שְׂכָתוּב וְכִחֵי אֱלֹהִים רוּחַ

נשָׁפְרָה. מַה כָּתוּב? (בראשית ה) וַיֵּשַׁע ה' אֶל הַכֹּל וְאֵל
מִנְחָתוֹ וְאֵל כֶּזֶב וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, לָמָּה נִפְלוּ פָנָיו? עַל שֶׁלֹּא נִתְקַבְּלָה מִנְחָתוֹ.

וְלַמְדָּנוּ, אוֹתוֹ הַיּוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָיָה, יוֹם שְׁדִין
כָּל הַנְּשָׁמוֹת עוֹבְרִים לְפָנָיו. אָמַר לוֹ,
לָמָּה חָרָה לָךְ? הֲלֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, כְּלוּמַר, אִם תֵּיטִיב, יִהְיֶה לָךְ שְׂאֵת.

לְפֶתַח הַטָּאֵת רַבִּין (בראשית ה, ז) - כְּלוּמַר, לְאוֹתָם
כִּתְחִי בֵּן עֶדֶן שֶׁהַנְּשָׁמוֹת עוֹבְרוֹת בּוֹ -
הַטָּאֵת רַבִּין. הַחַטָּאֵת שֶׁתַּעֲשֶׂה יִהְיֶה מְזוּמָן שָׁם,
וְשָׁם תִּקְבַּל עֲנֻשָׁךְ. וְאֵלֶיךָ תִּשׁוּקָתוֹ - כְּלוּמַר, אִם
תֵּיטִיב מִעֲשִׂיךָ, וְהַחַטָּאֵת הַזֶּה יִכְסֹף לָךְ שֶׁתַּעֲשֶׂה
עֲבֵרוֹת. אִתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ - שֶׁלֹּא יוּכַל לְקַטְרֵג עִמָּךְ.

לַמְדָּנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי
עֲקִיבָא שֶׁשָּׂאֵל אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַדְּבָר
הַזֶּה. אָמַר לוֹ, עֲקִיבָא, הֲרָם עֵינֶיךָ לְמַעֲלָה, וְאִתָּה
יָשָׁב אֲצֵלִי, שֶׁחֲרִי הַכֹּל מִפְרָשׁ בְּמַח שְׂאֵמְרָתִי.
חֲרִי עֵינָיו, אַחַר כֵּךְ הִרְכִּין רֹאשׁוֹ. אָמַר, חֲרִי

עשיתי כמעשה הנחש ולא ידעתי. קרב אליו רבי
 אלעזר ולחש לו. בא רבי עקיבא, ונשק ידו
 ובכה, ואמר, הכל הוא כמו שאמרת בראשונה
 - מנביהים את הנבואהים, ומורידים את
 התחתונים, שאין הקדוש ברוך הוא יכול עם
 שפתים. (דף כה ע"א)

אמר רבי שמעון, חנה אמרה שקנתה איש את
 ה', שהוא ה' המיחד, והוא קליל מעשיו
 ולא רצה לעמד בדרך הישר. והו' שפתוב (שם) ויצא
 בין מלפני ה', יצא מאותו הכלל שאמרה אמו.

ובשביל כך מה כתוב? וישב בארץ נוד, שהיה
 נד בארץ. והוא כמו בן עשה תשובה,
 כשהודה על חטאתו וקבל עליו ענשו. ששנינו, כל
 המתודה חטאתיו ומתבייש מהן, מוחלין לו מיד
 על כל עונותיו, והו' שפתוב (משלי כה) ומודה ועוב
 ירחם.

רבי תייא אמר מבאן, (ויקרא ה) ונתודה אשר חטא,
 ונאמר (שם) ונסלח לו. רבי ייסא אמר, אין

דָּבַר בְּעוֹלָם עוֹמֵד בְּפָנַי תִּתְּשׁוּבָה. קִיֵּן נִגְזַר עָלַי
נָע וְנָד תִּתְּיָה בְּאֶרֶץ, וּכְשֶׁעָשָׂה תִּתְּשׁוּבָה, פָּקַע
הַחֲצִי, שְׂפָתוֹב (בראשית ד) וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד, אֲבָל נָע
לֹא נֵאמַר.

נִשְׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, עַל הַכֹּל הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל,
וַאֲיֵנו מוֹחֵל עַל כְּבוֹד שְׁמוֹ. וְהֵאֵם אֵינּוּ מוֹחֵל,
וְהֵרִי מְנַשֶּׁה מְלֶךְ יְהוּדָה הַמִּיר כְּבוֹדוֹ שֶׁל מְקוֹם
בְּהַבְלִים? שׁוֹנָה מְנַשֶּׁה, שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ יָדַע שֶׁהַכֹּל
הוּא, וְלֹא שָׁם אוֹתוֹ עָקַר בְּלָבוֹ - דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה.
רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר, אֵינּוּ לָךְ דָּבָר בְּעוֹלָם שֶׁעוֹמֵד
בְּפָנַי תִּתְּשׁוּבָה כָּלֵל.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַה זֶה שְׂפָתוֹב (ש) וַאֲחֻזַּת תּוֹבֵל
קִיֵּן נִעְמָה? אֵלֵּא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, צִדְקַת
הִיִּתָּה וְנִעְיָמָה בְּמַעֲשֵׂיהָ. רַבִּי אֲבָחוּ אָמַר, פִּשְׁטוֹ
שֶׁל מְקָרָא מוֹרָה עַל ^(דף כה ע"ב) שְׁהִיִּתָּה חֲכָמָה
בְּמִלְּאֲכַת הַבְּרִזָּל כְּמוֹ אַחִיָּה תּוֹבֵל קִיֵּן, מִמִּשְׁמַע
שְׂפָתוֹב הוּא הָיָה אָבִי כָּל חֲדָשׁ נְחָשֶׁת וּבְרִזָּל,
וַאֲחֻזַּת תּוֹבֵל קִיֵּן נִעְמָה. הוּא הוֹצִיא אֲמָנוֹת זו,

וַאֲחֻזְתּוֹ עִמּוֹ. וְהוּא שְׁכַתוֹב וַאֲחֻזְתּוֹ תוֹבֵל בְּיָדוֹ נִעְמָה,
שְׁהִיְתָה בְּקִיָּאָה כְּמוֹתוֹ. וְא"ו שֶׁל וַאֲחֻזְתּוֹ מוֹסִיף עַל
הָעֵינַן שֶׁל מַעְלָה.

רַבִּי בָּא אָמַר, אֲמַם שֶׁל שְׂדִים הִיְתָה, וְהוֹלִידָה
אוֹתָם. שְׁהָרִי אֲמוֹ שֶׁל אֲשַׁמְדָּא, מְלָךְ
הַשְּׂדִים, שָׁמָּה נִעְמָה. רַבִּי יִצְחָק בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן
אָמַר, עַל שֵׁם יְפִיָּה נִקְרְאָת כְּדָה, וּמִמֶּנָּה יֵצְאוּ אוֹתָן
שְׁכַתוֹב (שם ו, ב) כִּי טַבַּחַת הִנָּה, כְּמִרְאָה וּבִיפִי.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָמָּה נֶאֱמַר בְּשֵׁת (שם ה, ג) וַיִּזְלַד
בְּדַמּוֹתָיו כְּצִלְמוֹ, וּבְקִיָּין וּבְהֶבֶל לֹא נֶאֱמַר?
אָמַר לוֹ רַבִּי תִּיָּיא, קִיָּין וְהֶבֶל לֹא הָיוּ, אֵלֶּיָּא
לְהִרְאוֹת רְמִזוֹ עֲלִיּוֹן וְסוֹד נִכְבָּד, וְלֹא בָּאוּ לִישָׁב
אֶת הָעוֹלָם מֵהֶם, אֲבָל שֵׁת לֹא בָּא לְעוֹלָם אֵלֶּיָּא
שִׁישֵׁת־לְשַׁל הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ, וּמִשּׁוֹם כְּדָה אָמַר בְּדַמּוֹתָיו
כְּצִלְמוֹ.

שְׁנִינּוּ, חֲנוּךְ בֶּן יֶרֶד צִדִּיק הָיָה, וְקִבֵּל עַל עֲצָמוֹ
לְהִרְשִׁיעַ, וּלְקַחְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא קִדְּם

וּמְנוּ לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמּוֹ, וְשִׂיתֵן לוֹ שָׂכָר טוֹב לְעוֹלָם
הַבֵּא.

רַבִּי אֶבְרָהָם אָמַר, אָנוּ שְׂנִינֵנו (שם כא) כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים
אֶת קוֹל הַנֶּעֱר בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם. יֵשׁ אוֹמְרִים
בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם, שֶׁהִיא צְדִיק בְּאוֹתָהּ שְׁעָה,
וּלְפִיכֵךְ שָׁמַע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת קוֹלוֹ.

וְאָנוּ לֹא גִזְרְנוּ כֵּךְ בַּמִּשְׁנָה, שֶׁהֲרִי אָמַר רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לָמָּה גִרְשׁ יִשְׁמַעְיָאל מִבֵּיתוֹ
שֶׁל אַבְרָהָם, וּמָה רָאִתָּה שָׂרָה שְׂאֵמְרָה (בראשית כא)
גִּרְשׁ אֶת הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֶת בְּנָהּ? אֵלֶּיךָ כָּאֵן כְּתוּב
(שם) וַתֵּרָא שָׂרָה אֶת בֶּן הַגֵּר הַמִּצְרִי שֶׁאֲשֶׁר יָלְדָה
לְאַבְרָהָם מִצְחָק. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֵינִי מִצְחָק אֵלֶּיךָ
בְּעַבְדוּתָהּ זָרָה. כְּתוּב כָּאֵן מִצְחָק, וְכְתוּב שָׁם (שמות
לב) וַיִּקְמוּ לְצִחָק. מַה לְהֵלֵךְ עַבְדוּתָהּ זָרָה - אֵיךְ כָּאֵן
עַבְדוּתָהּ זָרָה. וּבְאוֹתָהּ הַשְּׁעָה הִיא רָשָׁע, אִם כֵּן,
כִּמָּה נִבְיָאָר (שם) בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם?

אֵלֶּיךָ מֵאוֹתוֹ שְׁפָסְקֵנוּ בַּמִּשְׁנָה שְׁלָנוּ, שֶׁאָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, אֵינִי בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה דְּנִים אֶת

הָאָדָם עַד שִׁיחֶיהָ בֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה, וּבֵית דִּין שָׁל
 מִטָּה - מִשְׁלַשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים וּמַעֲלָה. וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים
 בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה לֹא הָיָה בֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה, וּלְפִיכֹךְ
 לֹא דָנוּהוּ, שְׁחֵרֵי הָיָה רָאוּי לְעֹנֵשׁ, אֲלָא שְׁיָמְיוּ הֵם
 שְׁלֹא תִיבֹוהוּ וְתִינּוּ מַה שְּׁכָתוּב בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם,
 בְּיָמִים שֶׁהוּא שָׁם.

אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֵאל, וְחֵרֵי רָאִינוּ עָלֵם שְׁאִינוּ בֵּן
 עֶשְׂרִים, וְהוּא טוֹב וְקוֹרָא וְשׁוֹנָה וְכַתּוּב. מִי
 סֵלֵק אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם? אִם תֵּאמַר בַּחֲטָאֵי אָבִיו -
 לֹא, שְׁחֵנָה הוּא מִי"ג וּמַעֲלָה. וְאִם תֵּאמַר בַּחֲטָאֵיו
 - חֵרֵי אִינוּ בֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה!

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָשַׁל לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְמַלְךְ
 שֶׁהָיָה לוֹ פְּרִדָּם, וַיּוֹם אֶחָד נִכְנָם לְטִיֵּל
 בְּאוֹתוֹ פְּרִדָּם, וְרָאָה שׁוֹשְׁנִים קִטְנִים צוֹמְחִים
 בְּתוֹכוֹ, וְתָיָה עוֹלָה רִיחָם לְפָנָיו שְׁאִין בְּמוֹתָם
 בְּעוֹלָם. אָמַר הַמֶּלֶךְ, אִם עֲכָשׁוּ בְּשִׁחָם קִטְנִים כְּךָ,
 בְּשִׁינְדָלוֹ עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

לְאַחַר יָמִים נִכְנַם בְּאוֹתוֹ פְּרָדִים, וְהָיָה חוֹשֵׁב
 שִׁימְצָא אוֹתָם הַשּׁוֹשְׁנִים שְׁנַתְּנוּ רֵיחַ
 בַּתְּחִלָּה, בְּשָׁחִיו קִטְנִים וּמַעְלִים רֵיחַ, גְּדוּלִים
 וּמוֹבִים עָתָה וַיִּהְיֶה מֵהֶם. בִּיּוֹן שְׁהַשְׁנִית בָּהֶם, רָאָה
 שָׁהֶם יְבֹשִׁים בְּלֹא רֵיחַ, וְכַעֲס. אָמַר, אֵלֹו בַּתְּחִלָּה,
 בְּשָׁחִיו לְחִים וּמוֹבִים וּמַעְלִים רֵיחַ, לְקַטְתִּים, הִיִּיתִי
 נִהְנֶה בָּהֶם. עַכְשָׁו בַּמָּה אֶחְנֶה? חֲרִי יְבֹשִׁים הֵם.

לַשָּׁנָה הָאֶחָדָת נִכְנַם הַמֶּלֶךְ לַפְּרָדִים, וְרָאָה
 שׁוֹשְׁנִים קִטְנִים נוֹתְנִים רֵיחַ. אָמַר הַמֶּלֶךְ,
 לְקַטְו אוֹתָן עַכְשָׁו, וְאֶחְנֶה בָּהֶן קָדָם שִׁיבְשׁוּ, כְּמוֹ
 שֶׁעָשׂו קָדָם לְכוּ.

כִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רוֹאֶה בְּנֵי אָדָם קִטְנִים
 וְנוֹתְנִים רֵיחַ, וְהַכֹּל גְּלוּי לְפָנָיו, וְרוֹאֶה
 שְׁעַתִּידִים לְהִרְשִׁיעַ וַיְהִיו חֲשׂוֹבִים כְּקֹשׁ יְבֹשׁ,
 וּמְקַדִּים לָהֶם חֶסֶד, כִּדִּי לְחַנּוּת בָּהֶם כִּינּוּ עֵדוֹ,
 וְעַכְשָׁו בְּשָׁהֶם מוֹבִים, מִסְּלָקָם מִן הָעוֹלָם תְּהִיָה לְתַן
 לָהֶם שְׂכָר טוֹב לְעוֹלָם תִּבְא. וְהוּ שְׂכַתּוֹב (שִׁיר ו) אֲנִי

לְדוּדֵי וְדוּדֵי לִי הָרוּעָה בְּשׂוֹשְׁנִים, הַמְנַהִיג עוֹלָמוֹ
בְּעֵינֵי שׂוֹשְׁנִים.

אָמַר רַבִּי אַבְהוֹ, אֲנִי מְסִיעַ לָזֶה שֶׁאָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, שֶׁהָרִי רָאִינוּ כְּמוֹ זֶה שֶׁעָשָׂה הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא עִם יַרְבְּעָם בֶּן נֹכְחִי, שֶׁכְּשֶׁהָיָה עֲלֵם הָיָה
צַדִּיק וְטוֹב, שֶׁשָּׁנִינוּ, מַה שֶׁכָּתוּב וּשְׁנִיתָם לְבָדָם
בַּשָּׂדֶה, מִלְמַד שֶׁשֶׁקוּלִים הֵם בְּצַדְקוֹתָם וּבְזִכּוֹתָם
מִכָּל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי פְּרָכְיָה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְפָמְלָיָא שֶׁל מַעְלָה: רִיחוּ שֶׁל
יַרְבְּעָם עוֹלָה לְפָנַי, וְאֲנִי רוֹצֵה לְסַלְקוֹ מִן הָעוֹלָם
עַכְשָׁיו, כְּשֵׁישׁ בּוֹ רִיחַ. אָמְרוּ לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל
עוֹלָם, אַתָּה דִּין אֱמֶת, אִם עַכְשָׁיו הוּא כֵּן - כָּל
שֶׁכֵּן כְּשֵׁיגְדֵל. אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: גְּלוּי
וְיָדוּעַ לְפָנַי שֶׁיַּעֲשֶׂה הָרַע בְּעֵינַי. אָמְרוּ לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ
שֶׁל עוֹלָם, אִם לְפָנֶיךָ גְּלוּי - לָנוּ וְלְפָנַי כָּל הָעוֹלָם
מִי גְלוּי?! הַנִּיחוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מה כתוב? ויזעז המלך ויעש שני עגלי זהב. חטא
 והחטיא. באותה שעה אמר להם הקדוש
 ברוך הוא: לא אמרתי לכם שאני רוצה לסלקו מן
 העולם קדם זה?! חבל שעשיתי כן.

בא אביה בנו, והיה עושה טוב בשעה קטן. ומה
 טוב היה עושה? אמר רבי יוסי אמר רבי
 חנינא: עולי הרגל היו עולים על ידו שלא מדעת
 אביו. ראה הקדוש ברוך הוא שהוא טוב, וסלקו
 מהעולם קדם ימיו, כדי לעשות חסד עמו
 ולהנחילו לעולם הבא קדם שיבאיש ריחו, וזהו
 החסד שעשה הקדוש ברוך הוא עם בריותיו.

כך חנוה, בעוד שהיה צדיק והדור בלו חייבים
 רשעים, ראה הקדוש ברוך הוא, שאם
 יניחחו, ילמד ממעשיהם, וסלקו קדם זמנו מן
 העולם, קדם שיבאיש ריחו. זהו שכתוב (בראשית ה)
 ואיננו כי לקח אתו אלהים. בלומר, ואיננו בעולם
 הנה למלאת ימיו, כי לקח אותו אלהים קדם זמנו
 לעשות עמו חסד להנחילו חיי העולם הבא.

וַיֵּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם (שם ו'). מִי הֵם
 בְּנֵי הָאֱלֹהִים? רַבִּי יִרְמְיָה אָמַר, גְּדוּלֵי
 הַדּוֹר. שָׁהִיו ^(דף בו ע"א) אֲבוֹתֵיהֶם גְּדוּלֵי הַדּוֹר וְלֹא הָיוּ
 מוֹחִים בְּיָדָם.

לְמַדְנֵנו, זְקֵן בְּבֵית - סִימָן טוֹב בְּבֵית, צַדִּיק בַּדּוֹר
 - סִימָן טוֹב יֵשׁ בְּעוֹלָם. שְׁשָׁנֵינוּ, הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְטִיל אֵימַת הַדָּיָן וְהַמְנַהֵג עַל בְּנֵי אָדָם,
 שְׁכָל זְמַן שְׁאֵימַת הַדָּיָן עַל הַדּוֹר, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא
 צַדִּיק וְהֵם צַדִּיקִים. נְטֻלָּה אֵימַתוֹ מִבְּנֵי אָדָם - הוּא
 רָשָׁע, וְהֵם יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

וּבֹא הַכְּתוּב לְהוֹרֹת, (בראשית ו, ד) הַנְּפִלִים הָיוּ
 בְּאֶרֶץ - אֵלֹה אָדָם וְאִשְׁתּוֹ, שֶׁהֵם הָיוּ שֹׁנְפָלוֹ
 בְּאֶרֶץ בְּלֹא אָב וְאִם. וְלָמָּה נִקְרְאוּ נְפִלִים? שֹׁנְפָלוֹ
 מִמַּעֲלָתָם שֶׁחָיָה לָהֶם. כְּלוּמָר, נְפִלִים הֵם מִכְּמוֹת
 שֶׁהָיוּ כְּבָר, נְפִלִים הֵם עַל שֶׁנִּטְרְדוּ מִזֶּן עֶדֶן וְלֹא
 חָזְרוּ לְשָׁם.

עַל כֵּן חֲזָרָה חֲתוּרָה וְאִמְרָה, אֵלֹה הָיוּ בְּאֶרֶץ,
 שֶׁחֲתָה אֵימַתָּם עַל כָּל הַכְּבָרִיּוֹת, וְעַדִּין הָיוּ

בְּיָמִים, וְלֹא מָנְעוּ בְּנֵי הַדּוֹר מִלַּעֲשׂוֹת עֲבָרוֹת. וּמִי
הֵם אוֹתָם הָעוֹבְרִים הָעֲבָרוֹת? גְּדוּלֵי הַדּוֹר, אֲנִישֵׁי
הַשָּׁמַיִם, שֶׁהָיוּ גְּדוּלִים בַּדּוֹר.

אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, מִכָּאֵן מִשְׁמָעוֹת הַפְּסוּק, שְׁכַתוֹב
(שם) הַנְּפִלִים הָיוּ בְּאֶרֶץ בְּיָמֵים הָהֵם, לָהֶם
הַמְּנִיעָה לְמָנַע עֲצָמָם מִהָעֲבָרוֹת בְּשִׁבְלָם וְלֹא
מָנְעוּ, וְלִעֲיִינֵיהֶם מִמַּשׁ בָּאִים אֶל בָּנוֹת הָאָדָם בְּזוֹנוֹת
וַיִּלְדוּ לָהֶם. וּמִי הָיוּ אוֹתָם הַנְּפִלִים שֶׁהָיוּ בַּדּוֹר?
אוֹתָם הַגְּבוּרִים שֶׁלֹּא נִרְאָה בַּדּוֹר כְּמוֹתָם. אֲנִישֵׁי
הַשָּׁמַיִם - שֵׁם הַיְדוּעַ שֶׁקָּרָא לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׁכַתוֹב (שם ה) וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם.

אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָא לְרַב הוֹנָא, מַה שֶּׁאָמַר בְּנֵי
הָאֱלֹהִים, עַל שֵׁם שֶׁנִּבְרָאוּ מִשָּׁם זֶה,
שְׁכַתוֹב (שם א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּבְאֹוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים כּו' (אִיוב א). אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן בֶּן לָקַיִשׁ, הוּא שָׁטָן, הוּא יֵצֵר הַרְעָה,
הוּא מִלְּאֲךָ הַמְּנוֹת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אוֹתוֹ הַיּוֹם,
יוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָיָה, יוֹם שֶׁיֵּשׁ לְכָל אָדָם לַחֲזוֹר

לְמוֹטָב. וְכִּי תִרְאֶה, אִין דְּרַכּוּ שְׁל יִצְר הָרַע
לְקַטְרֵנּוּ, אֵלֵא בְשַׁעָה שְׁהֶאָדָם רוּצָה לְחִזּוֹר לְמוֹטָב.
בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. יְמִלּוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן. (דף בו ע"א)

ספר הזוהר הקדוש חב"ל ישראל ב'ה דינמי עם לשון הקודש – ממוקד מופסק ומחולק לקטעים מסודר על הפרשיות

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזָּהָר

הַמְתַּרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְנַקֵּד

מִהַתַּנַּא הָאֱלֹקִי רַבּוֹ שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

זָהָר חֲדָשׁ

פְּרִשְׁתַּנָּח

תַּרְגוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיַח הַלֹּמֵד בּוֹ

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזָּהָר הָעוֹלָמוֹ"

בְּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמוֹשׁ תּוֹכֵב" א

אֱלוֹל תִּשׁ"ע לִפ"ק

פְּרִשְׁתַּת נַח

וְרַבִּי חֲזַקְיָהוּ אָמַר, אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
 שֶׁהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא רָצָה בָּהֶם, וְנָתַן לָהֶם
 תּוֹרָה קְדוּשָׁה, וְהִזְהִיר אוֹתָם וְנָתַן לָהֶם עֲצָה
 לְהַשְׁמֵר מִמַּעַלָּה וּמִמַּטָּה בְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁלַט בָּהֶם -
 רַק הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא לְבָדוֹ, וְהֵם יוֹדְעִים לְדַחֹת
 מֵהֶם אֶת כָּל הַמְּקַטְרָגִים וְכָל הַמַּחְכְּבִים בְּדִי
 שֶׁיְהִיוּ חֶלְקָם גּוֹרְלוֹ וִירֵשָׁתוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים לב)
 כִּי חֶלְקִי ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶכְלִי נִחַלְתּוֹ.

בֵּא וּרְאֵה, בַּיּוֹם שֶׁל רֵאשִׁי הַשָּׁנָה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ
 הוּא יוֹשֵׁב בְּדִין עַל הָעוֹלָם, וְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם
 נִכְנָסִים בְּחֻשְׁבוֹן, וְאֵין מִי שֶׁלֹּא נִכְנָס בְּחֻשְׁבוֹן,
 וְסַפְּרֵי חַיִּים וּמֵתִים נִפְתָּחִים בַּיּוֹם הַהוּא.

וְהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, מִשּׁוֹם שֶׁרָצָה בָּהֶם, נָתַן
 לָהֶם עֲצָה לְהִנָּצֵל מִכָּל הַמְּקַטְרָגִים
 שֶׁלְמַעַלָּה שְׂמַת־מִנִּים בְּכָל זְמַן שֶׁחֲדִין שׁוֹרָה
 בְּעוֹלָם. בַּיּוֹם הַזֶּה מוֹדְמִנִים יִשְׂרָאֵל לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם
 רַחֲמִים, וּבְמַה? בְּשׁוֹפָר.

שְׁתַּקוּל תְּזַה שְׂיוּצָא עוֹלָה לְמַעְלָה וּמַעוֹרָר אֶת
 הַשׁוֹפָר שְׁלִמְעָלָה. אִז מְתַעוֹרְרִים רַחֲמִים
 מִמְּקוֹמָם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קָם מִכַּסֵּא הַדִּין
 וַיּוֹשֵׁב בְּכַסֵּא רַחֲמִים, וְחָס עַל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִתְּנָת
 רִשׁוֹת לְמַקְטָרֵי עֲלֵיהֶם.

וַיִּשְׁרָאֵל שָׁכִים בְּתַשׁוּבָה לְפָנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 וְתוֹקְעִים שׁוֹפָר וּמַעוֹרְרִים רַחֲמִים, שְׁתַּרִי
 הַקּוֹל הַהוּא שְׂיוּצָא הוּא הַתַּעוֹרְרוֹת שֶׁל רַחֲמִים,
 וְאִז הַמְּלָשִׁין לֹא יָכוֹל לַעֲמֹד לְפָנֵי כַּסֵּא הַרַחֲמִים,
 שְׁתַּרִי לֹא בָּא מִן אוֹתוֹ תַּצַּד, וְלֹא נִמְצָא קַטְגוֹר.

בַּיּוֹם הַכַּפּוּרִים, שֶׁהוּא חֲתִימַת הַדִּין, וְעוֹמְדִים
 יִשְׂרָאֵל בְּקַדְשָׁת רַבּוֹנָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּדִי
 שֶׁלֹּא יִקְרַב הַמְּלָשִׁין לְמַקְדָּשׁ, נוֹתְנִים לוֹ שְׁעִיר
 שָׂבָא מִצַּד שֶׁל רוּחַ הַטְּמֵאָה, וְהוּא טָמֵא, וְרוּחַ
 הַטְּמֵאָה נִהְיֶית מִפְּנֵי, וְהוּא מִתְּעַסֵּק בּוֹ, וְלֹא קָרַב
 לְמַקְדָּשׁ לְטָמֵא. וְאִז הַפְּנִים מְאִירוֹת, וַיִּשְׁרָאֵל
 נִצּוּלִים מִפְּנֵי.

בְּזִמְנֵי אַחֵר, כְּשֶׁרַבִּים חֲטְאֵי בְּנֵי הָאָדָם, הַמְלֻשִׁין
 הַזֶּה בְּשָׁעָה שְׁהֵדִין מִתְעוֹרֵר עַל חֲטְאֵי
 הָעוֹלָם, אִזּוּ הוּא בָּא וְנִמְצָא כְּמִקְטָרָג לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ
 פְּרוּךְ הוּא, וְנִטְמָא הַמְּקֻדָּשׁ, וְכָל הַפְּנִים עֲצוּבוֹת,
 וְהֵדִין נִמְצָא. וְעַל זֶה (בראשית ו) יִקַּן כָּל בְּשָׂר בָּא
 לְפָנָי. לְפָנָי וְדָאֵי, לְבִקֵּשׁ עַל חֲטְאֵי בְּנֵי הָעוֹלָם,
 שְׁחָם גְּרָמוּ.

בַּיָּד וְרֵאָה, כָּל אָדָם שִׁיעֲשֶׂה וַיִּשְׁמַר אֶת מִצְוֹת
 הַתּוֹרָה, הַנְּשָׂמָה שְׁמוֹרָה בְּגוֹפּוֹ, שֶׁהוּא תִּבְהָ,
 וְלֹא נִיעַנֵשׁ, וְלֹא יִשְׁלַט עָלָיו מִלְּאֲךָ הַמְּוֹת. וְכָל אָדָם
 שִׁיאִינוּ שׁוֹמֵר וְלֹא מְקַיֵּם מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְעוֹבֵר
 עָלֶיהָ, אִזּוּ מִלְּאֲךָ הַמְּוֹת יִשְׁלַט עָלָיו.

בַּיָּד וְרֵאָה, הַתִּבְהָ הִיא הַגּוֹף. נַח וְאַשְׁתּוֹ - י"ה.
 שֵׁם וְאַשְׁתּוֹ - ו"ה. וְנִיעֲשֶׂה הַשֵּׁם מְלֵא. יְהו"ה
 אַחֵר - יִפֶּת וְאַשְׁתּוֹ. י"ה - חָם וְאַשְׁתּוֹ, וְהֵם פְּרֻדְמָא
 זוּ.

וְזֶה (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח, אֱלֹהִים זֶה שְׁכִינָה, יִקַּן
 כָּל בְּשָׂר וְגו'. (שם) צִהַר תַּעֲשֶׂה לְתִבְהָ - זְהוּ

הסוד של הגוף. אתה ובניך וגו' - גברים לחוד
 ונשים לחוד. (שם) ויעש נח - זו ברית קדש. ככל
 אשר צוה אתו אלהים - זו שכִּינָה. (שם ה, ב) ויאמר
 ה' לנח - באן מִדַּת הַרְחָמִים.

ומן הבהמה אשר לא טהרה היא שנים איש
 ואשתו, שתרי היא מצד הטמאה, ועל זה
 אמר (מיכה ה) והאבדתי. ואסתכל שאין בו אלא
 שנים, ואין בהם שבָּעָה שבָּעָה, כמו שכתוב בעוף
 השמים, ארבע עשרה זכר ונקבה, לחיות ירע על
 פני כל הארץ. (שם ה, ט) שנים שנים באו וגו'.
 הסתכל וראה, על מה שאמר בראשונה ומן
 הבהמה אשר לא טהרה היא, ואחר כך שנים
 שנים.

אמר רבי יהודה, בא וראה, אין לך בכל לילה
 ולילה שלא תצא הנשמה מגוף אדם,
 שנקראת יונה, שכתוב (שם ת, ח) וישלח את היונה.
 תקלו תמים - אלו מים תיודונים, כמו שנאמר
 (תהלים קכד) תמים תיודונים, שהם מצד הטמאה.

מֵעַל הָאָרֶץ, שָׁהֵם לְמַעַלָּה מִן הָאָרֶץ, אֵלֹה מְלֹאכֵי
חֲבָלָה.

מַה פְּתוּב? וְלֹא מִצְאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ, שְׁנִמְנָעָה מִן
הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וּמִן הַצְּדִיקִים שֶׁלְּמַעַלָּה וּמִכָּל
הַבְּרָכוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוּב (בראשית ה, ט) וַתָּשָׁב אֵלָיו אֵל
הַתְּבָה כִּי מִים עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ.

הוֹצִיא אוֹתָהּ יִשְׁנִית, (שם ה, י) וַיּוֹסֶף שַׁלַּח אֶת הַיּוֹנָה
מֵאֲתָו. וּמִתּוֹךְ הַדַּחֵק וְהַצָּעֵר - וַתֵּבֵא אֵלָיו
הַיּוֹנָה לָעֵת עָרֵב, שֶׁלֹּא הִיָּתָה מְאִירָה לָהֶם שְׁעֵת
הַרְּוּחָה כְּמוֹ שֶׁהִיָּתָה בְּרֵאשׁוֹנָה, וְנִחַשְׁדָּ לָהּ הַיּוֹם,
וְהַעֲרִיב לָהּ הַשָּׁמֶשׁ.

וּמַה אָמְרָה לְנִחַ וּלְבָנָיו? (שיר ה) מִצְאֵנִי הַשּׁוֹמְרִים
הַסֹּבְבִים בְּעִיר, אֵלֹה שׁוֹמְרֵי שְׁעָרֵי יְרוּשָׁלַיִם,
וְעַם כָּל זֶה (בראשית ה, יא) וְהִנֵּה עָלָה זֵית טָרֶף בְּפִיָּה.
וְעַל זֶה (שם) וַיֵּדַע נֹחַ כִּי קָלוּ הַמַּיִם, וְהִתְחַזְּקוּ
מְלֹאכֵי הַקִּדְשָׁה עַל מְלֹאכֵי הַחֲבָלָה. (שם) וַיִּיחַל עוֹד
שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרֵים וְכוּ', וְלֹא יָסְפָה וְכוּ', חָרְבוּ
הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ.

אַחַר שֶׁהִסְתֵּר וְעָבַר אֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁשָּׁלַט מִלְאֲךְ
הַמָּוֶת וְעָבְרוּ הָרָשָׁעִים מִן הָעוֹלָם, מַה
כָּתוּב? (שם) וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ.

הַסְפִּינָה נִמְשָׁלָה לְתִבַּת נֹחַ, וַיֵּשׁ בָּהּ אֲנָשִׁים
יְהוּדִים וַיִּשְׁמְעוּ אֵלִים וּבְנֵי עֲשׂוֹ. כְּדִגְמָא
זוּ יֵשׁ בְּגוֹף כָּלֹל מִכָּלָם, שֶׁהַגּוֹף הַזֶּה אֵינוֹ מִן
הַנְּשָׁמָה הַקְּדוּשָׁה, וְזֶהוּ שֶׁאָמַר לְנֹחַ שֶׁהוּא נְשָׁמָה
לְנְשָׁמָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ו) עֲשֵׂה לָךְ תִּבַּת עֲצֵי גִפְרִי.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר לְאַבְרָם (שם יב) לָךְ לָךְ מֵאֲרָצְךָ. לָמָּה
פְּעַמִּים? אֵלֵּךְ, צֵא מִדִּירְתְּךָ וּמִגּוֹפְךָ וּמִבֵּית
אֲבִיךָ, שִׁישׁ שְׁלֵמוֹת לְמַעַלָּה. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אֲרָצְךָ - זֶה הַגּוֹף, שֶׁהוּא תִבַּת נֹחַ.

וּבְדִגְמָא הַזֶּה הָיָה נֹחַ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שם ח) וַיִּשְׁלַח
אֶת הַיּוֹנָה. וְהוֹצִיאוֹ אֶת הַיּוֹנָה מִן
הַתֵּבָה וְנָתְנוּ אוֹתָהּ בְּמִים. כְּדִגְמָא זוּ יֵצֵאתָ לָּהּ
הַיּוֹנָה מִתִּבַּת נֹחַ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם) וְלֹא יִסָּפֵה שׁוֹב
אֵלָיו עוֹד.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, כְּשֶׁנֶּחַ הָיָה בַּתְּבָה, הָיָה פּוֹחֵד
שֶׁלֹּא יִזְכַּר אֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָמִים.
וּכְיוֹן שֶׁעָבְרוּ חֲטָאֵי הָעוֹלָם, אֲזַי מָה כָּתוּב? וַיִּזְכַּר
אֱלֹהִים אֶת נַח.

מִדְרָשׁ הַנֶּעֱלָם

רַבִּי פֶתַח בַּפֶּסוּק הַזֶּה, (שם ה) מִצְאֵנִי הַשְּׂמֵרִים
הַסֹּבְבִים בְּעִיר הַכּוֹנֵי פִּצְעוֹנֵי נָשָׂאוֹ אֶת
רִדְדֵי מִעְלֵי שְׂמֵרֵי הַחַמּוֹת. כִּמְהַ חֲכִיבָה הִיא
הַנֶּשֶׁמָה הַנְּתוּנָה מִתַּחַת פֶּסֶא הַכְּבוֹד, מְמָקוֹם
הַקָּדֵשׁ, מֵאַרְצוֹת הַחַיִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קמ"ז)
אֶת־הַלֵּךְ לְפָנַי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים.

וְלָמָּה קָרָאוּ דוֹד אַרְצוֹת הַחַיִּים, וְכִי לְמִעֲלָה יֵשׁ
אַרְצוֹת? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא אַרְצוֹת
מִמַּשׁ, וְלֹא עַל הַעֵת שֶׁל אַרְצוֹת אָמַר אֹתוֹ דָּוִד,
אֲלֵא לְשׁוֹן רַצוֹנֵי הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל ב) אַרְצָה
אֶתְכֶם. כְּלוּמַר, אָמַר דָּוִד, אֶת־הַלֵּךְ לְפָנַי ה' בְּמָקוֹם
אֲשֶׁר יִרְצוּ תַמִּיד הַצְּבִיּוֹת, הַנִּקְרָאִים חַיִּים, אֲשֶׁר
רַצוֹנָם וְחִפְצָם לְלָכֶת שָׁמָּה. וּמְמָקוֹם הַקָּדֵשׁ כָּאֵה

הַנְּשָׂמָה לְהָאִיר עַל הַגּוֹף הָאֶפֶל, כִּי לְהוֹלִיכוֹ
בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל וְלַעֲבֹד עֲבוֹדָתוֹ וְרַצּוֹן בּוֹרְאוֹ, לָבֵא
לְמַחֵר וְלִטַּל שְׂכָרוֹ.

אָמַר רַבִּי יְחִזְקִיָּה, אֲלֵמָּלֵא לֹא הֵינּוּ בְּעוֹלָם - נָאֵה
לָנוּ, וְלֹא נִתֵּן חֲשַׁבּוֹן לְבַעַל הַתְּתִיקָה. אַחֵר
כִּךְ אָמַר, חֲזַרְתִּי בֵּי.

בֹּא וּרְאֵה מַה פָּתוּב בְּאָדָם, (בראשית ב) לֹא טוֹב הָיִיתָ
הָאָדָם לְבִדּוֹ אֲעֲשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ. אָמַר רַבִּי,
זוֹ הִיא הַנְּשָׂמָה שֶׁהִיא אֲצִלּוֹ עֵזֶר לְהוֹלִיכוֹ בְּדַרְכֵי
קוֹנוֹ. וְהֵינּוּ מַה שֶׁשָּׂנִינּוּ, הַבֹּא לְמַחֵר מִסִּיעִין אֹתוֹ.
שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, כִּשְׁהָאָדָם הוֹלֵךְ בְּדַרְכֵי קוֹנוֹ, הַרְבֵּה
שָׂמִים עֵינָיו לוֹ. נִשְׁמָתוֹ מִסִּיעַת אֹתוֹ, מִלְּאֵכֵי הַשָּׂרֵת
מִסִּיעִים אֹתוֹ, שְׂכִינָתוֹ שָׁל מְקוֹם מִסִּיעַת אֹתוֹ,
וְכָלֵם מִכְרִיזִים לְפָנָיו וְאוֹמְרִים (משלי ה, יב) כִּלְכֹּתָךְ
לֹא יֵצֵר צַעֲדָךְ וְאִם תִּרְוֹץ לֹא תִכָּשֵׁל. רַבִּי נִתָּן
אוֹמַר, נִשְׁמָתָם שָׁל צְדִיקִים מִסִּיעוֹת אֹתוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי חָמִיו הָיוּ הוֹלְכִים מֵאוֹשָׁא
לְלוֹד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר: אִפְשָׁר

וְשָׁמַעַתָּה מֵאֲבִיךָ מַה זֶה שְׁכַתוֹב (בראשית לב, ב) וַיַּעֲקֹב
 הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים? אָמַר לוֹ:
 כָּךְ נִשְׁמַע לִי מֵאֲבָא, אוֹתָם שֶׁהָיוּ הַמִּלְאָכִים שָׁלוּ
 אוֹתוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ: מִי הֵם?
 אָמַר לוֹ: לֹא יָדַעְתִּי. אָמַר לוֹ: נָאֵה לָכֶם הַצְּדִיקִים,
 שְׂדֵבֵר פִּיכֶם בְּכֶתֶר הַמַּלְכוּת, בְּרֵאשׁ הַמְּלָךְ.

בְּעוֹד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הִגִּיעוּ לְמַעְרַת לוֹד. שָׁמַעוּ
 אוֹתוֹ הַקּוֹל שֶׁאוֹמֵר: שְׁנֵי גוֹזְלֵי הָאֵיִלֶּת עָשׂוּ
 לְפָנַי אֵת הַרְצוֹן שְׁנוֹחַ לִי, וְהֵם הָיוּ הַמְּרַכְּבָה
 הַקְּדוּשָׁה שֶׁפָּנַשׁ יַעֲקֹב לְפָנָיו. הַתְּרַגְּשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר
 וְהַצְּטַעַר בְּנַפְשׁוֹ וְאָמַר: רְבוּן הָעוֹלָם - כָּךְ דִּרְכּוּ,
 טוֹב לָנוּ שְׁלֹא נִשְׁמַע, שְׁמַעְתִּי וְלֹא יָדַעְתִּי.

הַתְּרַחֵשׁ לוֹ גַם וְשָׁמַע אוֹתוֹ הַקּוֹל שֶׁאוֹמֵר:
 אֲבָרְהָם וַיִּצְחָק הָיוּ. נָפַל עַל פָּנָיו,
 וַרְאָה אֵת דִּיּוֹקָן אָבִיו. אָמַר לוֹ: אֲנִי שְׂאֵלְתִּי,
 וְהִשִּׁיבוּנִי שְׂאֲבָרְהָם וַיִּצְחָק הָיוּ שֶׁפָּגְעוּ בַּיַּעֲקֹב
 בְּאֲשֶׁר נִצּוֹל מִלְּבָן.

אָמַר לוֹ, בְּנִי, תּוֹצִיאַ הַפֶּתַח שְׁלֹךְ, וְקַח דְּבָרֵי
 אָבִיךָ הַזֶּה, שְׁפֹה מְדַבֵּר גְּדוּלוֹת הוּא. וְלֹא
 זֶה בְּלִבָּהּ, אֲלֵא לְכָל צַדִּיק נִשְׁמֹת הַצַּדִּיקִים
 נִפְנְשִׁים לְפָנָיו לְהַצִּילוֹ, וְהֵם הַמְּלֹאכִים הַקְּדוֹשִׁים
 הַעֲלִיזִים.

וּבֵא רֵא, יִצְחָק הָיָה קָיָם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, אֲבָל
 הַנְּשָׂמָה הַקְּדוֹשָׁה נִלְקָחָה בְּכִסָּא כְבוֹד שְׁל
 אֲדוֹנָהּ, בְּשִׁנְעָקָד עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ, וּמֵאֵז נִסְתָּמוּ עֵינֵי
 מְלֹאכֹת, וְהִינּוּ מַה שְׁכַתוֹב (שם לא) וּפְחָד יִצְחָק הָיָה
 לִי.

אָמַר לוֹ: מָה אָנוּ שָׁם? אָמַר לוֹ: אֲנִי וְאוֹתָהּ
 מְלֹאכֵי עֲלִיזוֹן לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ
 שֶׁל דָּוִד. קָם. בְּעוֹד שָׁקָם, רָאָה חָמִיו שִׁפְנֵיו
 מְאִירִים כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ.

אָמַר לוֹ חָמִיו: דְּבַר חָדָשׁ שָׁמַעְתָּ, אוֹ שֶׁבְּאוֹר
 כְבוֹד הָיוּ שֶׁל מִשָּׁה הִסְתַּכְּלָתָ? אָמַר לוֹ:
 לֹא, אֲלֵא אֲשֶׁרֵי הֵם הַצַּדִּיקִים שֶׁשׁוֹמְרִים אוֹתָם

מחנות קדושים עליונים, שנאמר (תהלים צא) פ"י
מלאכי"ו יצו"ה ל"ף לשמרך בכל דרכיך.

אמר רבי יהודה, עשה הקדוש ברוך הוא
ירושלים למעלה בנגד ירושלים של מטה,
ונשבע שלא יבא שם עד ^(דף כז ע"א) שיבאו ישראל
בירושלים של מטה, שנאמר (חושע יא) בקרבך קדוש
ולא אבוא בעיר.

וישבע בתות של מלאכי השרת שומרים אותם
סביב, ועל כל פתח ופתח בתות של
מלאכי השרת, והם הפתחים הנקראים שערי
צדק, ואלו הם הפתחים המכונים להבנים שם
נפשות הצדיקים. ודוד המלך, עליו השלום, נכסם
להם, שנאמר (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק אבא
בם אודה יה, זה השער לה' צדיקים יבואו בו.

ולמעלה מהם שומרים מלאכי השרת בחומות
העיר, שנאמר (ישעיה סב, ו) על חומתיך
ירושלים - זו ירושלים של מעלה, הפקדתי שמרים
- אלו מלאכי השרת. ולמדנו, שבעה פתחים יש

לְנַפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים לְהַכְנִים עַד מְקוֹם מַעֲלָתָם, וְעַל
כָּל פֶּתַח וּפֶתַח שׁוֹמְרִים.

הַפֶּתַח הָרֵאשׁוֹן - נִכְנָסַת הַנְּשָׁמָה בְּמַעְרַת
הַמַּכְפֵּלָה, שֶׁהִיא סְמוּכָה לְגַן עֵדֶן, וְאָדָם
הָרֵאשׁוֹן שׁוֹמֵר עָלָיו. וְכֵתָה - הוּא מְכַרְיו וְאוֹמֵר:
פָּנּוּ מְקוֹם, שָׁלוֹם בּוֹאֵךְ. וַיֵּצֵאָה מִפֶּתַח הָרֵאשׁוֹן.

הַפֶּתַח הַשֵּׁנִי - בְּשַׁעְרֵי גֵן עֵדֶן, וּמוֹצְאָה אֶת
הַכְּרוּבִים וְאֶת לַחַט הַחֲרֹב הַמַּתְהַפֵּכֶת.
וְכֵתָה - נִכְנָסַת בְּשָׁלוֹם. וְאִם לֹא - שָׁם תִּקְבַּל
עֲנֻשָׁה, וְתִשָּׂרַף בְּלַחַט הַכְּרוּבִים. וְכִנְגָדָם הָיוּ
הַכְּרוּבִים בְּמַקְרָשׁ, בְּשָׁעָה שֶׁהִכְהִין נִכְנָם בְּיוֹם
הַכְּפוּרִים. וְכָה - נִכְנָם בְּשָׁלוֹם. לֹא וְכָה - מִבֵּין
שְׁנֵי הַכְּרוּבִים יוֹצֵא לַחַב, וְנִשָּׂרַף מִבְּפָנָיִם וּמֵת.
וְהָיוּ מְכֻוָּנִים כְּנִגָד אֵלּוּ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר גֵּן עֵדֶן, לְצַרְף
הַנְּשָׁמוֹת.

וְכֵתָה הַנְּשָׁמָה - נוֹתְנִים לָהּ פִּינְקָם סִימָן לְכָנָם,
וְנִכְנָסַת לְגַן עֵדֶן אֲשֶׁר בְּאַרְצָן. וְעַמּוּד אֶחָד
שֶׁל עֵזָן וְנִגָה מְעַרְב וְהַ בְּזָה, וְעֵשָׂן וְנִגָה סְבִיבּוֹ,

שָׁנָאֹמֵר (ישעיה ה, ה) וּבָרָא ה' עַל כָּל מְכוֹן הַר צִיּוֹן
 וְעַל מִקְרָאֶיהָ עֵנָן יוֹמָם וְעֶשֶׂן וְנִגְהָ. וְהוּא נְעוּזִין
 מְלִמְטָה לְמַעְלָה לְשַׁעְרֵי שָׁמַיִם. וְכִתְּהָ לְעֹלוֹת
 לְמַעְלָה - עוֹלָה בְּאוֹתוֹ עֲמוּד. לֹא וְכִתְּהָ יוֹתֵר -
 נִשְׁאֲרֵת שָׁם, וּמִתְעַדֶּנֶת מִהַטּוֹב אֲשֶׁר לְמַעְלָה.
 שָׁאֹמֵר רַבִּי יוֹסֵי, רְאִיתִי בְּעֵדֶן וְהוּא מְכוֹן כְּנֶגֶד
 פְּרֻכַת קָרַח הַנּוֹרָא אֲשֶׁר לְמַעְלָה, וְהִיא נִהְיֵית מְזִיז
 הַשְּׂכִינָה, אֲבָל אֵינָה נּוֹזֵנִית מִמֶּנָּה.

וְכִתְּהָ לְעֹלוֹת - עוֹלָה בְּאוֹתוֹ עֲמוּד, עַד שְׁמִנְעַת
 עַד הַפֶּתַח הַשְּׁלִישִׁי, וְהוּא נֶגֶד הַרְקִיעַ
 הַנִּקְרָא זְבוּל. וּמִנְעַת עַד יְרוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר שָׁם. וְשָׁם
 הַשּׁוֹמְרִים. וְכִתְּהָ - פּוֹתְחִין לָהּ הַפֶּתָחִים וְנִכְנָסִת.

לֹא וְכִתְּהָ - נוֹעְלִים הַשְּׁעָרִים, וְדוֹחִים אוֹתָהּ לַחֻזֵן,
 וְנוֹטְלִים פִּינְקָסָה מִמֶּנָּה, וְהַנְּשָׁמָה אוֹמְרֵת, (שיר
 ה, י) מִצְאֵנִי הַשּׁוֹמְרִים הַסֹּכְכִים בְּעִיר. אֵלּוּ מְלֹאכֵי
 הַשָּׂרֵת, הַשּׁוֹמְרִים בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וִירוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר
 לְמַעְלָה. נִשְׂאוּ אֶת רִדְיֵי מַעְלֵי - וְהוּ פִינְקָס, סִימָן

שְׁלָה. שְׁמַרֵי הַחַמּוֹת - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה סב) עַל
חַמְתֶּיךָ יְרוּשָׁלַיִם הִפְקַדְתִּי לְשָׁמְרִים.

זָכַרְתָּה לְעֵלוֹת - נִכְנְסַת שָׁם בְּאוֹתָם הַשְּׁעָרִים,
וּמִשַּׁבַּחַת לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר לְמַעְלָה. וּמִיכָאֵל הַשָּׁר הַגָּדוֹל מִקְרִיב
אוֹתָהּ לְקַרְבָּן. אָמַר רַבִּי יִצְחָק לְרַבִּי חִיָּיא: מַה
קַרְבָּן הוּא זֶה, יָכוֹל לֵאמֹר כִּשְׂאֵר הַקַּרְבָּן? אָמַר רַבִּי
חִיָּיא: הַקַּרְבָּה זֶה הִיא בְּאֶדָם הַמִּקְרִיב דוֹרוֹן לְפָנַי
הַמֶּלֶךְ.

וּמִיכָאֵל הוֹלֵךְ עִמָּהּ, עַד הִפְתַּח הָרַבִּיעִי וְהַחֲמִישִׁי
וְהַשְּׁשִׁי, וְאָמַר לְפָנַי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא:
רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲשֶׁרֵי בְּנִיךָ, בְּנֵי אוֹהֲבֶיךָ אֲבָרְהָם
יִצְחָק וְיַעֲקֹב, אֲשֶׁרֵיהֶם הַצַּדִּיקִים הַטּוֹבִים הַזּוֹכִים
לְזֶה. עַד שֶׁמַּגִּיעִים לְשַׁעַר הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא עַרְבּוֹת,
וְגַנְי חַיִּים טוֹבִים מְצוּיִים שָׁם, וְכָל נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל
צַדִּיקִים כָּלָם שָׁם, וְנִעְשִׂים מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרַת,
וּמִקְלָסִים לְפָנַי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְגוֹזְנִין מִזִּו
הַשְּׁבִיעִתָּה, אֲסַפְּקֶלְרִיָּה הַמְּאִירָה, וְשָׁם הַמְּנוּחָה

וְהִנְחֵלְתָּהּ, וְנוֹחַ תִּיּוֹן הָעוֹלָם הַבֹּא, (שם סד) אֲשֶׁר עֵין
 לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זֹולְתָּהּ.

וְזָחַו, (בראשית ו) אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק
 תָּמִים. מִי רָאוּי לְהִיּוֹת בְּזוֹ הַהֲנָאָה
 וְהַמְנוּחָה וְהַמְרֻנּוּעַ? מִי שֶׁהוּא אִישׁ צַדִּיק תָּמִים.
 אָמַר רַב פִּינִי, זֹאת הַמְנוּחָה לְמַעְלָה, הִיא אֶת
 הָאֱלֹהִים הַתְּחִלָּה נֹחַ, לְמַעְלָה, וְלֹא לְמַטָּה.

אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ, רַבִּי אֶלְכָּסִּם נְדוּרָאִי פָתַח, (תהלים פא)
 לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֹכַר.
 לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זָר - זֶה יִצְרַח הָרַע. וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה
 לְאֵל נֹכַר - שְׂלֵא תִבְעַל אֶרְמִית.

רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר, לֹא יִהְיֶה בָּךְ אֵל זָר - שְׂלֵא
 תִּהְיֶה נוֹחַ לְבָעִם. שְׂפָל הַבּוֹעִם, כְּאֵלוֹ עֹזֵב
 עֲבוֹדַת אֱלֹהִים. שְׂאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, כָּךְ הוּא דְרַבּוּ
 שֶׁל יִצְרַח הָרַע: הַיּוֹם אֹמֵר לְךָ עֲשֵׂה כָּךְ, וְלִמְחָר
 אֹמֵר לְךָ עֲבֹד עֲבוֹדַת זָרָה, וְהוֹלֵךְ וְעֹזֵב.

הוא היה אומר, פעם תלמיד חכם גדול מכלן.
 במה דברים אמורים? בדברים שהם כנגד
 הקדוש ברוך הוא, שאמרה תורה (משלי כג) אין
 חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'. אבל
 בדברים אחרים אסור לו לבעם. והרב אצל
 תלמיד, כדי שיהא מצוי בכבודו ובמוראו - מתר.
 ואצל שאר העם, למען יהיה מוראו עליהם לשם
 שמים - מתר. ושאר אנשים אסור, שאין בעסנותם
 ליראת שמים.

אמר רבי שמעון, מדת הצדיק - קשה לבעם,
 ונוח לרצות. וזו המדה גדולה מכלן. ובא
 תפיתוב להורות, אלה תולדות נח - נוח בדתו,
 נוח בדבורו, נוח במהלכו. ומי עושה זה? איש
 צדיק. וכשמת, אומרים עליו: אי ענו, אי חסיד.
 תמים היה בדרתו, ולמה יזכה? את האלהים
 התהלך נח, למעלה על כל המעלות.

ויולך נח שלשה בנים. שנה רבי ברוספדאי, אלו
 שלש הנהגות אשר באדם: הנהגת הנשמה,

להיות לו עֵזר בַּעֲבוּדַת בּוֹרְאוֹ, וְהִיא הַנְּקִרְאָת שָׁם.
וְהַנְּהִיגַת הַתְּאֵוָה וְהַיֵּצֵר הָרַע, הַמְּנַהִיג וְהַמְּחַמֵּם אֶת
הַגּוֹף בְּדַבַּר עֲבֻרוֹת, וְהִיא הַנְּקִרְאָת חָם. וְהַנְּהִיגַת
הַיֵּצֵר הַטּוֹב, הַמְּנַהִיג אֶת הָאָדָם כָּל טוֹב, וְלִיפְנוֹת
מֵעֲשָׂיו בַּתּוֹרָה וּבִירְאָת הַשָּׁמַיִם, וְהִיא הַנְּקִרְאָת יַפֶּת.
וְהַתְּנַהֲגָה הַזֶּה יְנַהִיג הָאָדָם לְהוֹלִיכּוֹ בְּדֶרֶךְ חַיִּים.

וּמִי מְעַבֵּב וּמְפַסְדֵּוּ? (בראשית ו) וְתִשְׁחַת הָאָרֶץ לְפָנַי
הָאֱלֹהִים. זֶהוּ הַגִּלְגָּל, הַמְּפַסֵּיד וְהַמְּשַׁחֵית אֶת
הַכֹּל. וְעָלְיוֹ אָמַר שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמָתוֹ, (משלי ו) מִשְׁחֵית
נַפְשׁוֹ (דף כו ע"ב) הוּא יַעֲשֶׂנָה. מַה זֶה הוּא יַעֲשֶׂנָה? אָמַר
רַבִּי כְרוּס פְּרָדַי, הַגִּלְגָּל יַעֲשֶׂנָה נִשְׁחָתֶת.

דָּבָר אַחֵר, אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נְתִי, מַה פְּתוּב לְמַעְלָה
מִהָעֵנִינִן? (בראשית ו) וַיִּנָּחֶם ה' כִּי עָשָׂה אֶת
הָאָדָם בְּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר,
בֵּא וּרְאֵה שְׂאִינ כְּמִדַּת בָּשָׂר וְדָם מְדוּתָיו שֶׁל
תְּקוּדָשׁ כְּרוּךְ הוּא. מִדַּת בָּשָׂר וְדָם - עוֹשֶׂה מַה
שְׁעוֹשֶׂה, וְלֹא אַחֵר בֵּין מִתְחַרֵּט וּמִתְעַצֵּב מִמֶּנּוּ. יְכוּל
אֵף תְּקוּדָשׁ כְּרוּךְ הוּא בֵּין?

בַּאֵל תִּשְׁמַע, שְׁכַתּוֹב (דברים ל) רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם
 אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמָּוֶת וְאֶת הָרָע.
 וְהוֹחִיר לְאָדָם וְאָמַר (שם) וּבַחֲרַף פְּתִיִּים לְמַעַן
 תִּחְיֶה. וְאִם הוּא הוֹלֵךְ בְּדַרְךְ רָע - הוּא בַּעֲוֹנוֹ
 יָמוּת, שְׁנֵאמַר (משלי ה) עֲוֹנוֹתַי יִלְכְּדֵנוּ אֶת הָרָשָׁע.
 כִּי כָּתוּב (בראשית ו) וַיֵּרָא ה' כִּי רָכַח רָעַת הָאָדָם.
 אָמַר תְּקַדּוּשׁ כְּרוּךְ הוּא: אֲנִי רוֹאֶה כִּי כָּל־
 מַחְשָׁבִים, וְאִם יָכֹלוּ בְּרַעְתָּם, הֲרֵי יֵאבֵד עוֹלָמִי. כִּיּוֹן
 שָׂרָאָה לְנַח וּבָנָיו שָׁהִיוּ צַדִּיקִים וַיִּשְׁאַר פְּלִיטָה
 בְּעוֹלָם, הִתְנַחַם וְשָׁמַח.

וְאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מֵהוּ וַיִּנָּחֵם, לְשׁוֹן נַחֲמָה הוּא.
 וְכֵן כָּל וַיִּנָּחֵם שְׁכַתּוֹרָה לְשׁוֹן נַחֲמָה הוּא.
 רוֹאֶה אֶת הָרָע, וְרוֹאֶה אֶת הַטּוֹב, וּמִתְנַחֵם עִם
 הַטּוֹב. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: לְדַבְּרֶיךָ, מֵהוּ וַיִּתְעַצֵּב
 אֵל לְבוֹ? אָמַר לוֹ: בַּאֵל וְרֵאָה מִדַּת רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל
 תְּקַדּוּשׁ כְּרוּךְ הוּא, כִּי אִף עַל פִּי שְׁהִתְנַחֵם, לְקַח
 עֲצָבוֹן עַל אֲבֵדַת הָרָשָׁעִים. שְׂאֵף עַל פִּי שָׁהִיוּ
 רָשָׁעִים, אִינּוֹ חֲפִיץ בְּמִיתָתוֹ, וְלֹא הִיָּתֵה שְׂמִיחָה
 לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵהוּ שְׁכַתוֹב (שם) וְנַח מֵצֵא חֵן
 בְּעֵינַי ה' שָׁמוּ גַרְם, נַח בְּהַפּוֹד חֵן. וְלָמָּה
 פָּתַח הַפְּסוּק בְּתוֹלְדוֹתָיו תְּחִלָּה? כִּדִּי לְהִרְאוֹת
 לְעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁהוּא תִּיהָ צַדִּיק, אַף הֵם הָיוּ
 צַדִּיקִים, וְרֵאוּיִן לְהִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם מֵהֶם.

וּמַנִּין לָנוּ? בֵּא וְרֵא, כִּיּוֹן שְׁנִכְנְסוּ לַתְּבָה, רָאוּ
 בְּצַעְרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְנִצְטַעְרוּ, וּמִנְעוּ עֲצָמָם
 מִפְּרִיָה וְרִבְיָה. וְאֵף עַל פִּי שִׁיִּצְאוּ, יֵצְאוּ כְּמוֹ כֵּן.
 עַד שֶׁרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעֲשֵׂיהֶם, וְאָמַר: לֹא
 תִּהְיוּ בְּרֵאֵתִי עוֹלָמִי, וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ, הַזְּדוּגוּ
 לְנִשְׁוֹתֵיכֶם, וַעֲשׂוּ פְרִיָה וְרִבְיָה. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
 בְּרַכְבֶּם, שֶׁנֶּאֱמַר (שם ט) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת נַח וְאֶת
 כְּנִיּוֹ וְגו'.

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נַח. רַבִּי פִּנְחָס פָּתַח, (שם י) וַיִּרְאוּ בְנֵי
 הָאֱלֹהִים אֶת פְּנוֹת הָאָדָם כִּי טָבַת הִנָּה. מִי
 הֵם אוֹתָם בְּנֵי הָאֱלֹהִים? בְּנֵי גְדוּלֵי הַדּוֹר. מְלַמֵּד
 שֶׁהָיוּ טוֹבוֹת מִרְאָה, כְּתוּב כָּאֵן כִּי טָבַת הִנָּה,
 וְכְתוּב שֶׁם טוֹבַת מִרְאָה מְאֹד. הָיוּ הוֹלְכוֹת

עַרְמוֹת, וְאֲנָשִׁים הוֹלְכִים עַרְמִים, וְאֵלֹהֵי רוּאִים
 אֶת עֲרוֹתָם, וְנוֹאֲפִים אֵלֹהֵי אֶת אֵלֹהֵי. וְלָמָּה נִקְרָאוּ
 בְּנֵי הָאֱלֹהִים? שָׁהִיו גְּבוּרִים גְּדוּלִים עֲנָקִים.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, פַּעַם אֶחָת נִקְלַעְתִּי לְהַר
 שֶׁל הַסַּלַּע שֶׁל עֵיטָם, וּמָצָאתִי בְּשָׁנֵי צַדִּי
 הַסַּלַּע שְׁנֵי גְבָרִים, וְדוֹמִים בְּשִׁתִּי פִיּוֹת זֶה לְמַעַלָּה
 מִזֶּה, וְהָיוּ מְדַבְּרִים זֶה עִם זֶה: בֹּא וְנַעֲבִיר אוֹתוֹ מִן
 הָעוֹלָם. הוֹדִימֵן לָהֶם אוֹתוֹ אִישׁ גְּדוּל שֶׁל אֲנָרֶת בֵּית
 מַחֲלַת, וְשָׁמוֹ יוֹסֵף הַיָּשָׁד. אָמַר לָהֶם: זֶהוּ הַרְבֵּ
 הַגְּדוּל, הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַדּוֹר, שֶׁבְּגִוּרַת פִּיּוֹ הֵעֲבִירָנִי
 מִתֵּיּשׁוּב שֶׁל הָאָרֶץ, וְזֶהוּ שֶׁמְכַרְיִזִים עָלָיו בְּרַקִּיעַ.

בְּעוֹד שֶׁהָיִיתִי הוֹלֵךְ, מָצָאתִי אֶת אֲמָם שֶׁל
 הַגְּבָרִים הַלְלוּ. אָמְרָה לְבַתָּה הַקַּטְנָה: אֵלֹהֵי
 הֵם חֲנֻכִּים קַטְנִים שֶׁכָּחָם בְּפִיָּהֶם, תְּבִיאֵי אוֹתָם
 אֵלַי וְאַעֲשֶׂה מֵהֶם תְּבִשִׁיל מָעִים לְאֲחִים שֶׁלָּךְ. עַד
 שֶׁבָּאָה, הִתְרַחַשׁ לָנוּ גַם, וְנַעֲשֶׂה מִלְּפָנֶיהָ נָחַר שֶׁל
 מִים גְּדוּל. שִׁמְעֵתִי שֶׁחִיתָה אוֹמְרָת: אָמָא אָמָא!

הַפְּרָפֶרֶת הַגְּדוּלָה שְׁסִבְרָנוּ עֲבָרָה. וּבְרַחֲמֵי מִהַן
וּנְצַלְתִּי.

וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, בְּיָמֵי דְדוֹר הַמַּבּוּל עָשָׂה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קָנָה חַחֲטָיִם בְּקָנָה אֲרוּי
הַלְבָּנוֹן, וְלֹא הָיוּ זוֹרְעִים וְקוֹצְרִים, אֲלֵא הָרוּחַ
מִנְשָׁבֶת, וּמִנְשֵׁר חַחֲטָיִם לְמַטָּה וְאוֹסְפִים אוֹתָם,
וְכָל בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. לְאַחַר שְׁחִטָּאוֹ, אָמַר (בראשית
ת, כב) עַד כָּל יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר וְקָר וְחֹם וְקָיִץ
וְחֹרֶף וַיּוֹם וְלֵילָה לֹא יִשְׁכַּתוּ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, לֹא נִחַתָּם גְּזֵר דִּינָם שֶׁל דְּוֹר
הַמַּבּוּל עַד שֶׁפָּשְׁטוּ יְדֵיהֶם בַּגּוֹל, שְׁנֵאמַר
(שם ו) וַתַּמְלֵא הָאָרֶץ חָמָס.

וּבְיָמֵי דְדוֹר הַמַּבּוּל הָיוּ פְּרִיָּה וְרִבְיָה חֲרִבָּה,
וּמִשְׁעָה שְׁחִיתָהּ הָאִשָּׁה יוֹלְדָתָהּ, הָיוּ
הוֹלְכִים וְשׁוֹלְחִים אוֹתָם בְּצֵאֲנָם, שְׁנֵאמַר (איוב כא)
יִשְׁלְחוּ בְּצֵאֵן עוֹיְלֵיהֶם וַיִּלְדִּיהֶם יִרְקְדוּן. וְלְאַחַר כָּל
זֶה מַה כָּתוּב בָּהֶם? (שם) וַיֵּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִפָּנָיו

וְדַעַת דְּרַכִּיךָ לֹא חִפְצָנוּ. עַד שְׁגֹזֵר דִּינָם וְהַעֲבִירָם
מִן הָעוֹלָם.

שָׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, נַח הָיָה מִתְּרָה בָּהֶם קִדְּם, וְלֹא
שָׁמְעוּ מִמֶּנּוּ. שָׁחָה בַּעֲשִׂיַת הַתְּבָחָה לְמַעַן יֵרְאוּ
וַיִּשׁוּבוּ, וְהָיוּ מִלְּעִיבֵין בּוֹ, עַד שְׁגָבַר עֲלֵיהֶם
הַתְּהוֹם, שָׁהָיוּ הַמַּיִם יּוֹצְאִין רוֹתְחִין כְּאֵשׁ, וְהַמַּיִם
מִלְּעֵלָה, וְנִמְחוּ מִן הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מַהוּ שְׂכָתוֹב (תהלים כט) ה' לַמַּבּוּל
יָשֵׁב, וְכִי לְדוֹד הָיָה לוֹמַר דְּבָר זֶה, וְכָל
הָעוֹלָם יוֹדְעִים שֶׁהוּא רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן וְאֵיזִי וְקִדְּם?

אָלֵא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וּרְאֵה, בְּכָל מְקוֹם
אַתָּה מוֹצֵא אֱלֹהִים מִדַּת הַדִּין, ה' מִדַּת
הַרְחָמִים. וְאִם עַל פִּי שְׂמִדַּת הַדִּין הִיא - מִדַּת
רְחָמִים הִיָּתָה בּוֹ, שְׂאֵלְמֵלֵא כָּהֵן, נִחְרַב הָעוֹלָם,
אֲבָל לְמַעַן אֹתוֹ מִדַּת הַרְחָמִים הִתְיַשֵּׁב הָעוֹלָם.

וְכֵן אַתָּה מוֹצֵא רַפּוּאָה זֹו בְּכָל דִּין שֶׁהוּא עוֹשֶׂה.
וְכֵן (בראשית יט) וְה' הִמְטִיר עַל סְדוֹם, נִשְׂאָר

מִמֶּנּוּ פְּלִיטָה. (שמות לב) וַיִּגַּף ה' אֶת הָעָם, נִשְׂאָר
פְּלִיטָה. וְכֵן כָּלָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֲכָמִים הָיוּ דוֹר הַמַּבּוּל יוֹתֵר,
שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים מַה שְּׁעָתִיד לְהִיזֵת, אֲכָל לָקְחוּ
עֵיצָה בְּלִבָּם וְאָמְרוּ: אִם הַקָּדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא יָבִיא
מַבּוּל, אֲנַחְנוּ נִבָּרִים רָמִי קוּמָה, וְנִשּׁוּט עַל פְּנֵי
הַמַּיִם וְנִנְצֵל. וְאִם מִן הַתְּהוֹם יָבֹאוּ הַמַּיִם, נָשִׂים
רְגֵלֵינוּ עַל פְּאֵר הַמַּיִם, וְלֹא יֵצְאוּ הַמַּיִם, וְנִנְצֵל.

בְּשִׁבְעַת הַמַּבּוּל, הִרְתִּיחַ הַקָּדוֹשׁ פָּרוּךְ הוּא אֶת מִי
הַתְּהוֹם, וְהָיוּ שָׂמִים רְגֵלֵיהֶם עַל עֵין
הַמַּיִם, וְנִמְשְׁךְ עוֹרָם מֵהֶם וְנִפְּלוּ. וְהַמַּיִם שָׁלַ מַעְלָה
הָיוּ מִתְּנַבְּרִים עִם מִי הַתְּהוֹם, וְהָיוּ מִתְּנַלְגָּלִים
וְיוֹרְדִים, נִמּוֹקִים בְּהִרְתָּחָה שָׁל הַתְּהוֹם לְבָבָל.

וַיָּבֵאוּ אֵל נַח אֶל הַתֵּבָה (בראשית ז). רַבִּי יוֹחָנָן פְּתַח,
(תהלים סה) אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ
נִשְׁבְּעָה בְטוֹב בֵּיתְךָ קָדֵשׁ הַיְכָלְךָ. כֹּא וְרָאָה כְּמָה
יֵשׁ לְאָדָם לְזֶהר וְלִבְדָק עֲצָמוֹ וּמַעֲשָׂיו בְּכָל יוֹם
וַיּוֹם.

היאך? קם בפקר - יאמר: יהי רצון מלפניך ה' אלהי, שיהא לבי נכון ומסור בידי שלא אשכחך. מושיט רגליו ללכת - ישגיח על צעדי רגליו (דף כח ע"א) שלא ישוטו להרע. הלך לדבר מצוה - ירוץ, שנאמר (חושע יא) אחרי ה' ילכו בארצה ישאגו, ואפלו בשבת מצוה לרוץ. עבר כל היום - צריך לבדוק את גופו מה שעשה ביום ההוא, ואם צריך, יעשה מיד תשובה עליו קדם שישן.

שנו רבותינו, מה זה שכתוב (שיר ה) פָּרַם תְּיָה לְשִׁלְמָה בְּבַעַל הַמֶּזֶן נָתַן אֶת הַפָּרִים לַנְּטָרִים איש יבא בפריו אלף כסף? אמר רבי יהודה, פָּרַם תְּיָה לְשִׁלְמָה - למלך שתשלום שלו. בְּבַעַל הַמֶּזֶן - אלו מלאכי שלום. נָתַן אֶת הַפָּרִים לַנְּטָרִים - אלו שומרי משמרת בארץ. איש יבא בפריו אלף כסף - אלף הנאות שתנשמה פוספת בהם.

דָּבָר אַחֵר, פָּרַם תְּיָה לְשִׁלְמָה - זוהי התורה. בְּבַעַל הַמֶּזֶן - מן השמים. נָתַן אֶת הַפָּרִים

לְנֹטְרִים - אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שָׁהֵם שׁוֹמְרֵי מִשְׁמֶרֶתָהּ.
אִישׁ יָבֵא בְּפִרְיוֹ אֶלֶף כֶּסֶף - שֶׁל שְׂכָרָהּ.

רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי
חֲזִיָּא, אָמַר לָנוּ מִהֲדַבְּרִים הַמַּעֲלִים שְׁתִּיחָה
אוֹמֵר אָבִיךָ מִתְעַנּוּגֵי הַנְּשָׁמָה. אָמַר לוֹ: נִצָּא מִכָּאן,
שְׁתַּקְפוּ טְקָאִים הֵלְלוּ פְחוּתִים מִמַּעֲשִׂים כְּשָׂרִים.
אָמַר לוֹ, כֶּדֶךָ נָאֵה לָנוּ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, וְנִנְצֵל מֵהֶם.
אָמַר לוֹ, בְּמָקוֹם סְכָנָה לֹא אָמְרוּ אוֹתָהּ רַבּוֹתֵינוּ.

לְאַחַר שִׁינְעָאוּ וְהָלְכוּ בְּדֶרֶךְ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אָמַר
לְךָ דָּבָר שֶׁהוּא טָמוֹן בֵּין הַמְּטַמְּנֵי אוֹת שֶׁל
אָבִיךָ בְּבֵית גְּנֻזָּיו, וְזֶהוּ שֶׁכֶּתוּב כָּרַם הָיָה לְשִׁלְמָה
וְכו'. הַכָּרַם הָיָה זֶהוּ הַנְּשָׁמָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁנִּנְטָעָה
לְמַעַלָּה תַּחַת כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ. לְשִׁלְמָה - הַמְּלָךְ
שֶׁהַשְּׁלוֹם כָּלוּ שְׁלוֹ. בְּבַעַל הַמּוֹן - הוּא כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ
שֶׁשׁוֹלֵט עַל כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְהוּא בַּעַל
כָּל הַכֶּתֶ. נָתַן אֶת הַנְּשָׁמָה הַזֹּאת לְמִי? לְנֹטְרִים, אֵלֹהֵי
שִׁשׁוֹמְרֵים מִצּוֹתֵינוּ.

וַיֵּשׁ לוֹ לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹלָמִים רַבִּים לְמַעַלָּה
עַל כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם, וְאַלְף וּמְאֹתָיִם
עוֹלָמוֹת אַחֲרָיִם שְׁנַכְנַם בָּהֶם לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם
הַצְּדִיקִים בְּגֵן עֵדֶן. אִישׁ יָבֵא בְּפִרְיוֹ אֶלְף כֶּסֶף -
אֶלְף עוֹלָמוֹת שֶׁתְּקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כּוֹסֵף בָּהֶם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִסִּים אֲנִי אֶת הַדָּבָר הַזֶּה שֶׁל
רַבִּי יוֹסֵי, וְכָךְ הוּא: מִמָּה שֶׁכֶּתוּב אַחֲרָיו
(שם) בְּרַמִּי שְׁלִי לְפָנַי הָאֶלְף לָךְ שְׁלֹמָה וּמְאֹתָיִם
לְנִטְרִים אֶת פְּרִי, שְׁכַסָּא הַכְּבוֹד מִכְרָזָת וְאוּמְרָת:
רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זוֹ הַנְּשַׁמָּה נִטְלָה מִמֶּנּוּ, הִרִי הִיא
לְפָנַי. הָאֶלְף לָךְ שְׁלֹמָה - שְׁלָךְ הֵם אוֹתָם הָאֶלְף
עוֹלָמוֹת, וְאֵינָם רְאוּיִים לְאַחֵר. וּמְאֹתָיִם לְנִטְרִים
אֶת פְּרִי - זֶה עֵדֶן, שְׁיֵשׁ בּוֹ מְאֹתָיִם עוֹלָמוֹת
הַנָּאוֹת וְכַסּוּפִים לְנִפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים.

שֶׁשְׁנֵינּוּ, אָמַר רַבִּי, בְּכָל לַיְלָה וְלַיְלָה תְּקַדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא נִכְנָם בְּכָל אוֹתָם הָעוֹלָמוֹת,
וּבִשְׁעַת חֲצִי הַלַּיְלָה נִכְנָם בְּמְאֹתָיִם עוֹלָמוֹת שֶׁל גֵּן
עֵדֶן לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם הַצְּדִיקִים, שְׁנַיָּאמַר (שם ו) תְּדַשִּׁים

גַּם יְשָׁנִים הוּדִי צִפְנָתִי לָךְ. וְדוּר הַמְּלָה, עָלֶיךָ
הַשְּׁלוֹם, נִכְסֶפָה לְבוֹ, כְּשֶׁרָאָה מִעֲלוֹת הַצְּדִיקִים.
אָמַר, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, (תהלים סה) אֲשֶׁרִי תִבְחַר
וּתְקַרֵב יִשְׁכַּן חֲצֵרֶיךָ.

אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, בֵּא וּרְאֵה כִּמָּה יֵשׁ לּוֹ לְאָדָם
לְהִזְהַר הוֹאִיל וְנִשְׁמַת אֵל בְּאֶפְיוֹ, לְהִתְהַרֵר
מִעוֹנוֹתָיו וּלְעֵינַי בְּמַעֲשָׂיו, וְלֹא יִחְטֵא לְפָנָי קוֹנוֹ,
לְמַעַן תִּהְיֶה מִעֲלָתוֹ עִם שְׂאֵר הַצְּדִיקִים, וְלֹא יִמָּצֵא
מוֹחָה בְּיָדוֹ בַּעֲלוֹתוֹ לְרְאוֹת אֶת פְּנֵי ה'.

וּמִמֵּי אֵתָה לְמַד? מִן הַתְּבָה. בֵּא וּרְאֵה, מַהוּ
שְׂכֵת־טוֹב (בראשית ז) וַיִּבְנוּ אֵל נַח אֶל הַתְּבָה?
בְּלֹא רְשׁוּת. שָׂאֵמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל אוֹתָם הָעוֹפוֹת
וְהַחִיּוֹת וְהַתְּבָחוֹת שֶׁלֹּא חָטְאוּ, הֵם בָּאִים וְהַתְּבָה
קוֹלְטָתָן. וְאוֹתָם שָׁחַטְאוּ, הַתְּבָה דוֹחָה אוֹתָם
לְחוּץ. וְכֵן הַתְּבָה שֶׁהוּא עֵץ יָבֵשׁ כֶּף - פְּתִיחֵי
הַשָּׁמַיִם וְשׂוֹמְרֵיהֶם, וְשׂוֹמְרֵי הַמְּשֻׁמְרוֹת, וְכִסֵּא
הַכְּבוֹד, שֵׁישׁ בָּהֶם רְשׁוּת, עַל אַחַת כִּמָּה וְכִמָּה

לְהִיּוֹת קוֹלָטִים לְמִי שְׁלֹא חָטְאוּ, וְלְהִיּוֹת דוֹחִים
לְמִי שְׁחָטְאוּ.

רַבִּי חֵיִיא אָמַר, נַח מְקַטְנֵי אַמְנָה חָיָה, שְׁלֹא חָיָה
מֵאַמִּין שְׂיָבֵא הַמַּבּוּל, וְלֹא נִכְנַם לַתְּבַח עַד
שְׁתַּמִּים דְּחַקוּחַו, שְׁנֵאמַר (שם) וַיָּבֵא נַח מִפְּנֵי מִי
הַמַּבּוּל.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּא וּרְאֵה, בְּשֵׁהוֹרִיד הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא הַמַּיִם, הוֹרִידֵם בְּתַחֲלָה בְּרַחֲמִים,
בְּדִי לְהִרְאוֹת לְעוֹלָם, שְׂאֵם יָשׁוּבוּ - יִקְבְּלֵם. מִשְׁמַע
שְׁכַתוּב בְּתַחֲלָה (שם) וַיְהִי תַגְשָׁם, וְלַחֲלֹן הוּא אוֹמַר
(שם) וַיְהִי הַמַּבּוּל. שְׂאֵם יַחֲזְרוּ יִהְיוּ גְשָׁמִי בְּרַכָּה. לֹא
חֲזָרוּ - חָיָה מַבּוּל.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, שְׂבוּעָה נִשְׁבַּע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׂאֵינּוּ חָפִין בְּמִיתָתָן שֶׁל רָשָׁעִים, שְׁנֵאמַר
(יחזקאל לג, יא) חַי אֲנִי נְאֻם ה' אֱלֹהִים אִם אֶחְפֹּץ בְּמוֹת
הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדְּרָכּוֹ וַחֲיָה וְכוּ'. וַחֲיָה
- בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת, הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא.

וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, אֲשֶׁרֵי הַבְּנִים שְׂאוֹמְרִים לָהֶם
 בְּדָ: וְהָשִׁיבוּ וְחִיו, (שם) שׁוּבוּ שׁוּבוּ
 מִדְּרֻכֵיהֶם הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל. כִּי
 הוּא אֵינוֹ חָפֵץ בְּמִיתַתְּן שֶׁל רְשָׁעִים, אֲלֵא שֶׁיִּחְזְרוּ
 בְּתִשׁוּבָה לְמַעַן יִחִיו.

רַבִּי יוֹחָנָן פָּתַח, (איו"ב י"א, ב) וְעֵינַי רְשָׁעִים הַתְּכַלֵּינָה
 וּמְנוּס אָבֵד מְנַהֵם וְתִקְוַתָּם מִפַּח נֶפֶשׁ. מִשָּׁל
 לָמָּה תִדְבָּר דּוֹמָה? לְכַת לְסֻטִים שְׁהִיו שׁוֹדְדִים
 בְּהָרִים. שָׁמַע הַמֶּלֶךְ, וְשָׁלַח עֲלֵיהֶם גִּיסוֹתָיו,
 וְתַפְסוּם וְהַנִּיחוּם בְּמַגְדָּל גְּבִיָּה. וְהִיו בָּהֶם פְּקָחִים.
 אָמְרוּ, יִדְעֵנוּ בְּנִפְשׁוֹתֵינוּ שְׁעֵשִׂינוּ מַעֲשִׂים רָעִים
 וְלֹא יִכְלָנוּ לְהִנָּצֵל. מָה עָשׂוּ? חָפְרוּ חֲפִירָה אַחַת
 בְּמַגְדָּל, וַיָּצְאוּ וּבְרָחוּ לָהֶם. טַפֵּשׁ אֶחָד הָיָה
 בֵּינֵיהֶם, וְרָאָה אֶת הַחֲפִירָה, וְלֹא רָצָה לָנוּס
 לְהַמְלִיט.

לְמַחַר בָּא הַמֶּלֶךְ לִרְאוֹת אֶת הַמַּגְדָּל וְאֶת
 הַלְסֻטִים. רָאָה אֶת הַחֲפִירָה שְׁעֵשׂוּ וְנָסוּ
 וְנִמְלְטוּ. אָמַר לָזֶה: שׁוּטָה, חֲבֵרִיךָ בְּרָחוּ בְּזוֹ

הַחֲפִירָה וְנִמְלָטוּ מִדִּינִי, מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לָהֶם
 עוֹד, אֲבָל אַתָּה שָׂרְאִיתָ אֶת הַחֲפִירָה וְלֹא רָצִיתָ
 לְהַמְלִיט, יִנְקְרוּ עֵינֶיךָ, וְאַחַר כֵּן יִתְלוּ אוֹתְךָ עַל
 עֵץ!

כָּךְ הִלַּסְטִים, אֵלּוּ הִרְשָׁעִים הַהוֹלְכִים בְּמַחְשָׁבִים.
 הִרְשָׁעִים הַפְּקָחִים מַה הֵם עוֹשִׂים? אוֹמְרִים:
 אֲנִי חָטְאֵנוּ לְמַלְךָ, אָנָּה נִמְלֵט מִדִּינֵנוּ? אֲבָל נִפְתַּח
 דְּרָךְ הַתְּשׁוּבָה, וְנִבְקַשׁ רַחֲמִים, וְנִבְרַח וְנִמְלֵט, וְכָךְ
 עָשׂוּ. הַטְּפָשִׁים מַה הֵם עוֹשִׂים? רוֹאִים דְּרָךְ
 הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחַ לְפָנֵיהֶם, שֶׁפְּתַחוּ הָאֲחֵרִים, וְנִמְלָטוּ
 מִדִּין שָׁמַיִם, וְהֵם אֵינָם רוֹצִים לְהַמְלִיט.

אוֹמֵר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שׁוּטִים, אֲחִיכֶם
 בְּרַחוּ וְנִמְלָטוּ בְּאוֹתוֹ דְּרָךְ שֶׁל תְּשׁוּבָה
 שֶׁפְּתַחוּ, מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עוֹד לָהֶם. אֲבָל
 אַתֶּם, עֵינֵיכֶם שָׂרְאוּ הַחֲפִירָה, דְּרָךְ הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחַ
 לְפָנֵיכֶם, וְלֹא רָצִיתֶם לְהַפְּנִים בְּתוֹכוֹ וּלְנוֹם
 וּלְהַמְלִיט - מַה כְּתוּב בָּהֶם? וְעֵינֵי (דף כח ע"ב) רִשָּׁעִים
 תִּכְלִינָה. שָׂרְאוּ הַדְּרָךְ פְּתוּחַ, וּמְנוֹם אֲבָד מִנְהֶם -

שְׁלֹא רָצוּ לָנוּם וְלְהַמְלִיט. וְתִקְוֹתֵם מִפֶּח נָפֶשׁ -
לְעוֹלָם הַבָּא.

כִּי דוֹר הַמְּבוּל, רָאוּ לָנֶח עוֹשֶׂה הַתִּבָּה, וּמִתְרָה
בָּהֶם בְּכָל יוֹם, וְרָאוּ אֹתוֹ נִכְנָם לַתִּבָּה - וְלֹא
רָצוּ לָשׁוּב. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: וְעֵינֵי רְשָׁעִים
תִּבְלִינָה וּמְנוּם אֲבֵד מִנְּהֵם - שְׁלֹא רָצוּ לָשׁוּב וְלָנוּם
מִדִּינֵי, וְתִקְוֹתֵם מִפֶּח נָפֶשׁ - שְׁלֹא יִקְוֹמוּ לְיוֹם
הַדִּין, שְׁנֵאמַר (שם כו) הִרְפְּאִים יְחוּלְלוּ מִתַּחַת מַיִם
וְשִׁכְּנִיהֶם.

וַיִּחַל נֶח אִישׁ הָאָדָמָה (בראשית ט). אָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
לָמָּה נִקְרָא אִישׁ הָאָדָמָה? שְׁנֵת־יִשְׁבָּה מִמֶּנּוּ
הָאָדָמָה, כְּלוּמַר אֲדוֹן הָאָדָמָה. חֲכָמִים אוֹמְרִים,
אִישׁ הָאָדָמָה - לְפִי שֶׁבִשְׂבִילוֹ עָמְדָה הָאָדָמָה
בְּכֹחַהּ וְטַבְעָהּ, שְׁנֵאמַר (שם ה, כט) זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ
וּמִמַּעֲצוֹנֵי יְדֵינוּ מִן הָאָדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה ה'. תִּדַע
לָּהּ, כִּינּוֹן שְׁחָטָא אָדָם, נִתְאַרְרָה הָאָדָמָה, שְׁנֵאמַר
(שם ה) אֲרוּרָה הָאָדָמָה בְּעִבּוּרָהּ. וְעָמְדָה בְּקַלְלוֹתֶיהָ,
עַד שֶׁבָּא נֶח וּבָטַל הַקְּלָלָהּ.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא רַבָּה, בְּשַׁעַה שְׂאֵמַר
 הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא לְנַח צֵא מִן הַתְּכָה,
 אָמַר לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, לָאן אֵינְא? אֵינְא
 לְאַדְמָה שְׁנַתְּאַרְרָה? וּמִפְּנֵי שְׁנַתְּאַרְרָה, אָבְרוּ
 שׁוֹכְנֵיהָ, וְנַתְּאַרְרוּ כֻלָּם וְנַתְּמַעְטוּ. אָמַר הַקְּדוּשׁ
 פְּרוּךְ הוּא: לֹא כָף אַתֶּם, אֵלָא (שם ט) שְׂרַצוּ בְּאַרְץ
 וּרְבוּ בָהּ. הַאֲחֵרִים אָבְרוּ בָהּ, אֲכַל אַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ
 וְשְׂרַצוּ בָהּ.

וְעַם כָּל זֹאת לֹא נִתְיָשֵׁב בְּלִבּוֹ, וְהֵעֲלָה עוֹלוֹת,
 שְׂנַאֲמַר (שם ה) וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ. הוּא הַמִּזְבֵּחַ
 שֶׁהַקְּרִיב עָלָיו אָדָם הָרֵאשׁוֹן. אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ
 הוּא: הֲרִי לָךְ מַה שְׂשַׁאֲלָתָ - לֹא אִסַּף לְקַלֵּל עוֹד
 אֶת הָאֲדָמָה בְּעֵבוֹר הָאָדָם. אִזּוּ נִתְיָשֵׁב בְּלִבּוֹ.
 וּלְפִיכֹךְ נִקְרָא אִישׁ הָאֲדָמָה, שְׁנַתְּנָן נַפְשׁוֹ וְלִבּוֹ
 עָלֶיהָ לְהוֹצִיאָהּ מִן הַקְּלָלָה. וַיֵּשׁ שְׂאוּמְרִים
 שְׁנַתְּעִסְק בְּעֵסְקֵי הָאֲדָמָה.

וַיִּטַּע כָּרֶם (שם ט, כ) - גִּפְּן גְּרוּשָׁה מְצֵא, שְׁנַתְּגַרְשָׁה
 מִן עֵדֶן, וּבְיוֹמוֹ נִטְעָה וְנִשְׁתַּנְּשָׁה, שְׂנַאֲמַר

(ישעיה י"ז) בְּיוֹם נִטְעַד תִּשְׁגְּשְׁגִי. רַבִּי אֹמֵר, נֶפֶן הִיָּתָה, וְשִׁנְתָּנְרָשָׁה מִנֵּן עֲדוֹ, וְעֲנֵכִיָּה עֲמָה, וְסַחַט אֹתָם, וְשָׁתָה מִן חֲיִיז, וְנִתְנַל.

רַבִּי בּוֹן פֶּתַח, (ויקרא י"ט) וַיִּדְבַר ה' אֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר יִיז וְשִׁכַר אֶל תִּשְׁתֵּ אֹתָהּ וּבְנִיךָ אֹתָךְ בְּכֹאכֶם אֶל אֶהֱל מוֹעֵד וְלֹא תִמְתּוּ חֲקַת עוֹלָם לְדֹרֵיכֶם. וְשִׁאמֵר רַבִּי אֲבוֹן, אִיז בְּכָל הָעוֹלָם דְּבַר שְׁמִתְנָאָה לְבוֹ שֶׁל אָדָם אֶלָּא בְּיִיז. וְזֶה הָיָה עֲנֻשָׁם שֶׁל נְדָב וְאִבִּיהוּא, שְׁאֶכְלוּ וְשָׁתוּ וְנִגְבַּה לְפָם, וְזֶהוּ (ויקרא י"א) אִישׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם.

וְקָדָם זֶה הָיָה נִגְזָר עֲלֵיהֶם, וּבָאָה מִדַּת הַדִּין לְשַׁלַּח יָד בָּהֶם, שְׁנֵאמֵר (שמות כד) וְאֶל אֲצִילֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שַׁלַּח יָדוֹ, אִם עַל פִּי שְׁנִגְזָר דִּינָם לְשַׁלַּח יָד בָּהֶם. וְלָמָּה הָיָה עֲנֻשָׁם? מִשּׁוּם (שם) וַיַּחֲזוּ אֶת הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ. נִכְנְסוּ, בְּשִׁאכְלוּ וְשָׁתוּ, וְנִגְזָר עֲנֻשָׁם בְּאוֹתָהּ שְׁעָה.

וְלֹאֲחֵר בֵּן רָאוּ שֶׁלֹּא שַׁלַּח יָד בָּהֶם בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה, עָשׂוּ גַם בֵּן בְּשִׁנִּיָּה, וּמִבֵּין

שְׁנֵי הַכְּרוּבִים יֵצֵא לַחֵב וְנִשְׂרְפוּ. כִּי לְכַד הָיוּ
הַכְּרוּבִים מְכֻוָּנִים, כְּנֶגֶד אֹתָם הַכְּרוּבִים אֲשֶׁר כָּנַן
עֲדָן.

וּלְאַחַר שְׁמִתּוֹ, צְוָה לְאַהֲרֹן וְלַכֹּהֲנִים הַכֹּהֲנִים
אֲחֵרָיו לְהִמָּנַע עֲצָמָם מִן הַיָּיִן כְּבוֹאֵם אֶל
אֹהֶל מוֹעֵד, כִּדְרֵי שְׁלֵא יִכְנָסוּ וַיִּמָּצֵא לָכֵם כְּנֵאוֹת
וּכְנִסוֹת הַרוּחַ.

אָמַר רַבִּי, שְׁנֵי עֲנִינִים הֵם שְׂאִין מִתְיָשָׁבִים יַחַד -
יָיִן, וְעִבּוּדַת הַשָּׁמַיִם. שְׂשֻׁנֵינוּ שָׁם, שְׁתוּי אֶל
יִתְפַּלֵּל, וְכֵן שְׁכוּר אֶל יִתְפַּלֵּל. וְאִם הִתְפַּלֵּל -
תִּפְּלָתוֹ תוֹעֵבָה.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי, שְׁכוּר הַמִּתְפַּלֵּל כְּאֵלוֹ עוֹבֵד
עִבּוּדָה זָרָה. וּמִנֵּין לָנוּ? מִחֲנֻתָה, שְׁפָתוֹב
(שְׁמוּאֵל א) וַיִּחַשְׁבֶּהָ עָלַי לְשִׁכְרָה. וְהַשִּׁיבָה וְאָמְרָה, אֶל
הַיָּהּ אֶת אֲמַתְךָ לְפָנַי בַּת בְּלִיעֵל. וְאָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
כָּתוּב כָּאֵן בַּת בְּלִיעֵל, וְכָתוּב שָׁם (דְּבָרִים יג) יֵצֵאוּ
אֲנָשִׁים בְּנֵי בְּלִיעֵל. מַה לְּהֵלֵן עִבּוּדָה זָרָה - אִף כָּאֵן
עִבּוּדָה זָרָה.

אמר רבי יצחק, אין לך אנשים שנקראים
 קדושים פרט לאותם פרושי יין, שכתוב
 (במדבר ו) כל ימי הזיר לך קדוש יהיה.

ואמר רבי יצחק, איך לך יין שנקרא יין טוב
 ביינה של ארץ ישראל, וזתר על כלם
 היין של הגליל העליון, שאין איש יכול לעשות
 ממנו חצי לוג.

רבי אלעזר בר רבי שמעון הלך לראות את רבי
 יוסי בן רבי לקוניא חמיו. נתנו לו לאכל
 עגלה משלשת רבה. פתח לו חבית יין אחת, חמיו
 מוזג - והוא שותה, מוזג - והוא שותה. אמר לו,
 אפשר ששמעת מאביך כמה הוא שעורו של בוס?
 אמר לו, כמות שהוא, אחת בחמין ואחת בצונן,
 אבל לא שערו רבנן בבוסך שהיא קטנה, וכיינך
 שהוא טוב, וכמעיו שהם רחבות.

ואמר רבי יהודה. מבלבל ברעתו היה נח כשיצא
 מן התבה בדירו עם החיות והרמשים
 והשרצים, ומפני ששטה מעט יין, נשפר ונתגל.

וַיֹּאמֶר רַבִּי יְהוּדָה, בָּא בְּנֵעַז וְסָרְסוּ. הַקִּיץ מֵיֵינוּ,
 וּמֵצֵא עֲצָמוֹ מִסָּרְס, שְׂפָתוֹב (בראשית ט, כב)
 וַיִּקֶּץ נֹחַ מֵיֵינוּ וַיַּדַּע אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן.
 אֲשֶׁר רָאָה לֹא נֹאמַר, אֶלְאֵ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ,
 שְׂסָרְסוּ. וּלְפִיכֹךְ קָלְלוֹ, שְׁנֵאמַר (שם) אָרוּר בְּנֵעַז
 עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו.

רַבִּי פִתְחִי, (שם ה, כא) וַיִּרְחַח ה' אֵת רִיחַ הַנִּיחֹחַ וַיֹּאמֶר
 לֹא אֶסַּף לְקַלֵּל עוֹד אֵת הָאָדָמָה בְּעֵבוּר
 הָאָדָם. בְּשֵׂינֵא נֹחַ מִן הַתִּבְתָּה, פִּתַּח עֵינָיו, וַרְאָה
 אֵת כָּל הָעוֹלָם כֵּלּוֹ תִּרְבֵּי. הַתְּחִיל בּוֹכָה עַל הָעוֹלָם.
 אָמַר, רַבּוֹנוֹ שָׁל עוֹלָם, אִם בְּשִׁבִיל חַטָּאת הָאָדָם
 אוֹ בְּשִׁבִיל הַשּׁוֹמְטִים תֵּאבֵד עוֹלָמְךָ? לָמָּה בְּרָאתָם,
 אוֹ זֶה אוֹ זֶה. יֵשׁ לָךְ לַעֲשׂוֹת - אוֹ שְׂלֵא תִבְרָא
 אָדָם, אוֹ שְׂלֵא תֵאבֵד הָעוֹלָם. הֵעֲלָה עוֹלוֹת, וְקָם
 וַהֲתַפְּלֵל לְפָנָיו, וְאוֹתוֹ תִּרְיַח עָלָה לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְעָרַב לוֹ.

אָמַר רַבִּי, שְׁלֵשָׁה רֵיחֹת עָלוּ לְפָנָיו: רֵיחַ עוֹלָתוֹ,
 וְרֵיחַ תְּפִלָּתוֹ, וְרֵיחַ מַעֲשָׂיו. וְלֹא הָיָה רֵיחַ

בְּעוֹלָם שְׁנוֹת לְפָנָיו כְּאוֹתוֹ הָרִיחַ. וּלְפִיכֹךְ צְוָה
 וְאָמַר (במדבר כח, א) רִיחַ נִיחָחֵי תִשְׁמְרוּ לְהִקְרִיב לִי
 בְּמוֹעְדוֹ. כְּלוּמַר, רִיחַ שֶׁהִקְרִיב נַח לְפָנָי, תִּשְׁמְרוּ
 לְהִקְרִיב לִי, רִיחַ עוֹלָה וְתַפְלָה וְכִשְׁרוֹן מַעֲשִׂים.

רַבִּי אֵיבּוֹ אָמַר, נַח חָכָם הָיָה, וְהָיָה מִבֵּין לְחַיִּישַׁת
 וְצַפְצוּף כָּל הַנְּבֻרָאִים וְרַמְיּוֹתָם, וְכִשְׁהָיָה
 בַּתְּבָה, אָמַר: יוֹדַע אֲנִי שְׂאִין פִּקֻּחַ בְּעוֹפוֹת כְּמוֹ
 הָעוֹרֵב לְדַעַת מִמֶּנּוּ סִימָן בְּעוֹלָם, מִיָּד (בראשית ת, ז)
 וַיִּשְׁלַח אֶת הָעוֹרֵב.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, ^(דף כט ע"א) וַאֲיֵךְ עוֹשֶׂה כֹּךְ? וְתַרִּי אָמַר
 רַבִּי בּוֹ, אָסוּר לְהַסְתֵּיכֵל בְּאוֹתָם הַמְנַחֲשִׁים
 בְּעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, וְתַרִּי הוּא בְּכֻלָּל (ויקרא יט) לֹא
 תִנְחָשׁוּ וְלֹא תַעֲזוּבֵנּוּ, אֲפֹלוּ כָּל נַחוּשׁ בְּעוֹלָם.

אֲלֵא, אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, לָמָּה שָׁלַח אֶת הָעוֹרֵב?
 שְׂאָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מַצְטַעַר הָיָה נַח יוֹתֵר עַל
 אֲבָדֵן הָעוֹלָם. אָמַר: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, יַדְעָתִי כִּי
 אַתָּה רַחוּם, וְאַתָּה לֹא רַחֲמָתְךָ עַל עוֹלָמְךָ, וְנִהְפְּךָ
 רַחֲמָנוּתְךָ לְאַכְזָרוֹת. אַתָּה לֹא רַחֲמָתְךָ עַל בְּנֵיךָ,

יֵצֵא זֶה שְׂאִינוּ מֵרַחֵם עַל בְּנָיו, וְנִהְפֵךְ לָהֶם
לְאִכְזָרִי. וּלְפִיכֶךָ שָׁלַח אֶת הָעוֹרֵב, רָמָז הוּא שְׂרָמֹז.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְכִי לֹא כָתוּב בּוֹ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים
הָיָה, וְהֵאִיךְ תִּטְיִחַ דְּבָרִים כָּל־פִּי מִעָלָה?
אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מֵרַב צִעְרוּ הוּא שְׂאֵמֵר, שְׁהָרִי
שְׂנִינִי, מִנֵּינ שְׂאִינ דְּנִינ אֶת הָאָדָם לְפִי צִעְרוּ?
שְׂנֵאָמֵר (אִיב לֵד) אִיב לֹא בִדְעַת יְדָבֵר וּדְבָרִיו לֹא
בְּהַשְׁכֵּל. אִתָּה עַל פִּי שְׁהִטִּיחַ דְּבָרִים כָּל־פִּי מִעָלָה,
אִינ דִּינֹו כְּמֹזִיד, אֶלָּא כְּאָדָם כְּלֹא דַעַת, לְפִי צִעְרוּ.

וְלֹא רָצָה הָעוֹרֵב לְהֵלֵךְ בְּשְׁלִיחוֹתֹו, מִפְּנֵי שְׂמִתְקֹן
הוּא לְשְׁלִיחוֹת אַחֲרַת - לְפָרְנָם אֵלֶיהוּ,
שְׂנֵאָמֵר (מַלְכִים-א יז) וְהָעֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם וּבָשָׂר,
וְלֹא רָצָה לַעֲשׂוֹת שְׁלִיחוֹתֹו, (בְּרֵאשִׁית ח) עַד יִבְשֹׁת
הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ, שְׁתָּיָה עַל יְדֵי שְׁבוּעַת אֵלֶיהוּ.
כִּיּוֹן שְׂרָאָה נַח שְׂלֹא עָשָׂה כְּהִנֵּן, שָׁלַח אֶת הַיּוֹנָה.

וְאָמַר רַבִּי בּוֹן, שְׂנֵי עֲנִינֵי רָמָז בָּהּ, אַחַד - שְׂכָתוּב
(הוֹשֵׁעַ ז) כִּיּוֹנָה פּוֹתָה אִינ לֵב. כְּלוּמֵר, מֵרַב
צִעְרֵי אִינ לְבִי עָמִי וְנִכְפָּתָה. אַחֲרַת - אָמַר נַח, אִינ

בְּכָל הָעוֹפוֹת שִׁיִּסְבֹּל מִיַּתְתָּהּ בְּלֹא סְרָבָנוֹת כִּיּוֹנָה,
 וּלְפִיכָךְ נִמְשָׁלוּ יִשְׂרָאֵל כִּיּוֹנָה. אָמַר נַח, כָּךְ נֹאֶה
 לָנוּ לְסֹבֵל הַכֹּל בְּלִי סְרָבָנוֹת, וּלְפִיכָךְ וַיִּשְׁלַח אֶת
 הַיּוֹנָה.

אֲנִי רְבוֹתִינוּ, מַה יִּשְׁיב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַח,
 בְּשִׁינְאָה מִן הַתְּבָה וְרָאָה כָּל הָעוֹלָם חָרַב
 וְהִתְחִיל לְבָכוֹת עָלָיו, וְאָמַר: רְבוּנוּ שָׁל עוֹלָם,
 נִקְרְאתָ רַחוּם, הֲיָה לָךְ לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶיךָ?

הַיִּשְׁיבוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: רוּעָה שׁוֹמְתָה, כָּעֵת
 אֲמַרְתָּ אֶת זֶה, וְלֹא בְּזִמְנֵי שְׂאֵמְרָתִי לָךְ
 בְּלִשׁוֹן רַבָּה, כִּי אֲתָךְ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה,
 וְאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל כּוֹ' לְשַׁחַת כָּל בָּשָׂר
 כּוֹ', עָשָׂה לָךְ תְּבַת עֲצִי גִפְרִי. כָּל זֶה הִתְעַכְבַּתִּי
 עִמָּךְ, וְאֲמַרְתִּי לָךְ בְּדִי שְׂתַבְּקֵשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם,
 וּמֵאִזּוֹ שִׁשְׁמַעְתָּ שְׂאֵתָה תִּנְצֵל בַּתְּבָה, לֹא נִכְנָסָה
 בְּלִבְךָ רַעַת הָעוֹלָם, וְעָשִׂיתָ תְּבָה וְנִצַּלְתָּ. וְכָעֵת
 שִׁנְיָאֵבֶד הָעוֹלָם, פְּתַחְתָּ פִּיךָ לְדַבֵּר לְפָנַי בְּקִשּׁוֹת
 וְתַחֲנוּנִים!?

בִּיּוֹן אֶשְׂרָאֵה כָּךְ נַח, הַקָּרִיב עוֹלוֹת וְקָרְבָּנוֹת,
אֶשְׂכַּתוֹב (שם ה) וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה
וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בֵּא וְרֵאֵה מַה בֵּין הַצְּדִיקִים אֶשְׁחִי
לְיִשְׂרָאֵל אַחַר כָּךְ וּבֵין נַח. נַח לֹא הִגִּן עַל
דוּרוֹ וְלֹא הִתְפַּלֵּל עָלָיו כְּאַבְרָהָם. אֶשְׁחִי וְאָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם (שם יח, ב) וַעֲקַת סְדוּם
וַעֲמֹרָה כִּי רָבָה, מִיָּד - וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר,
וְהִרְבָּה דְבָרִים בְּנֶגְדְךָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַד אֶשְׂאֵל
אֲשָׁם יִמְצֵא אֲשֶׁם עֲשָׂרָה צְדִיקִים אֲשֵׁיכֶפֶר לְכָל הַדּוֹר
בְּשִׁבְלִים. וְחָשַׁב אַבְרָהָם אֶשְׁחִי עֲשָׂרָה בְּעִיר, עִם
לוֹט וְאַשְׁתּוֹ וּבְנָיו וּבְנוֹתָיו וַחֲתָנָיו, וְלִבְנֵי לֹא
הִתְפַּלֵּל יוֹתֵר.

בֵּא מֹשֶׁה וְהִגִּן עַל כָּל הַדּוֹר. בִּיּוֹן אֶשְׁאֵר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, יִשְׂרָאֵל חָטְאוּ, סָרוּ מִתֶּרֶם
מִן הַדֶּרֶךְ - מַה כָּתוּב בּוֹ? (שמות לב) וַיַּחַל מֹשֶׁה. מַהוּ
וַיַּחַל? מִלְּמַד אֶשְׁתַּפְּלֵל עַד אֶשְׁאֲחֹתוֹתוֹ חֲלִתָּהּ.
חֲכָמִים אוֹמְרִים, לֹא הִנִּיחַ מֹשֶׁה לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ

הוא עד שנתן נפשו עליהם מן העולם הזה ומן
העולם הבא, שפֿתוב (שם) וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם
וְאִם אֵין מִחֲנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי מִבְּאֵן, (תהלים קו) וַיֹּאמֶר לְהַשְׁמִידֵם
לוֹלֵי מִיָּשָׁה בְּחִירוֹ עֹמֵד בַּפָּרִץ לְפָנָיו. וְכֵן כָּל
הַצַּדִּיקִים הִגְנוּ עַל דוֹרָם, וְלֹא הִנִּיחוּ מִדַּת הַדִּין
לְשֵׁלֵט בָּהֶם.

וְנַח הַתְּעַבְבַּ עִמּוֹ הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמַר לוֹ
רַבּוּי דְבָרִים שָׁמָּה יִבְקֹשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וְלֹא
הִשְׁגִּיחַ וְלֹא בִקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים, וְעָשָׂה הַתִּבְחָה
וַנֶּאֱבַד כָּל הָעוֹלָם.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָיוּ יוֹשְׁבִים בְּפִלְכֵי
מְבֻרְיָה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, רַבִּי, מָה רָאָה נַח
שֶׁלֹּא בִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל דוֹרוֹ? אָמַר לוֹ, אִפְלוּ הוּא
לֹא חָשַׁב בְּלִבּוֹ שְׂיִמְלֹט. מִשָּׁל לְמוֹצֵא אֲשַׁכּוּל
עֲנָבִים שְׂאִינָם מְבַשְּׁלִים בֵּין הַבְּסָרִים, שְׂאִלוּ הָיָה
בֵּין עֲנָבִים מְבַשְּׁלִים, לֹא הָיוּ כְּלוּם.

מִשְׁמָע שְׂכֵתוֹב (בראשית ז) כִּי אֹתָךְ רָאִיתִי צְדִיק
 לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה. שְׁהִיָּה לוֹ לֹאמֵר צְדִיק
 לְפָנַי, מֵהוּ בְּדוֹר הַזֶּה? כְּלוּמַר, לְפָנַי הַדּוֹר. וּלְפִיכָךְ
 לֹא בִקֵּשׁ רַחֲמִים. אָמַר בְּלִבּוֹ: וּלְוָאֵי שְׂאֵבִיקֵשׁ
 רַחֲמִים עָלַי וְאֶמְלֹט, וְכָל שְׂכֵן שְׂאֵת־פֶּלֶל עַל
 אַחֲרָיִם.

אַחַר כֵּךְ אָמַר רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר, עַל כָּל זֶה הָיָה לוֹ
 לְבִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל הָעוֹלָם מִלְּפָנַי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, שְׁנוּחַ לוֹ מִי שְׂאוּמֵר טוֹב עַל בְּנָיו.

מִנֵּיִן לָנוּ? מִגְּדֵעוֹן בֶּן יוֹאֵשׁ, שְׁלֹא הָיָה צְדִיק וְלֹא
 בֶּן צְדִיק, וּמִשּׁוֹם שְׂאֵמֵר טוֹב עַל יִשְׂרָאֵל, מֵה
 כְּתוּב בּוֹ? (שׁוֹפְטִים ז) וַיֹּאמֶר לוֹ ה' לֵךְ בְּכַחֲךָ זֶה
 וְהוֹשַׁעְתָּ אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִדְּיָן. מֵהוּ בְּכַחֲךָ זֶה?
 הַטּוֹבָה הַזֹּאת שְׂאֵמֵרְתָּ עַל בְּנֵי, יְהִיָּה לְךָ כַּח גְּדוֹל
 לְהַצִּילֵם מִיַּד מִדְּיָן.

וְעוֹד אָמַר רַבֵּי אֱלִיעֶזֶר, אַף עַל פִּי שְׁהִיָּה צְדִיק
 גְּדוֹל מְכַל הָעוֹלָם, וַיֹּאמֶר רַע לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אִם מִלְּשִׁינוֹת עַל יִשְׂרָאֵל - עֲנֵשׁוּ גְדוֹל

מִכָּלֶם, וְלֹא מִצְאָנוּ צְדִיק טוֹב בְּאֶלְיָהוּ כָּכָל הַזֶּה,
וּמִשׁוֹם שֶׁאָמַר מַלְשִׁינוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, שְׁכַתּוֹב כִּי
עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת
נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בְּחָרָב, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הֲרַע הַרְבֵּה
לְפָנָיו.

בֵּינָה וּרְאִיהָ מַה כָּתוּב בּוֹ, וַיִּכְטַ וְהִנֵּה מְרַאשֵׁתָיו
עֲנֵת רְצָפִים. מַהוּ רְצָפִים? אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כָּעֵת רָאוּי לֶאֱכֹל מִי שֶׁאָמַר מַלְשִׁינוֹת עַל
בְּנֵי.

אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מַה שְׁכַתּוֹב וַיִּלְךְ בְּכַח הָאֲכִילָה
הַהִיא אֲרַבְעִים יוֹם וְאֲרַבְעִים לַיְלָה עַד הָרַ
הָאֵלֵהִים חֲרָבָה, וְכִי בְּכַח אֲכִילַת עֲוֹנוֹת רְצָפִים
הָלַךְ אֶת כָּל זֶה?

אֱלֵא, אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, הַשְּׁלִיךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא תְּרִדְמָה עַל אֶלְיָהוּ, וְהִרְאָהוּ עֲנִינּוֹ שֶׁל
מִשָּׁה שֶׁיָּשָׁב לְפָנָיו אֲרַבְעִים יָמִים וְאֲרַבְעִים לַיְלֹת,
וּמֵאֵז שֶׁהָיָה שָׁם, עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הָעֶגְלָה. וּמִשׁוֹם
שֶׁהָיָה אֲרַבְעִים יָמִים וְאֲרַבְעִים לַיְלֹת שֶׁלָּחֵם לֹא

אֶכֶל וּמַיִם לֹא שָׁתָה, לֹא זָז מִמָּשָׁם עַד שֶׁמָּחַל לָהֶם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר לוֹ לְאַלְיָהוּ, כִּי הָיָה לָךְ לַעֲשׂוֹת, וְעוֹד הָיָה
לָךְ לְהִרְאוֹת שָׁהֵם בְּנֵי, בְּנֵי אֱהוּבֵי, שֶׁקָּבְלוּ
אֶת תּוֹרַתִּי בְּהַר חוֹרֵב! וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיֵּלֶךְ בְּכַח
הָאֱכִילָה (דף כ"ב ע"ב) הִתְיַא אֲרַבְעִים יוֹם וְאֲרַבְעִים לַיְלָה,
שָׁרְאָה אֶת עֵינָיו שֶׁל מִשָּׁה שֶׁהִשְׁתַּחֲוָה לְפָנָיו
אֲרַבְעִים יָמִים וְאֲרַבְעִים לַיְלוֹת. וְהֶעֱנִין שֶׁל יִשְׂרָאֵל
- שֶׁקָּבְלוּ הַתּוֹרָה בְּהַר חוֹרֵב, וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב עַד הַר
הָאֱלֹהִים חוֹרֵב.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא זָז אֶלְיָהוּ מִמָּשָׁם, עַד שֶׁנִּשְׁבַּע
לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹרוֹת זְכוּתָן שֶׁל
יִשְׂרָאֵל תָּמִיד. וְכָל מִי שֶׁעוֹשֶׂה זְכוּת, הוּא מְקַדֵּם
וְאוֹמֵר לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: כִּי וְכִי עָשָׂה
עִבְשׁוֹ פְּלוּנִי. וְאֵינוֹ זָז מִמָּשָׁם, עַד שֶׁיִּכְתְּבוּ זְכוּתוֹ שֶׁל
אוֹתוֹ אָדָם, שֶׁכָּתוּב (מלאכי ג, טז) וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכוּרוֹתָיו
לְפָנָיו.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פִּינְיָ, מָה הָיָה עֲנָשׁוֹ שֶׁל נֹחַ?
שֵׁיצָא חֲגַר בְּרַגְלָיו מִן הַתְּבֵּה, וְשָׁכַב
וּנְתִיבָהּ, וְהִתְלוּצִץ עָלָיו בָּנוּ, וְעָשָׂה לוֹ מַה שֶּׁעָשָׂה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֵּא וּרְאֵה פֶּמָה יֵשׁ לְאָדָם לְלֶכֶת
בְּדַרְדָּר יִשְׂרָאֵל. בֵּא וּרְאֵה, מִפְּנֵי שֶׁנִּטַּל יַעֲקֹב
הַבְּרָכוֹת מֵעֵשׂוֹ בְּרַמָּאוֹת, הֲרִי לָךְ שְׂלֵא נִתֵּן רְשׁוֹת
לְשׁוֹם אִמָּה בְּעוֹלָם לְהַשְׁתַּעֲבֵד בְּיִשְׂרָאֵל וּזְלָתִי
אִמָּה שֶׁל עֵשׂוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי, נִטַּל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אֶת שֵׁם בֶּן נֹחַ, וְהִפְרִישׁוּ לְכֹהֵן עֲלִיּוֹן
וּלְיִשְׂרָאֵל, וְהַשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ עִמּוֹ, וְקָרָא שְׁמוֹ מִלְכֵי
צֶדֶק מִלְךְ שָׁלֵם. וְהָיָה יַפֶּת אָחִיו לֹמַד תּוֹרָה מִפִּנּוּ
בְּמִדְרָשׁוֹ, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם וְלָמַד תּוֹרָה בְּמִדְרָשׁוֹ
שֶׁל שֵׁם, וְנִתְעַסַּק הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַבְרָהָם,
וְנִשְׁתַּכַּחוּ כָּל הָאֲחֵרִים. בֵּא אַבְרָהָם וְהִתְפַּלֵּל לְפָנָי
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיִּשְׂרָה שְׂכִינָתוֹ תָּמִיד בְּבֵיתוֹ
שֶׁל שֵׁם, וְהוֹדָה לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קי) אֲתָה כֹהֵן
לְעוֹלָם עַל דְּבָרְתֵי מִלְכֵי צֶדֶק.

אמר רבי יוחנן, והלא יפת הוא הגדול, למה שם
 נטל הכהנה? בשביל שהיה תמיד עוסק
 בתורה ופרש מדרכי העולם. ומאיין תיה לו תורה?
 אלא אדם הראשון ידע התורה, והניחה בקפלה
 לשת בנו, ואחר כך באה ליד חנוה, עד שבא
 לשם, והיה מתעסק תמיד בה.

אמר לו רבי יוסי, אם התורה היתה במדרשו של
 שם, למה הצרך הקדוש פרוף הוא לצוות
 לבני נח אותן שבע מצוות שנצטוו, שהרי בתורה
 נכתבו קדם לבין? אלא, אמר רבי יצחק, בשעה
 שהמבול בא לעולם ונכנסו לתבה, מרב צערם
 נשתכחה משם, עד שבא הקדוש פרוף הוא וחדש
 להם אותן שבע מצוות.

אמר רבי יוסי, חם ושלום, לא נשתכחה התורה
 מפניו. אלא אמר הקדוש פרוף הוא, אם
 אמר להם שישמרו כל תורתני, יפרקו כל העל
 מהם, באחרים שאמרו (איוב כ"א) ודעת דרכיך לא

חֲפִצָּנוּ, אֵלֵּא אַתָּן לָהֶם דְּבָרִים מוֹעֲטִים וַיִּשְׁמְרוּ
אוֹתָם.

עַד שִׁיבֵא מִי שִׁישְׁמַר בְּלָה, וְהוּא אֲבָרְהָם, שֶׁנֶּאמַר
(בראשית כו) עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אֲבָרְהָם בְּקֹלִי וַיִּשְׁמַר
מִשְׁמֵרַתִּי מִצֹּתֵי חֻקֹּתַי וְתוֹרָתִי. שְׁכִינֹן שְׁלֹמֹד
מִשֵּׁם הַתּוֹרָה, קִבֵּל עַל עֲצֻמוֹ שִׁישְׁמַר הַתּוֹרָה בְּלָה,
וּלְפִיכֹךְ בִּרְר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁבַע מִצְוֹת
מִן הַתּוֹרָה בְּדִי שִׁישְׁמְרוּ אוֹתָם.

רַבִּי פֶתַח, בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל כְּנָגֵד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֵרֶב. שֶׁאָמַר רַבִּי פְּנִיחָם,
כְּתוּב וַיֹּאמֶר דָּוִד כּו' קוֹמוּ וְנִבְרַחָה כִּי לֹא תִהְיֶה
לָנוּ פְּלִיטָה מִפְּנֵי אֲבִשָׁלוֹם. וְאַף עַל פִּי שְׁפָרַח, מַה
כְּתוּב בּו? (תהלים ג) מִזְמוֹר לְדָוִד בְּכָרְחוּ מִפְּנֵי
אֲבִשָׁלוֹם בְּנוּ. וְאַף עַל פִּי שֶׁהָיָה בּוֹרַח וְנִגְרָשׁ
מִמְּלְכוּתוֹ, לֹא מָנַע עֲצֻמוֹ מִלְּאֹמַר שִׁירָה לְפָנָי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלָשׁוּב וּלְהַתְחַנֵּן לְפָנָיו. וַיִּשְׁלַח
אֶת הָעֵרֶב, זֶהוּ דָוִד, שֶׁהָיָה קוֹרָא עִמָּהֶם תָּמִיד
בְּעוֹרֵב.

דָּבָר אַחֵר, הָעוֹרֵב שָׁבָא מִיְהוּדָה שֶׁנִּקְרָא עוֹרֵב,
 שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מג) אֲנֹכִי אֶעְרָבְנֹו. כָּתוּב
 הָעֵרֵב, בְּלִי וְאִ"ו. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ
 עוֹרֵב? שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּחָרִים בְּעוֹרֵב. וְהִינוּ שֶׁאֶמַר
 לְשֵׂאוֹל בְּאֲשֶׁר יִרְדֵּף הַקָּרָא בְּחָרִים. אָמַר לוֹ,
 שְׂמַתְנִי לְהִיּוֹת בְּקוֹרָא בְּחָרִים. כָּתוּב כָּאֵן קָרָא,
 וְכָתוּב שָׁם (תהלים קמז) לִבְנֵי עוֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ.

וְאָמַר רַבִּי פִּנְחָס, בָּא וְרֵאָה מַה בֵּין מַלְכֵי יְהוּדָה
 לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל. שָׁלַח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 לְדוֹד וּגְרָשָׁהוּ מִמְּלָכוֹתָו, וּמִיָּד שָׁב בְּתִשׁוּבָה לְפָנָיו
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֵל תִּתְמָה עַל זֶה, וְאֶפְלוּ
 מִנְּשֵׂא מֶלֶךְ יְהוּדָה, שֶׁהָיָה רָשָׁע, מִיָּד שָׁב בְּתִשׁוּבָה
 לְפָנָיו הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלָקַח אֲמָנוּת אֲבוֹתָיו,
 וְשָׁב לְמַלְכוּתָו.

וְזֶהוּ שָׁבָא הַכָּתוּב לְהוֹרוֹת. וַיִּשְׁלַח אֶת הָעֵרֵב -
 זֶה דָּוִד, שֶׁהָיָה קוֹרָא תָּמִיד בְּעוֹרֵב, וְשִׁלְּחָהוּ
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמְּלָכוֹתָו וְהוֹצִיאוֹ מִבֵּיתָו, וּמַה
 כָּתוּב בּוֹ? וַיֵּצֵא יֵצוּא וְשׁו"ב, שְׂפָתוֹב (שמואל-ב טו)

וְדוֹר עָלָה בְּמַעְלָה תִּזְיָתִים עָלָה וּבּוֹכָה וְרֹאשׁ לֹא
 חָפוּי. הָיָה יוֹצֵא וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה, וּמִתְנַדָּה עַל
 חַטָּאתָיו וּמִבְּקֵשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם, וַיֵּדַע כִּי חַטָּאתָיו
 עָשׂוּ לוֹ שְׁנֵשְׁלַח מִמְּלֻכוֹתָיו וְנִגְרָשׁ.

וּבְכָל דָּבָר וְדָבָר שָׁל חַטָּא גָרַם בְּמִלְכוֹתָיו אִו
 בְּיִשְׂרָאֵל, הָיָה תּוֹלָה הַדָּבָר בּוֹ, וְהָיָה יוֹדֵעַ
 שֶׁהוּא הָיָה גּוֹרֵם. עַד יִבְשֹׁת הַמַּיִם, שֶׁהִשְׁיבוּהוּ: לֹא
 עָלֶיךָ הַדָּבָר, אֵלֶּיךָ אֵל שְׂאוֹל וְאֵל בֵּית הַדָּמִים.

בֹּא וּרְאֵה, שְׁפָתוֹב (שם כ"א) וַיְהִי רָעַב בְּיַמֵּי דָוִד שָׁלֹשׁ
 שָׁנִים שָׁנָה אַחֲרֵי שָׁנָה וַיִּבְקֹשׁ דָּוִד אֶת פְּנֵי ה',
 שֶׁסָּבַר שֶׁהוּא הָיָה גּוֹרֵם. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא: לֹא עָלֶיךָ זֶה, אֵלֶּיךָ עַל שְׂאוֹל. עַד יִבְשֹׁת
 הַמַּיִם, הָיָה תּוֹלָה הַכֹּל בְּעֵצְמוֹ, וּמִיָּד הָיָה שָׁב
 בְּתִשׁוּבָה, וְאִזּוֹ לֹא הִצְרִיךְ לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה, שֶׁהַדָּבָר
 לֹא בָּא בְּשִׁבְלֹו. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (בראשית ח) וַיֵּצֵא יְצוּא
 וְשׁוֹב עַד יִבְשֹׁת הַמַּיִם. שְׂאוֹ לֹא הָיָה הַדָּבָר תְּלוּי
 בּוֹ.

אמר רבי פנחס, רצה הקדוש ברוך הוא לנסות
את ישראל ושלחם לבבל, שנאמר (שם)
וישלח את היונה מאתו, זו בנסת ישראל. ראה
מה פתוב בו - ולא מצאה היונה מנוח לבך רגלה.
שהכביר עליה מלך בבל ברעב ובצמא ובהריגת
צדיקים הרבה, ומשום כךר עליה - ותשב אליו אל
תתבה, וחזרה בתשובה וקבלה.

חטאה בנסת ישראל כמתחלה - ויוסף
להגלותם, שנאמר (שם) ויוסף שלח את
היונה מאתו, בגלות אחרת של יון. שאמר רבי
יהודה גלות יון החשיבה את פניהם של ישראל
כשולי קדרה.

ומרב צערם ודחקם מה פתוב בו? ותבא אליו
היונה לעת ערב. מה זה לעת ערב? שלא
היתה מאירה להם שעת הרוחה כמו שהיה
המעשה בראשונה, ונהרגו צדיקים ונחשד היום,
והעריב להם השמש ולא יכלו לקום מפני הדחק
הרב שהיה עליהם, שנאמר (ירמיה ג, ה) אוי לנו כי

פְּנֵה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרֵב. כִּי פְּנֵה הַיּוֹם - אֵלּוּ
 הֵם הַצְּדִיקִים הַמְּאִירִים בַּשֶּׁמֶשׁ. כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרֵב
 - שְׁנֵשְׂאָרוֹ בְּעוֹלָלוֹת בְּצִיר, וְזָחוּ לְעֵת עָרֵב, וְלֹא
 בְּזִמְן שְׁמַאִירִים לָהֶם הַצְּדִיקִים בַּשֶּׁמֶשׁ.

וְהִנֵּה עֲלָה זֵית טָרַף בְּפִיָּה (בראשית ח). לוֹלֵי שְׁהַעִיר
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּחַ הַכְּהֻנִּים שְׁהִיוּ
 מִדְּלִיקוֹן גְּרוֹת בַּשֶּׁמֶן זֵית, אֲזִי אֲבָרְהָ (דף ל ע"א) פְּלִיטַת
 בֵּית יְהוּדָה מִן הָעוֹלָם, וּבְכָל פַּעַם וּפַעַם שָׁבָה
 בְּתִשְׁבּוּבָה וְנִתְקַבְּלָה. אָמַר רַבִּי פִּנְחָס, חוּץ מִן
 הַגְּלוּת הַרְבִּיעִית שְׁעָרֵינוּ לֹא שָׁבָה, וְהַכֹּל תָּלוּי
 בְּתִשְׁבּוּבָה.

וְאָמַר רַבִּי פִּנְחָס, אֵינִן לָךְ בְּכָל פַּעַם וּפַעַם שְׁלֹא
 עָכַב הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת גְּזֵר דִּינָה שְׁלֹ
 בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, שְׁבַע שְׁמַטוֹת, וְשִׁבְעָה יוֹבְלוֹת,
 שְׁמָא תַחֲזֹר בְּתִשְׁבּוּבָה. זָחוּ שְׁפָתוֹב (שם) וַיִּיחַל עוֹד
 שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרֵימ, חוּץ מִתְּרַאשׁוֹנִים.

וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה - בְּגִלּוֹת אֲדוּם. וְלֹא יִסְפָּה שׁוֹב
 אֵלָיו עוֹד - שְׁעַד הַיּוֹם לֹא חֲזָרָה בְּתִשְׁבּוּבָה

וְלֹא הִעִירָה רוּחָהּ. שְׁאֵמַר רַבִּי פְּנִיחָם, אֶלְמְלֵי חֲזָרָה
 בְּתִשׁוּבָה, לֹא נִשְׁאַרָה בְּגִלּוֹת יוֹם אֶחָד. רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר, כָּל הַגְּלִיּוֹת שֶׁנִּגְלְתָה פְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל,
 נָתַן לָהּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זְמַן וְקֶזֶז וְנִתְעוֹרְרָה
 תָּמִיד בְּתִשׁוּבָה, וְגִלּוֹת הָאֲחֵרוֹן אֵינן לוֹ קֶזֶז וְזְמַן,
 אֲלֵא הַכֹּל תְּלוּי בְּתִשׁוּבָה, שְׁנֵאמַר (דברים ל) וְשִׁבְתָּ
 עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹלוֹ. וְכֵתוּב (שם) אִם יִהְיֶה
 נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם
 יִקְחֶךָ.

אֵמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא, אִם בְּנֵי אֵיךְ יִהְיֶה זֶה לְעוֹרֵר
 אֶת כָּלָם בְּאֶחָד בְּתִשׁוּבָה? מִי שֶׁהוּא בְּסוּפֵי
 הַשָּׁמַיִם וּמִי שֶׁהוּא בְּסוּפֵי הָאָרֶץ, אֵיךְ יִתְחַבְּרוּ
 בְּאֶחָד לַעֲשׂוֹת תִּשׁוּבָה?

אֵמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: חֲיִיךָ, שְׂאֵם יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה
 רֵאשֵׁי בֵּית הַכְּנִסְתָּ, אוֹ בֵּית פְּנִסְתָּ אֶחָד,
 בְּזוּכוֹתָם תִּתְכַּנְּסִים כָּל הַגְּלִיּוֹת, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִסְתַּכֵּל תָּמִיד מִתֵּי יִחְזְרוּ וַיַּעֲשֶׂה לָהֶם טוֹב,

שְׁפָתוֹב (ישעיה ל) וְלִבְּנֵי יַחֲכֶה ה' לַחֲנֻנְכֶם, מַחֲכֶה
תָּמִיד אִמְתִּי יַחֲזְרוּ בְּתִשׁוּבָה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, יָבֵא זֶה כְּזֶה שֶׁאָמַר רַבִּי פְּנִיחָם,
שְׁפָתוֹב וְלֹא יִסְפָּה שׁוּב אֵלָיו עוֹד. לֹא
נֶאמַר וְלֹא יִסַּף שׁוּב אֵלֶיהָ, אֲלֵא הִיא לֹא יִסְפָּה
שׁוּב אֵלָיו. מִכֻּלֵּל שֶׁהוּא מְזַמֵּן וּמַחֲכֶה אִמְתִּי
תִּשׁוּב.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בֵּא וּרְאֵה, זֶה שְׁפָתוֹב בְּיַעֲקֹב
(בראשית לב, כה) וַיִּזְוֹתָר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאבֶק אִישׁ
עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. בְּאוֹתוֹ זְמַן נִתְּנָה רֵשׁוֹת לְכָל
צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם לְאוֹתָם הַשָּׁרִים שֶׁתִּמְנּוּ עַל
הַמַּלְכוּת, וְנִפְרְדּוּ לְשִׁלֵּט אֵלֶּה עַל אֵלֶּה, וְנִתְּנָה
רֵשׁוֹת וְשִׁלְטוֹן לְשָׂר הַגָּדוֹל שֶׁל אָדָם לְשִׁלֵּט עַל
הָאֲמוֹת.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה מַה כְּתוּב? וַיִּזְוֹתָר יַעֲקֹב לְבָדוֹ, שְׁעַד
כַּעֲת לֹא הָיוּ לוֹ בְּנֵימִין וְלֹא אֶפְסוֹטְרוֹפּוֹם
בְּשָׁמַיִם.

וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ, וְהוּ הוּא סַמְאֵל, הָאֲדוֹן שָׁל
 אָדוּם, וְרָצָה שְׂיִנְתָּן יַעֲקֹב תַּחַת שְׁעֵבֹדוֹ
 שָׁל אָדוּם, וּמִשׁוּם הַזְּכוּת הַגְּדוּלָּה שְׁהִיְתָה לְיַעֲקֹב
 לֹא נָתַן פְּדוּוֹ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּאִוְתָהּ שָׁעָה הִתְכַּנְּסוּ כָּל
 צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם, וְרָצוּ לְטַעַן עִם סַמְאֵל
 בְּשִׁבְלֵי יַעֲקֹב. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יַעֲקֹב אֵינּוּ
 צָרִיךְ לְשׁוּם אֶחָד מִכֶּם, הֲרֵי זְכוּתוֹ שְׂיִטַּעַן עִמּוֹ.
 מִיָּד וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ, טַעַן עִמּוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹדָא, בַּאֲ וּרְאִיהָ מַה כְּתוּב בּוֹ, (בראשית כו)
 וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ, שְׁהִיְתָה זְכוּתוֹ רַבָּה,
 וְלֹא יָכֹל בְּטַעַנְתּוֹ לְשַׁעֲבֹד אֶת יַעֲקֹב תַּחַת יַד
 אָדוּם. מִיָּד וַיִּנְעַ בְּכַף יָרְכוּ. אֵלּוּ הֵם בְּנֵי יוֹצְאֵי
 יָרְכוּ.

בְּאִוְתָהּ שָׁעָה נְחַלֵּשׁ יַעֲקֹב וְלֹא יָכֹל לְטַעַן עִמּוֹ,
 שְׁכַתּוּב וְהִתְקַע כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּהֵאבְקוֹ
 עִמּוֹ, בְּטַעַנְתּוֹ עִמּוֹ. וְנִתְּנָה רְשׁוּת לְסַמְאֵל, כִּי
 יַעֲקֹב תַּחַת יַד אָדוּם, כָּל זְמַן שְׂיַעֲבְדוּ עַל הַתּוֹרָה.

רַבִּי הָיָה יוֹשֵׁב יוֹם אֶחָד, וְהָיָה מְסַתְּכָל בְּדַבָּר הַזֶּה,
שְׂכָתוֹב (דברים ל, ה) בַּצַּר לָךְ וּמִצְאוּךָ כֹּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים וְשִׁבְתָּ עַד ה'
אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמְעָתָּ בְּקִלּוֹ. אָמַר, מַה שְּׂאֵמַר מִלְּשָׁה
שְׂיִהְיֶה בְּסוֹף הַיָּמִים, כָּל אוֹתָם הַצָּרוֹת הָרַי כָּאוֹ,
וְתִשׁוּבָה עַד עֵתָה מָרָם נַעֲשֶׂתָה.

בְּעוֹד שְׂהָיָה יוֹשֵׁב, כָּא אֵלְיָהוּ, זְכוּר לְטוֹב. אָמַר
לוֹ: רַבִּי, בַּמָּה הַתְּעַסְקָתָּ? אָמַר לוֹ: בְּזֶה
שְׂאֵמְרָה הַתּוֹרָה, שְׂכְּשִׁיבֹאוֹ צָרוֹת לְיִשְׂרָאֵל בְּסוֹף
הַיָּמִים, שְׂיַעֲשׂוּ תִשׁוּבָה לְאַלְתֵּר, שְׂכָתוֹב בְּאַחֲרִית
הַיָּמִים וְשִׁבְתָּ, וְעַד עֵתָה לֹא שָׁבוּ בְּתִשׁוּבָה.

אָמַר לוֹ: חֲיִיךָ רַבִּי, בְּדַבָּר הַזֶּה מִתְּעַסֵּק הַקָּדוֹשׁ
כְּרוּךְ הוּא בַּיּוֹם הַזֶּה, וְכֹא מִיכָאֵל,
הַאֲפוֹטְרוֹפּוֹס הַגָּדוֹל שְׂלָהֶם, וּמִבְּקֵשׁ מְתִי יֵצְאוּ
בְּנָיו אֲהוּבָיו מִתַּחַת לְגִלּוֹת אֲדוּם. וְאָמַר: אַתָּה
כְּתִבְתָּ בְּתוֹרָתְךָ, שְׂכְּשִׁיבֹכֶלּוֹ אוֹתָם הַעֲנָשִׁים עַל
מַה שְּׂעֲשׂוּ, מַה כְּתוֹב? (שם) כִּי אֵל רַחוּם ה' אֱלֹהֶיךָ.

אָמַר לוֹ: יבוא סמאל, האַפּוֹטְרוֹפּוֹס שֶׁל אֲדוֹם,
 וַיִּטְעַן עִמּוֹ לְפָנָיו. בָּא סמאל, וַיִּטְעַן מִיכָאֵל
 דְּבַר זֶה כְּבִרְאשׁוֹנָה. אָמַר סמאל: רבוֹן הָעוֹלָם,
 אַתָּה הוּא שְׂאֵמְרָתְךָ שְׂתִתֵּיךָ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל תַּחַת
 שְׁלִטוֹן אֲדוֹם, עַד שְׂיִהְיוּ צְדִיקִים לְפָנֶיךָ, וַחֲרֵי כָּלָם
 רְשָׁעִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

בְּאִוְרְתָהּ שָׁעָה נִזְתָּ בּוֹ הַקְּרוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא עַל שְׂאֵמַר
 הַלְשָׁנָה עַל בְּנָיו, וּבִרְחַ שְׁלֹשֶׁת אֱלֹפֵי
 מִלִּין, וְאָמַר לְמִיכָאֵל: מִיכָאֵל, הֲיָה לְךָ לְהִיּוֹת
 יוֹרֵד לְרֵאשׁ הַכְּתוּב, שְׂכַתוֹב וְשַׁכְּתָ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ
 וְשַׁמְעָתָ בְּקִלּוֹ, וְאַחַר כֵּן כְּתוּב כִּי אֵל רַחוּם ה'
 אֱלֹהֶיךָ.

אָמַר מִיכָאֵל: רבוֹן הָעוֹלָם, הֲיָה לְךָ לְרַחֵם עֲלֵיהֶם,
 אַתָּה רַחוּם, וְכֵן נִקְרְאַתָּ. אָמַר לוֹ: שְׁבוּעָה
 נִשְׁפָּעֵתִי בַיּוֹם שְׁנַנְגוֹר הַדִּין לְפָנָיו עַד שְׂיִשׁוּבוּ, וְאִם
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל פּוֹתַחַת בְּתִשׁוּבָה כְּמוֹ עֵינַי שֶׁל מַחֲטָא,
 אֲנִי אֶפְתַּח לָהּ שְׁעָרִים גְּדוֹלִים.

**ספר זוהר השפּת – לְאַבוֹת וּפְנִים, זְמַנִּים עִם זְמַנִּים
עִם לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ – מְנוקָד מְפָסֵק וּמְחַוֵּל לְקַטְעִים
מְסוּדָר עַל הַפָּרָשׁוֹת**

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזָּהָר

הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

מִהַתַּנָּא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

זָהָר חֲדָשׁ

פְּרָשְׁת לָךְ לָךְ

תְּרַגּוּם קַל וְנֶחְמַד לְמַעַן יְרוּיַח הַלּוֹמֵד בּוֹ

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזָּהָר הַעוֹלָמוֹ"

בַּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמוֹשׁ תּוֹכֵב" א

אֱלוֹל תִּשׁ"ע לִפ"ק

פְּרֻשֵׁת לָךְ לָךְ

בא וּרְאֵה, הַקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא מִגֵּן לְצַדִּיקִים שְׁלֵא
יִשְׁלְטוּ בָהֶם בְּנֵי אָדָם, וְהַקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא מִגֵּן
עַל אַבְרָהָם שְׁלֵא יִשְׁלְטוּ בוֹ וּבְנֵי אֲשֵׁתוֹ.

בא וּרְאֵה, הַשְׂכִּינָה לֹא זוּה מַעַם שָׂרָה. בְּאוֹתוֹ
הַלֵּילָה בָּא פִרְעֹה לְקַרְבֵּי אֵלֶיהָ. בָּא הַמַּלְאָךְ
וְהִלְקָה אוֹתוֹ. וְכָל פַּעַם שֶׁהִיָּתָה שָׂרָה אוֹמֶרֶת
הַלְקָה - תִּיָּה מַלְקָה.

וְאַבְרָהָם הוּא הַתְּחִיב בְּרַבּוֹנוֹ, שֶׁחֲרֵי שָׂרָה לֹא
יָכְלוּ לְשַׁלֵּט עָלֶיהָ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (מִשְׁלֵי כח)
וְצַדִּיקִים כְּכַפִּיר יִבְטָח. וְכֹאֵן הוּא נִפְיוֹן, שְׁלֵא
תִרְחַר אַבְרָהָם אַחֲרֵי הַקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי, בָּא וּרְאֵה שְׁמִשׁוּם כָּךְ לֹא צָוָה אוֹתוֹ
הַקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא לְרַדֵּת לְמַצְרַיִם, אֲלָא
הוּא מַעֲצָמוֹ יָרָה, בְּדֵי שְׁלֵא יִהְיֶה פִתְחוֹן פֶּה לְבְנֵי
הָעוֹלָם, שְׁאָמַר לוֹ כָּךְ, וְאַחַר כָּךְ הַצְטִיעַר עַל
אֲשֵׁתוֹ. עַד כָּאֵן.

מדרש הנעלה

לך לך. רבי יהודה פתח, (שיר ו) הנצנים נראו בארץ
 עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו.
 אמר רבי יהודה, בא וראה כמה יש לו לאדם
 להבשיר מעשיו לפני בוראו ולהתעסק בתורתו
 יומם ולילה, שמעלת התורה למעלה מן כל
 המעלות.

שאמר רבי יהודה, שתי טובות גדולות יש
 בתורה - חיים ועושר, שפתוב (משלי ג, מז)
 אך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד. אמר רב
 פפא, אלו שלשה הם. אמר לו רבי יהודה, הכבוד
 הוא בכלל העושר, שמי שיש לו עושר, יש לו כבוד,
 וכמה יזכה האדם לכל? בשביל התורה.

אמר רבי יהודה, בא וראה, אין בכל לילה ולילה
 שאינו אוהו מטטרו"ן שר הפנים כל
 נשמתם של תלמידי חכמים העוסקים בתורה
 לשמה, ומראה אותן לפני הקדוש ברוך הוא,
 וממתינים מלאכי השרת ודוממים מלומר שירה,

עד שיתכנסו נפשות הצדיקים עמָהם, ויזמרו
בִּיחד לַאֵל עֲלִיּוֹן.

שְׁנַאֲמַר הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאֶרֶץ - אֵלוֹ הָעוֹסְקִים
בַּתּוֹרָה לְשִׁמְחָה. עַתָּה הַזְמִיר הַגִּיעַ - אִי
הוּא עַתָּה לְזַמֵּר לְבוֹרָאם בְּיַחַד. וְקוֹל הַתּוֹרָה נִשְׁמַע
בְּאֶרְצֵנוּ - זֶה מִמַּטְרוֹ"ן, הִבָּא לְאַסֵּף נִשְׁמָתָם שֶׁל
צַדִּיקִים לְזַמֵּר לְיוֹצְרָם בְּכֹל לַיְלָה וְלַיְלָה, שְׁנַאֲמַר
(תהלים קמט) יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יִרְנְנוּ עַל
מִשְׁכְּבוֹתָם. מֵהוּ בְּכָבוֹד? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, זֶה
מִמַּטְרוֹ"ן.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֵיזִי, כָּל נִשְׁמוֹתָם שֶׁל
צַדִּיקִים נִגְזְרוּ מִתַּחַת כִּסֵּא הַכְּבוֹד, לְנַהַג
אֶת הַגּוֹף כְּאִב הַמְּנַהֵיג אֶת הַבֵּן, כִּי בְּלִתי הַנְּשִׁמָּה
לֹא יוּכַל הַגּוֹף לְהַתְנַהֵג וְלֹא לְדַעַת וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן
בוֹרְאוֹ. שְׁחַרְי אָמַר רַבִּי אַבְהוֹ, הַנְּשִׁמָּה הִיא מוֹרָה
וּמְלִמָּדָה לָאָדָם, וּמְחַנְכֵתוֹ בְּכֹל יְדָדָה יִשְׂרָאֵל.

וּבְשִׁעָה שֶׁשׁוֹלַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹתָהּ לַגּוֹף
מִמְקוֹם הַקָּדֵשׁ, מְבַרְךְ אוֹתָהּ בְּשִׁבְעַ

בְּרָכוֹת. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית יב) וַיֹּאמֶר ה' אֵל אַבְרָם,
 זו היא הנשמה, שְׁהִיא א"ב, לְלַמַּד אֶת הַגּוֹף, וְר"ם
 עָלָיו, שְׂמִמְקוֹם רָם וְנִשְׂא בָּאָה. וּמָה אוֹמֵר לָהּ?
 לָךְ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלְדֹתֶיךָ - מִדִּירְתֶּיךָ, וּמִמְקוֹמֶיךָ,
 וּמִהֲנַאֲתֶיךָ. וּמִבֵּית אָבִיךָ - אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, זו היא
 אִם־פְּקַלְרִיָּה הַמְּאִירָה. אֵל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרַאֲךָ -
 בְּלוֹמַר לְגוֹף פְּלוֹנִי, לְגוֹף קְדוֹשׁ, לְגוֹף יִשְׂרָאֵל.

וְעַם כָּל זֶה - וַאֲבִרְכָה מְבִרְכֶיךָ, אוֹתָם הַנוֹהֲגִים
 עִמָּךְ מִדוֹת טוֹבוֹת, מִדוֹת יִשְׁרוֹת. אוֹתָם
 הַמְּבִרְכִים אוֹתִי בְּשִׁבְלֶיךָ, וְאוֹמְרִים כָּל זְמַן
 שְׁהַנְּשָׂמָה בְּקֶרְבִּי מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵי.
 וּמִקְלָלֶיךָ אָאֵר - אוֹתָם הַמְּקַלְלִים אוֹתֶיךָ וּמִקְלָלִים
 מֵעֲשִׂיהֶם וְדַרְכֵיהֶם.

וַיֵּלֶךְ אַבְרָם בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה' (שם). בִּיּוֹן
 שְׁנַת־בְּרָכָה בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת הִלְלוּ, מַה
 בְּתוֹב? וַיֵּלֶךְ אַבְרָם. זו היא הנשמה, שְׁהִיא אָב
 לְגוֹף וְרָם מִמְקוֹם תְּרָמִים. בְּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה' -
 לְהַכְפִּים בְּאוֹתוֹ הַגּוֹף שֶׁנִּצְטַוָּה לְהִנְהִיגוֹ וּלְלַמְדוֹ.

אמר רבי יעקב, ראה מה פתוב בו כיון שפאה
 לפנים בגוף - וילך אתו לוט. זהו יצר הרע
 המזמן לפנים עם הנשמה ביחד, כיון שנולד אדם.
 ומנין שנקרא יצר הרע כך? שנאמר (בראשית ח) כי
 יצר לב האדם רע מנעריו, וזהו לוט שנתארר
 בעולם.

והולך זה כמו שאמר רבי יצחק, הנחש שהשיא
 לחוה הוא יצר הרע. וראינו שנתקלל,
 שנאמר (שם ג) ארור אתה מכל הבהמה, ולפיכך
 נקרא לוט. שבשעה שהנשמה בא לפנים בגוף, מיד
 וילך אתו לוט, שהוא מזמן לפנים עמו ולהשטין
 לאדם ולהיות מקטרג להנשמה.

אמר רבי יעקב בר רבי אידי, מנין מה שאמרנו
 שהוא משל על הנשמה? ממה שכתוב אחר
 כך (שם יב) ויקח אברם את שרי אשתו - זהו הגוף.
 ואת לוט בן אחיו - זהו יצר הרע, שהוא בן אחיו,
 משתף ונדבק עם הגוף. ואת כל רכושם אשר
 רכשו - אלו מעשיהם. ויצאו ללכת ארצה כנען

- בלם מדבקים ללכת בתבלי העולם, הולכים
אחרי בצעם והרהורם.

ויגבר אברם בארץ עד מכום שכם עד אלון
מורה - בכל מקום שיה מתאנה, הנשמה
עמו. והבנעני אז בארץ - זו התאנה, שהיא דבקה
בגוף.

בין שפוקד תקדוש פרוך הוא מעשיהם ומוציא
הנשמה מהגוף, הנשמה רוצה לעלות
למעלה. ראה מה פתוב בה, (שם יג) וילך למסעיו
מנגב ועד בית אל, ורצונה לחזור אל המקום אשר
היה שם אלה בתחלה. אמר רבי יעקב, אלה
פתוב, בה"א, ואזי היא עומדת בין בית אל ובין
העי, בין לעלות למעלה ובין לירד למטה.

זכתה - עולה אל מקום המזבח אשר עשה שם
בראשנה, מקום אשר מיבאל השר הגדול
מקריב נשמתן של צדיקים. ויקרא שם אברם בשם
ה', הנשמה נותנת שבת והודאה בירושלים של
מעלה, שזכתה לאותה המעלה. ואם לא זכתה -

מה פתוב? (שם יב) וַיִּסַּע אַבְרָם הַלֹּךְ וְנִסּוּעַ הַנְּגִבָה,
 דוֹחִין אוֹתָהּ וְהוֹלְכֶת עַד שְׁסוּכָבֶת כָּל הָעוֹלָם עַד
 שֶׁתִּקְבַּל עֲנִשָּׁהּ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַצְּדִיקִים מַה הֵם עוֹשִׂים? אִם
 בָּא לְפָתוּר - אֶפְלוּ יֵצֵר הָרַע הַבָּא לְקַטְרְגוֹ,
 נִשְׁמָתוֹ מְסִיעַת אוֹתוֹ, שְׁנַאֲמַר (שם יג) וַיֹּאמֶר אַבְרָם
 אֵל לוֹט. הַנְּשָׂמָה אוֹמְרֶת לֵיֵצֵר הָרַע: אֵל נָא תְהִי
 מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינְךָ.

מָה עוֹשֶׂה הַצְּדִיק הַזֶּה? הוֹלֵךְ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ,
 קוֹרֵא וְשׁוֹנֵה, וּמְקַטְרֵג לֵיֵצֵר הָרַע וְאוֹמֵר לוֹ:
 הֲלֹא כָּל הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ, הַפָּרֶד נָא מֵעָלַי. רַבִּים יֵשׁ
 בְּעוֹלָם שְׂאֵתָה יְכוּל לָהֶם בְּגַלְל שְׁחַרְעוּ מַעֲשֵׂיהֶם.
 אִם הַשְּׂמַאל וְאִימְנָה - אִם אֶתָּה רוֹצֵה לְהַשְּׂמְאִיל
 אוֹתִי, אֲנִי אִימִין, אֵלֶיךָ לְצַד יְמִין, (דף לא ע"א) שְׂלֵא אִשָּׁה
 אֲשׁוּרֵי יְמִין וְשְׂמַאל. וְאִם הַיְמִין וְאֲשְׂמְאִילָה - אַף
 עַל פִּי שְׂאֵרְאָה שְׁחִיָּא טוֹבָה עֲצָתְךָ, אֲעִשֶׂה הַפָּדִי
 רְצוֹנְךָ וְתִאֲוֹתְךָ.

וְאָמַר רַבִּי בּוֹ, יִצָּר הָרַע מֵהוּ עוֹשֶׂה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה
 שֶׁהוּא רוֹאֶה שְׁלֵא נַעֲשְׂתָה עֲצָתוֹ, מֵה
 פְּתוּב בּוֹ? וַיִּבְחַר לוֹ לֹט אֶת כָּל כֶּכֶר הַיְרֵדָן,
 לְאוֹתָם הָרָשָׁעִים שְׁלֵא יִקְטְרוּנוּ עִמּוֹ, וּבְשָׂכִיל זֶה
 הַיְרֵדָן וַיִּפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו. וְאִזּוּ הַנְּשָׂמָה, מֵה
 פְּתוּב בָּהּ? וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד, בְּכָל מַעֲשָׂיִם טוֹבִים
 וַיִּשְׁרִים בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת.

וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁכָּה אָחִיו (בראשית יד). רַבִּי
 תַּנְחוּם פָּתַח, קָמְתִי אֲנִי לְפִתְחַ לְדוּדֵי
 בּוֹ, וְדוּדֵי תָמַק עָבַר נִפְשִׁי יִצְאָה בְּדַבְּרוֹ (שיר ה).
 אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם, בֵּא וּרְאֵה כִּמָּה יֵשׁ לוֹ לְאָדָם
 לְשָׁהַר מִעֲוֹנוֹתָיו בְּעוֹד דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה פְּתוּחִין
 לְפָנָיו, בְּטָרָם יִסְתֵּם הַיְרֵדָה, שְׁנַאֲמַר (ישעיה נה) דְּרִשׁוּ
 ה' בְּהַמָּצְאוֹ וְגו'. יֵשׁ עֲתִים שֶׁהוּא קְרוֹב, וַיֵּשׁ עֲתִים
 שֶׁהוּא רְחוֹק.

וְהֵאֵם אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם כְּפִי, וְתַרִי פְּתוּב (תהלים קמה)
 קְרוֹב ה' לְכָל קֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ
 בְּאַמֶּת? אָמַר, תִּפְסוּק תִּזְהַ מְסִיעַ לוֹ, מִמִּשְׁמַע

שְׂפָתוֹב לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאִמַּת, וְעַם כָּל זֶה מַה
כָּתוּב? רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה.

מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב, וּבָא אָדָם וְצוּחַ לְפָנָיו.
הַקָּשִׁיב הַמֶּלֶךְ לְכֹל מַה שֶׁאָמַר וְלֹא הִשְׁיֵב
לוֹ. הוּא צוּחַ, וְהַמֶּלֶךְ מִקָּשִׁיב וְשׁוֹתֵק. הֲלֹךְ אוֹתוֹ
הָאִישׁ.

אָמְרוּ מִשְׁמָשְׁיו לְפָנָי הַמֶּלֶךְ: מוֹרְנוּ, לָמָּה לֹא
הִשְׁבַּתָּ לְעֵנִי הַיּוֹה דְּבָר? אָמַר לָהֶם:
שְׁמַעְתִּי כָּל מַה שֶׁאָמַר וְהַקָּשִׁיבִי לוֹ, אֲבָל הוּא
רָשַׁע לְפָנָי, וְאֵינֹו כֹּדֵאֵי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֹו, שֶׁחֲרִי אָמְרוּ
לוֹ וְלַחֲבָרָיו פְּעָמִים רַבּוֹת מִשְׁמִי שְׁלֹא יִהְיֶה רָעִים,
וַיָּבֹאוּ לְפָנָי וְאֶעֱשֶׂה עִמָּהֶם טוֹב, וְלֹא הִשְׁנִיחֹו בִּי.
כַּעַת אֵינִי מִשְׁנִיחַ בָּהֶם.

כִּי הַקְּרוֹשׁ פְּרוֹךְ הוּא - קָרוֹב ה' לְכֹל קִרְאָיו לְכֹל
אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאִמַּת, וְשׁוֹמֵעַ לָהֶם, אֲבָל לְמִי
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה רְצוֹנֹו, לָזֶה כָּתוּב (ש) רְצוֹן יִרְאִיו
יַעֲשֶׂה וְאֵת שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וַיּוֹשִׁיעֵם.

אָמַר רַבִּי חֵלְבּוֹ אָמַר רַב הוֹנָא, מִמֵּי אַתָּה לָמַד?
 מִמַּעֲשֵׂה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, שְׂפָתַיִךְ (שמות לג)
 וּבִמָּה יוֹדַע אִפּוּא כִּי מַצְאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי וְעַמְּךָ.
 אָמַר מַעֲשֵׂה: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵינְנוּ צְרִיכִים
 לְמַלְאָךְ, וְלֹא לְשָׂרָף, וְלֹא לְשֵׁר. שְׂאִיזָה שְׁנוּי יִהְיֶה
 לָנוּ מִן הָאֲמוּת? לָהֶם שֵׁר - וְלָנוּ שֵׁר, אֲבָל וְנִפְלִינוּ
 אֲנִי וְעַמְּךָ וְגו'. וּבִמָּה יוֹדַע אִפּוּא כִּי מַצְאֵתִי חֵן
 בְּעֵינֶיךָ הֲלוֹא בְּלִבְּךָ עִמָּנוּ, אַתָּה וְלֹא שֵׁר.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מָה הִיָּתָה דַּעְתּוֹ שֶׁל מַעֲשֵׂה שֶׁלֹּא
 קִבֵּל אֶת הַמַּלְאָךְ? אֵלָּא, אָמַר מַעֲשֵׂה, אֲנִי
 יוֹדַע עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם רְשָׁעִים וְקָשִׁי עֲרָף, אֵל מַלְאָ
 הֵם יִתְמַסְרוּ לְמַלְאָךְ, וְכָל שָׂבֵן מִי שֶׁהוּא מַדַּת
 חֲדִין, לֹא יִשָּׂאֵר מִשּׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל שְׂרִיד וּפְלִיט.

שָׂאֵמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּכָל מְקוֹם ה' מַדַּת הַרְחָמִים.
 אָמַר מַעֲשֵׂה: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה אֲמַרְתָּ
 שְׂפָמַצְאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, וְעַתָּה, (שם לד) אִם נָא מַצְאֵתִי
 חֵן בְּעֵינֶיךָ יִלְךְ נָא אֲדָנִי בְּקַרְבָּנוּ, שֶׁהוּא מַדַּת
 הַרְחָמִים.

אֲמַר לוֹ, לָמָּה? אֲמַר לוֹ, כִּי עִם קָשָׁה עָרַף הוּא
 וּסְלִיחָתָּ. יִשְׂרָאֵל סָרְבָנִים מִרְחָנִים הֵם, כִּיּוֹן
 שְׁחוּמָאִים, יֵשׁ כִּיד הַמְּלֶאךָ לַעֲשׂוֹת דִּין וְלֹא לַעֲשׂוֹת
 סְלִיחָה וּמְחִילָה, אֲבָל אֶתְּה רַחוּם וְחַנוּן, הֵיכְלָת
 וְחֶכֶם בָּךְ, וּרְחֻמֶיךָ רַבִּים, וּסְלִיחָתָּ לַעֲוֹנֵנו
 וְלִחַטָּאתֵנוּ וְנַחֲלָתֵנוּ, מַה שְּׂאִין רְשׁוֹת לְשׁוּם מְלֶאךָ
 לַעֲשׂוֹת כֵּן.

אֲמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, רַחֲמָנוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אֲצֵל כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, זְהוּ שְׂפָתוֹב (שיר ה) פֶּתַחִי
 לִי - פֶּתַח שֶׁל תְּשׁוּבָה, לְמַעַן תִּזְכִּי לְכָל טוֹב
 שְׂבַעֲוֹלָם. שְׂרָאֲשֵׁי נִמְלָא טַל - זְהוּ רֹאשׁ הָעוֹלָם.
 קְוֹצוֹתֵי רְסִימֵי לְיָלָה - זְהוּ קִצָּה הָעוֹלָם. כְּלוּמַר,
 רֹאשׁ הָעוֹלָם וְקִצָּהוּ מִלְּאֲתֵי כָּל טוֹב בְּשִׁבְלֵךְ, וְלֹא
 פֶּתַחֲתָּ לִי בְּאוֹתוֹ זְמַן. וְלֵאחֶר מִכֵּן, כְּשֶׁתִּצִּיק לָהּ,
 מַה פֶּתוּב? (ש) קִמְתִּי אֲנִי לְפֶתַח לְדוּדֵי וְדוּדֵי חֶמֶק
 עָבַר נִפְשֵׁי יִצְאָה בְּדַבְּרוֹ.

דָּבַר אַחֶר, קִמְתִּי אֲנִי לְפֶתַח לְדוּדֵי - זוֹ הוּא
 תְּנִשְׂמָה אֲצֵל חֲנוּף, בְּעוֹד שְׁתִּנְשְׂמָה בְּנוּף,

אינם רוצים להעיר דרכי התשובה. אמר רבי פנחס, בשעה שהנשמה רוצה לצאת מן הגוף, מתחרטת למה לא שבה בתשובה עד שיצאה מן הגוף, ונשאר הגוף ככלי אין חפץ בו.

ואמר רבי פנחס, כל שבעת הימים נפשו מתאבלת עליו ואומרת, קמתי אני לפתח לדודי. תדע לה, בעוד שהנשמה בגוף והגוף עומד בכה, היא תשובה מעלה, ולא בשעה שאינו יכול.

כמו שאמר רבי פנחס, מִשָּׁל לְמָה הַדָּבָר דוֹמָה? לְאָדָם הָעוֹמֵד עַל שִׁלְחָנוֹ וְהָיָה רָעֵב וְתֹאֵב לֶאֱכֹל, וּבְעוֹד שֶׁהָיָה אוֹכֵל, עֹמֵד עֲנִי עַל הַפֶּתַח. שָׁאֵל מִמֶּנּוּ לְהֵאֱכִילוֹ, וְלֹא הִחְזִיר לוֹ פָּנִים. הֲלֹךְ אוֹתוֹ הָעֲנִי בְּפִחֵי נֶפֶשׁ.

לאחר שעה הגישו עוד לפניו לאכול, הִיָּה בְּמִנּוֹ מִלֵּא מִכֵּל. בִּיּוֹן שָׂרָאָה שְׂאִינּוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל עוֹד, אָמַר: הֲנֵנוּ לוֹ לָזֶה הָעֲנִי. הָיָה חָכֵם אַחַד עוֹמֵד עָלָיו, אָמַר לוֹ: שׁוּטָה, אֵלּוּ יִכְלֹתָ לֶאֱכֹל לֹא נִתְּתָ

לו, עָתָה שְׂאִין בְּךָ כַּח לְאָכַל יוֹתֵר, אֶתָּה נֹתְנֵנוּ
לְעֵנִי?!

בְּךָ הוּא הָאָדָם בְּעוֹלָם הַיּוֹה - הוֹלֵךְ בְּהִבְלִיּוֹ רָעֵב
לְאָכַל וּלְהַרְוִיחַ מָמוֹן. כָּא הָעֵנִי, שֶׁהוּא הַיֵּצֵר
הַטּוֹב, וְשָׂאֵל מִמֶּנּוּ בְּבִקְשָׁה שְׂיִחְזֹר בְּתַשׁוּבָה
וּלְעֵסֶק בַּתּוֹרָה, וְאֵינֵנוּ רוֹצֵה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רָעֵב יוֹתֵר
לְהַרְוִיחַ מָמוֹן.

לְאַחֵר זְמַן תּוֹפְסִים אוֹתוֹ בְּקוֹלָר. כְּשֶׁרוֹצֵה שְׂאִינֵנוּ
יְכוּל לְהַרְוִיחַ יוֹתֵר, אוֹמֵר אֶחָזֵר בְּתַשׁוּבָה,
שְׂמָא יתְנֵנוּ לוֹ שְׁעָה לְכָךְ אוֹ שְׂמָא לֹא יתְנֵנוּ לוֹ.
אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: שׁוּטָה, עֲכָשׁוּ שְׂאִינְךָ
יְכוּל עוֹד לְהַרְוִיחַ יוֹתֵר אֶתָּה אוֹמֵר אֶחָזֵר
בְּתַשׁוּבָה?! שְׂאֵלוֹ הָיִיתָ יְכוּל לְהַרְוִיחַ עוֹד, לֹא
הָיִיתָ חוֹזֵר בְּתַשׁוּבָה. בְּעוֹדוֹ כְּךָ יַעֲצֵאת נְשֻׁמָּתוֹ.

וְאָמַר רַבֵּי זְרִיקָא, הַגְּדוּל שְׂמֵן הַחֲבָרִים הָיָה
אֶלְיֵשֶׁע בֶּן אֲבוּיָה, וְלֹא נָתְנֵנוּ לוֹ רְשׁוּת
לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה. שְׂיַעֲצֵא תְּקוּלָה הוּא וְאָמַר: בְּשְׁעָה
שֶׁהָיִיתָ מֵת, כָּל הַדְּרָכִים וְהַשְּׂבִילִים מְלַמְעָלָה

וּמְלִמְטָה יִסְתַּתְמוּ מֵאוֹתוֹ הָאִישׁ שְׁלֹא יָבֵא לְעוֹלָם
הַבָּא. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, לָמָּה לָּנוּ כָּל זֶה?
(קהלת יב, א) וְזָכַר אֶת בּוֹרְאֵיךָ כּוֹ' עַד אֲשֶׁר לֹא יָבֵאוּ
יְמֵי הַרְעָה.

וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁכַּח אָחִיו (בראשית יד). רַבִּי אֲבָא
פָּתַח, בְּנֶגֶד יֵצֵר הָרַע כְּמוֹ שֶׁנּוֹכַח לְמַעְלָה.
הֲרִי שְׁנִינּוּ, כִּיּוֹן שֶׁנּוֹפֵר יֵצֵר (דף לא ע"ב) הָרַע מִן הַגּוֹף
שֶׁל הַצְּדִיק, לְאִיזָה מְקוֹם הוֹלֵךְ? לְמְקוֹם הַרְשָׁעִים,
שְׁלֹא יִקְטָרְנוּ עִמּוֹ.

מַה מִּשְׁמִיעַ? שְׂכָתוֹב (שם יג) וְלוֹט יָשֵׁב בְּעָרֵי הַכְּפָר
וַיֵּאֱהֵל עַד סָדָם וְאֲנָשֵׁי סָדָם רָעִים וְחַטָּאִים
וְגו'. לְמְקוֹם רְשָׁעִים וְחַטָּאִים, שָׁם שָׁם אָהֵלָה
לְשָׁבֶת. יֵצֵר הָרַע שָׁם מֵהוּ עוֹשֶׂה? חוֹטֵא עִמָּם
וּמְחַטֵּיא, עַד שֶׁנִּשְׁכַּח בְּעוֹנוֹתָיו וְנִלְכַּד.

וְנִשְׁמַת הַצְּדִיק מַה הִיא עוֹשֶׂה? וַיִּשְׁמַע אַבְרָם -
זו הִיא הַנְּשָׁמָה. כִּי נִשְׁכַּח אָחִיו - זֶה יֵצֵר
הָרַע. וַיִּרַק אֶת חֲנִיכּוֹ וְלִידֵי בֵיתוֹ - אֵלָיו הֵם
הַצְּדִיקִים הַמְּחַנְכִים בְּמַצּוֹת וּבְדַרְךְ הַטּוֹב. כְּמוֹ

שָׁאֵמַר רַבִּי אֲבָתוֹ, בִּיּוֹן שְׂרוּאָה הַצְּדִיק שֶׁהֲרָשַׁע
 נִיעֶזֶב וְנִלְכָּד בַּעֲוֹנוֹתָיו, הוֹלֵךְ לְאַחֵז בּוֹ, וַיַּחֲזֹר
 בְּתַשׁוּבָה, וּמִקְרָבוֹ וּמִלְמַדּוֹ תוֹרָה. וְהוּא שֶׁכָּתוּב
 וַיְרַדְּף עַד דָּן, עַד עַקֵּר דֵּינֵי רֹדְף לְהַצִּילוֹ מִדִּינָה
 שֶׁל גֵּיהֶנָם.

וְכֵן הוּא דְרָף הַצְּדִיקִים, לְרַדְּף אַחֲרֵי הַרְשָׁעִים כְּדִי
 לְהַחְזִירָם לְמוֹטֵב. מַה כָּתוּב בָּהֶם? (שם יד)
 וַיַּחֲלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה וְגו'. וְזֶהוּ נְשֻׁמַּת הַצְּדִיקִים,
 שְׁמֵיִסְרִים וּמִבְּקָשִׁים לָהֶם, כְּדִי שְׁלֵא יִלְכוּ בְּדַרְךְ
 רְשָׁעָתָם. הוּא וְעַבְדּוֹ וַיִּכְּבוּ - הַנְּשֻׁמָּה וְהַצְּדִיקִים
 רוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם, וּמוֹכִיחִים לָהֶם, וּמֵיִסְרִים לָהֶם.
 וַיְרַדְּפֵם עַד חוֹבָה - מוֹדִיעִים לָהֶם רָעָתָם,
 רוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם, עַד שְׁמַנְגִלִים לָהֶם
 רָעָתָם וְרְשָׁעָתָם, לְמַעַן יִבּוֹשׁוּ מִמַּעֲשֵׂיהֶם. וְזֶהוּ
 וַיְרַדְּפֵם עַד חוֹבָה. הַנְּשֻׁמָּה עוֹשֶׂה כָּהֵן, וּמוֹדִיעָה
 לָהֶם דְּרָכָם הַרְעָה, וְזֶהוּ עַד חוֹבָה. וְהַאִיף הֵם
 הוֹלְכִים? לְשִׁמְאֵל וְלֹא לְיִמִּין.

מה פתוב אחרי כן? (ש) וישב את כל הרבש וגם את לוט. אמר רבי אבהו, בפעל פרחם הם חוזרים בתשובה, שפתוב וגם את לוט אחיו ורכושו השיב. ואפלו יצר הרע פעל פרחו שב בתשובה. ואמר רבי אבהו, בא וראה כמה שכרו של אדם העושה לאחרים לחזר בתשובה. מנין לנו? כמה שפתוב אחריו, (ש) ומלבי צדק מלך שלם.

שנה רבי תיבא רבה, בפעלה שנשמת הצדיק, המחזיר בתשובה לאחרים, יוצאה מן הגוף, מיכאל השר הגדול המקריב נפשות הצדיקים לפני בוראו, הוא יוצא ומקדים שלום לנשמתו של אותו צדיק, שנאמר ומלבי צדק. והו מיכאל ראש שומרי שערי צדק. מלך שלם - זו ירושלים של מעלה. הוציא להם ויין - שמקדים ויוצא לקראתו, ואומר לו שלום בואך.

אמר רבי תיבא, מכאן למדנו, כל המקדים ויוצא לקראת תבא מן הדרך ונותן לו שלום,

מַעֲלָה עָלָיו הַכֶּתוּב כְּאִלּוּ אֲכִילָה וְשָׁתִיָּה הוּא נֹתֵן לוֹ. מִנֵּיִן לָנוּ? מִהַפְסוּק הַזֶּה, שְׁכַתוּב (דברים כו) עַל דְּבַר אֲשֶׁר לֹא קָדְמוּ אֶתְכֶם בְּלֶחֶם וּבַמַּיִם. וְכִי צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְלֶחֶם וּלְמַיִם, וְהֲלֹא הַפֶּן יוֹרֵד לָהֶם, שְׁתִּיָּה טוֹב וַיִּפֶּה מִכֹּל אֲכִילָה שְׁבַעוּלָם?

אֵלֶּא מִפְּנֵי שְׁלֹא בָּאוּ לְהַקְדִּים לָהֶם שְׁלוֹם, הַעֲלָה עֲלֵיהֶם הַכֶּתוּב כְּאִלּוּ חִסְרוּ מַחֲיָתָם. וְכֹל הַמְקַדְּדִים שְׁלוֹם לְחִבְרוּ וַיּוֹצֵא לוֹ לְדַרְדֵּי, מַעֲלָה עָלָיו הַכֶּתוּב כְּאִלּוּ נֹתֵן לוֹ לְאֹכֹל וּלְשָׁתוֹת. וְכֵן אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא רַבָּה, מִיכָאֵל וְנִבְרִיאֵל וּמִלְאַכִּי הַשְּׂרֵת הַשּׁוֹמְרִים שְׁעָרֵי צְדָק, יוֹצֵאִים לְקַרְאָתוֹ וּמְקַדְּדִים לוֹ שְׁלוֹם.

וְהוּא כִּהֵן לְאֵל עֲלִיּוֹן - שְׁשָׁנָה רַב יוֹסֵף, כְּשֵׁם שְׁכִיחַן גָּדוֹל לְמַטָּה, כֶּף מִיכָאֵל הַשָּׂר הַגָּדוֹל הוּא כִּהֵן לְמַעְלָה, וְהוּא מְקַדְּדִים וּמְבַרֵּךְ לְנִשְׁמָה קֹדֶם, וְאַחַר כֶּף מְבַרֵּךְ לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאֵלְמֵלֵא מְקַרָּא כְּתוּב, אִי אֶפְשָׁר לְאָמְרוֹ, שְׁנַאֲמַר (בראשית יד) וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֲלִיּוֹן קִנְהַ שְׁמַיִם

וּאָרִיז. אַשְׁרֵיךְ שְׂוֹכֵיֶת לְכָה, וְאַחַר כֵּךְ וּבְרוּךְ אֵל
עֲלִיזוֹן אֲשֶׁר מִגֵּן צָרִיךְ בְּיָדֶךָ, אֵלֹהֵי הַרְשָׁעִים שְׂוֹכֵיֶתָם
בְּתִשׁוּבָה, וְעֲשִׂיתָ אֶת נִשְׁמָתָם.

וַיִּתֵּן לוֹ מַעְשֵׁר מִכָּל (שם), אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַפְּסוּק
תָּוָה לֹא יִדְעֵנוּ מִי נָתַן מַעְשֵׁר לְמִי. אֵלֹהֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נֹתֵן לוֹ מַעְשֵׁר. נוֹטֵל אוֹת אַחַת
מִתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד, וְנוֹתֵן אוֹתָהּ עֲטָרָה עַל
הַנְּשָׁמָה, שֶׁהוּא אַבְרָם. וַאֲיִזוֹ הִיא אוֹת אַחַת? אוֹת
ה', כֹּאֲשֶׁר נִבְרָא הָעוֹלָם בָּהּ, לְהִיּוֹת צְרוּרָה בְּצִדוֹר
הַחַיִּים, וְנִשְׁלָמָת בְּהִשְׁלָמָתוֹ. וְהוּ שְׂכָתוֹב (שם י"ז) וְלֹא
יִקְרָא עוֹד אֶת שְׂמִךְ אַבְרָם וְתָוָה שְׂמִךְ אַבְרָהָם,
וְזֶהוּ הַמַּעְשֵׁר שֶׁנָּתַן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, מֵהוּ מִכָּל? הוּא שְׂכִינָתוֹ שֶׁל
מָקוֹם, שְׁחֵרֵי שְׁנֵינוּ, אָמַר רַבִּי פְּרָכְיָה, מֵהוּ
שְׂכָתוֹב (בראשית כד) וְה' בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל?
שְׁחֵרָה שְׂכִינָתוֹ עִמּוֹ.

אָמַר רַב חֲסֵדָא, אֵינן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה
מִשְׁפָּט בְּרָשָׁעִים בְּעוֹלָם הַבָּא, עַד שֶׁנִּמְלָךְ

בְּנִשְׁמָתָם שָׁל צְדִיקִים, שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ד) בְּנִשְׁמָת
 אֱלֹהֵי יֹאבֵדוּ. וּבְשֵׁיהֶם אוֹבְדִים, אֵין אוֹבְדִים אֶלָּא
 מֵאוֹתוֹ הַדִּין, שֶׁחֲנֻשָּׁמָה דָּנָה לְרָשָׁעִים.

וְשֶׁנִּינִי, עֵרְסִיא"ל שָׂרוּ שָׁל גִּיהֲנָם, עוֹמֵד לְפָנַי
 נִשְׁמָת הַצְּדִיקִים שָׁלֵא יִתְפַּלְלוּ עַל
 הָרָשָׁעִים לְפָנַי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁיתָנָם בְּרִשׁוֹתוֹ
 לְהוֹרִידָם לְבֵאֵר שַׁחַת, זְהוּ שֶׁכְּתוּב (בראשית יד) וַיֹּאמֶר
 מֶלֶךְ סֶדֶם אֶל אַבְרָם תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ. מֶלֶךְ סֶדֶם זְהוּ
 שָׂרוּ שָׁל גִּיהֲנָם, הָעוֹמֵד עַל הָרָשָׁעִים, וְהוּא מֶלֶךְ
 סֶדֶם.

וְנָמָה אוֹמֵר לְנִשְׁמָתָה, שֶׁהוּא אַבְרָם? תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ,
 שֶׁהִיא הַחֻטְאָתָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל יח) הַנֶּפֶשׁ
 הַחֻטְאָתָה הִיא תָמוּת. כְּלוֹמֵר, תֵּן לִי אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ
 שֶׁהִיא מִתְאַוָּה בַּחֻטְאֹת, כִּדְרֵי שֶׁתִּהְיֶה נְדוּנִית כְּפִי
 רְשָׁעֶתָה, וְלֹא תִקְחֶנָּה בְּתַחֲנוּנֶיךָ. וְהִרְכַּשׁ קַח לָךְ -
 אוֹתָם אֲשֶׁר שָׁבוּ בְּתִשׁוּבָה בְּנִפְשׁוֹתָם מִדְּרָכָם
 הָרָעָה, קַח לָךְ, וְהִצִּילָם מִדִּינָה שָׁל גִּיהֲנָם.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה הִנְשָׂמָה מָה הִיא
 אוֹמְרָתָּ? וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל מֶלֶךְ סָדָם
 הֲרַמְתִּי יָדִי אֶל ה' אֵל עֵלְיוֹן, בְּשִׁבּוּעָה, שְׁלֹא
 אֶתְפַּלֵּל וְלֹא אֶקַּח לְאוֹתָם הָרָשָׁעִים, שְׁחִייתִי מִכְרִיז
 לְפָנֵיהֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, וְהוֹכַחְתִּים לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה,
 וּפְרַשְׁתִּי לָהֶם כָּל מִשְׁפָּטֵי גֵיחֵנָם, וְלֹא שָׁמְעוּ לִי.
 אִם אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לְךָ - שְׁלָךְ הֵם, וּבְרַשׁוּתְךָ הֵם.

שָׁאֵמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, פַּעַם אֶחָת הָיִיתִי רוֹאֶה
 וְנִקְלַעְתִּי סָמוּךְ לְשַׁעַר הַגֵּיחֵנָם, וְשָׁמַעְתִּי
 קוֹל הָרָשָׁעִים, שֶׁהֵיוּ נִטְרָדִים בַּגֵּיחֵנָם בְּדִין הַגְּדוֹל
 שְׂדֵנִים אֶת הָרָשָׁעִים לְעוֹלָם תִּבְאֵ, וְהֵיוּ אוֹמְרִים:
 הַפֶּתַק שֶׁל הַפֶּסֶק שְׁלָנוּ שָׁמְעָנוּ, וְלֹא הֲרַכְנוּ אוֹנֵינוּ.
 אוֹי לָנוּ שֶׁדָּבַר הַצַּדִּיקִים לֹא עָשִׂינוּ.

בְּבֵיתִי, שָׁמַעְתִּי הַקּוֹל הַהוּא שֶׁאוֹמֵר: בֶּן לֵוִי, בֶּן
 לֵוִי, עֲלֵה עֲלֵיתְךָ וּסְתֵם פִּיךָ, אֵינִן לְךָ
 רְשׁוֹת לְהַתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם, וְאַתָּה וְהַחֲבָרִים כָּתוּב
 בְּכֶם (מלאכי ג) וְעַסוֹתֶם רָשָׁעִים כִּי יְהִיוּ אֶפְרַת תַּחַת
 כַּפּוֹת רַגְלֵיכֶם.

וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, שְׂבָעָה מְדוּרוֹת יֵשׁ
 בְּגִיחָנָם בְּאֲשֶׁר נְדוּנִין הָרָשָׁעִים לְעֵתִיד
 לָבֵא. וְשְׂבָעָה פְתָחִים יֵשׁ בְּגִיחָנָם כְּנֶגֶד שְׂבָעָה
 פְתָחִים שְׂיֵשׁ לְנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים לְהַכְּנִים בָּהֶם.
 כְּנֶגְדָן יֵשׁ לְנַפְשׁ הָרָשָׁע שְׂבָעָה פְתָחִים ^(דף לב ע"א) לְהַכְּנִים
 בָּהֶם בְּגִיחָנָם, וְאֵלּוּ הֵם: אֶפֶל, צְלָמוֹת, שְׁעָרֵי מָוֶת,
 בְּאֵר שַׁחַת, טֵיט תִּינוֹן, שְׂאוֹל וְאַבְדּוֹן. וְשֵׁם נְדוּנִים
 שְׁנַיִם עָשָׂר חֲדָשׁ.

וְאָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, מִשְׁפֵּט רָשָׁעִים בְּגִיחָנָם שְׁנַיִם
 עָשָׂר חֲדָשׁ, וְשֵׁם יִצְפָּצְפוּ בְּתִשׁוּבָה.
 וְנִשְׁמָתָם שָׁל צְדִיקִים פּוֹנְעִים לְפָנָי תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא וּמַעֲלִים אוֹתָם מִשְׂאוֹל, שֶׁהוּא הַמְדוּר הַשְּׂשִׁי,
 שְׁנַיִם עָשָׂר (שְׂמוֹל-א ב) מוֹרִיד שְׂאוֹל וַיַּעַל.

וְיָמֵי שְׁנֵכְנָם בְּמְדוּרַת תַּתְּחִתּוֹן, שֶׁהוּא אַבְדּוֹן, שׁוֹב
 אֵינּוּ עוֹלָה, שְׁשָׁנִינוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אַף עַל
 פִּי שְׁנֵכְנָם בְּשְׂאוֹל, עוֹלָה בְּתִשׁוּבָה, שְׁנַיִם עָשָׂר (חנה ב)
 מִכְּטָן שְׂאוֹל שׁוֹעֵתִי שְׂמַעֵתִי קוֹלִי.

דְּבַר אַחַר, (בראשית יד) הֲרַמְתִּי יָדִי אֶל ה' אֵל עֲלִיּוֹן
וְגו' אִם מַחוּט וְגו'. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
הֲרֵאוּיִים לָךְ, שֶׁהֵם רְשָׁעִים גְּמוּרִים, שְׁלֹא שָׁבוּ
בְּתִשׁוּבָה מֵעוֹלָם, בְּשִׁבוּעָה שְׁלֹא אָקַחְתָּם לְעוֹלָם.

בְּלִעְדֵי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים (שם). אָמַר רַבִּי
תְּנַחֲוּם, בֵּא וּרְאֵה כַּמָּה חֲבִיבָה הַתּוֹרָה
לְפָנַי הַקְּדוּשׁ כְּרוּף הוּא, שֶׁבְּשִׁכְלָה זוֹכָה הָאָדָם
לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְכָל הַמְּלַמֵּד תּוֹרָה לְאַחֵרִים -
יֹתֵר מִכֻּלָּם. בֵּא וּרְאֵה מַה כְּתוּב בְּכָאן, אִם אָקַח
מִכָּל אֲשֶׁר לָךְ - אוֹתָם הַרְשָׁעִים הֲרֵאוּיִים לָךְ.
בְּלִעְדֵי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים - חוּץ מֵאוֹתָם
הַמּוֹרִים תּוֹרָה לְאַחֵרִים וּלְתִינוּקוֹת, שֶׁשֶּׁכֶּרֶם כְּפוּל.

שְׁאֵמַר רַבִּי יִצְחָק, הַמְּלַמֵּד תּוֹרָה לְתִינוּקוֹת,
דִּירָתוֹ עִם הַשְּׂכִינָה. וְהִינוּ שְׁאֵמַר רַבִּי
שְׂמֵעוֹן, כְּשֶׁתִּהְיֶה בָּא לְרְאוֹת אֶת הָעֲלָמִים בְּבֵית
הַרַב, תִּהְיֶה אוֹמֵר: הֲלִכְתִּי לְרְאוֹת פְּנֵי הַשְּׂכִינָה.

וְאוֹמֵר, רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים - חוּץ מֵאוֹתָם
אֲשֶׁר לְמַדּוֹ לְנְעָרִים תּוֹרָה, וְחֵלֶק

הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הִלְכוּ אֵתִי בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, הִרְדַּע
 שְׂאֵחֲזִיק בָּהֶם וְלֹא אֶתְנֶם לָהֶּ, אֵיךְ עַל פִּי שְׂרָאוּיִים
 לְעֵנֶשׁ.

כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ נִשְׁמַת הַצְּדִיק עִם מְלֶךְ סְדוּם, שֶׁהוּא
 שָׂרוּ שָׁל גִּיהֶנָם, הַמּוֹשֵׁל עַל הָרָשָׁעִים. וְעוֹד
 אֹמֵר לוֹ, לֹא אֲנִי לְבְדִי אֲחֲזִיק בְּאֵלוֹ, אֶלָּא עֲנֵד
 אֲשַׁכּוֹל וּמְמַרָא, שֶׁהֵם הָאֲבוֹת, הֵם יִקְחוּ חֵלְקָם.

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּר רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּנִישׁ בּוֹ אֵלֶיהוּ בְּדַמּוֹת
 זְקוֹן אֶחָד, וְעָלָם קָטָן עִמּוֹ, וְהָיָה מִעֵבֶר שָׁל
 מִיָּם רַבִּים לְעֵבֶר לְצַד הַזֵּה. אָמַר לוֹ: זְקוֹן זְקוֹן, אָרִים
 עַל כִּתְפֵי אֶת הַיָּלָד הַזֶּה, וְאַתָּה בְּצַד הַשְּׂנִי,
 וְאַעֲבִיר אֶתְכֶם אֶת מִעֵבֶר הַמַּיִם.

אָמַר: וְלֹא מוֹרָה חֲדוֹר אֶתָּה, וְלֹא תוֹכַל
 לְהַעֲבִירֵנּוּ. אָמַר לוֹ: זְקוֹן זְקוֹן, אִם אֶתְפֹּס
 בְּיָדִי הָאֶחָת אוֹתָךְ וְאוֹתוֹ, אֲשַׁלִּיךְ אֶתְכֶם לְצַד אֶחָד
 בְּחֻצֵי מַיִל.

אָמַר: לוֹ, וְעַסְקָת בַּתּוֹרָה? אָמַר לוֹ, כֵּן. אָמַר
 לוֹ: וְלֹא נִקְרְאת תּוֹשֵׁייה, שְׂמִתְשֵׁת כְּחוֹ
 שְׁל אָדָם? אָמַר לוֹ: וְלֹא נִקְרְאת רְפוּאָה וְשִׁקּוּי,
 שֶׁנֶּאֱמַר (מְשֵׁלִי ג) רְפָאוֹת תְּחִי לְשָׂרְךָ וְשִׁקּוּי
 לְעַצְמוֹתֶיךָ? אַף אֲנִי שׁוֹתֶה מִהַתּוֹרָה הַרְבֵּה כְּמִי
 שֶׁשׁוֹתֶה כְּלִי שְׁל רְפוּאָה, וְהַתְּחִיב כְּחִי. הֵעֲבַרְתִּי
 אוֹתָם.

אָמַר לוֹ: זָקֵן זָקֵן, מִי הַיֶּלֶד הַזֶּה עִמָּךְ? אָמַר לִי:
 אֲנִי מִלְּמַדוֹ תּוֹרָה. אָמַרְתִּי לוֹ: זָקֵן זָקֵן, כְּחִי
 רַב בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וּבְשִׁבִיל הַיֶּלֶד הַזֶּה
 לֹא אֲשָׂאִיר אֶת מִלְּאָךְ הַגִּיחַנָּם לְגַעַת בָּךְ, וְאֲנִי
 אֲבַנְיָסְךָ לְעוֹלָם הַבָּא בְּרַב כְּחִי שְׂיִישׁ לִי שֵׁם.

אָמַר לִי: רַבִּי רַבִּי, כִּיחַךְ רַב לְעוֹלָם הַבָּא כְּאַחַד
 מִשְׂמָשִׁי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמִשְׂמָשִׁים
 לְפָנָיו. עַד שֶׁהִשְׁנִיחַ בּוֹ, לֹא רָאָה אוֹתוֹ. אָמַר: מִזֶּה
 נִשְׁמַע שֶׁזֶּה הָיָה אֱלֹהֵינוּ. וְהָיָה שְׂמִיחַ בְּמַעֲשֵׂה שְׂעֵשָׂה
 לוֹ.

וּמֵאֹתוֹ הַיּוֹם, כְּשֶׁהָיָה רוֹאֶה דְמוּת אָבִיו, הָיָה
 אֹמֵר לוֹ: אָבֹא אִבָּא, אֹמֵר לְאוֹתוֹ הַזְּקֵן,
 בְּטוֹלִים רַבִּים הָיָה מִהַתּוֹרָה. אֹמֵר לוֹ: אֹמֵר לוֹ
 שְׂזֵקֵן תִּקְדְּמוּנִים, זְקֵן שֶׁל חֲבֵתוֹנִים, וּמִיָּד יִתְיַשֵּׁר
 כְּחָד.

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה' אֶל אַבְרָם וְגו' (בראשית טו). רַבִּי עֲזַרְיָה פָּתַח, (שיר א) מִשְׁכְּנֵי
 אַחֲרֵיךָ נְרוּצָה. אֹמֵר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַקּוֹרֵא קְרִיאַת
 שְׁמַע בְּתַקּוּנָה עַל מִטָּתוֹ, עוֹלָה נְשָׁמְתוֹ לְשׁוֹשׁ
 בְּאֶרֶץ חַיִּים.

אֹמֵר רַבִּי בּוֹ, מֵהוּ בְּתַקּוּנָה? בֵּא תִשְׁמַע, שְׁשִׁים
 אוֹתִיּוֹת יְדוּעוֹת יֵשׁ בְּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל לַיְלָה
 שְׂיֵהֵא מְכוּן בָּהֶם לְדַעַת הַסּוֹבְבִים אֶת כֶּסֶף
 הַכְּבוֹד, שָׂהֶם שְׁשִׁים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (שם ג) שְׁשִׁים
 גְּבָרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבֻרֵי יִשְׂרָאֵל. (וְחֲרֵי הֵם שְׂבָעִים? אֵלֶּי עֲשֶׂה
 מִמֵּנִים לַעֲשׂוֹת דִּין, שְׁנַאֲמַר (תהלים פב) אֱלֹהִים נִצָּב בְּעֵדַת אֵל).

נִשְׁנוּ רַבּוֹתֵינוּ, פַּעַם אַחַת הָלַךְ רַבִּי הוֹסְתַאי לְרֵאוֹת
 אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָה. הוֹדִימָן לוֹ רַבִּי חַנִּי.

אמר לו: יאמר לנו מורנו דרך תקינה לפניו, למי
הלך? אמר לו: לראות את סבר פני הימים. אמר
לו: מי הוא? אמר לו: מי שיורדים לפניו גדולים
עליונים של המלך ברוך הוא.

אמר לו: נוח לו למר שאלך עמו לדרך? אמר
לו: אם תוכל לסבר סברא למה שתשמע -
לה, ואם לא - סטה לאחריה, כך שלא תעניש.
אמר לו: לא יחשש מר לזה, שהרי שמעתי דבר
של סוד עליון, והסתפלתיו בו, וסברתי סברא.

אמר לו: ומה היא? אמר לו: שמעתי את סוד
הפסוק הזה (שיר ג) הנה מטתו של שלמה -
היא כסא הכבוד של המלך שהשלום כלו שלו.
ששים גברים סביב לה - אלו ששים גדולים
משמשים עליונים קדושים, שהם משמשים לכסא
הכבוד של המלך העליון. מגברי ישראל - שהם
ממנים תחת שליט גדול קדוש, מיכאל
האפטרופוס של ישראל. משום שהם תחת ידו,

בְּלֹם גְדוּלִים עָרִים אֶפּוֹטְרוֹפּוֹסִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ
שִׁכְתּוֹב מִנְּבִירֵי יִשְׂרָאֵל.

אָמַר לוֹ רַבִּי דּוֹסְתַאי: רְאוי אֵתָהּ יוֹתֵר מִמֶּנִּי
לְלַבֵּת לְרֵאוֹת אֵת סֵבֵר פְּנֵי הַיָּמִים. הֲלָבוּ.
בְּשֶׁהִגִּיעוּ אֵלָיו וְרָאָה אוֹתָם, אָמַר לְשִׁמְשׁוֹ: לָךְ
וְאָמַר לָהֶם, שְׂכַסְא שֶׁל שְׁלֵשָׁה עֲמוּדִים מַה הוּא
בְּלִי אַחֵר?

שָׁמַע רַבִּי דּוֹסְתַאי, הִסְתַּכֵּל בְּנִפְשׁוֹ עַל הַדָּבָר
וְאָמַר לְשִׁמְשׁוֹ: לָךְ וְאָמַר לְמַר, שְׁלֵא לְחִנָּם
אָמַר דָּוִד (תְּחִלִּים קִיח) אָבֵן מְאִסוּ הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֵאשׁ
פְּנֵה, זֶה דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא הַרְבִּיעִי.

הֲלָךְ שִׁמְשׁוֹ וְאָמַר לוֹ הַדָּבָר הַזֶּה. אָמַר לוֹ: מֵאָמַר
יָפָה אִמְרָתְךָ, אֵלָּא לָךְ וְאָמַר לוֹ, אִיפֹה בְּחִלּוֹ
בְּדָוִד שֶׁאָמַר אָבֵן מְאִסוּ הַבּוֹנִים?

אָמַר לוֹ לְרַבִּי חֲנִי: שָׁמַעְתָּ בְּדָבָר הַזֶּה אִיּוֹשְׁהוּ
בְּתַנָּם? אָמַר לוֹ: שְׁלֵשָׁה עֲנִינִים שָׁמַעְתִּי,
אַחֵר הוּא דָרֵשׁ. אָמַר לוֹ: לֹא לְדָרֵשׁ בְּאֵתִי לְבָאֵן,

שְׁמַעֲשֵׂה יְשִׁי וּבְנֵי שְׁמַעְתִּי, אֲבָל עֲקַר הַדְּבָר, אִם
שְׁמַעְתָּ - אָמַר.

אָמַר, עֲקַר הַדְּבָר הֵם שְׁנֵי עֲנִינִים שְׁשַׁמְעְתִּי, אֶחָד
הוּא שְׁאָמַר אֵפֶא, בַּיּוֹם שְׁנִבְנָה בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ, עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חֶסֶד רַב לְדוֹד
הַמֶּלֶךְ.

שְׁאֵחֵר שְׁהוֹדֵמֵן לוֹ אוֹתוֹ הַחֲטָא, וְאִף עַל גַּב
שְׁמַחֵל לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּשִׁיִּצְא מִן
הָעוֹלָם הָיָה לֹא הִשְׁאִירוּ אוֹתוֹ הַמְּלֹאכִים הָעֲלִיזִים
לְעֵבֵר בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם שְׁלִמְעָלָה, וְהָיָה יוֹשֵׁב
בַּחוּץ.

וּבַיּוֹם ^(דף לב ע"ב) שְׁנִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, קָרָא הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְמִיכָאֵל הַשָּׂר הַקְּדוֹשׁ, וּבְמִנָּה
אוֹתוֹ לְהִיזֵת הוּא וְשֵׁשִׁים קְדוֹשִׁים עֲלִיזִים
אֶפּוֹטְרוֹפּוֹסִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אוֹתָם שְׁחִקִּיפוּ אֶת
כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ הַקְּדוֹשׁ.

וּמָנָה אֶת מִיכָאֵל לְהַכְנִים אֶת דָּוִד הַמְּשִׁיחַ לְשַׁעְרֵי
 יְרוּשָׁלַיִם שָׁל מַעֲלָה, וּלְהַתְּקִינוּ עִם הָאֲבוֹת
 בְּמִרְכָּבָה קְרוּשָׁה עֲלִיוֹנָה. וְהוּא שְׂפָתוֹב (מַלְכִים-א ה) עַל
 כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְדָוִד עַבְדּוֹ וּלְיִשְׂרָאֵל
 עַמּוֹ.

וְהִתְּר - עֲנִין הוּא, שְׂפָתוֹב בִּיהוּדָה סָבוּ שְׂפָחְלוּ
 בוֹ אֲחִיו. וְהוּא שְׂפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית לח) וַיִּרְד
 יְהוּדָה מֵאֵת אֲחִיו, שְׂהִסִּירוּהוּ מִנְּאֹתוֹ. וְהַקְּרוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֵינן נוֹחַ לְפָנָיו מִכָּל בְּנֵי יַעֲקֹב לְהִיּוֹת
 שְׂלִיט שָׁל מַלְכוּת שָׁל עוֹלָמִים, אֵלָּא רַק לִיהוּדָה.
 וְהוּא שְׂפָתוֹב (שם מט) לֹא יָסוּר שְׂבֵט מִיהוּדָה וְכוּ' וְלוֹ
 יִקְחֵת עַמִּים. הוּא לְבָדוּ, וְלֹא לְשָׂר בְּנֵי יַעֲקֹב,
 וְהִינוּ הַדְּבָר שְׂהִיָּה אוֹמֵר אֲבִיו.

וְעוֹד שְׂמַעְתִּי, מָה רָאָה הַקְּרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לָתֵת
 שְׂלִטוֹן לִיהוּדָה מִכָּל שָׂר אֲחִיו? אֵלָּא
 הַסְּתַבֵּל הַקְּרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשֵׁמוֹ הַגְּדוֹל שְׂהִיָּה
 רְשׁוּם בְּשֵׁמוֹ שָׁל יְהוּדָה, וּבִגְלָלוֹ הַשְּׂלִיטוֹ עַל הַכָּל
 וְשְׂלִטוֹנוֹ לֹא יָסוּר. בָּא רַבִּי דוֹסְתָאֵי וּנְשָׁקוּ בְּרֵאשׁוֹ.

שָׁמַע רַבִּי אֶלְעָזָר, וַיֵּצֵא אֵלֵיהֶם. אָמַר, אַתֶּם בְּעָלֵי
 הַיְשִׁיבָה הָעֲלִיזָה, חֲצִי וְשָׁלִים תִּבְנְאוּ אֵלַי,
 וְתִרְאוּ וְתַחֲיוּ מַה שְּׁלֹא הָיָה גְלוּי לְעוֹלָמִים, שְׁפָתוֹב
 (שמות לג) כִּי לֹא יֵרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי, וְאַתֶּם תִּרְאוּ
 וְתַחֲיוּ.

יֵשְׁבוּ לְפָנָיו. הוּא שְׁתַּק וְהֵם שְׁתַּקוּ. נִכְנָם לְחֶדְרָה,
 וְשָׁמַע אֹתוֹ הַקּוֹל שֶׁהָיָה אוֹמֵר: אָמַר לָהֶם
 מַה שָּׁהֶם רוֹצִים, שְׁצַדִּיקִים הֵם. עַד שְׁיִרְדָּה, הָעַרִיב
 הַלֵּילָה. אָכְלוּ. בְּעוֹדָם אוֹכְלִים, שְׁתַּק, וְהֵם שְׁתַּקוּ.
 בְּשֹׁאכְלוֹ, קָמוּ לְשֹׁכְבֵי. אָמַר לָהֶם: אִם יֵשׁ מִכֶּם
 שְׁשָׁמַע דְּבָרָה, שְׁיֵאמֵר לִי.

פָּתַח רַבִּי דוֹסֶתַאי וְאָמַר, אָנּוּ סִבְרָא נְסִפְרָה, וְטוֹב
 לְדַעַת, אַתָּה אָמַר לָנוּ. אָמַר לָהֶם,
 הַשְׁמַעְתֶּם הַדְּבָר הַזֶּה שְׁאָמַר רַבִּי יִצְחָק? כָּל
 הַקּוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּתַקוּנָה עַל מַטְתּוֹ, נִשְׁמַתוּ
 עוֹלָה לְשׁוֹט בְּאֶרֶץ חַתִּיִּים. וְהוּ שְׁפָתוֹב (שיר ג) שְׁשִׁים
 גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ מִגְּבוּרֵי יִשְׂרָאֵל. אָמְרוּ לוֹ, יֵאמֹר
 רַבֵּנוּ!

אָמַר לָהֶם, בְּקִרְיַאת שְׁמַע יֵשׁ שְׁשִׁים אוֹתוֹת
 יְדוּעוֹת עַד וּבְשַׁעְרֶיהָ, וְעַל כָּל אוֹת וְאוֹת
 יֵשׁ סוּד כְּבוֹד הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַשְּׁלִיט
 הָעֲלִיּוֹן, וְעַבְדֵי הָאָדָם לְפָנָיו, עַד שִׁיקְרָב יַעֲתוּ
 לְכִסֵּא הַכְּבוֹד שֶׁל הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה.

וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה לֹקַח אוֹתָם מִפִּי בַּעַל הַפְּנִים,
 שְׁשִׁמּוֹ כְּשֵׁם אֲדוֹנָו, וְהוּא מַעֲלָה אוֹתָם
 לְמַעֲלָה עִם נְשִׁמוֹת הַצְּדִיקִים לְפָנָי מִזְבַּח הַכְּבוֹד
 שֶׁלְמַעֲלָה.

וְנוֹטְלִים אוֹתָם שְׁשִׁים מַלְאָכִים שְׁמִקְיָפִים אֶת
 כִּסֵּא הַכְּבוֹד, כָּל אֶחָד וְאֶחָד אוֹת
 אַחַת, וּמְזַמְרִים בָּהֶם בְּכָל לַיְלָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דברים
 כו) וְלִקַּח הַכֹּהֵן הַטָּהוֹר מִיֶּדֶךָ וְהִנִּיחוֹ לְפָנָי מִזְבַּח ה'
 אֱלֹהֶיךָ. וְלִקַּח הַכֹּהֵן - זֶהוּ מַטְטְרוֹ"ן, הַטָּהוֹר - אֱלוֹ
 שְׁשִׁים אוֹתוֹת שֶׁל קִרְיַאת שְׁמַע שֶׁל הַלְיָלָה.

לְיַמַּד אוֹתָם, יֵצְאָה מֵהֶם נְשִׁמָּתָם וְרָאוּ מַה שְׁרָאוּ,
 וְהִתְעוֹרְרוּ. אָמַר אֶחָד לְאֶחָד: לֹא נִשְׁבַּח כָּאֵן,
 אֵינְנוּ רְאוּיִים לָזֶה. מִי שֶׁהוּא מֵלֶאדָּה עֲלִיּוֹן, יִתְיַחַד

בְּכַבֹּד הָיָה. מָה הָיְתָה דַעְתָּם? רָאוּ שְׂמֵלֵאכִים
 דּוֹחִים אוֹתָם הַחוּצָה, וְהִצְטַעְרוּ. עַד שָׂרְאוּ מֵה
 שָׂרְאוּ, וְנִשְׁמָתוֹ שָׁל רַבִּי אֶלְעָזָר הַעֲבִירָה אוֹתָם,
 וְנִצְלוּ.

רָאוּ אֵת אוֹתוֹ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל שָׂבֵא לְקַבֵּל אֵת
 לְמוֹדוֹ שָׁל רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאָמַר: גָּדוֹל קְדוּשָׁה,
 עָלָה עָלָה. אָמַר לוֹ: מִשְׁכְּנֵי אַחֲרִיךָ נְרוּצָה. אָמַר
 לוֹ: מִי אֵלֶּה אֶעֱלֶךָ? אָמַר לוֹ: גָּדוֹלֵי הַדּוֹר הֵם.
 אָמַר לוֹ: אֵינִן לִי רִשּׁוֹת, שְׁחֵרֵי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא
 אָמַר לִי לְקַבֵּל פְּנִיךָ, וְאֲנִי נִכְנָסְתִּי לְפָנָיו. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (שִׁיר א) הִבִּיאֲנִי תַּמְלִךְ תְּדַרְרִיו. וּבְתֵיבָה קְדוּשָׁה,
 כָּל צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם, נִגְיִלָה וְנִשְׁמָחָה בָּךְ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בָּךְ, לְכָל הַצְּדִיקִים, עוֹשֶׂה
 הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, לַמַּמְטְרוֹ"ן שֶׁר הַפְּנִים,
 שְׂיַעֲלָה נִשְׁמוֹתֵיהֶם מֵעָלָה. הוּא אוֹמֵר עָלָה עָלָה -
 וְנִשְׁמָתוֹ מְשִׁיבָה לוֹ וְאוֹמֶרֶת מִשְׁכְּנֵי אַחֲרִיךָ נְרוּצָה
 הִבִּיאֲנִי תַּמְלִךְ תְּדַרְרִיו. הוּאֵיל וְרִצּוֹנוֹ שְׂאֲנִי אֶפְנֵם

לְחֻדְרִים הָעֲלִיּוֹנִים, נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בָּךְ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב
(תהלים קמט) יַעֲלוּ חֲסִידִים בְּכַבּוֹ"ר, זֶה מִטְטְרוֹן.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁנִּשְׁמָחְתָּו שָׁל אוֹתוֹ
צַדִּיק עוֹלָה לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עוֹשֶׂה
לוֹ הַבְּטָחָה וּמְבַרְךְ לוֹ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית טו) אַחַר
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה' אֶל אַבְרָם בַּמַּחְזָה
לֵאמֹר אֵל תִּירָא אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לָךְ שְׂכָרְךָ תְּרִבָּה
מְאֹד. אֵל אַבְרָם - זוֹ הִיא הַנִּשְׁמָחָה. בַּמַּחְזָה -
כִּשְׁהוּא שׁוֹכֵב עַל מִטָּתוֹ. וְמָה אוֹמֵר לוֹ? אֵל תִּירָא
אַבְרָם אֲנֹכִי מִגֵּן לָךְ שְׂכָרְךָ תְּרִבָּה מְאֹד.

דְּבַר אַחַר, בַּמַּחְזָה - זֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כד) וּמִרְאֵה
כְבוֹד ה' כָּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הַתָּהַר. וְזֶהוּ
מִטְטְרוֹ"ן, הַמּוֹלִיכוֹ לְפָנַי בּוֹרְאוֹ.

דְּבַר אַחַר, אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, מַה פְּתוֹב לְמַעְלָה
מִן הָעֲנִיָּן? רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים. וְכַתּוּב
אַחֲרָיו אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר ה' אֶל אַבְרָם.
בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שֶׁהַנִּשְׁמָחָה יוֹשְׁבֵת וְנוֹזְנֵית מֵאוֹתוֹ
הָאוֹר שָׁל מַעְלָה, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בּוֹ. שֶׁאָמַר רַבִּי

תנחום, לְבוֹשׁ הַנְּשָׂמָה לְעוֹלָם הִבָּא הוּא אִזְרַז זִוְהַר
 שְׁלִמְעָלָה מִכֶּסֶּא הַכְּבוֹד הוּא, שְׁנֵאמַר (תהלים צו) אִזְרַז
 זָרַע לְצַדִּיק וְלִישְׂרֵי לֵב שִׁמְחָה. וְכַתוּב (ישעיה ס) וְהָיָה
 לָךְ ה' לְאִזְרַז עוֹלָם. וְלֹא מִלְּאָךְ וְלֹא כֶּסֶּא הַכְּבוֹד.
 וְדוֹד אָמַר (תהלים כו) ה' אִזְרִי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אֵירָא.

וְהוֹלִיךְ זֶה כְּמוֹ שְׁאֵמַר רַבֵּי יְהוּדָה, נִשְׁמָתוֹ שֶׁל
 צַדִּיק נִשְׁלָה מֵאִזְרַז כֶּסֶּא הַכְּבוֹד, וְנִכְנָסֶת
 בְּעוֹלָם הַזֶּה. אִם זָכָתָה וְעוֹלָה לְמַעְלָה - אֵינִי דִין
 שְׂיִתּוּסָף לָהּ יוֹתֵר אִזְרַז מִמֶּה שֶׁקִּבְּלָה בְּרֵאשׁוֹנָה
 לְפָנֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה. וּמִמִּי מְקַבְּלֶת אוֹתוֹ הָאִזְרַז?
 אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, אֵלְמָלֵא מְקַרָּא כְּתוּב, אֵי אִפְשָׁר
 לְאָמְרוֹ, שְׁכַתוּב (בראשית טו) אֵל תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי
 מִיָּנֹז לָךְ, אָנֹכִי וְלֹא אַחֵר, וְלָמָּה? בְּשִׁבִיל שְׁשִׁבְרָךְ
 תִּרְבֶּה מְאֹד.

דָּבָר אַחֵר, שְׁכַרְךָ תִּרְבֶּה מְאֹד - יֵשׁ לָךְ שְׁכָר
 תִּרְבֶּה מְאֹד, עַל שְׁתֵּיהֶן לָךְ בְּרֵאשׁוֹנָה
 וּמִתְלַבֶּשֶׁת מֵאוֹתוֹ הָאִזְרַז, וְתִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל
 אוֹת אַחַת מִשְּׁמוֹ, וְנוֹתְנָה בְּרֵאשׁוֹת. כִּי תִרִי שְׁנֵינוּ,

עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת עֲטָרָה בְּרֹאשׁ כָּל
צַדִּיק וְצַדִּיק לְעוֹלָם הֵבֵא. וְאִיזְהוּ? זֶה אֹת ה"א,
כַּאֲשֶׁר בָּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שְׁפָתוֹב (בראשית ט)
בְּהַבְרֵאֵם, בְּה"א בְּרֵאֵם.

זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שם י) וְלֹא יִקְרָא עוֹד אֶת שְׁמֹךְ אֲבָרָם
וְהָיָה שְׁמֹךְ אֲבָרָהֶם, לְהִיּוֹת הַנְּשָׁמָה שְׁלֵמָה
בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת וְהַטּוֹב. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה סב) עֵינַי
לֹא רָאִיתָה אֱלֹהִים זוֹלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ. (דף לג ע"א)

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן פִּינְיָ הָיָה לוֹ הָאָרִים הַהוּא, וְהָיָה
מְצַעֵר אוֹתוֹ. כָּאוּ לְפָנָיו רַבִּי זִירָא וְרַבִּי אֲבָא.
אָמְרוּ לוֹ: מָה עוֹשֶׂה מֵרַע עִם אֲרִיסוֹ? אָמַר לָהֶם:
כְּשֶׁהָאִישׁ גּוֹנֵב, בַּעַל הַשְּׁמֶשׁ יִזְהִיר עֲלָיו וְהָרוּ.
אָמְרוּ לוֹ: לֹא מַעֲיֵן אֲדוֹנֵי בְּדַבְּרֵינוּ? אָמַר לָהֶם: וּמָה
אֵעֲשֶׂה, וְהוּא מְצַעֵר אוֹתִי. אָמְרוּ לוֹ: יִפְרֹד אֲדוֹנֵי
מִפְּנֵי וַיְרוּחַ לָךְ.

בְּעוֹזָדָם יוֹשְׁבֵי, אָמְרוּ לוֹ: לֹא לָזֶה כָּאֲנֵנוּ אֵלֶיךָ,
אֲלֹא יֵאמֶר לָנוּ מוֹרְנוּ, הַשְּׁכָבִים כְּנִי
יַעֲקֹב מָה הֵם לְעוֹלָם הֵבֵא? אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא: הֶעֱלָה אוֹתָם לְיִשְׁבֵּית הַרְקִיעַ, וְכָל
נְשֻׁמַת צַדִּיק שְׁעוֹלָה, הֵם מְעִידִים עַל מַעֲשֵׂיהָ.

וְהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים קכב) יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה, זו
יְרוּשָׁלַיִם שָׁל מֵעֵלָה. שְׁשָׁם עָלוּ שְׁכָטִים
שְׁכָטִי יְה עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל, בְּדִי לְהַעִיד עַל כָּל צַדִּיק
וְצַדִּיק מִיִּשְׂרָאֵל. וְלָמָּה? לְהִיּוֹת כָּלָם מוֹדִים
וּמְבָרְכִים לְשֵׁמוֹ. וְהוּ שְׁפָתוֹב, עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל
לְהַדוֹת לְשֵׁם ה'. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִכִּיר אֶת שְׁלוֹ
וּמִשְׁתַּבַּח וְאוֹמֵר: רַבּוֹנוּ שָׁל עוֹלָם, רְאֵה מַה הִנַּחֲתִי
בְּאֶרֶץ, וְנָחוּ לְהַדוֹת לְשֵׁם ה'.

וְהִינּוּ שְׁשֻׁנִינוּ, כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק יֵשׁ לוֹ מְדוּר לְפִי
כְבוֹדוֹ וּלְפִי הָרְאוּי לוֹ. מִי שָׁבָא מִרְאוּבֵן,
שָׁם מְדוּרוֹ עִם הַצַּדִּיקִים מִן רְאוּבֵן, וְכֵן כָּל שְׁכָט
וְשְׁכָט. וּמִי שֶׁהוּא גֵר מֵאַמּוֹת הָעוֹלָם וְנִתְנַיֵר,
מְדוּרוֹ בְּמְדוּר שָׁל גֵרִים. וְהַשְׁכָּטִים עוֹמְדִים לְעֵדִים
לְכָל צַדִּיק וְצַדִּיק. וְהוּ שְׁפָתוֹב שְׁשָׁם עָלוּ שְׁכָטִים
שְׁכָטִי יְה עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם ה'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁמַתוּ שָׁל צַדִּיק יוֹדַעַת וּמִפְקֶרֶת
 לְעוֹלָם הַבָּא מֵה שְׂאִינּוּ יוֹדַע וּמִכִּיר מִלְאָךְ
 הַמְשָׁרֶת. וְהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה ג) אָמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב,
 כִּי טוֹב מִמִּלְאֵכֵי הַשָּׁרֶת. וְכַתוּב (תהלים צו) אִוֹר יִרְעַע
 לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָי לֵב שְׂמֻחָה.

רַבִּי אַבְיָא פָּתַח וְאָמַר, (מיכה ז) כִּימֵי צִאֲתָךְ מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם אֶרְאֶנּוּ נִפְלְאוֹת. עֲתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לַעֲשׂוֹת גְּאֻלָּה לְבָנָיו כְּאוֹתָם הַיָּמִים שֶׁשָּׁלַח
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל, וְהִלְקָה
 בְּאוֹתָם הַמִּכּוֹת אֶת הַמִּצְרַיִם בְּגִלְל יִשְׂרָאֵל.

בֵּיא וְרֵאֵה מַה בֵּינ הַגְּאֻלָּה הַזֶּה לְגְאֻלַּת מִצְרַיִם.
 גְּאֻלַּת מִצְרַיִם הִיְתָה בְּמִלְךְ אֶחָד וּבְמִלְכוּת
 אַחַת, וְכֹאן בְּכָל מַלְכֵי הָעוֹלָם וּבְכָל מִלְכוּת
 שְׁבַע עוֹלָם, וְאִזּו יִתְכַבֵּד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל
 הָעוֹלָם וּבְכָל הָאֶרֶץ, וַיִּדְעוּ כֻלָּם אֶת שְׁלִטוֹנוֹ שֶׁל
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל הָעוֹלָם, וְכֻלָּם יִלְקוּ בְּמִכּוֹת
 עֲלִיוֹנוֹת עַל כֹּל אַחַת שְׁתַּיִם, מִשּׁוֹם שֶׁסִּרְבוּ
 בְּיִשְׂרָאֵל.

וּבְשִׁידְעוּ אֶת שְׁלֹטוֹנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 בְּכַתוּב (זכריה יד, ב) וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל
 הָאָרֶץ, אִזּוּ כָּלֵם יִתְנַבְּבוּ עִם יִשְׂרָאֵל לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. וְהוּ שְׁכַתוּב (ישעיה סו) וְהִבִּיאוּ אֶת כָּל אֲחֵיכֶם
 מִכָּל הַגּוֹיִם מִנְחָה לְה'. וְאִזּוּ יוֹדְמָנוּ הָאֲבוֹת בְּשִׁמְחָה
 לְרֵאוֹת אֶת נְאֻלַּת בְּנֵיהֶם כְּמוֹ מִקְדָּם. וְהוּ שְׁכַתוּב
 כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת.

ספר הזוהר הקדוש חב"ל ישראל ב'ה דינמי עם לשון הקודש – ממוקד מופסק ומחולק לקטעים מסודר על הפרשיות

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֶּהָר

הַמְתַּרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְנַקֵּד

מִהַתַּנַּא הָאֱלֹקִי רַבּוֹ שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

זֶהָר קֹדֶשׁ

פְּרִשְׁת וִירָא

תַּרְגוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יְרוּיַח הַלִּוְמָד בּוֹ

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֶּהָר הָעוֹלָמוֹ"
בַּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמוֹשׁ תּוֹכֵב" א
אֱלוֹל תִּשׁ"ע לִפ"ק

פְּרִשְׁת וִירָא

וְאַבְרָהָם הָיָה יְהִיָּה (בראשית יח) - יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא
 שְׁלֵשִׁים. יוֹם אֶחָד יֵצֵא רַבִּי שְׁמַעוֹן
 וְרָאָה עוֹלָם חָשׁוּךְ וְאֶפֶל, וְנִסְתַּתֵּם אֹרֹז. אָמַר לוֹ
 רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ, בַּא וְנִרְאָה מָה רוֹצֵה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. הִלְכוּ וּמָצְאוּ מִלֶּאךָ אֶחָד שְׂדוּמָה לְחַר גְּדוּל,
 וּמוֹצִיא שְׁלֵהָבוֹת אֵשׁ מִפִּיו.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, מָה אַתָּה רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת?
 אָמַר לוֹ: אֲנִי רוֹצֵה לְהַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם
 מִשׁוּם שֶׁלֹּא מְצוּיִים שְׁלֵשִׁים צְדִיקִים בְּדוֹר, שְׁכָךְ
 אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל אַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם הָיָה
 יְהִיָּה, יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיא שְׁלֵשִׁים הֵם. אָמַר לוֹ רַבִּי
 שְׁמַעוֹן: בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, לֵךְ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְאָמַר לוֹ: פֶּר יוֹחָאֵי מְצוּי בְּעוֹלָם.

חֲלַךְ הַמֶּלֶאךָ הַהוּא לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר
 לוֹ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, גָּלוּי לִפְנֵיךָ מַה שְּׁאָמַר לִי
 פֶּר יוֹחָאֵי? אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לֵךְ תַּחְרִיב
 אֶת הָעוֹלָם וְאַל תִּשְׁנֶיחַ בְּכַר יוֹחָאֵי.

בְּשִׁבְאָה, רָאָה רַבִּי שְׂמַעוֹן אֶת הַמַּלְאָךְ. אָמַר לוֹ:
 אִם לֹא תִלְךָ, גּוֹזְרֵנִי עֲלֶיךָ שְׁלֹא תִכְנַס
 לְשָׁמַיִם, וְתִהְיֶה בַּמָּקוֹם שֶׁל עֲזָא וְעֲזָאֵל. וּכְשֶׁתִּכְנַס
 לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָמַר לוֹ, וְאִם אֵין שְׁלֹשִׁים
 צְדִיקִים בְּעוֹלָם, אֲזִי שְׂיִהְיוּ עֲשָׂרִים, שְׁחָרֵי כְּתוּב לֹא
 אֵיעֲשֶׂה בְּעִבּוֹר הָעֲשָׂרִים. וְאִם אֵין עֲשָׂרִים, שְׂיִהְיוּ
 עֲשָׂרֶה, וְאַחַר כֵּךְ כְּתוּב לֹא אֵעֲשִׂית בְּעִבּוֹר
 הָעֲשָׂרֶה. אִם אֵין עֲשָׂרֶה - שְׂיִהְיוּ שְׁנַיִם, שְׁחָם אֲנִי
 וּבְנִי. שְׁכַךְ כְּתוּב (דברים יט) עַל פִּי שְׁנַיִם עֲדִים יִקּוּם
 דְּבָר, וְאֵין דְּבָר אֶלָּא עוֹלָם, שְׁכַתוּב (תהלים לג) בְּדָבָר
 ה' שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ וְכוּ'. וְאִם אֵין שְׁנַיִם - תְּרֵי יֵשׁ אֶחָד,
 וְאֲנִי הוּא, שְׁכַתוּב (משלי י) וְצַדִּיק יִסּוֹד עוֹלָם.
 בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יֵצֵא קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמַר: אֲשֶׁרֵי
 חֲלָקָה, רַבִּי שְׂמַעוֹן, שְׁחַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר
 לְמַעַלְתָּה, וְאַתָּה מְבַטֵּל לְמַטָּה. בְּנֻדְאֵי עֲלֶיךָ כְּתוּב
 (תהלים קמה) רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה.

**ספר זוהר השפּת – לְאַבוֹת וּפְנִים, זְמַנִּים עִם זְמַנִּים
עִם לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ – מְנוקָד מְפָסֵק וּמְחַוֵּל לְקַטְעִים
מְסוּדָר עַל הַפְּרָשׁוֹת**

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזָּהָר

הַמְתַּרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְנַקֵּד

מִהַתַּנָּא הָאֱלֹקִי רַבּוֹ שְׂמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

זָהָר חֲדָשׁ

פְּרִשְׁתַּת תּוֹלְדוֹת

תַּרְגוּם קַל וְנֶחְמַד לְמַעַן יְרוּיַח הַלּוֹמֵד בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

פְּרָשֶׁת תּוֹלְדוֹת

וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֵל יַעֲקֹב הַלְעִימְנִי נָא מִן הָאָדָם
הָאָדָם הַזֶּה (בראשית כה). לָמָּה כָּתוּב פְּעַמַּיִם
הָאָדָם? אֵלָּא מִשּׁוּם שְׂכָל מַה שֵּׁישׁ לוֹ אָדָם, הוּא
אָדָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (שם) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אַדְמוֹנִי.
וְתַבְשִׁילוֹ אָדָם, שְׂכָתוּב הַלְעִימְנִי נָא מִן הָאָדָם
הָאָדָם הַזֶּה, וְאִרְצוֹ אֲרָמָה, שְׂכָתוּב (שם לב) אֲרָצָה
שְׁעִיר שָׂדֵה אָדָם. וְאֲנָשָׁיו אֲרָמִים, שְׂכָתוּב (שם לו)
הוּא עֲשׂוּ אֲנִי אָדָם. מִי שֶׁעֲתִיד לְהַפְרֵעַ מִמֶּנּוּ
אָדָם, שְׂכָתוּב דּוֹרֵי צַח וְאָדָם. וְלִבּוֹשׁוֹ אָדָם,
שְׂכָתוּב (ישעיה סג) מְדוּעַ אָדָם לְלִבּוֹשֶׁךָ, וְכָתוּב (שם)
מִי זֶה בָּא מֵאָדָם.

סְתָרֵי תּוֹרָה

בֹּא וּרְאֵה, שְׂבָעָה יָמִים עֲלִיוֹנִים כָּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּעוֹלָם, וְעֲלֵיהֶם שָׁתַל וּכְנָה עוֹלָמוֹת. זֶהוּ
שְׂכָתוּב (שמות ב) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה', וְלֹא כָתוּב
בְּשֵׁשֶׁת.

וּבְנֵיגֵד אוֹתָם שִׁבְעָה יָמִים עֲלִיוֹנִים, בְּרֹא הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּאֶרֶץ שִׁבְעָה צְדִיקֵי אֱמֶת,
 לְקַיֵּם אוֹתָם וּלְהַאֲוִיר לָהֶם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּנֵיגֵד
 יוֹמוֹ. וְשִׁתַּל אוֹתָם כָּל אֶחָד בְּדוֹר הָרִאשׁוֹנִי לוֹ, וְהֵם
 אֲבוֹת הָעוֹלָם, אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְיוֹסֵף וּמִלְשָׁה
 וְאַחֲרָיו וְדָוִד.

וְהֵם נִקְרָאִים הָרִים, הַרְרֵי קָדֶם, שֶׁהֵם תְּלוּוִיִּים
 מֵאוֹתָם שִׁבְעָה הַיָּמִים הָעֲלִיוֹנִים שֶׁאִמְרָנוּ.
 שֵׁשֶׁת יָמֵי בְרֵאשִׁית, וְשִׁבְעָה שְׁעוֹמֶדֶת וְהוֹלֶכֶת
 לְפָנֵיהֶם. וְהוּא שְׁכֵתוֹב (זכריה יב) וּבֵית דָּוִד כֹּאֲלֵהֵם
 כְּמִלְאָךְ ה' לְפָנֵיהֶם.

וְאַף עַל גַּב שֶׁהוּא שְׁבִיעִי, רְבִיעִי הוּא בְּיָמִים.
 וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁבִיעִי. אֲבָל כֹּאֲשֶׁר הוּא
 נִבְלָלָת בְּיוֹסֵף, וְנוֹתְנָת לוֹ תוֹסֶפֶת תִּפְנוּק מִבֵּית
 הַמְּלָךְ, אֵף הוּא נִקְרָאת שְׁבִיעִית.

וּכְלָם אֲחִיוּוִים בְּשִׁכְנָה בְּסוּד שָׁל שִׁבְעָה, מִשׁוּם
 שֶׁהַשְּׁכִינָה נִקְרָאת בַּת שִׁבְעָה, בַּת מִן הָאֵם
 הָעֲלִיוֹנָה, שֶׁהִיא הַכֶּלֶל שָׁל שִׁבְעַת הַדְּרָגוֹת שְׁעֵמָה,

וְהִיא הַדְרָגָה שֶׁל צְדָקָה, הַעֲשִׂירִית שֶׁל אוֹתָן
הַסְּפִירוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְנִקְרְאת שְׁבִיעִית בְּפֶתוּב, (ד"ה א-ב) לָךְ ה' הַגְּדֹלָה
וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפֹאֶרֶת וְהַנִּצְחָה וְהַהוֹד כִּי
כָל וְכוּ', עַד הַמְּמֻלְכָה. וּמָה הַטַּעַם, וְהֵרִי רְבִיעִית
הִיא לְיָמִים? אֵלֶּא מִשּׁוּם שֶׁהִיא הַנְּטִיעָה הָאַחֲרוֹנָה
וְנִכְלָלָת בַּשְּׁבִיעִית, מִשּׁוּם כֶּךָ נִטְלָה אֶת שְׁמוֹ,
וְהִכָּל אֶחָד.

וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִן הָאֲבוֹת הַבֵּיר אֶת הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ הָאִסְפִּיקְלָרְיָה שְׁלוֹ. אֲבָרְהָם
הַבֵּיר אוֹתוֹ מִתּוֹךְ חֶסֶד, שֶׁהִיא מִדַּת הַגְּדֹלָה, מִדַּת
הַחֶסֶד, יְמִינוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וְעַל כֵּן אֶחָז בָּהּ וְלֹא
הִשְׁאִירָה לְעוֹלָמִים, וְעָשָׂה טוֹב עִם בְּנֵי אָדָם,
וּפְרָשׁוּהָ, שְׁחֵרִי מַעֲשָׂיו הֶעֱלוּ אוֹתוֹ לַדְרָגָה הַזֹּאת.

יִצְחָק הַבֵּיר בְּדְרָגַת הַגְּבוּרָה, שֶׁנִּקְרְאת פֶּחַד
יִצְחָק, וּפֶחַד מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. יַעֲקֹב הַבֵּיר
אוֹתוֹ מִתּוֹךְ דְרָגַת הַתְּפֹאֶרֶת, שֶׁהוּא כָּלֹל מִחֶסֶד

וּמִפְּחַד, וְנִקְרָא אֲמַת, וְאַחוּז בָּהּ. וְהוּ שְׁכַתוּב (מיכה
 1) תַּתִּין אֲמַת לְיַעֲקֹב.

יוֹסֵף הַבִּיר אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ
 הָאִסְפָּקִלְרִיָּה הַהִיא שְׁנִקְרָאת כּל, וְעַל בֵּן
 נִקְרָא יוֹסֵף כֻּלְכַל, שְׁכַתוּב (בראשית מז) וַיְכַלְכַל יוֹסֵף,
 וְנִקְרָא יִסוּד עוֹלָם.

מִטְּשָׁה וְאַהֲרֹן הֵם שְׁנֵי כְרוּבִים, שְׁנֵשְׁמָע הַקּוֹל
 שְׁלִמְעֵלָה מִבִּינֵיהֶם, וְעַל בֵּן נִתְּנָה תוֹרָה עַל
 יְדֵיהֶם. וְהוּ שְׁכַתוּב (שמות כה) וְנוֹעַדְתִּי לָךְ שָׁם
 וּדְבַרְתִּי אֵתְךָ וְגוֹמֵר. וְהֵם שְׁנֵי הַכְּרוּבִים שְׁלִמְעֵלָה,
 הֵם נִצַּח וְהוֹר, וְהֵם שְׁנֵי תוֹמְכֵי הַגּוֹף.

כְּמוֹ בֵּן יֵשׁ לָהּ לַגְּבִירָה לְמִטָּה שְׁנֵי כְרוּבִים
 תַּחְתֵּיהָ, שְׁיִזְנָקִים מִמֶּנָּה, וְהֵם עֲלִיזוֹנִים
 וְדְאִי, עַל אֲרוֹן הָעֵדוּת, שְׁנִקְרָא צֶדֶק אֲרוֹן הָעֵדוּת.
 וּמִי הָעֵדוּת? זֶה יוֹסֵף, וְהוּ שְׁכַתוּב (תהלים פא) עֵדוּת
 בֵּיהוֹסֵף שָׁמוֹ. וְנִקְרָא תוֹרָה שְׁכַתְּב, וְהָאֲרוֹן הַזֶּה
 תוֹרָה שְׁבַעַל פָּה.

בֵּא וְרֵא, כָּל אוֹתָם אֲבוֹת עֲלִיּוֹנִים שְׂאֵחוּזִים
 לְמַעְלָה, כְּלָם רְמוּזִים בַּתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, תּוֹרַת
 ה', וְדוֹד שֶׁהוּא אֲחוּז בַּפְּרִיָּתָא, שֶׁהִיא תּוֹרָה שְׂבַעֲל
 פֶּה, רְמוּז בְּדַבְרֵי קַבְּלָה, וּמִשּׁוּם כֶּף נִקְרְאת קַבְּלָה,
 שְׂמַקְבֵּלֶת אֹר מִתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, שְׂנִקְרָא צְדִיק,
 וְנִקְרָא יוֹסֵף, וְנִקְרְאת כּל.

וְאוֹתָם שְׁנֵי הַכְּרוּכִים הָעֲלִיּוֹנִים עוֹמְדִים עַל אוֹתוֹ
 אֲרוֹן הָעֵדוּת. זֶהוּ שְׂכַתוֹב וְהַנְּצַח וְהַחֹד
 כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאָרֶץ, וְזֶהוּ סִיּוּם שֶׁל הַשָּׁמַיִם,
 וּמְזוּנָה לְאָרֶץ הַזֶּה.

וְכֶךְ הוּא, שְׂכָל מַה שְׂבַכְרָא הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא -
 כְּרָא כְּנִגְדּוֹ לְמַטָּה. וְיוֹסֵף נִקְרָא עֵדוּת, זֶהוּ
 שְׂכַתוֹב עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוֹ, וְעַל כֵּן שָׁמוֹ שֶׁל יוֹסֵף
 שָׁלֵם כָּכָל, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

וְעַל זֶה שְׁנֵינּוּ, אֲרוֹן שֶׁל יוֹסֵף וְאֲרוֹן הַשְּׂכִינָה הָיוּ
 הוֹלְכִים יַחַד בַּמִּדְבָּר, וְכָל הָעוֹלָם הָיוּ
 אוֹמְרִים: מַה טֵּיבָם שֶׁל שְׁנֵי אֲרוֹנוֹת הָאֵלּוּ?
 וּמְשִׁיבִים לָהֶם: קַיִם זֶה מַה שְׂכַתוֹב בְּזֶה. קַיִ"ם

וְרֵאִי, וְהוּא שְׂפָתוֹב (משלי י) וְצַדִּיק יִסֹּד עוֹלָם, הוּא
הַקְּיוּם שֶׁל הָעוֹלָם.

כָּא דוּר, שֶׁהוּא הַשְּׂבִיעִי, שֶׁהָאֲבוֹת אַחֲזוּיִם בּוֹ,
בְּבַת שְׁבַע הַזֶּה, שֶׁהִיא מִמְּלֶכֶת, וְלֹא עֹזֵב
אוֹתָהּ לְעוֹלָמִים. וְהוּא שְׂפָתוֹב (יחזקאל לו) וְדוּר עֲבָדֵי
נְשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם, וְכַתוּב (תהלים פט) כִּסְאוֹ כִּשְׁמֵשׁ
נִגְדִי. וְכֹל זֶה לְמַדָּה אוֹתָנוּ הַתּוֹרָה, שֶׁכֻּלָּם אַחֲזוּיִם
בַּשְּׂבִיעִי בַּסֹּד שֶׁל שְׁבַע.

כָּא וְרֵאִהּ, אֲבָרְהָם הַמְּאֹר הַרְאֵשׁוֹן הַקְּדוּשׁ שֶׁל
הָעוֹלָם, כְּשֶׁרָצָה לַעֲלוֹת לְדִרְגָתוֹ, לֹא יָכַל, עַד
שֶׁעָלָה וְנִדְעָ בְּאוֹתָן שְׁלֹשׁ הַדִּרְגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת
שֶׁעָלֶיהָ, שֶׁל אוֹתוֹ הַחֶלֶק שֶׁלוֹ.

כִּיּוֹן שֶׁעָלָה וְהִכִּיר אֶת הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ
אוֹתָן שְׁלֹשׁ הַדִּרְגוֹת שְׁעִים אוֹתָם הַשְּׂבִיעִי,
שֶׁהֵם כְּתָר עֲלִיּוֹן חֲכָמָה בִּינָה, וְהֵם הַשְּׂלֵמוֹת שֶׁל
עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת שֶׁנִּקְרָא בָהֶם הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא,
וְכִיּוֹן שֶׁעָלָה אַחַר כֵּךְ בְּאוֹתָם הַשְּׂלֵשָׁה, שֶׁהֵם
הָעֵתִיק וְאֲבָא וְאֲמָא, שֶׁשׁוֹפֵעַ מֵהֶם אוֹר לְמַטָּה,

אִז אֶחָז לְחֶלְקוֹ אֶת אֹתָהּ דְרָגָה שְׁתַּחֲתִיחֵם שָׁל
 אֹתָם הַשְּׁלֵשָׁה, שֶׁנִּקְרְאת חֶסֶד.

וְאֵת כָּלֶם הַשִּׁיג מִתּוֹךְ הָאִסְפָּק־לְרִיָּה שֶׁשׁוֹלֵטִת
 בְּלִילָה, שֶׁבָּהֶם וַדָּאֵי לֹא הָיָה אָדָם שֶׁיִּוְדַע
 כְּלוּם. וְעַל זֶה שְׁנִינִי, בֶּן שָׁלֹשׁ שָׁנִים הַכִּיר אֶבְרָהָם
 אֶת בּוֹרְאוֹ. בֶּן שָׁלֹשׁ דּוֹקָא.

וּבֵא רָאָה סוּד שָׁל שָׁלֹשׁ הַשָּׁנִים הַלְלוֹ, וְלֹא פָחוֹת,
 מִשּׁוּם שֶׁהַשְּׁכִינָה נִקְרְאת בַּת שֶׁבַע, וְלֹא יָכוֹל
 לְקַרֵּב אֵלֶיהָ עַד שֶׁיַּעֲלֶה בְּאוֹתָן שָׁלֹשׁ דְּרָגוֹת
 עֲלִיּוֹנוֹת שָׁעִם אוֹתָן הַשֶּׁבַע, לְהוֹדֵעַ מִתּוֹכָן, וּלְהַאֲוִיר
 בְּכָל מָה שֶׁהוּא לְמַטָּה, שָׁלֹשׁ וְשֶׁבַע. הֲרִי עֵשָׂר
 דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת הַסוּד שָׁל הַשָּׁם שָׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא.

וּכְיִזְן שְׁתֵּיהֶם מוֹאָר בְּאוֹתָן הַשְּׁלֹשׁ, רָצָה לַעֲלוֹת
 בְּאוֹתָן הַשֶּׁבַע, בְּסוּד הַכְּתוּב (בראשית כא) וַיֵּצֵב
 אֶבְרָהָם אֶת שֶׁבַע כְּבָשֶׁת הַצֹּאן. וְסוּד זֶה רָמַז
 לְאַבְרָהָם, שֶׁלֹּא יִשְׁלַטוּ עַל בְּנָיו עַד שֶׁיִּשְׁתַּלְּמוּ

אוֹתָם שְׁבַעַת צְדִיקֵי הָאֱמֶת בְּיִשְׂרָאֵל, כְּנֶגֶד שְׁבַע
הַדְּרָגוֹת שֶׁל מַעְלָה.

כִּיּוֹן שְׂשִׁיִּשְׁתְּלָמוֹ, יֵשֵׁב הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן כְּמוֹ הָעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן, בְּקִיּוֹם שָׁלֵם. וַיָּבֵא דָוִד, שֶׁהוּא
שְׁבִיעִי, וַיַּעֲזֹר אֶת אוֹתָהּ בַּת שְׁבַע שְׁלֹמֶעֱלָה,
שֶׁהִיא נוֹקְמַת אֶת נִקְמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַיִּפְרַע מֵהֶם.

וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (שְׁמוּאֵל-ב ח) וַיְהִי אַחֲרַי כֵּן וַיֵּךְ דָּוִד אֶת
פְּלִשְׁתִּים וַיִּכְנַעֵם, וַיִּקַּח דָּוִד אֶת מִתְּנֵי הָאֲמָה
מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. וּמָה זֶה וַיְהִי ^(דף לד ע"א) אַחֲרַי כֵּן? אַחַר
שֶׁנִּשְׁלָמוֹ יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, אִז - וַיֵּךְ דָּוִד
אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיִּכְנַעֵם. שְׁתַּרְי עַד עֲתָה לֹא יָכְלוּ
יִשְׂרָאֵל לְשַׁכֵּר אֶת כְּחֹם, וְהַרְי הַתְּעוֹרְרוֹ הַחֲבָרִים
כְּאוֹתוֹ מִתְּנֵי הָאֲמָה, וּפְרָשׁוּהָ.

וּבֹא רֵאָה, זֶה שְׁרָמוֹ לוֹ אֲבָרָהֶם בְּכַבְּשׁוֹת הַצֹּאֵן,
וְלֹא בְּעֵזִים וְלֹא בְּדָבָרִים אַחֲרִים, מִשּׁוּם שֶׁהֵם
מִצַּד הַחֶסֶד. מֵאוֹתָם הַמְּמַנִּים שְׂיוֹנְקִים מִצַּד הַחֶסֶד,
יוֹנְקִים לְמִטָּה אוֹתָם כְּבָשִׁים, תַּחַת שְׁלֹטוֹנָם.

וּאֲבָרְתֶם אִתּוֹ לְחֻלְקוֹ אֶת מִדַּת הַחֶסֶד, וְהַכֹּל בְּסוּד
הַחֲכָמָה.

וְעַל כֵּן שְׁנִינוּ, מִי שְׁאֲרוֹי בְּתוֹךְ הַצֵּאֵן, לֹא מִסְתַּכֵּן
לְעוֹלָמִים, וְאִם הוּא שְׂרוֹי בְּתוֹךְ הָעוֹזִים וְרוֹעֵה
אוֹתָם, כְּמָה שׁוֹמְרֵי תַחְקִים יוֹשְׁבִים כְּנִגְדּוֹ לְהַסְטוֹת
אוֹתוֹ, מִשׁוּם שֶׁהֵם מֵצֵד תְּדִין תְּקַשָּׁה.

אֲבָל כְּשֶׁבֵּא יִצְחָק לְבָרוֹת עֲמוֹ בְּרִית, כָּרַת עֲמוֹ
בְּשִׁבְעָה, בְּשִׁכְיִנָּה שֶׁהִתְנַלְתָּה מִתּוֹךְ אוֹתָהּ
הַבָּאֵר, שְׁכַתוֹב (בראשית כו) וַיִּקְרָא אוֹתָהּ שִׁבְעָה.

כֵּן וְרֵאָה, אֲבָרְתֶם קָרָא לְאוֹתָהּ בָּאֵר הַמַּיִם
הַנוֹבְעִים, בָּאֵר שִׁבְעֵי. יִצְחָק קָרָא לָהּ שִׁבְעָה.
מַה בֵּינָם זֶה לָזֶה? אֵלֶּא מִשׁוּם שֶׁיִּצְחָק אִתּוֹ לְחֻלְקוֹ
אֶת דְּרֻגַת הַפֶּחֶר, שֶׁהוּא דִּין, וְעַל כֵּן הוֹסִיף כָּהֵן ה',
וְה' בְּכֹל מְקוֹם מִדַּת תְּדִין, וְסִימְנָךְ (יחזקאל טז) הֵיא
דְרַכְךָ בְּרֵאשִׁי נְתַתִּי. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּקְרָא אוֹתָהּ
שִׁבְעָה, שְׁלֹא עָשָׂה בְּכַבְּשִׁים כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה אָבִיו,
וְהַכֹּל בְּסוּד הַחֲכָמָה, וְהוֹסִיף כָּהֵן ה', לְהַרְאֹת
שֶׁהִיא חֻלְקוֹ.

בַּא וְרֵאָה, כְּשֶׁכָּרָא הַקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם,
כָּרָא אוֹתוֹ בְּדִין. כִּיּוֹן שְׂרָאָה שְׂאִינּוּ מִתְקִיִּים,
שְׂתַרְף בּוֹ חֶסֶד. וְהוּ שְׂפִתוֹב (בראשית ב) כְּהַכְרָאָם, כִּיּוֹם
עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים, וּפְרִשׁוּהָ שְׂפִאֲכָרְהֶם הַתְקִיִּים
הָעוֹלָם. מִשׁוּם כֶּךָ הַכָּאֵר הַזֶּה, כִּיּוֹן שְׂל הָעוֹלָם,
עַל שְׂמוֹ נִקְרָאת. וְהוּ שְׂפִתוֹב (שם כא) עַל כִּן כָּרָא
לְמָקוֹם הַהוּא כָּאֵר שְׂבַע. אִף עַל גַּב שְׂחַכְאֵר הַזֶּה
נִדְבָקָה כִּי־צַחֲקוֹ, שְׂפִתוֹב (שם כו) וַיִּקְרָא אוֹתָהּ שְׂבַעָה.
שְׂמָה כָּאֵר שְׂבַע, צִדּוֹ שְׂל אֲכָרְהֶם, וְלֹא כָּאֵר
שְׂבַעָה. וְהוּ שְׂפִתוֹב (שיר ב) וַיִּמְיֵנו תְּחַכְּכֵנִי.

וּבַא רֵאָה, אֲרַכְּעָה מֵאוֹתָם שְׂבַעָה צְדִיקֵי אֱמֶת,
כְּשֶׁרְצוּ לְהִתְקַרֵּב לְשִׁכְנִינָה בְּסוּד שְׂל שְׂבַע,
כֻּלָּם פָּגְשׁוּ אֶת הַכָּאֵר הַזֶּה, שְׂאִיִן פּוֹסְקִים מִימֵיהָ
לְעוֹלָמִים.

אֲכָרְהֶם כָּרָה אֶת הַכָּאֵר הַזֶּה, מִשׁוּם שְׂחֵוּא לְמַד
אֶת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם שְׂיַעֲבְדוּ אֶת הַקְדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא, וְכִיּוֹן שְׂפִרְהָ אוֹתָהּ, הוֹצִיא מִיָּם נוֹכְעִים
שְׂלֹא פּוֹסְקִים לְעוֹלָמִים.

וְכִיּוֹן שְׁמֵת אַבְרָהָם, מַה כְּתוּב? (בראשית כו) וְכָל
הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עַבְדֵי אָבִיו בְּיַמֵּי
אַבְרָהָם. בְּאֵרֹת כְּתוּב, וְאַחַת הָיְתָה, שְׁכַתּוּב בְּאֵר
שָׁבַע, וְקָרְאוּ לָהּ בְּאֵרֹת, שְׁמִשְׁמַע שְׁרָבוֹת הָיוּ?
מִשּׁוֹם שֶׁהַבְּאֵר הַזֶּה נִרְאָתָה לְאֵבוֹת בְּכָל מְקוֹם
שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, וְהָיְתָה נִרְאִית לָהֶם כְּבוֹרוֹת רַבִּים.

כִּיּוֹן שְׁמִלְאוּהָ הַפְּלִשְׁתִּים עֶפְרָיִם, הַסּוֹד שֶׁחֲזְרוּ בְּנֵי
הָעוֹלָם לְעִבּוּדָה זָרָה, הָיָה הָעוֹלָם שָׁמַם,
שְׂאִיִן מִי שְׁמִכִּיר אֶת הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא. כִּיּוֹן שֶׁבֵּא
יִצְחָק, מַה כְּתוּב? (שם) וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת
בְּאֵרֹת הַמַּיִם אֲשֶׁר חָפְרוּ בְּיַמֵּי אַבְרָהָם אָבִיו. מַהוּ
וַיָּשָׁב? אֵלֶּה שֶׁהָשִׁיב אֶת הָעוֹלָם לְתַקּוּנּוֹ, וְלִמַּד אֶת
בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁיַּכִּירוּ אֶת הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ
שְׁכַתּוּב (שם כה) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבַרְךְ
אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ.

הַבְּאֵר הַזֶּה מֵאֵיפֹה הִיא? מִמֵּי שֶׁכָּל הַחַיִּים
הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים וְקַיּוּמָם תְּלוּיִים בּוֹ

ורואה הכל. זהו שכתוב (דניאל ב) יודע מה פחשכה
והאור עמו שורה.

ובא ראה, אותם עבדי יצחק, משום שהם מצד
הדין הקשה, פשחפרו אותה, מה פתוב?
שטנה, וחרו פרשונה, עד שהיא בא, ויחפר באר
אחרת וגו', ויקרא שמה רחובות ודאי. אבל עבדי
אביו, משום שכלם באים מצד הימין, לא היתה
שטנה בעולם, ולא יצא הדין בפאר הו' להשטין
להם, כשאינ מעשיהם פשרים.

ומהבאר הו' הוא הפתח להכיר את הקדוש
ברוך הוא. זהו שכתוב (תהלים קיח) פתחו
לי שערי צדק אבא בם אודה יה. וטרם שיעלה
יצחק מן העולם, ברוך את יעקב, ושלוהו לחרן
להודונו, וכשהלך לחרן, מה פתוב? (בראשית כט) וירא
והנה באר בשדה. כיון שראה יעקב את כבודו של
הקדוש ברוך הוא מתוך אותה הבאר, שנקראת
באר שבע, אז אמר ללבן אעבדך שבע שנים ברחל
בתך הקטנה, ויבא.

בֵּא וּרְאֵה, כְּנֶגֶד אוֹתָם שְׂבָעָה צְדִיקִים צְוּה
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַתּוֹרָה לְהַקְרִיב קָרְבַּן
 מוֹסֵף בְּשִׁבְעַ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה, כְּדִי לְהוֹסִיף לָהֶם
 תְּפִלוֹתִים וְעֲדוּנִים מִבֵּית הַמִּלְכָּה, שִׁישְׁבְּעוּ אֲבוֹת
 בְּרֵאשׁוֹנָה - וְאַחַר כֵּן בָּנִים. וְהֵם שְׂבַע פְּעָמִים וְלֹא
 יוֹתֵר.

בְּשִׁבְתָּ - כְּנֶגֶד צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, שֶׁנִּקְרָא כָּל,
 וְנִקְרָא שִׁבְתָּ, לְהוֹסִיף לוֹ עֲדוּנִים מִן הַמַּח
 הַנִּסְתָּר. וּבְרֵאשׁ חֲדָשׁ - כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
 שֶׁנִּקְרָאת לְבָנָה.

וּבַיּוֹם ט"ו לַחֲדָשׁ הַרְאֵשׁוֹן - כְּנֶגֶד אֲבֵרָהָם
 אֲבִיהֶם, שֶׁאֲחֻזוֹ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְנִקְרָא
 רֵאשׁוֹן. וּבַעֲצֵרֶת שֶׁבַחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁנִּתְּנָה בוֹ
 תּוֹרָה בְּשִׁבְעָה קוֹלוֹת - כְּנֶגֶד יַעֲקֹב, שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי
 לְאֲבוֹת, וְאֲחֻזוֹ בְּקוֹל יַעֲקֹב. וּבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה -
 כְּנֶגֶד יִצְחָק שֶׁנּוֹלַד בוֹ, וְאָנוּ מְזַכְּרִים בוֹ אֶת עֲקֵדַת
 יִצְחָק, וְהוּא יוֹם הַדִּין, כְּנֶגֶד מִדַּת הַדִּין שֶׁאֲחֻזוֹ בָּהּ.

בְּיָוֶם הַכַּפּוּרִים - בְּנֶגְדַּי מֵאֵשׁ, שֶׁהִקְדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא
קִבֵּל בּוֹ אֶת תְּפִלָּתוֹ, וְחָס עַל יִשְׂרָאֵל,
וְהִחְזִיר לוֹ אֶת לִוְחֹת הַתּוֹרָה. בְּחַג הַסִּפּוּת - בְּנֶגְדַּי
אֶהְרֹן, שֶׁבְּזִבּוּתוֹ הָיוּ הוֹלְכִים שִׁבְעָה עֲנָנִים שֶׁכִּסּוּ
עַל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ סִבּוּת, וּמֵשׁוֹם כָּךְ הֵם עוֹשִׂים
סִבָּה. וְכָל הַתּוֹרָה, כַּמָּה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים נִסְתָּרִים
בָּהּ, וּבְשֶׁהַשִּׁבְעָה הִלְלוּ מֵתוֹסָפִים בַּבְּרָכוֹת, כָּל
הָעוֹלָם בְּשִׁלְמוֹת רַבָּה.

ספר
הזוהר
היומי

מחולק ל-354
ימות השנה

ספר
הזוהר
היומי

מחולק ל-354
ימות השנה

א
תשרי - חשון
סדר: בראשית
בראשית - מקץ

א
תשרי- חשון
סדר: בראשית
בראשית - מקץ

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזָּהָר

הַמְתַּרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְנַקֵּד

מִהַתַּנָּא הָאֱלֹקִי רַבּוֹ שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

זָהָר חֲדָשׁ

פְּרִשְׁת וַיֵּצֵא

תַּרְגוּם קַל וְנֶחְמַד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלְמוֹד בּוֹ

יּוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזָּהָר הַעוֹלָמוֹ"

בַּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמוֹשׁ תּוֹכֵב" א

אֱלוֹל תִּשׁ"ע לֶפ"ק

פְּרֻשֵׁת וַיֵּצֵא

פְּתַח הַיְהוּדִי הַהוּא וְאָמַר, וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִמֶּלֶל
 לְבָנָה לַח וְלוֹז וְעַרְמוֹן. וַיִּקַּח לוֹ - לְעַצְמוֹ
 וּלְתַקְוֹנוֹ. מִמֶּלֶל לְבָנָה - זֶה סוּד שֶׁל וָא"ו שֶׁל הַשֵּׁם
 הַקָּדוֹשׁ, שֶׁנִּקְרָא תַּפְאֲרָתוֹ, שֶׁהוּא אֲחוּז בּוֹ, וְהוּא
 בְּמוֹ הַמֶּלֶל. לְבָנָה - בֵּן ^(דף לד ע"ב) לַה"א הַעֲלִיּוֹן הַנִּסְתָּר.
 לַח - מִצַּד הַמַּיִם שֶׁנִּקְרָאִים חֶסֶד. וְלוֹז - מִצַּד הָאֵשׁ
 שֶׁנִּקְרָאת גְּבוּרָה. וְעַרְמוֹן - מִצַּד שֶׁל עַצְמוֹ וְחֶלְקוֹ.
 הַכֹּלֵל שֶׁל כָּל הַגּוֹנִים. שְׁהַרֵי יַעֲקֹב חָכַם הָיָה
 בְּעַרְמוּמִיּוֹת.

וַיַּפְצֵל בָּהֶם פְּצֻלוֹת לְבָנוֹת. בָּהֶם? בּוֹ הָיָה לוֹ
 לֹאמַר, שְׁהַרֵי מִמֶּלֶל אֶחָד הָיָה! מַה זֶה
 בָּהֶם? בְּכָל אוֹתָם שְׁבַע דְּרָגוֹת שְׁרָמוּזוֹת בְּכַתוּב
 שֶׁל לֶךְ ה' הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה. הַשְּׁלִים אוֹתָם בְּאוֹתָן
 פְּצֻלוֹת לְבָנוֹת שֶׁפְּצֵל בָּהֶן הַצַּד שֶׁל הָאֵשׁ, וְסוּבָב
 אוֹתָן לְצַד הַמַּיִם. זֶהוּ שְׁכַתוּב מִחֲשֵׁף הַלְבָן אֲשֶׁר
 עַל הַמֶּקְלוֹת.

בַּא וְרָאָה, שְׁבַע מַעְלוֹת מִמְקָלוֹת רְמוּזוֹת
 בְּפָסוּקִים הֶלְלוּ. וַיִּקַּח לוֹ יַעֲקֹב מִקַּל - אַחַת.
 אֲשֶׁר עַל הַמְקָלוֹת - שְׁתַּיִם. הָרִי שָׁלֵשׁ. וַיִּצַּג אֶת
 הַמְקָלוֹת - שְׁתַּיִם. הָרִי חֲמִשָּׁה. יַחֲמוּ הַצֵּאֵן אֶל
 הַמְקָלוֹת - הָרִי שְׁבַע.

וְהֵם הַסּוּד שֶׁל שְׁבַעָה קוֹלוֹת, וְהֵם סוּד הַכְּתוּב
 (מְשָׁלִי ט) חֲצִבָּה עֲמוּדִיהָ שְׁבַעָה. וְהֵם שְׁבַעָה
 יָמֵי בְּרֵאשִׁית שְׁמַאֲרִים מִרְאשִׁית, שְׁנִקְרָאת
 חֲכָמָה. וְהֵם שְׁבַעָה עֲמוּדִים שְׁעֲלֵיהֶם הַקִּים הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, וְהַכֹּל בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ.

בַּא וְרָאָה, בְּשִׁתְּיָה הַמְקַל הָיָה בְיַדִּי יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם,
 קָרָאָה לוֹ הַתּוֹרָה מִקַּל. וְכֹאֲשֶׁר הָיָה בְיַדִּי
 מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן, קָרָאָה לוֹ מִטָּה. וְהוּא שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת ד)
 וַיִּקַּח מִשֶּׁה אֶת מִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. וְגַם אַהֲרֹן אָחִיו
 בּוֹ. מַה בֵּין זֶה לָזֶה?

אֲלָא סוּד עֲלִיזוֹן הוּא. בְּשִׁתְּיָה בְיַדִּי יַעֲקֹב, קָרָאָה
 לוֹ הַתּוֹרָה מִקַּל, מִתְּצַד שֶׁל קַל, שְׁתַּרִּי יַעֲקֹב

נִקְרָא קוֹל, שְׁכָתוּב (בראשית כו) הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב,
וּבְקוֹל הוּא אֶחָזוּ, שְׁחֲרֵי זוּ דְרָגְתוֹ.

וּבְשִׁחְיָה בִיּוֹדֵי מִשָּׁה וְאַחֲרָיו, שְׁהֵם אֶחָזוּיִם בְּנִצְ"ח
וְהוֹ"ה, שְׁהֵם שְׁנֵי עֲמוּדִים, נִקְרָא מִשָּׁה,
לְשׁוֹן שָׁל תְּמִיכָה, שְׁחֲרֵי עַל יָדוֹ נִסְמָךְ הָעוֹלָם
בְּתוֹרָה, שְׁיִוְצָאֵת מִבֵּין שְׁנֵי לְמוֹדֵי ה' וְנִתְּנָה עַל
יָדָם, וְעַל שְׁהֵם תּוֹמְכִים אֶת הָעוֹלָם בְּתוֹרָה,
שְׁיִוְצָאֵה מִבֵּין נִצְ"ח וְהוֹ"ד שְׁאֶחָזוּיִם בָּהֶם, קְרָאָה
לוֹ מִשָּׁה. וּמִי שְׁאֹחֲזוּ בְּתוֹרָה, תּוֹמְכֵת אֹתוֹ,
וּמִחֲזוּקָתוֹ עַל יְרֻכּוֹ שְׁלֵא יִסְמָה יָמִין וְשְׂמָאל.

אֲשִׁירֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁחֲקָדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן לָהֶם
תּוֹרָה לְגִלּוֹת לָהֶם סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים,
עֲלֵיהֶם כְּתוּב (דברים ה) וְאַתֶּם תְּדַבְּקִים בָּה' אֱלֹהֵיכֶם
חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם.

מִדְרָשׁ תְּנַעֲלָם

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב. (דניאל ב) יוֹדֵעַ מַה בְּחֻשְׁבָּה וְהָאֹר עֲמוֹ
שׁוֹרָה. אֵף עַל גַּב שְׁחָאֹר עֲמוֹ שׁוֹרָה, יוֹדֵעַ

מה בַּחֲשֵׁכָה, וְהִינּוּ מַה שְּׁכָתוּב (ירמיה כג) אִם יִסְתַּר
 אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וְאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'. וְהֵאֵם
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה כֹּה, וְהָרִי אָמְרָנוּ שְׁתָּרִי חֲכָמָה
 הִיָּתָה בְּסִמְיֻכּוֹת הַפְּסוּקִים בְּכֹל מַה שֶּׁנֶּאֱמַר?
 וְכֵעֵת פִּשְׁטַּת הַכָּתוּב אָנוּ צְרִיכִים, שְׂאֲכַרְהֵם תְּיָה,
 וַיִּצְחַק תְּיָה, וַיַּעֲקֹב תְּיָה. אָמַר לוֹ: אַף עַל גַּב שְׁתִּיּוֹ,
 אֵת הַחֲכָמָה שֶׁל הַפְּסוּקִים הַסֵּתֵיכֵלִי לְדַעַת.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח, (תהלים טו) מִזְמוֹר לְדָוִד ה' מִי יָגוּר
 בְּאֶהְלֶךְ מִי יִשְׁכֵּן בְּתֵר קִדְשֶׁךָ הוֹלֵךְ תָּמִים
 וּפְעֵל צֶדֶק וְדָבָר אֱמֶת בְּלִבּוֹ וְגו'. מַה מִּשְׁמִיעַ?
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר רַבִּי יוֹסִי, אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה הֵם
 בְּנֵי עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת שֶׁעֲתִידִים בְּנֵיו שֶׁל יַעֲקֹב
 לְקַיֵּם בַּמָּקוֹם הַהוּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָרִי אֶחָד עָשָׂר הֵם? אָמַר לוֹ, לֹא
 רַגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוֹ רָעָה - דְּבָר
 אֶחָד הֵם, שֶׁכָּל הַמְּרַגֵּל בְּחִבְרוֹ, מִיָּד עָשָׂה עִמּוֹ
 רָעָה. לֹא רַגַל בְּלְשׁוֹנוֹ - לֹא עָשָׂה עִמּוֹ רָעָה. וְכִי
 מִי שָׁם אֵת אֵלֶּה בְּנֵי עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת?

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרוֹת מִשְׁתַּמְעִים
 יָמָם. הוֹלֵךְ תָּמִים - כְּנֶגֶד אֲנִי ה' אֱלֹהֶיךָ.
 מִלְּמַד שְׂצָרִיךְ אָדָם לְקַבֵּל עָלָיו אֵימַת עַל מַלְכוּת
 שָׁמַיִם, וְאִין לוֹ רְשׁוּת לְהַרְחִיק בְּמָה שְׂאִינוּ יְכוּל
 לְהַשְׁיֵן, מִשְׁמַע שְׂפָתוֹב אֲנָכִי ה' אֱלֹהֶיךָ סְתָם.
 כְּתוּב כְּאֵן הוֹלֵךְ תָּמִים, וְכְתוּב שָׁם (דברים יח) תָּמִים
 תִּהְיֶה עִם ה' אֱלֹהֶיךָ, וְאִין לָךְ רְשׁוּת לְהַרְחִיק עַל
 מַה שְׂלֹא תִרְשִׁיתָ.

וּפְעַל צֶדֶק - כְּנֶגֶד לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
 עַל פְּנֵי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תִעֲבֹדֵם.
 מִכָּאֵן, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵיךְ לָךְ דְּבַר עוֹמֵד כְּנֶגֶד
 חֲלוּל ה'. מַנִּין לָנוּ? מִמַּסִּית, שְׂפָתוֹב (שם יג) יְדָךְ
 תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה לְחַמִּיתוֹ. לָמָּה? כִּי בִקְשׁ
 לְהַדִּיחֶךָ מֵעַל ה' אֱלֹהֶיךָ. וְאִם תִּרְגַּ אֹתוֹ, נִקְרָא
 צְדִיק, מִקְנֵא וּפְעַל צֶדֶק, וְזֵהוּ וּפְעַל צֶדֶק.

וְדַבֵּר אֵמַת בְּלִבְּךָ - כְּנֶגֶד לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה'
 אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵינָם
 כְּסֻדְרָם, וְאִף עַל גַּב שְׂאִינָם כְּסֻדְרָם, אִין זֶה מְשֻׁנָּה

לָנוּ. לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה -
 פְּנֵנְד לֹא תַעֲנֶה בְרַעְדָּ עַד שְׁקָר. וְחֶרְפָּה לֹא נִשְׂא
 עַל קֶרְבוֹ - פְּנֵנְד מִחֵלֶל שְׂפָתוֹת פְּפִרְהָסִיָּא. רַבִּי
 יוֹסִי אֹמֵר, פְּנֵנְד לֹא תִגְנֹב, שְׂפָתוֹב (שְׁמוֹת כב) אִם
 וְרָחַה הַשֶּׁמֶשׁ עָלָיו.

נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָם - פְּנֵנְד לֹא תִרְצָח. מִי שֶׁהוּא
 נִבְזָה בְּעֵינָיו, לֹא יַעֲשֶׂה קִטְטָה שְׂיַחְרַג, וְלֹא
 יַחְרַגוּהוּ.

וְאֵת יִרְאֵי ה' יִכְבֵּד - פְּנֵנְד פִּכֵד אֵת אֲבִיךָ וְאֵת
 אֲמִדָּ. אֹמֵר רַבִּי יוֹסִי, עַל הַכֹּל חֵיב אָדָם
 לְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ. יֵצֵא מִכֹּלֵל זֶה - אִם יֹאמְרוּ לוֹ
 לַעֲבֹד עַל דְּבָרֵי תוֹרָה אוֹ לַעֲבֹד עַבְדוּדָה זָרָה, שְׂאִינּוּ
 חֵיב לְכַבְּדָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְאֵת יִרְאֵי ה' יִכְבֵּד.

נִשְׁפַּע לְחָרַע וְלֹא יָמַר - פְּנֵנְד לֹא תִנְאָף. שְׁחֵרֵי
 אִם יֵצְרוּ רוּצָה לְשַׁלֵּט עָלָיו, יִטִּיל שְׁבוּעָה
 עַל יֵצְרוֹ, כְּמוֹ בּוֹעֵז שְׂאֹמֵר (רוֹת ג) חֵי ה' שְׂכַבֵּי עַד
 חֲבִקָר.

בְּסִפּוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁךְ - זֶהוּ כְּנֶגֶד לֹא תִגְנַב. שְׂאֵם
 אֵינּוּ מִלֶּזְרָה בְּרַבִּית, וְדַאי לֹא יִלְךְ וַיִּגְנַב.
 וְשִׁחַד עַל נָקִי לֹא לָקַח - כְּנֶגֶד לֹא תִחַמַּד.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶּן קִיסְמָא, כְּנֶגֶד אֵלוֹ נֹאמַר בְּיַעֲקֹב
 עֲשָׂרָה אַחֲרִים, שְׂכָתוֹב (בראשית כח) וַיִּפְנֶעַ
 בַּמָּקוֹם - א'. וַיִּלֶּן שָׁם - ב'. כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ - ג'.
 וַיִּקַּח מֵאֲבֵי הַמָּקוֹם - ד'. וַיִּשָּׂם מֵרֵאשִׁיתוֹ - ה'.
 וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא - ו'. וַיִּחַלֵּם וְהִנֵּה סֹלֶם מֵצַב
 אֶרֶץ - ז'. וְרֵאשׁוֹ מִגִּיעַ הַשְּׂמִימָה - ח'. וְהִנֵּה
 מִלְּאֲבֵי אֱלֹהִים - ט' - עֲלִים וַיִּרְדּוּם בּוֹ - י'. הִנֵּה

עֲשָׂרָה. (דף לה ע"א)

דָּבָר אַחֵר, וַיִּפְנֶעַ בַּמָּקוֹם - רַבִּי בּוֹ פָּתַח, (שיר א)
 אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְתָּ שִׁשְׁזַפְתָּנִי הַשֶּׁמֶשׁ
 בְּנִי אֲמִי נִחְרוּ כִּי שָׁמְנִי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים בְּרַמִּי
 שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי. הֲרִי חוֹזֵר עַל יַעֲקֹב, שִׁשְׁלִטוֹן יַעֲקֹב
 בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה הַשֶּׁמֶשׁ, וְחֹזֵר אוֹתוֹ הַשֶּׁלִּטוֹן לְעֵשׂוֹ,
 וְהַעֲבַר מִמֶּנּוּ. וַיַּעֲקֹב אָמַר, אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי
 שְׁחַרְחַרְתָּ, שְׁחַרְחַרְתָּ נָתַן לִי שִׁלְטוֹן הַלְּבָנָה, שְׁהִיא

שְׁחֹרָה לְעֵתִים וּזְמַנִּים. שִׁשְׁזַפְתָּנִי הַשָּׁמֶשׁ -
בְּשֶׁהֶעֱבַר מִפְּנֵי שְׁלֵטוֹן הַשָּׁמֶשׁ.

בְּנֵי אֲמִי נִחְרוּ בִּי - וְהוּ עָשׂוּ, שְׁפָתוֹב (בראשית כז)
וַיִּשְׁטַם עָשׂוּ אֶת יַעֲקֹב. שְׁמִנִי נִטְרָה אֶת
הַבָּרָמִים - שְׁפָתוֹב (שם לא) הַיִּיתִי בַּיּוֹם אֲכַלְנִי חֹרֵב
וְקָרַח בְּלִילָה. בְּרָמִי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי - שְׁפָתוֹב (שם
ב) וְעַתָּה מָתִי אֶעֱשֶׂה גַם אֲנֹכִי לְבֵיתִי.

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם - רַבִּי יִצְחָק אָמַר, (שם כח) בְּאִיזָה
מָקוֹם פָּגַע? בַּמָּקוֹם שִׁעְתִּיד לְעַמֵּד בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ, וְהִתְפַּלֵּל שָׁם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, הַיּוֹם
הָיָה גְדוֹל, וְרָצָה לְהֵלֵךְ וְלֹא יָכַל.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הִתְפַּלֵּל בְּאוֹתוֹ מָקוֹם וְהִתְחִיל
לְהִתְרַעַם לְפָנָי קוֹנֹו עַל שֶׁהֶעֱבַר מִפְּנֵי אוֹתוֹ
שְׁלֵטוֹן שֶׁל הַשָּׁמֶשׁ. וְהוּ שְׁפָתוֹב וַיִּלֵּן שָׁם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שמות טו) וַיִּלְנוּ הָעָם עַל מִשְׁחָה, לְשׁוֹן
הִתְרַעְמוֹת. וְלָמָּה? מִפְּנֵי כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ, שֶׁהֶעֱבַר
מִפְּנֵי וְנִתַּן לְעָשׂוּ.

מה עשה יעקב? התחיל בוכה. מיד ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו, כדי לצער נפשו. פיוצא בדבר (שם יז) ויקחו אבן וישים תחתיו וישב עליה.

ויקח מאבני המקום - אמר רבי יוסי, אבן אחת ממש היתה, משמע שכתוב מאבני ולא אבני, כמו שנאמר מבנות הפנעני, ולא אמר אלא אחת. זהו שכתוב (בראשית כג) אשר לא תקח אשה לבני מבנות הפנעני, אחת מהן. (ע"כ מדרש הנעלם).

רבי זירא נכנס לפני רבי אלעזר בן ערד. מצא אותו שהיה יושב, ועיניו נובעים מים, והיה מרחש בשפתותיו ובוכה. חזר לאחוריו רבי זירא. אמר לשמשו: מה זה שיושב מר ובוכה? אמר: פעמים נכנסתי לקרב אליו, ולא יכולתי. פעודם יושבים, ראו אותו שנכנס לתדרו. עד שירד, תיה קולו הולך פבית ובוכה.

שמע שהיה אומר: אבן אבן, אבן קדושה עליונה על כל העולם, בקדשת רבונה, עתידים בני

הַעַמִּים לְהוֹדִלְוֹל בְּךָ וּלְהוֹשִׁיב גְּלָמִים טַמְאִים עָלֶיךָ
 לְטַמֵּא אֶת מְקוֹמְךָ הַקְּדוֹשׁ, וְכָל הַטַּמְאוֹת יִקְרִיבוּ
 בְּךָ. אֹי לְעוֹלָם בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן.

יָרַד וַיֵּשֶׁב בְּכַסְאֹו. אָמַר רַבִּי זִירָא לְשַׁמְשׁוֹ: לָךְ
 וַיֹּאמֶר לוֹ לְמַר, אִם אֲכַנֵּם לְפָנָיו? נְכַנֵּם
 שַׁמְשׁוֹ, אָמַר: הִנֵּה רַבִּי זִירָא כָּאֵן. לֹא הִשְׁגִּיחַ בּוֹ,
 וְלֹא הִרִים עֵינָיו.

אַחֲרַי בְּךָ אָמַר: רַבִּי זִירָא שְׂיַכְנֵם, וְאַתָּה יֹשֵׁב בַּחוּץ.
 נְכַנֵּם רַבִּי זִירָא וְהִרְכִּין בְּרַכְיוֹ, וַיֵּשֶׁב לְפָנָיו.
 רָאָה רַבִּי אֶלְעָזָר, בָּעֵט בְּרַגְלוֹ, אָמַר: קוּם מִשָּׁם,
 וַיֵּשֶׁב בְּדַרְכְּךָ. קָם וַיֵּשֶׁב בְּדַרְכּוֹ.

אָמַר רַבִּי זִירָא: זֶה שְׁמֵר הָיָה בּוֹכָה, מָה רָאָה?
 אָמַר: מְרַכְבָּה בְּשַׁבָּר גְּדוֹל שָׁל כָּל הָעוֹלָם,
 רֵאִיתִי אוֹתָהּ אֶבֶן הַיְקָרָה הַקְּדוֹשָׁה שְׂמַכְמָנָה נִשְׁתַּל
 הָעוֹלָם, וְאוֹתָהּ הָאֶבֶן הָיְתָה שְׂיַעֲקֵב שָׁם אֶת רֵאשׁוֹ
 עָלֶיהָ.

וְכִי הָאֵבֶן שְׁמַמְנָה נִשְׁתַּל כָּל הָעוֹלָם, וְרֹאשָׁהּ הִיא
 שְׁקוּעַ בַּתְּחוּם הַגָּדוֹל, אִיךָ יָכֹל יַעֲקֹב לְנַעֲנֵעַ
 אוֹתָהּ? אֵלֶּא אוֹתָהּ הָאֵבֶן, וְנִיּוֹתֶיהָ הִיוּ שְׁקוּעוֹת
 בַּתְּחוּם הַגָּדוֹל, וְרֹאשָׁהּ נִתְנַלָּה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ,
 וְעָלֶיהָ קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, וְהִשְׁכִּינָה הַכְּבוֹד הָעֲלִיּוֹן
 עָלֶיהָ. וְהוּא שְׁפָתוֹב (בראשית מט) מִשָּׁם רָעָה אֵבֶן
 יִשְׂרָאֵל. וְהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן הִיא
 חֲקוּק עָלֶיהָ.

בְּשֵׁבַע יַעֲקֹב, קָרָא אוֹתוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְנִמְלָה
 מִכָּאן, וְשָׁם בְּאוֹתוֹ מָקוֹם שְׁקִדְשׁ
 הַקְּדוּשִׁים הִיא שָׁם. אָמַר רַבִּי זִירָא, אֲנִי שָׁמַעְתִּי
 בְּשֵׁם רַבִּי בּוֹ שֶׁאָמַר אֵת סוּד הַדָּבָר בְּזוֹת, וְלֹא
 נִזְכַּרְתִּי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִי רַבִּי זִירָא, דַּעְתִּי חָסָה עָלַיךָ.
 וְאוּלַי הַדָּבָר הַזֶּה הוּא שְׁשִׁמְעֵתָ, וְכִךְ הוּא
 בְּרוּר הַדָּבָר, שְׁפָתוֹב (שם כח) וַיִּקַּח מֵאֵבֶנִי הַמָּקוֹם.
 אֵבֶן אַחַת מֵאֵבֶנִי הַמָּקוֹם. מֵאִיזָה מָקוֹם? מִמָּקוֹם
 חֲדוּעַ, שֶׁהוּא מָקוֹם הַתְּחוּם, שְׁשִׁמְעֵתָ אֵבֶנִים

שְׁשׁוּחֻקִים מִים לְכָל הָעוֹלָם. וְהוּ שְׁכַתוּב (איוב יד)
אֲבָנִים שְׁחֻקוּ מִים.

הָאֲבָן הַזֹּאת הִיְתָה עֶקֶר לְכָלָם, וְהִיְתָה עוֹלָה עַד
מְקוֹם שְׁהִיָּה שָׁם בֵּית הַמְּקֻדָּשׁ. וַיַּעֲקֹב לֹא
הִיְתָה בְּוִנְתּוֹ עַל שׁוּם אַחַת מֵהֶן, אֶלָּא עָלֶיהָ, מִשׁוּם
שְׁרָמֻזָּה לוֹ רָמִז. מַה הִיא שְׁחֻבֵל נְשִׁתֵּל מִמָּנָה, כְּדִ
יַעֲקֹב כָּל הָעוֹלָם נְשִׁתֵּל מִמָּנֹו.

בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה, וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמְּקוֹם, שְׁהִיא עֶקֶר
כָּל הָעוֹלָם. וַיִּשֶׂם מֵרֵאשִׁיתוֹ - שָׁם בְּלִבּוֹ,
שְׁהִיא מֵרֵאשִׁיתוֹ - הַגְּמַת זֶה כָּזוֹ. מִיַּד וַיִּשְׁכַּב
בַּמְּקוֹם הַהוּא. כְּלוּמַר, נְתִישְׁבָּה דַעְתּוֹ בְּאוֹתוֹ
מְקוֹם.

וְסִימָן יָדוּעַ לָקַח, אָמַר: זֶה הִיא הַגְּמָא שְׁלִי, וְאִם
לָזוֹ תִהְיֶה שׁוּם מַעֲלָה, בְּיָדוּעַ שִׁיְהִיָּה לִי
מַעֲלָה. וְעַל כֵּן שָׁם לִבּוֹ עָלֶיהָ, וְנִדְרָר נִדְרָה, שְׁכַתוּב
(בראשית כח) וְהָאֲבָן הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה. כְּלוּמַר,
אִם הָאֲבָן הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבָּה יְהִיָּה בֵּית

אֱלֹהִים, מִיָּד - וְכָל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֲשֵׂר אֲעֲשֶׂרְנִי
לָךְ. גִּדְרַת הַמַּעֲשֵׂר. אָמַר רַבִּי יִירָא, זֶה וְדַאי שָׁמַעְתִּי.

אָמַר לוֹ, עַל זֶה נִקְרְאת אַבְנֵי יִשְׂרָאֵל (שם כט),
כְּלוּמַר, נִקְרְאת כֶּדֶךְ עַל שְׁמוֹ, עַל שֶׁנִּתְּן לְבוֹ
וְעֵינָיו עָלֶיהָ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲשֵׂה אוֹתָהּ בֵּית
עוֹלָמִים, וְשֵׁם הַיְתָה שְׁכִינָתוֹ.

וְעַל זֶה בְּבֵיתִי, שְׁרָאִיתִי שְׁעַל הָאֶבֶן הַזֶּה עֲתִידִים
לָשִׁים אֶת טִמְאַת הָעַמִּים וּפְגַרֵי מֵתִים. מִי
לֹא יִבְכֶּה? אוֹי לְעוֹלָם! אוֹי לְאוֹתוֹ הַזְּמַן! אוֹי
לְאוֹתוֹ הַדּוֹר! בְּכָה בְּבְרָאשׁוֹנָה, נִאֲנַח וְשָׁתַק. אַחַר
כֶּדֶךְ תִּזְרַח וְאָמַר: אוֹי לְאוֹתָם שְׁיִהְיוּ נִמְצָאִים בְּעוֹלָם,
כְּשִׁיתְעוֹרַר הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן שֶׁל הָעוֹלָם.

בְּכָה רַבִּי יִירָא. אָמַר, מִלְּאֹךְ הַקְדוּשׁ יוֹדַע אֶת זֶה,
רְאִי הוּא לְבָבוֹת עָלֶיהָ. אֲשֶׁרִיכֶם הַצְּדִיקִים,
שְׂאֵתָם קְדוּשִׁים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

פְּרִשָׁה י"ח. (שם כח) וַיִּחַלֵּם וְהִנֵּה סֵלָם מֵצַב אֶרְצָה
וְגו', עֲלִים וַיְרָדִים בּוֹ. רַבִּי פֶתַח בְּפֶסוּק

הַזֶּה, (שיר ד) כְּמַגִּדֵל דָּוִד צְוֹאֲרֵךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף
הַמִּינִן תָּלוּי עָלָיו כֹּל שְׁלֵטֵי הַגְּבָרִים. אָמַר רַבִּי, כָּל
הַדְּבָרִים יָכֻלוּ - וְהַתּוֹרָה לֹא תִכָּלֶה. וְאִין דְּבַר
חֲבִיב לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ הַתּוֹרָה
וְלוֹמְדֶיהָ. שְׁשָׁנִינוּ, כָּל הַמְתַּעֲפֵק בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם,
יִתְחַדְּשׁוּ לוֹ סְתָרִים שֶׁל מַעְלָה, וְהַתּוֹרָה
אוֹמֶרֶת לוֹ (שם ה) אֲשַׁקֵּךְ מִיַּיִן הַרְקַח מִעֵסִים רַמְנִי.
וְהוּ יֵינֶה שֶׁל תּוֹרָה, וְזֶהוּ יַיִן הַמְּשַׁמֵּר מִשִּׁשֶּׁת יָמֵי
בְּרֵאשִׁית, וְהֵם דְּבָרִים הַעֲתִידִים לְהַגְלוֹת לְצַדִּיקִים
לְעֵתִיד לְבָא.

קָם רַבִּי בּוֹ עַל רַגְלָיו וְאָמַר, אִם כֵּן הוּא - לֹא
תִּיָּה לוֹ לֹאמַר אֵלֶּא יַיִן הַמְּשַׁמֵּר בְּעַנְבֵּי מַחַר
סִינֵי, מַה זֶה מִשִּׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית? אָמַר לוֹ, אוֹתָם
עֲמָקֵי סְדְרֵי בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא הִתְגַּלוּ לְאָדָם, וְעֲתִידִים
הַצַּדִּיקִים לְדַעַת אוֹתָם, כְּמוֹ כֵּן יִדְעוּ אוֹתָם שְׁעֵסְקוּ
בַּתּוֹרָה תָּמִיד.

וְלַמִּדְנֹה, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, סוּדוֹת הַתּוֹרָה נִתְּנֹו
לְחֻכְמִים, לְאוֹתָם שְׁמַתַּעֲפֵקִים תָּמִיד

בַּתּוֹרָה. וְשָׁנָה רַבִּי יְהוּדָה, כָּל מִי שֶׁהוּא עוֹסֵק
 בַּתּוֹרָה כָּל צָרְכוֹ, מֵעַלִּים אֶת נְשֻׁמָּתוֹ לְמַעְלָה,
 כְּשֶׁהוּא יֵשֵׁן בְּשֵׁנָתוֹ, וּמְלַמְּדִים אוֹתוֹ מֵעַמְּקֵי תוֹרָה,
 וּמְמַנְּה דוֹבְבִים וּמְרַחֲשִׁים שְׂפָתוֹתָיו בַּיּוֹם. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב (שם ז) דוֹבֵב שְׂפָתָי יִשְׁנִים.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל הַמְתַּעֲסֵק בַּתּוֹרָה לְשִׁמְהָ,
 כְּשֶׁהוּא יֵשֵׁן בְּלֵילָה, נְשֻׁמָּתוֹ עוֹלָה לְמַעְלָה,
 וּמְרַאִים לָהּ אוֹתָם הַדּוֹבְרִים הָעֵתִידִים לְהִיּוֹת
 בְּעוֹלָם.

רַבִּי יוֹסִי הָיָה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. כָּא אֵלָיו רַבִּי
 אֲבָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּעַל הַהֲלָכָה כָּא. קָם
 לְפָנָיו. יָשְׁבוּ וְהִתְעַסְקוּ בַּתּוֹרָה. בְּעוֹדָם יוֹשְׁבִים, יָרַד
 הַלֵּילָה. יָשְׁבוּ וְהִתְעַסְקוּ בָּה עַד חֲצוֹת הַלֵּילָה.

נִרְדָּם רַבִּי אֲבָא, וְרַבִּי יוֹסִי הָיָה יוֹשֵׁב. רָאָה אֶת
 רַבִּי אֲבָא שֶׁפָּנָיו מְעֵט סְמוּקוֹת, וְהוּא
 צוֹחֵק. וְרָאָה אוֹר גָּדוֹל בְּבֵית. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִזֶּה
 נִשְׁמַע שֶׁשְׁכִּינָה כָּאן. הֲרַכִּין עֵינָיו. יָשַׁב שָׁם. עַד

שְׁהִיְתָה עוֹלָה שְׁחֵרוֹת הַבֶּקֶר וְהָאוֹר הִיָּה מֵאִיר
בְּבֵית, עַד שְׁחֵרִים עֵינָיו רָאָה הַבֶּקֶר, וְנִחְשֵׁף הַבַּיִת.

הַתְּעוֹרֵר רַבִּי אַבְא, וּפְנֵי הָיוּ מֵאִירִים וְעֵינָיו
צוֹחֲקוֹת. אָחֹז בּוֹ רַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי
אַבְא, אֲנִי יוֹדֵעַ מַה שְּׂאֵתָה רוֹצֵת, חֲתִיבָה, סוּדוֹת
עַלְיוֹנִים רְאִיתָ, וּבְשָׁעָה שְׂאֵתוֹ בְּנִשְׁמָתִי, בַּעַל
הַפְּנִים הַעֲלָה אוֹתָךְ לַחֲדָרִים גְּדוֹלִים וְעַלְיוֹנִים.

וְרְאִיתִי אֶת נִשְׁמוֹת שְׂאֵר הַצְּדִיקִים שְׁעוֹלוֹת
לְשָׁם, וְאָמַר לָהֶם, אֲשֶׁרִיכֶם הַצְּדִיקִים
שֶׁבְּשִׁבְלֵכֶם אֲנִי נִבְנֶה בְּבִנְיַן קְדוֹשׁ שֶׁל הַשֵּׁם
הַנִּבְכָּד, לְעֲנוֹת לְצַבְאוֹת הַמְּלָךְ הָעֲלִיּוֹן. וְרְאִיתִי
אֶת תּוֹרְתֵי שְׁהִיְתָה מִנְחַת שָׁם תְּלִי תְלִים כְּמִגְדָּל
גְּדוֹל, וּמִשׁוֹם כָּךְ שְׂמַחְתִּי בְּחֻלְקִי, וְצַחֲקוֹ עֵינָי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אַל תִּתְמַה עַל זֶה שֶׁל רַבִּי אַבְא,
שְׁחֵרֵי הַפְּסוּק מֵעִיד כָּךְ, שְׂשֻׁנֵינוּ, עֲשֵׂה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת זֶה הַמְּנֶנֶה תַּחְתָּיו, וְתָלָה
מִמֶּנּוּ כָּל שְׂאֵר הַצְּבָאוֹת, כְּמוֹ הַצְּוָאר הַזֶּה, שֶׁכָּל
הַגּוֹף תְּלוּי מִמֶּנּוּ. וּבְשָׁעָה שְׁחֵצְדִיקִים עוֹסְקִים

בַּתּוֹרָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹנֵה עוֹלָמוֹ, וְנוֹתֵן שְׁמוֹ
בְּקִרְבּוֹ, לְהַגִּיעַ לְכָל, וּלְהַסְפִּיק לְעוֹלָם מְטוֹבֵנוּ שֶׁל
מָקוֹם.

וּכְשֵׁיֵאֵין הַצְּדִיקִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא נוֹטֵל שְׁמוֹ מִקִּרְבּוֹ, וְאֵיזִי הָעוֹלָם
חָסֵר, וְהוּא אֵינּוּ בְּמַעֲלוֹת הַיְּכֻלָּת. מַנִּין לָנוּ?
שְׁכַתּוֹב (שיר ד) בְּמַגְדֵּל דָּוִד צוֹאֲרֵךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת.
אִם מִרְבִּים וּמַגְדֵּלִים הַצְּדִיקִים תּוֹרָה בְּמַגְדֵּל הַזֶּה,
מִיֵּד צוֹאֲרֵךְ בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת. וְהוּ שֶׁהוּא צוֹאֲרוֹ שֶׁל
עוֹלָם, בְּנוֹי בְּבִנְיָן קְדוֹשׁ, שֶׁכָּל הַפִּיּוֹת תָּלוּ וְנִלְאוּ
לְדַעַת הַשְּׁנֵחָתוֹ, וְזֶהוּ תַלְפִּיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית

מז) וַתֵּלֶה אֶרֶץ מִצְרַיִם.

וְאִזּוֹ אֶלֶף הַמִּנּוּן תָּלוּי עֲלָיו, וְכָל שְׁלֵטֵי הַגְּבֻרִים.
אוֹתָם הַנְּקֻרָאִים אֶלֶף אֶלְפִים, וְכָל הַנְּשֹׂאֵר
תָּלוּיִים עֲלָיו, וְכָל הַשְּׁלֵטִיִּים וְכָל הָעוֹלָמוֹת מְלֵאִים
מְטוֹבֵנוּ שֶׁל מָקוֹם.

אֶמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהֵינּוּ שְׁכַתּוֹב (שם כח) וַיִּחַלֵּם וְהִנֵּה
סֵלָם מִצַּב אֶרְצָה, כְּלוֹמַר, כְּשֶׁהַצְּדִיקִים

אינם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה - סָלַם מִצַּב אֶרְצָה, וְאֵינּוּ
בְּמַעֲלָה. זְכוּ הַצְּדִיקִים וְעִסְקוּ בַּתּוֹרָה - רֵאשׁוּ מִגִּיעַ
הַשְּׂמִימָה, אֲזַי יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה וְכָל טוֹב לֹא יִחַסֵּר.
וּמִיָּד - וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים עֲלִים וְיִרְדִּים בּוֹ. מַהוּ
בּוֹ? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשֵׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאמַר (תהלים קיח) נִגְיִלָה וְנִשְׁמַחָה בּוֹ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בּוֹ - בְּאוֹתוֹ מִמְּנָה. וּמִפְּנֵי מָה?
שְׂכַתוֹב אַחֲרָיו (בראשית כח) וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו,
עַל אוֹתוֹ מִמְּנָה. מִפְּנֵי זֶה עוֹלִים וְיִוְרְדִים בְּשִׁבְלֹו,
מִפְּנֵי שְׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם שֶׁהוּא נֹצֵב עָלָיו. אָמַר רַבִּי
תַּנְחוּם, לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ מִלֶּךְ שָׁלֵם מְכַל שְׂאֵר
הַצְּבָאוֹת? שְׂאִין לֶךְ נוֹשֵׂא שְׁמוֹ שֶׁל מָקוֹם בְּקִרְבוֹ
כְּמוֹ זֶה.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, רְמוֹז לְיַעֲקֹב, וְהַשִּׁיבוּ עַל מַה
שֶׁנִּתְרַעַם לְפָנֵי הַקָּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא. כְּלוּמַר,
שְׂאֵם בְּנָיו יִזְכוּ לְעִסְקַת בַּתּוֹרָה וּבַמְצוּוֹת, יֵשׁ מַעֲלָה
לָזֶה וּמַעֲלָה לְבָנָיו. לֹא זְכוּ לְעִסְקַת בַּתּוֹרָה וּבַמְצוּוֹת
- אֵין מַעֲלָה לָזֶה וְאֵין מַעֲלָה לְבָנָיו. זֶהוּ שְׂכַתוֹב

(שם) וְהִנֵּה מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיֹרְדִים בּוֹ. מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים - אֵלֹוּ בְּנֵי שָׁל יַעֲקֹב, זָכוּ - עוֹלָיִם. לֹא זָכוּ - יוֹרְדִים. בּוֹ - בְּשֹׁבִילוֹ, בּוֹ - בְּשֵׁישׁ לוֹ מִעֲלָה, יֵשׁ לָהֶם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל שְׂרֵי הָאֲמוֹת הָיוּ עוֹלָיִם אִו יוֹרְדִים בְּשֹׁבִיל זֶה. בְּשֵׁישׁ לוֹ מִעֲלָה - יוֹרְדִים שְׂרֵי הָאֲמוֹת. בְּשֵׁישׁ לוֹ יְרִידָה - עוֹלָיִם. וְהַכֹּל תָּלוּי בְּבְנֵי שָׁל יַעֲקֹב. אָמַר רַבִּי יְחֻדָּה בַר שְׁלֹמֹ, אִין טוֹב וְאִין רַע בָּא לְעוֹלָם אֲלָא בְּשֹׁבִיל בְּנֵי שָׁל יַעֲקֹב.

הַגְּמוֹן אֶחָד בָּא לְרַבִּי אֲבָתוֹ וְאָמַר: יֵשׁ לְכַנְס אֶת כָּל הָעוֹלָם עֲלֵיכֶם כְּמוֹ עַל הָאֲרֶבֶת הַזֹּה, לְהֶאֱבִיד אֶתְכֶם מִן הָעוֹלָם בְּשַׁעַת אֶחָת. הָאֲמָה הַזֹּה אִין עוֹבְדַת לְרַבּוֹנָה, כְּתוּב (דְּבָרִים יד) וְעֲצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהֶאֱדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ. אִם הִיא סוֹמְתָה, כָּל הָעוֹלָם יֵאֱבֵד בְּשֹׁבִילָהּ?! אָמַר לוֹ וְהָרִי אֲתֶם עוֹשִׂים אוֹתָהּ שְׁתִּסְמָתָה וְלֹא תִלְךְ בְּדָרְךָ בְּשֶׁרֶתָה. אָמַר לוֹ, תְּטַאֲיֶכֶם

הם העושים לעזרר אותנו. אמר רבי יהודה, יפה
אמר אותו ההגמון.

שנו רבותינו, (בראשית כח) והנה סלם מצב ארצה -
זהו בית עולמים. וראשו מגיע השמימה -
זהו שפתוב (שמות טו) מבון לשבתך פעלת ה'. איזהו
ראשו? זהו ציון, ושם השכינה והכרובים וקדש
הקדשים. אמר רבי אבא, סלם זה סיני, שבו נתנה
תורה, ושם נגלו מרכבותיו של הקדוש ברוך הוא.

רבי בא בשם רבי יוחנן אמר, עוד יש להסתכל
בפסוק זה בבראשונה, (שיר השירים ד) כמגדל
דויד צוארך פנוי לתלפיות, שחרי שנינו, אמר רבי
שמעון אמר רבי זירא, כל זמן שישקראל היו
עוסקים בתורה, בית המקדש היה קיים. זהו
שפתוב כמגדל דויד צוארך פנוי. אם מגדלים
תורה פאותו מגדל - צוארך פנוי. מהו צוארך?
זה בית המקדש. זהו שפתוב (בראשית כח) ויפל על
צוארי בנימין אחיו ויבך. מלמד שבכה על מקדש
ראשון ועל מקדש שני.

אמר רבי ^(דף לו ע"א) יצחק, מהו מגדל? אלא מה מגדל
 דוד מגדל חזק, אף המתעסקים בתורה
 צריכין חזק ובנין חזק. ר' תנחום אמר, מגדל דוד
 - מה דוד היה מתגדל בתורה יותר מכל בני דורו,
 כך המתעסקים בתורה צריכין להתגדל בתורה
 וישראל יתבטלו ממנה.

מה דוד היה עוסק בתורה לילה ויומם, כך צריך
 האדם להתעסק בתורה לילה ויומם, ובעוד
 שיתעסקו בה ויתגדלו בה - כמגדל דוד הצואר
 פנוי בנין חזק וגדול.

ואם לאו, אלה המגן תלוי עלינו, אלו אלה שנים
 שיהיו בגלות, והדבר תלוי אם ינאלו בו
 ואם לאו. זכו בתורה - ינאלו באלה שנים. לא זכו
 - כל שליטי הגבורים, אמר רבי תנחום, כל שליטי
 הגבורים ישתעבדו בהם, ולאחר כן ינאלו.

מכאן אמר רבי פא, והנה סלם מצב ארצה - זהו
 בית עולמים, הנצב בכנינו, בשביל אותן
 העוסקין בתורה בארץ. וראשו מגיע השמימה -

שְׁהַמְקַדֵּשׁ הוּא בְּמַעֲלָה גְדוֹלָה עַל כָּל הָעוֹלָם. וְהִנֵּה
מִלְּאֵנִי אֱלֹהִים עֲלִים וְיִרְדִּים בּוֹ - אֵלֹהֵי כֹהֲנֵי שְׂרָת.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, עַל שֶׁהוּא מְבִינֵן כְּנֶגֶד יְרוּשָׁלַיִם
שֶׁל מַעֲלָה. וְאוֹתָם הַשּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל
מַעֲלָה, הֵם שּׁוֹמְרִים יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה. מִשְׁמַע
עֲלִים וְיִרְדִּים.

מַה מַּעֲלָה יוֹתֵר יֵשׁ בּוֹ? אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, זֶהוּ
שְׁפָתוֹב וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים
קכז) אִם ה' לֹא יִשְׁמֵר עִיר שָׁוְא שֶׁקֵּד שׁוֹמֵר. וְהִנֵּנוּ
שְׁפָתוֹב וְהִנֵּה ה' נֹצֵב עָלָיו, לְהִיּוֹת שׁוֹמֵר עַל אוֹתָם
הַשּׁוֹמְרִים.

מַהוּ עָלָיו? אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, לְשִׁמְרָה. כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה לט) וְעֵינֶיךָ שִׁים עָלָיו. כֶּךָ (מלכים-א
ט) וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים. וְלַעֲתִיד לָבֵא
עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַחֲזוֹר לְיְרוּשָׁלַיִם, וְלְהִיּוֹת
חֹמָה לְשִׁמְרָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה ב) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ
נֶאֱמַר ה' חֹמַת אִשׁ סָבִיב וְלִכְבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ.

הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹב עָלֶיהָ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 מִלְּמַד שְׂקִפֵּל לוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִמָּשׁ הָיָה, וְעַלְיוֹ נִתְבַּשֵּׁר,
 וְעַלְיוֹ הָיָה שׁוֹב. מִשְׁמַע שְׂכַתוֹב וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם
 הַהוּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִן הַשְּׁלֵשָׁה אֲבוֹת לֹא נִתְבַּשֵּׁר
 אֶחָד מֵהֶם עַל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֶלָּא יַעֲקֹב,
 שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי מִן הָאֲבוֹת. וּבְנִגְדֵי אֵלֹהֵי הַשְּׁלֵשָׁה: יִשְׂרָאֵל,
 דָּוִד, שְׁלֹמֹה. שְׁלֹמֹה שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי בְּנֵאָו.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי נִתְבַּשֵּׁר
 עַל שְׁלֹמֹה, שֶׁהוּא הַשְּׁלִישִׁי, שְׂיִבְנִהוּ. זֶה
 אוֹהֵב נָשִׁים, וְזֶה אוֹהֵב נָשִׁים. זֶה עוֹמֵד בְּתַמּוֹ, וְזֶה
 לֹא עוֹמֵד בְּתַמּוֹ, שְׂכַתוֹב (מַלְכִים א' י"א) וַיְהִי לְעֵת זְקִנְתּוֹ
 שְׁלֹמֹה נָשָׂו הַטּוֹ אֶת לְבָבוֹ.

רַבִּי יוֹסֵי פְתַח, (תְּהִלִּים מ"ח) יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ
 חַר צִיּוֹן יִרְבְּתִי צָפוֹן קַרְיַת מֶלֶךְ רַב. יִפֶּה נוֹף,
 זֶהוּ יְרוּשָׁלַיִם, שֶׁהוּא (שְׁחִיחָה) (מִשְׁלֵי מ"ז) מִתּוֹק לְנֶפֶשׁ

וּמְרַפֵּא לְעַצְמֵם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ד) נִפְתַּח
תַּטְפַּנָּה שִׁפְתֹתֶיךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֶרֶץ מִצְרַיִם, כָּל יִפְי שְׂפָה, נוֹף
וְתַחֲפִנָּהם הָיוּ. נוֹף הָיָה הַמְשַׁבַּח מִכָּלֵם,
שֶׁהִיְתָה בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְחֲמִשׁ תְּכַשִּׁיטִין שָׁל
יִפְי. וְצִיּוֹן גְּדֹלָה בְּיִפְי וְהָדָר עַל נוֹף. שֶׁאָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, לָמָּה נִקְרָא שְׂמָה צִיּוֹן? מָה הַצִּיּוֹן עוֹמֵד
לָנֶם לְהִסְתַּכֵּל בּוֹ וְכוּ'.

וְהִיְתָה גְדוֹלָה בְּיִפְי מִנוֹף, וְהוּ שִׁפְתוֹב יִפְה נוֹף
מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ תֵּר צִיּוֹן יִרְבְּתִי צָפוֹן.
שָׁכַל מִי שֶׁהָיָה רוֹאֵה אוֹתָהּ, הָיָה שְׂמֵחַ. שֶׁשְּׂנִינּוּ,
אָמַר רַבִּי יוֹסִי אָמַר רַבִּי תַיִיא, מֵעוֹלָם לֹא נִבְנֶם
אָדָם בִּירוּשָׁלַיִם וְהָיָה עֵצָב, לְקַיִם מָה שֶׁנֶּאֱמַר
מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בֵּינּוֹן שֶׁשָּׂכַב יַעֲקֹב עָלֶיהָ, נִתְיָשַׁב
דַּעֲתוֹ, וְנִגְלָתָה עָלָיו הַשְּׂכִינָה וְדַבְּרָה עִמּוֹ,
מָה שֶׁלֹּא הָיָה קָדָם לָבֵן. שֶׁאָמַר רַבִּי יִצְחָק, עַד

שְׁעֵמַד יַעֲקֹב בְּאֹתוֹ מְקוֹם, לֹא נִגְלְתָה עָלָיו
הַשְּׂכִינָה.

כִּיּוֹן שָׂרָאָה יַעֲקֹב בְּךָ, יֵדַע שֶׁהַמְּקוֹם גָּרַם לוֹ,
וְהַקִּיץ מִשְׁנָתוֹ, וְנִתְיָרָא שְׁמַא דְּדָבָר אַחַר
הָיָה, וַיִּשְׁכַּב כְּבִתְחִלָּה. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
יַעֲקֹב, לֹא בְּךָ הוּא, אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם אֲנִיךָ
וְאֱלֹהֵי יִצְחָק. וְעוֹד, הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵתָּה שֹׁכֵב עָלֶיךָ
לֶךְ אֶתְנַנָּה וְלִזְרָעָה. וְלֹא אֶתְנַלָּה לְאִמָּה אַחֲרַת
בְּגִלּוֹי הַשְּׂכִינָה עַל הָאָרֶץ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, מַהוּ אֲשֶׁר אֵתָּה שֹׁכֵב עָלֶיךָ? אֵלָּא
בְּשֵׁם שְׂאֵתָה שׁוֹכֵב עָלֶיךָ וְנִבְוֵאָה עִמָּךְ, בְּךָ
זְרָעָךְ הִנְבּוֹאָה תִּהְיֶה מְצוּיָה עִמָּהֶם, וְלֹא עִם אִמָּה
אַחֲרַת.

רַבִּי יַעֲקֹב פָּתַח, (ישעיה כו) יַחַן רָשָׁע בַּל לָמַד צְדָק.
שְׁנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, וַיִּשְׁתַּרְשָׁע יַחַן בְּעוֹלָם
הַזֶּה, זֶה זְרָעוֹ שֶׁל עֲשׂוֹ הַרְשָׁע. וּמִפְּנֵי מָה יֵשׁ לָהֶם
חַן וְרַחֲמִים? מִפְּנֵי שֶׁזְרָעוֹ שֶׁל יַעֲקֹב לֹא לָמַד צְדָק.

בְּאֶרֶץ נְכוּחֹת יַעֲזֹל - זוּ יְרוּשָׁלַיִם, שְׁהִיא אֶרֶץ
נְכוּחֹת.

מַהוּ יַעֲזֹל? אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, הָאֵוִיר שֶׁל אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל מִחֻבִּים. וּמֵרִמּוֹ נְכוּוֹאת. וְזָרְעוּ שֶׁל
עֲשׂוֹ יַעֲזֹל הָאֵוִיר וְהִנְכוּוֹאת. מִפְּנֵי מָה? מִפְּנֵי שְׁזָרְעוּ
שֶׁל יַעֲקֹב לֹא רָאָה גֵאוֹת ה', וְאֵינָם עוֹסְקִים
בְּתוֹרָה, וְעַל כֵּן יִחַן רָשָׁע וַיַּעֲזֹל טוֹב הָאֶרֶץ
וְהִנְכוּוֹאת. רַבִּי יְהוּדָה בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אָמַר, יִחַן רָשָׁע
- אֵלּוֹ אֲמוֹת הָעוֹלָם שֵׁישׁ לָהֶם מְמַשְׁלָה בְּעוֹלָם
הַזֶּה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא לָמַד יִשְׂרָאֵל צֶדֶק.

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

03-6771499

או אצל "מפעל הזהר העולמי"

רחוב נחל לביש 24/8 - רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזָּהָר

הַמְתַּרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְנַקֵּד

מִהַתַּנָּא הָאֱלֹקִי רַבּוֹ שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

זָהָר חֲדָשׁ

פְּרָשְׁת וַיֵּשֶׁב

תַּרְגוּם קל וְנִחְמַד לְמַעַן יְרוּיַח חַלּוּמַד בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

פְּרָשַׁת וַיֵּשֶׁב

בַּיּוֹם וַיֵּרָא אֶל פַּחַד שְׁנַיִם יָשֵׁב אֹתוֹ צְדִיק, שְׁלֹא רָאָה
 אֶת אָבִיו עֹשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה. הָרִי הֵם יָשְׁבוּ
 בְּמִצְרַיִם עֹשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה, לְכֹל שָׁכַט וְשָׁכַט
 מֵאוֹתָם עֲשָׂרַת הַשָּׁכָטִים שִׁמְכְּרוּ אֹתוֹ. לְפִי
 הַחֲשָׁבוֹן הָיוּ מֵאֲתָיִם וְעֹשְׂרִים שָׁנָה לְכָלִּים. תּוֹרִיד
 מֵהֵם עֲשָׂר שְׁנַיִם שָׁנָה לָהֶם בְּדִין שֶׁל מַעֲלָה בְּשָׁבִיל
 עֲשָׂרָה שָׁכָטִים קְדוּשִׁים שִׁמְתוּ שֵׁם בְּמִצְרַיִם -
 נִשְׁאַרוּ מֵאֲתָיִם וְעֹשָׂר. זְהוּ שְׁכָתוֹב (בראשית מא) יָרְדוּ
 שְׁמָה.

בַּיּוֹם וַיֵּרָא, בְּשִׁנְרָמוֹ הַחֲטָאִים וְהַשְּׁכָתָה הָיוּ לֹא
 נִשְׁמְרָה כְּרָאוֹי, שְׁכָתוֹב (ירמיה יז) וְלֹא תוֹצִיאֵנוּ
 מִשָּׂא מִבְּתִיכֶם בְּיוֹם הַשְּׁכָתָה. אֵל תִּטְּלוּ עֲלֵיכֶם
 מִשָּׂא שֶׁל עֲוֹנוֹת, שְׁחָיָה מִיָּנַע עֲלֵיכֶם מֵהֵם יוֹם
 הַשְּׁכָתָה (דף לו ע"ב)

וְלֹא שָׁמְעוּ לְנְבִיא, וְהַתְּעוֹרְרָה עֲלֵיהֶם חָרַב נֹקְמַת
 נָקָם בְּרִית. מִי הַבְּרִית? זוֹ שְׁכָתָה, שְׁכָתוֹב
 לְדַרְתָּם בְּרִית עוֹלָם, וּבְרִית מִיָּלָה, שְׁכָתוֹב (שמות לא)

(ירמיה יא) ובשר קדש יעברו מעליה, וברית הצדיק
שפכו אותה.

והכל בדרגה אחת - שבת וברית מילה וצדיק.
וזהו סוד (עמוס ב) על שלשה פשעי ישראל
ועל ארבעה לא אשיבנו, וכלם תולה במכרם
בכסף צדיק. ואז התחילו להשתעבד שבע על
חטאתם, ונגזר עליהם בגלות בכל שבועים שנה
בחטאים של שמטה ויובל, שתלויים בשבת הגדול
ושבת סתם.

אחר כך באו לארץ הקדושה והתישבו בה ארבע
מאות ועשרים שנה, לתשלום שבועים
שבועות ושבועים שנה, עשר שנים לכל יום,
מאותם שיונקים משביעי, שגם שבת הגדול אף
כך נקראת שביעי ממטה למעלה, שכולל באחד
זכור ושומר. אחר כך התקיימו ארבע מאות
ועשרים שנה בארץ על פח התורה שהיו
מתעסקים.

וּכְשֶׁנָּגַרְם הַחֲטָא שָׁל שְׁנֵאת תְּנָם, הַתְּעוֹרְרָה
 שְׁנֵאת תְּנָם כְּמוֹ פְּרָאשׁוֹנָה. זְהוּ
 שְׁכַתוֹב (בראשית לו) וַיִּשְׁנֵאוּ אוֹתוֹ, אֶת אוֹתוֹ הַצְּדִיק,
 וְאִז נָתַן אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ כְּרוּף הוּא בְּיַד מִי שֶׁשׁוֹנֵא
 אוֹתָם שְׁנֵאת תְּנָם. זְהוּ שְׁכַתוֹב בְּאֵרוֹם, (יחזקאל לה)
 יַעַן הָיִיתָ לָּךְ אֵיבַת עוֹלָם וַתַּגֵּד אֶת פְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל
 יְדֵי חֲרָב.

וְאִז נִפְרַע מֵהֶם עַל יְדֵי מַנִּין אוֹתָן הַשָּׁנִים שֶׁחָסְרוּ
 מִסוּד שָׁל שְׁבַע עַל חַטֵּאתֵיכֶם. פֶּא וּרְאֵה,
 בְּשֵׁתִמְנָה עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה שְׁבַע פְּעָמִים לְכֹל
 אֶחָד מֵאוֹתָם הָעֶשְׂרָה שֶׁמְכָרוּ אוֹתוֹ, יֵצֵא לָּךְ אֶלְפָּה
 וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים.

וְאִז תִּתְעוֹרֵר גְּאֵלָה לְיִשְׂרָאֵל כְּבִקֵּר שְׁמֵת־חִיל
 לְהֵאִיר מְעַט מְעַט, עַד שְׁבַע עֶשְׂרָה שָׁנִים
 שֶׁהִסְתַּלַּק אוֹתוֹ הַצְּדִיק, הַדְּרֻנָּה שָׁל טו"ב. זְהוּ
 שְׁכַתוֹב (בראשית לו) יוֹסֵף בֶּן שְׁבַע עֶשְׂרָה שָׁנָה הָיָה
 רָעָה אֶת אָחִיו. שְׁחֲרִי אִז יִרְאֵה לְעַמּוּד בְּפִרְץ לְפָנֵי
 מַדַּת חֲדִין, שְׁחֲרִי נִשְׁלָמוּ חַטָּאי הָעוֹלָם, וְאִז (עובדיה

*) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִעֲקֹב אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכִי יִסַּף לְהִכָּה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וְדָלְקוּ בָהֶם וְאָכְלוּם.

וְאִזּוֹ יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַזְבּוֹת רַבּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, וַיִּתְּבַע עֲלֵבוֹנָם וְעֲלֵבוֹן הַתּוֹרָה שֶׁשָּׁרְפוּ בְּאֵשׁ, וְהָדָם שֶׁל אוֹתָם שֶׁנִּתְּרָגְנוּ עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ, וְאִזּוֹ יִתְרַצֶּה יוֹסֵף לְאַחִיו, (ישעיה יא) אֶפְרַיִם לֹא יִקְנֵא אֶת יְהוּדָה וַיְהוּדָה לֹא יֵצֵר אֶת אֶפְרַיִם.

כֹּל וְרֵאָה שֶׁכָּךְ זֶה, שֶׁשָּׂנִינֵנוּ בִּי"ז בְּתַמּוּז בְּפֶלַל הַתְּמִיד, וּבְט' בְּפֶלַח חֶרֶב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּי יוֹסֵי, מִנְּלִגְלִים זְכוּת לְיוֹם זַכָּאִי, וְחֻזְקָה לְיוֹם חַיִּב. שֶׁבְּאוֹתוֹ הַלְּיָלָה הוֹצִיאוּ דָבָה רָעָה עַל הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, וְהָרִימוּ קוֹלָם בְּבִכְיָה, וְנִקְבְּעָה לְדוֹרֵי דוֹרוֹת.

וְדַיִק וְתַמְצָא, מִשֶּׁפֶּלַח הַתְּמִיד, שֶׁהָיָה מִכֶּפֶר עַל חַטָּאֵיהֶם, עַד שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בֵּין בַּפְּעַם הָרֵאשׁוֹנָה בֵּין בַּפְּעַם הַשְּׁנֵיטָה - עֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם יָמִים, כְּנֶגֶד עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנִים שֶׁלֹּא רָאָה תְּצַדִּיק

ההוא את פני כבוד אביו, להראות את החכמה
העליונה, שזה תלוי בזה.

וְהָרִי הִתְעוֹרְרוּ הַחֲבֵרִים, שֶׁשָּׁחַרְבַּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ,
מוֹצְאֵי שַׁבָּת הָיָה זֶה וּמוֹצְאֵי שְׁבִיעִית,
וּמִשְׁמֶרְתּוֹ שָׁל יְהוֹרִיב הָיְתָה, וְהַלְוִים עוֹמְדִים עַל
דוֹכָנָם וְאוֹמְרִים שִׁירָה: (תהלים צד) יְגוּדוּ עַל נַפְשׁ
צַדִּיק וְגו' וַיְהִי ה' לִי לְמִשְׁגָּב וְכו', וַיֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם
אֶת אוֹנָם וְגו'. וְלֹא הִסְפִּיקוּ לֹאמַר יִצְמִיתֵם ה'
אֱלֹהֵינוּ, עַד שֶׁבָּאוּ גוֹיִם וּכְבָּשׂוּם. שְׁחָרִי אִם אָמְרוּ
אוֹתוֹ, לֹא הָיְתָה לָהֶם תִּפְקָנָה.

וּמוֹצְאֵי שַׁבָּת, חֲכָמָה רַבָּה זֶה רוֹמֵן, שֶׁיִּצְאֵי
מִשַּׁבָּת שֶׁהָיְתָה רְפוּאָה לְמִכְתָּם. וּמוֹצְאֵי
שְׁבִיעִית, שֶׁחֲטְאוּ אֶל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְלֹא עוֹד אֵלֶּא
שֶׁחֲטְאוּ בַּמִּלָּה, וְלֹא בְּרִית בְּשֵׁר קִדְשׁ. וּמִשְׁמֶרְתּוֹ
שָׁל יְהוֹרִיב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ב) עוֹד אָרִיב אֶתְכֶם
נְאֻם ה' וְאֵת בְּנֵי בְנֵיכֶם אָרִיב.

וְעַתִּיד הַקִּדְוֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיאֵם מִן הַגָּלוּת.
וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (זכריה ט) גִּילִי מְאֹד בַּת צִיּוֹן

הַרְיַעִי בַּת יְרוּשָׁלַיִם הִנֵּה מִלְכָּךְ יָבֵא לְךָ צַדִּיק
וְנוֹשָׁע הוּא.

וְאִם תֹּאמַר לָמָּה בָּא הַמְּשִׁיחַ מִיְהוּדָה? מִיּוֹסֵף
הָיָה צַדִּיק לְהֵיוֹת! אֵלֶּא שְׁשֻׁנֵיהֶם יָבֵאוּ,
וּמִשׁוֹם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינּוּ מְקַפֵּחַ שָׂכָר כָּל
בְּרִיָּה, נָתַן הַמְּלָכוֹת לְדוֹד, מִשׁוֹם שֶׁהָיָה עֲשִׂירֵי
לְצַדִּיקִים וְהַשְּׁבִיעִי שָׁל הָאֲחִים, וְכֵן הִיא מְלָכוֹת
הָאֲרָץ, כְּעֵין מְלָכוֹת הַרְקִיעַ.

סְתָרֵי תוֹרָה

פָּתַח אֹתוֹ הַיְיְהוּדִי וְאָמַר, (שם עג) וַאֲנִי קִרְבַּת
אֱלֹהִים לִי טוֹב וְגו'. בֵּא וּרְאֵה, כְּשֶׁכֵּן אָדָם
מִתְקַרֵּב לַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאָת טוֹב, שְׁפָתוֹב (שם קיט) טוֹב
לִי תוֹרַת פִּיךָ, אֲנִי מִתְקַרֵּב לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שֶׁנִּקְרָא טוֹב, שְׁפָתוֹב (שם קמה) טוֹב ה' לְכָל, וְאֲנִי
מִתְקַרֵּב לְהֵיוֹת צַדִּיק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ג) אֲמַרוּ
צַדִּיק כִּי טוֹב. וּכְשֶׁהוּא צַדִּיק, שְׂכִינָה שׁוֹרָה עָלָיו,
וּמְלַמֶּדֶת אֹתוֹ סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים בַּתּוֹרָה, מִשׁוֹם שֶׁאֵין

מִתְחַבֵּרֶת שְׂכִינָה אֲלֵא עִם טוֹב, שְׁחֵרֵי צְדִיק וְצַדִּיק
הוֹלְכִים יַחַד.

בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם,
הַעֲמִיד אוֹתוֹ וְשִׁתַּל עַל שֵׁשֶׁת הַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים
הַלְלוּ, וְהַשְּׁבִיעֵי שְׁעֲלֵיהֶם, שֶׁבְּשִׁבְלֵוֹ שָׁל הַשְּׁבִיעֵי
שֶׁנִּקְרָא צְדִיק נְזוּנִים עֲלִיּוֹנִים וְתַחַתוֹנִים, וְעֲלִיו
עוֹמְדִים, וְבוֹ נִסְמָכִים, וְהוּא הַיְסוּד וְהַשְּׂרֵשׁ שֶׁלָּהֶם.

וְהוּ שְׂפָתוֹב (תְּחִלִּים קִמָּה) עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְגו'.

עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ, לְאוֹתוֹ שְׁמֹן מִשְׁחָה
עֲלִיוֹן שֶׁשׁוֹפֵעַ מִהַמַּחַ הַנִּסְתָּר שֶׁל כָּל הַנִּסְתָּרִים
לְב"ל הַזֶּה. וְאִז, וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ.
שֶׁהַכֹּל הַזֶּה, כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר אֶל הַכֹּלָה, שֶׁהִיא כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל. וְאִז הוּא לְרַחֵם עַל הָעוֹלָם, וְכָל הָעוֹלָמוֹת
בְּשִׁמְחָה וְשִׁעֲשׂוּעַ.

וְאִז מַה כְּתוּב? פּוֹתַח אֶת יָדָה וְגו'. וְזֶה רְצוֹן
הַרְצוּנוֹת, שִׁיּוֹרֵד מִן הַמַּחַ הַנִּסְתָּר לְכָל
הַזֶּה, וְכִיּוֹן שֶׁהַכֹּל הוּוֹ מִתְבָּרְכֶת, כָּל הָעוֹלָמוֹת

הַתְּבָרָכוּ. וְהוּא שְׂפָתוֹב צַדִּיק ה' וְגו', קְרוֹב ה' וְגו',
רְצוֹן יִרְאֵיו יַעֲשֶׂה וְגו'.

וּכְמוֹ שֶׁפָּרָא אֶת זֶה בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּסוּד שְׁמוֹ
הַקְּדוֹשׁ, כִּךְ פָּרָא בְּעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן שְׂשֶׁה
צַדִּיקֵי אֲמֵת, וְאַחַד שְׂבִיעֵי, בְּכַתוֹב (קהלת ז) גַּם אֶת
זֶה לְעַמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים.

וּכְשֶׁנֶּגְרָמוֹ הַחֲטָאִים וְדָחוּ אֶת אוֹתוֹ כֹּל, שֶׁנֶּקְרָא
צַדִּיק, מִמְּקוֹמוֹ, (דף לו ע"א) בְּכַתוֹב (עמוס ב)
עַל מִכְרָם בַּכֶּסֶף צַדִּיק, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
אֲנִי גִזַּרְתִּי שְׂיִהְיֶה הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן כְּמוֹ הָעוֹלָם
הָעֲלִיּוֹן, וְיִהְיֶה אוֹתוֹ הַצַּדִּיק שְׁלִיט עַל הָאָרֶץ, וְיִהְיוּ
כֹּל בְּנֵי הָעוֹלָם מִתְּבָרְכִים עַל יָדוֹ.

וְהוּא שְׂפָתוֹב (בראשית מט) בֵּן פֶּרֶת יוֹסֵף, שְׂחֵרֵי אִין
בְּכֹל אֵיבָרֵי הַגּוֹף שֶׁיַּעֲשֶׂה פְרוֹת, אֲלֵא רַק
הַצַּדִּיק יְסוּד עוֹלָם הַיְוֵה. וּבֵן פֶּרֶת עָלֵי עֵינַי, מַה זֶה
אוֹמֵר?

אֵלֶּא כְּמוֹ שֶׁהָעֵינַי הָיוּ קִיּוּם הַגְּלָגֶל, שְׂאִינַי יָכוּל
 הַגְּלָגֶל לְהִתְקַיֵּם אֵלֶּא בְּבֵת הָעֵינַי שְׁלוֹ, כִּד
 יוֹסֵף הוּא כְּעֵינַי לְכָל אוֹתָם הַשְּׁשָׁה שְׁסוּבְבִים אוֹתוֹ,
 מִיָּמִין שְׁלֹשָׁה וּמִשְׂמָאל שְׁלֹשָׁה, וְהוּא מְקַיֵּם אוֹתָם,
 וְכִד הוּא לְכָל הָעוֹלָם, שְׁתֵּרֵי הָעוֹלָם לֹא עוֹמֵד
 אֵלֶּא עַל אוֹתָם הַשְּׁשָׁה, וְהַשְּׁבִיעִי שְׂמַעְלֵיהֶם.

וְקָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיק בְּסוֹד הַשְּׁכֵת, וְנַח
 בּוֹ, וְהִנִּיחַ בּוֹ כָּל הַבְּרָכוֹת לְבִרְךְ אֶת כָּל
 שְׂאֵר הַיָּמִים. וְהוּ שְׁכֵתוֹב (שְׁמוֹת כ) וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
 עַל בֶּן בִּרְךְ ה' אֶת יוֹם הַשְּׁכֵת. מִי זֶה יוֹם הַשְּׁכֵת?
 הַזֶּה אוֹמֵר, זֶה הַצַּדִּיק.

אָמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אַתֶּם חֲלַלְתֶּם אֶת
 הַשְּׁכֵת הַזֶּה שְׂאֵנִי גְזַרְתִּי שְׂיִהְיֶה מְלֻךְ עַל כָּל
 שְׂאֵר הַיָּמִים, וְאַתֶּם עָשִׂיתֶם אוֹתוֹ עֶבֶד עֲבָדִים -
 אַף אַתֶּם תִּסְבְּלוּ אוֹתָהּ עַבְדָּה קָשָׁה.

(בא וראה כמה שנים ישב אותו צדיק, שלא ראה את אביו עשרים ושנים שנה. הרי הם
 ישבו במצרים עשרים ושנים שנה, לכל שבט מאותם עשרת השבטים שמכרו אותו. לפי
 החשבון היו מאתיים ועשרים שנה לכלם, תוריד מהם עשר שנים שנכו להם בית דין

שְׁלֹמֶעֱלָה בְּשִׁבִיל עֲשָׂרָה שְׁבֻטִים קְדוּשִׁים שְׁמֵתוּ שָׁם בְּמִצְרַיִם, נִשְׁאָרוּ מֵאֲתֵימ וְעֶשֶׂר, זֶהוּ

שְׁכָתוּב (בראשית מב) רַד"ו שְׁמָה.

אָמַר לָהֶם יַעֲקֹב, בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, רְדוּ לְגִלּוֹת, וְנִכְּפוּ
 אוֹתָם הַחֲטָאִים וְלֹא יִחָרַב הָעוֹלָם בְּרָעָב,
 שְׁתֵּרִי אֵין בְּכֶם מִי שְׁיִזוֹן אֶתְכֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 פָּרַט עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַצְּדִיק שְׁמִכְרָתָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב
 (תהלים קמה) פֹּתַח אֶת יָדָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן. עַל
 יְדֵי מִי? עַל יְדֵי "כָּל". חֹזֵר וּפִרְשׁ מִי הַכָּל הַזֶּה -
 צְדִיק. זֶהוּ שְׁכָתוּב צְדִיק ה' וְגו'.

וּכְמוֹ זֶה לְמִטָּה, עַל יְדֵי הַצְּדִיק הַזֶּה, הִיָּתָה לוֹ
 לְעוֹלָם הַצְּלָה בְּאוֹתָן שִׁבְעַ שְׁנוֹת רָעָב. וְעַל
 שְׁמִנְעוּ בְּרָכוֹת מִשִּׁבְעַ הַדְּרָגוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת,
 הַתְּעוֹרְרוּ דְרָגוֹת אַחֲרוֹת שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר עֲלֵיהֶם
 בְּחֲטָאֵיהֶם.

בִּיּוֹן שְׁיִרַד יַעֲקֹב הַשְּׁלֵם לְמִצְרַיִם, הוּא וְכָל אוֹתָם
 הַשְּׁבֻטִים, וְרָאוּ הָעוֹלָם הַתַּחֲתוֹן כְּמוֹ הָעוֹלָם
 הָעֲלִיּוֹן, שֶׁעַל יְדֵי אוֹתוֹ הַצְּדִיק נִזוֹן הָעוֹלָם, זֶהוּ
 שְׁכָתוּב (בראשית מב) הוּא הַמִּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ.

הוא המשביר - מה זה משביר? אלא מושך הוא
 בראשונה מן העולם העליון, פכתוב עיני
 כל אליך ישברו, ואחר כך משביר לעולם
 התחתון.

ומנין לנו שיוסף נקרא כל? שכתוב (מלכים א ה)
 ובכל ודרדע. ולמדנו, לכלל זה יוסף,
 שכתוב ויכלכל, וכתוב (בראשית מט) משם רעה אכן
 ישראל.

ובשראה יעקב השלם כל זה, וראה כל אותו
 שבע שנים עליונות שהסכימו שיהיה
 רעב בעולם על החטא שגרמו בניו, שמכרו את
 הצדיק הקדוש הזה ולהוציאו ממקומו, אז התפלל
 לקדוש ברוך הוא, והסיר מהם חמש שנים.

מה הטעם חמש שנים? אלא בא וראה, סוד
 הדבר כך הוא, באותם ימים עליונים הוא
 אוהו בחמישי, שבו הוא ממטה למעלה. אבל
 באותם השנים שעליו, שאותוים בהם אבותיו, לא

הָיָה לוֹ רְשׁוֹת לְבַטֵּל דְּבָרָא, וְעַד חֲלָקוֹ בָּהֶם בְּטֵל
הַגְּזֵרָה, וְלֹא יוֹתֵר.

וְגַם יוֹסֵף הַצַּדִּיק עָשָׂה כֵּן. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (בראשית מז)
וּמְקַצֵּה אַחֲיוֹ לָקַח חַמְשָׁה אַנְשִׁים וַיַּצִּיגֵם לְפָנָי
פְּרַעָה. מִי אֵלָיו? חַמְשָׁה הֵם שְׁלֹא שׁוֹנֵא לָהֶם. זֶהוּ
שְׂפָתוֹב וְהוּא נֶעַר אֶת בְּנֵי בְלָהָה וְגו'. אָמַר, כְּדֹאֵי
אַתֶּם הַזֹּכְאִים לְעַמֵּד בְּפִרְצָה זֹו שְׁפָרְצוּ אֲחִיכֶם.
לְפָנָי פְּרַעָה, מִי הַפְּרַעָה? זֶה הַדִּין הָעֲלִיּוֹן שְׁעוֹמֵד
לְהַפְרֵעַ מִחֲטָאֵי הָעוֹלָם.

וּכְשֶׁנֶּשְׁלָמוּ אוֹתָם הַיָּמִים שֶׁנִּגְזַר עֲלֵיהֶם לְשַׁבֵּת
בְּגָלוֹת, אָזִי הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא
הַתְּעוֹרֵר בְּרַחֲמִים רַבִּים עֲלֵיהֶם, וּכְדִין עַל אוֹתָם
שֶׁהִשְׁתַּעֲבְדוּ בָּהֶם, וְהוֹצִיא אוֹתָם מִשָּׁם.

כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעוּ לְמָרָה, עָמְדָה מִדַּת הַדִּין לְפָנָי
הַקְּדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא וְאָמְרָה: וְאִיךְ יֵצְאוּ
יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוֹת, וְהָרִי כְּתוּב בַּתּוֹרָה שֶׁהִיְתָה
נִסְתָּרָת אֲלֵפִים שָׁנָה לְפָנָי שֶׁנִּכְרָא הָעוֹלָם, שְׁעַל
אֶחָד פִּי שְׁבָעָה עַל חֲטָאֵם יֵשׁ לָהֶם לְסָכַל, מִשׁוּם

אוֹתָהּ הַפְּרָצָה הַגְּדוֹלָה שְׁפָרְצוּ וְחָטְאוּ בְּאוֹתוֹ צַדִּיק
קָדוֹשׁ.

אָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: כִּי הוּא תְּדִין! אֲבָל
בַּתּוֹרָה הַקָּדוֹשָׁה יֵשׁ לִי מִתְּנָה טוֹבָה וְשֹׁפֵת
שָׂמָה, וּכְשֵׁיהֶם שׁוֹמְרִים אוֹתָהּ, הִיא עוֹמֶדֶת בְּאוֹתוֹ
מְקוֹם לְסֹגֵר אוֹתָהּ הַפְּרָצָה שְׁפָרְצוּ, שְׂאוֹתוֹ תַּצְדִּיק
הַשְּׂבִיעִי אֲחוֹזוּ בָּהּ, וּכְדַאי הוּא לְכַפֵּר עַל אוֹתוֹ
תַּחֲטֵא.

זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שְׁמוֹת טו) וַיִּצְעַק אֶל ה'. מִי וַיִּצְעַק? זו
מִדַּת תְּדִין שְׁעֵמֶדֶה וְצָרְחָה לְפָנָיו. וַיִּזְרְחוּ ה'
עֵץ - זוֹ הַתּוֹרָה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (מִשְׁלֵי ג) עֵץ חַיִּים הִיא
לְמַחְזִיקִים בָּהּ. וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם - מִי הֵם הַמַּיִם?
הַמַּיִם תִּירוֹנִים שְׁקֵמוּ לְהַפְרֵעַ מֵהֶם, וְאִזּוּ וַיִּמְתְּקוּ
הַמַּיִם, שְׁנִמְתְּקוּ וַדַּאי, שְׁתִּירִי רְאוּ אֶת הַרְפּוּאָה
הַגְּדוֹלָה לְאוֹתוֹ תַּחֲטֵא.

וּמַנֵּיין לָנוּ שְׂבִמְרָה נְצַטְוִנוּ? שְׂפָתוֹב (דְּבָרִים ה) שָׁמוֹר
אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ ה'
אֶלֶהֶיךָ. וְאָמַר מֶר, כַּאֲשֶׁר צִוָּךְ - בְּמִרְתָּה. אָמַר לָהֶם

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אִם אַתֶּם שׁוֹמְרִים אֶת הַשְּׁבִיעִי
הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה, אֵינֶן רְשׁוֹת לְמִדַּת הַדִּין לְקַטְרֵג עֲלֵיכֶם.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שמות טו) שָׁם שָׁם לוֹ חֵק וּמִשְׁפָּט.

וְעַל כֵּן שָׁנִינוּ, יְכוּלָה הִיא שְׁפָת שְׁתַּרְחֵם עָלֵינוּ
וַיִּקְבְּצֵנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִגְּלוֹתֵנוּ,
וְאֵלְמָלֵא שָׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שְׁפָתוֹת כְּהַלְבָתָן, מִיַּד
נְגָאֵלִים.

בֵּל וְרֵאָה, כְּשֶׁנִּרְמֵנו הַחֲטָאִים, וְהַשְּׁפָת הַזֶּה לֹא
נִשְׁמְרָה כְּרֵאָה, כִּמּוֹ שְׁמַצָּאֵנוּ שְׁהוּזְהִיר אֹתָם
הַנְּבִיא הָעֲלִיּוֹן, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ירמיה יז) כֹּה אָמַר ה'
הַשְּׁמְרוּ בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְאַל תִּשְׂאוּ מִשָּׂא בִיזִם הַשְּׁפָת
וְהִבֵּאתֶם כְּשִׁעְרֵי יְרוּשָׁלָּיִם. מַה זֶה וְאַל תִּשְׂאוּ
מִשָּׂא? אֵלֵא אָמַר לָהֶם: כְּבִקְשָׁה מִכֶּם, אֵל תִּשְׂאוּ
אֶת מִשָּׂא אֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁל הַשְּׁפָת עֲלֵיכֶם.

וְאִם אַתֶּם שׁוֹמְרִים אֹתוֹ, אַתֶּם תִּנְרְמוּ אֶת קִיּוֹם
הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחַתּוֹנִים, שְׂאוֹתוֹ שְׁפָת הָעֲלִיּוֹן
שְׁחַטָּאתָם כְּנִגְדּוֹ, מְדוּרוֹ וְשִׁעְשׁוּעוֹ, אֵינּוּ אֵלֵא

בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם הָעֲלִיזָנָה, שְׁנִקְרָאִים שַׁעְרֵי צְדָק,
וְהִיא הַכְּלֵה הַכְּלוּלָה מִן הַכֹּל.

וְאִם אַתֶּם שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ, תִּגְרְמוּ שָׂאוֹ הִיא
תַּתְּחִיב בְּיַד מַלְכוּת הָאָרֶץ, הַמְּלָכוּת שֶׁל
דָּוִד, מִשׁוּם שֶׁהִיא נִקְרָאת מַלְכוּת, וּמִשׁוּם זֶה אָמַר
דָּוִד שְׂאֵחוֹ בָּהּ, לֵךְ ה' הַמְּמַלְכָהּ, בְּשִׁתֵּי מִמִּי"ם,
לְהַכְּלִיל אֶת מַלְכוּתוֹ וּלְיַחַד אוֹתָהּ עִם מַלְכוּת
הַשָּׁמַיִם. וְאִם אַתֶּם לֹא תִשְׁמְעוּ (דף לו ע"ב) לְקֹדֶשׁ אוֹתוֹ,
וּתַעֲשׂוּ אוֹתוֹ חֵל, מַה פְּתוּב? וְהַצַּתִּי אִישׁ בְּשַׁעְרֶיהָ
וְאִכְלָה אֶרְמְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, שְׁלֵמֶטָה.

בֵּא וּרְאֵה, אִזּוֹ מִתְעוֹרְרֶת אוֹתָהּ חֶרֶב נוֹקְמַת נָקָם
בְּרִית עַל שְׁלֹא שָׁמְרוּ אוֹתָהּ הַבְּרִית הַקְּדוּשָׁה,
בְּשַׁלְשָׁה גּוֹנִים. אַחַד בְּסוּד עַל הַצַּדִּיק שְׁמַכְרוּ,
שְׂאֵחוֹ בָּהּ וְשָׁמַר אוֹתָהּ, וּבִגְלָלָהּ נִקְרָא צַדִּיק, וְאַחַד
שְׁכַתוּב וּבִשְׁר קֹדֶשׁ יַעֲבְרוּ מֵעֲלֶיהָ. וְאַחַד בְּסוּד
הַשְּׁבֵת שְׁחַלְלוּ, וְהַכֹּל הוּא בְּמָקוֹם אַחַד.

וְאִזּוֹ, עַל שְׁלֵשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל נִגְזַר עֲלֵיהֶם לְהִיּוֹת
שִׁבְעִים שָׁנָה מַחֲוִין לְאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, עֲשָׂרָה

לְכֹל יוֹם, וְלִסּוּף שְׁבָעִים שָׁנָה הוֹצִיא אֹתָם הַקָּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִשָּׁם, וּבָאוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְהִתְקַיֵּם בַּיּוֹם
 שְׁנֵי אַרְבַּע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, עַל כֵּן הִתְוַדָּה
 שָׁחִיו מִתְעַסְקִים בָּהּ, בְּאוֹתָן הַמְצֹוֹת הַקָּדוֹשׁוֹת
 בְּרֵאיוֹי.

(וּבְשֵׁנֵי שְׁלֹמוֹ, גָּרַם הַחֲטָא עַל שְׁנֵי אֶת הַנָּס,
 וְהִתְעוֹרְרָה אֹתָהּ שְׁנֵי אֶת הַנָּס
 שְׁלֹמֹה שֹׁנָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּשְׁנָאוּ אֹתוֹ, אֶת אֹתוֹ
 הַצְּדִיק. וְאִי נָתַן אֹתָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיַד מִי
 שְׁשׁוֹנָה אֹתָם שְׁנֵי אֶת הַנָּס. זֶהוּ שְׁכָתוּב בְּאֵדוֹם יַעַן
 חַיּוֹת לָךְ אֵיבַת עוֹלָם וְתִנָּר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי
 חֲרָב.)

והמשבילים יזהרו כזוהר הרקיע

גדולי ישראל והזוהר

בו נלקט מדעתם והשקפתם של גדולי ישראל
על לימוד הזוהר הקדוש והתיקונים והכמות האמת

בזוהר דא יפקון מן גלותא ברחמי

ע"ד ויקריש מ"ן שימיצא נחית - כ"י לא תש-כ"ה מפ"י זרעו

שבט שנת תש"ע לפ"ק - ע"ה"ק בית שמש תובב"א

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזָּהָר

הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

מִהַתַּנָּא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

זָהָר חֲדָשׁ

פְּרָשְׁת בְּשִׁלַּח

תְּרַגּוּם קַל וְנֶחְמַד לְמַעַן יְרוּיַח הַלּוֹמֵד בּוֹ

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזָּהָר הָעוֹלָמוֹ"

בְּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמוֹשׁ תּוֹכֵב" א

אֱלוֹל תִּשׁ"ע לֶפ"ק

פְּרִישַׁת בְּשִׁלַּח

לֹא עָלְתָה שׁוּעָתָם לְפָנָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 בְּשִׁעוּשָׁה תִקְרוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין בְּפִמְלִיָּא שְׁל
 מֵעֵלָה, אוֹתוֹ הַדִּין מַה נְהִיָּה? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
 הָעֵבִיר אוֹתָהּ בְּאוֹתוֹ נְתַר דִּינור, וְהָעֵבִיר אוֹתָם
 מִשְׁלֹטוֹנָם, וּמִנָּה שְׁלִיטִים אַחֲרִים שְׁל הָעַמִּים. אָמַר
 לוֹ, וְהָרִי כְּתוּב (תהלים קד) מִשְׁרָתִיו אֵשׁ לַהֲטֹ? אָמַר
 לוֹ, יֵשׁ אֵשׁ קֹשֶׁה מֵאֵשׁ, וְיֵשׁ אֵשׁ שְׁמֹכְכָה אֵשׁ (שְׁדוּחָה

אש).

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָשִׁעַ בְּחַר לָנוּ אַנְשִׁים וְצֵא
 תִּלְחֶם וְגו' (שמות יז). מָה הַטַּעַם יְהוָשִׁעַ עָרַךְ
 קָרַב וְלֹא מִשְׁאַר הָעָם? אֵלָּא מִשּׁוּם שְׁעֵמֶלֶק בָּא
 עֲלֵיהֶם עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא שְׁל שִׁבַּת שְׁלֹא שָׁמְרוּ
 אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁהֵעִירוּ חֲכָמֵינוּ וְכְרוֹנָם לְבִרְכָה,
 אֶלְמָלִי שָׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל שִׁבַּת רֵאשׁוֹנָה, לֹא שׁוֹלְטַת
 בָּהֶם אִמָּה וְלָשׁוֹן. מַה כְּתוּב? (שם טז) וַיְהִי בַיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי יָצְאוּ מִן הָעָם לְלֶקֶט וְלֹא מְצָאוּ, וְכְתוּב
 וַיָּבֵא עֲמֶלֶק.

וּבֹא רֵאֵה אֶת סוּד הַדָּבָר, כְּשֶׁצִּוְהָ אֹתָם הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּמַרְהָ עַל שַׁבָּת, מִשּׁוּם שְׂפָאָה
 מִדַּת הַדִּין לְקַטְרַג עַל אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁל הַצְּדִיק
 שֶׁמְכָרוּ אוֹתוֹ, שֶׁהוּא כְּנֶגֶד יוֹם הַשַּׁבָּת, וְהֵם הוֹצִיאוּ
 אוֹתוֹ לְחַל, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: הֲרִי יֵשׁ לָהֶם
 רְפוּאָה לְאוֹתוֹ הַחֲטָא, אִם הֵם שׁוֹמְרִים אֶת יוֹם
 הַשַּׁבָּת, שֶׁהוּא כְּנֶגֶד צְדִיק חַי הָעוֹלָמִים. וְהִינּוּ מֵה
 שְׂפָתוֹב (שם טו) וַיִּזְרְחוּ ה' עֵץ. עֵץ חַיִּים, שֶׁיִּשְׁמְרוּ
 אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, וְהֵם חָלְלוּ אוֹתוֹ, אָז וַיָּבֵא עֲמֶלֶק.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אָמַר לוֹ מֹשֶׁה לִּיהוֹשֻׁעַ, צֵא וְעַרְוֵ
 קָרֵב עִם עֲמֶלֶק, שְׁחַרֵּי לֶךְ רְאוּנִי, מִשּׁוּם
 שְׂפָאָה בֶן בְּנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק, וְהוּא בְּאוֹתוֹ הַחֲטָא
 בָּא עֲלֵינוּ. וְאִם לֹא נִמְצָא מְקַטְרַג לוֹ לְעֲמֶלֶק
 מִחֲלָקוֹ וּבְנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַצְּדִיק, אֵינֶן מִי שְׂיָכוּל לוֹ,
 וְאִז עֲשֵׂה יְהוֹשֻׁעַ כְּמוֹ שֶׁאָמַר מֹשֶׁה.

וּבֹא רֵאֵה שְׂפָנִלְל אוֹתוֹ הַחֲטָא בָּא עֲלֵיהֶם, שֶׁפָּנַשׁ
 אֶת אוֹתָם שֶׁהֵיוּ מֵאַחֲרֵי הָעֲנָן, וְלָקַח מֵהֶם
 אֶת אוֹת הַכְּבִרִית קֹדֶשׁ וַיִּרַק אוֹתוֹ כְּלָפִי מֵעֲלָה,

וְאִם הֵם לֹא הָיוּ חוֹמְטָאִים בּוֹ, לֹא הָיָה לוֹ סִיּוּעַ
 מִלְּמַעְלָה לַעֲשׂוֹת כָּךְ, אֲלָא כִּדִּי לְהִרְאוֹת לָהֶם
 שְׂיִכִּירוּ אֶת חֲטָאֵם, שְׁחַטְאוּ בְּאוֹתוֹ הַצַּדִּיק שְׂשֻׁמֵר
 אֶת הַכְּרִית הַזֶּה, וְכַעַת חָלְלוּ הַשֵּׁכֶת שֶׁהִיא כְּנַגְדּוֹ,
 שֶׁהִיא בָּאָה לְהַגֵּן עֲלֵיהֶם מִפְּנֵי מַדַּת הַדִּין.

בֵּיא וּרְאֵה מַה כָּתוּב, (במדבר לג) וַיִּסְעוּ מִמָּדָרָה וַיָּבֵאוּ
 אֵילָמָה וְשָׁם שְׁתֵּי עֶשְׂרֵה עֵינֹת מַיִם וְגו'. מַהוּ
 אֵילָמָה? אֲלָא שְׂשֻׁבוּ לַעֲבוֹדַת הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְלִקְבֹּל דְּבָרוֹ בְּלֵב שָׁלֵם, מַשׁוּם כָּךְ אֵל"י מ"ה.

וְחֲרִי פִּרְשׁוּהָ שְׂאוֹתוֹ הַמָּקוֹם הָיָה מְשֻׁכָּח בְּמַיִם
 מִכָּל הַמָּקוֹמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, שְׁחֲרִי תוֹרָה
 שְׂכַכְתָּב שָׁם הִיא, וְשָׁם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה מַעֲיָנוֹת וְשִׁבְעִים
 דְּקָלִים, וְהַכֹּל בְּסוּד הָאֵמוּנָה, שְׁחֲרִי כָּל שִׁבְעִים
 הַסְּנֵהֲדִין נְזוּנִים מַשָּׁם וּמִתְפָּרְכִים מֵאוֹתָם מַיִם
 הָעֲלִיּוֹנִים הַמְּבַשְּׂמִים.

אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְמַיִם חָלְלוּ לְהַתְּבַרֵךְ מֵהֶם,
 וַיִּשְׂרָאֵל הַקָּדוֹשִׁים שׁוֹרִים שָׁם, וּמְחַבְּרִים
 אֶת אוֹתָם הַמַּיִם הָעֲלִיּוֹנִים עִם אוֹתָם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה

מְעִינֹת תַּחְתּוֹנִים. וְאִם הֵם קִלְקְלוּ בְּרֵאשׁוֹנָה
 וְחָטְאוּ לְצַדִּיק הַהוּא, הֲרֵי הִדְבִּיקוּהוּ בְּמִקוּמוֹ,
 וְהָעוֹלָם נִזּוֹן עַל יָדוֹ, וְשִׁבְעִים תְּמָרִים נִזּוֹנִים מֵאוֹתוֹ
 הַתְּמָר, (שיר ז) זֹאת קוֹמְתָךְ דְּמָתָה לְתְּמָר. וְאוֹתָם
 שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי מְעִינֹת, כְּנֶגֶד שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי שְׁבָטִים,
 סוֹכְבִים אֶת אוֹתוֹ מִקוּם קְדוֹשׁ.

וְהִיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִים בְּלִמּוּד תּוֹרָה שְׁלִמְדוֹ מִמְּרָה,
 וְהִתְחַבֵּר עִמָּם הַבְּרִית הַקְּדוֹשׁ הַהוּא, וְנִפְרָד
 נִחַשׁ עֲקֻלָּתוֹן מֵאוֹתָהּ בְּאֵר מַיִם, שְׁתִּיהָ מְמַרֵּר
 אוֹתָם הַמַּיִם. וְמִי הִיָּה גוֹרֵם? חֲטֵאֵיהֶם עַד עֵתָה.

אֲבָל בְּעֵת, כִּיּוֹן שִׁחְזָרוּ בְּתִשׁוּבָה לְרִבּוֹנָם,
 וְהַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לִמַּד אוֹתָם דְּרָכֵי אוֹתוֹ
 עֵץ הַחַיִּים, זֶהוּ שְׁכָתוּב (שמות ז) וַיֹּרְהוּ ה' עֵץ - זו
 תּוֹרָה שְׁכָכְתָּב. וַיִּשְׁלַךְ אֶל הַמַּיִם - זו תּוֹרָה שְׁכָעַל
 פֶּה. וּמָה זֶה וַיִּשְׁלַךְ? אֵלֶּא י"ש ל"ך. י"ש זֶה הָעוֹלָם
 הַבָּא. זֶהוּ שְׁכָתוּב (משלי ח) לְהִנְחִיל אֶתְּבִי יִשׁ. ל"ך זו
 הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים שְׁנַדְבָּק בּוֹ. אִז

בְּשֵׁמוֹת הַמַּיִם, וַיֵּרֶד הַטַּל הָעֲלִיּוֹן מִהַעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ,
וְהִתְמַלֵּא שָׂדֵה הַתְּפוּחִים.

מִי נָרַם כָּל זֶה? אֵל"י מ"ה, תְּשׁוּבַת יִשְׂרָאֵל
לְרַבּוֹנָם, וְאִזּוּ הִיָּתְהָ לָהֶם רִשׁוּת לַחֲנוּת עַל
הַמַּיִם הַקָּלוּ. זֶהוּ אֲשַׁכְּתוּב (שְׁמוֹת טו) וַיַּחֲנוּ אָשֶׁם עַל
הַמַּיִם. מִהוּ וַיַּחֲנוּ אָשֶׁם? אֵלֶּא סַם תְּחִיִּים שׁוֹרְהָ
בְּאוֹתָם הַמַּיִם, מִשׁוּם כֶּךָ וַיַּחֲנוּ אָשֶׁם עַל הַמַּיִם. (דף לח

(ע"א)

מִדְרָשׁ הַנֶּעְלָם

וּמִטָּף אֲשֶׁר הִכִּיתָ בוֹ אֶת הַיָּאֵר קַח בְּיָדְךָ וְהִלַּכְתָּ
(שְׁמוֹת יז). לְמַדְּנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, חֲקוּק הָיָה
הַמִּטָּף מִשְׁנֵי צַדִּדִּים בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ. צַד אֶחָד שָׁל
רַחֲמִים וְדִין בְּאוֹתֵיזוֹת חֲקוּקוֹת, וְצַד אֶחָד דִּין עִם
דִּין, נִחַשׁ עָלַי צוּר.

בֵּא וּרְאֵה, כְּתוּב (שֵׁם יד) וְאַתָּה תָּרַם אֶת מִטָּף וּנְטָה
אֶת יָדְךָ עַל תַּיִם. מַה זֶה וּנְטָה? כְּלוּמַר, וּנְטָה
בְּצַד אֶחָד שְׁחֲקוּק בְּרַחֲמִים וְדִין. וְכְתוּב וַיֵּט מִשָּׁה

את יְרוּ, וְלֹא כָתוּב וַיִּשְׁלַח אֶת יְרוּ, כְּלוּמַר שְׁנַטְה
מִצַּד אַחֵר.

וְאִם תֵּאמַר שֶׁהָיָה חֲקוּק מִקֶּדֶם לָבֵן נִחַשׁ עָלַי
צוּר? אֵלֶּא כִּפְסָנָה נְחֻקָּה, שְׁכַתוּב (שם ד)
וַיִּשְׁלִיכֵהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנִחַשׁ. בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה נְחֻקָּה
עָלַי צוּר.

וְכֵּן רָאִהָ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, רָצָה תִּקְדוּשׁ כְּרוּךְ
הוּא שֶׁשְׂמֹתָיו שֶׁהָיוּ חֲקוּקִים בַּמַּטֶּה, יַעֲשׂוּ
אוֹתוֹת. וְלִמְדָנּוּ, שְׁנֵי אוֹתוֹת נַעֲשׂוּ בַיּוֹם בְּאוֹתוֹ
הַצַּד שְׁנַטְה מִשָּׁה בְּרַחֲמִים וְדִין. קָרַע אֶת הַיּוֹם
לְיִשְׂרָאֵל בַּשָּׁנִים עֶשְׂרֵת שְׁבִילִים, וְהֵשִׁיב בְּדִין עַל
הַמְּצַרִּים, וְהִטְבִּיעָם בְּתַהוֹם. וְהוּא שְׁכַתוּב (שם טו)
וַיֵּשֶׁב ה' עֲלֵיהֶם אֶת מִי הַיּוֹם.

בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה רָצָה לְהוֹצִיא מִיָּם. אָמַר לוֹ
תִּקְדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא: מִשָּׁה, נִטְה בַּמַּטֶּה
מִצַּד אַחֵר, שֶׁשְׁנֵי אוֹתוֹת נַעֲשׂוּ בּוֹ כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשׂוּ
מִהַצַּד הָאֵחֵר. אוֹת אַחַד כָּאֵן, וְאוֹת אַחַד בְּמַרְיָכָה.

אָבֵל בְּעֵת, (שם יז) וְהִבִּיתָ בְּצוֹר. מִהוּ צוֹר? בְּצוֹר
הָיָה שֶׁהִנָּחַשׁ עוֹלָה בּוֹ.

לְפַעַם אַחֲרַת אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִהוּ שְׂפָתוֹב (במדבר
ב) קַח אֶת הַמַּטֵּה וְהִקְהֵל אֶת הָעֵדָה אֶתְּהָ
וְאֶהְרֹן אֶחִיד וְדַבַּרְתֶּם, מִהוּ וְדַבַּרְתֶּם? אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר, צוּה אֹתוֹ עָלַי נָחַשׁ. שְׁהִירִי נַעֲשֶׂה בְּצוֹר,
בְּעֵת צָרִיד שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּנָחַשׁ, לְהַשְׁלִים אֶת שְׂמוֹתָיו
שֶׁל הַקְּרוֹשׁ פְּרוּד הוּא בְּאוֹתֵיזוֹת הַלָּלוּ.

מִמִּשְׁמַע שְׂפָתוֹב וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסִּלְעַ, וְכַתוּב (שם
כא) וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאֱלֹהִים וּבַמִּשָּׁה. מִה
בְּתוֹב אֶחָרִיו? (שם) וַיִּשְׁלַח ה' בָּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים
הַשָּׂרְפִים. מִה נָחַשׁ כַּחוּ בְּפִיו, אַף כָּאֵן בְּפִהָ.

וּמִשָּׁה לֹא עָשָׂה כָּהָ, אֶלָּא הִכָּה, וְלֹא הַשְׁלִים אֶת
הַשֵּׁם, אֶלָּא חוֹר פְּרֵאשׁוּנָה בְּשֵׁם הַצוֹר
וְעוֹב אֶת הַנְּחָשׁ. וְהוּ שְׂפָתוֹב וַיָּה, וְלֹא כְּתוּב
וַיְדַבֵּר, כְּמוֹ שֶׁנִּצְטָוָה וְדַבַּרְתֶּם. שֶׁשְׁנֵינֵנו, צוֹר -
לַעֲשׂוֹת, וְהַנְּחָשׁ - לְדַבֵּר. וְכַתוּב (שם) וַיָּד אֶת הַסִּלְעַ
בְּמִטָּהוּ פְּעָמִים. אַחַד שֶׁל שְׁעֵבֶר, וְאַחַד שֶׁל בְּעֵת.

לְמַדְנֵנוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּאוֹתָהּ הִשְׁעָה נְשֹׂאֵר
הַשֵּׁם. כְּלוּמַר, שְׁלֹא נְשָׁלַם בְּאוֹתָהּ
הָאוֹת, שְׁעֻזַּב מִשָּׁה הַנְּחָשׁ, וְלֹא נְשָׁלַם כָּל הַשֵּׁם.

נְשִׁתְרִי כְּצַד אֶחָד נְשָׁלַם בֵּינֵם, מִצַּד אֶחָד הַתְּחִיל
בַּצִּוּר, וְלֹא נְשָׁלַם בַּנְּחָשׁ. אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ
כְּרוּךְ הוּא: עֲשִׂיתָ שְׂיִתְחִיל שָׁמַי, וְלֹא נְשָׁלַם לַעֲשׂוֹת
אוֹתוֹת? אַף אַתָּה הַתְּחִלְתָּ וְלֹא תִשְׁלַם, לָכֵן לֹא
תָבִיאוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הַתְּחִלְתָּ לְהוֹצִיאֵם - לֹא
תִשְׁלִים לְהַכְנִיֵסם לְאֶרֶץ, לָכֵן לֹא תָבִיאוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יָדַע לֵב מִשָּׁה כְּרֵאשׁוֹנָה שְׁפָחַד
כְּשֶׁרָאָה הַנְּחָשׁ, שְׁכַתוּב (שמות ה) וַיָּנַם מִשָּׁה
מִפְּנֵיו. הֲלֵב רָאָה, וְלֹא יָדַע.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (במדבר כא) וַיַּעַשׂ מִשָּׁה נְחָשׁ
נְחָשֶׁת וַיִּשְׁמְהוּ עַל הַנֶּגֶם. עַל נֶגֶם לֹא כְּתוּב,
אֶלָּא עַל הַנֶּגֶם. רָצָה לְהַתְּקִין וּלְהַשְׁלִים מֵה שְׁחַסֵּר.
אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא: מִשָּׁה, כְּתוּב (שם כז)
לְהַקְדִּישְׁנִי בַמִּים. בַּמִּים וְלֹא בְּדָבָר אֶחָד. כְּשֵׁם
שֶׁהַתְּחִלְתִּי בַמִּים, אֲנִי רוֹצֵה שְׂיִשְׁתַּלֵּם שָׁמַי הַנֶּגֶם

בַּמִּים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּמָקוֹם שֶׁהָיָה חֶסֶד לֹא
הַשְּׁלִים, אֲבָל כֵּאֵן נַעֲשֶׂה חַנּוּם.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כְּתוּב (שם כא) עֲשֵׂה לְךָ שְׂרָף.
עֲשֵׂה לְךָ - לְתוֹעֲלֹתֶיךָ. עֲשֵׂה לְךָ - תִּקְוָה
מִמֶּה שֶׁחֲסַרְתָּ. עִם כָּל זֶה לֹא תִקְוֶה אֶלֶּא רֵאִיָּה,
שֶׁהָיוּ רוֹאִים בְּנִחְשׁ וְחַיִּים, אֲבָל הַשֵּׁם לֹא נִתְקַדֵּשׁ
בַּמִּים, וְנִשְׁאַר חֶסֶד מִהַשְּׂאֵר.

וְתִקְנֶת בְּרֵאִיָּה, (שם כב) עֲלֵה אֶל הַר הַעֲבָרִים הַזֶּה
וּרְאֵה וְגו', וּרְאִיתָה אֶתְהָ וְנִנְאִסְפָּת אֶל
עַמִּיךָ, (דברים לד) תִּרְאִיתִיךָ בְּעֵינַיִךְ וְשָׁמַח לֹא תִעְבֹּר.
בֹּא וּרְאֵה, שֶׁעָנְשׁוּ הָיָה שְׂאֵפְלוֹ רֵאִיָּה לֹא תִקְוֶה
בְּרֵאִיוֹ. כִּיִּזֶן שֶׁעָשָׂה לוֹ רֵאִיָּה, בְּזֶה הַשְּׁלִים לוֹ
רֵאִיָּה, אֲבָל לֹא הַשְּׁלִים שָׁמוֹ בַּמִּים כְּמוֹ כָּל שְׂאֵר
הַשֵּׁם.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְכֵן לֹא תִבְיֵאוּ, אָמַר מִשָּׁה: הַנְּחַשׁ הַזֶּה הָיָה
לְתַקְלָה שֶׁל עוֹלָם. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: לֹא
כָּה, דִּין הוּא לְרִשְׁעִים, וְחַיִּים לְבַעֲלֵי אֱמֶת, שֶׁכְּתוּב

(במדבר כא) וְרָאָה אֹתוֹ וַחִי. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יֵדַע מִשָּׂה
אֶת דְּרָכָיו, וְהִצְדִּיק עָלָיו אֶת הַדִּין.

פָּתַח וְאָמַר, (דברים לב) הַצּוֹר תָּמִים פָּעֵלוּ, וְהוּ הַצּוֹר
שְׁאֵמְרָנוּ. אֵל אֱמוּנָה וְאִין עוֹל, שְׁכָתוֹב
וְרָאָה אֹתוֹ וַחִי, וְכָתוֹב (תהלים יח) הָאֵל תָּמִים דְּרָכָו.

אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וַחֲרִי שְׁנִינּוּ, אֵל - גְּזֵרַת הַרְחָמִים,
כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (במדבר כג) אֵל מוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם,
(שמות לד) אֵל רַחוּם וְחַנּוּן? אָמַר לוֹ, לֹא כֹה, שְׁשֵׁנִינוּ
שְׁשׂוֹלְטִים הַרְחָמִים עַל הַדִּין. אֵל לְבָדוֹ יִכְלֹת הוּא,
וְהַרְשׁוּת הִיא שְׁלוֹ. מַה זֶה יִכְלֹת? שְׁלֵטוֹן, כְּלוּמַר,
שְׁלֵטוֹן שֶׁל אֵל, הַתְּנַבְּרָה הַגְּזֵרָה שְׁלוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
(בראשית לא) יֵשׁ לְאֵל יָדַי, (הַרְשׁוּת שְׁלוֹ) הַיִּכְלֹת שֶׁל הָעֵינַן
הָרַע. אָמַר לוֹ, וַחֲרִי כָתוֹב (דברים י) הָאֵל הַגָּדוֹל
הַגְּבוֹר. אֵל גָּדוֹל מְנַצֵּחַ, אֵל לְבָדוֹ מְנַצֵּחַ.

וְכָתוֹב (שם לב) הַצּוֹר תָּמִים פָּעֵלוּ כִּי כָל דְּרָכָיו
מִשְׁפָּט - הִנֵּה צוֹר. אֵל אֱמוּנָה וְאִין עוֹל
וְגו' - הִנֵּה נֶחֱשׂ עָלַי צוֹר. נַחֲזֵר לְדַבָּרִים הָרֵאשׁוֹנִים,
וְכָתוֹב (איוב ח) הָאֵל יַעֲזוֹת מִשְׁפָּט?! מִשׁוּם שְׁדָרְךָ

הנחש להסיט דרכו, לכן כתוב ואין עול. האל יעוּת משפט, חם ושלום!? אמר רבי אלעזר, הינו שכתוב (תהלים פה) אשמעה מה ידבר האל ה'.

וישליח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו (שמות ד), כמו שנאמר מטה כלפי חסד. אמר רבי יוסי, שני מטות היו - אחד של משה, ואחד של הקדוש ברוך הוא, ממשמע שכתוב (שם יז) ומטה האלהים.

אישנינו, בשעה שהיה נוטל משה המטה, היה כאלו היה ברשותו וביכולתו. זהו שכתוב (שמות ד) ויקח משה את מטה האלהים בידו. וראי שבידו לקח, אלא מהו בידו? ברשותו, כאלו הוא שלו.

ואמר רבי יוסי, ברשותו של משה היה עד שהוקם המשכן. בין שהוקם המשכן, החזיר המטה לפני העדות, ומשם היה נוטל לעשות בו נסים. זהו שכתוב (במדבר ב) ויקח משה

את המטה מלפני ה'. כיון שלקחו, הרי הוא
ברשותו, וכשלו היה.

אמר רבי יהושע, אותו המטה של סנפירינון היה,
ומיששת ימי בראשית נברא, כמו ששנינו -
והמכתב והמטה. רבי יהודה אומר, של עץ היה.

מי ^(דף לח ע"ב) שאמר של סנפירינון היה - שכתוב
^(יחזקאל א) כמראה אבן ספיר דמות כסא, וכתוב
מטה האלהים. ומי שאמר עץ היה - שכתוב ^{(שמות}
^{ט"ו)} ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וגו'.

שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. אמר הקדוש
ברוך הוא: מכאן ולהלאה, הרי חק ומשפט
לעשות נסים. חק ומשפט - שכתוב ^(משלי ') נחש
עלי צור. ושם נסהו - משום שכתוב וימתקו
המים. דבר אחר, אמר הקדוש ברוך הוא: מכאן
ולהלאה חק ומשפט, שלא יהא נקדש אלא במים
שנמתקו.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתוּב כִּי מָרִים הֵם, מִכָּאֵן
שְׁנִינּוּ, יֵשׁ מַיִם עֲבוּרִים, וַיֵּשׁ מַיִם צְלוּלִים,
וַיֵּשׁ מַיִם מְתוּקִים, וַיֵּשׁ מַיִם מָרִים. וַיִּצְעַק אֵל ה',
לָמָּה צָעַק? מִכָּאֵן שִׁתְּיָה בְּצִעַר בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. אָמַר
לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִשָּׁה, הִנָּחֵשׁ שְׁנֵהֲפֹךְ בַּסֶּנֶה,
עֲבֹשׂוּ צָרִיךְ לַחֲקֹק אוֹתוֹ בְּצוּר, וּשְׁנִינֵהֶם עָמְדוּ עַל
הַמַּיִם הַמָּרִים. וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה נִחְקַק צוּר בַּנָּחֵשׁ
שִׁתְּיָה בּוֹ קֶדֶם. זֶהוּ שִׁכְתוּב שָׁם שָׁם לוֹ חֵק
וּמִשְׁפָּט.

בַּאֲשֶׁר בָּא רַבִּי אַבְא, שָׁאֲלוּ לְפָנָיו. אָמַר לָהֶם,
טוֹב אוֹמֵר רַבִּי יְהוּדָה, וְכֹף הוּא. וְאַנִּי
נִצְרָךְ לְגִלּוֹת סוּד תְּדַבֵּר, תְּרִי רְאִיתִי שְׁרַבִּי יְהוּדָה
גָּלָה אוֹתוֹ.

אֵלֶּא, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה: מִשָּׁה, כָּעַת
בְּמִצְרַיִם תִּיְהֶה הַמַּטָּה שֶׁל אַחֲרָן לְדַחוֹת הַקֶּשׁ
הַשּׁוֹלֵט עַל יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, אֲבָל בְּשִׁינְאוֹ
בְּמִצְרַיִם, כִּמָּה מְקַטְרְגִים מְזַמְנִים עַל יִשְׂרָאֵל

לְדַחוּתָם בַּיָּם, כַּמָּה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ אֶצְלָם. כַּמָּה
מַיִם רָעִים יִקְטָרְנוּ בָּהֶם.

בָּאוּ לַיָּם - בָּא רַחֵב שָׂרוּ שָׁל מַצְרַיִם וְשָׁל יָם. אָמַר
הַקְּדוֹשׁ - בְּרוּךְ-הוּא: מִשָּׁה, (שמות יד) הָרַם אֶת
מִטְּהָ וְנִטְהָ אֶת יָדָהּ. בִּיּוֹן שֶׁאָמַר הָרַם אֶת מִטְּהָ,
מֵהוּ וְנִטְהָ אֶת יָדָהּ? אֵלֶּא הָרַם אֶת מִטְּהָ נִגְדָה שָׂרוּ
שָׁל יָם. בָּאוּ לְמָרָה - כַּמָּה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְּנוּ
אֶצְלָם, וְנִצְטַעַר מִשָּׁה וְצַעַק. וְהוּ שְׁכָתוּב וַיִּצַּעַק אֶל
ה'.

אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִשָּׁה, תְּרִי לָךְ עֲצָה
בְּוֵה, הַשְׁלִיךְ הַמִּטָּה אֶצְלָם, וַיִּחַקֵּק נַחֲשׁ עָלֵי
צוּר שְׁנִייתָם בְּיַחַד, וַיִּנְצְלוּ. וְהוּ שְׁכָתוּב וַיִּזְרְחוּ ה'
עַיִן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאמַר (קהלת יא) מָקוֹם שְׁיִפּוֹל הָעַיִן, שֶׁהוּא
עֲצָה. וַיִּשְׁלִיךְ אֶל הַמַּיִם. וְכָתוּב שָׁם שָׁם לוֹ חֵק
וּמִשְׁפָּט, נַחֲשׁ עָלֵי צוּר. וְשָׁם נִסְחָהוּ - עֲטָרְהוּ בְּנִסִּים.
אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאן וְלְהִלָּאָה, תְּרִי לָךְ
שְׁיַעֲמַד אֶצֶל הַמַּיִם, תְּרִי לָךְ שְׁיִתְקַדַּשׁ שְׁמִי בַּמַּיִם.

בְּשִׁבְאוֹ לְאֱלֹהִים, בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג. אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִשָּׁה, בְּמָקוֹם הַזֶּה
אֵין צָרִיךְ מִטָּה, הֲרֵי יַעֲקֹב, שֶׁהוּא הָאֵילָן בְּשִׁבְעִים
נֶפֶשׁ, וְהוּא שְׁבַעִים תְּמָרִים. וְשִׁתִּים עֲשֶׂרָה עֵינֹת
מַיִם - שָׁנִים עֲשָׂר שְׁבַעִים בְּשִׁבְעִים עֲמוּדִים, וְשָׁנִים
עֲשָׂר שְׁבַעִים, זְכוּתָם יִגַּן עֲלֵיכֶם בְּמָקוֹם הַזֶּה
שֶׁנִּקְרָא אֵילָן, וְהוּא אֱלֹהִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה א) כִּי
יִבְשׂוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר תַּמְדָּתֶם.

מִיד - וַיִּתְּנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם, מִשְׁמַע שְׁפָתוֹב עַל
הַמַּיִם, וּמִשְׁמַע שְׁפָתוֹב שָׁם שָׁם לוֹ, וְלֹא
בְּמָקוֹם אֲחֵר. וְשָׁם שָׁלְטוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַמַּיִם,
וְלֹא הִצְרִיךְ הַמַּטָּה. מִכָּאן וּלְהִלָּאָה נִצְרָךְ הַמַּטָּה
בְּנִחַשׁ עָלֵי צוּר אֶצֶל הַמַּיִם.

בָּאוּ לְחֹרֵב - בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא: וְהַכִּיתָ בְּצוּר, הַמַּטָּה אֲצִטְרִיךְ
הָבֵא, וְהַכִּיתָ לְאֵלוֹ בָּאוֹתוֹ צוּר, וְלֹא בְּנִחַשׁ. אָמַר
מִשָּׁה, יוֹתֵר צָרִיךְ בָּאוֹ, אֲנִי רוֹאָה מַיִם שָׁרְצוּ

לְשִׁטָּה. לָמָּה? הֲנִנִּי עֹמֵד לְפָנֶיךָ שָׁם עַל הַצֹּר
[בְּחֶרֶב] וְהִכִּיתָ בַצֹּר.

אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה: עֲדִין בְּמַרְיָכָה
עֲתִידִים הַמַּיִם לְקַטְרֵג יוֹתֵר, שָׁהִם מַיִם
עֲבוּרִים רָעִים וְיִזְדוֹנִים, וְיִזְדוֹגוּ בָהֶם בְּיִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּי
לְעֵינֵיהֶם, וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה נִצְרָךְ הַמַּטָּה, וְתַתִּיר
עֲלֵיהֶם הַנְּחָשׁ בְּגִלּוּי לְעֵינֵיהֶם, וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמִי. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב (במדבר כו) לְהַקְדִּישׁנִי בַמַּיִם לְעֵינֵיהֶם. מֵהוּ
לְעֵינֵיהֶם? בְּגִלּוּי. בְּדָבָר שֶׁנִּזְדוֹגוּ בָהֶם בְּגִלּוּי.

בֵּא וּרְאֵה, כִּךְ רָאָה דָוִד, שְׁכָתוֹב (תהלים קכד) לוֹלִי
ה' שְׁתִּיחָה לָנוּ בְּקוֹם עָלֵינוּ אָדָם - זֶה פְּרָעָה.
אֲזִי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַיִּזְדוֹנִים - כְּמוֹ שֶׁאִמְרָנוּ.
וְכָתוּב (שם) נַפְשֵׁנוּ בְּצַפּוֹר נִמְלָטָה מִפֶּחַ יוֹקָשִׁים
וְגו'.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, מָה רָאָה מִשָּׁה בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שְׁלֵא
עָשָׂה בְּנְחָשׁ? אֵלָּא יִשְׂרָאֵל הָיוּ דוֹחֲקִים
לְמִשָּׁה הַנָּה לָנוּ מַיִם. נִתְיַעַץ מִשָּׁה וְאָמַר: הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא אָמַר לִי לְעֹמֵד בְּנְחָשׁ, וְאֲנִי רוֹאֵה שְׂאִין

גִּזְרָה לִנְחֹשׁ בְּמִים, שְׂאִין יִכְלְתוּ אֵלֶּא כְּעֶפֶר,
 שְׂכֶתוֹב (בראשית ג) וְעֶפֶר תֹּאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. מִשְׁמַע
 שְׂעֶפֶר יֹאכַל וַיִּשְׁמִיד כָּל יָמָיו, אֲכַל בְּמִים לֹא.
 וַיִּשְׂרָאֵל הוֹחֲקִים אוֹתִי, וְאִפֹּה עַל נֶבֶשׁ יַעֲשֶׂה נֶם, לֹא
 יַעֲשֶׂה בְּמָקוֹם זֶה, אֵלֶּא כְּשֶׁנְּחַקֵּק, נְחַקֵּק כְּעֶפֶר וְלֹא
 בְּמִים, שְׂכֶתוֹב (שמות ד) וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לִנְחֹשׁ.
 וְצוֹר נְחַקֵּק כְּזֶה, בְּמִים, בְּמֶרֶת, וּכְבָר עֲשֶׂה נֶם.
 מִזֶּבֶד שְׂאֵעֲשֶׂה כְּזֶה, שְׂנַעֲשֶׂה נֶם אַחֵר. מִיָּד - וַיִּךְ אֶת
 הַסֵּלַע בְּמִטְהוֹ פְּעָמִים. אָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ כְּרוּךְ הוּא:
 מִיֶּשֶׁת, יַעַן לֹא הָאֵמְנָתֶם בִּי לְהַקְדִּישֶׁנִּי, שְׂחַשְׁבֹּתֶם
 שְׂלֹא יָכוֹל הַנְּחֹשׁ בְּמִים, לָכֵן לֹא תִבְיֵאוּ. (ומִיָּד אֲשֶׁר
 הִכִּיתָ בוֹ אֶת הַיָּאֹר כּו', מָה הַפְּעָם? מִשּׁוֹם שְׂמַחֲקֵק בְּנַפְסִים הָיָה, וְהַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ

הַעֲלִיזוֹן רְשׁוֹם בּו'.*

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזָּהָר

הַמְתַּרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְנַקֵּד

מִהַתַּנָּא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

זָהָר קֹדֶשׁ

פְּרָשַׁת יִתְרוֹ

תַּרְגוּם קַל וְנֶחְמַד לְמַעַן יְרוּיַח הַלֹּמֵד בּוֹ

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזָּהָר הָעוֹלָמוֹ"

בְּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמוֹשׁ תּוֹכֵב" א

אֱלוֹל תַּש"ע לַפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִישַׁת יִתְרוֹ

אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ (שמות ב), בַּפֶּסוּק הַזֶּה שָׁאֵל רַבִּי יִיסָא, הַקָּטָן שָׁמֵן הַחֲבָרִים, מִרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, וְאָמַר לוֹ, יֵשׁ לִי לְשֵׁאל שְׁאֵלָה אַחַת מִמְּךָ, וּמִשְׁפָּשׁ לִי בְּלִבִּי, וְאֲנִי פוֹחַד מִלְּשֵׁאל מִמְּךָ, וְאִמְרַתִּי, אִם נִשְׁאֵל - פּוֹחַד אֲנִי שְׁמָא אֶעְנֶשׁ, אִם לֹא נִשְׁאֵל - מִשְׁפָּשׁ לִי בְּלִבִּי. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר.

אָמַר לוֹ, זֶה שְׁתַּקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא מְזַכֵּיר לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. (ויקרא יט) אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. מָה הַחֲדוּשׁ שְׁמַלְמֵד פֶּאֵן? תַּנְאֵי שְׁלֵם הוּא, זֶה שְׁאֵמַר לְאַבְרָהָם (בראשית טו) כִּי גַר יְהִיָּה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְגו' וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרַבֵּשׁ גְּדוּל. אִם כֵּן, לָמָּה לְתוֹזְבִיר לָהֶם תְּדַבֵּר הַזֶּה בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם?

אָמַר לוֹ, בֵּא וְרֵאָה, בְּנִי. תַּקְדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא לֹא הִתְנָה עִם (דף לט ע"א) אַבְרָהָם אֶלָּא שִׁיּוּצִיָּא אֶת

יִשְׂרָאֵל מְגֵלוֹת מִצְרַיִם, וְלֹא מִתַּחַת שְׁעֵבוֹד שָׁל
 יִרְאָה אַחֲרָת. שְׁוֹדֵאֵי יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהָיוּ כְּמִצְרַיִם,
 נִטְמָאוּ וְטִנְפוּ עֲצָמָם בְּכָל מִינֵי טְמֵאָה, עַד שֶׁהָיוּ
 שְׂרוּיִים תַּחַת אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה כַּחוֹת שָׁל טְמֵאָה,
 וְהִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹצִיא אוֹתָם מִתַּחַת עֲבוֹדַת
 כָּל שְׂאֵר הַכַּחוֹת.

וְעוֹד שֶׁהַכִּנִּים אוֹתָם לְאַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרֵי
 הַשֵּׁכֶל כְּנִגְדָּם, מֵה שְׁלֹא הִתְנָה עִם אֲבִרְהָם,
 אֲלֵא לְהוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם, וְהוּא עָשָׂה טוֹבוֹ וְחִסְדּוֹ
 עִמָּם.

וּמִשּׁוֹם כֵּן תִּמְצָא בַּתּוֹרָה חֲמִשִּׁים פְּעֻמִּים יְצִיאַת
 מִצְרַיִם, לְהִרְאוֹת לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם הַחֶסֶד
 שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁהוֹצִיא
 אוֹתָם מֵאוֹתָם כַּחוֹת הַטְּמֵאָה, וְהַכִּנִּים אוֹתָם לְתוֹךְ
 כַּחוֹת הַטְּהָרָה, שֶׁהֵינּוּ חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בֵינָה.

וְזֶהוּ שֶׁאֵנּוּ מוֹנִים לָהֶם מִיּוֹם טוֹב שָׁל פְּסַח, וְאֵנּוּ
 מוֹנִים יָמִים וְשָׁבוּעוֹת, וְחָרִי הִתְעוֹרְרוּ
 הַחֲכָמִים, מִצָּוָה לְמִנּוֹת יָמִים וּמִצָּוָה לְמִנּוֹת

שְׁבוּעוֹת, כִּי כָּל יוֹם הוֹצִיאָנוּ מִכַּחַשׁ שֶׁל טְמֵאָה,
וְהִכְנִיסָנוּ לְכַחַשׁ טְהוֹרָה.

לימוד ספר הזוהר נשגב מאוד לטהר ולקדש הנפש, ואפילו אי לא ידע מאי קאמר ושוגה בו שגיאות הרבה הוא חשוב לפני הקדוש ברוך הוא... בלימוד זוהר הקדוש אפילו באין מבין כלל, חשוב ומקובל ומרוצה לפני ה' וכו'. (פלא יעץ אותך, זוהר)
וכן נתן מרן האר"י תיקון לבעל תשובה שיאמר חמשה דפין זוהר או תיקונים בכל יום (מורה באצבע להחיד"א אות מ')

אין אדם יכול לבוא אל קצת השגת גדולתו ורוממותו ית"ש מכל למודיננו כמו מלימודי חכמת הקבלה, ביחוד מלימוד ספר הזוהר הקדוש והתיקונים, חכמת אדם תאיר פניו מריבוי העולמות העליונים הקדושים לאין קץ וסוף ותכלית. (יסוד ושורש העבודה, שערי השישי, שער הניצוץ)

הנני רושם לך תלמידי המובהק הרב הגאון הקדוש מ' יעקב יוסף הכהן ג"י בקצרה על נייר קטן בכיון בכדי שתשא אותו בכל עת. קבלתי ממורי ורבי וכו' [הבעש"ט], תיקונים ילמד בכל השנה בכל יום. (כתר שם טוב)

מכתב מורנו הבעש"ט: לכבוד... בכל לילה קודם השינה ממש תלמוד מאמר אחד מתיקוני הזוהר הקדוש ואז תישן בטח ובל תירא בעזה"ת, והשי"ת יטע בלבנו אהבתו ויראתו דוקא אמון כ"ר. מנאי מורו ישראל כמוהר"ר אליעזר בעל שם ממועזבון.

[כתר שם טוב]

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזָּהָר

הַמְתַּרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְנַקֵּד

מִהַתַּנָּא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

זָהָר חֲדָשׁ

פְּרֻשַׁת תְּרוּמָה

תְּרַגּוּם קַל וְנֶחְמַד לְמַעַן יְרוּיַח הַלֹּמֵד בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

פְּרֻשֵׁת תְּרוּמָה

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי, בְּשַׁעַת שְׁאָדָם מִקְדָּיִם
 בְּבִקְרָה, וּמְנִיחַ תְּפִלִּין בְּרֵאשׁוֹ, וְתִפְלִין עִם
 רִשָּׁם קְדוֹשׁ בְּזוֹעוֹ, וּמִתְעַטֵּף בְּעִטּוֹף שֶׁל מִצְוָה
 וּבֹא לִיצֵאת מִשְׁעַר בֵּיתוֹ, אֲרַבְּעָה מְלֶאכִים קְדוֹשִׁים
 מִתְחַבְּרִים עִמּוֹ, ^(דף נב ע"א) וְיוֹצְאִים עִמּוֹ מִשְׁעַר בֵּיתוֹ,
 וּמְלֹוִים אוֹתוֹ לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וּמְכַרְיִזִים לְפָנָיו: תְּנוּ
 כְּבוֹד לְדַמוֹת הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, תְּנוּ כְבוֹד לְבֶן הַמֶּלֶךְ,
 לְפָרְצוֹף הַנִּכְבָּד שֶׁל הַמֶּלֶךְ! רוּחַ קְדֻשָּׁה שׁוֹרָה
 עָלָיו, מְכַרְיִזָה וְאוֹמְרָת: ^(ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ
 אֶתְפָּאֵר.

אַחַר כֵּן יֵשׁ לוֹ לְקַרְא פְּרֻשֵׁת בְּרֵאשִׁית עַד יוֹם
 אַחֵר, שֶׁהוּא הָעֲלוּי וְתִשְׁבַּחַת הַכֹּל. אַחַר כֵּן
 יִתְעַסֵּק בְּפְרֻשֵׁת קְרֻבָנוֹת, לְכַפֵּר עָלָיו. וְכֹל אוֹתָם
 הַקְּרֻבָנוֹת. וְכֵן יַעֲסֵק לְכַפֵּר עָלָיו, וְיֹאמֵר ^(ויקרא ו) צִו
 אֶת אַחֲרָן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה, כִּדְבַר
 לְכַפֵּר עַל כָּל אוֹתָם הַתְּהַוְוִרִים וּמִחֻשְׁבוֹת שֶׁל
 הַלְיָלָה. אַחַר כֵּן יִשְׁבַּח בְּתִשְׁבַּחֹתָיו שֶׁל דָּוִד

הַמְּלָאָה, וּמַשׁוּם זֶה נִכְנָס אָדָם בְּשַׁעְרִים שֶׁל בַּיִת
הַכְּלֵא, וְהִיא מִתְתַקְּנֶת, וּמִתְתַקְּנֹת הַדְּרָגוֹת עִמָּה.

בֵּינָן שְׂמַנִּיעַ לְיוֹצֵר אוֹר, שֶׁהוּא רֵאשִׁית תְּפִלַּת
מִיֵּשֵׁב, אִזּוּ כָּל אוֹתָן הַדְּרָגוֹת פּוֹתְחוֹת
שַׁעְרִים, וְאִזּוּ כְּתוּב בְּתַמְרוֹת עֵשָׂן. מַה תַּמְרוֹת שֶׁל
קְטָרֶת עוֹלוֹת וּמִתְחַכְּרוֹת הַדְּרָגוֹת אֵלּוּ בְּאֵלּוּ, אִם
כָּאֵן הַתְּפִלָּה הִיא כְּמוֹ תַמְרַת עֵשָׂן שֶׁל קְטָרֶת,
עוֹלָה, וְהַדְּרָגוֹת מִתְחַכְּרוֹת וְנִקְשָׁרוֹת אֵלּוּ עִם אֵלּוּ,
שֶׁחֲרִי הוּא מְקַיֵּם אוֹתָן.

וְאֹמֵר, כִּלְמֵ אֱהוּבִים, כִּלְמֵ בְרוּרִים, כִּלְמֵ גְבוּרִים.
אַחַר כֵּן אֶהְבֶּה רַבָּה, לְעֵלוֹת וּלְהַקְשִׁיר
בְּיָמִין. וְהִיחֹד שֶׁל שְׂמִיעַ, וְאוֹתָן פְּרָשִׁיּוֹת, וְאִזּוּ
נִקְרְאוֹת מְקַטְרֶת מִזֶּה. אַחַר כֵּן אֶמֶת וַיֵּצִיב, שֶׁהוּא
וּלְבוֹנָה. וְאִם עַל גַּב שֶׁהוּא שְׁלֵה, הוּא כָּלֵל.

בֵּינָן שֶׁאֵמֵר אֶמֶת, לָמָּה וַיֵּצִיב, שֶׁהוּא תְּרַגּוּם?
וּמָה צָרִיךְ כָּאֵן? אֵלָּא וַדַּאי כָּל אֶמֶת זֶה
יַעֲקֹב, וַיֵּצִיב זֶה יוֹסֵף, וְצָרִיךְ לְהַדְבִּיק בְּשִׁנְיָהֶם.
וּמַשׁוּם שֶׁפָּרַשְׁתָּ צִיּוּצִית הִיא סוּד הַכְּלֵא, צָרִיכָה

אותם, מיֵד אָנוּ אוֹמְרִים אֶת שְׁנֵיהֶם - אִמַּת וַיִּצִיב.
 וְעַל כֵּן אִמַּת זֶה יַעֲקֹב, וַיִּצִיב זֶה יוֹסֵף. אִם כֹּה, אִי
 לָמָּה תִּרְגְּמוּם? אֵלֶּא מִשּׁוּם שְׁאִמַּת אִמַּת לֹא
 אוֹמְרִים בְּשִׁבִיל הַפָּנִים, וְלָכֵן הוּא תִּרְגְּמוּם, וְאִין פָּנִים
 בְּשִׁנְיָהֶם.

מִכַּל אֲבִקַּת רוֹכֵל (שיר ג) - זוּ תִּפְלֵת מִעֲמֹד. שְׁלֹשׁ
 רֵאשׁוֹנוֹת, שְׁתֵּן מִגֵּן, וּמַחֲיָה, וְאִתָּה קְדוּשָׁה.
 בְּמִגֵּן יֵשׁ אֲרֻבָּעִים וּשְׁתַּיִם תִּבּוֹת, בְּסוּד הַשֵּׁם
 הַקְּדוּשׁ שֶׁל אֲרֻבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת. וַיֵּשׁ לְהַכְלִילוֹ
 בְּלֵב, וּלְהַקְשֵׁר בּוֹ בְּסוּד זֶה, בְּשִׁלְהֶכֶת בְּנִחְלָת,
 בְּאַהֲבַת אֲדוֹנָהּ, וְזוּ הִיא בְּרַבַּת תִּימִין.

בְּמַחֲיָה יֵשׁ אֲרֻבָּעִים וְתַשְׁעַ תִּבּוֹת, בְּסוּד חֲמִשִּׁים
 שְׁעָרִים חָסֵר אֶחָד. וַיֵּשׁ בּוֹ שֵׁם, הַסּוּד שֶׁל
 גְּבוּרוֹת ה'. וְהוּא אִתָּה גְבוּר לְעוֹלָם אֲדוֹנָי.
 וְהַסּוּד שֶׁלּוֹ אֲנִל"א, וּבְסוּד אֶחָד יִגֹּל"א. וְהַכֹּל סוּד
 אֶחָד, מִן הַגְּבוּרָה שֶׁל הַפְּרָכּוֹת, (בראשית מט) "יְהוּדָה
 אִתָּה יוֹדוּךָ. "גוֹר אֲרִיָּה יְהוּדָה. "לֹא יִסּוּר שְׁכֵמֶט

מיהודה. "אסרי לגפן עירה. בזה התעורר יהודה
בגבורה קדושה, וזו היא ברכת השמאל.

בקרשה יש ארבע עשרה תבות - עשר אמירות,
וארבע אותיות. וזה כולל את כל
הצדדים, ואיחו מסוף העולם ועד סוף העולם.

ש"ש האחרונות אינן בחשבון זה כתובות, והן
רצה ומודים, תומכי התורה, שני עמודים.
שים שלום - עין תחיים, שהוא שלום הבית,
השלום של הכל. בין כך ובין כך באמצע אותן
הברכות שתקנו הקדמונים, וְהָרִי פְּרָשׁוּהָ, אחר
שְׁמַיִם הַתְּפִלָּה ומורה על חטאיו - נפילת אפים.

מה היא נפילת אפים? הרי פְּרָשׁוּהָ, שעושה כל
מה שעושה משה, תפלה ותחנונים ובקשות
ונפילת אפים, שְׁפָתוֹב (דברים ט) וְאֶת־נַפְל לְפָנַי ה'.
אבל אחר שְׁמַיִם הַתְּפִלָּתוֹ, ונכנס לתוך אותן
הדרגות העליונות, והפלה נקשרת בכלם, יש
לרדת למטה. והואיל ויורד למטה, צריך נפילת
אפים באלפא ביתא.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׂכִינּוֹן שְׁהַתְּפַלֵּל תְּפַלְתּוּ וְהוֹדָה
עַל חַטָּאוֹ, מִכָּאן וְהִלָּא מֵרֵאשִׁית אֶת עַצְמוֹ
שְׂמַסֵּר נַפְשׁוֹ לְאֲדוֹנָו בְּאַהֲבָה. (תהלים כה) לְדוֹד אֵלֶיךָ
ה' נַפְשִׁי אֲשָׂא. וְנוֹחַ לוֹ לְאוֹתוֹ הַצַּד שְׁשׁוֹרָה בּוֹ
הַמּוֹת, וְעוֹשֶׂה לוֹ בְּזֶה נַחַת.

וְעַם כָּל זֶה, בְּאַלְפָּא בִּיתָא יֵשׁ רַז הַרְזִים לְחַכְמִים.
בְּאַלְפָּא בִּיתָא זו אֵין וּא"ו, וַיֵּשׁ בָּהּ פ"א
בְּמִקוּמוֹ, וְהִינוּ (ש) פְּדָה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל. אַחַר
כֵּן ר' פִּעְמִים הֵם, וְאֵין בָּהּ קו"ף.

מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שְׂנִפְיִלָּה הַיּוֹ, שְׂנִמְסֵר אָדָם
לְמוֹת, צָרִיךְ לְכוּן רְצוֹנוֹ, וְלַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ
לְאוֹתוֹ הַצַּד שְׁשׁוֹרָה בּוֹ הַמּוֹת, כְּמוֹ שְׁעוֹשֶׂה קוֹף
בְּחֻרְבוֹת וּבְהַרִים, מֵרֵאשִׁית אֶת עַצְמוֹ שְׂמַת, וְנִרְאֶה
שְׂמַת לְפָנֵי תְּיָה אַחַת שְׂפּוֹחַד מִמְּנָה. כִּיּוֹן שְׂאוֹתָהּ
הַתְּיָה קִרְבָּה אֵלָיו, וְחוֹשֶׁבֶת לְהַרְגוֹ וְלִנְשֹׁף אוֹתוֹ,
רוֹאֶה אוֹתוֹ נוֹפֵל לְאָרֶץ כְּמוֹ מַת, וְחוֹשֶׁבֶת שְׂהוּא
מַת, אִזּוֹ שְׂבָה לְאַחֻרֵיהָ וְלֹא נִלְחַמַת בּוֹ. וְלִכּוֹן

הַסֹּתְלָקוֹ שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הַלָּלוּ, שְׂאִין מִכִּיר בְּהֵן רַק
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ.

וְעַם כָּל זֶה, בְּרִצּוֹן הַלֵּב יָשִׁים אֶת עַצְמוֹ לְקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא שְׁמֵסֵר לוֹ אֶת נַפְשׁוֹ בְּאַהֲבָה.
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִחְשִׁיב עָלָיו כְּאִלוֹ נִטְל מִמֶּנּוּ
אֶת נְשָׁמְתּוֹ. וְלִכֵּן צָרִיךְ לִפְלֹ בְּאֶרֶץ כְּמוֹ מֵת בְּשָׁעָה
שְׂיֵאמֵר נְפִילַת אַפִּים, מִשּׁוֹם שְׂיֵשׁ חֲטָאִים שְׁעוֹשֶׂה
אָדָם שְׂאִין מִתְּכַפְּרִים אֵלָּא בְּמִוְתוֹ, כְּכַתוּב (ישעיה כב)
אִם יִכְפֹּר הָעֶזְרוֹן הַזֶּה וְגו'. וְכַעֲתָ, שְׁנַחֲשֵׁב לוֹ שְׁנִטְל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת נְשָׁמְתּוֹ, וְהוּא נֹתֵן אוֹתָהּ
בְּרִצּוֹן, אוֹתָהּ הַשָּׁעָה עוֹמְדָת לְכַפֵּר עַל חֲטָאֵיו,
וּמִשְׁלִים אֶת כָּל הַצְּדָדִים, וְאֶת אוֹתוֹ הַצַּד
שְׁנִתְּכָאֵר.

וְעַם כָּל זֶה הַתְּפִלָּה עוֹלָה, וּמִסֹּתְלָקָת בֵּין שְׁתֵּי
זְרוּעוֹת, בְּחִבּוּק שָׁל אַהֲבָה בְּרֵאוּי, וְהִיא
מְקַטְרֶת מֵר וּלְבוֹנָה מִכָּל אַבְּקָת רוּכָל.

וַיְהִי מִשֶּׁה בָּהֵר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה.
הַצֶּדֶד מִשֶּׁה אַרְבָּעִים יוֹם לְתוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה

לְלִמּוּדָהּ, מִשּׁוּם שְׂאוֹתָהּ דְרָגָה נִקְרְאת אַרְבָּעִים,
 וְלִכְךָ אָמַר (שמות לד) וַיְהִי שֵׁם עַם ה' אַרְבָּעִים יוֹם
 וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, שְׁהִתְחַכְּרוּ תוֹרָה שֶׁבְכַתָּב וְתוֹרָה
 שֶׁבְעַל פֶּה. וְלִכְךָ הֶעֱרַךְ לְהוֹפִיר וּלְפָרֵט אַרְבָּעִים
 יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, שְׁחָרֵי בְּאַרְבָּעִים יוֹם הָיָה
 מִסְפִּיק.

וּבְאַרְבָּעִים יוֹם הוֹצִיָּאה אוֹתָהּ הוֹרַת"ם (בְּתוֹרָה
 וּמִצְוָה). לְתוֹרָה וּמִצְוָה, כְּנֶגֶד אַרְבָּעִים
 יוֹם שֶׁל יְצִירַת הַקּוֹלָה, שְׂיוּצָא מִן הַכַּח אֶל הַפְּעֵל.
 וּנְדָשְׁמִים אֵיבָרְיוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַזְּכָר בְּאוֹתָם אַרְבָּעִים
 יוֹם, שְׁחָרֵי אַרְבָּעִים יוֹם לְהַכְלִיל בּוֹ אֶת הָאוֹר
 שֶׁלְמַעְלָה, וְלִבְנוֹת שֵׁם אֶת גּוֹפּוֹ מִהָאוֹר שֶׁלְמַעְלָה,
 כִּדִּי שְׂיִרְאָה לְשִׁמּוּשׁ לְפָנֵי הַמַּלְאָךְ, וּלְהַמְשִׁיךְ עָלָיו
 רוּחַ (דף נב ע"ב) נְבוּאָה לְמַטָּה.

כְּמוֹ שֶׁהַשְּׁתַלֵּם אַרְבָּעִים יוֹם בְּמַעֲי אָמוֹ הַגּוֹפֵה
 שֶׁלְמַטָּה, כִּךָּ מִשְׁתַלֵּם לְמַעְלָה. וְעַל כֵּן (במדבר
 יט) בְּכָל בֵּיתִי נִצָּמֵן הוּא. שֶׁהַשְּׁתַכְלִיל לְמַעְלָה
 בְּבֵיתִי, כְּמוֹ הַבֵּית שֶׁלְמַטָּה.

וְעַל זֶה (שמות לד) קָרַן עוֹר פְּנֵי מֹשֶׁה, שְׁהָרִי מֵאִיר
 מִהִקְרָן הָעֲלִיּוֹנָה, וּמוֹשֶׁה אֶת הַשָּׁמֶן הַטּוֹב עַל
 רֹאשׁוֹ, וְהִשְׁתַּלֵּם כָּל אֶחָד מֵאַרְבָּעָה יְסוּדוֹת שָׁלוֹ
 בְּעֵשֶׂר, הָרִי אַרְבָּעִים יָמִים וְאַרְבָּעִים לַיְלוֹת,
 וְהִמְשִׁיךְ הַשָּׁמֶן הַטּוֹב עַל רֹאשׁוֹ, וְאִזּוּ מֵאִיר.

וְאַחַר כֵּן בָּא אֶהְרֹן וְשָׁנָה לוֹ פְּרָקוֹ, שְׁהוֹרִיד לוֹ
 אוֹתוֹ הָאֹזֵר עַל זְקָנוֹ, וְהִינּוּ שְׁתֵּי טַפּוֹת
 מִרְגְּלָיוֹת, שְׁיִזְרְדוֹת עַל זְקֵן אֶהְרֹן וּמֵאִירוֹת בְּאֹזֵר
 גְּדוֹל, וְהֵם רָמְזוּ לַתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְלַתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה,
 שְׁהִתְחַבְּרוּ בְּזְקָנוֹ שֶׁל אֶהְרֹן, וְהִתְחַבְּרוּ שְׁלָהֶם תְּלוּי
 בַּמּוֹל הָעֲלִיּוֹן.

וְאִזּוּ (תהלים קלג) מַה טּוֹב וּמַה נְּעִים. טוֹב - זוֹ תּוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב, וְזֶה צְדִיק. נְּעִים - זֶה זְמִירוֹת
 יִשְׂרָאֵל, שְׁנִקְרָא נְּעִים, כְּשִׁשׁוֹרָה עָלָיו הַנְּעִים שֶׁל
 מַעְלָה שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא. וְהַכֹּל עַל יַד אֶהְרֹן, שְׁחַבְּר
 אוֹתָם יַחַד בְּקִרְבָּן.

וְעַל זֶה (מלאכי ב) בְּרִיתִי הִיְתָה אִתּוֹ וְגו' - זוֹ הַגְּבִירָה
שְׁלִי שֶׁהִיְתָה עִמּוֹ, הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם - הַחַיִּים
שֶׁל הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, וְשָׁלוֹם זֶה שֶׁר שָׁלוֹם.

וְאַתֶּנָּם לוֹ מוֹרָא וַיִּירָאֵנִי (שם), נָתַתִּי לוֹ הַדְּרָגוֹת
הַלְלוּ לְחֶבְרֹן, אֹתָן שְׁתֵּי טַפּוֹת מְרֻגְלִיּוֹת
נָתַתִּי לוֹ. וּכְשֶׁעָבַר מוֹרָה עַל זְקֵנוֹ, שֶׁהֵינּוּ כְּשֶׁהָיָה
מִסְתַּפֵּר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שופטים יג) וּמוֹרָה לֹא יַעֲלֶה עַל
רֹאשׁוֹ - וַיִּירָאֵנִי, אֹלֵי מַעַל בְּאוֹתוֹ שָׁמֶן שֶׁשׁוֹפֵעַ
לוֹ מִהַשָּׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים, שֶׁנִּקְרָא שֵׁם, שֶׁשׁוֹפֵעַ מִמֶּנּוּ
הַשָּׁמֶן הַטּוֹב. וְעַל זֶה, וּמִפְּנֵי שָׁמִי נַחַת הוּא.

וְהוּא מָה עָשָׂה? (שם) בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר הָלַךְ אֶתִּי,
שֶׁחֶבֶר שָׁלוֹם עִם מִישׁוֹר. מִי הַמִּישׁוֹר? כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר צְדִיק וַיָּשֶׁר הוּא. וְאִזּוֹ, וְרַבִּים הֵשִׁיב מֵעוֹן,
עַל יְדֵי קָרְבָּנוֹתָיו שֶׁהִקְרִיב אֹתָם לְפָנָי הַמֶּלֶךְ. וְאִזּוֹ
נָתַן שָׁלוֹם עִם מִישׁוֹר. וְכֵאֵן תְּלוּוִיִּים סוּדוֹת הַקְּרָבָן
שֶׁמֶסֶר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַחֲרָן. וְנִקְרָא מִישׁוֹר,
עַל שֶׁהַמְּשִׁיךְ תּוֹרָה וְאוֹר לְעוֹלָם תַּתְּחִילוֹן.

וְהַמְזֻרָח מֵאִיר לְדָרוֹם בְּרֵאשׁוֹנָה, שְׂכַת־טוֹב (קהלת א)
 הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם. מִשׁוֹם כָּךְ (שמות לד) וַיֵּשְׁבוּ
 אֵלָיו אַחֲרָיו וְכָל הַנְּשִׂאִים בְּעֵדָתָה. אַחֲרָיו - זֶה סוּד
 אַחֲרָיו שֶׁהָאִיר מִמִּזְרָח. וְכָל הַנְּשִׂאִים - זֶה נֶחֱשׂוֹן,
 שֶׁהוּא הָרֵאשִׁי שֶׁל כָּל הַנְּשִׂאִים. וְכָלֵם נִמְשָׁכוֹ
 אַחֲרָיו וְעָמְדוֹ לְשִׁמְאֵל שֶׁל מִזְרָח.

וְהָרִי הַעִירוֹ, (דברים ה) אֵת גְּדֻלָּתָהּ - זֶה אַחֲרָיו, מִיָּמִין.
 וְאֵת יָדָהּ הַחֲזֻקָה - זֶה נֶחֱשׂוֹן, מִשְׁמָאל.
 שֶׁלְאַחַר שֶׁהָאִיר הַדָּרוֹם מִן הָאֵסֶפְקֻלְרִיָּה הַמְּאִירָה,
 יוֹאֵר הַצָּפוֹן, שְׂכַת־טוֹב הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם וְסוֹבֵב אֶל
 צָפוֹן. שֶׁהַקּוֹף אוֹתוֹ אִזְרָה שֶׁל רַחֲמִים מְכַל הַצְּדִידִים,
 שֶׁלֹּא יֵצֵא עִם שְׁלֵהֲבוֹתָיו לְשֶׁרֶף אֵת הָעוֹלָם,
 וַיִּתְּבַסֵּם הַדִּין עִם רַחֲמִים. מִי הַרַחֲמִים? זֶה הַשְּׁמֵשׁ,
 וְהִינוּ הָרוּחַ, שְׂכַת־טוֹב (קהלת א) סֹבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ,
 שֶׁהַרַחֲמִים מְקִיפִים הַכֹּל.

וְעַל סְבִיבוֹתָיו שָׁב הָרוּחַ (שם), סְבִיבוֹתָיו שֶׁל מִי?
 סְבִיבוֹתָיו שֶׁל אוֹתוֹ מְקוֹם שְׂכַת־טוֹב לְמַעְלָה,
 וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף, וְזֶה מְעַרְבֵי. וְעַד שֶׁשָׁב הָרוּחַ,

לְהָאִיר בְּאוֹתָם שְׁבָעִים שָׁנִים, שְׁנֹכְלָל מְקוֹמוֹ
 לְהָאִיר לְעוֹלָמִים, וּלְהָאִיר לְשְׁבָעִים גְּדוּלִים מְמַנִּים
 שְׁעוֹמְדִים סְבִיב אוֹתוֹ מְקוֹמוֹ שֶׁל הַשָּׁמַשׁ שְׁאֵמְרָנוּ.

בַּא וּרְאֵה, כְּמוֹ זֶה מִשָּׁה לְמִטָּה, מֵאִיר לְאַחֲרָי, צַד
 הַדְּרוֹם. וְאַחַר כֵּךְ לְנִשְׂיָאִים, הַצַּד שֶׁל הַצָּפוֹן,
 שְׁכֵתוֹב וְסוּבָב אֶל צָפוֹן, וְהִקִּיף אוֹתָם סְבִיב
 הַמְּזֻבָּת. אַחַר כֵּךְ (בַּמְדַּבֵּר י"א) וְאַצְלָתִי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר
 עָלַי וְשִׁמְתִי עֲלֵיהֶם. וְזָהוּ עַל סְבִיבְתָיו שֶׁב הָרוּחַ.

בַּא וּרְאֵה, בְּרֵאשׁוֹנָה אוֹתָם שְׁבָעִים זְקֵנִים יִנְקוּ
 מִמִּשָּׁה, וְאוֹתָם שְׁבַקְצָה הַמַּחֲנֶה נֶאֱכְלוּ בְּאֵשׁ
 הַדּוֹלְקָתָהּ. וְהָרִי הֵעִירוּ, מִי גָרַם לָהֶם? כִּיּוֹן שְׁרָאָה
 מִשָּׁה שְׁלֵא יְכוּלִים לְהִתְקַיֵּם בְּלִי זְקֵנִים, רָצָה סִיּוּעַ
 לְהָאִיר לְיִשְׂרָאֵל, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ (שם)
 אֶסְפָּה לִי שְׁבָעִים אִישׁ זָכוֹ, וְאַצְלָתִי מִן הָרוּחַ
 אֲשֶׁר עָלַי. זֶה הָרוּחַ שֶׁל הָאֶסְפָּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה,
 בְּמִשָּׁה חַיָּה שׁוֹרָה וְלֹא בְּאַחַר. מִשׁוֹם כֵּךְ הַצְּמִיחָנוּ
 לְחַיּוֹת נְאוּרִים מְמַנִּים, וְזָהוּ וְעַל סְבִיבְתָיו שֶׁב הָרוּחַ,
 לְהָאִיר בְּרֵאשׁוֹנָה.

בַּיּוֹן שָׂרְאָה אֶת זֶה שְׁלֹמֵה הַמֶּלֶךְ, אָמַר (קהלת א)
הַכֹּל הַבָּלִים כּוֹ, וְזָרַח הַשָּׁמֶשׁ. בַּיּוֹם מֵאִשָּׁה,
שָׂהֲאִיר הַשָּׁמֶשׁ לְיִשְׂרָאֵל אֲרַבְעִים שָׁנָה, כְּנִגְדַּת הָאֹר
שְׁלֹמֵעֵלָה שְׁקִבֵּל פְּאוֹתָם אֲרַבְעִים הַיָּמִים שְׁתֵּיהָ
בָּהֶם, וּמִקְצֵת שָׁנָה רֵאשׁוֹנָה כְּכֹלָהּ, שְׁפָתָם קִבֵּל
הָאֹר שְׂהֲאִיר לְמִטָּה. וּבֵא הַשָּׁמֶשׁ, כְּשֶׁהִסְתַּלַּק מִן
הָעוֹלָם. וְאֵל מְקוֹמוֹ שׂוֹאֵת, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (יחזקאל ג)
כְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ. וְזֶה הַמְּקוֹם הָעֲלִיּוֹן שְׂמֵאִיר
לְמְקוֹם הַתַּחְתּוֹן.

דָּבָר אַחֵר, מְקוֹמוֹ הַתַּחְתּוֹן מִשָּׁם. שׂוֹאֵת הָאֹר
מִלְּמֵעֵלָה וְזוֹרַח הוּא שָׁם, שְׂמֵאִיר שָׁם
לְלִבְנָה, וְזֶה יְהוֹשֻׁעַ, שְׂהוֹאֵר מִמְּנוֹ, שְׁפָתוֹב (במדבר כז)
וְנִתְּתָה מִהוֹדֵךְ עֲלָיו. וְהֵעִירוּ, פְּנֵי מֵאִשָּׁה כְּפְנֵי חֲמָה
וְכוֹ. הוֹלֵךְ אֶל דָּרוֹם - פְּרֵאשׁוֹנָה, כְּשֶׁהָיָה בְּעוֹלָם,
כָּל הַצְּדָדִים הָאִירוּ, כְּפִי שְׂאֵמְרָנוּ. אֲבָל כְּעֵת,
כְּשֶׁהִסְתַּלַּק, בְּמְקוֹמוֹ זוֹרַח וְלֹא יוֹתֵר.

וְשִׁמוֹ נִקְרָא זָהָב יְרֻקָּה, וְהַסּוֹד תֵּיהָ פְּרֵשׁוֹהוּ
הַחֲבֵרִים, אֶסְתֵּר הִיְתָה יְרֻקָּתָה. צְבַע

אֶתְרוֹנִי, וְהִכַּל אֶחָד. הַזֶּהב הַזֶּה הוּא רֵאשׁ בְּנִסְתָּר,
אֵף עַל גַּב שֶׁהוּא בְּנִגְלָה אֶל הַזֶּהב הָעֲלִיּוֹן, עַד
שֶׁנִּמְשָׁךְ וְשׁוֹרָה לְרֵאשׁוֹ שֶׁל גַּבְרִיאֵל, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוֹ.
וּמִשׁוֹם כֶּךָ הִכַּל הוּא כְּסוּד עֲלִיּוֹן, וְנִמְשָׁךְ אוֹתוֹ
הַסּוּד לְמִטָּה, הִכַּל בְּגִיזֵי אֶחָד.

וְעֲשִׂיתָ כַּפָּרֶת זָהב טָהוֹר (שמות כה), רַבִּי שְׁמַעוֹן
אָמַר, בְּכָל הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת מְצֵאנוּ שֶׁנִּמְסָרָה
הָעֲבוּדָה בְּיַד מִשָּׁה, פָּרַט לְשָׁנִים. בְּכָלֶם כָּתוּב
וְעֲשִׂיתָ, וּבְאַרְזוֹן וּבְאַפּוֹד כָּתוּב (שם) וְעֲשׂוּ אֶרְזוֹן, (שם)
(כה) וְעֲשׂוּ אֶת הָאֵפֹד, וְלֹא כָּתוּב וְעֲשִׂיתָ. מָה הַטַּעַם
בְּאַרְזוֹן לֹא כָּתוּב וְעֲשִׂיתָ? מִשׁוֹם שֶׁהָאֶרְזוֹן כּוֹלֵל אֶת
מִשָּׁה בְּתוֹכוֹ, לְהַאִיר מִפְּנֵיו. וְהַצְטַדְּכוּ אַחֲרֵים לְתַקַּן
אֶת הַתַּקּוֹן וְהִיפִי שָׁלוֹ, לְהַכְנִים אוֹתוֹ לְתוֹכוֹ.

בְּאַפּוֹד, אֵינּוּ שָׁלוֹ, וְלֹא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, וְלֹא צָרִיךְ
לוֹ ^(דף נג ע"א) לְמִשָּׁה לַעֲשׂוֹת אֶת עֲבוּדַת
אֲחִיו, שֶׁחֲרֵי מִשָּׁה הוּא מְלֻךְ, וְאַחֲרָיו שׁוֹשְׁבֵינֵי הַמְּלָךְ.

וְאִם תֹּאמַר, וְחֲרֵי כָּתוּב (שם כט) וְהִלְבַּשְׁתָּ אֶת אֶחָד
בוֹ, וְאַפְדָּת לוֹ, וְשִׁמְתָּ הַבְּצִנְפֹת עַל רֵאשׁוֹ

וְגו'. הֲרִי כָּל זֶה עֲבוֹדַת מֹשֶׁה, וְהַכְּבוֹד שֶׁל אֶהְרֹן
 הוּא? לֹא כֵּן, אֲלֵא הַכְּבוֹד שֶׁל מֹשֶׁה הוּא, שֶׁהֲרִי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רָצָה אֶת עֲבוֹדַת אֶהְרֹן, אֲלֵא
 עַל יְדֵי מֹשֶׁה. וְאֶהְרֹן לֹא יָכַל לְהִתְקַדֵּשׁ אֲלֵא עַל
 יְדֵי מֹשֶׁה. וּבְהַכֵּל הַצִּטְרוֹן אֶהְרֹן אֶת מֹשֶׁה, וְכֹל זֶה
 הוּא כְבוֹדוֹ שֶׁל מֹשֶׁה.

וְעֲשִׂיתָ בַּפָּרָת, בֹּא וּרְאֵה, כָּתוּב בַּפָּרָשָׁה הַזֹּאת
 מֵעֲשֵׂי שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכֹל אוֹתָם הַחִילוֹת
 שָׁשֶׁם, שֶׁהֲרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא צָוָה לַעֲשׂוֹת
 מִשְׁכָּן, אֲלֵא כְּמוֹ שֶׁמֵּעֲשֵׂי שָׁמַיִם וָאָרֶץ, לְהִיּוֹת
 הַדִּיּוֹר שְׁלֵמָטָה כְּמוֹ הַדִּיּוֹר שְׁלֵמָעֵלָה, וּלְהִתְחַבֵּר זֶה
 עִם זֶה כְּמוֹ שֶׁהִנְשָׁמָה וְהַגּוֹף, שִׁיְתִיָּה הַכֹּל אַחֵד.

כָּתוּב בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת
 הָאָרֶץ. בְּרֵאשִׁית, הֲרִי פְרָשׁוּת. אֲבָל הַסּוּד
 שֶׁל מַעֲשֵׂה הַבַּפָּרָת, כָּאֵן בְּרָמֹז שְׁלֵמָעֵלָה, שֶׁלְשֵׁלַת
 שֶׁל מַטְטְרוֹ"ן, גְּנִיזַת הַמִּשְׁכָּן, לְהָרִים אֶת תְּרוּמַת
 הַקְּדֹשׁ לְמַעְלָה וּמַטָּה.

בְּרֵאשִׁית, הָרֵאשִׁית הָעֲלִיזָה הַכַּפֹּרֶת הַגְּנוּזָה
הַטְּמִירָה, שְׁנִמְצָאת מִסּוּד הַנְּקֻדָּה
הַנִּסְתָּרָת הָעֲלִיזָה, וְהַתְּפֹרֶשֶׁה פְּרִישׁוֹת לְהָאִיר
בְּתוֹךְ הָאוֹר, לְהַסְתִּיר תוֹךְ הַסֵּתֵר. הַסֵּתֵר בְּתוֹךְ
הַכַּפֹּרֶת הַזֶּה, מִיטְטְרוּ"ן מִטְטְרוּ"ן, שְׁנִימְצָחוּ מִמֶּטְהָ
לְמַעַלָּה.

מִתוֹךְ הַפֶּחַד שֶׁהֵלֵךְ בְּאֵמֶת בְּתוֹךְ הָאָרֶץ, הָיָה
מוֹצֵא הָאוֹר שְׁאֵבֵד אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׁנִטְמָן
אוֹתוֹ הָאוֹר בְּנֵן עֵדֶן. וְעָלָה לְמַעַלָּה, לֹא הִתְיַשֵּׁב
בְּמִקוֹמוֹ, שְׁחֵרִי לֹא הָיָה מִשָּׁלֵם מְכַל הַצְּדָדִים.
שְׁחֵרִי הַשְּׁלֵמוֹת שְׁלֵמָה הִיָּתָה חֲסֵרָה, שְׁחֵרִי אֲבָדָה
בַּחֲטָא שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, יָרַד לְמִטָּה, וְנִטְמָן בְּתוֹךְ
עֵצֵי הַגֶּן, וְהַתְּפֹשֵׁט שֶׁם בְּכָל צִדֵי הַגֶּן, עַד שֶׁנּוֹלַד
חֲנוּךְ בֶּן יָרֵד.

כִּיּוֹן שֶׁנּוֹלַד, הָיָה נִמְצָא סְמוּךְ לְגֵן, הַתְּחִיל אוֹתוֹ
הָאוֹר לְהָאִיר בְּתוֹכוֹ. הַתְּגַדֵּל בְּמִשְׁחַת קֹדֶשׁ,
וְשָׂרָה עָלָיו הָאוֹר הַזֶּה הַנּוֹצֵץ. נִכְנַם לְגֵן עֵדֶן, וּמְצָא
שֶׁם אֶת עֵץ הַחַיִּים, אֶת עֲנָפָיו וּפְרוֹתָיו שֶׁל הָאֵילָן.

הריח בָּהֶם, וְהִתְיַשְׁבָּה בְּתוֹכָוּ אֹתָהּ הָרוּחַ שֶׁל אֹר
הַחַיִּים.

בָּאוּ שְׁלִיחִים, מִלְּאָכִים עֲלִיזִים, וְלָמְדוּ אֹתוֹ
חֲכָמָה עֲלִיזָה. נָתְנוּ לוֹ סֵפֶר שֶׁהָיָה נִסְתָּר
בְּתוֹךְ עֵץ הַחַיִּים, וְלָמַד מִמֶּנּוּ, וַיֵּדַע אֶת דְּרָכֵי
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִשְׁתַּדֵּל אַחֲרָיו. וְהוּא שֶׁכָּתוּב
(בראשית ה) וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים. עַד שֶׁאֹתוֹ
הָאֹר הִשְׁתַּלֵּם בְּתוֹכּוֹ.

בֵּינָן שֶׁאֹתוֹ הָאֹר הִשְׁתַּלֵּם לְמִטָּה, רָצָה לַעֲלוֹת
לְמִקוּמוֹ. וּבְרֵי לְהִרְאוֹת אֹתָהּ הַשְּׁלֵמוֹת
בְּסוֹד שֶׁל חֲנוּךְ. יוֹם אֶחָד נִכְנָס לְתוֹךְ גֵּן הָעֵדֶן,
וְהִרְאוּ לוֹ אֶת נִסְתְּרוֹת הַגֵּן, וְהִנִּיחַ אֹתוֹ סֵפֶר, וְכָל
מָה שֶׁרָאָה, לְבַחוּץ, וְהוּא מִצְנַע בְּתוֹךְ הַחִבְרִים.

אַחֵר בָּךְ הִתְלַבֵּשׁ אֹתוֹ הָאֹר בְּתוֹךְ אֹתוֹ לְבוּשׁ,
לְהִרְאוֹת לְמַעַלָּה, וְשִׁיתְּבִישׁוּ אֹתוֹ, לְכָל
אֹתָם שֶׁעָשׂוּ קְטְרוּג עִם רְבוּזָם, שֶׁלֹּא יִבְרָא אָדָם
בְּעוֹלָם.

וְהוּ אֶשְׁכַּתוּב (שם) וְאִינְנוּ כִּי לָקַח אֶתְּוּ אֱלֹהִים.
 וְאִינְנוּ - בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאִינְנוּ - כְּמוֹ שֶׁהָיָה
 בְּעוֹלָם הַזֶּה. כִּי לָקַח אֶתְּוּ אֱלֹהִים - לְדַמוֹת אַחֲרָת.
 בְּזוֹה הוּא תְּמִיד נֶעֱר. וְסוּד זֶה בְּאַרְנוּ, (משלי כב) תִּנְדֹּךְ
 לְנֶעֱר עַל פִּי דְרָבוּ, לְהַנְהִיג אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת. גַּם
 כִּי יוֹקִינ לֹא יִסוּר מִמֶּנָּה, שְׁחָרֵי תְּמִיד נִמְצָא בּוֹ
 וְחֹזֵר הַנֶּעֱר.

בְּחֲנוּךְ נִבְלָלָת הַדְּמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַנִּסְתָּר. הוּא
 הַכֶּסֶּא שֶׁל אֲדוֹנוּ, עוֹשֶׂה שְׁלִיחִיּוֹת בְּעוֹלָם.
 בְּשֶׁהָעוֹלָם בְּדִין, יוֹצֵא וְנִקְרָא מִטְּרוֹ"ן, רַבּוֹן עַל
 כָּל הַחִילּוֹת הָעֲלִיּוֹנִים. וְחֹזֵן הוּא נֶעֱר. נִכְנָם
 מִעוֹלָם לְעוֹלָם, וּמִתְיָשֵׁב הַרְגוּ.

הַדְּמוֹת הַזֶּה נִפְרָסָת בְּפָרִיסָת הַכַּפְרָת, וּמִצְטִיָּרִים
 בְּאוֹתָהּ הַפְּרִיסָה שְׁנֵי דְיוֹקְנָאוֹת - אֶחָד
 זָכָר וְאֶחָד נִקְבָּה. וְעוֹמְדִים שְׁנֵי יְלָדִים עֲלָמִים
 אוֹתֵהֶם, בְּאַחֲבָה דְּבִקִּים זֶה בְּזֶה.

וְזֶה סוּד שֶׁל בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, פְּרִיסָת
 הַכַּפְרָת הַנִּסְתָּרָת. אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ,

שְׁנֵי כְּרוֹנִים עוֹמְדִים בְּדַבְּקוֹת שֶׁל חֲכִיבוֹת. לֹא
 כְּתוּב שָׁמַיִם וָאָרֶץ, אֲלָא אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ,
 לְרַבּוֹת שְׁנֵי כְּרוֹנִים כְּאַחַד. הַכִּפְּרֵת הַזֶּה פְּרוּסָה
 לְפָנִים, כְּסֵתֵר הַהֵיכָל, וּבְשְׁנֵי צְדָדִים עוֹמְדִים שְׁנֵי
 אֱלֹהִים.

בְּרֵאשִׁית עוֹלָה לְמַעְלָה. הַסּוּד שֶׁלוֹ יוֹרֵד לְמַטָּה,
 כְּמוֹ שֶׁאֲתוֹ הַסּוּד שֶׁל בְּרֵאשִׁית עוֹלָה
 לְמַעְלָה וְלֹא נִרְשָׁם בְּרִשָּׁם, יוֹצֵא הָרִשָּׁם לְמַטָּה
 (לְאַחֵר), וְנִעְשִׂית מִמֶּנּוּ כִּפְּרֵת עֲלִיוֹנָה, רְשׁוּמָה
 בְּשִׁלְשָׁה רְשׁוּמִים, כְּסוּד יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה.
 מֵאֵלֹהֵי הַשְּׁלִשָּׁה יֵצְאוּ שְׁלִשָּׁה אֲחֵרִים, וְהֵם שְׁלִשָּׁה,
 וְהֵינוּ בְּר"א שִׁי"ת.

נִפְרָסָה הַכִּפְּרֵת הַזֶּה לְצַד דָּרוֹם וּמַעְרָב, וּמוֹצֵיאָהּ
 שְׁנֵי כְּרוֹנִים כְּאַחַד, זָכָר וּנְקֵבָה, שִׁימְצֵאוּ
 זֶה כְּנֶגֶד זֶה. תְּדָרוֹם הוּא רֵאשׁ, כִּתְּנָה נוֹטֵל בְּרֵאשׁ.
 וְהוּא בֵּין זָכָר. הַמַּעְרָב הוּא נְקֵבָה, כִּתְּנָה יְחִידָה, כִּתְּנָה
 חִיְתָה לְאַבְרָהָם וְדָאִי. וְהֵינוּ כְּסוּד חִיְתָה, בְּרֵאשִׁית:
 כִּתְּנָה רֵאשׁ"ש. י' כִּפְּרֵת שֶׁלֹּא נוֹדְעָתָה, עַד שֶׁנִּפְרָסָתָה

בְּפְרִיסָה וּמוֹצִיָּאָה אֶת שְׁנֵי אֵלֹוּ. כְּמוֹ בֵּן ה'. וְעַל
 בֵּן, בַּת - בַּת רֵאשׁ, בַּת לְאַבְרָהָם. י' בְּפֶרֶת
 לְהַפְרִים.

חֲזוּרַת הַכִּפָּרֶת מִמִּעֲרָב לְצָפוֹן, וְנִפְרָסֶת בְּפְרִיסָה,
 וּמִתְנַגֵּלָה הַזְּכָר, שְׁנֵי אֲחָזוּ בְּצַד הַכִּפָּרֶת.
 וְהַנְּקֵבָה נִסְתָּרֶת לְמִטָּה, וְנִעֲשִׂית בְּאֵשׁ הַצָּפוֹן. וְזֶה
 סוּד בְּרֵאשִׁית, בַּת אֵשׁ. י' בְּפֶרֶת, י' הַפְרִיסָה
 שְׁנֵי פְרָסָה, וּמִרְאָה אֶחָד וְלֹא שְׁנַיִם, שְׁחָרֵי הַנְּקֵבָה
 נִכְנָעֶת לְמִטָּה. וְאִם תֹּאמַר, הַכֹּל פְּרִיסָה אֶחָת
 עֲלִיוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה? כִּי הוּא, שְׁלֹא נִפְרָד הַשֵּׁם זֶה
 מִזֶּה, הַכֹּל הוּא אֱלֹהִים.

חֲזוּרַת הַכִּפָּרֶת מִמִּעֲרָב לְמִזְרָח, פּוֹרָסֶת פְּרִיסָה
 בְּשְׁנֵי צַדִּים - בְּצַד הַמִּזְרָח וּבְצַד
 הַמִּעֲרָב. כִּיּוֹן שֶׁהַכִּפָּרֶת עוֹמֶדֶת בַּמִּזְרָח וּבַמִּעֲרָב,
 אֲזַי נִמְצָאת שְׁמִחָה וְחִבּוּר בְּרֵאוּי, וְהַכַּת הַזֶּה
 נִכְלָלֶת בְּעֶטְרוֹתֶיהָ בְּרֵאוּי וְעוֹמֶדֶת בְּשְׁלֵמוֹת. וְאִז
 הוּא בְּסוּד שְׁלוֹ בְּרֵאשִׁית, בְּלִי פְרוּד כָּלֵל.

וּבְנִגְדֵי שְׁלֹשׁ הַפְּעָמִים הִלְלוּ עוֹלָיִם יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים לָחַג אֶת חַגֵּיהֶם. בְּפֶסַח חוֹזֶרֶת
 הַכִּפֶּרֶת לְצַד דָּרוֹם וּמַעֲרָב, וְאִזּוֹ אוֹתָהּ פֶּת עוֹמְדָת
 בְּאַבְרָהָם, וְהִיא פֶּת רֵא"ש, וְשֵׁם הַלֵּל, וְלֹא ^(דף נג ע"ב)
 הַלֵּל גְּמוּרָה, שְׁתֵּרֵי שְׁנֵי הַכְּרוּכִים הִלְלוּ אֵינָם
 בְּהַשְׁלָמָה כְּרֵאוֹי, שְׁתֵּרֵי יִשְׁמַעְאֵל יוֹצֵא וּמִקְטָרָג.

מִיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם (הִרְאִישׁוֹן) שֶׁל סְכוּת חוֹזֶרֶת
 הַכִּפֶּרֶת מִצָּפוֹן לְמַעֲרָב, וְאִזּוֹ אוֹתָהּ הַפֶּת
 נִבְנְעָת, וְעוֹמְדָת בְּיֶצְחָק, וְלֹא בְשִׂמְחָה, וְהִיא פֶּת
 א"ש, וְהֵם אֵינָם בְּשִׂלְמוֹת, וְעַל כֵּן אֵינָם שֵׁם כָּלֵל
 הַלֵּל, שְׁתֵּרֵי עֲשׂוֹ יוֹצֵא וּמִקְטָרָג. בְּסְכוּת עוֹלָה הַפֶּת
 חוּז, וְנִשְׁלָמָת כּוּ בְּיַעֲקֹב (בְּיֶצְחָק) בְּשִׂמְחָה, וּמִתְחַפְּרִים
 זֶה עִם זֶה, וְאִזּוֹ הַלֵּל גְּמוּרָה, עַל שֶׁשָּׂכַךְ חֲרָגוֹ,
 וְנִמְצְאָת חִבְרוֹת.

בְּשִׁבְעוֹת שְׁנִקְרָא עֲצָרָת, מִחוֹזֶרֶת הַכִּפֶּרֶת בְּצַד
 מִזְרָח וּמַעֲרָב, וְאִזּוֹ מְצוּיָה שְׂלֵמוֹת,
 וְחִבְיבוֹת וְדִבְקוֹת הִיא בְּכָל הַצְּדָדִים, וְשִׂמְחָת

הַעֲלִינִים וְהַתְּחַתִּינִים. וְאִזּוּ (תהלים יט) תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ.

וּבְשֵׁלֶשׁ הַפְּעָמִים הִלְלוּ הַכַּפֵּרֶת מִחֲזוֹרַת לְצַדִּיקָה כְּרֵאוּי. הַכַּפֵּרֶת הִזּוּ נִפְרָסַת לְמַעְלָה, בְּתוֹךְ אֹתָהּ הִנְקָדָה הַטְּמִירָה, כְּאֹר הָרֵאשׁוֹן שֶׁנִּפְרָם. אַחַר כֵּן נִפְרָסַת בְּשִׁלְמוֹת. וְשׁוֹרָה עַל אֹתָהּ הַפְּרִיָסָה, כְּשֶׁסּוֹכְכוֹת כְּנִפֵי הַכְּרוּכִים עַל הַכַּפֵּרֶת הִזּוּ, כִּדְרִי לְסוֹכֵךְ עַל הַכַּפֵּרֶת, וְלֹא תִהְיֶה בְּגִלּוּי.

כַּפֵּרֶת, כַּפֵּרֶת כְּתוּב. כְּשֶׁכָּא הָאֹר הַעֲלִיזוֹן, אֹתָם הַכְּרוּכִים מִכִּים בְּכַנְפֵיהֶם וּמַעְלִים אֹתָם לְמַעְלָה, וְאוֹמְרִים שִׁירָה מֵרַב אֹתָהּ הַשְּׂמִחָה שֶׁל אֹתוֹ הָאֹר.

כְּמוֹ כֵּן לְמִטָּה, וְהַכַּפֵּרֶת מִחֲזוֹרַת, וּמֵאֹתָם הַשְּׂלֵשָׁה הָיוּ כְּרוּכִים יָמִין וּשְׂמֹאל. בְּיָמִין שׁוֹרָה הָרוּחַ שֶׁלְמַעְלָה, מֵאֹתוֹ תִצַּד. וְהַשְּׂמֹאל שֶׁהָיָה בַּמַּעְרָב בְּהַחֲזוֹרַת הַכַּפֵּרֶת, עוֹמֵד אֶצְלוֹ בְּצַד הַשְּׂמֹאל, וְשׁוֹרָה בּוֹ רוּחַ שֶׁל נִקְבָּה, וּמִתְחַבֵּר וְהַ

עִם זֶה בְּחִיבוֹת שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה. וְכֵן לְכָל הַצְּדִדִים
בְּהַחֲזֵרַת הַכַּפָּרֶת. וְלְעוֹלָם הֵם שְׁנַיִם, זָכָר וּנְקֵבָה,
לְמַטָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה הֵם שְׁנַיִם וְלֹא יוֹתֵר.

וְאִם תֹּאמַר לְמַעְלָה, הוֹאִיל וְלֹא צָרִיךְ דְּבִקוֹת
בַּכַּפָּרֶת, אֵיךְ מְחַזְּרֵת הַכַּפָּרֶת? וַדַּאי בְּאוֹתָהּ
הַחֲזֵרָה נִדְבָקִים זֶה עִם זֶה, וְתָמִיד הוּא נִדְבָק בָּהּ.

כְּמוֹ שֶׁתְּכַרְוִימֵם הֵם לְמַעְלָה, עוֹמְדִים עַל אוֹת
וְגַם, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ סוּד הַכֶּתוּב (שְׁמוֹת כה) הוֹרְשֵׁי
כְּנַפִּים סוֹכְבִים, וְלֹא כֶּתוּב פְּרוּשֵׁי כְּנַפִּים סוֹכְבִים
בְּכְנַפֵּיהֶם, אֲלֵא שֶׁעַל אוֹת וְגַם הָיוּ עוֹמְדִים.
בְּזַמְנֵי יְדוּעִים הָיוּ מַעֲלִים כְּנַפֵּיהֶם, וּפּוֹרְשֵׁים
אוֹתָם לְמַעְלָה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְהָיוּ מְחַזְּרוֹת
וּמְסוֹכְבוֹת עַל הַכַּפָּרֶת. וְעַל כֵּן בְּאוֹת וְגַם הָיוּ
עוֹמְדִים.

בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁתְּרוּחַ הַעֲלִיזָה הִיָּתָה בָּאָה
וְשׁוֹרָה, וַדַּאי שֶׁבְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁשׁוֹרָה יֵשׁ
בוֹ מְמַשּׁוֹת וְקִיּוּם בְּאוֹת וְגַם. הָאָדָם הוּא מַעְפָּר,
וְטָרָם שֶׁשׁוֹרָה עָלָיו נִיצוּץ שֶׁל הַרוּחַ שֶׁלְמַעְלָה, אֵין

בו מַמְשׁוֹת. בִּיּוֹן שְׁשׁוּרָה עֲלֵיו, יֵשׁ בוּ מַמְשׁוֹת,
וְעוֹמֵד בְּקִיּוּם.

וְאִם תֹּאמַר, זֶה לְבִדּוֹ? בֵּא וְרֵאָה מִמַּטָּה אֶהְרֹן,
שֶׁהוּא עֵץ כְּלֵי מַמְשׁוֹת כָּלֵל, בִּיּוֹן שְׁשַׁלַּח בוּ
הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא מְעַט רוּחַ, עֹמֵד בְּקִיּוּם, וְנִעְשָׂה
בוּ בְרִיָּה וּמַמְשׁוֹת. וְמָה הָעֵץ שְׁאִין דְּרָכּוֹ בְּכָה, בִּיּוֹן
שְׁשַׁלַּח בוּ הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא מְקַצֵּת רוּחַ אַחֵר,
עֹמֵד בְּקִיּוּם וְהִתְהַ בּוּ מַמְשׁוֹת - הַכְּרוּבִים שֶׁהֵם
קְדוּשִׁים, וְעוֹמְדִים בְּקְדוּשָׁה כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה, עַל
אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

בְּכָל פַּעַם שֶׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ צְדִיקִים, הַכְּרוּבִים הָיוּ
רַבִּים בְּדַבְּקוֹת פָּנִים בְּפָנִים. בִּיּוֹן שֶׁהָיוּ
סוֹרְחִים, הָיוּ מִתְזוּרִים פְּנִיָּהם זֶה מִזֶּה. מִנֵּיִן הָיוּ
יּוֹדְעִים? כָּאֵן נִחְלְקוּ עַמּוּדֵי הָעוֹלָם. אֲבָל בַּעֲשׂוֹן
הַקְּרָבֹן, וּבְקְרָבֹן שֶׁעַל גַּבֵּי הַמּוֹזְבֵּת, וּבְכַהֵן כְּשֶׁכָּרַךְ
אֶת הָעָם - בְּשִׁלְשֵׁת אֱלֹהֵי הָיוּ יּוֹדְעִים, שְׁתֵּרֵי
הַכְּרוּבִים מִתְזוּרִים פְּנִיָּהם זֶה מִזֶּה, וְתִקְדוּשׁ כְּרוּךְ
הוּא רוֹצֵה אֶת תְּשׁוּבַת בְּנָיו.

עֵשֶׂן הַקָּרְבָּן, בְּשִׁחֵי יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים, הָעֵשֶׂן הָיָה
 עוֹלָה לְמַעַל בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, בְּעֶטְוֹר שֶׁל
 מְקִלוֹת. אִם לְצַד מִזְרַח אִם לְצַד מַעְרָב, אוּ בְּכָל
 קְצוֹת הָעוֹלָם, בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל הָיָה עוֹלָה. וּבְשֵׁלֹא סָמְחָה
 יָמִין וּשְׂמָאל, אִם תְּרַצוֹן הָיָה קָיָם לְמַעַל וּלְמַטָּה,
 וְהַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַצָּח בְּמַעֲשֵׂי יִשְׂרָאֵל
 בַּחֲבִיבוֹת יִתְרָה.

בַּקָּרְבָּן שֶׁעַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, בְּשִׁחֵי יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים,
 הָיָה נִרְאָה עַל גַּבֵּי אֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ דְּמוֹת שֶׁל
 אֲרִיָּה שֶׁאוֹכֵל הַקָּרְבָּן עַל הַמִּזְבֵּחַ, וּבְשֵׁלֹא הָיוּ
 צְדִיקִים, הָיוּ רוֹאִים דְּמוֹת שֶׁל כָּלֵב רוֹבֵץ עַל
 הַמִּזְבֵּחַ.

בְּשִׁחֵי הַכֹּהֵן הָיָה מְבָרֵךְ אֶת הָעָם, בְּשִׁעָה שֶׁהָרִים
 יָדָיו - בְּשִׁחֵי יִשְׂרָאֵל צְדִיקִים וְדַאוּיִים
 לְבָרְכָהּ, יָדָיו הָיוּ זְקוּפוֹת בְּזְקִיפוֹת, כְּלִי מַרְחַ כְּלָל,
 וְהוֹרְמוּ בְּשִׁמְחָה וּבְרַצוֹן. אוּ הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם,
 וְנִעְמְדוּ הֵם מֵעֲצָמָם, וְאוּ חִכָּהּ הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁיִּשְׂרָאֵל
 רַאוּיִים לְבָרְכָהּ, וּבְרַךְ אוֹתָם בְּרַצוֹן הַלֵּב.

וּכְשֵׁי־יָדָיו הָיוּ כְּבִדּוֹת וּכְטָרַח רַב הָיוּ מְזַדְקָפוֹת,
 וְלֹא יָכַל לְהַרְיֵמֵן אֶלָּא כְּטָרַח רַב, אִזּוּ
 הָיָה יוֹדֵעַ, שְׁהָרִי הַשְּׂכִינָה לֹא שׁוֹרָה עַל יָדָיו,
 וַיִּשְׂרָאֵל לֹא רֵאוּיִים לְבָרָכָה.

מִשּׁוֹם שֶׁבִשְׂעָה שֶׁהַשְּׂכִינָה הִיָּתָה כְּפֹאָה לְשָׂרוֹת עַל
 יָדָיו, כָּל אוֹתָן הָאֶצְבָּעוֹת שֶׁהֵן בְּדִיוֹקָן
 עֲלִיוֹן, הָיוּ שְׂמִחִים בְּשִׂמְחָה לְקַבֵּל אֶת הַשְּׂכִינָה
 עֲלֵיהֶם, וּפּוֹרְחוֹת לְהַזְדַּקֵּף לְמַעְלָה. כְּמוֹ שֶׁהָיוּ
 שְׂמִחִים הַכְּרוֹבִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְכַל שֶׁכֵּן
 לְמַעְלָה, לְקַבֵּל אֶת הַשְּׂכִינָה עַל גְּבִיחָן.

וְזֶה סוֹד (שְׁמוֹת י"י) וַיְדִי מִשָּׁה כְּבִדִּים. מָה הַטַּעַם?
 מִשּׁוֹם שֶׁכְּפֹאָתָהּ הַשְּׂעָה לֹא הָיוּ יִשְׂרָאֵל
 צְדִיקִים, וַיְדִי מִשָּׁה כְּבִדּוֹ, וְלֹא יָכַל לְהַרְיֵמֵם
 לְמַעְלָה. שְׂפָתוֹב לְמַעְלָה, עַל רֵיב כְּפִי יִשְׂרָאֵל וְעַל
 גְּסוּתָם אֶת ה'. וְאִזּוּ וַיִּבֹא עִמְלֶק, וַיְדִי מִשָּׁה כְּבִדּוֹ
 וְלֹא יָכַל לְהַרְיֵמֵם, עַד שֶׁקַּבֵּל עָלָיו עֲנָשׁ, שְׂפָתוֹב
 וַיִּקְחוּ אֶבֶן וְהָיָה כְּפֹאָשׁר יָרִים מִשָּׁה וְגו'. כְּמוֹ כֵּן
 לוֹחֲזוֹת הָאֶבֶן, כְּמוֹ הַכֹּהֵן.

וְעַל כֵּן, בְּשִׁישְׁרָאֵל הָיוּ צַדִּיקִים בְּאוֹתוֹ זְמַן,
 הַכְּרוּבִים הָיוּ פָּנִים בְּפָנִים, מְדַבְּקִים זֶה עִם
 זֶה, וּבְשִׁלָּא הָיוּ צַדִּיקִים, הָיוּ מִחֲזוּרִים פְּנֵיהֶם זֶה
 מִזֶּה. וְעַל הַסּוּדוֹת הִלְלוּ הָיוּ יוֹדְעִים אִם יִשְׂרָאֵל
 צַדִּיקִים אִו לֹא.

כְּרוּבִים - תִּינוּקוֹת. וְהַכֹּל בְּסוּד אֶחָד עוֹמְדִים,
 שְׂפָתוֹב (הוֹשֵׁעַ י"א) כִּי נֶעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְבֵּהוּ.
 וּמִשׁוּם כֶּךָ הַכֹּל עוֹמֵד בְּהִתְחַדְּשׁוֹת הַלְּבָנָה, כְּמוֹ
 זֶה מִתְחַדָּשׁת בְּהִתְחַדְּשׁוֹת, כֶּךָ הוּא הַכֹּל. וּמִשׁוּם
 הַנֶּעַר, הֵם נְעָרִים. וְזֶה סוּד (יִשְׁעִיָּה נ"ו) אִשְׁת נְעוּרִים,
 שְׁעוֹמֶדֶת עַל שְׁנֵי נְעָרִים, בְּהִתְחַדְּשׁוֹת עֲלִיוֹנָה.

כְּרוּבִים - פָּנִים גְּדוֹלוֹת וּפָנִים קְטַנּוֹת. וְדַאי כֶּךָ
 הֵם הַפָּנִים הַנִּסְתָּרוֹת לְמַעְלָה, שְׁלֹא
 מִתְנַלּוֹת. וּבְשִׁבְלֵן הָיָה (דף נד ע"א) הִתְחַדְּשׁוֹת הַלְּבָנָה
 וּמְלוּיָהּ.

פָּנִים קְטַנּוֹת לְמַטָּה, כְּמוֹ שְׂבִאֲרָנוּ בַּכְּפָרֶת,
 לְמַעְלָה וּלְמַטָּה עוֹמְדִים בְּסוּד אֶחָד. (בראשית
 א) אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, הֵם סוּד שְׁנֵי הַכְּרוּבִים,

אֶחָד וְזָכַר וְאֶחָד נִקְבָּה, שְׂיִהְיוּ דְבָקִים אֵלָיו בְּאֵלָיו
בְּחִבּוּבוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אַתָּה, לְרַבּוֹת מֵעֲלָה וּמִטָּה
בְּאֶחָד, שְׂיִתְיָה סוּד הַפְּרוּזִים הַכֹּל בְּכֻלָּל אֶחָד.

פְּתוּב (תהלים ק) עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה, הַשְׂמֵחָה שֶׁל
שְׁנֵי הַפְּרוּזִים. שְׁתֵּרֵי תִינּוֹקוֹת, כָּל מִי
שֶׁשׂוֹרָה בְּתוֹכָם, חוֹזְרוֹת פָּנָיו בְּתִינּוֹק וְשִׂמְחָה עִמָּם.
וְסוּד זֶה, בִּיּוֹן שֶׁשׂוֹרָה עֲלֵיהֶם, מִי שֶׁשׂוֹרָה חוּזֵר
לְהִיּוֹת נֶעֶר, בְּשִׂמְחַת הַכֹּל וּבְרָצוֹן. אֵת עַל גַּב שְׂפָא
בְּדִין עַל הָעוֹלָם, בִּיּוֹן שֶׁשׂוֹרָה עֲלֵיהֶם, חוּזֵר לְהִיּוֹת
בְּשִׂמְחָה, נֶעֶר קָשׁוּר בְּשִׂמְחָה, וְהָעוֹלָם חוּזֵר לְהִיּוֹת
בְּרַחֲמִים.

מִי שֶׁהוּא בְּרָגוּ, יִבִּיאוּ אֵלָיו נֶעֶר וְיִשְׂפֹךְ רָגוּזוֹ, וְיִחְזֹר
לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְשֵׁם עֲצָמוֹ כְּמוֹ תִינּוֹק, וְאִז
הַכֹּל בְּשִׂמְחָה. וְעַל הַסּוּד הַזֶּה פְּתוּב כִּי נֶעֶר יִשְׂרָאֵל
וְאַהֲבָהוּ, אִין אַהֲבָה וְחִבּוּבוֹת פָּרַט לְתִינּוֹק.

פְּתוּב (שמות לג) וַיְהִי־שֵׁעַ בֶּן נוּן נֶעֶר לֹא יָמִישׁ. שְׂתֵּי
עוֹמֵד בְּתוֹךְ מִשְׁכַּן מִשְׁכָּה, בְּשִׁבִיל שְׂתֵּי אֶהֱלֵךְ
הַהוּא הָיָה הָאֶהֱלֵךְ שֶׁל מִשְׁכָּה. וּבְשֵׁעָה שְׂתֵּי שְׂכִינָה

הִיְתָה בָּאָה וּמֵיֵצֵאת שָׁם אֶת יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהוּא נֶעַר,
מִיַּד הִיְתָה בְּשִׁמְחָה וּבְרָצוֹן, שֶׁשִּׁמְחַת יְהוֹשֻׁעַ פְּנֵי
הַלְּבָנָה כָּל, בְּכָל סוּדוֹתָיו כֹּךְ הָיָה.

בֵּינָן שֶׁנִּבְנְה הַמְשָׁפָן, לֹא הִצְטַרַךְ יְהוֹשֻׁעַ לְהִיּוֹת
שָׁם, אֲלָא הַכְּרוּבִים הָיוּ שָׁם, וְנִמְצְאִים
בְּחִיבוֹת זֶה עִם זֶה, פְּנִים בְּפְנִים, תִּינוּקוֹת
בְּשִׁמְחָה. בֵּינָן שֶׁשָּׂרְתָה עֲלֵיהֶם, מִיַּד הַכָּל בְּשִׁמְחָה,
וְאִין בְּנִמְצָא הַדִּין כָּלֵל. וּבְשִׁבִיל שְׂרָצוֹנוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא בְּעַם יִשְׂרָאֵל, צְרִיכִים לְהִרְאוֹת
מַעֲשֵׂה לְמַטָּה, לְעוֹרֵר רַחֲמִים וּלְהַעֲבִיר הַדִּין, שֶׁלֹּא
יִשְׁלַט עֲלֵיהֶם כָּלֵל, וַיְהִי תָמִיד עִמּוֹ בְּשִׁמְחָה.
אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם תְּהִיָּה וּבְעוֹלָם תִּבְא.

כְּתוּב (שְׁמוּאֵל-א ג) וְהִנֵּעַר שְׁמוּאֵל מִשָּׂרְתָה, כְּתוּב נֶעַר,
וְכְתוּב (תְּהִלִּים צט) וְשְׁמוּאֵל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ.
וְשִׁנְיָנוּ, שְׁקוּל תְּהִיָּה שְׁמוּאֵל כְּנֶגֶד מַעֲשֵׂה וְאַחֲרוֹן. אִם
שְׁקוּל כְּמוֹ מַעֲשֵׂה וְאַחֲרוֹן, לָמָּה כְּתוּב נֶעַר? שְׁתֵּרִי
בְּכַמָּה דְרָגוֹת הֵם, שֶׁלֹּא תְהִיָּה מוֹנִיעַ אֲפִלּוֹ לְדִרְגָּה

הַקְטַנָּה שֶׁל מִשָּׁה, כָּל שָׁכֵן לְהִיּוֹת שָׁקוּל כְּנֶגְדַּר
שְׁנֵיהֶם!

אַלֵּא הַפְּסוּק הַזֶּה הוּא כָּךְ: (שם) מִשָּׁה וְאַחֲרָיו
בְּכַהֲנָיו, מִשָּׁה הוּא נָבִיא נְאֻמָּן עֲלִיּוֹן עַל כָּל
שָׂאֵר הַנְּבִיאִים. אַחֲרָיו בְּכַהֲנָיו, הוּא הַכֹּהֵן הָעֲלִיּוֹן
עַל כָּל כַּהֲנֵי הָעוֹלָם, שְׁלֵא תִּיהַ כֹּהֵן גָּדוֹל שְׁעֵלָה
בְּדַרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה כְּמוֹ אַחֲרָיו. זָכָה אַחֲרָיו לְכַהֲנָה
וּנְבוּאָה, נָבִיא וְכֹהֵן, מֵה שְׁלֵא זָכָה כֹּהֵן אַחֵר. וְאִם
תֵּאמַר, תְּרִי זְכָרִיָּה כֹּהֵן וְנָבִיא תִּיהַ? הַנְּבוּאָה תִּהְיֶה
לְשַׁעֲתָה תִּיָּתֵה, שְׁכַתּוֹב (דה"ב כד) וְרוּחַ לְבָשָׁה אֶת
זְכָרִיָּה.

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזָּהָר

הַמְתַּרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְנַקֵּד

מִהַתַּנָּא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

זָהָר חֲדָשׁ

פְּרָשְׁת כִּי תִשָּׂא

תַּרְגוּם קַל וְנֶחְמַד לְמַעַן יְרוּיַח הַלֹּמֵד בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִישֵׁת כִּי תִשָּׂא

מה זה (שמות ל) כל העֵבֶר על הפְּקָדִים? אֵלֶּיָּהּ זֶהוּ
 מי שְׁעוֹבֵר עַל מִצְוֹת רַבּוֹנוֹ, אִם רוֹצֵה
 לְהִתְתַּקֵּן לְפָנֵי רַבּוֹנוֹ, וְלֹא יִשְׁלַט עָלָיו הַדִּין
 שְׁלֹמֶעֱלָה - זֶה יִהְיֶנּוּ. וְ"ה צָרִיךְ לָתֵת, לְקַרֵּב אוֹתוֹ
 עִם זֵא"ת, וּלְהֵאִיר לוֹ בְּאוֹר, כִּדְּי שְׁלֹא יִשְׂרֹף אֶת
 הָעוֹלָם בְּשִׁלְהִבּוֹתָיו, מִשּׁוֹם שְׁמִי שְׁעוֹבֵר עַל מִצְוֹת
 רַבּוֹנוֹ, מִפְּרִיד וְ"ה מוֹא"ת, אִזּו צָרִיךְ לְתַקֵּן אֶת
 אוֹתוֹ מְקוֹם וּלְהֵרִים רֵאשׁוֹ לְפָנֵי הַדִּין, וְלֹא יִשְׁלַט
 הַדִּין עָלָיו.

זה יִהְיֶנּוּ, בֹּא וּרְאֵה, בֵּית הַדִּין שְׁלֹמֶעֱלָה לֹא
 מֵעַנִּישִׁים אֶת הָאָדָם עַד שֶׁהוּא בֵּן עֶשְׂרִים
 שָׁנָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁאוֹתוֹ הַזְּמַן הוּא הַשְּׁתֵּלֵם
 בְּשָׁנֵי חֲלָקִים - בְּחֵלֶק שֶׁל הַקְּדוּשׁ פְּרוּךְ הוּא
 וּבְנִסָּת יִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן, אִם בְּאוֹתוֹ זְמַן עֵבֶר עַל
 מִצְוָה, לְמִי צָרִיךְ לְחַוֵּב? לְמָקוֹם שֶׁחָטָא אֵלָיו, וּלְמִי
 צָרִיךְ לְהִמְשִׁיךְ? תּוֹר וְאָמַר מִחֲצִית הַשָּׁקָל.

בַּיּוֹם וְרָאִהָ, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבְנִסְתּוֹת יִשְׂרָאֵל
 נִקְרְאִים אַחֵד, וּכְשֶׁנִּכְנְסֶתּוּ יִשְׂרָאֵל בְּנִלוֹת,
 אֵינָם נִקְרְאִים אַחֵד. וְעַל כֵּן מִחֲצִית הַשָּׁקֶל, שֶׁהוּא
 עֶשְׂרֵי גֵרָה, הַסּוּד שֶׁל יו"ד, צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ וּלְהַאִיר
 לְמָקוֹם שֶׁפָּנָם.

וְזֶהוּ כִּפּוּר נִפְשׁוֹ וְדַאי, שֶׁחֲרֵי נֶפֶשׁ וּא"ו הִיא בֵּית
 דִּין. כִּמָּה מֵת־כִּפּוּר וּמִסְתַּלֵּק הַדִּין? בְּמִחֲצִית
 הַשָּׁקֶל הַחַיָּא, וְזֶהוּ הַטּוֹב שֶׁמֵּאִיר לָהּ. וּכְשֶׁנִּדְבָּקִים
 שְׁנֵיהֶם יַחַד, טוֹב וְנֶפֶשׁ אֲזַי נִקְרָא שָׁקֶל הַקָּדוֹשׁ,
 וּמִתְעוֹרֵר כְּסָף, יְמִין הַמְּלֶךְ אֶל תְּרוּמַת ה'.

וְעַל כֵּן בִּקְשׁ מִשֶּׁה בַשְּׁעַת הַדִּין (במדבר יד) וְעַתָּה
 יִגְדֵּל נָא כַח אֲדָנָי. יו"ד רַבָּתִי יִתְחַבֵּר עִמָּה,
 שֶׁנִּקְרְאֶת מִחֲצִית הַשָּׁקֶל. וּבְאִיזָה מָקוֹם מִתְחַבֵּר?
 בְּשָׁקֶל הַקָּדוֹשׁ. וּכְשֶׁשְׁנֵיהֶם יַחַד מִתְחַבְּרִים, כָּל
 אוֹתָם בְּתֵי הַדִּין שֶׁבַשְּׁעַר הַמִּקְדָּשׁ מִסְתַּלְקִים שְׁלֹא
 לַעֲשׂוֹת דִּין, שֶׁחֲרֵי וְדַאי כִּפּוּר נִפְשׁוֹ נָתַן.

בַּיּוֹם וְרָאִהָ, הַכִּפּוּר הַזֶּה, כְּדַאי הוּא לְכִפּוּר עַל
 עֲשָׂרָה שְׂבָטִים, שֶׁמְכָרוּ אֶת יוֹסֵף, וְהִפְרִידוּ

ו"ה מוא"ת, ועברו על מצוות רבונם. משום כך, עשרים גרה השקל, כנגד אותו שגד בארץ נבריה, שהסתלק מהארץ הקדושה ונמכר בעשרים כסף. וכני ישראל לא הרימו ראש מאותה השעה באותו החטא. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: אם אתה רוצה להרים את ראשם למעלה - זה יתנו, כ"ל.

בא וראה, הצדיק שהוא נקרא כל, וכנסת ישראל העשירית של כלם נכללת בו, התקרבו זה עם זה, ואז נקראים שקל הקדש. משום שהוא חצי גוף וכנסת ישראל חצי גוף, מתחברים זה עם זה, והגוף משלם.

ושנים עשר שבטים שפחת הים יונקים כל אחד במקומו, זהו שפתוב זה יתנו. ו"ה, השבון שנים עשר, שגדפקים סביב המשכן העליון. ובאותו הזמן תהיה להם נשיאות ראש, משום שגדבק ראש המלה במקומו אותו ששמר יו"ד.

וּבְשֶׁהֲלַךְ לְעוֹלָם הַבָּא, נוֹסְפָה בּוֹ יו"ד, שְׂכַתּוֹב
(בראשית ג) וַיִּישָׂם בְּאֵרוֹן בְּמִצְרַיִם.

וְעַל יְדֵי מִשָּׁה שְׁנוּלָד בְּאֶדְרָה, הִתְעַלָּה מִשָּׂם, וְהִיתָה
לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל נְשִׂיאַת רֵאשׁ. וּמִשׁוֹם זֶה
נִוְתְּנִים בְּאֶדְרָה אוֹתָם הַשְּׁקָלִים, לְהַרִים אֶת רֵאשָׁם
לְמַעַלָּה וּלְקַרְבֵּי אֶת קַדְשׁוֹת הַמֶּלֶךְ לְמְקוֹמָם, וְצַד
הַיְמִין מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם, וְתוֹמְכֵי הַמִּשְׁכָּן עֲמְדוֹ עַל
תְּקוּנָם. וּבָאָה זֹאת בְּרֵשֶׁם שֶׁל צַדִּיק שֶׁהוּא יו"ד,
שְׁנֵדָפֵק בָּהּ בְּכָל ^(דף נד ע"ב) הַקַּדְשׁוֹת שְׁלִמְעַלָּה,
בְּשִׁנְתָּנָה מִחֲצִית הַשְּׁקָל, שֶׁהֵם מְעוֹת שֶׁל כְּסָפִים
שְׁנֵקְשָׁרוּ זֶה בְּזֶה.

וְעַל כֵּן הַקְּטָרֶת לְבַטֵּל אֶת הַדִּין וּלְבַטֵּל מִנְּפָה,
מִשׁוֹם שְׁקוּשָׁר אוֹתָהּ בְּמְקוֹם שֶׁל זֶה. וּבֵא
רְאָה, הַקְּטָרֶת וְכָל הַקַּרְבָּנוֹת שְׁמִקְרִיבִים, בָּאִים
מִמִּחֲצִית הַשְּׁקָל הַזֶּה שְׁנוֹתָן כָּל אֶחָד וְאֶחָד
מִיִּשְׂרָאֵל, וְאִז תְּרוּמַת ה' וַדָּאֵי.

בֵּא וּרְאָה, כְּתוּב (משלי טז) עֲטָרַת תְּפִאָרֶת שִׁיבָה
כּו'. עֲטָרַת - זוֹ תְּרוּמַת ה', שֶׁהִיא עֲטָרַת

תפארת. משום שהרי תורה שבכל פה מעטרת את התורה שבכתב, משום שהיא מקום הגלוי, לגלות סתריה ולפרש את תקונייה על יד העטרת, שהיא המראה, שכלם מתנלים בה. ואם תאמר, איך מתנלים בה? במקום שהוא שנקרא דר"ך צדק"ה. ומי היא דר"ך צדקה? זהו זה שמאיר לה, ואז תמצ"א ודאי אור תורה שבכתב.

ועל זה נקראת תרומת ה', ודאי תרומת, שמרים ונגלו על הכל, שהוא שכתוב בו (תהלים מח) גדול ה' ומהלל מאד בעיר אלהינו. מתי הוא גדול ומתעטר בעטרוותיו? בעיר אלהינו. ואז אורו של עתיק הימים מאיר בועיר אנפין, ומתעטר כדי להדבק בקריה הקדושה. זהו שכתוב עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא. ומשפיע לאותו מקום שנקרא (שהוא דר"ך) צדקה, ומאיר תלפזן לאדם.

ומאירים ממנו ששים גבורים ושנים עשר שבטים. משום כך, ששים עשרון

בְּכִלֵי אַחַד נִבְלָלִים, שְׂפָלָם מֵצַד אַחַד. וְשָׁנִים עָשָׂר
 אֵין נִבְלָלִים עִמָּהֶם, שָׁהֵם יוֹנְקִים נוֹף הָאֵילָן, זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב זֶה יִתְנוּ, וְדַאי יִתְנוּ לְכָל, לְעֲנָפִים
 שְׂסוּבָבִים אֶת הָאֵילָן. וְעַל כֵּן כָּל הָאֲמוֹת
 מִתְּפָרוֹת בְּקֶרְפָּנָם שָׁל יִשְׂרָאֵל.

וַיִּשְׂרָאֵל יוֹנְקִים בְּרֵאשׁוֹנָה מִהַמָּקוֹם הַזֶּה שְׂנִקְרָא
 סַלְעַ, וְהֵינּוּ מֵה שְׂפָתוֹב (דברים לב) וַיִּנְקְהוּ
 דְּבַשׁ מִסַּלְעַ. וּמָה הַטַּעַם דְּבַשׁ? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא תָמַר,
 שְׂפָתוֹב (שיר ז) זֹאת קוֹמְתָךְ דְּמִתָּה לְתָמַר.

וְאַחַר כֵּן שָׁמֵן מִחֲלָמִישׁ צוּר. זֶה הַמָּקוֹם
 שְׂלִמְעֵלָה, הַמָּקוֹם שָׁבוּ שְׂרוּי יִצְחָק. אַף
 עַל גַּב שְׂשָׁמֵן מֵצִדוֹ שָׁל אַבְרָהָם - בְּשִׁישְׂרָאֵל
 מִכְּשִׁירִים אֶת מַעֲשֵׂיהֶם, מִחֲפָכִים אֶת הַדִּין
 לְרַחֲמִים. וְזֶהוּ שְׂאֵמַר לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וַיִּנְקְהוּ דְּבַשׁ מִסַּלְעַ, שְׂמִתְחַפְּרִים הַתָּמַר, זָכַר
 וְנִקְבָּה. וְשָׁמֵן מִחֲלָמִישׁ צוּר, כָּל הַדְּרָגוֹת שׁוֹפְעוֹת
 שָׁמֵן, וְאַפְלוּ הַמָּקוֹם שְׂנִקְרָא צוּר. וְהֵינּוּ מֵה
 שְׂפָתוֹב (דברים לב) הַצּוּר תָּמִים פְּעֵלוּ. שְׂחֹזֵר הַצּוּר

לַעֲשׂוֹת פְּעֻלוֹ שֶׁל תָּמִים. תָּמִים זֶה אֲבָרָה־ם,
שְׁפָתוֹב (בראשית יז) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וְהָיָה תָּמִים. צוּר זֶה
יִצְחָק, וּפְרָשׁוֹת.

בֹּא וּרְאֵה, עַל זֶה תִּמָּה מִשָּׁה וְאָמַר (במדבר כ) הַמֶּנּוּ
הַסֵּלַע הַזֶּה נּוֹצֵיא לָכֶם מַיִם. כִּיּוֹן שְׂאֲתֶם לֹא
הוֹלְכִים בְּדַרְךְ יִשְׂרָאֵל וְלֹא מִבְּשָׁמַיִם הַמָּקוֹם. וְעַל זֶה
יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים נְסוּךְ הַמַּיִם בְּחַג, לְהַנִּיחַ אֶת הַמְּזֻבַּח
הַזֶּה מִהַמַּיִם שֶׁל אֲבָרָה־ם, וְאִזּוּ מִתְבַּרֵךְ הָעוֹלָם.

וּכְשֶׁאָדָם מְבָרֵךְ עַל מְזוּזַת בְּכוֹס, צָרִיךְ לוֹ לְתֵת בּוֹ
מַיִם בְּבִרְכַת הָאָרֶץ, לְבָרֵךְ אֶת הָאָרֶץ
הַזֹּאת, שֶׁנִּקְרְאת מְזֻבַּח, וְנִקְרְאת בּוֹס שֶׁל בְּרָכָה,
שְׁכַל הַבְּרָכוֹת תְּלוּיוֹת בָּהּ.

וּבֹא רְאֵה, כְּשֶׁיִּשְׂרָאֵל מְכַשִּׁירִים מַעֲשֵׂיהֶם, הַמְּזֻבַּח
הַזֶּה שׁוֹלֵט בְּצַד הַיָּמִין, וְהָיוּ רוֹאִים כְּמוֹ
מְרֹאֵה שֶׁל אֲרִיָּה רוֹבֵץ עָלָיו, עַל הַקְּרָבֵן, וְאוֹכֵל
אוֹתוֹ. וְעַל כֵּן הַמְּזֻבַּח נִקְרָא אֲרִיאֵל. (ישעיה כט) קִרְיַת
חֲנָה דָּוָד. וְהָיָה שְׁחָלְקוּ שֶׁל דָּוָד הוּא, וְכָל יָמָיו
הַשְּׁתֵדָל לְהֵאִיר לָהּ.

וְעַל זֶה (תהלים טו) תוֹדִיעַנִי אֶרֶח חַיִּים. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (שמות ב) וַיֵּדַע אֱלֹהִים. אֶרֶח חַיִּים, וּמִי הוּא?
 שֶׁבַע שְׂמֻחוֹת, אוֹתוֹ שֶׁכָּל הַשְּׁבַע נִכְלָל בּוֹ, וַיַּחְזִיר
 פָּנָיו בְּנֶגֶד פְּנֵיהָ, שֶׁאֲנִי אֶחָזוּ בָּהֶם. וְאִזּוּ נְעֻמוֹת
 בְּיַמִּינָךְ נִצַּחַת, שֶׁהַשְּׂמֵאל נִכְלָל בְּיַמִּין. וְכִשְׁנִכְלָלְתָּ,
 חוֹזֵר הַצּוֹר לַעֲשׂוֹת אֶת פְּעֻלוֹ שֶׁל תָּמִים, וְעַל כֵּן
 זֶה יִתְּנוּ.

פָּתַח וְאָמַר (דברים לג) בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, זֶה יוֹסֵף. הָדָר -
 זֶה יַעֲקֹב, שְׂכֵתוֹב (בראשית לו) אֵלֶּה תִּלְדוּת
 יַעֲקֹב יוֹסֵף. וּמִנֵּין לָנוּ שֶׁנִּקְרָא יַעֲקֹב הָדָר? שְׂכֵתוֹב
 (שם לו) וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו הָדָר, וּפְרֹשׁוּהוּ בְּאֶדְרָא
 הַקְּדוֹשָׁה. (דברים לג) וְקָרַנִי רֵאִם קָרַנִּי - אֵלֶּה אֲבָרְהָם
 וַיִּצְחַק, בָּהֶם עַמִּים יִנְגַח יַחְדָּו. מַה זֶה יַחְדָּו? אֵלֶּה
 בְּשֶׁכָּל הָאֲבוֹת בְּאַחַד, אֵין מִי שֶׁיַּעֲמְדוּ לְפָנֵיהֶם.
 וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן יִשְׂרָאֵל מְרִימִים רֵאֵשׁ. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב כִּי
 תִּשָּׂא.

וּבֵא רֵאֵה, כְּשֶׁיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בְּסִיוֵע
 הָאֲבוֹת יֵצְאוּ וְתִרְיָמוּ רֵאֵשׁ, זֶהוּ שְׂכֵתוֹב

(שמות יד) ובני ישראל יצאים ביד רמה. מי היד הרמה? זה אנבְּרָהֶם, יד הימין, שצָרִיךְ לְהַרְיֵמָה על השמאל.

ומָה אַנְבְּרָהֶם עֲשֵׂה לוֹ הַקְדוֹשׁ פְּרוֹךְ הוּא נִקְמֹת בְּלִילָה, אִף יִשְׂרָאֵל יוֹצֵאִים בְּיַד רָמָה, וְהַסִּיּוֹעַ שָׁלוֹם הֵם לְקַחוּ. וְשָׁמְרוּ אֶת יָדוֹ, שֶׁנִּשְׁבַּע לְאַבְרָמָה. וְעַל כֵּן לְשֹׁמֵר אֶת אוֹתָהּ יַד רָמָה, (שם) וְלֹא נָחָם אֱלֹהִים דָּרֶךְ אֲרָץ פְּלִשְׁתִּים.

ומָנוּ שְׁבַעַה שְׁבוּעוֹת מִמַּטָּה לְמַעְלָה לְעֵלוֹת לְמִקוּמוֹ, וְלִקְבַל חֲרוֹת מִן הָאֵם הָעֲלִיזָה. וְכִשְׁנִשְׁלָמוֹ, יָרְדָה הַתּוֹרָה, וּפְתִיחַתָּה בְּאַנְבְּרָהֶם, אֲנֹכִי בְּנִגְדוֹ. וְלֹא יִהְיֶה - בְּנִגְדוֹ יִצְחָק.

וְכֵן רָאָה, בְּשִׁנְתָן הַקְדוֹשׁ פְּרוֹךְ הוּא הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, רָשָׁם אוֹתָהּ בְּסוֹד הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ, וְאָמַר (שם ב) אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּסוֹד שְׁחֶסֶד אַנְבְּרָהֶם אֲחוּזוֹ בָּהּ, וְכִנְגְדוֹ מִצִּוֹת עֲשֵׂה. וְזֶה הַסוֹד שֶׁהַמְצִיָּה הָרֵאשׁוֹנָה שְׁעִנָּה הַקְדוֹשׁ פְּרוֹךְ הוּא אֶת אַנְבְּרָהֶם הִיָּתָה מִצִּוֹת עֲשֵׂה, שְׁפָתוֹב (בראשית יב) לָךְ לָךְ

מֵאַרְצָךָ. וּמִשׁוֹם כָּךְ מִצְוֹת עֲשֵׂה מֵאַתֶּם אֲרֻכָּעִים
וְשִׁמוֹנָה, בְּחֻשְׁבוֹן אֲבָרְהָם.

לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים (שמות כ), בְּסוֹד הַגְּבוּרָה,
שְׂאֵחוֹז בָּהּ יִצְחָק. שְׂכָל אוֹתָם אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וְאוֹתָם הַשָּׂרִים הַמְּמַנִּים יוֹנְקִים מִצִּדּוֹ, וְכֵן עֲשׂוּ וְכָל
אוֹתָם הַמְּמַנִּים שְׁלוֹ. שְׁחֵרֵי יִצְחָק אָחוֹז בְּמִצְוֹת לֹא
תַעֲשֶׂה, וְהַמְּצוּה הָרֵאשׁוֹנָה שְׁלוֹ הִיְתָה מִצְוֹת לֹא
תַעֲשֶׂה, שְׂכַתוֹב (בראשית כו) אֵל תִּירָד מִצְרִימָה. וּמִצְוֹת
לֹא תַעֲשֶׂה כְּאֵה מִצִּד הַדִּין, שְׁחֵרֵי מַעֲנִישִׁין אֶת
הָאָדָם בְּשִׁעוֹבֵר עָלֶיהָ.

וּמִשׁוֹם כָּךְ, חֻשְׁבוֹן מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּסוֹד
הַדְּרָגָה שְׁלוֹ, בְּסוֹד שְׁלֹ שֶׁל שְׁלֹ מֵאוֹת
שְׂשִׁים וְחֲמִשׁ, כְּנֶגֶד יְמוֹת הַשָּׁמַשׁ, שְׂמֵאִירָה מִצִּד
הַגְּבוּרָה. זֶהוּ שְׂכַתוֹב (שופטים ה) כְּצֵאת הַשָּׁמַשׁ
בְּגִבְרָתוֹ.

לֹא תִשָּׂא, בְּסוֹד הַתְּפִאֶרֶת, שְׂנִקְרֵאת אִמָּת,
שְׂאֵחוֹז בָּהּ יַעֲקֹב הַשָּׁלֵם, וְיִזְנֵק שְׁנֵי חֲלָקִים -
מִצְוֹת עֲשֵׂה וּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, שְׂכַתוֹב (בראשית כה)

וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יָשֵׁב אֲהָלִים. וְעַל שֶׁהוּא הַשְּׁלִים
 אֶת כָּל הַצְּדָדִים, לְרַחֲמִים וּלְדִין, לְמַצּוֹת עֲשֵׂה
 וּלְמַצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, נִקְרָא שְׁלֵם. וּכְנֻדוֹ לֹא
 תִשָּׂא, מִשּׁוּם שֶׁהִשְׁבּוּעָה בָּאָה לְשָׁלוֹם. וְעַל כֵּן הוּא
 בְּסוֹד שֶׁל עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. שְׁכֻמוֹ שֶׁהִיא לֹא
 תַעֲשֶׂה, בְּשֶׁהִיא לְשִׁקָּר, שְׁכַתּוֹב (שְׁמוֹת כ) לֹא תִשָּׂא,
 כִּי הִיא מַצּוֹת עֲשֵׂה, בְּשֶׁהִיא בְּאַמֶּת, שְׁכַתּוֹב
 (דָּף נה ע"א) וְנִשְׁבַּעְתָּ חַי ה' בְּאַמֶּת. וְכַתּוֹב (דְּבָרִים ו)
 וּבְשֻׁמוֹ הַשְּׁבִיעַ.

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקִדְשׁוֹ (שְׁמוֹת כ), בְּסוֹד הַכְּרִית,
 שֶׁהוּא יְסוֹד, שְׁאֲחוּזוֹ בּוֹ יוֹסֵף. וְעַל כֵּן נִקְרָא
 שַׁבָּת. שְׁחֲרֵי יוֹסֵף נִקְרָא כָּל, וְגַם שַׁבָּת נִקְרָאת כָּל,
 מִשּׁוּם שֶׁכָּל הָעֲנַג וְהַתְּפִנוּק יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ, לְקַיֵּם
 אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת. וְעַל כֵּן שַׁבָּת כְּלוּלָה מִעֲשֵׂה
 וּמִלֹּא תַעֲשֶׂה, מִשּׁוּם שֶׁגַם יוֹסֵף כְּכוֹר, שְׁנוּמַל שְׁנֵי
 חֲלָקִים.

בֹּא וּרְאֵה, כְּתוֹב בְּדִבְרוֹת בְּמִשְׁנֵה תוֹרָה, (דְּבָרִים ה)
 וּזְכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּפְדֶּךָ ה'

אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה עַל כֵּן צִוְּךָ
 ה' אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. כָּאֵן מְלַמֶּדֶת
 אוֹתֵנוּ הַתּוֹרָה סוּד עֲלִיּוֹן, שְׁתֵּרֵי הַצִּדִּיק הַהוּא
 שְׁנַמְכֵר לְעֶבֶד בְּמַצְרַיִם וְחָלְלוּ אוֹתוֹ, כְּנִגְדּוֹ הוּא
 זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת. וּמִשׁוֹם כֶּךָ אָמַר לָהֶם הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, תִּהְיוּ זוֹכְרִים
 אֶת הַצִּדִּיק הַהוּא שְׁנַמְכֵר עַל יַדְכֶם, וְהָיָה עֶבֶד
 לְמַצְרַיִם, וּבַחֲטָא הַהוּא נִגְזַר עֲלֵיכֶם לְהַשְׁתַּעֲבֹד
 בְּמַצְרַיִם וּלְכַפֵּר עַל הַחֲטָא הַהוּא שְׁמִכְרֹתֶם אוֹתוֹ.
 שְׁמְרוּ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיִּמְחַל לָכֶם, שְׁתֵּרֵי יוֹם
 הַשַּׁבָּת הוּא כְּנִגְדּוֹ.

כִּמּוֹ שְׁבַאֲרֵנוּ בְּסוּד הָאִמוּנָה: הַיּוֹם הַרְאֵנוּ הוּא
 כְּנִגְדֵי אַבְרָהָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים נב) חֶסֶד אֵל
 כָּל הַיּוֹם. הַיּוֹם הַשְּׁנִי כְּנִגְדֵי יִצְחָק, וּמִשׁוֹם כֶּךָ יוֹשֵׁב
 הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לָדוֹן אֶת הָעוֹלָם. הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 כְּנִגְדֵי יַעֲקֹב, שֶׁהוּא חֶקוֹ הָאֲמִצְעִי, וּמִשׁוֹם כֶּךָ פְּתוּב
 בּוֹ בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית (בראשית א) יִקְוּוּ הַיָּמִים.

הַיּוֹם הַרְבִּיעִי כְּנֶגֶד דָּוָד, שְׂפָתוֹב בּוֹ (שם) יְהִי
מְאֵרֶת. מְאֵרֶת חֶסֶד, שְׁחֵרֵי כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל
אֵינן לָהּ אֹזֶר מְשַׁלָּה, אֵלֶּא מַה שְּׁנַתְּנָן לָהּ עַל יְדֵי
הַצַּדִּיק. כִּף גַּם דָּוָד, שְׂפָתוֹב בּוֹ (תהלים פו) עָנִי וְאֶבְיוֹן
אָנִי, וְאֵינן לוֹ חַיִּים, אֵלֶּא מַה שְּׁנַתְּנָן לוֹ מִיַּמֵּי אָדָם.
תְּרַאשׁוֹן ע' שָׁנִים.

הַיּוֹם הַחֲמִישִׁי כְּנֶגֶד מֹשֶׁה. הַיּוֹם הַשְּׁשִׁי כְּנֶגֶד
אַהֲרֹן. וְאוֹתָם שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית לְמַטָּה,
כְּנֶגֶד שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית שְׁלֹמֶעֱלָה. וְיָמֵי הֵם שֵׁשֶׁת
יָמֵי בְּרֵאשִׁית שְׁלֹמֶעֱלָה? אוֹתָם הָרְמוּזִים בְּפָתוֹב
(דה"א כט) לָךְ ה' הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצְחָה
וְהַחֹדֶר כִּי כָל וְגו', לָךְ ה' הַמְּמַלְכָה. וְהֵם חֶלְקָם שֶׁל
הַצַּדִּיקִים בְּסוּד תְּהִיָה, הַגְּדֹלָה - זֶה אֲבָרָהם. הַגְּבוּרָה
- יִצְחָק. הַתְּפָאֶרֶת - יַעֲקֹב. הַנִּצְחָה - חֶלְקוֹ שֶׁל
מֹשֶׁה. הַחֹדֶר - חֶלְקוֹ שֶׁל אַהֲרֹן. כִּי כָל - כְּנֶגֶד חֶלְקוֹ
שֶׁל יוֹסֵף. הַמְּמַלְכָה - חֶלְקוֹ שֶׁל דָּוָד. וְיוֹסֵף נִקְרָא
שֵׁשֶׁת לְמַטָּה, כְּנֶגֶד צַדִּיק חַי הָעוֹלָמִים, שְׁנִקְרָא
שֵׁשֶׁת לְמַעְלָה. וּמִשׁוּם כִּף פָּתוֹב (דברים ה) עַל כֵּן צִוָּה
ה' אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשֵּׁשֶׁת.

בֹּא וּרְאֵה, כְּשָׂרְצוֹ יִשְׂרָאֵל לְכַבֵּשׂ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן,
הִקִּיפוּ אוֹתָהּ שֵׁשָׁה יָמִים, פַּעַם אֶחָת בְּכָל
יוֹם, כְּנָגֵד אוֹתָם שֵׁשָׁה צַדִּיקֵי אֱמֶת שְׁעֲלִיהֶם
הָעוֹלָם מִתְקַיָּים. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַע פְּעָמִים, כְּנָגֵד
יוֹם הַשִּׁשִּׁית, שֶׁהוּא כְּנָגֵד צַדִּיק, שֶׁהוּא זֶן אֶת כָּל־
וּמְקַיָּים אוֹתָם, שְׁפָתוֹב (מִשְׁלֵי ט) הַצָּבָה עֲמוּדֶיהָ
שְׁבַע־עָה. וְכֵתוֹב (שֵׁם ו) וְצַדִּיק יִסֹּד עוֹלָם. הוּא הַיִּסוּד
וְהַעֲקָר שֶׁל כָּל אוֹתָם צַדִּיקִים, וְאִם לֹא זְכוּתָם שֶׁל
הַצַּדִּיקִים - לֹא יִכְלוּ לְכַבֵּשׂהָ. וְהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ט)
לֹא בְּצַדִּיקֶיךָ וּבִיִּשְׂרָאֵל לְכַבֵּד אֶתְּךָ בָּא לְרֵשֶׁת כּוֹ',
וּלְמַעַן תִּקְוֶה אֶת הַדְּבָר אֲשֶׁר נִשְׁבַּע ה' לְאַבְרָהָם
לְאַבְרָהָם כּוֹ'.

כִּכְרֵךְ אֶת אַבְרָהָם (שְׁמוֹת כ), בְּסוּד הַנִּצְחָה, שְׁאַחֲזוּ בָּהּ
מִשָּׁה, וּמִיָּנִיק אוֹתָהּ, שְׁחֲרֵי מִשָּׁה הָיָה מוֹקִיר
אֶת הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא בַּתּוֹרָה. בֹּא וּרְאֵה, אִם
הַתּוֹרָה לֹא הִיָּתָה נְתֻנָת עַל יְדֵי מִשָּׁה, הַנְּבִיא
הַגָּדוֹל, לֹא הָיוּ בְּנֵי אָדָם מְכִירִים אֶת הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ
הוּא וְלֹא הָיוּ מוֹקִירִים אוֹתוֹ, שְׁחֲרֵי עַל יְדֵי הַתּוֹרָה
לוֹמַד אָדָם אֶת עֲבוֹדַת רַבּוֹנוֹ, וּמוֹקִיר אֶת הַקְּדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ כִּכְד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ,
הוּא כְּנִגְד מִשָּׁה.

דְּבָר אַחַר, כִּכְד אֶת אֲבִיךָ - זו תּוֹרָה שְׂבִכְתָּב.
וְאֶת אִמְךָ - זו תּוֹרָה שְׂבִעַל פֶּה. שְׂכִמּוּ
שְׁהָאב נֹתֵן שְׂפַע לְאֵם, כֶּךָ גַם הַתּוֹרָה שְׂבִכְתָּב
נֹתֵנָת שְׂפַע לַתּוֹרָה שְׂבִעַל פֶּה.

לֹא תִרְצַח (שם), כְּנִגְד דְרִגְתַּת הַהוֹד, שְׂאֲחוּזוּ כָּה
אֶהְרֵן. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ לֹא תִרְצַח. מִשּׁוֹם שְׂכִכְאֲשֵׁר
הוֹרְגִים אֶת הָאָדָם, נוֹטְלִים מִמֶּנּוּ הַיּוֹז וְהַהוֹד
הָעֲלִיּוֹן הַהוּא שְׂעֲלִיּוֹ. וְהוּא שְׂכִכְתוּב (דְּנִיאל י) וְהוֹדִי
נְהַפֵּךְ עָלַי לְמִשְׁחִית. וּמִשּׁוֹם כֶּךָ הַזְּהִיר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵי הָאָדָם, שְׂאֲחוּזוֹ הַיִּפִּי הָעֲלִיּוֹן
שְׂנֵתֵן לָהֶם, שְׂלֹא יִטְלוּ אוֹתוֹ מֵהֶם. וַיֵּשׁ (וְהוּא) גַם
סוֹד הַשְּׁלוֹם, וּמִשּׁוֹם כֶּךָ עוֹמֵד אֶהְרֵן לְכַפֵּר, לְשַׁחַט
וּבַח קְדָשִׁים, וְעַל פִּיּוֹ (תְּהֵא אֹמֵר) (דְּבָרִים כ) כִּכְד לְעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פְּדִיתָ.

לֹא תִנְאָף (שְׁמוֹת כ), בְּסוֹד הַמַּלְכוּת (שָׁל הַצְּדִיק), שְׂאֲחוּזוֹ
כָּה מִי שְׂאֲחוּזוֹ. וְהוּא סוֹד הַחֲכָמָה, שְׂהִירֵי

בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֵין מִתְחַבֵּרֵת אֶלָּא בְּאֹתוֹ יִשְׂרָאֵלִי
 לָהּ, שְׁחֹא צְדִיק יְסוּד עוֹלָם. דְּבַר אַחַר, כֶּה לְמַדְנֵנו
 בְּסוּד הָאֱמוּנָה, כִּכְד - כְּנֶגֶד בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. לֹא
 תְּרַצַּח - כְּנֶגֶד דְּרֵגַת הַנִּצְחִית. לֹא תִנְאַף - כְּנֶגֶד
 דְּרֵגַת הַחֹד.

דְּבַר אַחַר, כִּכְד - כְּנֶגֶד יְהִי מְאֵרֵת שֶׁל מַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית. לֹא תְרַצַּח - כְּנֶגֶד (בראשית א) יִשְׂרָאֵלִי
 הַמִּים שְׂרִין נֶפֶשׁ חַיָּה. מִשּׁוֹם כֶּה, נֶפֶשׁ חַיָּה אֵל
 תִּהְרֹג. לֹא תִנְאַף - כְּנֶגֶד (שם) תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ
 חַיָּה לְמִינָהּ. מִשּׁוֹם כֶּה, לֹא תִנְאַף בְּאִשָּׁה שְׂאִינָה
 מִינָהּ, שְׂאִינָה בֵּת זִוְגָהּ.

לֹא תִגְנֹב, לֹא תַעֲנֶה, לֹא תַחְמֹד - זֶהוּ סִיּוּמָם שֶׁל
 עֲשֵׂר הָאֱמִירוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּנֶגֶד עֲתִיק
 הָעֲתִיקִים, הָרֵאשִׁית שֶׁל הַכֹּל, לְאַחַז הַסּוּף בְּרֵאשִׁי,
 וְשִׁיחָהּ הַכֹּל אַחַד. וְזֶה שְׂאִין מִתְחִיל בָּהֶם
 בְּרֵאשׁוֹנָה, לְלַמֵּד סוּד עֲלִיּוֹן עַד לְאִיּוֹה מְקוֹם נְתִנָּה
 רְשׁוֹת לְמַשָּׁה לְהַתְּבַנֵּן, וּמֵאִיּוֹה מְקוֹם קַבֵּל תּוֹרָה,
 שְׁחֵי א מוֹעִיר אֲנַפִּין.

וּמִשׁוֹם כִּךְ אָמַר שְׁבַע אֲמִירוֹת, כְּנֶגֶד שְׁבַע דְּרָגוֹת
 עֲלִיּוֹנוֹת שְׂרָמוֹזוֹת בְּכַתוּב שֶׁל לֶךְ ה' ה'
 הַגְּדֵלָה וְגו'. וְעַד אוֹתוֹ הַמָּקוֹם הַתְּבוּיִן מֵשָׁה. זְהוּ
 שְׁכַתוּב (דברים ה) פָּנִים בְּפָנִים דְּכָר ה' עִמָּכֶם. פָּנִים
 - זֶה הַיָּבֵן הַקָּדוֹשׁ. בְּפָנִים - זוֹ הַכֶּתֶת.

פָּנִים - זֶה הַכְּבִרִית. בְּפָנִים - זֶה הָאֲרוֹן. וְכִיּוֹן
 שֶׁהַתְּחִבְרוּ, דְּכָר ה'. וּמִי הוּא? שְׁבַע
 אֲמִירוֹת, עִם אוֹתָם שָׁלֵשׁ דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שֶׁל
 הַעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ, נֶאֱמָרוּ כְּנֶגְדָם שָׁלֵשׁ אֲמִירוֹת
 אַחֲרוֹנוֹת, וְעָלוּ מִמֶּטְהָ לְמַעְלָה.

וְאָמַר (שמות ב) לֹא תִגְנֹב, כְּנֶגֶד הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה,
 בִּינָה, שְׂיוֹנָקֶת מִחֲכָמָה. וּמִי שְׂיֵשׁ בּוֹ בִּינָה,
 נִקְרָא מִכִּין דְּכָר מִתּוֹךְ דְּכָר. כְּמִי שְׂגוֹנֵב
 וְלוֹקַח מֵה שְׂיֵשׁ בְּלֵב הַחֲכָם, שְׂמִלְמְדוֹ חֲכָמָה
 וּמִלְמְדוֹ תוֹרָה. וְאִם עַל גַּב שֶׁהַתְּרָה לוֹ בִּינָה לִינֵק
 מִהַחֲכָמָה - גְּנֵבָה יֵשׁ מֵצַד אַחַר שְׂאֵסוֹר, וְאָמַר לֹא
 תִגְנֹב סָתָם.

לא תענה (שם), בנגוד הַדְרָגָה עֲלִיוֹנָה שֶׁל חֲכָמָה. שְׁחָרֵי אֵין יָכוֹל אָדָם לְהִשִּׁיב דְבָר, אֵלָא מִשׁוֹם הַדְרָגָה שֶׁל רוּחַ עֲלִיוֹנָה שֶׁל חֲכָמָה שִׁישׁ בּוֹ, שְׁפָתוֹב (איוֹב מו) הַחֲכָם יַעֲנֶה דַעַת רוּחַ. וְאִם עַל גַּב שְׁהַעֲנִיָה הַזֶּה שֶׁהוּא עוֹנֶה יֵשׁ בָּהּ קִיּוּם הָעוֹלָם, וְיֵשׁ לוֹ בָּהּ סִיּוּעַ עֲלִיּוֹן לְהַכִּיר אֶת רַבּוֹנוֹ, וְהִיא בְּסוֹד הַאֲמוּנָה - יֵשׁ עֲנִיָה מִצַּד אַחֵר שְׁאִסוּרָה, שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת ב) **לא תענה ברעך עד שקר.**

לא תחמד (שם), בנגוד הַדְרָגָה הַנְּסִתָּרָת הָעֲלִיוֹנָה שֶׁכָּל הַמְּחַשְׁבוֹת תְּלוּיוֹת בָּהּ, וְאֵין בָּעוֹלָם מִי שְׁיִכִּיר הַדְרָגָה הַזֶּה, מִשׁוֹם שֶׁהִיא נְסִתָּרָת הַנְּסִתָּרִים. וּבְשִׁעָלָה בַּמְּחַשְׁבָה הָעֲלִיוֹנָה לְבְרָא הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וְהָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, הַכֹּל הָיוּ בְּרַגַע אֶחָד. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ישעיה מח) **יַעֲמְדוּ יַחְדָּו. וְאוֹתָהּ הַמְּחַשְׁבָה נְסִתָּרָת.**

וּבֵן אָדָם לְמִפְּתָה יֵשׁ לוֹ מְחַשְׁבָה נְסִתָּרָת, שֶׁאֵין מִי שְׁמַכִּיר אוֹתָהּ פֶּרַט לְקַדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ, וּנְתָנָה לְאָדָם לְהִשָּׁב דְבָרֵי תוֹרָה וְדְבָרֵי מִצְוָה, מִשׁוֹם שֶׁאוֹתָהּ מְחַשְׁבָה עֲלִיוֹנָה מְשַׁפִּיעָה מַעֲיִנוֹתֶיהָ

למקום החכמה, ואין נפרדים כלל. ומאותה החכמה העליונה יצאה תורה, ושופעת השקאה עד אותו מקום החכמה התחתונה, שנקראת מצוה.

ועל כן, מי שחושב לעשות מצוה, כאלו עשאה, משום שגורם להביא הנאת הפרכות מאותה המחשבה העליונה למקום שנקרא מצוה. וכאלו עשאה, כמו שנאמר ועשיתם אתם. המחשבה ודאי ראש לכל. ואף על גב שפצד המחשבה העליונה נתנה הרשות להשב - דברי מצוה מתר, דברים שאינם מצוה אסורים, שפיתוב לא תחמד.

ובא ראה, מה הטעם כל האמירות כנגד כל פתך - מצות עשה במקום הראוי לה, מצות לא תעשה במקום הראוי לה. ואותן שלש האחרונות, הן לא תעשה, מפלל של עשה, כשפארנו בכל. אף על גב שזה מתר - זה אסור. שמשום שהם כנגד עתיק העתיקים, שחסד ורחמים גדולים שרויים בו, ואין נראה אלא למצות עשה, משום

כִּי דִיֵּק מֵהֶם, שְׁלֹא יתִפְנֶה אָדָם לַצַּד הָאֲחֵר,
וְרָשָׁם אוֹתָם בְּמַצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.

וְהִזְהִיר אֶת בְּנֵי הָאָדָם בְּלֹא עַל הָאֲמִירָה
הָאֲחֵרוֹנָה הַזֶּה, שֶׁהוּא הַכֹּלֵל הָאֲחֵרוֹן שֶׁל
הַתּוֹרָה. וּמִי שֶׁעוֹבֵר עַל זֶה, כְּאִלּוּ עֹבֵר עַל כָּל
הַתּוֹרָה, מֵשׁוּם שֶׁהוּא לְמַעַלָּה, הִרְאֵשִׁית שֶׁל הַכֹּל,
הַכֹּלֵל שֶׁל הַכֹּל. וְאִם אָדָם עוֹבֵר עַל זֶה וּמִטָּה
מִחֲשֻׁבְתּוֹ מִדְּרָכֵי הַתּוֹרָה, אִזּוֹ נִדְּבֵק בַּצַּד הָאֲחֵר,
בַּצַּד הַשָּׂקֶר, וְאִזּוֹ כֵּן לִידֵי (שְׁמוֹת ב) לֹא תַעֲנֶה בְּרַעְיוֹ
עַד שָׂקֶר. כִּי שֶׁמֶצְאָנוּ בְּאֶחָד, שֶׁחֲמַד אֶת כָּרֶם
נְבוֹת הַיְזְרְעֵאלִי, וְאִזּוֹ הֵעִידוּ עָלָיו שָׂקֶר, וּמִזֶּה כֵּן
אָדָם לַעֲבֹר עַל כָּל הָאֲמִירוֹת.

אֲבָל כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ בְּדְרָכֵי הַתּוֹרָה וְחוֹשֵׁב
בְּמַצּוֹתָיו, אִזּוֹ מִתְפַּשֵּׁט אוֹתָהּ מִחֲשֻׁבָּה
בְּכָל הַדְּרָגוֹת מִצַּד הָאֲמִתּוּת, הַצַּד שֶׁל הָאֲמוּנָה
הָעֲלִיוֹנָה.

וְכֵן רְאֵה, הֲרִי כָּל הָאֲמִירוֹת נְעוּצוֹת - סוּף
כְּרֹאשׁ, וְרֹאשׁ בְּסוּף. הֲרֹאשׁ - לְהַכִּיר אֶת

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַחְשַׁבְתּוֹ. הַסּוּף - שֶׁלֹא
 לְהַטּוֹת מַחְשַׁבְתּוֹ וּרְצוֹנוֹ לַצַּד הָאֲחֵר. וּכְשֶׁאָדָם
 נִדְבֵק בְּזֶה, אָזי כָּל הָעוֹלָמוֹת מִתְמַלְאִים בְּבִרְכוֹת
 עֲלִיוֹנוֹת שְׁשׁוּפְעוֹת מִהַעֲתִיק הַנִּסְתָּר שֶׁל הַכֹּל.

וּכְשִׁיזְרָדוֹת, בְּלֵן מִתְקַשְּׁרוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, וְזֶה
 יַעֲקֹב. מִשׁוּם כִּךְ הַשְּׁבִיעִי בְּנִגְדוֹ,
 שֶׁכָּל הַשְּׁבָעָה נִקְשָׁרִים בוֹ. וְכִיּוֹן שֶׁהָאָרֶץ הַזֹּאת, בְּאֹר
 עִם בְּנֵיהָ, שֶׁכָּל הַשְּׁבָעָה נִקְשָׁרִים לְהָאֵיר, וְאִז
 אֲרַבַּע כּוֹסוֹת, אֲרַבַּע הַנְּאֻלוֹת.

קְדוֹשׁ עַל הַיּוֹן - בְּנִגְדַת דָּוִד. הַגְּדָה - בְּנִגְדַת יַעֲקֹב.
 בְּרַבַּת הַמּוֹזוֹן - בְּנִגְדַת יִצְחָק. הַלֵּל הַגְּדוֹל -
 בְּנִגְדַת אַבְרָהָם.

בְּמִטָּה לְמַעְלָה עוֹלָה כְּמוֹ זֶה. מִצָּה - בְּנִגְדַת דָּוִד.
 שְׁבוּעוֹת - בְּנִגְדַת יַעֲקֹב. רֵאשׁ הַשָּׁנָה -
 בְּנִגְדַת יִצְחָק. סְבוֹת - בְּנִגְדַת אַבְרָהָם. וְאִף עַל גַּב
 שְׁבָאֲרָנוּ בְּנִגְדַת אֶהֱרֹן - הַכֹּל אֶחָד. וְכִיּוֹן שֶׁהַגִּיעוּ
 לְמָקוֹם הַשָּׁלֵם שֶׁל יַעֲקֹב, אָמְרוּ הַלֵּל הַגְּדוֹל.

דָּבָר אַחַר זֶה יִתְּנוּ, כַּמָּה יֵשׁ לְבְנֵי אָדָם לְהַשְׁמֵר
 בְּדַרְכֵיהֶם, שְׂפָאֲשֶׁר הַצַּדִּיק הֵחֵא נִמְכַר, כָּל
 עֶשֶׂר הַדְּרָגוֹת הַסְּתִירוֹ אֹרוֹתֵיהֶם, שְׁתֵּרֵי אֵין שׁוֹפֵעַ
 אֹר הָעֵתִיק אֵלֶּא בְּשִׁבְלוֹ, לְתוֹעֵלַת עַל הָאָרֶץ, וּמִי
 שְׁעֵבֵר עַל זֶה, עֵבֵר עַל כָּל הַמְּצוּוֹת. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא בְּאַהֲבָה רַבָּה נָתַן הַשִּׁפְתַּת לְשִׁמְרָה בְּנִגְדוֹ,
 שְׁשִׁקוּלָה לְכָל הַמְּצוּוֹת.

וְעַל כֵּן עֲשָׂרִים גֵּרָה, שְׁהַחֲזִיר לְמְקוֹמָם, הוּא כִּפּוּר
 נֶפֶשׁ, וּמְאִירִים לְמְקוֹם שְׁנִקְרָא נֶפֶשׁ,
 מִהַמְּקוֹם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְהַשְּׁמַיִם מְאִירִים לְאָרֶץ חַיִּים,
 וְנוֹתְנִים לָהּ כָּל תְּקוּנֵיהָ לְהַתְּחַבֵּר לְמַעְלָה.

וּבֵא וּרְאֵה, כְּתוּב (תהלים יט) הַשְּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד
 אֵל. מִי הַשְּׁמַיִם? הַשְּׁמַיִם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, מְסַפְּרִים לְמְקוֹם שְׁנִקְרָא כְּבוֹד אֵל. מִי זֶה
 כְּבוֹד אֵל? בְּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם שְׁנִקְרָאת אֵל. אֵל זֶה
 אַבְרָהָם. מַה מְסַפְּרִים? כְּמוֹ שְׁנִיאָמַר (איוב כה) אֵל
 רָאָה וַיִּסְפְּרֶהָ. מַה זֶה וַיִּסְפְּרֶהָ? כְּמוֹ שְׁנִיאָמַר (שם)

מְקוֹם סְפִיר אֲבִינִיה. וְאוֹתָם הַשָּׁמַיִם מִתְקַנִּים אוֹתָהּ
בְּכָל תְּקוּנָתָהּ, אֶת כְּבוֹד הָאֵל הַזֶּה.

וְעַל זֶה יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מִבֵּיָאִים לָהּ הָאָרֶץ
בְּלִחְיֹשָׁה, מִמְּקוֹר שְׁלִמְעָלָהּ, וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ
שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

וְהַמְּקוֹם שֶׁנִּקְרָא שָׁמַיִם מֵעִיד בָּהֶם. וְעַל כֵּן עֵי"ן
וְדל"ת גְּדוּלוֹת, לְהִיּוֹת עֲדִים. שָׁמַיִם,
שְׁפָתוֹב (דברים ל) הַעֲדֵתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם, זֶה
יַעֲקֹב, מְקוֹם הַשָּׁמַיִם. וּמִנֵּין שֶׁהִיא מְעִידָה? שְׁפָתוֹב
וְאֶת הָאָרֶץ. וְכֵתוֹב (תהלים פט) כִּי־רַח יִבּוֹן עוֹלָם וָעֶד
בְּשִׁחַק נַאֲמֵן.

וְכֵאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלְמוֹת כְּמוֹ שֶׁהָיוּ (בְּרֵאוֹי), עֲדִים
שְׁלֵמִים מְעִידִים בָּהֶם, הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
וּבְנִסְת יִשְׂרָאֵל, וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן שׁוֹפֵעַ הַטַּל שְׁלִמְעָלָהּ
מִמְּקוֹם הָעֵתִיק. מִתִּי? כְּשֶׁהֵם בְּיַחֲוֹד. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
(שִׁיר ה) שְׁרֵאֲשֵׁי נִמְלָא טָל. הַשְּׁבוֹן (דף נו ע"א) טַל: יְהו"ה
אֶחָ"ד. הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל.
שְׁבְאוֹתָהּ הַשְּׁעָה יְהִיו רְאוּיִים יִשְׂרָאֵל לְטַל.

וַיִּשְׂרָאֵל שְׁמֵכִירִים אֹתָם, הֵם מִיַּחֲדִים אֹתָם
 בְּעַמִּים כְּיוֹם - אֶחָד בְּצַד הַיּוֹם, וְאֶחָד
 בְּצַד הַלַּיְלָה.

וּמִהַטֵּל תְּהוּא עֲתִידִים הַמֵּתִים לְהַחְיֹת לְעוֹלָם
 הַבָּא. וְהוּ שְׁכָתוּב (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי
 אֲדָמַת עֶפֶר יִקְיֻצּוּ. מִיִּשְׁנֵי - כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שיר ה) אֲנִי
 יֹשֶׁנָּה וְלִבִּי עָר וְכוּ', הַמָּקוֹם שֶׁל לְבִי. קוֹל הַיּוֹדִי -
 הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא קוֹל, וְזֶה יַעֲקֹב. שְׂרָאֲשֵׁי נִמְלָא טָל
 - הֵינּוּ בְּרִכּוֹת שָׁמַיִם, שְׁפָאִים לְמָקוֹם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא
 שָׁמַיִם, בְּשָׂהוּא בְּיַחֲוֹד עִם הַנִּקְבָּה, וְתָקוּם מִן
 הָעֶפֶר.

וְכֹאֲשֶׁר יִצְחָק בִּרְדָּךְ אֶת יַעֲקֹב, אָמַר (בראשית כז) וַיִּתֵּן
 לְךָ הָאֱלֹהִים מִטָּל הַשָּׁמַיִם, מִשּׁוֹם שְׂרָאָה
 שֶׁיַּעֲקֹב יוֹרֵשׁ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה. הָאֱלֹהִים - זו הָאֵם
 הָעֲלִיּוֹנָה. שְׁמַעְפֹּרֶת אֹתוֹ בְּעֶטְרוֹת עֲלִיּוֹנוֹת,
 לְהַתְּחַבֵּר עִם הַנִּבְרָה.

וְכִשְׁמִנִיעַ הַטָּל הַזֶּה לְזַעִיר, מִצַּד הַצִּפּוֹן נִקְרָשׁ,
 וּמִצַּד הַדָּרוֹם שׁוֹפֵעַ, עַד שְׁמִנִיעַ לְכִסֵּא

הַכְּבוֹד. וּכְשֶׁמִּנִּיעַ לְכֶסֶף הַכְּבוֹד, הַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא אֶרֶץ, אֵינִי צָד הַצָּפוֹן שְׂאוֹחַז בּוֹ נִקְדָּשׁ וְנַעֲשֶׂה שְׁלֵג, וְבוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם. וְעַל זֶה הִתְעוֹרְרוּ הָרֵאשׁוֹנִים, מֵהֵיכֵן הָעוֹלָם נִבְרָא? מֵשְׁלֵג שֶׁתַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד.

וְעַל כֵּן הָעוֹלָם אֵינּוּ עוֹמֵד בְּרִין, עַד שֶׁמִּתְעוֹרְרִים רַחֲמִים. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (תהלים ט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֱלֹהִים וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מִגִּיד הַתְּרַקִּיעַ. זֶה הַתְּרַקִּיעַ שֶׁבּוֹ הַתְּלוּוִיִּים כָּל הָאֹרוֹת וְהַכּוֹכָבִים, וְזֶה צְדִיק שֶׁמִּשְׁפִּיעַ אוֹתָם לַמָּקוֹם הַזֶּה שֶׁל כְּבוֹד.

יּוֹם לְיוֹם יִבְיַע אָמַר (שם), מִי זֶה יּוֹם לְיוֹם? זֶה הַשָּׁמַיִם וְהַתְּרַקִּיעַ. וְלֵילָה לְלֵילָה יִחוּהַ דַּעַת - הַמָּקוֹם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא לֵילָה, מִשְׁפִּיעַ לְגַבְרִיאֵל שֶׁנִּקְרָא לֵילָה, מֵהַמָּקוֹם שֶׁנִּקְרָא דַּעַת, וְהוּא (משלי כד) הוֹן יָקָר וְנָעִים, שֶׁגִּנּוּ דַּעַתוֹ בַּמָּקוֹם הַלֵּילָה. וְגַבְרִיאֵל קִבֵּל מִשָּׁם, וְהוּא שֶׁנִּקְרָא לֵילָה, וּמִשְׁפִּיעַ לַתַּחְתּוֹנִים (ישעיה יא) רוּחַ דַּעַת וַיִּרְאֵת ה'.

אֵינִי אָמַר וְאֵינִי דְבָרִים (תהלים יט) - מִשּׁוֹם שֶׁהַכֹּל בְּלִחְשׁ. בְּכֹל הָאֶרֶץ יֵצֵא קוֹם - זֶה הַקּוֹ

הַאֲמֻצֵי שְׂמֵשִׁיעַ לְאָרֶץ הַזֶּה. חֲזַר פִּרַשׁ מִי
הַשָּׁמַיִם? זֶה הַשָּׁמַשׁ. וְהוּא בְּחֶתֶן יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ - זֶה
(שיר ג) הַעֲטָרָה שְׁעֵטָרָה לוֹ אָמוֹ.

יְשִׁיעַ בְּגִבּוֹר לְרוּחַ אֶרֶץ (תהלים יט) לְהַאִיר לְלִבָּנָה.
מַה זֶה יְשִׁיעַ בְּגִבּוֹר? מִשּׁוֹם שְׂעֵד הַגְּבִירָה
מִתְעוֹרָר בְּצַד הַחֹוֹא. (שם) מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ -
זֶה הָרֵאשׁ שֶׁל הַכּוֹל. וְתִקּוּפָתּוֹ עַל קְצוֹתָם, מִשּׁוֹם
שֶׁהוּא מְקוּף לְכֹל, (שמות כו) מִבְּרִיחַ מִן הַקְּצֵה אֶל
הַקְּצֵה.

וַאֲיֵן נִסְתָּר מִחֶפְתּוֹ (תהלים יט) - הֵינּוּ שְׁפָתוֹב (ירמיה
כג) אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים. תּוֹרַת ה'
תְּמִימָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם.
מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה נא) נִשְׁבַּע ה'
צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ. מִשּׁוֹם שֶׁהוּא הַתְּקִינִן אוֹתָהּ עַל
תְּקוּנֶיהָ, וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתָהּ, וְזֶן אוֹתָהּ בְּכֹל מַה
שֶׁהֲצַטְרָכָהּ, וְעַל כֵּן מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ.

עֲדוּת ה' נְאֻמָּנָה (תהלים יט) - זֶה מְקוּמוֹ שֶׁל יוֹסֵף,
שֶׁנִּקְרָא עֲדוּת. לְמַה נְאֻמָּנָה? מִשּׁוֹם שֶׁהוּא

הַמָּקוֹם שְׁמַאִיר, שְׁלֹא יִכּוֹבוּ מִיָּמִינוּ. מַחְכִּימַת פְּתֵי
 - הַמָּקוֹם שְׁאִין לוֹ יָדַעַת, הוּא מַחְכִּים אוֹתָהּ
 בְּאוֹתָהּ חֲכָמָה קִטְנָה שְׁקִבְלָה מִמֶּנּוּ, וּפְרָשׁוּתָּהּ,
 וּמְנָה אוֹתָהּ לְפָרְנָם אֶת הָעוֹלָם, וְנוֹתְנַת לְמִי שְׁאִין
 לוֹ זְכוּת מִשְׁלוֹ.

פְּקוּדֵי ה' (שם) - אוֹתָם הַתְּלוּיִים מֵאוֹתָהּ שְׁפִידָה
 הַפְּקוּדוֹ כָּל גְּנֵי הַמְּלָה, וְעַל כֵּן יִשְׁרִים,
 כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (דברים לב) צַדִּיק וְיִשָּׁר הוּא. וְצַדִּיק נִקְרָא
 כָּן. מְשַׁמְחֵי לֵב - שְׂמִיחָה זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וּמְתֵי
 הִיא בְּשִׂמְחָה? בְּזִמְן שְׂמִיחָתָהּ עִם לֵב הַשָּׁמַיִם.

מְצוֹת ה' בְּרָה - אֵינִי נֹעֲשִׂית מְצוּה בְּרָה.
 בְּרָאשׁוֹנָה נִקְרָאת מְצוּה, וְכַעַת שְׁשׁוּרָה
 עָלֶיהָ תוֹרָה שְׂבִכְתָּב, נִקְרָאת מְצוּה בְּרָה, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר (שיר ו) בְּרָה כַּחֲמָה, וְצַדִּיק וְצַדִּיק בְּשִׁקּוֹל
 אֶחָד.

מְאִירַת עֵינַיִם - (זכריה ד) עֵינַי ה' הִמָּה מְשׁוּמְטִים.
 מָה הַטַּעַם מְאִירַת? בְּרָאשׁוֹנָה מְאִירַת,
 כְּמוֹ שְׂבִכְתוֹב (בראשית א) יְהִי מְאִירַת בְּרָקִיעַ הַשָּׁמַיִם.

וּבְשָׂרְקוּעַ הַשָּׁמַיִם הָיָה מְאִיר לָהּ, הִיא מְאִירָה,
 שְׁנוּסָפָה בָּהּ יו"ד, אִזְרוּ שֶׁל הַצְּבִיִּק וּפְרִישֵׁת
 שְׁלוֹמוֹ, וְאִזּוּ הוּא בְּגִדְל רַב. וּמִתִּי הִיא בָּרָה?
 בְּשֶׁנְּכַלְלֵת הַזְּכָר עִם הַנְּקֵבָה.

יְרֵאת ה' מְהוֹרָה (תהלים יט) - הַשֵּׁבַח שֶׁל כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּמִהְרָה, כְּשֶׁהוּא מְאִיר לָהּ
 פְּנִיָּם. עוֹמְדָת לְעַד - שְׁעוֹמְדָת תְּמִיד חוֹמָה רָמָה
 וְחֻזְקָה עַל בְּנֵיהָ. מִתִּי? כְּשֶׁמְשַׁפְּטִי ה' מִמְּקוֹם שֶׁל
 אֲמַת מְאִירִים בָּהּ. וְזֶהוּ שְׁכַתוֹב (שם) צְדָקוֹ יַחְדּוֹ,
 כְּשֶׁהֵם יַחַד בְּצִדְקַת הָיָה וְנוֹטְלִים אֶת שְׁמָהּ. זֶהוּ
 שְׁכַתוֹב (שם) צְדָקוֹ יַחְדּוֹ, וְהִיא הַשֵּׁם שֶׁלָּהֶם, מְצֻנֹת
 ה'.

דְּבַר אַחֵר בְּקוּדֵי ה' - נִצַּח וְהוֹד, שֶׁהֵם לְמוֹדֵי ה'.
 מְשַׁמְחֵי לֵב - זֶה הָאֶתְרוֹג שְׂדוּמָה לְלֵב.
 מְצֻנֹת ה' - זֶה הָאֶתְרוֹג. יְרֵאת ה' - כְּמוֹ שְׁנֵאמַר
 (משלי לא) אִשָּׁה יְרֵאת ה' הִיא תִתְהַלָּל. מָה הַפִּעֵם?
 מִשּׁוֹם שֶׁהִיא מְהוֹרָה. מְשַׁפְּטִי ה' אֲמַת - אֵלּוּ שֵׁשֶׁת
 הַבְּנִיִּם שֶׁכְּלוּלִים בְּיַעֲקֹב, שְׁנֵקְרָא מְשַׁפֵּט, וְהוּא

אָמַת. צְדָקוֹ יִחַדּוּ - בְּיַחְדּוֹ שָׁלֵם בְּיִרְאֵת ה', שְׁהִיא
מְהוֹרָה.

תִּנְחַמְדִּים מְזַהֵב וּמְפֹז רַב (תהלים יט) מֵצַד תִּזְהַב, זֶה
שֶׁבַחוֹ שֶׁל יִצְחָק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים
ה) שְׁמֵאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי. וּמְפֹז - זֶה אֲבָרְהָם, וְזֶה
יְמִינוֹ תִּחְבְּקֵנִי. רַב - זֶה יַעֲקֹב. וּמֵתוּקִים מְדַבֵּשׁ -
דְּבֵשׁ זֶה תָמָר, שְׁכָלוֹל זָכָר וְנִקְבָּה. וּמִשּׁוֹם זֶה, מָתִי
הֵם מֵתוּקִים? כִּי אֲשֶׁר נִתְחַבְּרוּ וַיֵּצֵא מֵהֶם דְּבֵשׁ.

וְנִפְתַּת צוּפִים - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם ד) נִפְתַּת תַּלְפִּינָה
שִׁפְתוֹתֶיךָ כִּלְהָ. צוּפִים - מִשּׁוֹם שֶׁכָּל מִי
שֶׁרוֹצֵה לְצַפּוֹת וּלְהִתְבּוֹנֵן בַּמִּרְאָה הַזֹּאת, מִסְתַּכֵּל,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל לג) צוּפָה נִתְתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל
וְשִׁמְעֶתָ מִפִּי דְבָר. וַדַּאי הַמָּקוֹם הַזֶּה נִקְרָא פֶתַח
הָאֱמוּנָה. וְכֵתוּב (שם) וְאַרְאֶה מִרְאוֹת אֱלֹהִים. מִכָּאֵן
וּמֵעַלָּה אֵין רְשׁוֹת לְהִסְתַּכֵּל. וְעַל כֵּן מִמְּנַח יוֹנְקִים
אוֹתָם לְמוֹדֵי ה', שֶׁנִּקְרָאִים צוּפִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
נִפְתַּת צוּפִים.

דָּבָר אַחַר צוּפִים - אֵלּוּ לְמוֹדֵי ה', שְׁמַאֲוִירִים בָּהּ,
וּמִשָּׁם יוֹנְקִים הַנְּבִיאִים, פָּרַט לְמִשָּׁה
שֶׁהִתְעַלָּה לְמַעְלָה. וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן שְׁכָלוּלִים בָּלָם
בְּאַחַד, הֵם נֶחְמָדִים.

דָּבָר אַחַר יִרְאֵת ה' טְהוֹרָה עוֹמְדַת לְעַד, בֹּא
וִירְאֵה, אִם אָדָם מִשְׁתַּדֵּל בְּרֵאשׁוֹנָה בְּמָקוֹם
הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא יִרְאֵת ה', אֵיזִי תוֹרְתוֹ עוֹמְדַת לְעַד. מָה
הַטַּעַם? כִּדֵּי שְׂיִכְנַס מִכָּאן לְאַמוּנָה, מִחֶפְתַּח הַזֶּה
שֶׁל הַכֹּל. וּבְשִׁפּוּחַד מִן הַמָּקוֹם הַזֶּה, מִתְנַדֵּל
הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיּוֹשֵׁב בְּאוֹר עִם הַמְּלָךְ, מִשׁוּם
שֶׁהוֹצִיָּאה בֵּן טוֹב לְעוֹלָם.

וְעַל בֵּן אָמַר שְׁלֹמֹה (קהלת יב) סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע
אֶת הָאֱלֹהִים יִרְא. הַסוֹף הַזֶּה, סוֹף הַדְּרָגוֹת.
סֶמ"ךְ רַבְתִּי, שֶׁהַמָּקוֹם הַזֶּה נִקְרָא סֶמ"ךְ. מִשְׁבָּאָה
הָאִשָּׁה, בָּא סֶמ"ךְ, שְׁפָתוֹב (בראשית ב) וַיִּסְגֹּר כָּשָׁר
תַּחְתָּנָה. וּמִתִּי הִיא בְּשִׁלְמוֹת וּבְגִדְל ^(דף נו ע"ב) רַב?
בְּשִׁאָדָם פּוֹחַד מִמֶּנָּה בַּחֲתָחְלָה, וְאַחַר כֵּךְ עוֹשָׂה
אֶת מַצּוֹת אַבִּיו.

וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב (קהלת יב) אֶת הָאֱלֹהִים יֵרָא וְאֶת מְצֻתָיו
 שְׁמַר. וְעַל זֶה פָּתוֹב (ויקרא יט) אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו
 תִּירָאוּ. הַקָּדִים הָאֵם בִּירָאָה רֵאשׁוֹנָה. וְאֶת מְצֻתָיו
 שְׁמַר - מְצֻת ה'. מִי עוֹשֶׂה הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לְמַעַלָּה?
 מִי שְׁעוֹשֶׂה אֶת זֶה. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב כִּי זֶה כָּל הָאָדָם,
 וְאִזּוֹ נִשְׁלָם הָאָדָם לְמַעַלָּה.

פָּתַח וְאָמַר, (משלי כד) יֵרָא אֶת ה' בְּנֵי וְמִלָּךְ. יֵרָא
 אֶת ה' - לְחֵבֵר תִּירָאָה בְּקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 בְּנֵי וְמִלָּךְ - לְהַמְשִׁיךְ הָאֹר מֵהָאֵם הָעֲלִיוֹנָה,
 שְׁנִקְרָאת מִלָּךְ, לִבְנֵי הַכְּבוֹר תְּהִי, לְהַכְפִּינִם מִמִּטָּה
 לְמַעַלָּה. דְּבַר אַחֲרַ בְּנֵי וְמִלָּךְ - תְּמַשִּׁיךְ הָאֹר מֵהַבֵּן
 לַבַּת, שְׁנִקְרָאת מִלָּךְ.

וְעַם שׁוֹנִים אֵל תִּתְעַרֵּב (שם) - שְׁלֵא יִשְׁנָה מִסְפָּדַר
 הָאֵמוּנָה. שְׁחֵרִי בַּחֲתָחֶלָה צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל
 בִּירָאָה תִּזוֹ, שְׁחֵיֵא הַפְּתַח לְכָל, וְאַחֲרַ בַּתוֹרָה
 שְׁכַבְתָּב, שְׁחֵיֵא לְמַעַלָּה. מִשׁוּם שְׁכָל אָדָם שְׁאִינֵו
 יֵרָא חֲטָא, אִינֵן לוֹ רְשׁוּת לְהַכְפִּינִם לְפָתַח הָאֵמוּנָה
 תְּהִי. כִּיּוֹן שְׁמַתְפַּתַּח תְּהִי דוֹחִים אוֹתוֹ - מֵהַכָּל

דוֹחִים אוֹתוֹ, שְׂאִין לוֹ כְּמֵה שְׂיִכְנִם לְכֹל. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב (תהלים קיח) זֶה הַשַּׁעַר לְה'.

וְעַל זֶה הִעִירוּ הַקְדְמוֹנִים, כֹּל שְׂיִרְאֵת הַטָּאוֹ
קוֹדֶמֶת לְחֻכְמָתוֹ, חֻכְמָתוֹ מִתְקַיְמָת.
שְׂיִוְשֻׁבַת הַחֻכְמָה עַל (תהלים פ) כִּנְחָה אֲשֶׁר נִטְעָה
יְמִינֶךָ, שְׂנִקְרֵאת כְּבוֹד אֵל.

וְאִם אֵין אָדָם יֵרָא מִמְּנָה, הִיא מִיִּסְרֵת אוֹתוֹ,
שְׂתִתְמַנְתָּה לְיִסֵּר אֶת בְּנֵי הָאָדָם. זֶהוּ
שְׂכָתוֹב (משלי ו) וְדַרְךְ חַיִּים תּוֹכַחֹת מוֹסֵר. מִי הוּא
הַדַּרְךְ לְעֵץ הַחַיִּים? הַחֹוֹא שְׂתִתְמַנְתָּה עַל הָעוֹלָם
לְיִסֵּר אֶת בְּנֵי הָאָדָם שְׂלֵא יִטְעוּ מִדַּרְכּוֹ.

וְעַם כָּל זֶה צָרִיךְ לְקַשְׂרָה לְמַעְלָה, מִשׁוֹם
שְׂנִקְרֵאת גּוֹף, וְצָרִיכִים (וְצָרִיכָה) נְשֻׁמָּה. וְנִדְב
וְאִבִּיהוּא, עַל שְׂלֵא קָשְׁרוּ אוֹתָהּ, וְנִטְלוּ מִמְּנָה
הַנְּשֻׁמָּה, לְקַחָה אֶת נְשֻׁמָּתָם, וְגוֹפָם קָיָם, כְּמוֹ
שְׂעֵשׂוֹ. (ויקרא י) וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ קַטְרֵת.

מִשׁוּם שְׂאִין לָהּ מִשְׁלָה חַיִּים כְּלוּם, וְעַץ הַחַיִּים
 נֹתֵן כָּהּ חַיִּים, מִשׁוּם כָּךְ הִיא גּוֹף. יַעֲקֹב
 - הִנְשָׂמָה. הָעֵתִיק - נִשְׂמָה לְנִשְׂמָה.

וּפְנִיחַם שְׁנֵתֵן שְׁלוֹם כְּאֶרֶץ, חַיִּים כְּאֶרֶץ, נוֹסֶפֶה
 לוֹ נִשְׂמָה וְהֵאִירָה לוֹ פְּנִיחָה, מִשׁוּם שְׁעוֹרֵר
 חַיִּים כְּנִגְדָה, וְעַל זֶה כְּאוֹר פְּנֵי מְלֶךְ חַיִּים.
 כְּשֶׁהַמְּלֶךְ תּוֹהַ שְׁלִמְטָה, פְּנִיחָה מְאִירִים, חַיִּים
 נִדְבָקִים כָּהּ.

דָּבָר אַחֵר כְּאוֹר פְּנֵי מְלֶךְ חַיִּים, זֶה יַעֲקֹב, חַיִּים,
 שְׂבָאִים לוֹ מֵהָאֵם. וּמִשׁוּם פְּנִיחַם הַתְּקִיָּם
 הָעוֹלָם, שְׁחֵבֵר בְּרִית בְּלִילָה. זֶהוּ שְׂכַתוֹב אֵם לֹא
 בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה. מָה הַטַּעַם יוֹמָם? שְׁהַתְּחַבְּרָה
 מ"ם סְתוּמָה בַּיּוֹם, וּמְאִירָה בְּלִילָה. וְאֵלְמָלָא זֶה,
 חֻקּוֹת שָׁמַיִם וְאֶרֶץ לֹא שְׂמֵתִי, אֵלּוֹ חֻקּוֹת שְׂקִבּוּעִים
 כְּזֶה, חֻקּוֹת הַתּוֹרָה לֹא יִתְקַיְמוּ. וּמִתִּי יִתְקַיְמוּ?
 כְּשֶׁצְּדָקוֹ יִתְדוּ.

גַּם עֲבָדָךְ נִזְהָר בָּהֶם, מִלְּטַעוֹת כְּתִקּוּנֵי הַמְּלֶךְ.
 שְׁתִּירִי בְּכָל לַיְלָה מִשְׁתַּדֵּל בָּהֶם לְחַבְּרָם יַחַד.

וְהוּ שְׂכָתוּב (תהלים קיט) חֲצוֹת לַיְלָה אָקוּם לְהוֹדוֹת
 לָךְ. עַל מִשְׁפָּטֵי צְדָקָךְ - שְׁמִשְׁפָּטִים שֶׁהֵם נְחֻמָּדִים,
 וּכְלוּלִים מִכָּלֵם, יִתְחַבְּרוּ בַצְדָק הַזֶּה.

וְאֵז, פֶּאֶשֶׁר מִתְחַבְּרִים, הֵם שׁוֹמְרִים שְׁלֵא יִתְקַרַב
 לְמִקְדָּשׁ עָרֵל וְטֵמֵא. וּכְשֶׁהֵם שׁוֹמְרִים אוֹתָהּ
 הַשְּׂמִירָה, שֶׁהִיא סוֹף הַדְּרָגוֹת שֶׁהוּא עֲקֵב, אֵזִי הִיא
 רַב שְׂמֵת־חֲכָרֵת לְמַעְלָה. וְעַל זֶה פָּתוּב (משלי כב) עֲקֵב
 עֲנֹוה יִרְאֵת ה'. עֲקֵב עֲנֹוה נְתָנָה יִרְאֵת ה'. עֲנֹוה -
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב) וְהָאִישׁ מִלְּשָׁה עָנָו מְאֹד, וְנִקְרָא
 (דברים לג) אִישׁ הָאֱלֹהִים, וְכָתוּב (תהלים יח) וְעֲנֹוֹתַיִךְ
 תִּרְבֵּנִי.

וְכָתוּב רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה', מִשּׁוּם שֶׁפְּרָאשׁ
 צְרִיךְ לִירָא מִמֶּנָּה, וְאַחַר כֵּן לַעֲלוֹת
 בְּחֲכָמָה. דְּבַר אַחַר, רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת ה' - זֶה
 הִירָאָה הָעֲלִיּוֹנָה, וּמִשּׁוּם שֶׁהִיא רֵאשׁ לַתְּחִתּוֹנִים
 לְקַחָה שֵׁם הָעֲלִיּוֹן. וְעַל זֶה נִקְרָאת עֲטָרָת, בְּשֵׁם
 הַפֶּתֶר הָעֲלִיּוֹן, הַפְּטִיר מִתְּכַל, לִיַּחַד הָרֵאשׁ עִם
 הַסּוֹף, וּבְשֵׁם אֶחָד נִכְלָלָת.

דָּבָר אַחֵר (תהלים יט) בְּשֹׁמְרֵם יַעֲקֹב רַב - אוֹתָם
 מִשְׁפָּטִים שׁוֹמְרִים אֶת הַיַּעֲקֹב רַב הַזֶּה, שְׁהֲרִי
 יַעֲקֹב, בַּעַל הַבַּיִת, שׁוֹמֵר בֵּיתוֹ. וְהֲרִי הַעִירוּ עַל
 אוֹתוֹ (עקב) שֶׁנִּמְלֵ אֲמָנוֹתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁפָרַע שְׁבַע
 בְּרִיעוֹת, לְבַטֵּל שְׁבַעָה רָאשֵׁי הַנְּחָשׁ, שְׁלֹא יִקְרַב
 לְמִקְדָּשׁ.

גַּם מִזֵּדִים חֲשָׁף עֲבֻדָּה, זֵדִים - זֶה הַנְּחָשׁ שָׁרוּכֵב
 עָלָיו (סמא"ל). חֲשָׁף עֲבֻדָּה - כְּמוֹ אוֹתוֹ הָעֶבֶד
 שֶׁכָּל מִפְתָּחוֹת אֲרוֹנוֹ בִּידוֹ, אָמַר שֶׁהִיא בַּחֲשֵׁכָה
 וְצִלְמוֹת, בְּשִׁבִיל אוֹתָם זֵדִים שֶׁשָּׁלְטוּ בְּעוֹלָם וְנִרְמּוּ
 מִיָּתֵהּ, וְלִפְעָמִים פְּגוּמָה הַלְּבָנָה, וְשׁוֹלֵט הַנְּחָשׁ.

וְדוֹד הָיָה מְבַקֵּשׁ עַל זֶה רַחֲמִים, וְאָמַר אֵל יִמְשְׁלוּ
 כִּי אִזּוֹ אֵיתָם, שְׁלֹא יִשְׁלַט בְּמִקוֹמוֹ. לְשֹׁמֵר
 אוֹתוֹ הַיַּעֲקֹב עַל יַד יַעֲקֹב, שֶׁנִּקְרָא גְדוֹל, בֶּן כְּבוֹד.
 שְׂאִין לָךְ בְּעוֹלָם שֶׁהַתְּנַבֵּר כִּנְגֵד הַנְּחָשׁ הַזֶּה כְּמוֹ
 יַעֲקֹב, וְהִסִּירוּ מִנְּחֻלָּתוֹ, מִשׁוּם שֶׁהוּא בַּעַל הַבַּיִת,
 שְׁלֹא יִטְמֵא בֵיתוֹ.

בִּיּוֹן שְׁלֹא יִשְׁלַמְ, אָז אֵיתָם. אָז: אֶל"ף, אֹר
הַעֲתִיק. זי"ן, שְׁבַע דְּרָגוֹת שְׁכָלוֹלוֹת בְּיַעֲקֹב.
בִּיּוֹן שְׁכָל זֶה הַתְּחִבֵּר, אָז אֶהְיָה תָם. שְׁכָף נִקְרָא
מִכְתָּם - מָךְ וְתָם. מָךְ - מִשּׁוּם שְׁאִין לָה אֹר
מִשְׁלָה. תָם - בְּשִׁחְלֻכְנָה בְּשִׁלְמוֹת וּמְאִירָה בְּאוֹרוֹת
עֲלִיּוֹנִים, אָזי תָם, וְעַל זֶה מִכְתָּם לְדוֹר.

מִתִּי? בְּשִׁנְשִׁמְרַת הַלְּבָנָה. זְהוּ שְׁכָתוֹב (תהלים מז)
שְׁמִרְנִי אֵל כִּי חֲסִיתִי. מַה זֶה חֲסִיתִי? כְּמוֹ
שְׁנַאֲמַר (שם נז) חֲסִיָּה נִפְשִׁי.

מַה הַפֵּעַם שְׁמִרְנִי אֵל? צִדּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם שְׁצָרִיד
לְעוֹרָה, שְׁיֵאִיר חֶסֶד עֲלִיּוֹן לְחֲסִדֵי דוֹד
הַנְּאֻמָּנִים. זֶה שְׁכָתוֹב (שם קג) וְחֶסֶד ה' מֵעוֹלָם וְעַד
עוֹלָם. חֶסֶד - זֶה אַבְרָהָם, שְׁלֶקַח מִהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
אֹר וְחַיִּים וְנָתַן לְעוֹלָם הָאַחֲרוֹן. זְהוּ שְׁכָתוֹב וְעַד
עוֹלָם עַל יִרְאָיו. הוּא הָעוֹלָם הָאַחֲרוֹן שְׁתְּלוּיָהּ בּוֹ
תִּירָאָה.

וְאָז, וְצָדְקָתוֹ - זֶה הָעוֹלָם הָאַחֲרוֹן שְׁנִקְרָא צְדָק.
לְבִנֵי בָנִים - שְׁמִנִּיקָה אֶת הַמַּחֲנוֹת שְׁנִקְרָאוּ

בְּנֵי בָנִים, שְׁחָרֵי שַׁעֲהָ הָעֲלִיזִים שְׁמֵאִירִים לָהּ
 נִקְרְאוּ בָנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר א) בְּנֵי אִמִּי נִחְרוּ בִּי,
 וְכֵתוּב (תהלים קיג) אִם הַבָּנִים שְׂמִיחָה. וְאֵלּוּ שְׂמִקִּיפִים
 אֶת הָעוֹלָם הָאֲחֵרוֹן הָיָה נִקְרָאִים בְּנֵי בָנִים. וּמָתִי?
 כְּשֶׁשׁוֹמְרִים אֶת בְּרִיתוֹ. וְהוּוֹ שְׂכֵתוּב (שם קג) לְשִׁמְרֵי
 בְּרִיתוֹ.

בַּיָּד וּרְאֵה, מִשׁוֹם שְׂבָנֵי הַבָּנִים הִלְלוּ לֹא שָׁמְרוּ אֶת
 בְּרִיתוֹ כְּבְרָאשׁוֹנָה, וּמָכְרוּ אוֹתוֹ לְאֶרֶץ נְכַרְיָה,
 נִגְדָה עֲלֵיהֶם עֲנֵשׁ.

וַיְזַח שְׂבָבֶשׁ מִשָּׁה, כְּשֶׁרָאָה שֶׁיַּעֲשֶׂה דִין בְּאוֹתָם
 עֲשָׂרָה חֲרוּגֵי מַלְכוּת: וּמָה (וְאִיפָה) הִיא
 תּוֹרָתָם? אָמַר לוֹ: חֹזֵר לְאַחֲרֶיךָ, לְאוֹתָם שְׁשׁוֹרִים
 אַחֲרֵי הַמִּשְׁכָּן, שְׁמָכְרוּ אֶת הַצַּדִּיק הַזֶּה. אָמַר לוֹ:
 וּמָה שׁוֹנָה בְּנוֹפִים הִלְלוּ? אָמַר לוֹ: כִּי עָלָה (דף נו ע"א)
 בַּמַּחֲשָׁבָה, וְאִין מִי שֶׁיִּכּוֹל לְהַשְׁיֵג!

וְעַל זֶה הַשְּׁתִּידֵל דָּוִד לְבָרַךְ אֶת הַמָּקוֹם הַזֶּה, שְׂבָבֶשׁ
 מִמֶּנּוּ אֹר. וְאָמַר, (תהלים קמ"ו) ה' וְכָרְנוּ יְבָרַךְ -
 זֶה צַדִּיק. יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל - הַצַּדִּיק הַזֶּה

יְבָרֶךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל. יְבָרֶךְ אֶת בֵּית אֶהְרֹן - צַד
הַחֶסֶד שֵׁישׁ בָּהּ, שֶׁנִּקְרָא בֵּית אֶהְרֹן, בְּשֵׁמֶת־חֶפְקָת
לְחֶסֶד. זֶהוּ שֶׁכֶּתוּב (שְׁמוֹת ו) וַיִּקַּח אֶהְרֹן אֶת
אֱלִישֶׁבֶ"ע בֶּת עַמִּינָדָב, שֶׁהִתְחַפְּרָה לְאֵל.

יְבָרֶךְ יְרֵאֵי ה' - אֵלֹהֵי יוֹשְׁבֵי הַמִּשְׁכָּן, שְׁשׂוּרִים
בִּירְאָה הַזֹּאת. הַקְטָנִים עִם הַגְּדוֹלִים - כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קד) חֵיוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדוֹלוֹת. חֵיוֹת
קְטַנּוֹת - כָּל אוֹתָם גְּדוֹלִים שֶׁיֵּצְאוּ מֵאוֹתָם כְּנִי
בָּנִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ב) כָּל הַפְּקָדִים לְמַחֲנֵה
יְהוּדָה. עִם גְּדוֹלוֹת - אוֹתָם שְׁכֵבִים.

וְעַל בֶּן, כָּל הָעוֹזֵר עַל הַפְּקוּדִים נוֹתֵן שָׂכָר, בְּקַע
לְגִלְגָּלֵת, לְהֵיוֹת כֹּפֵר לְאוֹתָהּ נֶפֶשׁ. וַיִּתְפַּשֵּׁט
מִמֶּנָּה הָאוֹר, בְּשֵׁמֶת־חֶבֶר הַיְמִינִי, הַכֶּסֶף, אֵלֶיהָ. וְעַל
זֶה יְבָרֶךְ אֶת בֵּית אֶהְרֹן, בְּשֵׁנוֹסְפָה בָּהּ בְּרָכָה,
וּמִתְעוֹרֵר אֵלֶיהָ הַיְמִינִי, בְּאוֹתוֹ הַכֶּסֶף, אִזּוֹ בְּרָכָתָהּ
שׁוֹפְעֵת בְּאוֹתָם הִירְאִים מִמֶּנָּה.

בֵּא וּרְאֵה, כָּל אָדָם שֶׁשָּׁב בְּתִשׁוּבָה לְפָנָי רְבוּנוֹ
וּפְוִחַד כָּל יוֹם מֵאוֹתוֹ חֲטָא שֶׁעָשָׂה, הַקְּדוֹשׁ

בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל לוֹ וְלֹא גוֹכָה מִמֶּנּוּ, שְׁחֲרֵי אָחִי
 יוֹסֵף, פֶּחַד רַב נָפַל עֲלֵיהֶם, כְּשָׂרְאוּ שֶׁהִסְתַּלַּק
 אֲבֵיהֶם לְמַעְלָה, וְרָאוּ עֲצָמָם בַּנְּלוֹת עַל אוֹתוֹ
 הַחֲטָא, עַד שֶׁאָמַר לָהֶם יוֹסֵף (בראשית ג) אַל תִּירְאוּ.
 אַל תִּפְחָדוּ וְדַאי מֵעַנֵּשׁ בְּזִמְנֵי הַזֶּה, כִּי הִתְחַת
 אֱלֹהִים אָנִי? וְדַאי הִסְתַּלַּקְתִּי לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם
 הַהוּא. וְדַרְגְּתִי תֵּאִיר לְצַד בֵּית הַדִּין, לְהַאִיר לָכֶם,
 שְׂאֵתֶם תַּחַת אוֹתוֹ הַמָּקוֹם.

כְּשָׂרְאָה דָּוִד שֶׁבַעַל הַבַּיִת שֶׁאָמַר כֶּף, אָמַר (תהלים
 קמ"ו) ה' זְכַרְנוּ יְבָרַךְ. אוֹתוֹ שִׁיּוֹשֵׁב בְּעוֹלָם
 הַזְּכָר, ה' - לְמַעְלָה לְמַעְלָה - יְבָרַךְ אוֹתוֹ בְּעֵטְרוֹת
 עֲלִיוֹנוֹת. שְׁחֲרֵי כָּל הַשְּׂכֵמִים, פָּרַט לְיוֹסֵף, יוֹשְׁבִים
 בְּעוֹלָם הַנְּקֻבָּה, וּמִתְפָּרְכִים מִמֶּנּוּ.

אוֹתוֹ הַמָּקוֹם, יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְדַאי, בֵּיתוֹ
 שֶׁל דָּוִד. יְבָרַךְ אֶת בֵּית אַהֲרֹן, שִׁיתְעוֹרֵר צַד
 הַחֲסֵד שָׁלָה. יְבָרַךְ יְרֵאֵי ה' הַקְּטָנִים. מִשׁוֹם כֶּף
 יוֹסֵף ה' עֲלֵיכֶם, מֵהַצַּד שֶׁל יוֹסֵף, שֶׁהוּא עֲלֵיכֶם,
 מִתְעוֹרֵר בְּרַחֲמִים עֲלֵיכֶם. שְׁחֲרֵי אוֹתוֹ הַחֲטָא יוֹסֵף

מִחַל לְמַטָּה, וְאָמַר (בראשית נ) אֲנֹכִי אֶכְלָל אֶתְכֶם
 וְאֵת טַפְכֶם. מִשּׁוֹם כֹּךְ עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם, וְתִגַּן
 זְכוּתוֹ עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם, שְׁלֹא יתְפַסֵּוּ בַּחֲטָאֵיכֶם,
 וְלֹא יִשְׁלַט עֲלֵיכֶם אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ.

מִשּׁוֹם כֹּךְ, אֵל יִמְשְׁלוּ בִי אִזּוֹ אֵיתָם, וְהַתְּעַטֵּר
 אוֹתוֹ הַמָּקוֹם בְּעֵטְרוֹתָיו, כְּמוֹ שֶׁהַתְּעַטֵּר
 בְּשִׁעְבְּרוֹ יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּם וְאָמְרוּ אִזּוֹ יִשִּׁיר, כְּשִׁרְאוֹ
 שֶׁנִּשְׁלָמָה הַלְּבָנָה. (תהלים יט) וְנִקְרָתִי מִפֶּשַׁע רָב - זֶהוּ
 חֲטָא הַשְּׂכָטִים שֶׁהָיָה רַב.

וְעַל הַכֹּל בִּקְשׁ רַחֲמִים. (שם) יִהְיוּ לְרָצוֹן - לְפָנַי
 הַעֲתִיק הַקְּדוֹשׁ. אֲמַרִי כִי - זֶה הַפֶּה שְׁלוֹ.
 וְהַגִּיזוֹן לְכִי - זֶה לֵב הַשָּׁמַיִם. לְפָנֶיךָ - אֵלוֹ הַפָּנִים
 הָעֲלִיוֹנִים שֶׁנִּחְכָּבְאִים וּמִתְנַגְּלִים בְּעֵת רָצוֹן. ה' - זֶה
 הַיְמִין. צוּרִי - זֶה הַשָּׁמַאֵל. וְנֹאֲלִי - זֶה הָאֶמְצָעִי.

דָּבָר אַחֵר, ה' - זֶה הָאֶמְצָע, זֶה יַעֲקֹב. צוּרִי - זֶה
 הַשָּׁמַאֵל. וְנֹאֲלִי - זֶה הַיְמִין, שֶׁנִּקְרָא גּוֹאֵל,
 קְרוֹב וְדַאֵי, וְעֵתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהָרִים אֶת

ימינו ולפדות את בנינו. זהו שכתוב (שם ק"ה) ימין ה'
רוימה ימין ה' עשה חיל.

ספר

תיקוני
זהר

המחולק

ל-354 ימות השנה

ספר

תיקוני זהר

ל-354 ימות השנה

המהולק

לימוד ספר זוהר נשגב מאוד לטהר ולקדש הנפש, ואפילו אי לא ידע מאי קאמר ושוגה בו שגיאות הרבה הוא חשוב לפני הקדוש ברוך הוא... בלימוד זוהר הקדוש אפילו באין מבין כלל, חשוב ומקובל ומרוצה לפני ה' וכו'. (פלא ויעין אתה ז', זוהר) וכן נתן מרן האר"י תיקון לבעל תשובה שיאמר המשה דפיין זוהר או תיקונים בכל יום (מורה באצבע להדריך"א אות ט) אין אדם יכול לבוא אל קצת השגת גדולתו ורוממותו ית"ש מכל למודיו כמו מלימודי חכמת הקבלה, כיווד מלימוד ספר זוהר הקדוש והתיקונים, חכמת אדם תאיר פניו מריבוי העולמות העליונים הקדושים לאין קץ וסוף ותכלית. (יסוד ושורש העבודה, שיעור הששי, שער הניצור)

הגני רושם לך תלמידי המובהק הרב הגאון הקדוש מו' יעקב יוסף הכהן ג"י בקצרה על נייר קטן בכיון כפדי שתשא אותו בכל עת. קבלתי ממודרי ורבי וכו' [הבעש"ט], תיקונים ילמד בכל השנה בכל יום. (כתר שם טוב)

מכתב מורנו הבעש"ט: לכבוד ... בכל לילה קודם השינה ממש תלמוד מאמר אחד מתיקוני זוהר הקדוש ואו תישן בטח ובל תירא בעוה"ת, והש"ת יטע בלבנו אהבתו ויראתו דוקא אמן כי"ר. מנאי מודו ישראל במאהר"ר אליעזר בעל שם ממעובד. [כתר שם טוב]

ספר

תיקוני זהר

המחולק

ל-354 ימות השנה

ספר

תיקוני
זהר

המחולק

ל-354 ימות השנה

ספר

תיקוני הזהר

דף היומי
מנוקד

מחולק ל-354
ימות השנה

חלק א'
תשרי- אדר

ספר

תיקוני זהר

דף היומי
מנוקד

א

מחולק
ל-354
ימות השנה

חלק א'
תשרי- אדר

ספר

תיקוני הזהר

דף היומי
מנוקד

מחולק ל-354
ימות השנה

חלק א'
תשרי- אדר

בואו וטלו חלק בהפצת הזוהר הקדוש

רוצים ארוקיר אידיד? ארצניק אמעב אבי מצוב? אחמנב?
אלמח ביוק רבאלרת? וכדומה..

ספר הזוהר

קול הזוהר

שיעורים בזוהר היומי

0722-990044

המחשבות הנודות מאת הרב

ספר
אור
הזוהר
החדש

בו יבואר גדול החיוב והקדושה והתקונים והמדת האמת שדובר
הזוהר הקדוש והתקונים והמדת האמת שדובר
הזוהר הקדוש רבנו שמעון בר יוחאי ז"ל
שם נלה חרות נפלאה אשר בחינתו וחינתו הקדושים ביה ונחלת קיום
ועל זה התנא אומר ודע את אמת האמת

מועד דא יסקון בן לילתא בדימוי *

קרי הקדוש מן שיטתו בנות - כי לא תש-בה ספר דקרי

שנת ד'ת"ש שנתנו' ב'ן יוחאי' (נתיח תחת השם)
הוא חרות עם השם והשם
חדש בנות אב ונשמה' לר' - עירוק בית ששם תבטל'

המחשבות הנודות מאת הרב

קונטרס
אור הזוהר
זקנים
עם
נערים

גדול החיוב על כל אחד אשר נקרא בשם "ישראל"
ללמוד וללמד בספר הזוהר הקדוש
זקנים עם נערים, המגשים עם הגדולים, עשיר ואביון, נאנים עם הגדולים,
המבנים עם המגשים ואנן קדושים, מקומן שדוהי לחינוך
וזהו נעורים מכל צדדים ידועים, ויחזו לכל חושבות

תודתו מן לנו, היא מאדית ענייני
הוא ימליץ מ'ב בעדנו, אדיננו מ' יוחאי

קרי הקדוש מן שיטתו בנות - כי לא תש-בה ספר דקרי

זה נשנים אב ונאם היחלה של רבני האדיר'ל עירא
שנת ד'ת"ש שנתנו' ב'ן יוחאי' (נתיח תחת השם) לר' -
עירוק בית ששם תבטל'

המחשבות הנודות מאת הרב

קונטרס
אור הזוהר
אמירת הזוהר
בהלקתה

כללים יסודיים וטקניים בגדול החיוב על כל אחד ואחד
אשר נקרא בשם "ישראל"
לעסוק באמירת ספרי הזוהר הקדוש והתקונים
בכל יום ויום, ואפילו בנה פגמים ביום, אפילו בשאין מבינים כלום,
ובכפיר ילדים קטנים ואנן קדושים נמנון שדוהי לחינוך

מועד דא יסקון בן לילתא בדימוי *

קרי הקדוש מן שיטתו בנות - כי לא תש-בה ספר דקרי

שנת ד'ת"ש שנתנו' ב'ן יוחאי' (נתיח תחת השם) לר' -
הוא חרות עם השם והשם
קדושים תחת - עירוק בית ששם תבטל'

המחשבות הנודות מאת הרב

ספר
קרא לשמוש
ונורה
אור
הזוהר

אם לאו' ליל תחתית שדוהי תחתית תמול'ל (ב'ן אור')
של המאמר תמול למשפחת ימים

מועד דא יסקון בן לילתא *

קרי הקדוש מן שיטתו בנות - כי לא תש-בה ספר דקרי

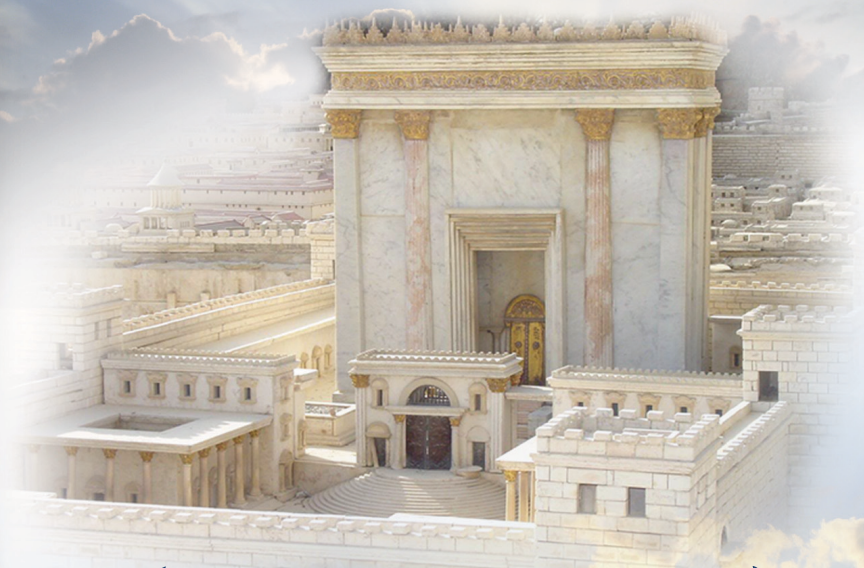

הוא חרות עם השם והשם
קדושים תחת - עירוק בית ששם תבטל'

"יוזכר חסדי אבות"

"הגה זה עומד אחר פותלינו"

"הראינו בבנינו ושמחינו בתיקונו"

"ואמרתם פה להי רשבי"

"וישבו פנים לגבולם"

עיר וקדיש מזו שמיא נחית

לא תשבת מפני זרעו

ספר
הזוהר
הקדוש
המחולק

כרך א'

הרי אנחנו לומדים בספר
הזוהר הקדוש לעילוי
שכינת עוזינו ולהרים קרן
מזל ישראל ולסתום פי
כל הצרים אותנו, עליונים
ופחתונים ולהחזיר העטרה
ליושנה ויאמר די לצרותינו
וישראל ישכון לבטח
ולטהר את האור בארצינו
הקדושה, אמן בן יהי רצון.

בזכות שמעון הצדיק ניגאל ברחמים

מפעל הזוהר העולמי

ערכת המגן הטובה ביותר, וביטול איום הטילים מעל עם ישראל

ביום ה' כ' חשון

יום הילולת הצה"ק המקובל רבי מרדכי שרעבי זי"ע
אצל הציון של שמעון הצדיק זי"ע בשעה 8:30 בבוקר

נתחיל ונגמור את כל הזוהר הקדוש בשעה אחת

כמו שרבנו מרדכי שרעבי זי"ע התבטא פעם באזני מקורביו
ואמר: "שעה אחת של למוד זהר וקבלה ביום חול, היא כמו
שנה של למוד פשט ביום חול".

בואו ונקיים את התקנה של הצה"ק המקובל רבי יצחק אלפיה זי"ע
לגמור הפרד"ס לכה"פ פעם אחת בחיים

ושהקב"ה יזרז את גאולתנו בחסד וברחמים,
וכהבטחת הרשבי"י (נשא קכד):
"דבדא יפקון מן גלותא וברחמי".

**בסיום הזוהר יחלקו חינם ספרים
"ערכה של שעה", "גדולי ישראל והזוהר" ועוד**

מפעל הזוהר העולמי סניף י-ם
לפרטים ולהצטרפות, פקס: 02-9951300

בס"ד

הביאו פְּרָכָה אֶל בֵּיתְכֶם - לְמַדּוּ וְהִפִּיצוּ אֶת הַזֶּהָר הַקָּדוֹשׁ

וְתִזְכּוּ לְהַבְטִיחוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁל הַרְשָׁב"י הַקָּדוֹשׁ
(זֶהָר תְּרוּמָה קכ"ח)

תָּנוּ ע"ז לְאֱלֹקִים
סֵט זֶהָר בְּמַחִיר מְסֻבָּד

77
שם בְּלֻבָד

הַזְדַּרְזוּ הַמְּלֵאֵי אוֹזֵל!

ניתן לרכוש בחנות "מלכות דוד" רח' השומר 74 בני ברק
או ב"מפעל הזוהר העולמי" רח' נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

אמר משה רבינו לרשב"י: "בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזוהר... ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו ספר הזוהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי" ויתקיים בהון ד' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר (דברים לב, יב) פרוש: משום שעתידים ישראל לטעום מאילן החיים שהוא ספר הזוהר, על ידו יצאו מן הגלות ברחמים, ויתקיים בנו הפסוק שהשם יוציאנו מן הגלות בלי קטרוג. (רעיא מהימנא פרשת נשא דף קכד:)

בס"ד

הַבִּיאוּ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְכֶם

- לְמַדוּ וְהַפִּיצוּ אֶת הַזֵּהָר הַקָּדוֹשׁ -

וּתְזַכּוּ לְהַבְטָחוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁל הַרֶשֶׁב"י הַקָּדוֹשׁ (זֵהָר הַגְּרוּמָה קב"ח):

תָּנּוּ ע"ז לְאַלְמִים

סֵט זֵהָר בְּמַחִיר מְסֻבָּסָד 77 ₪ בְּלִבָּד

הַזְדַּרְזוּ הַמְּלֵאֵי אוֹזֵל!

נִיתֵן לְרוֹכֵשׁ בַּחֲנוּת "מַלְכוּת דּוּד" רַח"ו הַשּׁוֹמֵר 74 בְּנֵי בָרֶק
אוּב"מ פֶּעֶל הַזֵּהָר הָעוֹלָמִי" רַח"ו נַחַל לְכִישׁ 24/8 רַמַּת בֵּית שֶׁמֶשׁ
טֵל: 054-843-6784 / פֶּקֶס: 02-995-1300

אִמְרוּ מִשֶׁה רַבִּינוּ לְרֶשֶׁב"י: "בְּהֵאֵי חִיבוּרָא דִּילָן דַּאִיהוּ סַפֵּר הַזֵּהָר... וּבְגִין דַּעֲתִידִין יִשְׂרָאֵל
לְמַטְעַם מַאֲלִנָּא דַחִי, דַּאִיהוּ סַפֵּר הַזֵּהָר, יִפְקֹן בֵּיהּ מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי" וִיתְקִיִּים בְּהוֹן ד'
בְּדַד יִנְחֹנוּ וְאִין עֵמוּ אַל נִכְר (דְּבָרִים לְב, יב) פְּרוּשׁ: מִשּׁוּם שַׁעֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לְטַעוּם
מַאֲלִין חַיִּים שְׁהוּא סַפֵּר הַזֵּהָר, עַל יְדוּ יִצְאוּ מִן גְּלוּת בְּרַחֲמִים, וִיתְקִיִּים בְּנוּ הַפְּסוּק
שֶׁהֵשֶׁם יוֹצִיאֵנוּ מִן גְּלוּת בְּלִי קְטוּרוֹ. (רַעִיא מְהִימָנָא פְּרַשְׁתָּא נִשָּׂא דָף קַכ"ד):

סֵפֶר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדָּי

יתרו

משפטים

432 עמודים

6

סֵפֶר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדָּה

שמות

וארא

בא

בשלה

560 עמודים

5

סֵפֶר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדָּד

מקץ

ויגש

ויחי

512 עמודים

4

סֵפֶר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדָּג

חיי שרה

ותולדות

ויצא

וישלח

וישב

624 עמודים

3

סֵפֶר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדָּב

נח

לך לך

וירא

544 עמודים

2

סֵפֶר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדָּא

הקדמות

לתורת

הזוהר

הקדמת

הזוהר

בראשית

640 עמודים

1

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כּרֵךְ יב

בלק

פנחס

מטות

592 עמודים

12

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כּרֵךְ יא

במדבר

נשא

בהעלותך

שלח

קרח

חוקת

בלק

592 עמודים

11

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כּרֵךְ י

אחרי

קדושים

אמור

בהר

בחוקותי

528 עמודים

10

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כּרֵךְ ט

ויקרא

צו

שמיני

תזריע

מצורע

496 עמודים

9

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כּרֵךְ ח

ויקהל

פקודי

640 עמודים

8

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כּרֵךְ ז

תרומה

תצוה

כי תשא

560 עמודים

7

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדִּי יג

תְּקוּנֵי

הַזֶּהָר

חֶלֶק

ב'

448 עמודים

18

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדִּי יז

תְּקוּנֵי

הַזֶּהָר

חֶלֶק

א'

512 עמודים

17

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדִּי טז

זֶהָר הַקִּדְּשׁ

שיר

השירים

רות

איכה

תיקוני

זוהר חדש

556 עמודים

16

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדִּי טו

זֶהָר הַקִּדְּשׁ

צו

אחרי

בהר

נשא

חוקת

בלק

מטות

כי תצא

כי תבוא

528 עמודים

15

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדִּי יד

זֶהָר הַקִּדְּשׁ

בראשית

נח-לך

וירא

תולדות

ויצא

וישב

בשלה

יתרו

תרומה

כי תשא

592 עמודים

14

ספר

תּוֹרַת

הַזֶּהָר

תְּרַגּוּם

הַזֶּהָר

בְּלִשׁוֹן

הַקִּדְּשׁ

כַּרְדִּי יג

ואתחנן

עקב

שופטים

כי תצא

וילך

האזינו

320 עמודים

13

